

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΓΑΒΡΕΣΣΕΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΗΠΕΙΡΩΝ

ΑΣΙΑΣ

ΑΦΡΙΚΗΣ

ΑΜΕΡΙΚΗΣ

ΩΚΕΑΝΙΑΣ

ΑΝΤΑΡΚΤΙΚΗΣ

ΤΑΞΙΣ Γ'

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1962

A

Παραρτήματα

1. 19850

Λάρα 26
 Τσίγος Π. 22
 Ζαρναλίζ 26
 Κινδαντάρ 28

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΝ

ΡΔ Τσαρλς 24
~~Τσαρλς~~
 Καρλός Δ. 27
 9 Δαυλώρα 25
 Υουάνοποις 22
 Σινζι 28

BA -

Αλεξάνδρος Αφρίκ 12-12-17
 Καραφ 181215

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΓΑΒΡΕΣΣΕΑ

Γ Ε Ω Γ Ρ Α Φ Ι Α
Η Π Ε Ι Ρ Ω Ν

Α Σ Ι Α Σ

Α Φ Ρ Ι Κ Η Σ

Α Μ Ε Ρ Ι Κ Η Σ

Ω Κ Ε Α Ν Ι Α Σ

Α Ν Τ Α Ρ Κ Τ Ι Κ Η Σ

Τ Α Ξ Ι Σ Γ'

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1963

Α Α Σ Ι Α

12

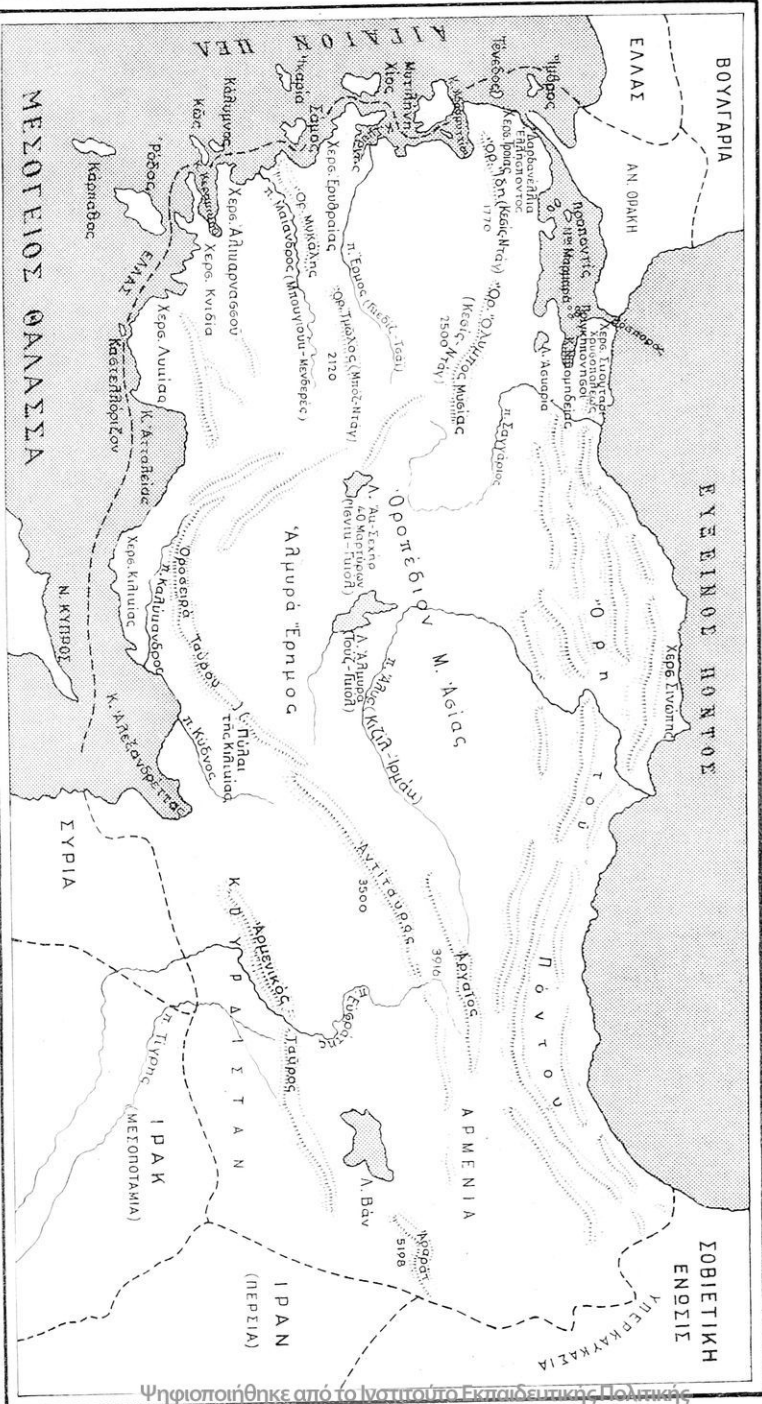
NA
NA

Γενικά. Ἡ Ἀσία ἔχει ἑκτασὶν 44.000.000 τετρ. χιλιομ. καὶ εἶναι ἡ μεγαλύτερα ἐξ ὄλων τῶν ἡπείρων (σχεδὸν τετραπλασία τῆς Εὐρώπης). Ἐχει πρὸς Α. τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανόν, πρὸς Ν. τὸν Εἰρηνικὸν καὶ Ἰνδικὸν καὶ πρὸς Β. τὸν Βόρ. Παγωμένον Ὠκεανόν. Πρὸς Δ. ἔχει τὴν Ἐρυθρὰν καὶ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν, τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, τὸν Ἑλλήσποντον, τὴν Προποντίδα, τὸν Βόσπορον καὶ τὸν Εὐξείνιον Πόντον (Χαρτ. Ἐγχρ.). Μετὰ τῆς Εὐρώπης συνδέεται ἀπὸ τοῦ Καυκάσου μέχρι τοῦ Β. Παγωμένου Ὠκεανοῦ, εἰς τρόπον ὥστε ἡ Εὐρώπη, νὰ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς μία μεγάλη χερσόνησος τῆς Ἀσίας. Πράγματι ἡ Ἀσία μετὰ τῆς Εὐρώπης θεωρεῖται ἀπὸ φυσικῆς ἀπόψεως ὡς μία ἡπειρος, καλουμένη **Εὐρασία**. Τὰ σύνορα Εὐρώπης καὶ Ἀσίας δὲν καθορίζονται σαφῶς· ὡς τοιαῦτα λαμβάνεται μία τεθλασμένη γραμμὴ, ἡ ὁποία διὰ τοῦ Καυκάσου, τῆς Κασπίας θαλάσσης, τοῦ Οὐράλῃ ποταμοῦ καὶ τῶν Οὐραλίων ὄρεων φθάνει εἰς τὸν Β. Παγωμένον Ὠκεανόν. Εἰς τὰ σύνορα Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς ὑπάρχει μία χαμηλὴ, ἀμμοδῆς καὶ στενὴ λωρὶς γῆς, ἡ ὁποία λέγεται Ἰσθμὸς τοῦ Σουέζ, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἀνεσκάφη ἡ διώρυξ τοῦ Σουέζ, ἡ συνδέουσα σήμερον τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν μετὰ τὴν Μεσόγειον.

Υψηλαὶ ὄροσειραι καθὼς καὶ ἐκτεταμέναι Ἐρημοὶ ἐμποδίζουν τὴν ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀσίας καὶ τὴν Ἄπω Ἀνατολὴν διεισδυσιν· αἱ ὑψηλαὶ αὗται ὄροσειραι κάμνουν τὴν Ἀσίαν τὴν ὑψηλότεραν τῶν ἡπείρων, μετὰ μέσον ὕψος 1010 μ. (Εὐρώπης 330 μ., Αὐστραλίας 360, Ν. Ἀμερικῆς 550, Β. Ἀμερικῆς 600 καὶ Ἀφρικῆς 660 μ. μέσον ὕψος).

Τὴν Ἀσίαν δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν εἰς 7 μεγάλα τμήματα. Εἶναι τὰ ἑξῆς :

Ἡ ΝΑ. ἢ **Πρόσω Ἀσία**. Ἡ Ν. Ἀσία. Ἡ ΝΑ. Ἀσία. Ἡ Α. Ἀσία (ἡ Α. καὶ ΝΑ. Ἀσία λέγονται καὶ Ἄπω Ἀνατολή). Ἡ Βόρειος. Ἡ Δυτικὴ καὶ Ἡ Κεντρικὴ Ἀσία.

Χάρτ. 1. Φυσικός Χάρτης Ανατολικής Τουρκίας.

Ι. ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΗ Ή ΠΡΟΣΩ ΑΣΙΑ

Εἰς αὐτὴν ἀνήκουν, ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία, ἡ Κύπρος, ἡ Συρία, ὁ Λίβανος, τὸ Ἰσραήλ, ἡ Ἰορδανία, ἡ Σαουδικὴ Ἀραβία, ἡ Ὑεμένη καὶ τὰ διάφορα ἄλλα μικρὰ κρατίδια τῆς χερσονήσου τῆς Ἀραβίας καὶ τέλος τὸ Ἰράκ.

Ἀσιατικὴ Τουρκία

Αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν χερσονήσον τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἀπὸ μέρος τοῦ Κουρδιστὰν καὶ τῆς Ἀρμενίας (Χαρτ. Ι) καὶ ἀπὸ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου Ἰμβρον καὶ Τένεδον καὶ τέλος τὰς νήσους τοῦ Μαρμαρᾶ καὶ τὰς Πριγκηπονήσους εἰς τὴν Προποντίδα.

Ἔκτασις. Ὅρια. Ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία ἀποτελεῖ τὸ μέγιστον τμῆμα τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας ἔχουσα ἔκτασιν 743.634 τετρ. χιλιομ. (ἐπὶ συνολικῆς ἐκτάσεως 767.980 τετρ. χιλιομ. ἐξ ὧν τὰ 23.485 ἀνήκουν εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν ἢ Ἀνατολικὴν Θράκην, ἐξετασθεῖσαν μὲ τὴν Εὐρώπην). Εἶναι δηλ. ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία σχεδὸν ὅπλασις εἰς ἔκτασιν τῆς Ἑλλάδος (ἔκτασις Ἑλλάδος 132.563 τετρ. χιλ.). Πρὸς τὰ Β. καὶ τὰ ΒΔ. βρέχεται ἀπὸ τὸν Εὐξείνιον Πόντον, τὸν Βόσπορον, τὴν Προποντίδα καὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἢ Δαρδανέλλια (Χαρτ. Ι). Πρὸς Δ. ἀπὸ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος. Πρὸς Ν. συνορεύει μὲ τὴν Μεσόγειον, τὴν Συρίαν καὶ τὸ Ἰράκ καὶ πρὸς Α. ἀπὸ τὸ Ἰράν (Περσίαν) καὶ τὴν Σοβιετικὴν Ἑνωσιν (Ὑπερχωκασίαν).

Μορφολογία ἐδάφους. Φυσικαὶ περιοχαί. Ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία ἀποτελεῖται κυρίως ἀπὸ ἓν ὄροπέδιον, μέσου ὕψους 1000 μ., τὸ ὁποῖον περιβάλλεται πανταχόθεν ἀπὸ ὄρη ἀφίνοντα ὀλίγας μόνον διαβάσεις, διὰ τῶν ὁποίων γίνεται ἡ ἐπικοινωνία μὲ τὴν ἔξω τοῦ ὄροπεδίου ὑπολοιπὸν χώραν. Μεγάλου μέρους τοῦ ὄροπεδίου τὰ ὕδατα τῶν βροχῶν δὲν ἔχουν διέξοδον πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ ἡ συλλέγονται εἰς τὰ χαμηλότερά του μέρη, ὅπου σχηματίζουν λίμνας κατὰ τὸ πλεῖστον ἀλμυράς, ἢ χάνονται εἰς τὰς ἀμμόδεις ἐρήμους ἐκτάσεις τοῦ ὄροπεδίου, καταπινόμενα ἀπὸ τὴν ἄμμο. Βορείως τοῦ ὄροπεδίου ἐκτείνονται αἱ ὄροσειραὶ τοῦ Πόντου ἢ Ποντικαὶ Ἀλπεις, αἱ ὁποῖαι ἡ ἄρχονται ἀμέσως ἀπὸ τῆς πα-

ραλίας ή αφίνουσι στενάς πρὸς αὐτὴν πεδιάδας. Ἀρχίζουσι αἱ ὄροσειραι τοῦ Πόντου ἀπὸ τὴν Προποντίδα καί, βαίνουσιν παραλλήλως πρὸς τὰς ἀκτὰς, φθάνουσι μέχρι τῶν πρὸς τὴν Σοβιετικὴν Ἑνώσειν συνόρων. Τὸ ὕψος τῶν ποικίλλει, φθάνον τὰ 3.000 μ., ἔχουσι δὲ ἀρκετὸν πλάτος. Πρὸς τὰ Ν. καὶ τὰ Α. τῆς Μ. Ἀσίας ἐκτείνονται αἱ ὄροσειραι τοῦ Ταύρου καὶ τοῦ Ἀντιταύρου (3.500 μ.), τὸ ἐσβεσμένον ἡφαίστειον Ἀργαῖος (3916 μ.) καί, πρὸς τὰ μετὰ τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως καὶ τοῦ Ἰράν συνόρα, τὰ ἐσβεσμένα ἡφαίστεια μέγα καὶ μικρὰ Ἀραράτ (5198 καὶ 3911 μ.), τὰ ὅποια προεκτείνονται καὶ ἐντὸς τῶν ὡς ἄνω χωρῶν. Πρὸς τὰ Δ. τῆς χερσονήσου εὐρίσκονται τὰ ὄρη Ὀλυμπος τῆς Μυσίας (2.500 μ.), ἡ Ἰδη (1.770 μ.) εἰς τὴν χερσονήσον τῆς Τροίας, ὁ Τμῶλος (2120 μ.) καὶ τινὰ ἄλλα χαμηλότερα ὄρη. Τὰ ὡς ἄνω ὄρη ἀφίνουσιν, καθὼς καὶ ἀνωτέρω ἀναφέρομεν, ὀλίγας μόνον διαβάσεις. Ὀνομαστὴ εἰς τὴν ἀρχαιότητα διάβασις διὰ τῆς ὄροσειρᾶς τοῦ Ταύρου εἶναι ἡ καλουμένη «πύλαι» ἡ «θύραι» τῆς Κιλικίας· διὰ ταύτης διέρχεται αὐτοκινητόδρομος καὶ ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ Κων/λεως—Βαγδάτης. Μεταξὺ τῶν ὄροσειρῶν σχηματίζονται διάφοροι, ἀρκετὰ εὐφοροὶ, κοιλάδες καί, εἰς τὰ δυτικὰ καὶ τὰ πρὸς νότον παράλια, εὐφοροὶ πεδιάδες. Ὁ θαλάσσιος διαμελισμὸς εἶναι μέγας εἰς τὰ δυτικὰ παράλια, ἀλλ' ἀσήμεντος εἰς τὰ Ν. καὶ ἰδίως τὰ Β. παράλια. Εἰς τὰ Β. σχηματίζεται ἡ χερσονήσος τῆς Σινώπης καὶ ἡ χερσονήσος Σκουταρι ἢ Χρυσουπόλεως (μετὰ τὴν Εὐξείνου καὶ Προποντίδος). Εἰς τὰ Δ. σχηματίζεται ἡ χερσονήσος τῆς Τροίας. Νοτιώτερον ταύτης σχηματίζονται οἱ κόλποι τοῦ Ἀδριαμυτίου, τῆς Σμύρνης καὶ αἱ χερσονήσοι τῆς Ἐρυθραίας ἀπέναντι τῆς Χίου, τῆς Μυκάλης ἀπέναντι τῆς Σάμου καὶ αἱ τῆς Ἀλικαρνασσοῦ καὶ Κνιδία ἀπέναντι τῆς Κῷ. Μεταξὺ τῶν δύο τούτων χερσονήσων σχηματίζεται ὁ κόλπος τοῦ Κεραμεικοῦ. Εἰς τὰ νότια σχηματίζονται αἱ χερσονήσοι τῆς Λυκίας καὶ τῆς Κιλικίας καὶ μετὰ τῶν τούτων ὁ κόλπος τῆς Ἀτταλείας.

Κλίμα. Αἱ εἰς τὰ παράλια ὑψούμεναι ὄροσειραι ἐμποδίζουν τοὺς θαλασσίους ἀνέμους νὰ προχωρήσουν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χερσονήσου καὶ νὰ φέρουν εἰς αὐτὸ τὴν εὐεργετικὴν τῶν ἐπιδόσεων (δηλ. βροχάς, ὄχι θερμὰ θέρη καὶ ἥπιους χειμῶνας). Ἐχει διὰ τοῦτο τὸ ἐσωτερικὸν ὁρσπέδιον κλίμα ἡπειρωτικὸν μὲ θερμὰ θέρη, ψυχροὺς χειμῶνας καὶ μεγάλην διαφορὰν θερμοκρασίας, ὄχι μόνον μετὰ τῶν θέρων καὶ χειμῶνων,

ἀλλὰ καὶ μεταξύ τῶν ὥρων μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἡμέρας. Αἱ βροχαὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας εἶναι γενικῶς ὀλίγαι καὶ τὸ ἔδαφος στεγνῶδες, καλύπτεται δηλαδὴ ἀπὸ χαμηλὸν χόρτον καὶ εἶναι κατάλληλον μόνον διὰ κτηνοτροφίαν. Εἰς τινὰς περιοχὰς αἱ βροχαὶ εἶναι τόσοι ὀλίγαι (κάτω τῶν 0,25 μ. ἑτησίως), ὥστε νὰ σχηματίζονται ἐκεῖ ἀρκετὰ ἐκτεταμέναι ἔρημοι, ὅπως ἡ **Ἀλμυρὰ** ἔρημος. Εἰς τὰ δυτικὰ καὶ τὰ νότια παράλια τὸ κλίμα, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς Μεσογείου, εἶναι μεσογειακόν, δηλ. μὲ ὄχι θερμὰ θέρη, ἡπίους χειμῶνας καὶ βροχὰς κυρίως κατὰ τὸ φθινόπωρον καὶ τὸν χειμῶνα. Εἰς τὰ πρὸς νότον ὅμως παράλια ἡ θερμοκρασία εἶναι ὑψηλοτέρα, λόγῳ τῆς ἐπιδράσεως τῶν ἐκ τῆς Ἀφρικῆς πνεόντων θερμῶν νοτίων ἀνέμων, φθάνουσα ἐνίοτε κατὰ τὸ θέρος τοὺς 50° Κ. Διὰ τοῦτο εἰς τὰ παράλια αὐτὰ καλλιεργοῦνται καὶ φυτὰ θερμῶν χωρῶν, ὅπως τὸ σακχαροκάλαμον καὶ ἡ βανανέα, μερικὰ δὲ ἔτη κατορθύνουν νὰ ὀριμάσουν τοὺς καρποὺς των καὶ αὐτοὶ οἱ φοῖνικες (χοινομαδιές). Τὰ πρὸς Β. παράλια ἔχουν, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ὑγρῶν καὶ ψυχρῶν ἐκ τοῦ Εὐξείνου ΒΑ. ἀνέμων, ἰδιάζον κλίμα. Λέγεται τοῦτο ποντικὸν καὶ προσομοιάζει πρὸς τὸ μεσογειακὸν τοιοῦτον, ἀλλὰ ἔχει ψυχροτέρους χειμῶνας καὶ περισσοτέρας βροχὰς, διὰ τοῦτο δὲ αἱ Ποντικαὶ Ἀλπεῖς καλύπτονται ἀπὸ δάση.

Ποταμοὶ — Λίμναι. Λόγῳ τῶν ὀλίγων βροχῶν, αἱ ὁποῖαι πίπτουν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Μ. Ἀσίας, οἱ ποταμοὶ εἶναι γενικῶς ὀλίγοι καὶ μικροί. Ὁ μεγαλύτερος εἶναι ὁ **Ἄλυσ** γνωστὸς ἀπὸ τὴν Ἱστορίαν, διότι παρ' αὐτὸν ἡττήθη ὁ Κροῦσος. Ὁ **Σαγγάριος**, γνωστὸς διὰ τὰς παρ' αὐτὸν μάχας μεταξύ τῶν στρατευμάτων μας καὶ τῶν Τούρκων κατὰ τὴν Μικρασιατικὴν ἐκστρατείαν (1919 - 1922). Καὶ οἱ δύο αὐτοὶ ποταμοὶ χύνονται εἰς τὸν Εὐξείνουν. Ὁ **Γρανικός**, γνωστὸς διὰ τὴν παρ' αὐτὸν ἡτταν τῶν Περσῶν ἀπὸ τὸν Μ. Ἀλέξανδρον (344 π.Χ.), ὁ ὅποιος χύνεται εἰς τὴν Προποντίδα. Ὁ **Ἔρμος**, χυνόμενος εἰς τὸν κόλπον τῆς Σμύρνης καὶ ὁ παραπόταμός του **Πακτωλός**, γνωστὸς κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, διότι οἱ ἄμμοι του περιεῖχον χρυσόν. Ὁ **Μαίανδρος**, ὁ ὅποιος ἐκβάλλει παρὰ τὴν ἀρχαίαν Μίλητον ἀπέναντι τῆς Σάμου, σχηματίζων κατὰ τὸν ροῦν του πλείστους μαϊάνδρους. Ὁ **Κύδνος**, εἰς τὸν ὅποιον λουσθεῖς ὁ Μ. Ἀλέξανδρος ἡσθένησε, ὁ **Καλύκανδρος**, χυνόμενος εἰς τὴν Μεσόγειον καὶ ὁ **Εὐφράτης** καὶ ὁ **Τίγρης** εἰς τὰ Ν.Α. τῆς χώρας, οἱ ὅποιοι χύνονται εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον.

Αἱ μεγαλύτεραι λίμναι εἶναι ἡ Ἀλμυρὰ λίμνη ἢ Τάτα, τὸ ὕδωρ τῆς ὁποίας ἐξατμιζόμενον ἀφίνει κατ' ἔτος εἰς τὰς ὄχθας τῆς στρῶμα ἁλατος, πάχους πολλάκις ἐνὸς μέτρου· ἡ Ἀκ - Σεχέρ, ἡ Ἀσκανία παρὰ τὴν Προποντίδα καὶ ἡ λίμνη Βάν, ἡ μεγαλυτέρα ὄλων εἰς τὰ ἀνατολικά τῆς χερσονήσου.

Γεωργία καὶ Κτηνοτροφία. Κυρία ἀπασχόλησις τῶν κατοίκων εἶναι ἡ γεωργία καὶ ἡ κτηνοτροφία. Τὸ ὄρεινόν ὅμως τῆς χώρας καὶ αἱ στέππαι καὶ ἔρημοι, αἱ ὁποῖαι καταλαμβάνουν μεγάλας ἐκτάσεις λόγῳ τῆς ἀνομβρίας, κάμνουν, ὥστε τὸ καλλιεργήσιμον ἔδαφος νὰ εἶναι πολὺ ὀλίγον, μόλις τὸ $\frac{1}{20}$ τῆς ὅλης ἐκτάσεως. Τὸ περισσότερον τοῦ καλλιεργουμένου ἐδάφους εὐρίσκεται εἰς τὰς παραλιακὰς πεδιάδας. Καλλιεργοῦνται (Χαρτ. 2) δημητριακά, καπνός, τοῦ ὁποίου γίνεται μεγάλη παραγωγή καὶ ἐξαγωγή (ἰδίως εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας), βάμβαξ εἰς τὰ νότια, σῖκα καὶ σταφίς εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Σμύρνης, ξηροὶ καρποὶ (καρύδια, ἀμύγδαλα, φουντούκια) καθὼς καὶ βερύκοκκα, κεράσια καὶ κάστανα εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Πόντου (ἡ Κερασσοῦς ὀφείλει τὸ ὄνομά της εἰς τὰ ἄφθονα κεράσια της). Εἰς τὰ μεσογειακοῦ κλίματος παράλια καλλιεργοῦνται ἐλαῖαι (ἡ Τουρκία μετὰ τῆς Ἰσπανίας, Ἰταλίας καὶ Ἑλλάδος εἶναι αἱ μεγαλύτεραι παραγωγαὶ ἐλαιολάδου). Εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Ἀφιδὸν - Καραχισάρ καλλιεργεῖται ἡ μήκων ἢ ὑπνοφόρος (κοινῶς ἀφιδόνι, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα τῆς περιοχῆς), ἐκ τῆς ὁποίας παράγεται ὅπιον διὰ φαρμακευτικούς σκοποὺς. Ἐσχάτως ἤρχισεν ἡ εἰς εὐρεῖαν κλίμακα καλλιέργεια σακχαροτεύτων με παραγωγὴν ἐκ τούτων σακχάρους, ἡ ὁποία ἐπαρκεῖ διὰ τὴν ἐπιτόπιον κατανάλωσιν. Ἀντιθέτως εὐρίσκεται εἰς παρακμὴν ἡ καλλιέργεια μορεῶν, διότι ἔχει κατὰ πολὺ μειωθῆ σήμερον ἡ ἐκτροφή μεταξοσκωλήκων καὶ ἡ παραγωγὴ μετάξης, ἡ ὁποία εὐρίσκετο κυρίως εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ Κτηνοτροφία ἐπικρατεῖ εἰς τὰς στεππώδεις ἐκτάσεις τοῦ ἐσωτερικοῦ ὁροπεδίου. Διατρέφονται κυρίως πρόβατα (26,5 ἑκατομ.) καὶ αἰγες (11,5 ἑκατομ.), ἀλλὰ καὶ βόες, βούβαλοι, ἵπποι, ὄνοι, ἡμίονοι καὶ κάμηλοι. Οἱ ποιμένες διάγουν ζωὴν νομαδικὴν μετακινούμενοι ἀπὸ περιοχῆς εἰς περιοχὴν ἀναλόγως τῆς ὑπάρξεως χόρτου. Κατὰ τὸ θέρος ἀνέρχονται εἰς τοὺς ὑψηλοὺς ὄρεινους βοσκοτόπους. Μία ποικιλία ἐκ τῶν διατρεφόμενων εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Ἀγκύρας αἰγῶν, αἱ λεγόμεναι αἰγες τῆς Ἀγκύρας, ἔχουν μετάξινον μαλλίον, τὸ ὁποῖον εἶναι

περιζήτητον· γίνεται εξαγωγή ἐξ αὐτοῦ κυρίως εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν ἔχει καὶ ἡ πτηνοτροφία καὶ γίνεται εξαγωγή ἐτησίως ἀρκετῶν αὐγῶν.

Δάση ἀνευρίσκονται κυρίως εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Πόντου καὶ εἰς τὸν Ταῦρον καὶ Ἀντίταυρον· εἶναι ταῦτα κυρίως ἀπὸ κωνοφόρα καὶ δρυς.

Ὀρυκτὸς πλοῦτος. Ἐχει ἄνθρακας εἰς ἀρκετὴν ποσότητα εἰς τὴν περιοχὴν Ἡρακλείας (Ἑοργελη). Ἐχει ἐπίσης σμύριδα, χαλκόν, θεῖον, χρώμιον κλπ. Δὲν γίνεται ὅμως ἀρκετὴ ἐκμετάλλευσις τοῦ ὀρυκτοῦ πλούτου τῆς χώρας λόγῳ ἐλλείψεως συγκοινωνιῶν.

Ἡ ἄλιεῖα διενεργεῖται εἰς ὅλα τὰ παράλια, κυρίως ὅμως εἰς τὴν Προποντίδα, ὅπου ἀφθονοῦν οἱ ἰχθύες. Ἀλιεύονται παντὸς εἵδους ἰχθύες, εἰς τὰ νότια δὲ παράλια τῆς Μ. Ἀσίας καὶ σπόγγοι. Αἱ ἄλιευόμεναι ὅμως σήμερον ποσότητες εἶναι κατὰ πολὺ μικρότεραι ἐκείνων, αἱ ὅποσαι ἡλιεύοντο πρὶν ἐκδιωχθῶν ἐκ τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας καὶ ἰδίως ἐκ τῶν παραλίων τῆς Προποντίδος οἱ ἐκεῖ ἀπὸ αἰώνων διαμένοντες Ἕλληνες, οἱ ὅποιοι ἦσαν ἐπιδεξιότατοι ἄλιεῖς.

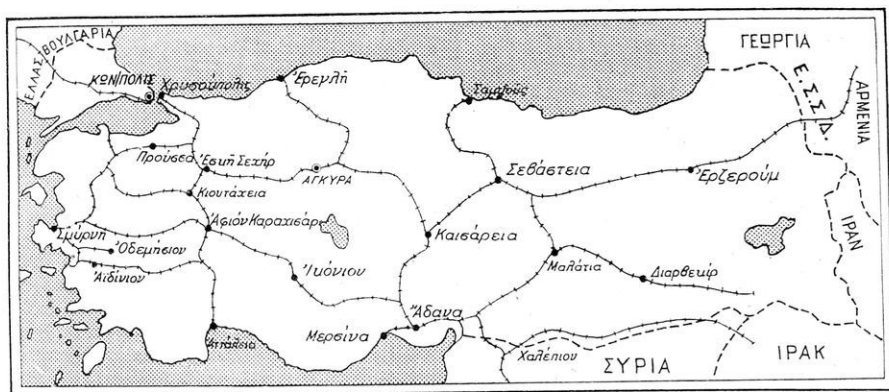
Ἡ **Βιομηχανία** εἶναι ὑποτυπώδης. Ἡ παλαιότερον ἀκμάζουσα βιομηχανία κατασκευῆς ταπήτων (χαλιῶν) εὐρίσκεται εἰς παρακμὴν μετὰ τὴν ἐκδίωξιν ἐκεῖθεν τῶν Ἑλλήνων, εἰς χεῖρας τῶν ὁποίων κυρίως εὐρίσκετο. Μόνον ἡ βιομηχανία παραγωγῆς σακχάρους καὶ ἡ ὕφαν-
τουργία, ἰδίως βαμβάκερων ὕφασμάτων, ἐσημείωσαν ἐσχάτως ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν. Ὑπάρχουν σήμερον ἀρκετὰ ἐργοστάσια κατασκευῆς βαμβάκερων ὕφασμάτων, ἰδίως εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Ἀδάνων, ὅπου παρά-
γεται ἀρκετὸς βάμβαξ.

Ἡ **συγκοινωνία καὶ τὸ ἐμπόριον.** Ἡ συγκοινωνία δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη. Αἱ κατὰ μῆκος τῆς θαλάσσης ὑφόμεναι ὁραιοίριαι καθιστοῦν δύσκολον τὴν ἐπικοινωνίαν τῶν παραλίων μετὰ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας. Ἡ ἐλλείψις καλῶν συγκοινωνιῶν καθιστᾷ δύσκολον καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐμπορίου· οἱ Τοῦρκοι ἄλλως τε δὲν εἶναι ἐπιδέξιοι ἔμποροι. Ὑπάρχουν σιδηροδρομικαὶ γραμμαί, αἱ ὅποσαι ἐνώνουν τὰς μεγαλυτέρας πόλεις μετὰ τῶν. Σιδηροδρομικὴ γραμμὴ, ἀρχίζουσα ἀπὸ τὴν ἀπέναντι τῆς Κων/πόλεως καὶ ἐπὶ τῆς Ἀσιατικῆς ἀκτῆς πόλιν Χρυσούπολιν (Χαϊδαρ-Πασᾶ) φθάνει εἰς τὴν Βαγδάτην (Ἰράκ), ἀφοῦ διέλθῃ καὶ διὰ τῆς Συ-

ρίας (Χρυσούπολις — Έσκη Σελήρ — Ικόνιον — Άδανα — Χαλέπιον) (Χαρτ. 3). Είς τὸ Χαλέπιον ἡ σιδηροδρομικὴ αὐτὴ γραμμὴ δικλι-
δοῦνται ἡ μία διακλάδωσις προχωρεῖ πρὸς Ν. πρὸς τὴν Δαμασκὸν καὶ
ἐκεῖθεν εἰς τὴν Ἰορδανίαν — Ἰσραὴλ καὶ φθάνει μέχρι τοῦ Καῖρου
κλπ., ἡ ἄλλη, προχωροῦσα κατὰ μῆκος τῶν συνόρων Συρίας καὶ Τουρ-
κίας, εἰσέρχεται πάλιν εἰς τὴν Συρίαν περὶ τὸ τέρμα τῶν πρὸς Α. συνά-
ρων Συρίας καὶ Ἰράκ καὶ κατόπιν εἰσχωρεῖ εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ Ἰράκ,
κατευθυνομένη πρὸς Βαγδάτην καὶ ἐκεῖθεν πρὸς τὴν Βασσόραν καὶ τὸ
Κουβέιτ. Ὑπάρχουν διακλαδώσεις τῆς ὡς ἔνω γραμμῆς πρὸς Σμύρνην,
Ἄγκυραν, Ἐρεγλῇ, Σαμψούντα, Καισάρειαν, Σεβάστειαν, Μαλάτιαν,
Διαρβεκίρ καὶ Ἐρζερούμ, ἐκεῖθεν δὲ πρὸς τὴν Σοβιετικὴν Ἑνωσιν.
Ἐξάγει ἡ Τουρκία κυρίως δημητριακὰ, καπνόν, βάμβακα, σταφίδα,
σῦκα, ξηροὺς καρπούς, ζῶα, δέρματα, αὐτὰ καὶ μεταλλεύματα. **Εἰσά-
γει** καύσιμα καὶ βιομηχανικὰ προϊόντα.

Πληθυσμός. Κάτοικοι. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας
εἶναι 22.496.000 κ. καὶ ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ 29 κατὰ τετρ. χίλου.
(ὁ συνολικὸς πληθυσμὸς τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας, δηλ. τῆς Ἀσια-
τικῆς καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, εἶναι 24.122.000 κ.). Οἱ κάτοικοι,
πλὴν τῶν Κούρδων καὶ τῶν Ἀρμενίων, οἱ ὅποιοι ἀνήκουν εἰς τὴν λευκὴν
φυλὴν, εἶναι Τουρανικῆς καταγωγῆς καὶ ἀνήκουν εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν,
λόγῳ ὅμως τῆς μεγάλῃς ἐπιμιξείας των μὲ λευκοὺς ἔχουν πολὺ ἐξησθη-
μένα τὰ μογγολικὰ χαρακτηριστικά. Εἶναι Μουσουλμάνοι κατὰ τὸ θρή-
σκευμα καὶ γλῶσσαι των εἶναι ἡ Τουρκικὴ, πλὴν τῶν Κούρδων, οἱ ὅποιοι
ἀνέρχονται εἰς 1,5 ἑκατομ. καὶ ὁμιλοῦν ἰδίαν γλῶσσαν, τὴν Κουρδικήν.
Διὰ τὴν γραφὴν χρησιμοποιεῖται σήμερον τὸ Λατινικὸν ἀλφάβητον ἀντὶ
τοῦ Ἀραβικοῦ, τὸ ὅποion ἐχρησιμοποιεῖτο πρὶν. Τὸ μεγαλύτερον μέρος
τῶν κατοίκων εἶναι συγκεντρωμένον εἰς τὰ πρὸς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος,
τὴν Προποντίδα καὶ τὸν Εὐξείνιον Πόντον παράλια, τὸ ἐσωτερικὸν δὲ
τῆς χώρας εἶναι ἀραιότατα κατωκημένον. Ὀλόκληρος ἡ Τουρκικὴ Δη-
μοκρατία ὑποδιαιρεῖται εἰς 63 Βιλαέτια (Νομοὺς), τὰ 4 ἐκ τῶν ὁποίων
ἀνήκουν εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν.

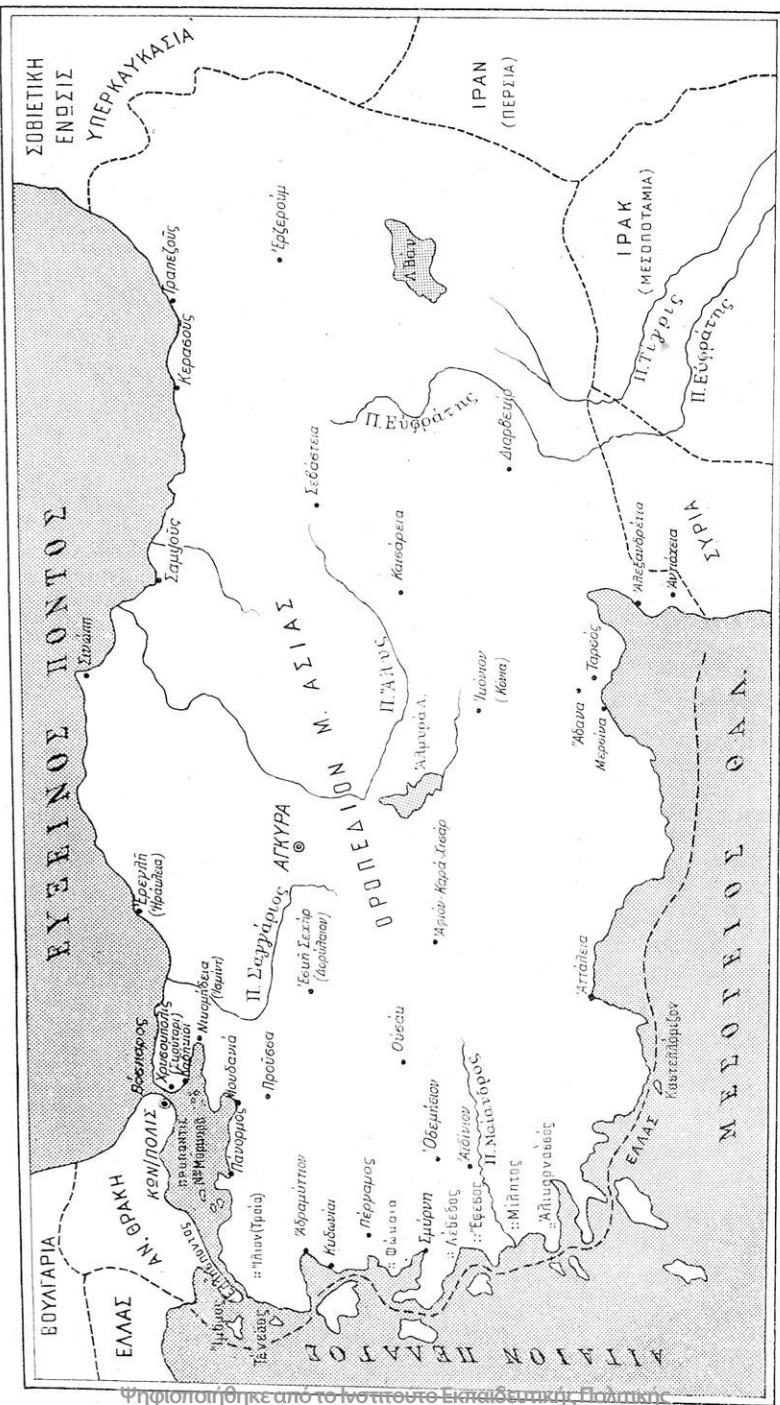
Ἡ Ἄγκυρα (450.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς Τουρκικῆς Δη-
μοκρατίας καὶ εὐρίσκεται εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ὁροπέδιον, εἰς ὕψος 800 μ.,
περιβιλλομένη ἀπὸ γυνὰ ὄρη. Εἶναι ὀνομαστὴ διὰ τὰς ὁμωνύμους γαλάς
καὶ τὰς αἰγας μὲ τὸ μετὰξινον τρίχωμα (Χαρτ. 4) Σμύρνη (286.000

Χαρτ. 3. Ἀσιατικὴ Τουρκία : Σιδηροδρομικαὶ γραμμαί.

κ.), ἡ τρίτη εἰς πληθυσμὸν πόλις τῆς Δημοκρατίας (μετὰ τὴν Κων/πολιν καὶ τὴν Ἀγκυραν) καὶ ὁ μεγαλύτερος λιμὴν τῆς, ἐκτισμένη εἰς τὸ βάθος τοῦ ὁμωνύμου κόλπου καὶ παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ Ἑρμου. Μέχρι τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς τοῦ 1922 τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς ἦσαν Ἕλληνες, ὑποχρεωθέντες νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν πατρίδα των καὶ νὰ ἔλθουν ὡς πρόσφυγες εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Προύσσα (130.000 κατ.) ἐκτισμένη εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ὀλύμπου τῆς Μυσίας, ἔχει θερμὰς πηγὰς καὶ βιομηχανίαν κατασκευῆς φημισμένων ταπήτων. **Ἄδανα** (172.000 κ.) πλησίον τοῦ κόλπου τῆς Ἀλεξανδρέττας. **Καδὴ - Κιοϊ** (78.000 κ.)· κεῖται ὀλίγον νοτιώτερον τῆς Χρυσουπόλεως καὶ εἶναι ἡ παλαιὰ Χαλκηδών, εἰς τὴν ὁποίαν ἐγένεν ἡ Δ' Οἰκουμένη Σύνοδος (415 μ.Χ.). Μικρότεραι πόλεις εἶναι εἰς τὰ νότια αἱ : Ἀλεξανδρέττα καὶ ἡ Ἀντιόχεια, ἀμφότεραι ἀνατολικῶς τοῦ κόλπου τῆς Ἀλεξανδρέττας, ἡ Ἀττάλεια καὶ ἡ **Μερσίνα**, μικροὶ λιμένες εἰς τὰ νότια πρὸς τὴν Μεσόγειον παράλιαν. Μέχρι τῆς Μερσίνης φθάνει διακλάδωσις τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς, ΒΑ. δὲ ταύτης εὐρίσκεται ἡ πολίχνη **Ταρσός**, πατρίς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Εἰς τὴν **Προποντίδα** εὐρίσκονται ἡ **Νικομήδεια** (Ἰσμίνι) καὶ τὰ **Μουδανιά**, νοτίως δὲ τῆς Νικομηδείας ἡ σήμερον μικρὰ πολίχνη **Ἰσνίκ**· εἶναι αὕτη ἡ ὀνομαστὴ Βυζαντινὴ πόλις **Νίκαια**, εἰς τὴν ὁποίαν ἐγένεν ἡ Α' Οἰκουμένη Σύνοδος (325 μ.Χ.). Εἰς τὰ πρὸς τὸν **Εὐξείνιον** παράλιαν σημαντικώτεραι πόλεις εἶναι : ἡ **Σινώπη**, ἡ **Σαμψούς**, ἡ **Κερασσοῦς** καὶ ἡ **Τραπεζοῦς**, ὅλαι πόλεις μὲ ἀκμάζοντας Ἑλληνικοὺς πληθυσμοὺς (τοὺς Ποντίους) ἐκ-ριζωθέντας ἐκεῖθεν παρὰ τῶν Τούρκων τὸ 1922. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν

Χαρτ. 4. Ἀσιατική Τουρκία : Πόλεις.

Χαρτ 4β. Περιοχή Ἑλλησπόντου κατὰ τὴν Ἀρχαιότητα.

τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας εὐρίσκονται αἱ πόλεις : Ἀϊδίνιον, Ὀδεμήσιον, Οὐσάκ, Δορύλαιον (Ἐσκή - Σεχί), Ἀφιόν - Καρά - Χισάρ, Ἰκόνιον (Κόνια), Καισάρεια (ἡ πατρίς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου), Σεβάστεια, Ἐρζερούμ, Διαρβεκίρ καὶ Μαλάτια.

Ἱστορία τῆς Μ. Ἀσίας. Ἀπὸ τῆς ἀρχαιστάτης ἐποχῆς διάφοροι λαοὶ κατῴκησαν τὴν Μ. Ἀσίαν, διότι αὕτη ἀποτελεῖ τὴν γέφυραν μεταξὺ τῶν δύο ἡπείρων, Εὐρώπης καὶ Ἀσίας, ἀφοῦ διὰ τῶν στενῶν τοῦ Βοσπόρου ἦτο εὐκόλος ἡ διάβασις ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην ἡπειρον. Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, ὡς εἶναι γνωστὸν ἐκ τῆς ἱστορίας, ἡ Μ. Ἀσία διεκρίνετο εἰς μικροτέρας περιοχάς. Πρὸς τὰ παράλια ἦσαν ἡ Λυδία, ἡ Καρία καὶ ἡ Μυσία. Πρὸς τὰ νότια ἡ Λυκία, ἡ Παμφυλία καὶ ἡ Κιλικία. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἡ Λυκαονία, ἡ Καπαδοκία, ἡ Πισιδία καὶ ἡ Φρυγία. Ἐνωρίτατα ὅμως, ἀπὸ τοῦ 14ου π.Χ. αἰῶνος, οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληγες ἐπεδίωξαν νὰ ἐγκαταστήσουν, εἰς τὰ παράλια κυρίως, ἀποικίας. Ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος εἶναι ἀπῆχης τῆς πολεμικῆς προσπάθειας τῶν Ἑλλήνων νὰ ἐγκατασταθοῦν ἐκεῖ.

Αἱ Ἑλληνικαὶ ἀποικίαι, ἰδρυθεῖσαι καθ' ὅλην τὴν παραλίαν τῆς Μ. Ἀσίας (Αἰολεῖς — Ἴωνες — Δωριεῖς), ἀνεπτύχθησαν οἰκονομικῶς, πολιτικῶς καὶ πνευματικῶς καὶ ἀπέβησαν πόλεις ἰσχυραὶ καὶ εὐημεροῦσαι, ἀναπτύξασαι λαμπρὸν πολιτισμόν. Εἶναι γνωστὰ ἐκ τῆς ἱστορίας αἱ

σπουδαιότεραι ἐξ αὐτῶν, ὡς αἱ : Φώκαια (Χάρτης 4α), Σμύρνη, Ἐφε-
σος, Κολοφών, Ἀλικαρνασὸς καὶ ἡ μεγίστη πασσῶν Μίλητος, ἡ ὁποία
ἱδρυσε πλῆθος ἀποικιῶν, ἰδίως εἰς τὰ πρὸς τὸν Εὐξείνιον παράλια τῆς Μ.
Ἀσίας.

Ὁ Ὅμηρος, ὁ μέγιστος τῶν ποιητῶν, ὁ Ἡρόδοτος, πατὴρ τῆς ἱστο-
ρίας, ὁ Θαλῆς, ὁ μέγας σοφός, ὁ Ἡράκλειτος, μέγας φιλόσοφος, ὁ Ἀ-
ναξίμανδρος καὶ πολλοὶ ἄλλοι, εἶναι τὰ ἐκλεκτὰ τέκνα τοῦ Μικρασια-
τικοῦ Ἀρχ. Ἑλληνισμοῦ.

Ἡ Μ. Ἀσία ὑπετάχθη ἀργότερον εἰς τοὺς Πέρσας, ἐλευθερωθεῖσα
ἀπὸ τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον. Περιῆλθεν ὅμως ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν
Ρωμαίων ἀργότερον καὶ, μετὰ τὸν χωρισμὸν τοῦ Ρωμῆικοῦ Κράτους εἰς
Ἀνατολικὸν καὶ Δυτικόν, ἀπετέλεσε τὸν κορμὸν τῆς Βυζαντινῆς Αὐτο-
κρατορίας, ἐξελληνισθεῖσα πλήρως. Ἐν συνεχείᾳ περιῆλθεν ὑπὸ τοὺς
Ὀθωμανοὺς Τούρκους, παρὰ ὅμως τὴν ὑπ' αὐτοὺς μακρὰν καὶ φοβερὰν
δουλείαν, ὁ Ἑλληνισμὸς διατηρήθη ἀκμῆως εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις,
στοιχεῖον πολιτισμοῦ καὶ ἀνθρωπισμοῦ τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας.

Ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Μ. Ἀσίας μετὰ τρισχιλιετὴ ἔνδοξον ἱστορικὴν
ζωὴν ἐξεριζώθη ἐκεῖθεν κατὰ τὴν κατὰστροφὴν τοῦ 1922 (Μικρασια-
τικὴ Κατὰστροφὴ) καὶ ἡ Ἑλλὰς ἐδέχθη, περιέθαλψε καὶ ἐγκατέστησε
περὶ τὸ ἓν καὶ ἡμισυ ἑκατομύριον προσφύγων.

Κ ύ π ρ ο ς

ΝΑΙ
ΝΑΙ Β
Ἡ Ἑλληνικὴ Μεγαλὸν Ἠσος Κύπρος εἶναι ἡ μεγαλύτερα νῆσος τῆς
Α. Μεσογείου καὶ ἡ τρίτη ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν (μετὰ τὴν Σικελίαν καὶ
τὴν Σαρδηνίαν) ὅλης τῆς Μεσογείου. ἔχει σχῆμα ἐπίμηκες μετὰ μεγαλύ-
τερον μῆκος 212 χιλίω. (ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Δρέπανον μέχρι τοῦ
ἀκρωτηρίου Ἀγ. Ἀνδρέας) καὶ μεγαλύτερον πλάτος 96 χιλίω. (ἀπὸ
τοῦ ἀκρ. Γάτα μέχρι τοῦ ἀκρ. Κορμακίτη, (Χαρτ. 5) .

Ἔκτασις. Πληθυσμὸς. Μορφολογία ἐδάφους. Ἡ Κύπρος ἔχει
ἐκτασιν 9251 τετρ. χιλ. καὶ πληθ. 549.000 κ., ἐκ τῶν ὁποίων μόνον
80.000 εἶναι Τούρκοι, οἱ δὲ ὑπόλοιποι Ἕλληνες (ὑπερπενταπλάσιοι τῶν
Τούρκων).

Μέγα μέρος τῆς νήσου καλύπτεται ἀπὸ δύο ὁροσειράς, ἐκ τῶν ὁποίων
ὕψηλότερα εἶναι ἡ πρὸς τὰ νότια λέγεται Ὀλυμπος καὶ ἡ ὑψηλότερα τῆς

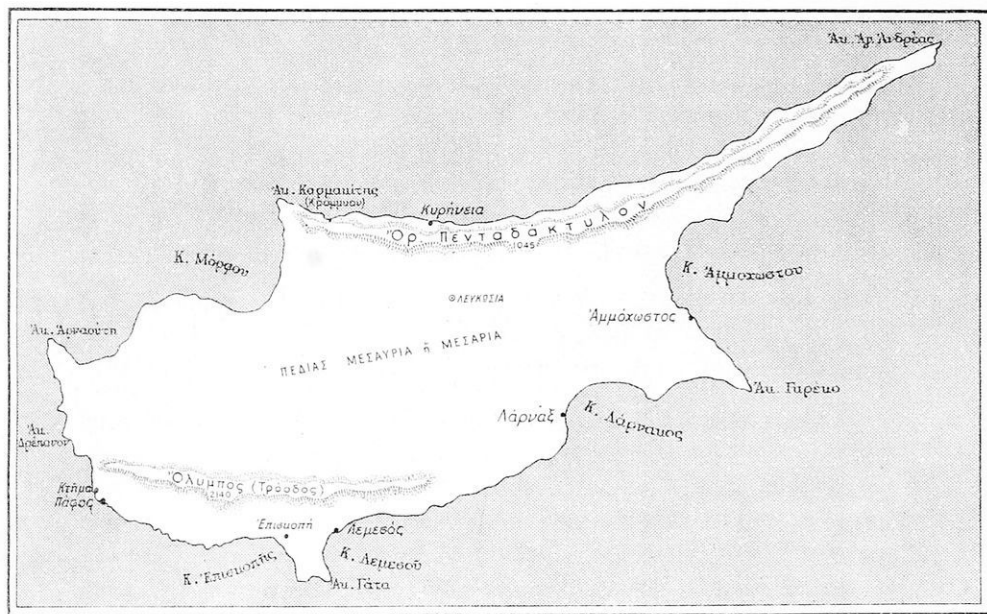
κορυφή είναι εις τὸ ὄρος **Τρόδος** (2140 μ.). Ὁ Ὀλυμπος εἶναι κατὰ φυτὸς ἀπὸ πεῦκα, ἔχει δὲ ὥραϊα ξενοδοχεῖα πρὸς παραθερισμόν. Ἡ πρὸς τὰ Β. τῆς νήσου ὁροσειρὰ λέγεται **Πενταδάκτυλον** (1045 μ.). Μεταξὺ τῶν δύο ὁροσειρῶν ἐκτείνεται ἡ πεδιάς **Μεσσαορία** ἡ Μεσσαριά μήκους 96 καὶ πλάτους 16 - 32 χίλιοι. Σημαντικώτεροι κόλποι εἶναι οἱ : τῆς Ἀμμοχώστου, Λάρνακος, Λεμεσοῦ, Ἐπισκοπῆς καὶ Μόρφου.

Κλίμα. Οἱ χειμῶνες εἶναι ἥπιοι, τὰ θέρη ὅμως θερμὰ καὶ συνήθως τελείως ἄνομβρα. Αἱ βροχαὶ γενικῶς εἶναι ὀλίγαι, πίπτουν κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ διὰ τοῦτο δὲν ὑπάρχουν ποταμοί, ἀλλὰ μόνον χεῖμαρροι.

Φυτά. Εὐδοκιμοῦν τὰ ἀντέχοντά εἰς τὴν ξηρασίαν, ὅπως ἡ πεύκη, ὁ κέδρος, ἡ κυπάρισσος, ἡ δρυς, ἡ χαρουπιὰ, ἡ ἄμπελος, ἡ ἐλαία, ἡ συκῆ, ἡ ἀμυγδαλῆ, κλπ. Καλλιεργοῦνται δημητριακά, ἰδίως σῖτος, εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Μεσσαριᾶς, ἄμπελοι καὶ σταφιδάμπελοι παράγουσαι ἐξαιρετικῆς ποιότητος οἶνον καὶ σταφίδα, ἐλαῖαι καὶ ἐσπεριδοειδῆ. Παράγονται ἐπίσης ἀρκετὰ γεώμηλα, ἀμύγδαλα, καπνός, βάμβαξ, λίνον, μὲ τὸ ὅποιον κατασκευάζονται ὥραϊα ἐγγύρια λινὰ ὑφάσματα, ὕσπρια, λαχανικά καὶ ἀρκετὰ χαρούπια, ἐκ τῶν ὁποίων γίνεται ἐξαγωγή. Ἡ ἀνομβρία ὅμως καὶ ἡ ἔλλειψις ἀρδευτικῶν ἔργων δὲν ἐπιτρέπει οὔτε τὴν καλλιέργειαν μεγάλων ἐκτάσεων, οὔτε τὴν ἐπίτευξιν μεγάλων ἀποδόσεων ἀπὸ τὰς καλλιεργουμένας τοιαύτας.

Ἡ **Κτηνοτροφία** εὐρίσκεται εἰς καλυτέραν κατάστασιν. Διατρέφονται ἵπποι, ὄνοι μεγαλόσωμοι ἐξαιρετικῆς ἀντοχῆς, ἡμίονοι καὶ χοῖροι. Ἡ πτηνοτροφία καὶ ἡ μελισσοκομία ἔχουν ἐπίσης ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν. Γενικῶς τὰ κτηνοτροφικὰ προϊόντα ὄχι μόνον ἐπαρκοῦν διὰ τὴν ἐπιτύπιον κατανάλωσιν, ἀλλὰ γίνεται καὶ ἐξαγωγή των. Ἐκ τῶν ὀρυκτῶν ὑπάρχει χαλκός (σήμερον ὀλίγος, ἐνῶ παλαιὰ ἐφημίζετο ἡ Κύπρος διὰ τὸν χαλκόν της), σίδηρος, γύψος καὶ ἀμίαντος.

Ἡ **συγκοινωνία** εἶναι καλὴ. Ὑπάρχουν ἀρκετοὶ δρόμοι, πολλοὶ τῶν ὁποίων εἶναι ἀσφαλτοστρωμένοι. Λιμὴν ἀξιόλογος εἶναι μόνον ὁ λιμὴν τῆς Ἀμμοχώστου. Κυριώτερα ἐξαγόμενα εἶδη εἶναι μεταλλεύματα, ἀμίαντος, οἶνοι, ξυλοκέρατα (χαρούπια) καὶ γεώμηλα. Εἰσάγονται κυρίως ἄλευρα, ὑφάσματα, μηχαναὶ καὶ μηχανήματα διάφορα καὶ ξυλεῖα.

Χαρτ. 5. Κύπρος

Οἱ κάτοικοι τῆς Κύπρου, πατριῆδες τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα, ἐδέχθησαν ἐκ τῶν πρώτων τὸν Χριστιανισμόν (45 μ.Χ.) καὶ ἡ ἐκκλησία τῆς Κύπρου εἶναι αὐτοκέφαλος. Ὁ ἡγέτης αὐτῆς Ἀρχιεπίσκοπος ἀνεγνωρίσθη κατὰ τὴν μακρὰν τῆς νήσου δουλείαν ὡς Ἐθνάρχης. Ἡ ἐκκλησία τῆς Κύπρου ἠργάσθη πάντοτε ὑπὲρ τοῦ ἔθνους καὶ ἐπρωτοστάτησεν εἰς πατριωτικὰς ἐκδηλώσεις. Μυηθέντες ἐκ τῶν πρώτων εἰς τὴν « Φιλικὴν Ἑταιρίαν » οἱ ἡγέται τῆς Κυπριακῆς ἐκκλησίας καὶ ἄλλοι ἐξέχοντες Κύπριοι, ἐπρωτοστάτησαν κατὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα τῆς Ἑλλάδος (1821). Ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Κύπρου, τρεῖς Μητροπολῖται (ὁ Πάρος, Κίτιον καὶ Κυρηνεΐας) καὶ πλεῖστοι ἱερεῖς καὶ μοναχοὶ ἀπεκεφαλίσθησαν ἢ ἀπηργχονίσθησαν ὑπὸ τῶν Τούρκων. Καὶ οὐχὶ μόνον κατὰ τοὺς σκληροὺς χρόνους τῆς Τουρκικῆς δουλείας, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς ἐπίσης σκληροὺς χρόνους τῆς Βρεταννικῆς κυριαρχίας τῆς νήσου, κατὰ τοὺς ὁποίους μεθοδικῶς ἐπεδιώχθη ὁ ἀφελληνισμὸς τῆς Παιδείας καὶ συνεπῶς καὶ τῶν κατοίκων τῆς νήσου, ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξος ἐκκλησία ἀνέλαβε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἀγῶνος κατὰ τοῦ κυριάρχου. Εἶναι γνωστὸν ὅτι οἱ Κύπριοι ἱεράρχη μὲ ἐπὶ κεφαλῇ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον καὶ Ἐθνάρχην τῆς Κύπρου Μακάριον ἐπρωτοστάτησαν εἰς τὸν 4ετῇ (1955)

1959) σκληρόν ἀγῶνα, εἰς τὸν ὁποῖον ἀπεδύθησαν οἱ ἀδελφοί μας κά-
τοικοι τῆς Μεγαλονήσου, ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τῆς Ε.Ο.Κ.Α. καὶ τοῦ
ἀρχηγοῦ τῆς Διγενῆς. Πλεῖστοι Κύπριοι ἐξωρίσθησαν, ἄλλοι ἐνεκλεί-
σθησαν εἰς τὰς φυλακὰς ἢ εἰς στρατόπεδα συγκεντρώσεως. Εἰς ἑκατον-
τάδας ἀνῆλθον, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 4ετοῦς ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος
τῶν Κυπρίων ἀδελφῶν μας, οἱ φανευθέντες εἰς συμπλοκάς μετὰ τὰ Ἀγγλικά
στρατεύματα καὶ οἱ ἀποσταλέντες εἰς τὰς ἀγχόνας ἀπὸ τὰ Ἀγγλικά
δικαστήρια τῆς Μεγαλονήσου, μεταξὺ δὲ τούτων καὶ ἔφηβοι 18ετείς.
Ὁ 4ετὴς ἄνισος καὶ σκληρὸς ἀγὼν καὶ τὸ ἀκατάβλητον ψυχικὸν σθένος
τῶν Ἑλλήνων Κυπρίων, ὠδήγησαν τὴν Κύπρον εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν.
Διὰ συμφωνίας ὑπογραφείσης ἐν Λονδίῳ κατὰ Μάρτιον τοῦ 1959 ὑπὸ
τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Ἡν. Βασιλείου, τῆς Τουρκίας, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου
καὶ Ἐθνάρχου Μακαρίου, ἐκπροσωποῦντος τοὺς Ἕλληνας τῆς Κύπρου
καὶ τοῦ Κιουτσούκ, ἐκπροσωποῦντος τὴν μειονότητα τῶν Τουρκοκυ-
πρίων, ἡ Μεγαλὸν ἡσος Κύπρος ἀνεγνωρίσθη ὡς ἀνεξάρτητος Δημοκρα-
τία. Πρῶτος πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἐξελέγη ὁ Ἐθνάρ-
χης Κύπρου Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος.

Ἐρείπια τῆς ἀρχαίας Σαλαμῖνος.

Πόλεις. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Κύπρου εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἀγροτικές, κατοικῶν εἰς μικρὰ χωρία. Πόλεις ὑπάρχουν αἱ : **Λευκωσία**, πρωτεύουσα τῆς νήσου καὶ τῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας (86.000 κ.). Αἱ ἄλλαι πόλεις, αἱ ὅποῖαι εἶναι πρωτεύουσαι τῶν ὁμωνύμων τῶν ἐπαρχιῶν, εἶναι αἱ : **Κυρήνεια**, **Ἀμμόχωστος**, **Λάρναξ** καὶ **Λεμεσός**. Πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Πάφου εἶναι ἡ πόλις **Κτήμα**. Ὅλοι ὅμως αἱ πόλεις αὐταὶ δὲν συγκεντρώνουν ὁμοῦ πλεόν τῶν 190.000 κ., μεγαλύτεραι δὲ ἐξ αὐτῶν εἶναι ἡ Λεμεσός, καὶ ἡ Λάρναξ.

Σ υ ρ ί α

Ἡ Συρία, τελοῦσα ὑπὸ Γαλλικὴν Ἐντολήν, ἐγένετο ἀνεξάρτητος Δημοκρατία κατὰ τὸ 1947. Τὸ 1958 ἠνώθη μετὰ τὴν Αἴγυπτον εἰς ἓν Κράτος, τὸ ὅποῖον ὠνομάσθη « Ἡνωμένη Ἀραβικὴ Δημοκρατία » καὶ τοῦ Κράτους τούτου ἀπετέλει ἐπαρχίαν μέχρι τοῦ ὁκτωβρίου 1961, ὅτε, κατόπιν ἐπαναστάσεως, ἀπεσχίσθη, ἀποτελέσασα ἀνεξάρτητον Δημοκρατίαν.

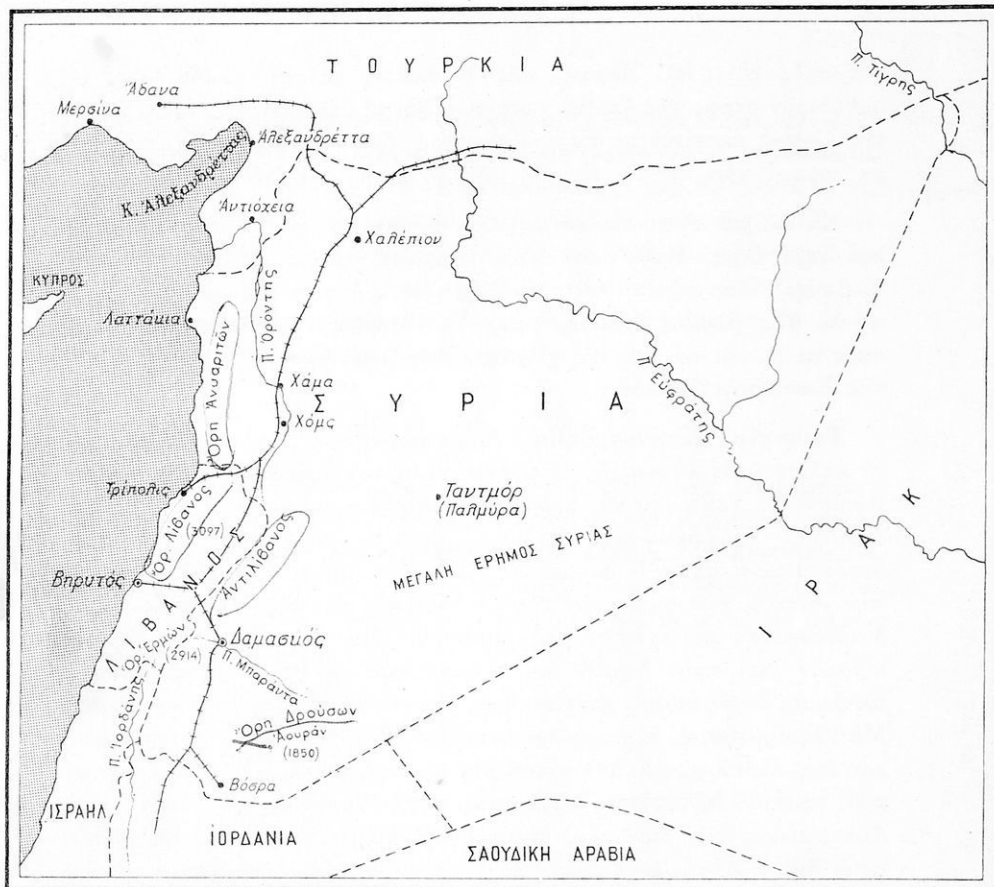
Ὅρια. **Ἐκτασις.** **Πληθυσμός.** Ἡ Συρία συνορεύει πρὸς Ν.Α. μετὰ τὸ Ἰράκ (*Μεσοποταμίαν*), πρὸς Β. καὶ τὰ ΒΔ. μετὰ τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν, πρὸς τὴν ὁποίαν τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν συνόρων τῆς καθορίζεται ἀπὸ τὴν σιδηροδρομικὴν γραμμὴν Κων/λεως — Βαγδάτης (Βλ. καὶ ἀνωτέρω). Πρὸς Δ. ἔχει τὸ Κράτος τοῦ Ἰσραήλ, τὸν Λίβανον καὶ τὴν Μεσόγειον καὶ πρὸς τὰ Ν. τὴν Ἰορδανίαν (*Χαρτ. 6 καὶ 7*). Μετὰ τοῦ Ἰσραήλ, τῆς Ἰορδανίας, τοῦ Ἰράκ καὶ τῆς Ἀραβίας ἀποτελεῖ τὴν λεγομένην **Μέσην Ἀνατολήν**. Ἐχει ἔκτασιν 185.000 τετρ. χιλ. καὶ πληθ. 4.560.000 κ. (πυκνότης πληθυσμοῦ 24 κ. κατὰ τετρ. χιλ.).

Μορφολογία ἐδάφους. Ὁ πρὸς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν διαμελισμὸς εἶναι ἀσήμαντος, εὐθύς δὲ σχεδὸν ἀπὸ τῆς παραλίας ἀρχίζουν τὰ λεγόμενα ὄρη τῶν Ἀνσαριτῶν (1500 μ.). Ταῦτα συνεχίζονται πρὸς νότον διὰ τοῦ Λιβάνου (3097 μ.). Ἀνατολικώτερον τῶν ὡς ἄνω ὁρέων ἐκτείνεται ὁ Ἀντιλίβανος (ὑψηλοτέρα κορυφὴ 2814 μ. εἰς τὸ ὄρος *Ἐρμών*) Μεταξὺ τοῦ Ἀντιλίβανου, τοῦ Λιβάνου καὶ τῶν ὁρέων τῶν Ἀνσαριτῶν ἐκτείνεται μία ταφροειδὲς ἐδαφικὴ ἐγκατακρήμνις, ἡ λεγομένη « **Συριακὴ Τάφος** » ἢ **Κοίλη Συρία**. Εἶναι αὕτη μία εὐφορος κοιλάς, ἡ ὁποία διαρρέεται ἀπὸ τὸν ποταμὸν Ὀρόντην. Ἡ Συριακὴ τάφος συνεχίζεται

καὶ πρὸς Ν. (Βλ. Ἰσραὴλ καὶ Ἰορδανίαν, μὲ τὴν κοιλάδα Γῶρ, τὸ βαθύτερον μέρος τῆς ὁποίας κατέχει ἡ Νεκρὰ θάλασσα. Εἰς τὸ Ν. ἄκρον τῆς Συρίας ἐκτείνονται τὰ ἡφαιστειογενῆ ὄρη τῶν Δρούσων (ὕψηλοτέρα κορυφή τῶν ὁποίων εἶναι ἡ τοῦ ὄρους Αουράν 1850 μ.)

Τὸ κλίμα εἶναι εἰς τὰ παράλια μεσογειακόν, ἀλλὰ μὲ πολὺ θερμὰ καὶ ξηρὰ θέρη. Καθ' ὅσον ὅμως προχωρεῖ κανεὶς εἰς τὸ ἐσωτερικόν, αἱ βροχαὶ ἐλαττοῦνται καὶ τὸ κλίμα γίνεται στεππῶδες καὶ τέλος ἐρημικόν. Μία μεγάλη ἔρημος, ἡ μεγάλη Ἐρημος τῆς Συρίας, ἐκτείνεται πρὸς τὰ Α. καὶ τὰ ΝΑ. τῆς χώρας, συνεχιζομένη καὶ ἐντὸς τοῦ Ἰράκ καὶ τῆς Σαουδικῆς Ἀραβίας.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Λόγω τῶν ὀλίγων βροχῶν, τὸ δυνάμενον νὰ καλλιεργηθῇ ἔδαφος μόλις ψθάνει τὸ $\frac{1}{3}$ τοῦ ὅλου ἐδάφους τῆς χώρας. Εὐρίσκεται τοῦτο εἰς τὰς παραλιακὰς πεδιάδας καὶ κοιλάδας καὶ εἰς τὴν περιοχὴν τῶν ὀρέων τῶν Δρούσων (ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ἀρκεταί), ἡ ὁποία θεωρεῖται ὡς ὁ σιτοβολῶν τῆς Συρίας. Ἰδίως ὅμως εὐρίσκεται εἰς τὴν μεταξὺ τῶν ὀροσειρῶν εὐφορον κοιλάδα τῆς Συριακῆς τάφρου, τὴν διαρροομένην ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Ὀρόντου. Οὗτος πηγάζων ἀπὸ τὸν Ἀντιλίβανον ῥεεῖ πρὸς βορρᾶν καὶ εἰσερχόμενος εἰς τὸ Τουρκικὸν ἔδαφος ἀλλάσσει ἐντὸς αὐτοῦ πορεῖαν πρὸς Δ. καὶ γίνεταί εἰς τὴν Μεσόγειον. Μὲ τὰς ἀρδεύσεις, αἱ ὁποῖαι γίνονται διὰ τῶν ὕδατων του, γίνεται εὐφωτάτη ὁλόκληρος ἡ ὑπ' αὐτοῦ διαρροομένη κοιλάς. Τὰ ὕδατα ἐπίσης τοῦ ποταμοῦ Μπαράντα, παραποτάμου τοῦ Ἰορδάνου, ὁ ὁποῖος πηγάζει ἀπὸ τὰ ὄρη τῶν Δρούσων, δημιουργοῦν ὁάσεις εἰς τὰς ἐρήμους ἐκτάσεις, διὰ τῶν ὁποίων διέρχονται· ἡ μεγαλυτέρα ἐκ τῶν ὁάσεων τούτων εἶναι ἡ τῆς Δαμασκοῦ. Καλλιεργήσιμα ἐδάφη ὑπάρχουν καὶ εἰς τὴν ΒΑ. Συρίαν, ὅπου εἶναι δυνατὰ ἀρδεύσεις μὲ τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ Εὐφράτου καὶ Τίγρητος, οἱ ὁποῖοι τὴν διαρρέουν. Ὅλη ἡ ἄλλη Συρία εἶναι στέπη ἢ ἔρημος. Ἄν ὅμως κατασκευασθοῦν τεχνηταὶ λίμναι καὶ ἀρδευτικὰ ἔργα, μεγάλα στεππῶδεις σήμερον ἐκτάσεις δύνανται νὰ μεταβληθοῦν εἰς ἀποδοτικὸς ἀγρούς. Καλλιεργοῦνται δημητριακά, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὄρυζα εἰς τὰ ἀρδευόμενα ἐδάφη, σιτᾶμι, βάμβυξ, καπνός, μορέαι διὰ τὴν ἐκτροφὴν μεταξοσκωλήκων, ἄμπελοι, ἐλαῖαι, ἐσπεριδοειδῆ καὶ διάφορα ὀπωροφόρα δένδρα, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ἡ δαμασκηνά (ἰδίως εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Δαμασκοῦ, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως). Ἡ κτηνοτροφία ἔχει, λόγῳ τῆς ὑπάρξεως

Χαρτ. 6. Συρία.

ἐκτεταμένων στεππωδῶν ἐκτάσεων, ἀνάπτυξιν μεγαλυτέραν τῆς γεωργίας. Ἐκτρέφονται κυρίως πρόβατα καὶ αἰγες ἀπὸ κτηνοτρόφους νομάδας, τοὺς λεγομένους **Βεδουΐνους**, οἱ ὅποιοι μετακινοῦνται διαρκῶς διὰ τὴν ἀνέυρεσιν χλόης. Κατὰ δεύτερον λόγον ἐκτρέφονται βοοειδῆ, ἵπποι, ἡμίονοι, ὄνοι καὶ κάμηλοι. Τὰ γεωργικὰ καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα ὄχι μόνον ἐπαρκοῦν διὰ τὴν διατροφήν τῶν κατοίκων, ἀλλὰ γίνεται καὶ ἐξαγωγή των.

Ἡ **ἀλιεία** ἔχει ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν, διότι ὑπάρχουν εἰς τὰ παράλια ἀρκετοὶ ἰχθύες καὶ ἀρίστης ποιότητος σπόγγοι.

Ο **δρυκτός** πλοῦτος εἶναι ἀσήμαντος, περιοριζόμενος εἰς ὀλίγους ἄνθρακας καὶ ὀλίγον πετρέλαιον. Ἡ **βιομηχανία** ἔχει ἀνάπτυξιν μικράν, περιοριζομένη κυρίως εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν ὀνομαστῶν μεταξωτῶν τῆς Συρίας, ταπήτων, ἐγχωρίων ὑφασμάτων, ἐπεξεργασίαν δερμάτων, ἐλαιουργίαν καὶ οἶνοποιάν.

Ἡ **συγκοινωνία** δὲν ἔχει μεγάλην ἀνάπτυξιν. Μία σιδηροδρομικὴ γραμμὴ (βλ. καὶ Ἀσιατικὴν Τουρκίαν) προσερχομένη ἐκ τοῦ Χαλεπίου φθάνει εἰς Δαμασκὸν καὶ ἐκεῖθεν, διακλαδουμένη νοτιώτερον, προχωρεῖ ἀφ' ἐνὸς μὲν πρὸς τὴν Ἰορδανίαν καὶ ἀφ' ἑτέρου πρὸς τὸ Ἰσράηλ.

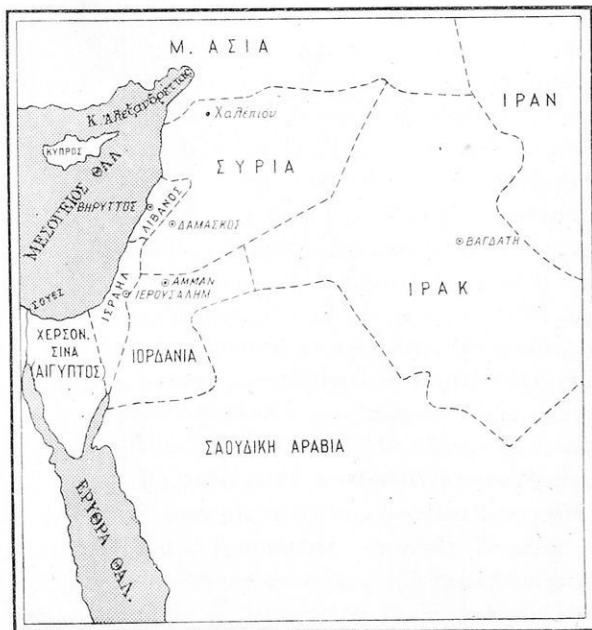
Ἐξάγει ἡ Συρία κυρίως ἐγχώρια ὑφάσματα καὶ μεταξωτά, καπνόν, ἔλαιον, ἐλαίαις, πορτοκάλια, ξηροὺς καρποὺς καὶ σπόγγους. **Εἰσάγει** κυρίως ὑφάσματα, μηχανὰς καὶ μηχανήματα διάφορα, χημικὰ καὶ φαρμακευτικὰ προϊόντα.

Οἱ **κάτοικοι** εἶναι Σημιτικῆς καταγωγῆς, ὁμιλοῦν τὴν Ἀραβικὴν καὶ εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον Μουσουλμάνοι τὸ θρησκευμα. Οἱ εἰς τὰ Ν. τῆς χώρας κατοικοῦντες Δροῦσοι ἀνήκουν εἰς μίαν θρησκευτικὴν αἵρεσιν, ἥτις εἶναι κρᾶμα Χριστιανισμοῦ, Μουσουλμανισμοῦ καὶ Ἰουδαϊσμοῦ. Οἱ Χριστιανοί, κυρίως Ὁρθόδοξοι, ἀποτελοῦν τὸ 15% τοῦ πληθυσμοῦ, ἔχουν δὲ θρησκευτικὸν ἀρχηγὸν τὸν πατριάρχην Ἀντιοχείας, ὁ ὁποῖος ἐδρεῖται εἰς Δαμασκόν. Ἡ **Δαμασκὸς** (450.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς Συρίας. Εἶναι ἐκτισμένη εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ἀντιλιβάνου καὶ εἰς ὕψος 700 μ. εἰς τὸ μέσον μιᾶς θαυμασίας ὁάσεως, ἀρδευομένης ἀπὸ τὸν ποταμὸν Μπαράντα. Εἶναι παλαιοτάτη πόλις καὶ ἔχει λαμπρὰ μνημεῖα Ἀραβικῆς τεχνοτροπίας. Ἐφημίζετο ἄλλοτε διὰ τὰ δαμασκηνὰ λεγόμενα ξίφη, τὰ ὅποια κατασκευάζοντο παλαιότερον ἐκεῖ καὶ διὰ τὰ δαμασκηνὰ τῆς ὑφάσματα, τὰ ὅποια κατασκευάζονται καὶ σήμερον. **Χαλέπιον** (450.000 κ.) κόμβος συγκοινωνιῶν, ἐμπορικὸν κέντρον καὶ ἡ μεγαλύτερα καὶ παλαιότερα πόλις τῆς Συρίας. **Χάμα** (104.000 κ.) καὶ **Χόμς** (146.000 κ.) ἀμφότεραι ἐπὶ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς καὶ εἰς γεωργικὴν περιοχὴν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Ὁρόντου. **Λαττάκια** (ἢ Λαοδίκεια, 60.000 κ.), ὁ κυριώτερος λιμὴν τῆς Συρίας. Ἀναφέρομεν καὶ τὴν πολίχνην **Ταντμόρ** (Χαρτ. 6) κειμένην παρὰ τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας πόλεως Παλμύρας.

1991
015
B
5

Λίβανος

Ὁ Λίβανος ἀνεκηρύχθη εἰς ἀνεξάρτητον Δημοκρατίαν τὸ 1947. Ὅπως καὶ ἡ Συρία, ἦτο τμῆμα τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας μέχρι τοῦ 1920 καὶ κατόπιν ἐτέλει ὑπὸ Γαλλικὴν ἐντολήν. Εὐρίσκεται μεταξὺ τῆς Μεσογείου πρὸς Δ., τοῦ Ἰσραὴλ πρὸς Ν. καὶ τῆς Συρίας πρὸς Β. καὶ πρὸς Α. Ἔχει ἔκτασιν 10.400 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 1.425.000 κ. (πυκνότης πληθ. 137). Εἰς τὰ παράλια ἐκτείνεται ἡ πεδιάς τῆς **Φοινίκης** (Χαρτ. 8) καὶ ἀνατολικῶς ταύτης ἡ ὄροσειρά τοῦ **Λιβάνου**, πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν δὲ ὁ **Ἀντιλίβανος**, χωριζόμενος τοῦ Λιβάνου διὰ τῆς εὐφορώτατης πεδιάδος **Μπέκα** (ἢ Μπουκάα). Εὐφορώτατα ἐπίσης εἶναι καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ Λιβάνου ὄροπέδια καὶ οἱ κλιτύες του, κατάφυτοι σήμερον ἀπὸ ὀπωροφόρα δένδρα, τὰ ὅποια ἀντικατέστησαν τοὺς ἄλλοτε ἐκεῖ ὑπάρχοντας κέδρους (κέδροι τοῦ Λιβάνου), ἀπὸ τοὺς ὁποίους σήμερον δὲν ἀπομένουν παρὰ ἑκατοντάδες τινές. Ὅλαι αἱ κλιτύες τοῦ ὄρους τούτου ἔχουν μεταβληθῇ εἰς

Χαρτ. 7. Κράτη Μῆσης Ἀνατολῆς.

ἀγρούς, διατεταγμένους κατ' ἀναβαθμίδας, αἱ ὅποιαι φθάνουν εἰς ὕψος ἕνω τῶν 1000 μ. Ὑψηλότερον ὑπάρχουν δάση καὶ θερινὰ λειβάδια. Ὑπάρχουν ἐπίσης ὀλόκληροι περιοχαὶ μὲ φυτείας μορεῶν. Καλλιεργοῦνται κυρίως δημητριακά, ἄμπελοι (οἱ γλυκεῖς οἶνοι τοῦ Λιβάνου ἐφημίζοντο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα) ἐλαῖαι, ἐσπεριδοειδῇ (παράγονται πολλὰ πορτοκάλια) καπνός, βάμβαξ καὶ ὀπωροφόρα διάφορα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ βανανέα.

11.10.19

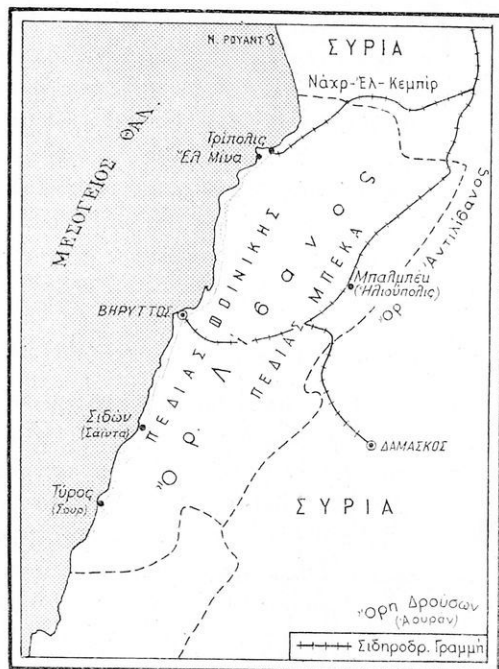
15.10.19

11.10.19

17.10.19

Ἡ **Κτηνοτροφία** ἔχει μικρότερον ἢ ἡ γεωργία ἀνάπτυξιν, εἶναι ὁμῶς ἀνεπτυγμένη ἡ σιροτροφία. ✱

Ἡ **Βιομηχανία** περιορίζεται κυρίως εἰς τὴν κατασκευὴν μεταξωτῶν καὶ τὴν ἐπεξεργασίαν δερμάτων, ὑπάρχει δὲ εἰς Τρίπολιν καὶ ἐν μέγα διυλιστήριον πετρελαίου, διότι ἐκεῖ πλησίον καταλήγει ὁ πετρελαιοαγωγὸς ὁ μεταφέρων τὰ πετρέλαια τοῦ **Κιρκούκ**, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται παρὰ τὴν Μοσούλην τοῦ Ἰράκ. Ὁ Λίβανος **ἐξάγει** ξηρούς καὶ νωπούς καρπούς, ὑφάσματα καὶ δέρματα, **εἰσάγει** δὲ κυρίως βιομηχανικὰ εἶδη καὶ ἄλεια, διότι ὁ παραγόμενος σῖτος δὲν ἐπαρκεῖ διὰ τὴν διατροφὴν τῶν κατοίκων, ἐπεὶδὴ ὁ Λίβανος εἶναι πυκνῶς κατοικημένος.

Χαρτ. 8. Λίβανος.

Ἡ **συγκοινωνία** εἶναι ἀρκετὰ καλὴ, τὰ δροσερά δὲ θέρετρα τοῦ Λιβάνου προσελκύουν πολλοὺς παραθεριστὰς ἀπὸ τὰς γειτονικὰς του χώρας καὶ ἰδίως τὴν Αἴγυπτον.

Γλῶσσα τῶν κατοίκων εἶναι ἡ Ἀραβικὴ, ὁ δὲ Λίβανος συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν Ἀραβικῶν κρατῶν, μολοντὶ ἀρκετοὶ τῶν κατοίκων του εἶναι Χριστιανοὶ (Μαρωνῖται), ἀποτελοῦντες τὰ 61% τοῦ πληθυσμοῦ. Οἱ ὑπόλοιποι εἶναι Μουσουλμάνοι.

Αἱ σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι αἱ : Βηρυτὸς (500.000 κ.) ἀσφαλὲς λιμὴν, διὰ τοῦ ὁποῦ διεξάγεται τὸ πλεῖστον τοῦ ἐμπορίου ὄχι μόνον τοῦ Λιβάνου, ἀλλὰ καὶ τῆς Συρίας. Τρίπολις (120.000 κ.) λιμὴν, ἡ δευτέρα εἰς πληθυσμὸν πόλις τοῦ Λιβάνου. Εἰς τὴν Βηρυτὸν καὶ τὴν Τρίπολιν φθάνουν διακλαδώσεις τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Χαλεπίου-

Δαμασκού. Τύρος (Σούρ) και Σιδών (Σάϊντα), άλλοτε μεγάλοι και ισχυροί πόλεις· σήμεραν έχει 15.000 κ. ή πρώτη και 45.000 ή δευτέρα. Πλησίον της Σιδώνος καταλήγει μέγας πετρελαιοαγωγός μεταφέρων πετρέλαια από τον Περσικόν κόλπον (Χαρτ. 9). 'Ηλιούπολις (Μπααλ-μπέκ), ή οποία, μικρά πόλιν ην σήμεραν, υπήρξε κατά την αρχαίαν εποχήν πόλις μεγάλη και πλουσία. Σώζονται μέχρι σήμεραν ερείπια ναών της, όπως του ναού του 'Ηλίου, του οποίου περισώζονται μαρμάρινοι κίονες ύψους 18 μέτρων.

Ι σ ρ α ή λ

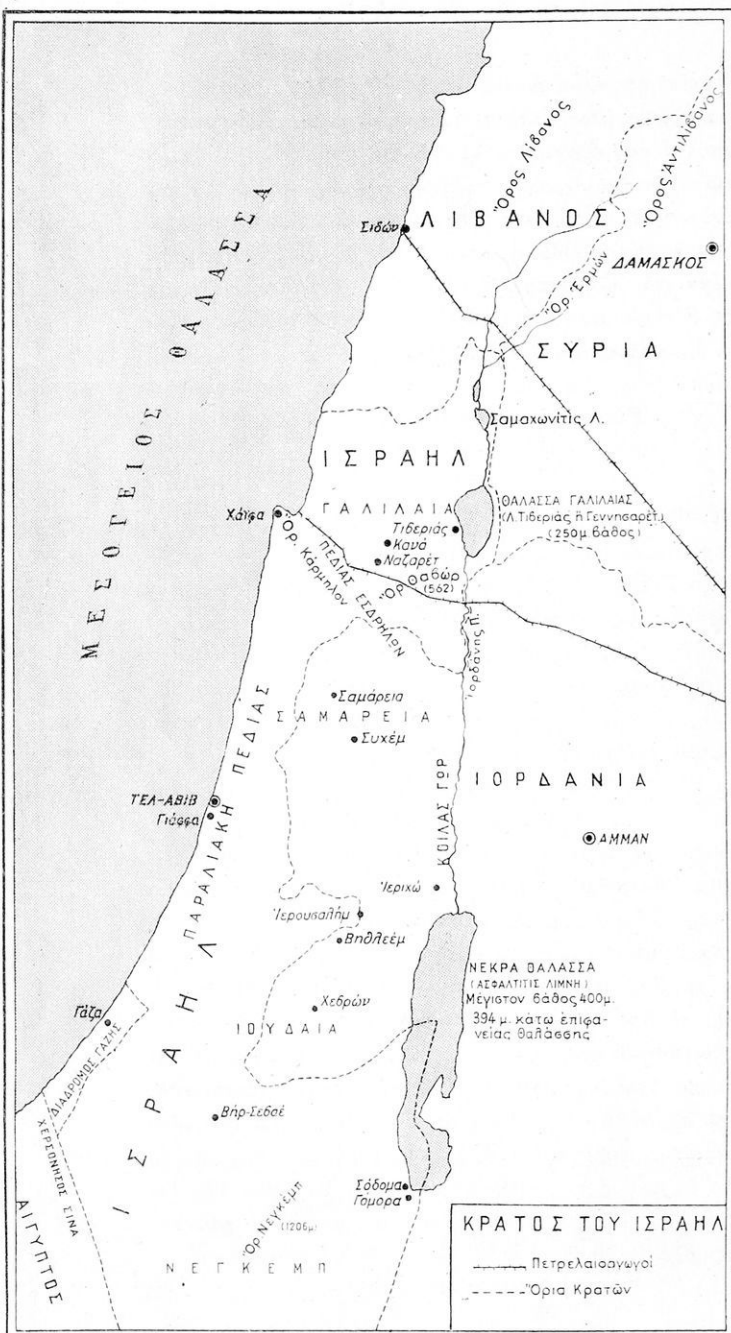
Τò κράτος του 'Ισραήλ, καλούμενον και άπλως 'Ισραήλ, ιδρύθη κατόπιν αποφάσεως του 'Οργανισμού 'Ηνωμένων 'Εθνών (Ο.Η.Ε.) τον Νοέμβριον του 1947 (μέχρι τότε ετέλει υπό Βρεταννικήν έντολήν). Διά της αποφάσεως αυτής έχωρίσθη ή Παλαιστίνη εις δύο : έν κράτος 'Εβραϊκόν, δηλ. τò κράτος του 'Ισραήλ και άλλο 'Αραβικόν, την 'Ιορδανίαν. 'Εδιχοτομήθη δέ ή πόλις 'Ιερουσαλήμ· ή παλαιά πόλις εδόθη εις την 'Ιορδανίαν και ή Νέα εις τò Κράτος του 'Ισραήλ. 'Εβραῖοι εξ όλων των χωρών του κόσμου ήρχισαν από του 1948 μεταβαίνοντες και εγκαθιστάμενοι εις τò Κράτος του 'Ισραήλ και απέτελεσαν τούς κατοίκους του, οί όποιοι λέγονται 'Ισραηλινοί, προς διάκρισιν από τούς 'Εβραίους τούς ζώντας εις άλλα κράτη, οί όποιοι λέγονται 'Ισραηλίται.

"Ορια. "Εκτασις. Πληθυσμός. Τò 'Ισραήλ έχει προς Δ. την Μεσόγειον, προς Α. την Συρίαν και την 'Ιορδανίαν και προς Ν. και τὰ ΝΔ. τον κόλπον "Ακαμπα και την Χερσόνησον του Σινά (Αίγυπτον). Μικρόν τμήμα εις τὰ ΝΔ. λεγόμενον διάδρομος της Γάζης μετά της πόλεως Γάζης, διεκδικούμενον και από τò 'Ισραήλ και από την Αίγυπτον, αποτελεί αίτίαν διαρκών ερίδων μεταξύ των (Χαρτ. 9 και 10) 'Η έκτασις του 'Ισραήλ είναι 20.678 τετρ. χιλ. και ό πληθυσμός υπερβαίνει τὰ 2.000.000 κ., ενώ τò 1922 οί κατοικοῦντες εις τò κράτος του 'Ισραήλ 'Εβραῖοι ήσαν 84.000 και τò 1948 700.000. Διαρκώς ό πληθυσμός αυξάνεται, διότι μεταβαίνουν και εγκαθίστανται εκεί 'Ισραηλίται από όλα τὰ μέρη της Γης.

Μορφολογία εδάφους. 'Ο θαλάσσιος διαμελισμός είναι ελάχιστος.

Καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς ἡ παραλία εἶναι πεδινὴ καὶ εὐθεῖα (χωρὶς δηλ. κόλπους κλπ.). Σχηματίζεται μόνον εἰς μικρὸς κοιλίσκος καὶ ἐν μικρὸν ἄκρωτήριον, εἰς τὸ ὁποῖον καταλήγει τὸ ὄρος **Κάρμηλον**. Τὸ ὄρος Κάρμηλον κλείει ἀπὸ βορρᾶ τὴν παραλιακὴν πεδινὴν ἔκτασιν· αὕτη πρὸς τὰ νότια τῆς γίνεται ὁλοῦν πλατυτέρα, πρὸς τὰ ἀνατολικά δὲ φθάνει μέχρι τῶν ὁρέων τῆς Σαμαρείας, τῆς Ἰουδαίας καὶ νοτιώτερον μέχρι τῶν ὁρέων **Νεγκέμπ**, τὰ ὁποῖα εἶναι τὰ ὑψηλότερα τοῦ Ἰσραὴλ (1260 μ.) Ἡ εἰς τὰ βόρεια τοῦ Ἰσραὴλ ἐκτεινομένη **Γαλιλαία** εἶναι πεδινὴ μὲ ἐν καὶ μόνον χαμηλὸν ὄρος, τὸ ὄρος **Θαβὼρ** (562 μ.), ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐγένετο ἡ μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος. Τὰ ὄρη τῆς Σαμαρείας τερματίζονται πρὸς Β. εἰς τὴν πεδιάδα **Ἐσδρηλὼν**, ἡ ὁποία εἶναι εὐφορωτάτη καὶ ἀποτελεῖ τὸν σιτοβολῶνα τοῦ Ἰσραὴλ.

Κλίμα. Ποταμοί. Λίμναι. Τὸ κλίμα εἶναι μεσογειακὸν εἰς τὰ παράλια· καθ' ὅσον προχωρεῖ κανεὶς πρὸς τὰ ἀνατολικά, αἱ βροχαὶ γίνονται διαρκῶς καὶ ὀλιγώτεροι, τὸ κλίμα ἐρημικὸν καὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ καλλιεργηθῇ τὸ ἔδαφος ἐκεῖ ὅπου δὲν εἶναι δυνατὰ ἀρδεύσεις. Ὁ μόνος ἀξιόλογος ποταμός, ὁ ὁποῖος μὲ τὸ ὕδωρ του ζωογονεῖ τὴν Παλαιστίνην, εἶναι ὁ **Ἰορδάνης**. Οὗτος, πηγάζων ἀπὸ τὸν Ἀντιλίβανον, ἀνήκει κατ' ἀρχὰς εἰς τὸ Ἰσραὴλ, διαρρέων τὴν Γαλιλαίαν ἀφ' οὗ διέλθῃ διὰ τῆς **Σαμαχωνίτιδος** λίμνης καὶ τῆς ἰχθυοτρόφου λίμνης **Τιβεριάδος** (ἡ λίμνη τῆς Γεννησαρετ ἢ θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας) ἀποτελεῖ ἐπὶ τι διάστημα τὰ φυσικὰ ὅρια μεταξὺ Ἰσραὴλ καὶ Ἰορδανίας, εἰς τῆς ὁποίας τὸ ἔδαφος εἰσέρχεται διὰ νὰ χυθῇ εἰς τὴν **Ἀσφαλίτιδα** λίμνην ἢ **Νεκρὰν θάλασσαν**. Ἡ λίμνη αὕτη κατέχει τὸ βαθύτερον μέρος τῆς μεγάλης ἐδαφικῆς καταβυθίσσεως (βλ. Συρίαν), ἡ ὁποία σχηματίζει τὴν κοιλάδα **Γὼρ** καὶ εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ βαθύτερα βυθίσματα τὰ ὑπάρχοντα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς. Τὸ ὄνομά της « Νεκρὰ Θάλασσα » ἡ λίμνη τὸ ὀφείλει εἰς τὸ ὅτι οὐδεμία ζωὴ ὑπάρχει εἰς τὰ ὕδατά της, λόγῳ τῆς μεγάλης περιεκτικότητος αὐτῶν εἰς ἄσφατον καὶ ἅλατα. Ἡ μεγάλη εἰς ἅλατα περιεκτικότης κάμνει νὰ ἔχουν τόσῃ πυκνότητά, ὥστε αὐτὸν ριπτόμενον εἰς αὐτὰ νὰ μὴ βυθίζεται. Ἡ ἐπιφάνεια τῶν ὑδάτων τῆς Νεκρᾶς Θαλάσσης, εὐρίσκεται 394 μ. χαμηλότερον τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης τὸ δὲ βάθος της φθάνει τὰ 400 μ. Τὸ βάθος τῆς **Τιβεριάδος** φθάνει τὰ 250 μ. ἡ δὲ ἐπιφάνειά της εὐρίσκεται 212 μ. χαμηλότερον τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

Γεωργία — Κτηνοτροφία.

Τὰ μακρὰ καὶ ξηρὰ θέρη κάμνουν ἀδύνατον τὴν καλλιέργειαν χωρὶς ἀρδεύσεις. Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα τὰ ἐκεῖ ὑπάρχοντα ἀρδευτικά ἔργα ἐπέτρεπον παντὸς εἶδους καλλιεργείας μὲ πλουσίας ἀποδόσεις. Οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς περιγράφουν τὴν Παλαιστίνην ὡς γῆν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔρρεε «Γάλα καὶ Μέλι» δηλ. ὡς πλουσιωτάτην χώραν. Οἱ Ἀραβες, μὲ τὰς ἐπιδρομάς των, τὰς λεηλασίας καὶ τὴν καταστροφὴν τῶν ἀρδευτικῶν ἔργων, ἔκαμαν, ὥστε οἱ εὐφοροὶ ἀγροὶ νὰ μεταβληθοῦν εἰς ἀκαλλιεργήτους ἐκτάσεις, σκεπασμένους κατὰ τὸ πλεῖστον μὲ ἄμμιον. Οἱ νέοι κάτοικοι τοῦ Ἰσραήλ, οἱ Ἰσρα-

Χαρτ. 9. Τὸ Ἰσραήλ.

ηλινοὶ δηλαδή, τὸ πρῶτον τὸ ὁποῖον ἐπεδίωξαν ἦτο ἡ ἀνέυρεσις ὕδατος. Κατεσκεύασαν φρέατα, διὰ τῶν ὁποίων ἀντλοῦν τὸ ἀφθόνως ὑπάρχον ὑπογείως ὕδωρ, καὶ ἀρδευτικά ἔργα διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ ὕδατος τοῦ Ἰορδάνου καὶ μετέβαλον τὰς πρὶν καταξήρους ἐκτάσεις εἰς εὐφόρους ἀγρούς. Καλλιεργοῦνται εἰς ὅλην τὴν παραλιακὴν ἐκτασιν ἀφθόνως ἐσπεριδοειδῆ (γίνεταί ἐξαγωγή πορτοκαλιῶν καὶ λεμονιῶν, εἶναι δὲ ὀνομαστά τὰ πορτοκάλια τῆς Γιάφας καὶ τῆς Χάϊφας), δημητριακά, ἀρκεταὶ βανανέαι, ἐλαῖαι, ἀμυγδαλαῖ, ἄμπελοι, συκαῖ, βάμβαξ, γεώμηλα, λαχανικά, καπνός, σιγάμιον κλπ.

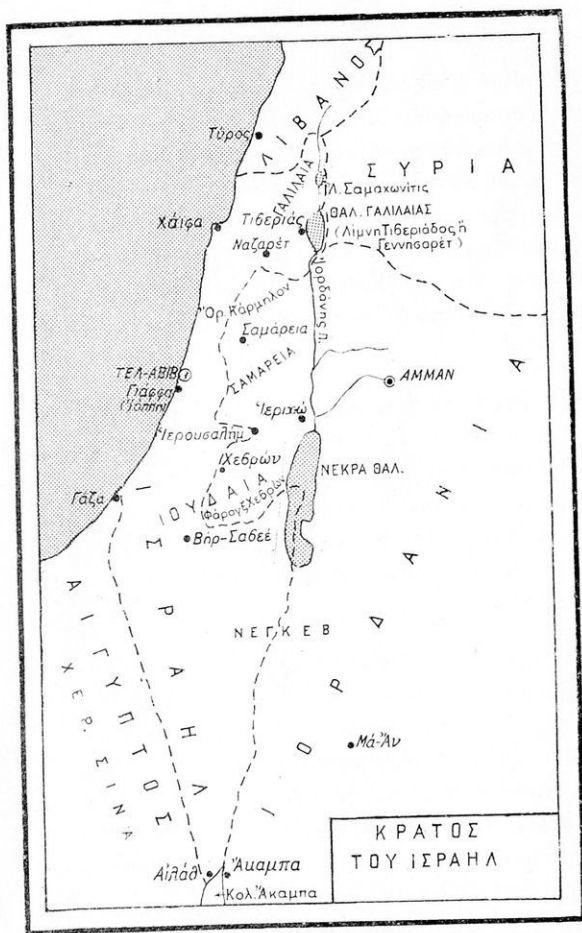
Ἡ **κτηνοτροφία**, ἡ ὁποία πρότερον ἦτο νομαδική, ἀνεπτύχθη καὶ γίνεται κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπιστημονικῶς εἰς σταύλους καὶ εἰς τεχνητὰ λειβάδια, τὰ ὁποῖα ἐδημιουργήθησαν ἐκεῖ ὅπου εἶναι δυνατὰ ἀρδεύσεις. Ἐκτρέφονται κυρίως γαλακτοπαραγωγικαὶ ἀγελάδες, ἀλλὰ καὶ πρόβατα, αἰγες, κάμηλοι καὶ ὄνοι, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ παλαιστοτάτων ἐποχῶν ἐχρησιμοποιοῦντο εἰς Παλαιστίνην. Μεγάλην ἀνάπτυξιν ἔχει καὶ ἡ πτηνοτροφία, γίνεται δὲ ἐξαγωγή αὐγῶν.

Ἐκ τῶν **ὀρυκτῶν** ὑπάρχει χαλκός εἰς τὰ παλαιὰ ὀρυχεῖα τῆς ἐποχῆς τοῦ Σολομῶντος, τὰ ὁποῖα εἶχον καταχωσθῆ καὶ τὰ ἀνεκάλυψαν πάλιν οἱ Ἰσραηλινοὶ ὀδηγούμενοι ἀπὸ τὴν Γραφήν, εἰς τὴν ὁποίαν ταῦτα ἀναφέρονται. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἤρχισαν ἰδρυόμεναι καὶ διάφοροι βιομηχανίαι· οὕτω ὑπάρχουν ἐργοστάσια παραγωγῆς ποτάσσης καὶ ἄλλων ἀλάτων ἀπὸ τὰ ὕδατα τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης, κονσερβῶν, ἐπεξεργασίας καπνοῦ, ὑποδημάτων, ὑφασμάτων, βερνικίων, σοκολάτας, χημικῶν προϊόντων, τεχνητῶν ὀδόντων, τσιμέντων κλπ.

Ἡ **συγκοινωνία** εἶναι ἀρκετὰ καλή. Μία σιδηροδρομικὴ γραμμή, κατὰ μῆκος τῆς παραλίας, συνδέει τὴν Χάϊφαν ἀφ' ἐνὸς μὲ τὴν Συρίαν καὶ ἀφ' ἑτέρου μὲ τὴν Αἴγυπτον, διακλάδωσίς της δὲ φθάνει εἰς τὴν Νέαν Ἱερουσαλὴμ (χωρὶς νὰ προχωρῇ εἰς τὴν Παλαιάν, τὴν κατεχομένην ἀπὸ τοὺς Ἀραβας).

Ἐξάγει τὸ Ἰσραὴλ κυρίως πορτοκάλια καὶ λεμόνια, τεχνητοὺς ὀδόντας, ὑφάσματα καὶ κατεργασμένους ἀδάμαντας. Εἰσάγει κυρίως δημητριακά, σάκχαριν, καύσιμα καὶ βιομηχανικά εἶδη.

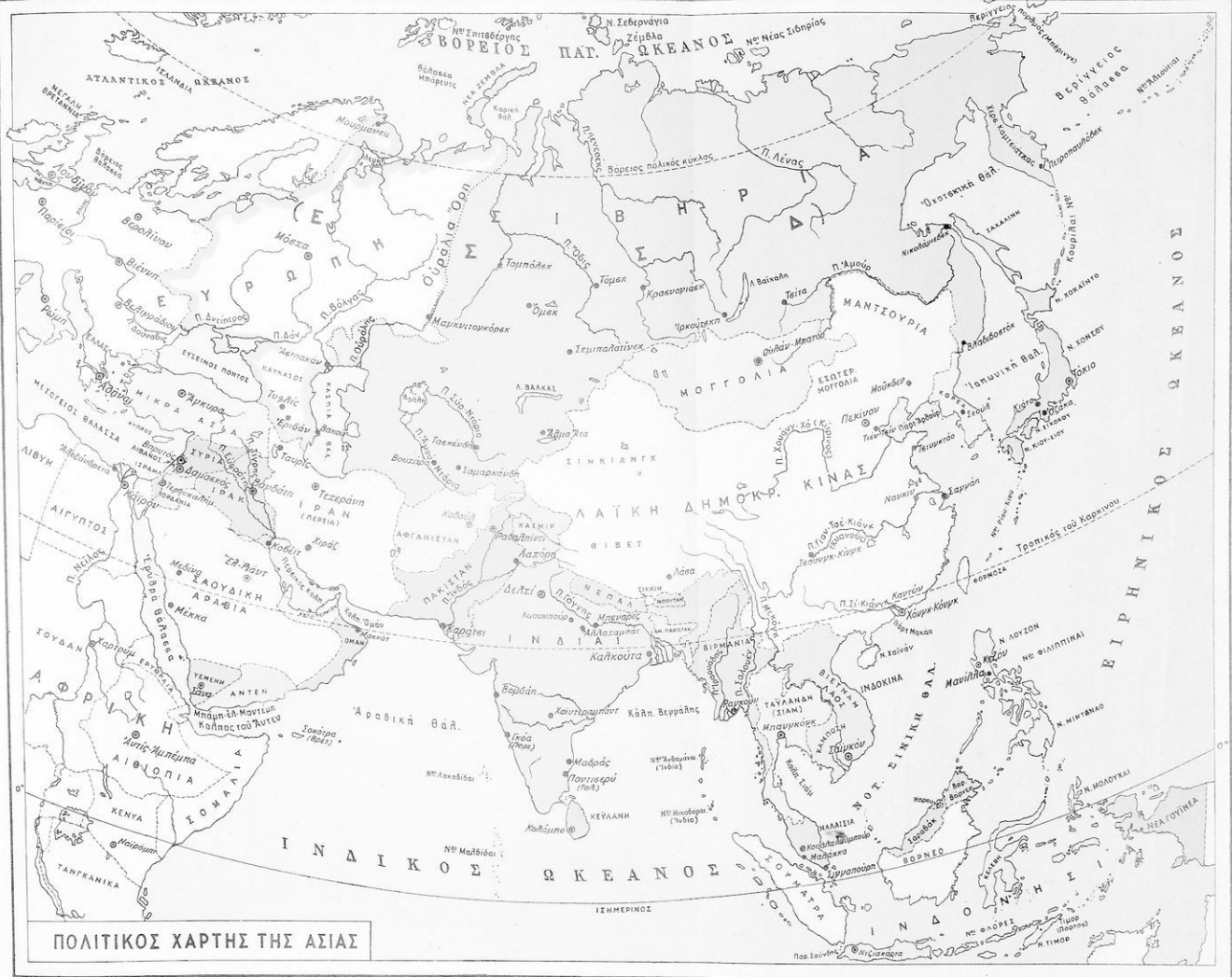
Σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι : ἡ Νέα Ἱερουσαλὴμ, δηλ. ἡ ἔξω τῶν

Χαρτ. 10. Ισραήλ.

του ο Κύριος Ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Τὴν **Τιβεριάδα**, εἰς τὰς ὄχθας τῆς ὁμωνύμου λίμνης, τὴν **Κανά**, ὅπου ἐγένε το θαῦμα τῆς μετατροπῆς τοῦ ὕδατος εἰς οἶνον καὶ τὴν **Βὴρ - Σεβαέ**, πρωτεύουσαν τοῦ Νεγκέμπ. Εἰς τὸ νοτιώτερον ἄκρον τοῦ Ἰσραὴλ καὶ εἰς τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου Ἀκαμπα εὐρίσκεται ὁ λιμὴν **Αἰλάθ**, μόνῃ διέξοδος τοῦ Ἰσραὴλ πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν.

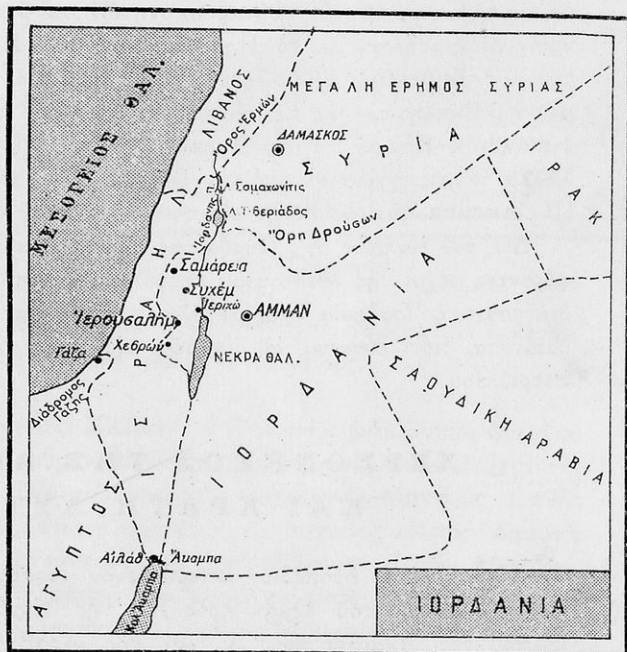
τειχῶν εὐρισκομένη νέα πόλις, (ἢ ἐντὸς τῶν τειχῶν παλαιὰ πόλις ἀνήκει εἰς τὴν Ἰορδανίαν, δηλ. εἰς τοὺς Ἀραβας). Εἰ- ναι αὕτη ἀπὸ τοῦ 1950 ἢ πρωτεύουσα τοῦ Ἰσ- ραήλ (μέχρι τότε ἦτο τὸ Τελ - Ἀβίβ) καὶ ἔχει 150.000 κ. Ἡ **Γιάφα - Τελ Ἀβίβ** (400.000 κ.) εἶναι μία διπλῇ πόλις : ἡ παλαιὰ πόλις Γιάφα ἢ Ἰόππη καὶ ἡ συνενωθεῖ- σα με αὐτὴν νέα πόλις Τελ Ἀβίβ. **Χαίφα**, ὁ μό- νος καλὸς λιμὴν, πλησίον τοῦ ὁποίου καταλήγει καὶ πετρελαιοαγωγὸς μετα- φέρων μέχρις ἐκεῖ πετρέ- λαια ἀπὸ τὸν Περσικὸν κόλπον. Αἱ ἄλλαι πόλεις εἶναι μικραί, κάτω τῶν 25.000 κ. ἐκάστη. Ανα- ρέρομεν ἐξ αὐτῶν τὴν **Ναζαρέτ** (24.000 κ.), εἰς τὴν ὁποίαν διῆλθε τὸ με- γαλύτερον μέρος τῆς ζωῆς

ΟΧΛΟΣ B 'Ι ο ρ δ α ν ί α

"Εχει έκτασιν 96.610 τετρ. χιλιομ. και πληθυσμόν 1.607.000 κ. (πυκνότης πληθυσμοῦ 14). Μέχρι τοῦ 1920 ἀνήκεν εἰς τὴν Τουρκίαν, ἀπὸ δὲ τοῦ 1920 μέχρι τοῦ 1946 ἦτο ὑπὸ Βρεταννικὴν ἐντολήν. Συνορεύει μετὰ τῆς Συρίας (πρὸς Β.), τῆς Ἀραβίας (πρὸς Α. και Ν.), τοῦ Ἰράκ (πρὸς Α.) και τοῦ Ἰσραήλ (πρὸς Δ.). Πρὸς Ν. φθάνει μέχρι τοῦ κόλπου Ἀκαμπα. Ἐπειδὴ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς εὐρίσκεται πέραν τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ, ἐλέγετο μέχρι τοῦ 1949 Ὑπεριορδανία μετονομασθεῖσα ἀπὸ τοῦ 1949 εἰς Ἰορδανίαν. Τὸ κλίμα κατὰ τὸ μέγιστον μέρος τῆς χώρας εἶναι στεππῶδες ἢ ἐρημικόν λόγω τῆς σπανιότητος βροχῶν. Μόνον εἰς τὴν δυτικῶς τοῦ Ἰορδάνου ὄρεινὴν Ἰουδαίαν και Σαμάρειαν (ὅπου εὐρίσκονται τὰ γνωστὰ ἐκ τῆς Ἀγίας Γραφῆς ὄρος τῶν Ἐλαιῶν και ὄρος τοῦ Πειρασμοῦ) καθὼς και εἰς τὰ ἐδάφη τῆς κοιλάδος Γῶρ (Χάρτ. 9), τὰ ἀρδευόμενα διὰ τῶν ὑδάτων τοῦ Ἰορδάνου, εἶναι δυνατὰ αἱ καλλιέργειαι.

Γενικῶς ἡ Ἰορδανία εἶναι σήμερον ἡ πτωχοτέρα χώρα τῆς Μέσης Ἀνατολῆς. Τὸ 1/3 τῶν κοιτῶν τῆς χώρας εἶναι πρόσφυγες και κατὰ τὸ πλεῖστον ἄστεγοι. Προῆλθον ἀπὸ τὸ Ἰσραήλ, ἐνθα κατῴκουν πρὸ τῆς δημιουργίας τοῦ ὡς κράτους. Εἶναι, σχεδὸν εἰς τὸ σύνολόν των, Ἀραβες ὁμι-

Χάρτ. 11. Ἰορδανία.

λοῦντες τὴν Ἀραβικὴν καὶ εἶναι Μουσουλμάνοι κατὰ τὸ θρήσκευμα καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἀναλφάβητοι καὶ ἀπολίτιστοι.

Ἐπιδίδονται κυρίως εἰς τὴν κτηνοτροφίαν καὶ εἶναι νομάδες κτηνοτρόφοι (Βεδουῖνοι) μὲ μεγάλα ποίμνια προβάτων καὶ αἰγῶν· διατρέφονται ἐπίσης βοοειδῇ καὶ κάμηλοι. Εἰς τὰ δυνάμενα νὰ καλλιεργηθοῦν ἐδάφη καλλιεργοῦνται σῖτος, κριθή, κέχρος, ὄσπρια, ἄμπελοι, ἐλαῖα, φοίνικες, λαχανικά καὶ εἰς μεγάλας ποσότητας ἀγγούρια καὶ πεπόνια.

Ἡ **βιομηχανία** εἶναι ἀνύπαρκτος καὶ ἡ **συγκοινωνία** ὑποτυπώδης, γινομένη κυρίως διὰ καμήλων. Ὑπάρχει σιδηροδρομικὴ γραμμὴ διερχομένη διὰ τῆς πρωτεύουσας Ἀμμάν καὶ συνδέουσα τὴν Ἰορδανίαν μετὰ τῆς Συρίας. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ **Ἀμμάν** (200.000 κ.), πόλις παλαισιτάτη μὲ ἐρείπια Ρωμαϊκῶν μνημείων, ἡ ὁποία ἀναφέρεται καὶ εἰς τὴν Γραφήν. Ἄλλαι πόλεις εἶναι : Ἡ **Παλαιὰ Ἱερουσαλὴμ** (δηλ. ἡ ἐντὸς τῶν μὲ 8 πύλας τειχῶν παλαιὰ πόλις), ἡ ὁποία εἶναι ἱερὰ διὰ τοὺς Χριστιανούς. Εἰς αὐτὴν εὐρίσκεται ὁ ναὸς τῆς Ἀναστάσεως, δυνάμενος νὰ περιλάβῃ 10.000 προσκυνητῶν καὶ ὅπισθεν τούτου τὸ Ἑλληνικὸν Μοναστήριον μὲ τὸ Πατριαρχεῖον, τὰς Σχολάς, τὰ Νοσοκομεῖα τοῦ κλπ. **Βηθλεὲμ** (20.000 κ.) ἐπίσης ἱερὰ διὰ τοὺς Χριστιανούς πόλις μὲ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Γεννήσεως καὶ τὸ ἱερὸν Σπήλαιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐγεννήθη ὁ Κύριος Ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Ἡ **Χεβρών** (35.000 κ.). Ἄλλαι πόλεις, γνωσταὶ ἀπὸ τὴν Βίβλον, εἶναι αἱ **Ἱεριχὼ καὶ Σαμάρεια**. Ἡ **Ἀκαμπα**, μικρὸς λιμὴν εἰς τὸν μυχὸν τοῦ ὁμωνύμου κόλπου.

Διὰ τοῦ ἐδάφους τῆς Ἰορδανίας, διέρχονται πετρελαιοαγωγοὶ μεταφέροντες μέχρι τῆς Μεσογείου πετρέλαια ἐκ τοῦ Περσικοῦ Κόλπου καὶ διὰ τοῦτο ἡ Ἰορδανία ἔχει μεγάλην ἀπὸ στρατηγικῆς ἀπόψεως σπουδαιότητα, διότι δύναται νὰ διακόψῃ τὴν πρὸς τὴν Μεσόγειον ροὴν τοῦ πετρελαίου.

ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΤΗΣ ΑΡΑΒΙΑΣ ΚΑΙ ΚΡΑΤΗ ΑΥΤΗΣ

ΝΑΙ Β
ΝΑΙ
Αὕτη εἶναι ἓν ὁροπέδιον ἐκτεννόμενον μεταξὺ τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ τοῦ κόλπου τοῦ Ὁμάν πρὸς Α., τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ τοῦ κόλπου τῆς Ἀκαμπα πρὸς Δ. καὶ τῆς Ἀραβικῆς Θαλάσσης πρὸς Ν. (Χαρτ. 12). Πρὸς Β. ἔχει τὴν Ἰορδανίαν, τὸ Ἰράκ καὶ τὸ Κουβέιτ.

όροσειράν, τὴν ὑψομένην κατὰ μῆκος τῆς πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν ἀκτῆς (ἀνώτερον ὕψος 3.760 μ.) καὶ εἰς τὸν ὄρεινόν δγκον τοῦ Ὁμάν, εἰς τὰ ΝΑ. τῆς χερσονήσου, αἱ βροχαὶ εἶναι ἀρκεταί. Εἰς τὰ Β. ἐκτείνεται ἡ μεγάλη ἔρημος **Μεγάλη Νεφούντ** ἢ **Ἐρυθρὰ Ἐρημος**· νοτιώτερον ἡ ἔρημος **Ντάχνα** ἢ **Ρούμπα** - ἐλ - **Χάλι** καὶ πρὸς τὰ Α. ἡ ἔρημος **Μικρὰ Νεφούντ**. Ἡ θερμοκρασία φθάνει κατὰ τὸ θέρος τοὺς 47° Κ ὑπὸ σκιάν, κατὰ τὰς νύκτας ὅμως τοῦ χειμῶνος εἶναι χαμηλὴ, κατερχομένη μέχρι τῶν -10Κ°. Τὸ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ὕδωρ σπανίζει εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀραβίας, αἱ βροχαὶ πίπτουν σπανιώτατα καὶ παρέρχονται ἔτη χωρὶς νὰ βρέξῃ, ἀλλὰ ὅταν βρέξῃ αἱ βροχαὶ εἶναι καταρρακτώδεις. Ὑπάρχει ὅμως ἀρκετὸν ὑπόγειον ὕδωρ, τὸ ὁποῖον ἀντλεῖται ἀπὸ φρέατα φθάνοντα ἐνίοτε εἰς βάθος τὰ 100 μ. Ἀντὶ ποταμῶν ὑπάρχουν ξηραὶ καὶ πλατεῖαι κοῖται ποταμῶν, αἱ ὁποῖαι γεμίζουν μὲ ὕδωρ καὶ μεταβάλλονται εἰς ποταμούς (μόνον μετὰ ἀπὸ τὴν βροχὴν). Οἱ ποταμοὶ οὗτοι λέγονται **Οὐάντι**.

Γεωργία — Κτηνοτροφία. Ὅρυκτός πλοῦτος. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω γίνεται φανερόν ὅτι εἰς τὴν χερσονήσον τῆς Ἀραβίας δέν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρχουν καλλιέργειαι παρὰ μόνον εἰς τὰς πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν καὶ τὸν κόλπον τοῦ Ὁμάν παρακτίους περιοχάς, ὅπου πίπτουν ἀρκεταὶ βροχαί, εἰς δὲ τὸ ἐσωτερικὸν μόνον ἐκεῖ, ὅπου ὑπάρχει ὕδωρ ἐπιτρέπον ἀρδεύσεις καὶ τὴν δημιουργίαν ὁάσεων. Τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν κατέχει ὁ καφές, καλλιεργούμενος κυρίως εἰς Ἰεμένην καὶ τὸ Ἀσίρ τῆς Σαουδικῆς Ἀραβίας (Χαρτ. 12)· εἶναι ὀνομαστός ὁ καφές τῆς Μόκας τῆς Ἰεμένης. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης δημητριακά, σησάμι, βάμβαξ, ἄμπελοι καὶ διάφορα ὀπωροφόρα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ φοίνικες (χουρμαδιές). Ἀπὸ τὰς Ἀραβικὰς ἀκακίας ἐξάγεται ἀρκετὸν ἀραβικὸν κόμμι καὶ ἀπὸ διάφορα ἄλλα φυτὰ ἀρωματικὰ ρητῖναι (ὅπως σμύρνα λιβάνι κλπ.). Πολὺ μεγαλυτέραν ἀνάπτυξιν ἔχει ἡ κτηνοτροφία, ἡ ὁποία διεξάγεται ἀπὸ νομάδας κτηνοτρόφους, τοὺς **Βεδουῖνους**, οἱ ὁποῖοι μὲ τὰ ποίμνια τῶν προβάτων καὶ αἰγῶν των καὶ τὰς καμήλους των εὐρίσκονται εἰς διαρκῆ μετακίνησιν πρὸς ἀναζήτησιν χόρτου. Ἐκτρέφονται ἐπίσης ἀρκεταὶ κάμηλοι (τὸ κατ' ἐξοχὴν τοῦτο ζῶον τῆς ἐρήμου) καὶ μικρόσωμα βοοειδῆ. **Μεταλλεύματα** δὲν ὑπάρχουν πολλὰ εἰς τὴν Ἀραβίαν· ὑπάρχουν ὅμως ἀφθόνως πετρέλαια, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὸν κυριώτερον πλοῦτον τῆς. Εἰς τὴν χερσονήσον τῆς Ἀραβίας εὐρίσκονται τὰ κάτωθι κράτη :

1. Σ α ο υ δ ι κ ή ' Α ρ α β ί α

Είναι τὸ μεγαλύτερον καὶ πολυπληθέστερον τῶν κρατῶν τῆς 'Αραβικῆς χερσονήσου. Ἔχει ἔκτασιν 1.600.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 7.000.000 κ. (πυκνότης 4). Οἱ κάτοικοι εἶναι "Αραβες, Μουσουλμάνοι κατὰ τὸ θρήσκευμα· οἱ περισσότεροι εἶναι νομάδες κτηνοτρόφοι (Βεδουίνοι), περιφερόμενοι μὲ τὰ ποίμνιά των εἰς τὰς ἀχανεῖς στεπποερήμους τῆς χερσονήσου. Ἡ Σαουδική 'Αραβία χωρίζεται εἰς 4 διαμερίσματα : Τὸ Νετζέντ εἰς τὸ κέντρον, τὴν Χετζάζην καὶ τὸ 'Ασίρ πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν καὶ τὴν Χάσα πρὸς τὸν Περσικὸν κόλπον (Χάρτ. 12). Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Ἐλ - Ριάντ (150.000 κ.) περὶ τὸ κέντρον τῆς χερσονήσου, εἰς ὅσιν περιβαλλομένην πανταχόθεν ὑπὸ τῆς ἐρήμου. Ἡ Μέκκα, ἱερὰ πόλις διὰ τοὺς Μουσουλμάνους, διότι εἰς αὐτὴν ἐγενήθη ὁ Μωάμεθ (τὸ 570 μ. Χ.). Ἔχει 150.000 κ., οἱ ὅποιοι φθάνουν τὴν ἐποχὴν μεταβάσεως ἐκεῖ προσκυνητῶν τοὺς 300.000. Ἡ Τζέδα (100.000 κ.), λιμὴν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, εἶναι ἐπίνειον τῆς Μέκκας. Ἡ Μεδίνα (50.000 κ.) εἶναι δευτέρα ἱερὰ πόλις τῶν Μουσουλμάνων, διότι εἰς αὐτὴν ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ὁ Μωάμεθ. Ἡ Σαουδική 'Αραβία ὀφείλει τὴν μεγάλην σπουδαιότητά της εἰς τὰς πλουσίας πετρελαιοπηγὰς της, ἐκ τῶν ὁποίων παράγει περὶ τὰ 47.000.000 τόν. πετρελαίου ἐτησίως. Αὐταὶ εὐρίσκονται εἰς τὸ πρὸς Α. διαμέρισμά της, δηλ. τὴν Χάσα.

2. Ὑ ε μ έ ν η

Εὐρίσκεται εἰς τὰ ΝΔ. τῆς χερσονήσου, ἔχει ἔκτασιν 195.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 4.500.000 κατ. (πυκνότης 23), οἱ ὅποιοι ἐν τῷ συνόλῳ των εἶναι "Αραβες καὶ Μουσουλμάνοι κατὰ τὸ θρήσκευμα. Ἡ Ὑεμένη δέχεται ἀρκετὰς βροχὰς καὶ ἔχει εὐφορὰ ἐδάφη καὶ ἀρκετὰ γεωργικὰ προϊόντα, ἰδίως δὲ καφὲν ἐξαιρετικῆς ποιότητος. Καλλιερгоῦνται δημητριακά, σησάμιον, ἄμπελοι, καπνός, ἰνδικόν (λουλάκι), συκαῖ καὶ διάφορα ὀπωροφόρα δένδρα. Ἡ Σάνα κειμένη ἐπὶ τῆς ὁροσειρᾶς καὶ εἰς ὕψος 2.200 μ. εἶναι ἡ πρωτεύουσα (80.000 κ.). Ἡ Μόκα εἶναι λιμὴν εἰς τὴν Ἐρυθρὰν καὶ δι' αὐτῆς γίνεται ἐξαγωγὴ καφῆ ἐξαιρετικῆς ποιότητος, ὁ ὅποιος φέρει τὸ ὄνομά της (καφῆς Μόκας).

3. Τὰ Σουλτανᾶτα Ὀμὰν καὶ Μασκάτ

Τὰ Σουλτανᾶτα Ὀμὰν καὶ Μασκάτ εὐρίσκονται εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ὀμὰν. Συνολικῶς ἔχουν ἑκτασιν 295 τετρ. χιλ. καὶ πληθ. 630.000 κ. Εἶναι κρατίδια ἡμιανεξάρτητα, ὑπὸ Σουλτάνους, τελοῦντα ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῆς Μεγάλης Βρεταννίας. Οἱ κάτοικοι ἐπιδίδονται εἰς τὴν γεωργίαν, τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὴν ἀλιεῖαν, ἰδίως τὴν ἀλιεῖαν μαργαριτῶν.

4. Τὰ Ἐμιράτα ἢ Σεϊχάτα

Τὰ Ἐμιράτα ἢ Σεϊχάτα τῆς Ἀραβικῆς χερσονήσου εἶναι : Τοῦ Κατάρ (ἑκτασις 22.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 35.000 κ.), τῶν νήσων Μπαχρεῖν, αἱ ὁποῖαι εἶναι 8 μικραὶ νησίδες εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον (ἑκτασις 598 τετρ. χιλ. καὶ πληθ. 120.000 κ.), καὶ τοῦ Κουβέιτ (ἢ Κοβέιτ), τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὰ ΒΑ. τῆς Σαουδικῆς Ἀραβίας καὶ μεταξύ ταύτης καὶ τοῦ Ἰράκ (15.540 τετρ. χιλ. καὶ πληθ. 203.000 κ.). Εἶναι ὅλα τὰ ὡς ἄνω κρατίδια, δηλ. τὸ Κατάρ, τὸ Μπαχρεῖν καὶ τὸ Κουβέιτ ὑπὸ τὴν Ἀγγλικὴν προστασίαν καὶ ἡ μεγάλη των σπουδαιότης ἐγκτεται εἰς τὰς πλουσίας πετρελαιοπηγὰς των, ἀπὸ τὰς ὁποίας παράγονται περὶ τὰ 56.000.000 τόν. πετρελαίου ἐτησίως (Ο.Η.Ε. τοῦ 1936). Κατέχουν τὴν τετάρτην σειρὰν εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν πετρελαίου (μετὰ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, τὴν Βενεζουέλαν καὶ τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσην).

5. Ἀποικία καὶ Προτεκτοράτον τοῦ Ἄντεν

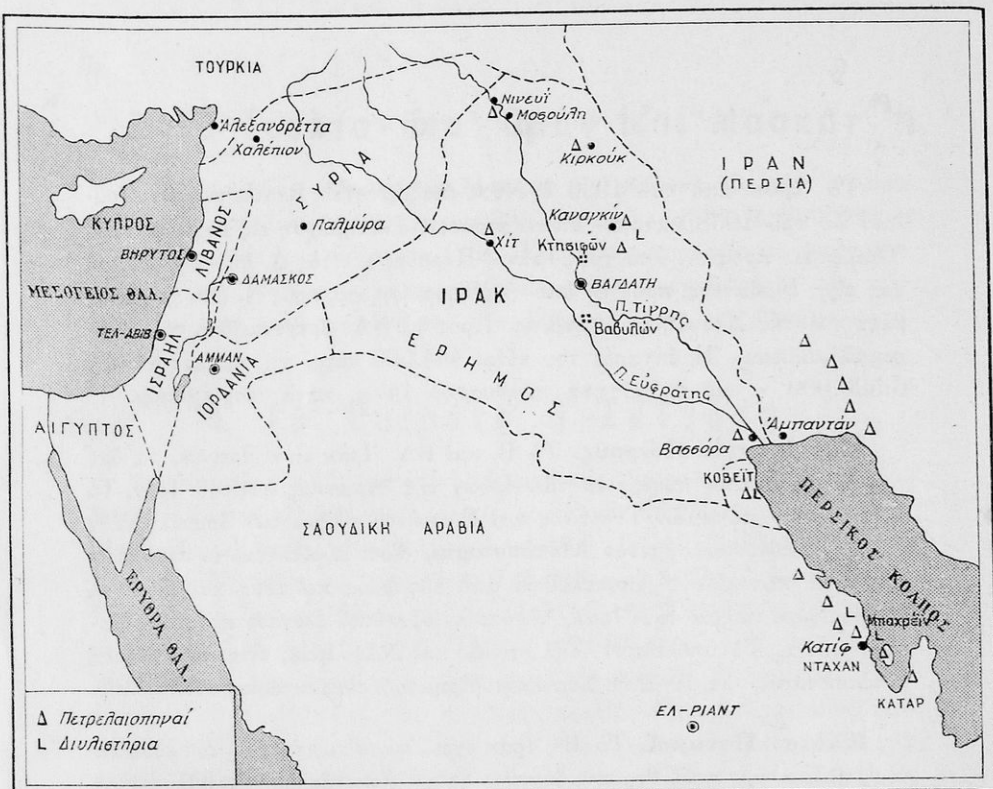
Ἀνήκουν ἀμφότερα εἰς τὸ Ἡνωμένον Βασίλειον τῆς Μεγάλης Βρεταννίας καὶ Βορείου Ἰρλανδίας. Ἡ ἀποικία Ἄντεν εἶναι μία μικρὰ ἀποκρημνος καὶ καλῶς ὠχυρωμένη χερσόνησος, εὐρισκομένη πλησίον τῆς εἰσόδου τοῦ πορθμοῦ Μπάμπ-ἐλ-Μαντέμπ. Ἐχει ἑκτασιν 207 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 140.000 κ., οἱ ὅποιοι κατοικοῦν τὴν πόλιν—λιμένα Ἄντεν, σημαντικώτατον λιμένα ἐπὶ τῆς θαλασσίας ὁδοῦ πρὸς τὰς Ἰνδίας καὶ τὴν Ἀπὸ Ἀνατολὴν. Τὸ Προτεκτοράτον Ἄντεν ἔχει ἑκτασιν 290.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. μόλις 650.000., διότι κατὰ τὸ πλεῖστον ἀποτελεῖται ἀπὸ ἐρήμους ἐκτάσεις (λέγεται καὶ Χαντραμάουντ).

ΝΑ Β
ΝΑΙ Γ
' Ι ρ δ κ

Τὸ Ἰράκ ἀπὸ τοῦ 1930 ἐγένετο ἀνεξάρτητον Βασίλειον, τὸν Ἰούλιον δὲ τοῦ 1958 κατόπιν ἐπαναστάσεως ἀνεκηρύχθη εἰς Δημοκρατίαν. Ὅρίζεται πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Ἰράν (Περσίας), πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Συρίας καὶ τῆς Ἰορδανίας, πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Τουρκίας καὶ πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Κουβέιτ καὶ τῆς Σαουδικῆς Ἀραβίας. Πρὸς τὰ ΝΑ. βρέχεται ὑπὸ τοῦ Περσικοῦ κόλπου. Ἡ ἑκτασίς του εἶναι 444.500 τετρ. χίλιον. καὶ ὁ πληθ. 6.500.000 κ. μὲ πυκνότητα πληθυσμοῦ 14 κ. κατὰ τετρ. χίλιον.

Μορφολογία ἐδάφους. Τὸ Β. καὶ ΒΑ. Ἰράκ εἶναι ὄρεινόν, τὰ ὄρη του δὲ ἀποτελοῦν συνέχειαν τῶν ὀρέων τῆς Ἀρμενίας καὶ τοῦ Ἰράν. Τὸ μεταξὺ τῶν ποταμῶν Τίγρητος καὶ Εὐφράτου τμήμα τοῦ Ἰράκ εἶναι ἐν λεκανοπέδιον, καλούμενον **Μεσοποταμία**, διότι εὐρίσκεται ἐν τῷ μέσῳ τῶν δύο ποταμῶν. Ἀποτελεῖται ἀπὸ εὐφόρους πεδιάδας καὶ εἶναι τὸ κυριώτερον τμήμα τοῦ Ἰράκ, τὸ ὅποιον ἐξ αὐτοῦ ἐλέγετο πρότερον Μεσοποταμία. Τὸ υπόλοιπον, δηλ. τὸ Δ. καὶ ΝΔ. Ἰράκ, εἶναι εἴτε ἔρημος (προέκτασις τῆς μεγάλης Συριακῆς Ἐρήμου) εἴτε ἐκτάσεις στεππώδεις.

Κλίμα. Ποταμοί. Τὸ Β. Ἰράκ ἔχει, λόγῳ τοῦ ὄρεινοῦ τοῦ ἐδάφους του, κλίμα ὄχι πολὺ θερμὸν, δέχεται δὲ καὶ ἀρκετὰς βροχάς. Ὀλόκληρον ὅμως τὸ υπόλοιπον Ἰράκ ἔχει κλίμα θερμὸν καὶ πολὺ ξηρὸν. Αἱ πλησίον τοῦ Περσικοῦ κόλπου περιοχαὶ του θεωροῦνται ἀπὸ τὰς θερμότερας τῆς Γῆς, ἡ δὲ θερμοκρασία τῶν 50°K. κατὰ τὸ θέρος εἶναι τι τὸ σύνθηες. Οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως Βαγδάτης καὶ Βασόρας καταφεύγουν κατὰ τὸ θέρος εἰς βαθέα ὑπόγεια, διὰ νὰ προφυλαχθοῦν ἀπὸ τὸν ἀνυπόφορον καύσανα καὶ ἡ περιοχὴ τῆς Βαγδάτης, ἂν καὶ εὐρίσκεται εἰς τὸ αὐτὸ βόρειον γεωγραφικὸν πλάτος μὲ τὴν Κρήτην, εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ θερμότερα μέρη τῆς Γῆς. Αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλίγαι, πίπτουν ὅμως ἀποτόμως καὶ εἶναι ραχδαῖαι, δίδουσαι εἰς μικρὸν χρονικὸν διάστημα μεγάλας ποσότητας ὕδατος, διὰ τοῦτο οἱ δύο ποταμοὶ τοῦ Ἰράκ, ὁ Τίγρης (ὁ μεγαλύτερος) καὶ ὁ Εὐφράτης, συχνὰ πλημμυρίζουν, προξενοῦντες καταστροφάς. Πηγάζοντες οἱ ποταμοὶ οὗτοι ἀπὸ τὸν Ἀρμενικὸν Ταῦρον καὶ Ἀντίταυρον εἰσέρχονται, διαρρέοντες τὸ ΒΑ. μέρος τῆς Συρίας, εἰς τὸ Ἰράκ, διὰ τὸ ὅποιον εἶναι πολύτιμοι, διότι παρέχουν τὸ ὕδωρ των δι' ἀρδεύσεις. Εἰς αὐτοὺς ἄλλωστε καὶ εἰς τὰ ἀρδευτικὰ ἔργα, τὰ ὅποια εἶχον γίνε

Χαρτ. 13. Ιράκ : Πετρελαιοπηγαί, Διυλιστήρια.

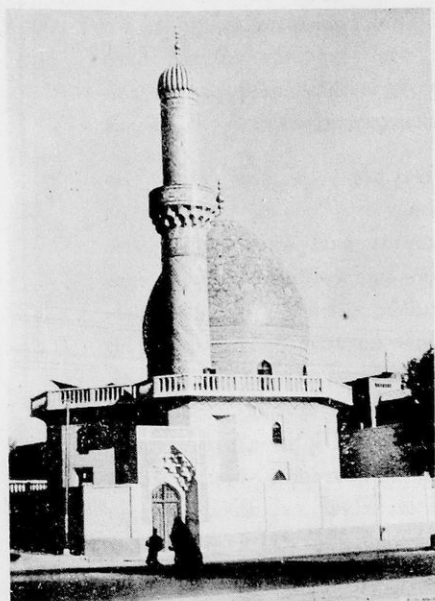
ἐκεῖ εἰς παλαιότερας ἐποχάς, ὥφειλε παλαιότερον ἢ ἐν τῷ μέσῳ τῶν δύο τούτων ποταμῶν χώρα τὴν εὐημερίαν καὶ τὸ πολυάνθρωπόν της. Ἐπιδρομαὶ ὅμως διαφόρων ξένων λαῶν καὶ ἰδίως τῶν Μογγόλων καὶ τῶν Τούρκων κατέστρεψαν τὰ ὑπάρχοντα ἀρδευτικὰ ἔργα, (ἴσως νὰ ἥλλαξαν μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου κοίτην καὶ οἱ ποταμοὶ, ὥστε νὰ μὴ δύνανται πλέον νὰ ἀρδεύουν ἐδάφη, τὰ ὁποῖα πρότερον ἤρδευον), μὲ συνέπειαν νὰ μεταβληθοῦν μεγάλοι καλλιεργούμενοι παλαιότερον εὐφοροὶ καὶ πυκνῶς κατοικούμενοι ἐκτάσεις εἰς ἐρήμους. Ἀνευρίσκονται σήμερον ἐν μέσῳ ἐρήμων ἐρείπια πολυανθρώπων ἄλλοτε πόλεων, αἱ ὁποῖαι ἤκμασαν ἐκεῖ παλαιότερον, ὅπως τῆς **Νινευί** (τῶν Ἀσσυρίων), τῆς **Βαβυλῶνος** (τῶν Βαβυλωνίων), τῆς **Κτησιφώντος** κλπ. Οἱ δύο ποταμοὶ πλησιάζουν ἀλλήλους παρὰ τὴν Βαγδάτην καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀπομακρυνόμενοι πάλιν ὁ εἰς τοῦ ἄλλου πλησιάζουν ἐκ νέου συνενούμενοι εἰς ἀπόστασιν 190 χίλιον.

από τὸν Περσικὸν κόλπον. Σχηματίζουν οὕτω ἓνα μόνον ποταμόν, τὸν **Σάτ - ἔλ - Ἀράμπ**, ὁ ὁποῖος χύνεται εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον, ὅπου σχηματίζει μέγα Δέλτα, ἀπὸ ἐδάφη, τὰ ὅποια ὑπολογίζονται μεταξὺ τῶν εὐφορωτέρων τῆς Γῆς, ἀποδίδοντα τὸ ἑκατονταπλοῦν.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Τὸ Ἰράκ εἶναι μία χώρα κατ' ἐξοχὴν γεωργοκτηνοτροφικὴ καὶ τὰ 78% τῶν κατοίκων τῆς ζοῦν εἰς τὴν ὑπαιθρον χώραν. Οἱ καλλιεργήσιμοι ἀγροὶ εὐρίσκονται ἐκεῖ ὅπου καθίστανται δυνατὰ αἱ ἀρδεύσεις, δηλ. κατὰ μῆκος τῶν δύο ποταμῶν καὶ τῶν διωρύγων, αἱ ὅποια συνδέονται μὲ αὐτοὺς, καθὼς καὶ ὅπου ὑπάρχουν φρέατα. Μόνον εἰς τὸ Β. Ἰράκ, ὅπου πίπτουν ἀρκετὰ βροχαί, ὑπάρχουν ἀγροὶ καὶ εἰς μέρη μὴ ἀρδευόμενα. Καλλιεργοῦνται κυρίως δημητριακά, λαχανικά, βάμβαξ, ὕρζα καὶ διάφορα ὁπωροφόρα δένδρα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ φοίνικες (χουρμαδιές). Τὸ Ἰράκ εἶναι ἡ μεγαλύτερα παραγωγὸς χουρμαδῶν χώρα τοῦ κόσμου. Ἡ κτηνοτροφία ἔχει ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν· διατρέφονται κυρίως πρόβατα καὶ αἰγες καὶ κατὰ δευτέρον λόγον βοοειδῆ, ἵπποι, κάμηλοι καὶ ὄνοι. Τὰ γεωργικὰ καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα ὄχι μόνον ἐπαρκοῦν διὰ τὴν διατροφήν τῶν κατοίκων, ἀλλὰ γίνεται καὶ ἐξαγωγή τῶν· εἶναι ὅμως πολὺ ὀλιγώτερα ὅσων θὰ ἦτο δυνατόν νὰ παραχθοῦν, καὶ τοῦτο διότι ἐλλείπουν ὄχι μόνον ἀρδευτικὰ ἀλλὰ καὶ ἀντιπλημμυρικὰ ἔργα διὰ νὰ ἀποφεύγωνται αἱ ἐκ τῶν πλημμυρῶν καταστροφαί. Ἐσχάτως ἤρχισεν ἡ κατασκευὴ ἀρδευτικῶν καὶ ἀντιπλημμυρικῶν ἔργων, διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἀξιοποιηθοῦν καὶ θὰ δοθοῦν εἰς τὴν καλλιέργειαν μεγάλοι, στεππῶδεις μέχρι σήμερον, ἐκτάσεις.

Πετρέλαια. Τὸν πλοῦτον ὅμως τοῦ Ἰράκ ἀποτελοῦν τὰ πετρέλαιά του καὶ αὐτὰ εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὅποια τοῦ δίδουν μεγάλην ἀξίαν καὶ σημασίαν ὡς κράτους. Ὑπάρχουν πλούσιαι πετρελαιοπηγαὶ εἰς **Μοσούλην, Κιρκούκ, Καναγκίν, Χιτ** καὶ πλησίον τῆς **Βασόρας** (Χαρτ. 13). Τὰ πετρέλαια αὐτὰ ἐξάγονται εἴτε διὰ τοῦ Περσικοῦ κόλπου, εἴτε διὰ τῆς Μεσογείου, μέχρι τῆς ὁποίας μεταφέρονται διὰ πετρελαιοαγωγῶν (βλ. Συρίαν, Λίβανον, Ἰσραήλ). Ἡ παραγωγή πετρελαίων ὑπολογίζεται εἰς 41 ἑκατομ. τόν. ἐτησίως.

Ἡ **συγκοινωνία** δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη. Ὑπάρχει ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ Κων/πόλεως—Βαγδάτης, προεκτεινομένη μέχρι τῆς Βασόρας καὶ ἔχουσα διακλαδώσεις τινὰς (πρὸς Κιρκούκ, Καναγκίν κ.λ.π.). Οἱ

Ἐν Τέμενος (Τζαμί) εἰς τὴν Βαγδάτην

αὐτοκινητόδρομοι εἶναι ὀλίγοι καὶ οἱ περισσότεροι τούτων δὲν δύνανται νὰ χρησιμοποιηθοῦν μετὰ ἀπὸ βροχὴν.

Ἐξάγει τὸ Ἰράκ πλὴν τοῦ πετρελαίου, σῖτον, κριθήν, ὄρυζαν, βάμβακα, χουρμάδες, δέρματα καὶ ζῶντα ζῶα. **Εἰσάγει** κυρίως ὑφάσματα, μηχανὰς καὶ μηχανήματα διάφορα, αὐτοκίνητα καὶ διάφορα ἄλλα βιομηχανικὰ εἶδη.

Οἱ κάτοικοι εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον (περὶ τὰ 6.500.000) Ἀραβες, περὶ τὸ ἓν ἑκατομύριον εἶναι Κοῦρδοι, ζῶντες κυρίως εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Κιρκούκ, οἱ δὲ ὑπόλοιποι εἶναι Τουρκομάνοι, Πέρσαι, Ἑβραῖοι κλπ. Κατὰ τὸ θρήσκευμα εἶναι Μουσουλμάνοι (πλὴν τῶν Ἑβραίων καὶ 200.000 Χριστιανῶν). Ζοῦν οὗτοι κατὰ μῆκος τῶν ποταμῶν καὶ τῶν διωρύγων (κατὰ τὰ 70%-80%).

Σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι : Ἡ **Βαγδάτη** (730.000 κ.) πρωτεύουσα τοῦ Ἰράκ, εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Τίγρητος καὶ πλησίον τῆς ἀρχαίας πόλεως Κτησιφῶντος. Εὐρίσκεται εἰς εὐφορον, δυναμένην νὰ ἀρδευθῇ, περιοχὴν, ἡ ὁποία εἶναι ἀπὸ τὰς πυκνότερον κατοικουμένας περιοχὰς τοῦ κόσμου (350 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.). Λόγω τῆς εὐφορίας τοῦ ἐδάφους ἤχμασαν εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν μεγάλαι πόλεις, ὅπως ἡ Βαβυλὼν, ἡ Σελεύκεια, ἡ Οὐρ καὶ ἡ Κτησιφῶν ἡ ὁποία ἐκτίσθη ἀπὸ τοὺς διαδόχους τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου. **Μοσοῦλη** (133.000 κ.), ἡ δευτέρα εἰς πληθυσμὸν πόλις τοῦ Ἰράκ, κειμένη παρὰ τὰ ἑρείπια τῆς ἀρχαίας Νινευτ (μετὰ τῶν ὁποίων εὐρίσκονται καὶ τὰ ἑρείπια τοῦ ἀνακτῆρου τοῦ Βασιλέως Σαρδαναπάλλου) πρωτεύουσας τοῦ παλαιοῦ Βασιλείου τῶν Ἀσσυρίων. **Βασόρα** (ἢ Μπάρα) (160.000 κ.), εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Εὐφράτου. ἀπὸ τὰς πλημμύρας τοῦ ὁποίου ἔχει πολὺν κινδυνεύσει. Λόγω τῶν πολλῶν διωρύγων τῆς λέγεται καὶ «ἡ Βενετία τῆς Ἀνατολῆς». **Κιρκούκ** (85.000 κ.) εἰς περιοχὴν ἔχουσαν πλουσίαν πετρελαιοπηγὰς.

II. Ν Ο Τ Ι Ο Σ Α Σ Ι Α

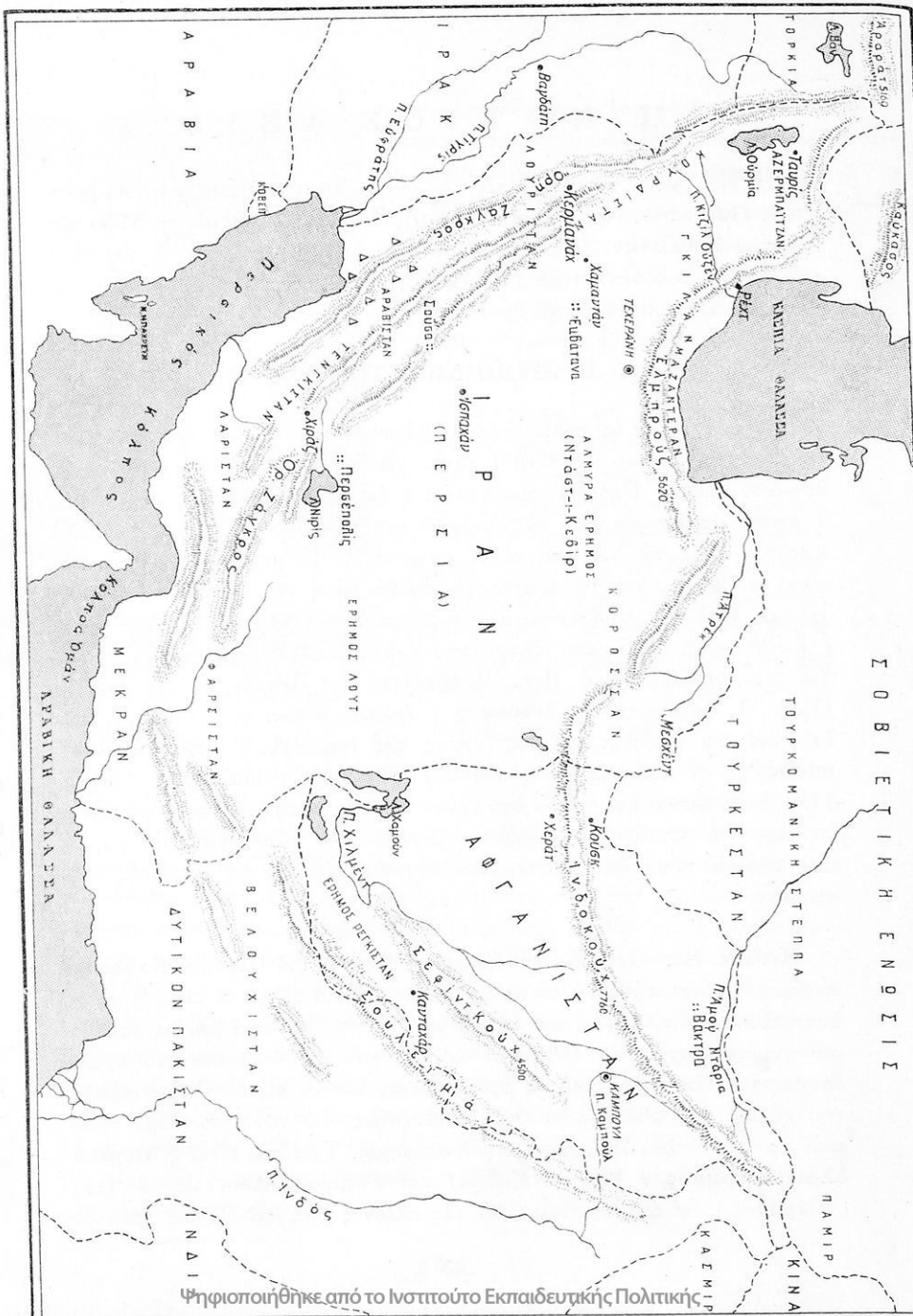
Η Ν. Ασία περιλαμβάνει τὰ κράτη **Ίράν** (Περσίαν), **Αφγανιστάν**, **Πακιστάν**, τὴν **Δημοκρατίαν τῆς Ἰνδίας**, τὸ **Νεπάλ**, τὸ **Μπουτάν** καὶ τὴν **Κεϋλάνην**. Ἐξ αὐτῶν τὸ Ἂράν (Περσία), τὸ Ἀφγανιστάν καὶ τμῆμα τοῦ Πακιστάν (τὸ Βελουχιστάν), εὐρίσκονται ἐπὶ ἑνὸς ἐκτεταμένου ὀροπεδίου, τοῦ ὀροπεδίου τοῦ Ἂράν.

A. ΟΡΟΠΕΔΙΟΝ ΤΟΥ ΙΡΑΝ

Εἶναι ἓν μέγα ὀροπέδιον ὕψους φθάνοντος τὰ 2.000 μ. εἰς τινὰ σημεῖα του καὶ ἐκτάσεως 2.500.000 τετρ. χιλιομ. περιβαλλόμενον πανταχόθεν ὑπὸ ὀρέων. Πρὸς Δ. εὐρίσκεται ἡ ὀροσειρὰ **Ζάγκρος** (Χαρτ. 14), ἡ ὁποία ἀρχίζουσα ἀπὸ τὸ Ἀραράτ κατευθύνεται κατ' ἀρχὰς πρὸς Ν. κατόπιν πρὸς τὰ ΝΑ. καὶ τέλος πρὸς τὰ Α. Τὸ μεγαλύτερον ὕψος τῆς εἶναι 5.150 μ. καὶ τὸ πλάτος εἰς πολλὰ μέρη τῆς ὑπερβαίνει τὰ 300 χιλιομ. Πρὸς Α. ὑψώνονται αἱ ὀροσεираὶ **Σουλεϊμάν** καὶ **Σεφίντ - Κούχ** (4.500 μ.), ἀφίνουσαι ἐλαχίστας διαβάσεις δηλ. χαμηλοὺς ἀνέμους, διὰ τῶν ὁποίων καὶ ὁ Μεγ. Ἀλέξανδρος εἰσεχώρησεν εἰς τὰς Ἰνδίας. Πρὸς Β. ἐκτείνεται ὁ **Ἰνδοκοῦχ** (Ἰνδικὸς καύκασος 7.760 μ.), καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὰς νοτίους ἀκτὰς τῆς Κασπίας ὁ **Περσικὸς Καύκασος** μὲ τὸ ἐσβεσμένον ἡφαίστειον **Ἐλμπούρς** (5620 μ.). Ἀρκετὰ ἄλλα ἐσβεσμένα ἡφαίστεια ὑπάρχουν εἰς τὰς ὀροσειράς τοῦ ὀροπεδίου τούτου, τὸ ὁποῖον ὑπολογίζεται μεταξὺ τῶν πλέον ἀσταθῶν μερῶν τοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς ὑφιστάμενον συχνοὺς καὶ καταστρεπτικοὺς σεισμούς.

Κλίμα. Εἰς τὰς πρὸς τὴν Κασπίαν πλευράς τοῦ Περσικοῦ Καυκάσου αἱ βροχαὶ εἶναι ἄφθονοι, τὸ κλίμα ὑγρὸν καὶ διὰ τοῦτο αἱ πλευраὶ αὗται σκεπάζονται ἀπὸ πυκνὰ καὶ ἐκτεταμένα δάση. Ἀρκετὰ βροχαὶ πίπτουν καὶ εἰς τὰς πρὸς τὸν Περσικὸν κόλπον καὶ τὴν θάλασσαν τοῦ Ὁμάν ὀροσειράς. Παντοῦ ἄλλου αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλίγαι, εἰς δὲ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας δὲν φθάνουν τὰ 0,25 μ. ἑτησίως· διὰ τοῦτο τὸ κλίμα εἶναι ἐκεῖ ἐρημικὸν καὶ ὑπάρχουν μεγάλαι ἐρημοί. Τοιαῦται εἶναι ἡ **Μεγάλη ἄλμυρὰ ἐρημος** (Ντάστ-ι-Κεβίρ) καὶ ἡ ἐρημος **Λοῦτ** εἰς τὸ Ἂράν (Περσίαν), αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀπὸ τὰς πλέον ξηρὰς καὶ ἀξένους ἐρήμους

Χάρτ 14. Φυσικός Χάρτης 'Οροσείων 'Ινδών.

της Γῆς καὶ ἡ ἔρημος **Ρεγκιστάν** εἰς τὸ Ἀφγανιστάν. Οἱ ἄνεμοι εἶναι συχνοὶ καὶ σφοδροί, πνέοντες πολλάκις συνεχῶς ἐπὶ τρίμηνον. Ἡ θερμοκρασία χαμηλὴ κατὰ τὸν χειμῶνα (φθάνει τοὺς -20°K . εἰς περιοχὰς τοῦ Ἰράν, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται εἰς μικρότερον Β. Γεωγραφικὸν πλάτος ἀπὸ τὸ Κάϊρον), φθάνει κατὰ τὸ θέρος ὅχι σπανίως τοὺς 50°K . Ἔχει δηλ. τὸ ὁροπέδιον τοῦ Ἰράν κλίμα ἡπειρωτικόν. Αἱ ὑψηλαὶ ὁμοῦς θερμοκρασίαι δὲν εἶναι καταθλιπτικαὶ εἰς τὴν Περσίαν, ἐξαίρουμένων τῶν ὑγρῶν παρὰ τὴν Κασπίαν περιοχῶν της, λόγῳ τῆς μεγάλης ξηρότητος τῆς ἀτμοσφαίρας (ἐνῶ εἰς ὑγρὰ κλίματα καὶ ἡ θερμοκρασία τῶν 30°K . γίνεται ἀνυπόφορος)· διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἡ ἀτμόσφαιρα (ἐπεὶ δὲ δὲν ἔχει ὑδρατμοὺς) εἶναι διαυγής, ὥστε νὰ βλέπη κανεὶς πολὺ μακρὰν, τὰ δὲ σιδηρὰ ἀντικείμενα δυσκόλως ὀξειδοῦνται (σκουριάζουν) ἐκτιθέμενα εἰς τὸ ὑπαιθρον.

Ποταμοί. Λίμναι. Ποταμοὶ ὑπάρχουν εἰς τὰς πρὸς τὴν Κασπίαν ὁροσειράς καθὼς καὶ εἰς τὰ ὄρη Ζάγκρος, διότι ἐκεῖ πλῆττον ἀρκεταὶ βροχαί. Γενικῶς οἱ ποταμοὶ αὗτοί εἶναι μικροὶ καὶ χύνονται εἰς τὴν Κασπίαν, ἢ εἶναι παραπόταμοι τοῦ Τίγρητος, ἢ χύνονται εἰς μικρὰς λίμνας, αἱ ὁποῖαι ὑπάρχουν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ὁροπεδίου. Αἱ μεγαλύτεραι τούτων, ἔχουσαι ἄλμυρὸν ὕδωρ, εἶναι: Ἡ **Οὐρμιά**, εὐρισκομένη εἰς τὸ Ἀζερμπαϊτζάν τῆς Περσίας (εἰς ὕψος 1330 μ.), με ὕδωρ ἄλμυρώτερον καὶ αὐτοῦ τοῦ ὕδατος τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης. Ἡ **Νιρίς** εἰς τὰ Ν. τῆς Περσίας, ἡ ὁποία εἶναι καὶ αὕτη λίμνη με ἄλμυρὸν ὕδωρ. Καὶ ἡ **Χαμοὺν** εἰς τὰ σύνορα Περσίας καὶ Ἀφγανιστάν.

Οἱ κάτοικοι τοῦ ὁροπεδίου, λεγόμενοι **Ἰράνιοι**, ἀνήκουν κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν λευκὴν φυλὴν. Εἶναι οἱ Πέρσαι, οἱ Ἀφγάνες, οἱ Κοῦρδοι καὶ οἱ Βελοῦχοι. Εἰς τὰ Β. τοῦ ὁροπεδίου κατοικοῦν κατὰ πλειοψηφίαν Τούρκοι, Τουρκομάνοι καὶ Τουρκαρμένιοι, ἀνήκοντες εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν.

Κυριαρχοῦσα **γλῶσσα** εἶναι ἡ Περσικὴ με διαφόρους ὁμοῦς διαλέκτους ὁμιλουμένας ἀπὸ τοὺς Κούρδους, Ἀφγάνας καὶ Βελοῦχους.

Θρησκεία εἶναι ὁ Μουσουλμανισμός, εἰς τὸν ὁποῖον οἱ κάτοικοι προσηλυτίσθησαν ἀπὸ τοὺς Ἀραβας, ὅταν οὗτοι κατέλαβον τὴν χώραν. Οἱ περισσότεροι ὁμοῦς Μουσουλμάνοι τοῦ Ἰράν ἀνήκουν εἰς τὴν αἰρεσιν τῶν **Χιϊτῶν**, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἴδιον Θρησκευτικὸν ἀρχηγόν.

Θέσις. Ἑκτασίς. Πληθυσμός. Τὸ Βασίλειον τοῦ Ἰράν, τὸ ὁποῖον παλαιότερον ἐλέγετο Περσία, καταλαμβάνει τὸ κέντρον καὶ τὸ Δ. μέρος τοῦ ὁροπεδίου. Ἐκτείνεται μεταξύ τοῦ Βελουχιστάν (τὸ ὁποῖον ἀνήκει εἰς τὸ Δ. Πακιστάν) καὶ τοῦ Ἀφγανιστάν πρὸς Α., τῆς Τουρκίας, τοῦ Ἰράκ καὶ τοῦ Περσικοῦ Κόλπου πρὸς Δ., τῆς Κασπίας καὶ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως πρὸς Β. καὶ τῆς Ἀραβικῆς θαλάσσης, τοῦ κόλπου τοῦ Ὁμάν καὶ τοῦ Περσικοῦ κόλπου πρὸς Ν. (Χαρτ. 14). Ἔχει ἑκτασιν 1.630.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 21.146.000 κ. Εἶναι χώρα ἀραιῶς κατοικημένη (πυκνότης πληθ. 13) λόγῳ τῶν μεγάλων στεππωδῶν ἐκτάσεων, τῶν ἐρήμων καὶ τῶν ὀρέων, τὰ ὅποια κατέχουν τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς χώρας. Μόνον αἱ ὀλίγαι περιοχαί, αἱ δεχόμεναι ἀρκετὰς βροχὰς καὶ αἱ δυνάμεναι νὰ ἀρδευθοῦν, εἶναι καλλιεργήσιμοι εἰς τὸ Ἰράν.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Αἱ εὐφορώτεραι περιοχαὶ τοῦ Ἰράν εἶναι :

- 1) Αἱ πρὸς τὴν **Κασπίαν** ἐπαρχίαι ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι πολλάι, τὰ δάση πυκνὰ καὶ μεγάλα καὶ ὑπάρχουν μεγάλαι ἐκτάσεις, καλλιεργούμεναι κυρίως μὲ ὄρυζαν, σακχαροκάλαμον καὶ ὀπωροφόρα δένδρα. Πολλὰ ἐκ τῶν εἰς τὴν Εὐρώπην καλλιεργουμένων ὀπωροφόρων προέρχονται ἀπὸ τὴν περιοχὴν αὐτήν. Τὸ κλίμα ὅμως τῆς περιοχῆς εἶναι ὑγρὸν καὶ ἀνθυγιεινόν, ἡ θερμοκρασία δὲ κατὰ τὸ θέρος ἀνυπόφορος λόγῳ τῆς ἐπικρατούσης ὑγρασίας.
- 2) Αἱ μεταξύ τῶν ὀρέων **Ζάγκρος** εὐφοροὶ κοιλάδες καὶ
- 3) Ἡ μεταξύ τῶν ὀρέων **Ζάγκρος** πρὸς Δ. καὶ τῆς ἐρήμου πρὸς Α. ἑκτασίς, ἡ ὁποία συγκεντρώνει καὶ τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἔχει τὰς μεγαλυτέρας πόλεις τοῦ Ἰράν. Εἰς αὐτὴν ἤκμασαν κατὰ τὴν ἀρχαιότητα μεγάλαι πόλεις, ὅπως τὰ **Ἐκβάτανα**, ἡ **Περσέπολις** κλπ.

Καλλιεργοῦνται εἰς τὸ Ἰράν κυρίως δημητριακά, σακχαροκάλαμον, μήλων ἡ ὑποφόρος, διὰ τὴν παραγωγὴν ὀπίου, ἄμπελοι, ἐλαῖαι, καπνός, βάμβαξ, μορέαι, διὰ τὴν διατροφὴν μεταξοσκωλήκων καὶ πολλὰ ὀπωροφόρα δένδρα. Αἱ ὀπῶραι εἶναι ἀμφοθηνοὶ εἰς τοὺς τόπους παραγωγῆς των, ἀκριβαὶ ὅμως καὶ εἰς τὰ γειτονικά ἀκόμη μέρη ὅταν ταῦτα δὲν ἔχουν παραγωγὴν, διότι στοιχίζει πολὺ ἡ μεταφορὰ των λόγῳ ἐλλείψεως συγκοινωνιῶν. Εἰς τὴν περιοχὴν τῆς πόλεως **Χιράζ** ὑπάρχουν ἐκτεταμένοι ροδῶνες καὶ παράγεται ἐξαίρετον ροδέλαιον, εἰς τὰ Ν. δὲ τοῦ Ἰράν καλλιεργοῦνται καὶ φοῖνικες (χουρμαδιές). Ἡ **Κτηνοτροφία** ἐπικρατεῖ

εἰς τὰς ὀρεινὰς καὶ τὰς στεπνώδεις ἐκτάσεις· εἶναι νομαδικὴ καὶ ἐκτρέφονται κυρίως πρόβατα (15.000.000) καὶ αἰγες (7.500.000) εἰς μικρότερον δὲ ἀριθμὸν βοοειδῶν, ἵπποι, ἡμίονοι, ὄνοι καὶ κάμηλοι. Τὰ γεωργικὰ καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα πλεονάζουν, ὥστε νὰ γίνεται καὶ ἐξαγωγή των, θὰ ἦτο δὲ δυνατόν νὰ εἶναι ταῦτα πολὺ περισσότερα ἂν ἐκαλλιιεργεῖτο ὅλον τὸ δυνάμενον νὰ καλλιεργηθῇ ἔδαφος καὶ οὐχὶ μόνον τὸ $\frac{1}{2}$ αὐτοῦ.

Ἡ **συγκοινωνία** εἶναι ἀνεπαρκεστάτη καὶ εἰς τοῦτο συντείνει καὶ τὸ ὀρεινὸν τοῦ ἐδάφους καὶ αἱ ὑπάρχουσαι μεγάλοι ἔρημοι. Σιδηροδρομικὴ γραμμὴ ἀξία λόγου ὑπάρχει μόνον μία, ἥτις ἀρχίζουσα ἀπὸ τὸν Περσικὸν κόλπον καταλήγει εἰς τὴν Κασπίαν, ἀφοῦ διέλθῃ ἐκ τῆς Τεχεράνης. Μία ἄλλη σιδηροδρομικὴ γραμμὴ, μικροῦ αὐτῇ μήκους, εἰσχωρεῖ εἰς τὸ Ἰράν, προερχομένη ἀπὸ τὸ Πακιστάν καὶ τέλος τρίτη, προερχομένη ἐκ τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως, φθάνει μέχρι τῆς Ταυρίδος.

Ὁρυκτά. **Βιομηχανία.** Τὸ Ἰράν ἔχει ἄφθονα πετρέλαια καὶ πλὴν τούτων ἄνθρακας, σίδηρον, χαλκόν, πολυτίμους λίθους κλπ. Λόγω ὅμως ἐλλείψεως συγκοινωνίας, ὁ ὀρυκτὸς πλοῦτος τῆς χώρας μένει σχεδὸν τελείως ἀνεκμετάλλευτος. Γίνεται κυρίως ἐκμετάλλευσις μόνον τῶν πετρελαιοπηγῶν, ἀπὸ τὰς ὁποίας παράγονται περὶ τὰ 18 ἑκατομ. τόν. ἑτησίως (1956). Ἡ **Βιομηχανία** ἐπίσης εἶναι σχεδὸν ἀνύπαρκτος, ἂν ἐξαίρεση κανεῖς τὴν βιομηχανίαν κατασκευῆς τῶν περιφήμων Περσικῶν ταπήτων, τοῦ ὀπίου καὶ τοῦ ροδελαίου. Εἶναι, ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως, τὸ Ἰράν μὲ τὰ πρωτόγονα μέσα, τὰ ὁποῖα χρησιμοποιεῖ διὰ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν, μὲ τὴν ὑποτυπώδη του συγκοινωνίαν, τὸ ἀνεκμετάλλευτον τοῦ ὀρυκτοῦ του πλούτου καὶ τὴν ἔλλειψιν βιομηχανίας, μία ἐκ τῶν πλέον καθυστερημένων χωρῶν τῆς Γῆς· ἔχει ὅμως μεγίστας δυνατότητας διὰ νὰ γίνῃ χώρα πλουσία καὶ εὐημεροῦσα. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Ἰράν ζῇ εἰς χωρία καὶ εἰς πλινθοκτίστους οἰκίας μὲ στέγας ἐπιπέδους ἢ θολωτάς ἀπὸ ἀργιλλόχωμα, τὸ ὁποῖον συμπιεζόμενον γίνεται ἀδιαπέραστον ἀπὸ τὴν βροχὴν.

Μεγάλαι πόλεις εἶναι: Ἡ **Τεχεράνη** (1.150.000 κ.), πρωτεύουσα τοῦ Ἰράν, ἐκτισμένη κατὰ τὸν εὐρωπαϊκὸν τρόπον. Ἐχει μεγαλοπρεπῆ τεμένη (τζαμιά). Τὸ **Ἰσπαχάν** (250.000 κ.), παρὰ τὰ ἀρχαῖα Σοῦσα, πρῶην πρωτεύουσα τῆς Περσίας. Ἡ **Μεσχέντ** (250.000 κ.), πρωτεύ-

ουσα τῆς ἐπαρχίας Κοροσσάν εἰς τὰ ΒΑ. τῆς χώρας. Εἶναι ἱερὰ πόλις διὰ τοὺς Χίτας Μουσουλμάνους (ὅπως ἡ Μέκκα διὰ τοὺς ἄλλους Μουσουλμάνους). **Ρέχτ** (120.000 κ.), εἰς τὰς ὄχθας τῆς Κασπίας. **Ταυρίς** (300.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν, πλησίον τῆς Οὐρμίας λίμνης· συνδέεται σιδηροδρομικῶς μετὰ τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως. **Κιρμανάχ** (100.000 κ.) εἰς πετρελαιοῦχον περιοχὴν. **Ἀμπαντάν** (250.000 κ.), εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Περσικοῦ κόλπου μετὰ μεγάλα διυλιστήρια πετρελαίου (τὰ μεγαλύτερα τοῦ κόσμου). Μικρότεραι πόλεις εἶναι ἡ **Χαμαντάν** παρὰ τὰ ἀρχαῖα Ἐκβάτανα καὶ ἡ **Χιράς** παρὰ τὴν ἀρχαίαν Περσέπολιν, φημιζομένη διὰ τοὺς ροδῶνας καὶ τὸ ροδέλαιόν της.

Ἀ φ γ α ν ι σ τ ἄ ν

Τὸ Ἀφγανιστάν εἶναι βασιλεῖον ἀνεξάρτητον ἀπὸ τοῦ 1921, κατέχει δὲ μετὰ τοῦ Βελουχιστάν (τὸ ὁποῖον ἀνήκει εἰς τὸ Δ. Πακιστάν) τὸ Α. μέρος τοῦ ὁροπεδίου τοῦ Ἰράν. Εἶναι ὀρεινὴ χώρα, συνόρευουσα πρὸς Β. μετὰ τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως, τὰ μετὰ τῆς ὁποίας φυσικὰ σύνορα καθορίζονται, ἐπὶ τοῦ μεγαλύτερου μήκους των, ἀπὸ τὸν ποταμὸν Ἀμοῦ - Νιάρια (τὸν Ὡξον τῶν ἀρχαίων). Πρὸς Ν. συνορεύει μετὰ τὸ Δ. Πακιστάν, πρὸς Α. μετὰ τὴν Κίναν, τὸ Κασμίρ καὶ τὸ Δ. Πακιστάν καὶ πρὸς Δ. μετὰ τὸ Ἰράν. Ἔχει ἑκτασιν 650.000 τετρ. χιλ. καὶ πληθ. 13.500.000 κ. (πυκνότης πληθ. 19). Τὰ ὑψηλὰ ὄρη Ἰνδοκοῦχ (Ἰνδικὸς Καύκασος), **Σεφίντ - Κούχ** καὶ **Σουλεϊμάν** διασχίζουν τὴν χώραν.

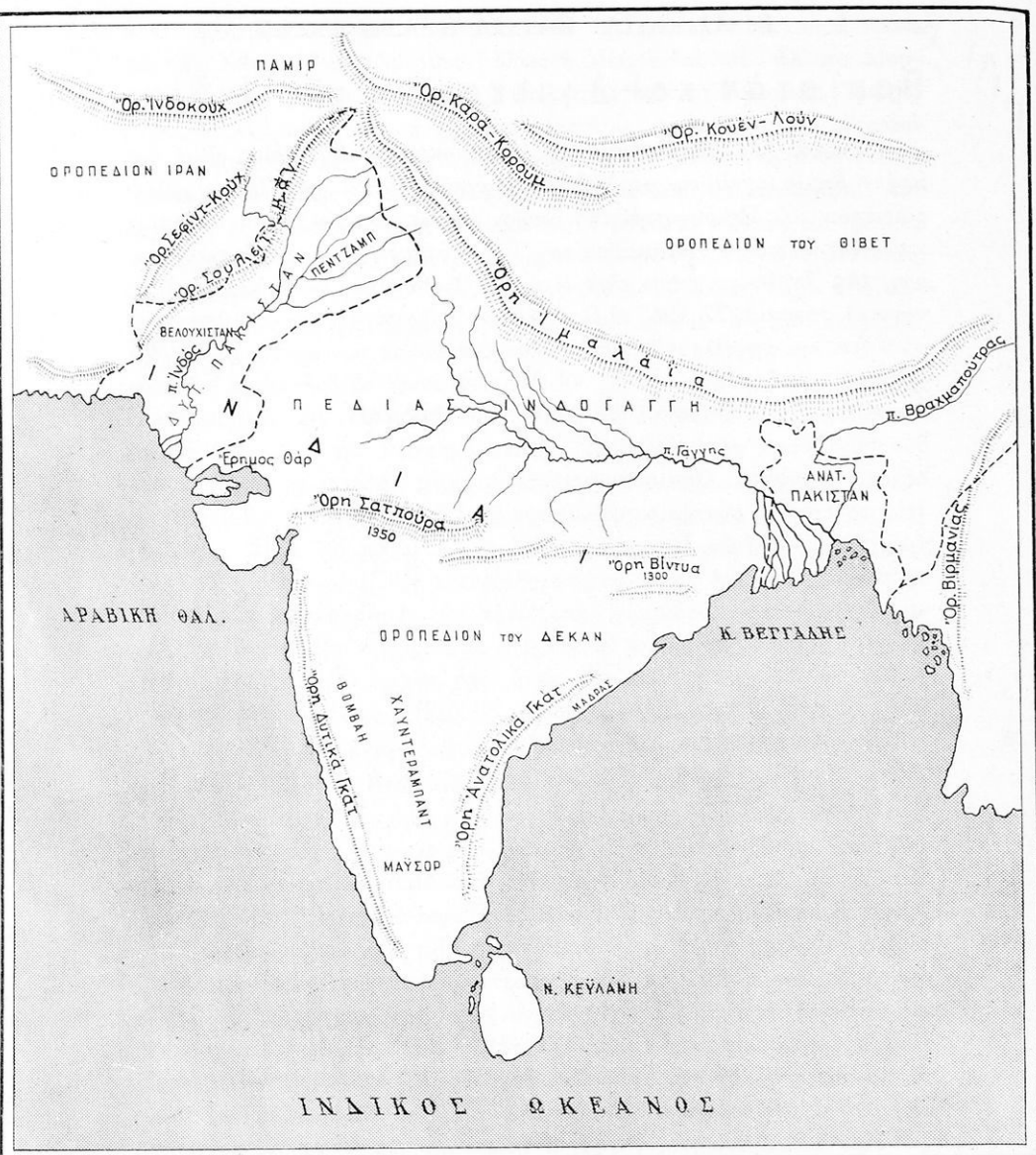
Ἔχει κλίμα ἡπειρωτικὸν μετὰ δριμυτάτους χειμῶνας, θερμὰ θέρη καὶ ὀλίγας βροχάς. Ἡ **κτηνοτροφία** κατὰ τὸ πλεῖστον νομαδική, ἀποτελεῖ τὴν κυρίαν ἀπασχόλησιν τῶν κατοίκων· ἐκτρέφονται κυρίως πρόβατα καὶ αἰγες, ἀλλὰ καὶ κάμηλοι, ἵπποι καὶ ζῶα γιὰκ (εἶδη βοοειδῶν), τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται ὡς ὑποζύγια. Οἱ Ἀφγάνες ἀνήκουν εἰς τὴν Λευκὴν φυλὴν, ἔχουν ὑποστῇ ὅμως μεγάλην ἐπιμιξίαν. Τὴν περιοχὴν τοῦ Ἀφγανιστάν κατέλαβεν ὁ Μ. Ἀλέξανδρος καὶ ἱδρυσεν εἰς αὐτὴν διάφορα βασίλεια, ὅπως π.χ. τὸ βασίλειον τῆς **Βακτριανῆς** μετὰ πρωτεύουσιν τὰ **Βάκτρα**· Μογγόλοι, Τοῦρκοι, Τουρκαρμένιοι καὶ Ἀραβες ἐγκατεστάθησαν ἐπίσης διαδοχικῶς εἰς τὴν χώραν αὐτήν. **Θρησκεία** τῶν Ἀφγάνων εἶναι ὁ Μουσουλμανισμὸς καὶ πρωτεύουσα ἡ **Καμποῦλ** (250.000 κ.) εἰς τὰς ὄχθας ὁμωνύμου ποταμοῦ καὶ εἰς κοιλάδα ἀρδευομένην καὶ εὐφορον.

Πακιστάν και Δημοκρατία της Ινδίας

Γενικά. Τὸ Πακιστάν καὶ ἡ Δημοκρατία τῆς Ἰνδίας εἶναι δύο κράτη δημιουργηθέντα μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον πόλεμον. Ταῦτα (ἐξαιρουμένοι τοῦ Βελουχιστάν, τὸ ὁποῖον ἀνήκει σήμερον εἰς τὸ Πακιστάν καὶ εἶναι τμῆμα τοῦ ὁροπεδίου τοῦ Ἰράν) ἀπετέλουν μίαν ἀπέραντον χώραν, τὰς Ἰνδίας, ἡ ὁποία εἶχε τὸ ὄνομα Βρεταννικαὶ Ἰνδία καὶ ἦτο Βρεταννικὴ ἀποικία. Τὸ 1947 αἱ Βρεταννικαὶ Ἰνδία ἀπέκτησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν των καὶ ἀπετέλεσαν, βάσει τοῦ θρησκευματος τῶν κατοίκων των, δύο χωριστὰ ἀνεξάρτητα κράτη. Οἱ Μουσουλμάνοι τὸ θρησκεῖμα κάτοικοι ἀπέτέλεσαν τὸ Ὁμόσπονδον κράτος τοῦ Πακιστάν, ἀποτελούμενον ἀπὸ δύο τμήματα: τὸ ἀνατολικῶς τῆς Δημοκρατίας τῆς Ἰνδίας, τὸ ὁποῖον λέγεται Ἀνατολ. Πακιστάν, καὶ τὸ δυτικῶς ταύτης, τὸ Δ. Πακιστάν (εἰς τὸ ὁποῖον συμπεριλαμβάνεται καὶ τὸ Βελουχιστάν). Τὸ ὑπόλοιπον τμῆμα τῶν Ἰνδιῶν, ἐκτεινόμενον ἀπὸ τοῦ Α. μέχρι τοῦ Δ. Πακιστάν καὶ κατοικούμενον ἀπὸ κατοίκους πρεσβεύοντας τὸν Ἰνδουισμόν ἢ Βραχμανισμόν καὶ τὸν Βουδισμόν, ἀπέτελεσε τὴν Δημοκρατίαν τῆς Ἰνδίας. Τόσον ὅμως τὸ Πακιστάν ὅσον καὶ ἡ Δημοκρατία τῆς Ἰνδίας δὲν ἀπέκοψαν τελείως τοὺς δεσμοὺς μετὰ τῆς πρώην Μητροπόλεως, διότι περιλαμβάνονται μεταξύ τῶν χωρῶν, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν τὴν Βρεταννικὴν Κοινοπολιτείαν. Ἀναγνωρίζουν δηλ., τύποις, ὡς ἀνώτατον ἄρχοντα τὸν βασιλέα τοῦ Ἡν. Βασιλείου τῆς Μεγ. Βρεταννίας καὶ Βορ. Ἰρλανδίας.

Τὰς Ἰνδίας δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν εἰς τρεῖς φυσικὰς περιοχάς. Ἦτοι: Τὸ μέγα ὄρεινόν τεῖχος τῶν Ἰμαλαίων. Τοῦτο, (μήκους 2414 χιλιομ. καὶ πλάτους 240), εἶναι ἡ ὑψηλότερα ὄροσειρά τῆς Γῆς· ἡ ὑψηλότερα δὲ κορυφή της καὶ ὑψηλότερα τῆς Γῆς, ἡ κορυφή τοῦ ὄρους Ἐβερεστ, φθάνει τὰ 8882 μ. Τὸ Ἐβερεστ εὐρίσκεται εἰς τὰ σύνορα Νεπάλ καὶ Θιβέτ (βλ. Νεπάλ), ὑπάρχουν δὲ ἀρχαίαι ἄλλαι κορυφαὶ τῶν ὁποίων τὸ ὕψος κυμαίνεται περὶ τὰ 8500 μ. Ἡ κορυφή τοῦ Ἐβερεστ κατεκτήθη τὸ πρῶτον τὸ 1953 ἀπὸ τὸν Νεοζηλανδὸν Χίλλαρυ καὶ τὸν ἐκ Νεπάλ ὁδηγόν του Τένσινγκ (βλ. Νεπάλ).

Τὴν πεδιάδα τοῦ Ἰνδογάγγη, ἥτις εἶναι μία ἀπέραντος πεδινὴ ἑκτασις διαρρεομένη ἀπὸ τοὺς ποταμοὺς Ἰνδόν, Γάγγην, Βραχμαπού-

Χαρτ. 15. Φυσικός Χάρτης Χερσονήσου Ήνδιων.

τραν και τούς παραποτάμους των· τὸ ὕψος τῆς πεδιάδος οὐδαμοῦ ὑπερβαίνει τὰ 280 μ. καὶ ἡ ἐπιφάνεια τῶν δέλτα τῶν ποταμῶν (Ἰνδοῦ, Γάγγη) εἰς μεγάλην ἔκτασιν τῆς εἶναι μόλις ὀλίγα ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου ὑψηλότερα τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

Τὸ ὁροπέδιον τοῦ Δεκάν, τὸ ὁποῖον, ἔχον σχῆμα τριγώνου, ἐκτείνεται νοτίως τῆς πεδιάδος καὶ περιβάλλεται πανταχόθεν ἀπὸ χαμηλὰ ὄρη. Ταῦτα εἶναι : πρὸς Β. τὰ ὄρη **Βίντια** καὶ **Σατπούρα** (1350 μ.), πρὸς Δ. τὰ δυτικὰ **Γκάτ** (2600 μ.) καὶ πρὸς ἀνατολὰς τὰ **Α. Γκάτ** (1850 μ.).

Κλίμα. Εἰς οὐδεμίαν χώραν ἀνευρίσκεται ἡ ποικιλία τοῦ κλίματος, ἡ ὁποία ὑπάρχει εἰς τὰς Ἰνδίας (Πακιστάν καὶ Δημ. τῆς Ἰνδίας). Ὑπάρχουν περιοχαί, ὅπως οἱ πρόποδες τῶν Ἰμαλαίων καὶ τὸ δέλτα τοῦ Γάγγη, ὅπου πίπτουν περισσότεραι βροχαὶ παρὰ εἰς οἰονδήποτε ἄλλο μέρος τῆς Γῆς (ἡ βροχόπτωση εἰς τὸ δέλτα τοῦ Γάγγη φθάνει τὰ 12 μ. ἐτησίως). Ὑπάρχουν ὅμως καὶ περιοχαί, ὅπως π.χ. εἰς τὰ ΒΔ. τῶν Ἰνδιῶν, ὅπου ἡ βροχόπτωση εἶναι τόσον μικρὰ ὥστε νὰ δημιουργοῦνται ἐκεῖ ἔρημοι, ὅπως ἡ ἔρημος **Θάρ** (Χαρτ. 15 καὶ 16). Αἱ περισσότεραι βροχαὶ πίπτουν ἀπὸ τοῦ Μαΐου μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου, ὅτε πνέουν οἱ ἀπὸ τὴν θάλασσαν πρὸς τὴν ξηρὰν ἄνεμοι (φορτωμένοι μὲ ὕδατμούς), οἱ ὁποῖοι λέγονται « **θερινοὶ Μουσσῶνες** » (χαρτ. 17). Τὸυναντίον ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου μέχρι τοῦ Μαΐου πνέουν ἄνεμοι ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἡπείρου πρὸς τὴν θάλασσαν, οἱ ὁποῖοι λέγονται « **χειμερινοὶ Μουσσῶνες** ». Εἶναι οὗτοι ψυχροὶ καὶ ξηροὶ (Χαρτ. 18). καθ' ὅλην δὲ τὴν διάρκειάν των ἐπικρατεῖ μεγάλη ἀνομβρία. Εἰς τὰς περιοχὰς ὅπου πίπτουν πολλαὶ βροχαί, ὀργιάζει ἡ βλάστησις καὶ τὰ δάση εἶναι μεγάλα καὶ πυκνά (πρόποδες Ἰμαλαίων, δέλτα τοῦ Γάγγη). Ἡ βλάστησις εὐνοεῖται καὶ ἀπὸ τὴν θερμοκρασίαν, ἥτις εἶναι ὑψηλὴ καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῶν Ἰνδιῶν, πλὴν τῶν ὑψηλῶν ὄρεσιν, φθάνουσα κατὰ τὸ θέρος τοὺς 46° Κ, ἐνῶ κατὰ τὸν χειμῶνα εἰς τὰ πεδινὰ τῆς χώρας οὐδέποτε κατέρχεται αὕτη μέχρι τοῦ 0° Κ. Ἡ περιοχὴ **Πεντζάμπ** (Πενταποταμία) θεωρεῖται ὡς μία ἀπὸ τὰς θερμότερας περιοχὰς τῆς Γῆς.

Ποταμοί. Διαρρέουν τὰς Ἰνδίας τρεῖς μεγάλοι ποταμοί, οἱ ὁποῖοι πηγάζουν ἀπὸ τὰ Ἰμαλάια καὶ τὸ ὁροπέδιον τοῦ Θιβέτ, εἰς ὕψος ἄνω τῶν 5.000μ.. Οὗτοι εἶναι : Ὁ **Ἰνδός**, ὁ ἐπιμηκέστερος ποταμὸς τῶν Ἰνδιῶν πηγάζει οὗτος ἀπὸ τὰ Ἰμαλάια καὶ δεχόμενος εἰς τὸ Πεντζάμπ,

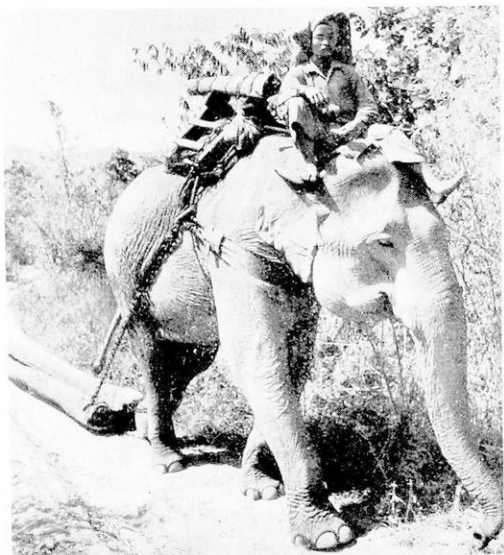
τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὸ ΒΔ. τῶν Ἰνδιῶν, 5 παραποτάμους (διὰ τοῦτο ἡ περιοχή αὐτὴ λέγεται *Πεντζάμπ*, δηλ. Πενταποταμία) χύνεται εἰς τὴν Ἀραβικὴν θάλασσαν. Διασχίζει τὸ τμήμα τῶν Ἰνδιῶν, τὸ δεξιόμενον τὰς ὀλιγωτέρας βροχὰς καὶ εἶναι διὰ τοῦτο πολῦτιμος, διότι μετὰς ἀρδεύσεις τοῦ καθιστᾷ εὐφορὰ καὶ ἀποδοτικὰ τὰ ἐδάφη διὰ τῶν ὁποίων διέρχεται. Μέχρι τοῦ ποταμοῦ τούτου ἔφθασεν ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος κατὰ τὴν εἰς Ἀσίαν ἐκστρατείαν του. Ὁ Γάγγης, ἱερὸς ποταμὸς διὰ τοὺς Ἰνδοῦστὰς καὶ ὁ μεγαλύτερος τῶν Ἰνδιῶν, εἶναι καὶ οὗτος πολῦτιμος διὰ τὰς Ἰνδίας, διότι τὰ ὕδατά του, διοχετευόμενα διὰ διωρυγῶν, ἀρδεύουν μεγάλας ἐκτάσεις, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀποζοῦν πλέον τῶν 100.000.000 ἄνθρωποι. Εἰς ἀπόστασιν 480 χιλιομ. ἀπὸ τὴν θάλασσαν ὁ Γάγγης χωρίζεται εἰς πολλοὺς βραχίονας σχηματίζων μέγα δέλτα καὶ τέλος χύνεται εἰς τὸν κόλπον τῆς Βεγγάλης. Εἶναι πλωτὸς διὰ ποντοπόρα πλοῖα μέχρι τῆς Καλικούτας καὶ διὰ μικρότερα μέχρι τῆς Κουανπούρ (*Χαρτ. 19*).

Τρίτος σημαντικὸς ποταμὸς τῶν Ἰνδιῶν εἶναι ὁ **Βραχμαπούτρας**, ὁ ὁποῖος πηγάζει ἀπὸ τὸ Θιβέτ. Συμβάλλει οὗτος πλησίον τῶν ἐκβολῶν του μὲ ἓνα ἐκ τῶν βραχίωνων, εἰς τοὺς ὁποίους χωρίζεται ὁ Γάγγης, σχηματίζων μέγα δέλτα κατὰ τὰς ἐκβολὰς του.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Τὸ Πακιστάν καὶ ἡ Ἰνδία εἶναι χώραι καθαρῶς γεωργικαὶ καὶ τὸ μέγιστον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ των ζῇ εἰς τὴν ὑπαιθρον. Τὰ ἐδάφη των εἶναι εὐφορὰ καὶ εἰς τὰ δυνάμενα νὰ ἀρδευθοῦν ἐξ αὐτῶν ἐπιτυγχάνονται δύο καὶ τρεῖς ἐσοδεῖαι κατ' ἔτος, ἂν καὶ αἱ καλλιέργειαι γίνονται πολλάκις μὲ πρωτόγονα μέσα π.χ. μὲ ξύλινα ἄροτρα. Αἱ μὴ ἀρδευόμεναι ὅμως ἐκτάσεις οὔτε μίαν ἐσοδείαν δύνανται νὰ δώσουν, ἂν παραταθῇ ἡ ἀνομβρία· τότε ἐπακολουθεῖ λιμὸς μὲ συνέπειαν νὰ ἀποθνήσκουν χιλιάδες ἀνθρώπων ἐκ πείνης. Ὁ κίνδυνος τοῦ λιμοῦ λόγῳ ἀνομβριῶν ἦτο συχνὸς ἄλλοτε, σήμερον ὅμως μὲ τὰς κατασκευασθείσας διώρυγας καὶ τὰ ἄλλα ἀρδευτικὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα διαρκῶς πληθύνονται, ὁ κίνδυνος οὗτος ὀλοὸν καὶ ἀπομακρύνεται. Τὰ τεράστια ἀρδευτικὰ ἔργα καὶ μία τῶν μεγαλυτέρων τεχνητῶν λιμνῶν τοῦ κόσμου μετέβαλον τὸ ἄλλοτε ἄγονον καὶ διαρκῶς ὑφιστάμενον τὸν κίνδυνον λιμῶν Πεντζάμπ, εἰς μίαν τῶν ἀποδοτικωτέρων εἰς γεωργικὰ προϊόντα περιοχῶν τῶν Ἰνδιῶν. Τὰ καλλιεργούμενα φυτὰ εἰς Ἰνδίας εἶναι κατὰ σειρὰν ἐκτάσεις καλλιεργειῶν τὰ: **Ὀρυζα**, τῆς ὁποίας ἡ καλλιέργεια

καλύπτει τὸ 1/3 τῶν καλλιεργουμένων ἐδαφῶν καὶ εἶναι ἡ κυριωτέρα τροφή τοῦ μεγαλυτέρου μέρους τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας (τῆς Δημοκρατίας τῆς Ἰνδίας καὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ Πακιστάν). Καλλιεργεῖται περισσότερο κατὰ μήκος τῶν ποταμῶν καὶ εἰς τὰ δέλτα των, εἰς ἐδάφη δηλ. δυνάμενα νὰ πλημμυρισθοῦν μὲ ὕδωρ. Ὁ **κέχρος**, καλλιεργούμενος κυρίως εἰς τὸ ὀλίγας βροχὰς δεχόμενον Δ. Πακιστάν, ὅπου ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων. Ὁ **σίτος**, καλλιεργούμενος κυρίως, εἰς τὰ δυνάμενα νὰ ἀρδευθοῦν ἐδάφη τοῦ Δ. Πακιστάν, τὸ ὅποιον κάμνει ἐξαγωγὴν σημαντικῆς ποσότητος σίτου ἐκ τοῦ λιμένος τοῦ **Καράτσι**. Ὁ **βάμβαξ**, καλλιεργούμενος εἰς μεγάλας ἐκτάσεις, ὥστε ἡ Ἰνδία νὰ εἶναι ἡ δευτέρα (μετὰ τὰς Ἡν. Πολιτείας) βαμβάκοπαραγωγὸς χώρα τοῦ κόσμου. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης τὸ σακχαροκάλαμον, τὸ τεῖοδένδρον (ἰδίως εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἀσσάμ τῆς Ἀνατολ. Ἰνδίας, ἡ ὁποία θεωρεῖται πατρίς τοῦ τεῖοδένδρου), ἐλαιόσποροι (ἰδίως ἀραχίδες), καφές, γιούτα (εἶδος καννάβεως χρησιμοποιουμένης διὰ τὴν κατασκευὴν σάκων κ.λ.π.), κιγγόνη (εἰς τὰς ὀρεινὰς περιοχὰς) διὰ τὴν παραγωγὴν κινίνης, καπνός, ἡ ἰνδικοφόρος (ἀπὸ τὰ φύλλα τῆς ὁποίας παράγεται τὸ φυτικὸν λουλάκι), ἡ ἔβεα (καουτσουκόδένδρον), μήκων ἡ ὑπνοφόρος καὶ διάφορα ὁπωροφόρα δένδρα, μεταξύ τῶν ὁποίων ἐσπεριδοειδῆ, δαμασκηναί, φοίνικες (χουρμαδιές) καὶ κοκκοφοίνικες (παράγοντες τὰς Ἰνδικὰς καρύδας).

Ἡ **κτηνοτροφία** δὲν ἔχει μεγάλην ἀνάπτυξιν, διότι λόγῳ τῆς πυκνότητος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας καλλιεργεῖται ὅλον τὸ δυνάμενον νὰ καλλιεργηθῇ ἐδαφος. Ἡ θρησκεία ἄλλως τε τῆς πλειονότητος τῶν κατοίκων (Ἰνδουϊσμός καὶ Βουδισμός) ἀπαγορεύει τὴν σφαγὴν ζώων καὶ τὴν χρῆσιν κρέατος, πᾶν γὰρ, τὸ ὅποιον φυσικὰ δὲν εὐνοεῖ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κτηνοτροφίας. Εἰς τὴν πρώτην σειρὰν μεταξύ τῶν διατρεφόμενων ζώων ἔρχονται τὰ βοοειδῆ (200.000.000), ἐξ ὧν 30 ἑκατομ. εἰς τὸ Πακιστάν καὶ τὰ ὑπόλοιπα εἰς τὴν Δημοκρατίαν τῆς Ἰνδίας, ἧτις ἔρχεται πρώτη εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὰ διατρεφόμενα βοοειδῆ. Εἰς ταύτην αἱ ἀγελάδες θεωροῦνται ἱερὰ ζῶα καὶ ἀφίνονται νὰ κυκλοφοροῦν ἐλεύθεραι εἰς τοὺς δρόμους, πολλάκις δὲ εἰσέρχονται καὶ ἐντὸς τῶν οἰκιῶν ἀναζητοῦσαι τροφήν. Εἰς τὸ Δ. Πακιστάν διατρέφονται καὶ ἀρκετὰ πρόβατα, παντοῦ δὲ οἰκίστοι αἰγες ὑπολογιζόμεναι εἰς 100 ἑκατομ. Διατρέφονται ἐπίσης ἵπποι, ὄνοι, ἡμίονοι, κάμηλοι καὶ ἐξημερωμένοι ἐλέφαντες, χρησι-

Έξημερομήνος έλέφας μεταφέρων κορμούς δένδρων.

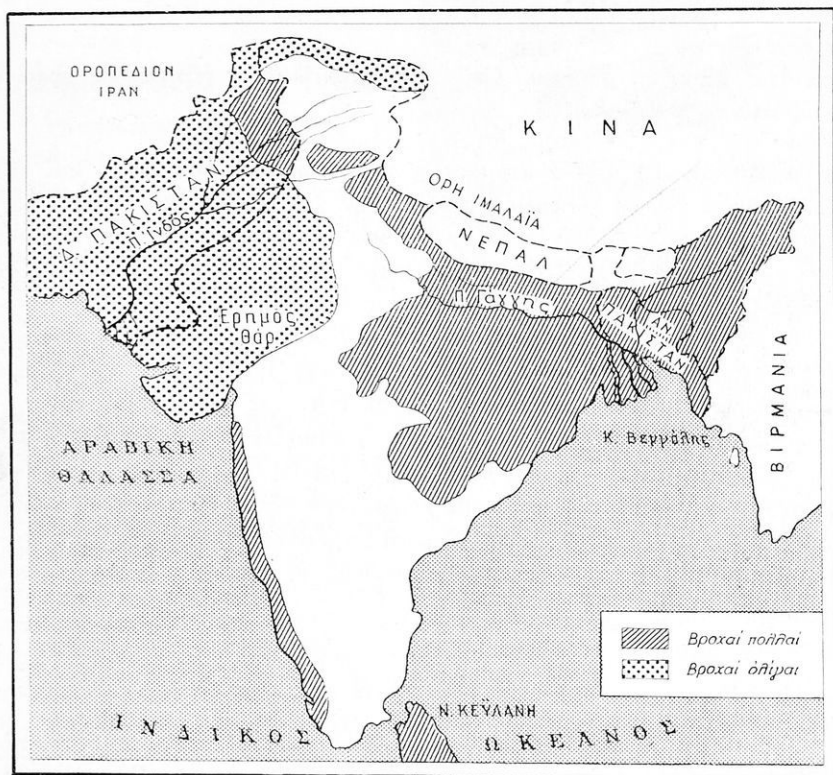
μοποιούμενοι κυρίως διὰ τὴν μεταφορὰν μεγάλων κορμῶν δένδρων ἀπὸ τὰ δάση.

Τὰ δάση καταλαμβάνουν τὰ 15 % τοῦ ἐδάφους τῆς Δημ. τῆς Ἰνδίας καὶ μόλις τὸ 5 % τοῦ Πακιστάν. Τὰ πυκνότερα καὶ μεγαλύτερα εὐρίσκονται εἰς τοὺς πρόποδας τῶν Ἰμαλαίων καὶ τὰ δέλτα τῶν ποταμῶν. Εἰς ταῦτα ζοῦν πολλὰ ἄγρια ζῶα, ὅπως τίγρεις, πάνθηρες, λεοπαρδάλεις, ἐλέφαντες, πλήθη πιθήκων, πτηνὰ διαφόρων εἰδῶν καὶ πλῆθος ἐρπετῶν, πολλὰ τῶν ὁποίων εἶναι δηλητηριώδη. Μεταξὺ τούτων

εἶναι καὶ ἡ Ναϊὰς (Κόμπρα), τὸ δῆγμα τῆς ὁποίας προξενεῖ τὸν θάνατον εἰς χιλιάδας Ἰνδῶν ἐτησίως.

Ὄρυκτά αἱ Ἰνδοὶ ἔχουν: ἄνθρακας, γραφίτην, ὄρυκτὸν ἄλας, ὀλίγον πετρέλαιον εἰς τὸ Δ. Πακιστάν, ἄργυρον, χρυσὸν καὶ πολυτίμους λίθους.

Βιομηχανία. Οἱ Ἰνδοὶ εἶναι πολὺ ἐπιτήδειοι εἰς τὴν κατασκευὴν χειροποιήτων εἰδῶν καὶ δὲν ὑπάρχει οἰκία χωρὶς ἀργαλειὸν διὰ τὴν ὕφανσιν βαμβακερῶν ὕφασμάτων. Ἐχουν μεγάλην ἐπιτηδειότητα εἰς τὴν ὕφανσιν μεταξωτῶν, εἰς τὴν κατασκευὴν σανδαλίων καὶ εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ ξύλου, τοῦ ἐλεφαντοστοῦ καὶ τῶν μετάλλων. Σήμερον ἀντικαθίστανται ὅλοεν καὶ περισσότερον τὰ χειροποίητα εἶδη διὰ τῶν ὑπὸ τῆς βιομηχανίας κατασκευαζομένων, διότι τὰ δεύτερα κοστίζουν πολὺ ὀλιγώτερον. Ὑπάρχουν μεγάλα ἐργοστάσια κατασκευῆς βαμβακερῶν ὕφασμάτων, τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται πολὺ δι' ἐνδυμασίας, διότι αἱ Ἰνδοὶ εἶναι θερμὴ χώρα καὶ τὰ μάλλινα μόνον εἰς τὰ ὀρεινὰ διαμερίσματα χρησιμοποιοῦνται. Ὑπάρχουν ἐργοστάσια ἐπεξεργασίας τῆς γιούτης, μεταξουργεῖα, ἐργοστάσια κατασκευῆς μαλλίνων ὕφασμάτων, ταπήτων καὶ περιωμιῶν (σάλια) διὰ τὰ ὁποῖα φημίζεται τὸ Κασμίρ. Ὑπάρχουν ἐπίσης μεγάλα χαλυβουργεῖα, πριονιστήρια ξυλείας, ὀρυζόμυλοι, ἀλευρόμυλοι κλπ.

Χαρτ. 16. Κατανομή βροχῶν εἰς Ἰνδίας.

Ἡ **συγκοινωνία** βασιζέται κυρίως εἰς τοὺς σιδηροδρόμους καὶ τὰς ποταμίας ὁδοὺς, διότι ὁδοὶ οὔτε πολλαὶ οὔτε καλὰὶ ὑπάρχουν. Ὑπάρχει ὅμως πυκνὴ ἀεροπορικὴ ἐπικοινωνία, τόσοσ μεταξὺ τῶν πόλεων τοῦ ἐσωτερικοῦ, ὅσον καὶ μετὰ τὸ ἐξωτερικόν.

Τὸ **εἰσαγωγικόν** καὶ **ἐξαγωγικόν** ἐμπόριον διεξάγεται κατὰ τὸ πλεῖστον διὰ θαλάσσης, κυρίως δὲ μετὰ τὰς Ἡν. Πολ. τῆς Ἀμερικῆς, τὸ Ἡνωμένον Βασίλειον, τὴν Αὐστραλίαν, τὸν Καναδᾶν, τὴν Ἑνωσιν Σοβ. Σοσ. Δημοκρατιῶν καὶ τὴν Κίναν. Τὸ **Πακιστάν** **ἐξάγει** κυρίως πλεονάσματα τῶν τροφίμων, τὰ ὅποια παράγει καὶ ἰδίως σῖτον, ἀκατέργαστον βάμβακα καὶ γιούταν, δέρματα, τέϊον καὶ ἐλαιοσπόρους. Ὁ κυριώτερος ἐξαγωγικὸς λιμὴν εἶναι τὸ **Καράτσι**. Ἡ **Δημοκρατία τῆς Ἰνδίας** **ἐξάγει** ἀκατέργαστον βάμβακα, γιούταν, τέϊον, ἐλαιοσπόρους, μεταλ-

λεύματα, δέρματα, καπνόν. Οί κυριώτεροι λιμένες εξαγωγῆς εἶναι ἡ **Βομβάη** καὶ ἡ **Καλκούτα**.

Κάτοικοι. Τὰ 464 ἑκατομ. τῶν κατοίκων τοῦ Πακιστάν καὶ τῆς Ἰνδίας εἶναι ἀνίσως κατανεμημένα εἰς τὴν χώραν. Τὰ πυκνότερον κατοικοῦμενα τμήματα εἶναι ἡ Βεγγάλη καὶ ἡ κοιλάς τοῦ Γάγγη, ὅπου ἡ πυκνότης εἶναι 158 - 376 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ. (Χαρτ. 19). Εἰς τὸ Πεντζάμπ ἡ πυκνότης μόλις φθάνει τοὺς 80. Οἱ Ἰνδοί, παρὰ τὸ σιτό-χρουν, τὸ ἐνίοτε ἀποκλίνειν πρὸς τὸ μέλαν, χρῶμα τοῦ δέρματος, ἀνήκουν εἰς τὴν Λευκὴν τὴν καλουμένην ἐκ τούτων καὶ Ἰνδοαριάν φυλὴν, ἔχουν ὅμως ὑποστῇ μεγάλῃν ἐπιμιξίαν. Εἰς τὰ ΒΑ. τῆς χώρας καὶ τὴν πε-ριοχὴν τῶν Ἰμαλατῶν εἶναι κατάφανε ἡ ἐπιμιξία μὲ Μογγολικὰς φυ-λάς. Εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ Δεκάν (οἱ ὅποιοι καλούμενοι **Δραβίδαι** ἦσαν οἱ παλαιότεροι κάτοικοι τῆς χώρας πρὸ τῆς ἐγκαταστάσεως ἐκεῖ τῶν Ἀρίων) παρατηροῦνται Νεγροειδῆ χαρακτηριστικὰ λόγῳ τῆς ἐπι-μιξίας των μὲ τοὺς αὐτόχθονας Νεγροειδεῖς, οἱ ὅποιοι σήμερον ἔχουν ἐξαλειφθῇ τελείως ἀπὸ τὸ Δεκάν.

οκ 1. Π α κ ι σ τ ἄ ν

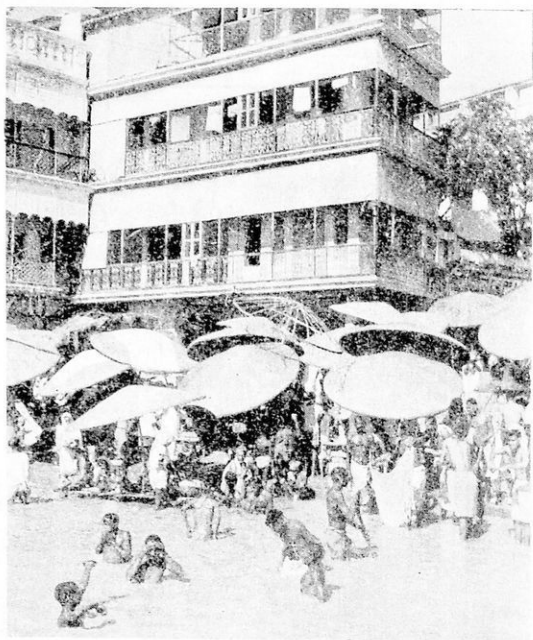
Τοῦτο εἶναι ἐν ἀνεξάρτητον Ὁμόσπονδον Κράτος αποτελούμενον ἀπὸ 5 αὐτοδιοικουμένους ἐπαρχίας. Αὗται εἶναι: Ἡ Ἀνατ. Βεγγάλη, ἡ ὁποία εὐρίσκεται πρὸς Α. τῆς Ἰνδίας, τὸ Δ. Πεντζάμπ, ἡ Βορειοδυ-τικὴ ἐπαρχία, τὸ Σιντ καὶ τὸ Βελουχιστάν (ἡ Δ. Βεγγάλη καὶ τὸ Ἀνατ. Πεντζάμπ ἀνήκουν εἰς τὴν Δημ. τῆς Ἰνδίας). Αἱ 5 αὐτοδιοι-κούμεναι αὗται ἐπαρχίαι ἔχουν μίαν ὁμόσπονδον Κυβέρνησιν. Ἔχει τὸ Πακιστάν ἑκτασιν 945.000 τετρ. χιλ. καὶ πληθυσμὸν 93.440.000 (πυ-κνότης 97 κ. κατὰ τετρ. χιλ.).

Σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι: Ἡ **Ραβαλπίντι** (240.000 κ.), πρωτεύουσα τοῦ Πακιστάν. Τὸ **Καράτσι** (1.300.000 κ.) τέως πρω-τεύουσα εἶναι σημαντικὸς λιμὴν. **Λαχῶρη** (850.000 κ.). **Πασαβάρ** (152.000 κ.), πλησίον τῶν πρὸς τὸ Ἀφγανιστάν συνόρων. **Ντάκκα** (410.000 κ.), πρωτεύουσα τοῦ Ἀνατολ. Πακιστάν. Τὸ ὀρεινὸν καὶ ἀραιότατα κατοικοῦμενον Βελουχιστάν (2 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.) ἔχει πρωτεύουσάν τὴν **Κέττα**.

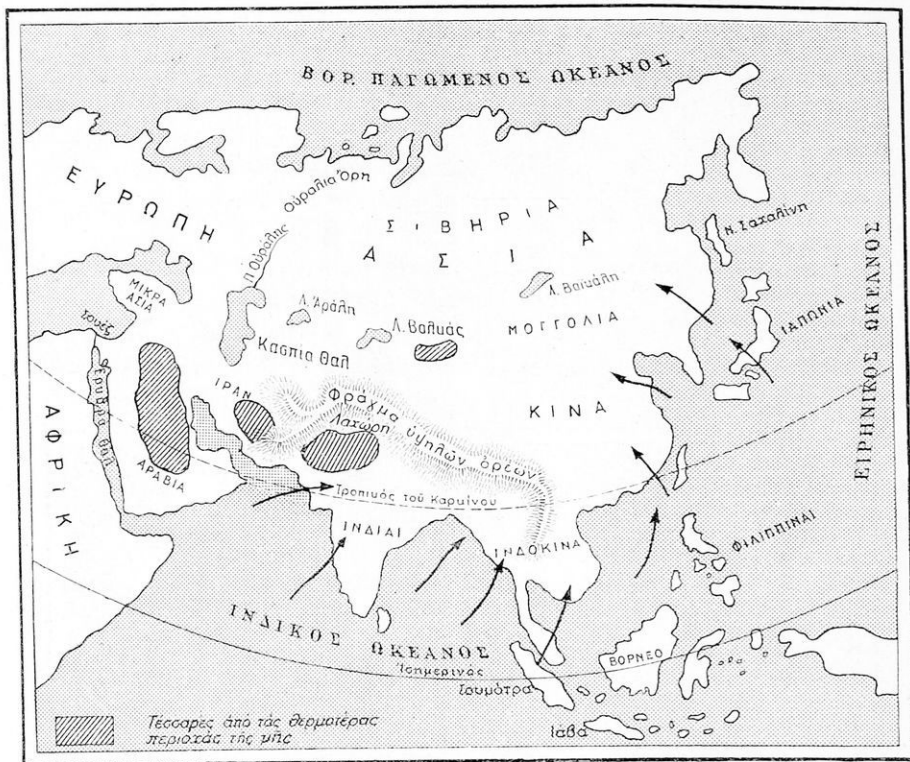
2. Δημοκρατία τῆς Ἰνδίας

Ἀποτελεῖται αὕτη ἀπὸ 14 αὐτοδιοικουμένων Πολιτειάς, αἱ ὁποῖαι ἔχουν μίαν ὁμόσπονδον Κυβέρνησιν. Ἔχει ἔκτασιν 3.288.000 τετραγ. χιλμ. καὶ πληθυσμὸν 440.000.000 κ. (πυκνότης πληθ. 125). Πρωτεύουσα τῆς εἶναι τὸ Νέον Δελχί (277.000 κ.), νέα πόλις κειμένη 8 χιλιομ. Ν. τοῦ Παλαιοῦ Δελχί (1.600.000 κ.) (πρότερον ἦτο πρωτεύουσα τὸ Παλαιὸν Δελχί καὶ πρὸ τοῦ 1911 ἡ Καλκούτα). Ἀλλοχαμπάντ (312.000 κ.), ἱερὰ πόλις εἰς τὴν συμβολὴν μετὸν Γάγγην τοῦ παρρησιόχου τοῦ Τζάμνα, ἥτις εἶναι ἱερὰ τοποθεσίᾳ διὰ τοὺς Ἰνδοὺς μεταβαίνουν ἐκεῖ κατ' ἔτος χιλιάδες πιστῶν διὰ νὰ λουσθοῦν εἰς τὰ ὕδατα τοῦ ἱεροῦ ποταμοῦ καὶ ἐξαγνισθοῦν ἀπὸ τὰ ἁμαρτήματά των (ἰδίως ἀνὰ 12ετίαν, ὁπότε τὰ ὕδατα θεωροῦνται ἱερώτερα). Τὸ Ἀλλοχαμπάντ εἶναι διὰ τοὺς Ἰνδοὺς ὅ, τι ἡ Μέκκα διὰ τοὺς Μουσουλμάνους καὶ ἡ Ἱερουσαλὴμ διὰ τοὺς Χριστιανούς. Ἱερὰ πόλις διὰ τοὺς Ἰνδοὺς εἶναι ἡ Μπεναρὲς (360.000 κ.) καὶ μεταβαίνουν εἰς αὐτὴν Ἰνδοὶ διὰ νὰ λουσθοῦν εἰς τὰ ὕδατα τοῦ Γάγγη. Καουνπούρ (705.000 κ.). Ἀγκρα (334.000 κ.) παλαιὰ πόλις, ἄλλοτε πρωτεύουσα τῶν Μογγόλων, με ἀρχαῖα ἐξ ἐρυθροῦ μαρμάρου Ἀνάκτορα καὶ μεγαλοπρεπῆ παλαιὰ οἰκοδομήματα καὶ ναοὺς. Ὅλαι αἱ ὡς ἄνω πόλεις ἀνήκουν εἰς τὴν Πολιτείαν Οὐνάρ Πραντὲς (Χαρτ. 19), τὴν πυκνότερον κατοικουμένην καὶ πολυανθρωποτέραν Πολιτείαν τῆς Δημοκρατίας.

Βομβάη, χειμερινὴ πρωτεύουσα τῆς Πολιτείας Βομβάης, ἡ δευτέρα εἰς πληθυσμὸν πόλις καὶ ὁ μεγαλύτερος λιμὴν τῆς Δημοκρατίας (2.840.000 κ.). Εἶναι μέγα κέντρον βιομηχανουργίας. Πούνα (480.000 κ.) ἐπὶ τῶν ὁρέων Δ. Γκάτ, θερινὴ πρωτεύουσα τῆς Πολιτείας. Ἀχμενταμπάντ

Ἰνδοὶ λουόμενοι εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ἱεροῦ ποταμοῦ Γάγγη παρὰ τὴν Μπεναρὲς διὰ νὰ ἀποπλύνουν τὰ ἁμαρτήματά των.

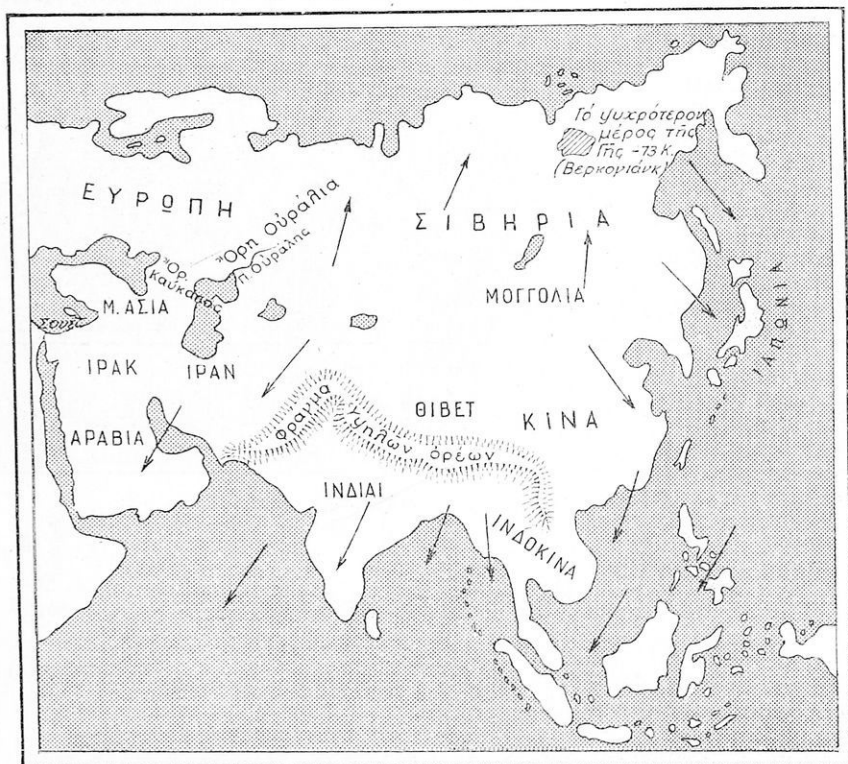
Χαρτ. 17. Θερινοί μουσώνες.

(794.000 κ.) κέντρον συγκοινωνιών και βιομηχανίας βαμβακερών υφασμάτων.

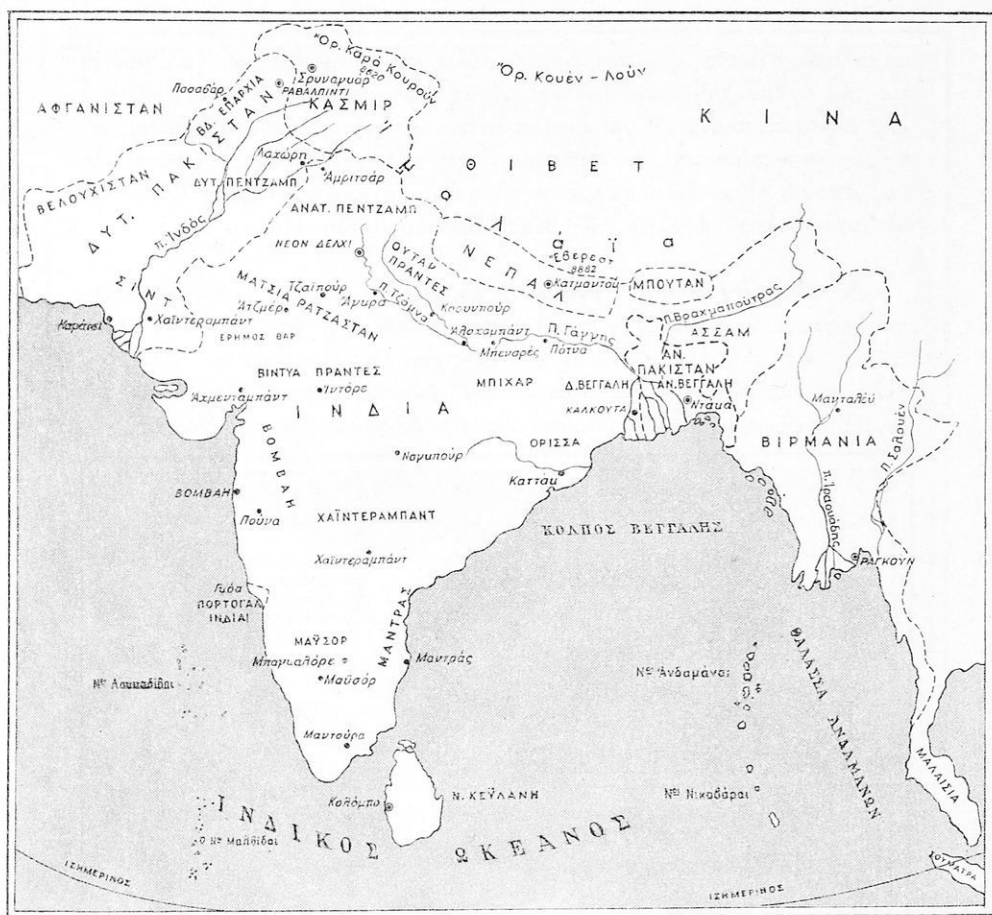
Εἰς τὴν Πολιτείαν Μαντράς αἱ : Μαντράς, πρωτεύουσα τῆς Πολιτείας (1.416.000 κ.), τρίτη κατὰ τὸν πληθυσμὸν πόλις τῆς Δημοκρατίας καὶ σημαντικὸς λιμὴν. Μαντούρα (361.000 κ.) μετ' ὥραίους Ἰνδικῆς τέχνης ναοὺς. Μαύσдор 245.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς ὁμώνυμου Πολιτείας, μεγαλυτέρα πόλις τῆς ὁποίας εἶναι ἡ Μπαγκολόρε (780.000 κ.) Χαύντερραμπάντ (1.085.000 κ.) πρωτεύουσα τῆς ὁμώνυμου Πολιτείας καὶ ἡ τετάρτη ὡς πρὸς τὸν πληθυσμὸν πόλις τῆς Δημοκρατίας. Ναγκποῦρ (450.000 κ.) Καλκούτα (2.550.000 κ.) καὶ μετὰ τὰ προάστια (4.578.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς Πολιτείας τῆς Δ. Βεγγάλης, ἡ

μεγαλύτερα κατὰ τὸν πληθυσμὸν πόλεις τῆς Δημοκρατίας. Ἐκτισμένη εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Γάγγη, εἶναι μέγας λιμὴν μέχρι τοῦ ὁποίου φθάνουν ὠκεανοπορά πλοῖα. Ἐχει ὥραϊα κτίρια καὶ ναοὺς μεγαλοπρεπεῖς, με-
ταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸν περίφημον ναὸν τῆς θεᾶς Κάλι, τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ὁποίου εἶναι διακοσμημένον με μάρμαρα καὶ πολυτίμους λίθους, τὸ δὲ ἐντὸς αὐτοῦ ἄγαλμα τῆς θεᾶς εἶναι ἀμυθῆτου ἀξίας.

Αἱ Πορτογαλικαὶ Ἰνδίαὶ ἢ Γκόα, εἰς τὴν Δ. ἀκτὴν τῆς χερ-
σονήσου με πρωτεύουσάν τὴν Γκόα (73.000 κ.), ἀπὸ τοῦ 1946 ἐθεω-
ροῦντο εἰς τὴν Πορτογαλίαν ὡς ἐπαρχία τῆς Πορτογαλίας. Κατὰ τὰ
τέλη τοῦ 1961 δι' ἐπεμβάσεως τῶν Ἰνδικῶν στρατευμάτων ἀπληευ-
θερώθησαν καὶ προσετρήθησαν εἰς τὴν Δημοκρατίαν τῆς Ἰνδίας.

Χάρτ. 18. Χειμερινοὶ μουσσώνες.

Χαρτ. 19. Κράτη Χερσονήσου Ινδίων.

Κ α σ μ ι ρ

Τὸ Κασμὶρ ἀποτελεῖ ἐν ἡμικανεξάρτητον κράτος ὑπὸ Μαχαραγιάων. Τὸ διεκδικοῦν τόσο ἡ Δημ. τῆς Ἰνδίας ὅσον καὶ τὸ Πακιστάν. Ἔχει ἔκτασιν 220.000 τετρ. χιλ. καὶ πληθυσμὸν 3,5 ἑκατομ. κατ. καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ μίαν ἀρδευομένην καὶ εὐφορωτάτην κοιλάδα, ἡ ὁποία περιβάλλεται ἀπὸ ὑψηλὰ ὄρη (Καρά - Κορούμ, Ἰμαλάια). Εἰς τὰ ὄρεϊνά

τῆς χώρας διατρέφεται ἐν εἶδος αἰγῶν (αἱ αἰγες τοῦ Κασμίρ), αἱ ὁποῖαι ἔχουν μετάξινον τρίχωμα, ἐκ τοῦ ὁποῦ κατασκευάζονται τὰ περίφημα περιώμια (σάλια) τοῦ Κασμίρ. Διὰ τὸ Πακιστάν ἔχει τὸ Κασμίρ με- γάλῃν σημασίαν, διότι εἰς αὐτὸ εὐρίσκονται αἱ πηγαὶ τῶν ποταμῶν, οἱ ὁποῖοι ἀρδεύουν καὶ δίδουν ζωὴν εἰς τὸ Πακιστάν.

Ν. Ν. ε. π. ὁ λ

Τὸ Νεπάλ εἶναι ἀνεξάρτητον κράτος, ἔχει πολίτευμα μοναρχικόν (διοικεῖται δηλ. ἀπὸ ἑνα ἀνώτατον "Ἀρχοντα, τὸν Μονάρχην, ἔχοντα ἀπεριόριστα δικαιώματα). Εὐρίσκεται Β. τῆς πεδιάδος τοῦ Γάγγη, ἔχον πρὸς Β. τὸ Θιβέτ (Λαϊκὴν Δημ. τῆς Κίνας) καὶ πρὸς Ν. καὶ τὰ Δ. τὴν Δημοκρατίαν τῆς Ἰνδίας. Τὸ ἔδαφός του κατὰ τὰ 9/10 εἶναι ὑψηλὰ ὄρη, εἰς τὰ πρὸς τὸ Θιβέτ δὲ σύνορά του εὐρίσκεται καὶ τὸ "Εβερεστ. Μεταξὺ τῶν ὁρέων ὑπάρχουν ἀρκεταὶ μικραὶ μὲν ἀλλ' εὐφοραὶ κοιλάδες. Ἡ ἔκτασις τοῦ Νεπάλ ἀνέρχεται εἰς 140.750 τετρ. χιλ. καὶ ὁ πληθυσμὸς εἰς 8.500.000 κ. (55 κ. κατὰ τετρ. χιλ.). Εἰς τὸ ἀνατολικὸν τμήμα τῆς χώρας κατοικεῖ ἡ φυλὴ τῶν Σέρπα, ἡ ὁποία δίδει ὁδηγούς θαυμασίους διὰ τὴν κατάκτησιν τῶν ὑψηλῶν κορυφῶν τῶν Ἰμαλαίων. Ὁδηγὸς ἐκ τῆς φυλῆς τῶν Σέρπα ὀνομαζόμενος Τένσινγκ μετὰ τοῦ Νεοζηλανδοῦ Χίλλαρυ εἶναι οἱ πρῶτοι, οἱ ὁποῖοι ἀνῆλθον εἰς τὴν κορυφὴν "Εβερεστ (τὴν 29 Μαΐου τοῦ 1953). Ἡ Κατμαντοῦ εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ ἡ μόνη ἀξιόλογος πόλις τοῦ Νεπάλ (200.000 κ.), διότι τὸ Νεπάλ ἔχει κατοίκους κατοικοῦντας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς χωρία.

Β. Μ. π. ο. υ. τ. ὁ ν

Εἶναι μικρὸν ἀνεξάρτητον κρατίδιον, εὐρισκόμενον εἰς τὰς νοτίας κλιτῆς τῶν Ἀνατολ. Ἰμαλαίων. Ἐχει ἔκτασιν 50.000 τετρ. χιλ. καὶ πληθυσμὸν 623.000 κ. Οἱ κάτοικοί του εἶναι Θιβητιανῆς καταγωγῆς καὶ Βουδισταὶ κατὰ τὸ θρησκεῦμα. Διοικοῦνται ἀπὸ ἑνα θρησκευτικὸν καὶ ἑνα πολιτικὸν ἀρχηγόν. Εἶναι χώρα κατ' ἐξοχὴν ὄρεινὴ μὲ ὄρη τῶν ὁποίων τὸ ὕψος ὑπερβαίνει τὰ 6.500 μ.

Κ ε ὺ λ ά ν η

Ἡ Κεϋλάνη, πρότερον Βρεταννική ἀποικία, εἶναι ἀπὸ τοῦ 1957 ἀνεξάρτητος Δημοκρατία, ἀνήκουσα ὅμως εἰς τὴν Βρεταννικὴν Κοινοπολιτείαν. Ἔχει ἑκτασίην 65.000 τετρ. χιλ. καὶ πληθυσμὸν 9.600.000 κ. (πυκνότης 145). Εἶναι μία νῆσος κειμένη ΝΑ. τοῦ ἄκρου τῆς χερσονήσου τοῦ Δεκάν (καὶ ἔχει κλίμα θερμὸν καὶ ὑγρὸν, διότι εἶναι πλησίον τοῦ Ἰσημερινοῦ· λόγῳ τούτου ἔχει ἄφθονα δάση ἐκ τῶν ὁποίων παράγει ἄφθονον ξυλείαν, μεταξύ τῆς ὁποίας καὶ πολύτιμον τοιαύτην, ὅπως ἔβενον καὶ τὸ δυσκόλως σηπτόμενον ξύλον **Τήκ**, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται πολὺ εἰς τὴν ναυπηγικὴν. Εἰς τὰ δάση της ἀφθονοῦν τὰ ἄγρια ζῶα παντὸς εἶδους (ἐλέφαντες, λεοπαρδάλεις, κροκόδειλοι, παντὸς εἶδους ὄφεις, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ πολλοὶ δηλητηριώδεις κ.λ.π.).

Οἱ κάτοικοι ἐπιδίδονται κυρίως εἰς τὴν γεωργίαν. Καλλιεργοῦνται μεγάλαι φυτεῖαι δένδρων, τὰ ὁποῖα δίδουν τὰ λεγόμενα μπαχαρικά, ὅπως τὸ κινάμωμον (κανέλλα), μοσχοκαρέαι (αἱ ὁποῖαι δίδουν τὰ μοσχοκάρυα), πέπερι, καθὼς καὶ βανίλιαι, ἀρτόδενδρα καὶ κοκκοφοίνικες, ἅπαντα ἰθαγενῆ φυτὰ τῆς Κεϋλάνης. Ἀπὸ τὰ ἐξωθεν εἰσαχθέντα φυτὰ ὑπάρχουν φυτεῖαι ἀπὸ κιγγόνας, τεῖόδενδρα, κακαόδενδρα καὶ ἐβέας (καουτσουκόδενδρα). Καλλιεργεῖται ἐπίσης πολὺ ἡ ὄρυζα, ἡ ὁποία μὲ τὰ Ἰνδικὰ κάρυα, τὰ παραγόμενα ἀπὸ τοὺς κοκκοφοίνικας, ἀποτελεῖ τὴν βᾶσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων.

Τὰ ὄρυκτὰ εἶναι ἄφθονα καὶ ποικίλα, ὅπως μεταλλεύματα χαλκοῦ, νικελίου, σιδήρου, γραφίτης κλπ. δὲν ἐλλείπει δὲ καὶ ὁ χρυσὸς καὶ ὁ λευκόχρυσος.

Ἐξάγει ἡ Κεϋλάνη κυρίως τέτον, Ἰνδικὰ κάρυα καὶ «κόπρα», κακάο, ἐλαστικὸν κόμμι καὶ μπαχαρικά, διὰ τὰ ὁποῖα φημίζεται. Εἰσάγει ὄρυζαν (ἡ παραγομένη δὲν ἐπαρκεῖ) καὶ βιομηχανικὰ προϊόντα. Οἱ κάτοικοι ἀνήκουν εἰς τὴν Λευκὴν φυλὴν, ἔχουν ὅμως χρῶμα βαθέως σιτόχρουν (μελαφὸν) ὅχι ὅμως μέλαν. Τὸ **Κολόμπο** (430.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ πολὺ καλὸς λιμὴν. Εἰς τὴν Κεϋλάνην ἀνήκουν καὶ αἱ πρὸς τὰ δυτικὰ της νῆσοι **Μαλδίβαι** καὶ **Λακαδίβαι**, αἱ ὁποῖαι ἔχουν περὶ τοὺς 100.000 κ. ἀνήκοντας εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν.

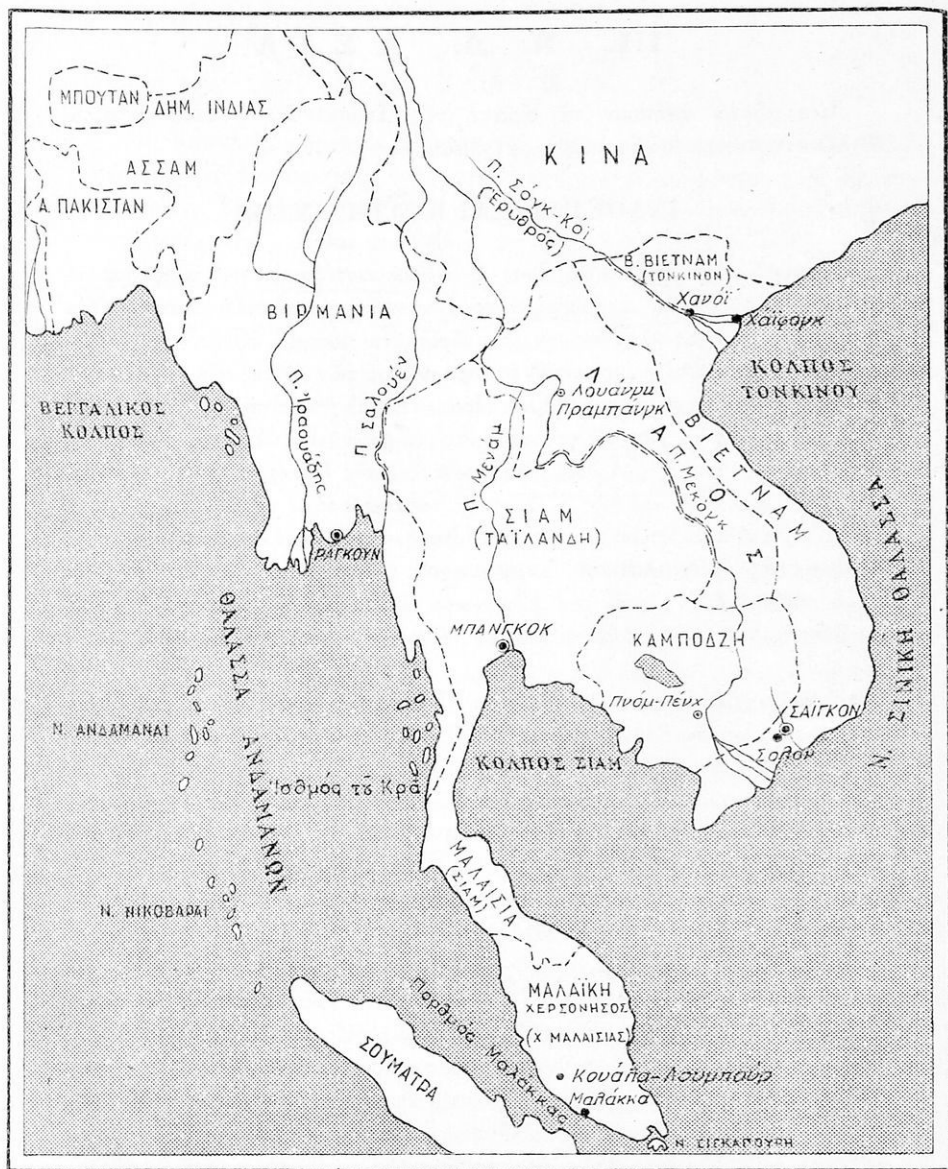
III. N. A. A Σ Ι Α

Εἰς αὐτὴν ἀνήκουν τὰ Κράτη τῆς Ἰνδοκίνας, ἡ Ἰνδονησία, αἱ Φιλιππῖναι καὶ διάφοροι μικραὶ ἀποικίαι.

ΙΝΔΟΚΙΝΑ ΚΑΙ ΚΡΑΤΗ ΑΥΤΗΣ

Γενικά. Ἡ Ἰνδοκίνα εἶναι ἡ ἀνατολικωτέρα ἐκ τῶν τριῶν χερσονήσων, τὰς ὁποίας σχηματίζει πρὸς νότον ἡ Ἀσιατικὴ ἥπειρος. Τὴν ὀνομασίαν τῆς ὀφείλει εἰς τὸ ὅτι εὐρίσκεται μεταξὺ Κίνας καὶ Ἰνδιῶν καί, ὑποστᾶσα ἐπὶ μακρὸν τὴν ἐπίδρασιν καὶ τῶν δύο αὐτῶν χωρῶν, παρουσιάζει ὁμοιότητος πρὸς ἀμφοτέρας. Ἐκτείνεται ἀπὸ τῶν Ἰνδιῶν καὶ τοῦ κόλπου τῆς Βεγγάλης πρὸς τὰ Δ. μέχρι τῆς Σινικῆς θαλάσσης, πρὸς Α. καὶ ἀπὸ τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Κίνας πρὸς Β. μέχρι τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Ν. Σινικῆς θαλάσσης πρὸς νότον (Χαρτ. 20). Πρὸς νότον προεκτείνεται μὲ τὴν στενὴν καὶ ἐπιμήκη χερσόνησον τῆς **Μαλαισίας** ἢ **Μαλαϊκῆν Χερσόνησον**, ἡ ὁποία προχωρεῖ βαθέως μεταξὺ τοῦ Ἰνδικοῦ καὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ μετὰ τῆς ὁποίας συνδέεται διὰ τοῦ στενοῦ (πλάτος 70 χιλιομ.) ἰσθμοῦ τοῦ Κρᾶ.

Μορφολογία ἐδάφους. Κλίμα. Ποταμοί. Προεκτάσεις τῶν Ἰμαλαίων εἰσχωροῦν βαθέως ἐντὸς τῆς Ἰνδοκίνας, σχηματίζουσαι τὰ ὑψηλὰ ὄρη τῆς Βιρμανίας, τῆς Ταϊλάνδης (Σιάμ) καὶ τοῦ Βιετνάμ. Μεταξὺ τῶν ὀρέων τούτων ἐκτείνονται εὐρεῖαι καὶ εὐφοροὶ κοιλάδες, διαρρέμεναι ἀπὸ τοὺς ποταμοὺς **Ἰραουάδην, Σαλουέν, Μενάμ, Μεκόγκ** καὶ **Σόγκ-Κοῦ** (Ἐρυθρὸν ποταμὸν). Οἱ ποταμοὶ οὗτοι, πηγάζοντες κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τὸ ὀροπέδιον τοῦ Θιβέτ, χύνονται εἰς τὸν κόλπον τῆς Βεγγάλης ἢ τὴν Ν. Σινικὴν θάλασσαν. Εἶναι πολὺνδροι, διότι ὀλόκληρος ἡ Ἰνδοκίνα δέχεται πολλὰς βροχάς, ἰδίως κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν θερινῶν Μουσσώνων (βλ. Ἰνδίας). Αἱ βροχαὶ αὗται εἶναι πολλάκις κατακλυσμιαῖαι καὶ οἱ ποταμοὶ ἐκχειλίζουσιν, πλημμυρίζοντες μεγάλας ἐκτάσεις. Τοῦτο, καθὼς καὶ αἱ τεχνηταὶ ἀρδεύσεις δι' ἀρδευτικῶν διωρύγων εὐνοοῦν τὴν ὀρυζοκαλλιέργειαν, ἡ ὁποία ἔρχεται πρώτη μεταξὺ τῶν καλλιεργείων εἰς ὀλόκληρον τὴν Ἰνδοκίναν. Ἡ θερμοκρασία, σχεδὸν ὁμοίμορφος καθ' ὅλον τὸ ἔτος, διατηρεῖται καὶ κατὰ τὸν χειμῶνα ὑψηλὴ, διότι ἡ Ἰνδοκίνα εὐρίσκεται πλησίον τοῦ Ἰσημερινοῦ.

Χαρτ. 20. Ίνδοκινα και Κράτη αυτής.

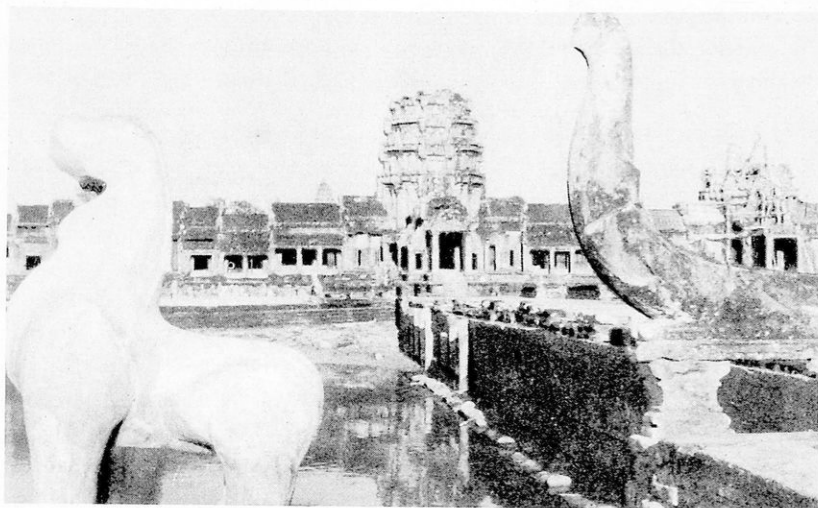
W
Γεωργία. Κτηνοτροφία. Άλιεία. Ἡ Ἰνδοκίνα εἶναι μεγάλη παραγωγὸς καὶ εξαγωγὸς ὀρυζῆς: (Βιρμανία 6 ἑκατομ. τόννοι ἑτησίως, Ταϊλάνδη 8 καὶ ἀναλόγως αἱ λοιπαὶ χώραι τῆς Ἰνδοκίνας). Καλλιερгоῦνται ἐπίσης βάμβαξ, ἀραχίδες, κέκρος, σιγάμιον καὶ ὑπάρχουν μεγάλοι φυτεῖαι έβέας (καουτσουκόδενδρον) ἰδίως εἰς τὴν Μαλαισίαν, μορεῶν διὰ τὴν ἐκτροφὴν μεταξοσκωλήκων, σακχαροκαλάμου, κοκκοφοινίκων, καφεοδένδρων, καπνοῦ καθὼς καὶ δένδρων, ἀπὸ τὰ ὅποια παράγονται μπαχαρικά (ὅπως καὶ εἰς τὴν Κεϋλάνην). Ἡ κτηνοτροφία δὲν ἔχει μεγάλην ἀνάπτυξιν· ἐκτρέφονται παντοῦ βόες, βούβαλοι χρησιμοποιούμενοι ὡς ζῶα ἑλξεως καὶ δι' ἀρόσεις εἰς τοὺς ἀγρούς τῆς ὀρυζῆς (διότι εἶναι κατ' ἐξοχὴν ζῶα τῶν ἐλωδῶν μερῶν, ἀντέχοντα εἰς τὴν ὑγρασίαν) καὶ ἐξημερωμένοι ἐλέφαντες διὰ τὴν μεταφορὰν ἀπὸ τὰ δάση κορμῶν δένδρων. Ἡ ἑλλειψὶς κτηνοτροφικῶν προϊόντων καὶ ἰδίως κρέατος ἀναπληροῦνται ἀπὸ τοὺς ἰχθῦς, οἱ ὅποιοι ἀφθονοῦν εἰς τοὺς ποταμούς καὶ τὰ παράλια. Οὗτοι μετὰ τῆς ὀρυζῆς ἀποτελοῦν τὴν βάσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων εἰς ὁλόκληρον τὴν Ἰνδοκίναν.

Δασικὸς καὶ ὀρυκτὸς πλοῦτος. Βιομηχανία. Ἡ μεγάλη θερμocrasia καὶ αἱ ἀφθονοὶ βροχαὶ κάμνουν, ὥστε νὰ ὑπάρχουν εἰς τὴν Ἰνδοκίναν μεγάλα, πυκνὰ καὶ ἀδιαπέραστα δάση (ζοῦγκλαι). Εἰς ταῦτα, ἀρκετὰ ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι καὶ σήμερον ἀνεξερευνήτα λόγῳ τῆς πυκνότητός των, ζῇ πλῆθος ζῴων (τίγρεις, πάνθηρες, ἐλέφαντες, ἀναρίθμητοι πίθηκοι, παπαγάλοι καὶ διάφορα πολύχρωμα παραδείσια πτηνὰ, ὄφεις κ.λ.π.).

— Ὁ ὀρυκτὸς πλοῦτος εἶναι μέγας. Μόνον ἡ Μαλαισία παράγει τὰ 30% τοῦ παγκοσμίως παραγομένου κασσιτέρου καὶ ὑπάρχουν παντὸς εἶδους μεταλλεύματα, ἀπὸ τοῦ σιδήρου μέχρι τοῦ ἀργύρου καὶ τοῦ χρυσοῦ, καθὼς καὶ πολύτιμοι λίθοι. Εἰς τὴν Βιρμανίαν ὑπάρχει καὶ ἀρκετὸν πετρέλαιον. Ἡ Βιομηχανία ὅμως, παρὰ τὴν ἀφθονίαν τῶν πρώτων ὑλῶν, τῶν προσερχομένων ἀπὸ τὴν γεωργίαν καὶ παρὰ τὴν ἀφθονίαν τῶν μεταλλευμάτων, δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη. Τοῦτο, διότι αἱ χώραι τῆς Ἰνδοκίνας ἦσαν, (ἐξαιρουμένης τῆς Ταϊλάνδης), μέχρις ἐσχάτων ἀποικίαι. Αἱ μητροπόλεις, ἐνδιαφερόμεναι διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἰδικῶν των βιομηχανιῶν, δὲν ἐφρόντιζον διὰ τὴν ἔδρυσιν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν βιομηχανιῶν εἰς τὰς ἀποικίας των. Ταῦτας ἤθελον μόνον διὰ νὰ προμηθεύωνται ἀπὸ αὐτὰς πρώτας ὑλὰς καὶ διὰ νὰ τοποθετοῦν εἰς αὐτὰς τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα των. Εἶναι ὅμως, αἱ χώραι τῆς Ἰνδοκίνας, χώραι πλούσιαι καὶ ἂν ἐξασφα-

Μία παγόδα εις τὴν Ραγκούν.

Τὰ ἔρειπια τοῦ μεγαλοπρεποῦς ναοῦ τοῦ Ἀνγκ—Κόρ εις τὴν Καμπότζην.

λίσουν μίαν έσωτερικήν ασφάλειαν και πολιτικήν σταθερότητα, θα γίνου-
νουν συντόμως χῶραι ευημεροῦσαι και θα δύνανται νά διαθρέψουν πολὺ
μεγαλύτερον πληθυσμὸν ἐκείνου, τὸν ὁποῖον ἔχουν σήμεραν. Μεγάλοι
εὐφοροι ἐκτάσεις μένουں εἰς αὐτάς ἀκαλλιέργητοι (εἰς τὴν Βιρμανίαν
π.χ. ἐπὶ 20 ἑκατομ. ἑκταρίων καλλιεργησίμου γῆς καλλιεργοῦνται μόνον
τά 7) και πλούσια ὀρυχεῖα μένουں τελείως ἀνεχμετάλλευτα.

Οἱ **κάτοικοι** τῆς Ἰνδοκίνας ἀνήκουں εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν. **Θρη-
σκείαν** ἔχουں τὸν Βουδισμόν πλὴν τῶν Μαλαιῶν τῆς Μαλαισίας, οἱ ὁποῖοι
εἶναι Μουσουλμάνοι. Ἔχουں μεγαλοπρεπεῖς ναοὺς Βουδικοὺς, καλου-
μένους **παγόδας** οἱ ὁποῖοι εἶναι συγχρόνως και μοναστήρια και σχολεῖα.
Ὁ ἀρχιτεκτονικὸς ρυθμὸς τῶν ναῶν φέρει κατάδηλα τὰ ἔγνη τῆς ἐπιδρά-
σεως τῶν Ἰνδιῶν.

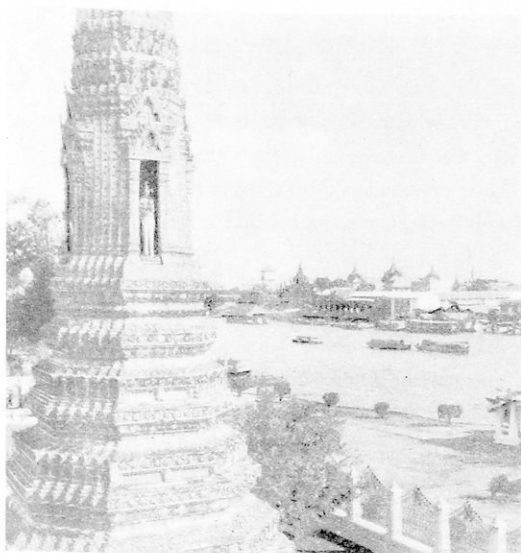
Εἰς τὴν Ἰνδοκίαν ἀνήκουں τὰ ἀνεξάρτητα κράτη **Βιρμανία ἢ
Μπούρμα, Ταϊλάνδη** (Σιάμ), τὰ σήμεραν ἀνεξάρτητα κράτη τῆς τέως
Γαλλικῆς Ἰνδοκίνας, δηλ. ἡ **Καμπότζη**, τὸ **Λάος**, τὸ **Βόρ. και Νότ.
Βιετνάμ**, ἡ **Μαλαισία** και ἡ **Σιγκαπούρη**.

1. Βιρμανία ἢ Μπούρμα

Ἡ **Βιρμανία ἢ Μπούρμα** ἔγινεν ἀνεξάρτητον κράτος μετὰ τὸν Β'
παγκόσμιον πόλεμον· (μέχρι τότε ἦτο Βρεταννικὴ ἀποικία). Ἐκτεί-
νεται μετὰξὺ τοῦ Ἀνατολικοῦ Πακιστάν και τῆς Δημ. τῆς Ἰνδίας, τῆς
Λαϊκῆς Δημ. τῆς Κίνας, τοῦ Λάος, τῆς Ταϊλάνδης και τοῦ κόλπου τῆς
Βεγγάλης. Ἔχει ἑκτασιν 678.000 τετρ. χιλ. και πληθυσμὸν 19.500.000 κ.
(πυκνότης πληθ. 29 κ. κατὰ τετρ. χιλ.). Ἡ **Ραγκούν** (719.000 κ.),
κειμένη πλησίον τοῦ δέλτα τοῦ ποταμοῦ Ἰραουάδη με' ὠραίους Βουδι-
κοὺς ναοὺς (παγόδες), εἶναι ἡ πρωτεύουσα. Δευτέρα εἰς πληθυσμὸν
πόλιν εἶναι ἡ **Μανταλάϊ** (182.000 κ.).

2. Ταϊλάνδη (Σιάμ)

Ἡ **Ταϊλάνδη**, πρότερον ὀνομαζομένη Σιάμ, εἶναι ἡ μόνη χώρα τῆς
Ἰνδοκίνας, ἡ ὁποία παρέμεινεν ἀνέκαθεν ὡς ἀνεξάρτητον Βασιλείον.
Τούτο, διότι εὐρέθη μετὰξὺ δύο ἰσχυρῶν ἀποικιακῶν κρατῶν (Γαλλίας
και Μεγ. Βρεταννίας) και οὐδὲν ἐκ τούτων ἤθελε νά καταληφθῇ ἡ Ταϊ-

Ἡ Μπανγκόκ με τὰς μεγαλοπρεπεῖς παγόδας τῆς.

λάνδη ἀπὸ τὸ ἄλλο. Ὀνομάσθη Ταϊλάνδη ἀπὸ τὴν φυλὴν τῶν Τάι, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας. Εὐρίσκεται μεταξὺ τῆς Βιρμανίας, τοῦ Λάος, τῆς Καμπότζης, τῆς Μαλαισίας, τῆς Ν. Σινικῆς θαλάσσης καὶ τοῦ κόλπου τῆς Βεγγάλης. Ἡ ἑκτασίς της εἶναι 514.000 τετρ. χιλιομ. καὶ ὁ πληθυσμὸς της 21.500.000 κ. (πυκνότης 40 κ. κατὰ τετρ. χιλ.). Ἡ Μπανγκόκ 1.300.000 κ.) εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Μενάμ εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Ἔχει μεγάλα ἐργοστάσια καθαρισμοῦ καὶ στιβώσεως ὀρυζῆς, διασχίζεται ἀπὸ πολλὰς διώρυγας καὶ κοσμεῖται ἀπὸ μεγαλοπρεπεῖς Βουδικοὺς ναοὺς.

82

3. Καμπότζη

Συνορεύει πρὸς Β. μετὰ τὴν Ταϊλάνδην καὶ τὸ Λάος, πρὸς Ν. μετὰ Ν. Βιετνάμ καὶ τὸν κόλπον τοῦ Σιάμ, πρὸς τὰ Δ. μετὰ τὸ Βασίλειον καὶ τὸν κόλπον τοῦ Σιάμ καὶ πρὸς Α. μετὰ τὸ Ν. Βιετνάμ (Χαρτ. 20). Ἔχει ἑκτασιν 175.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 5.000.000 (πυκνότης πληθ. 25). Τὸ κλίμα του εἶναι ὑγρὸν καὶ θερμὸν (μέση ἔτησίᾳ θερμοκρασία 26° Κ.). Ὁ ποταμὸς Μεκόνγκ τὴν διασχίζει ἀπὸ Β. πρὸς Ν. Ἔχει πολλὰ πυκνὰ δάση, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἀνευρίσκονται ἐρείπια πόλεων, αἱ ὁποῖαι ἤκμασαν παλαιότερον, ἀλλὰ παρήκμασαν κατόπιν καὶ ἐγκαταλειφθεῖσαι ἐκαλύφθησαν ἀπὸ τὸ δάσος. Μεταξὺ τῶν ἐρειπίων τούτων ὑπάρχουν καὶ τὰ ἐρείπια μεγαλοπρεπῶν ναῶν π.χ. τοῦ περιφήμου ναοῦ Ἀνγκ - Κόρ. Τὸ Πνὸμ - Πένχ (500.000 κ.) ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Μεκόνγκ εἶναι ἡ πρωτεύουσα. Ἔχει μεγαλοπρεπεῖς Ἀνάκτορον καὶ μεγαλοπρεπεῖς παγόδας.

οφ' 15
οφ' 15

4. Λάος

Εύρίσκεται μεταξύ των Βιετνάμ, της Κίνας, της Βιρμανίας, της Ταϊλάνδης και της Καμπότζης. Η έκτασίς του είναι 237.000 τετρ. χιλ. και ο πληθυσμός του 2.000.000 κ. (πυκνότης πληθ. 8 κ. κατὰ τετρ. χιλ.). Κατοικείται άραιώς, διότι εύρισκόμενον εις τὰ Β. της Ίνδοκίνας, εις τὰς προεκτάσεις των Ίμαλαίων, είναι όρεινόν έκτός τούτου μεγάλαι έκτάσεις του καλύπτονται άπό πυκνά παρθένα δάση. Πρωτεύουσα είναι ή Βιεντιάν (60.000 κ.). Άλλη σπουδαία πόλις είναι ή Λουάνγκ-Πραμπάνγκ (18.000 κ.) κειμένη εις τὰς όχθας του ποταμού Μεκόνγκ.

οφ' 15
οφ' 15

5. Βορ. Βιετνάμ και Νοτ. Βιετνάμ

Το Βιετνάμ κατέχει το Α. μέρος της Χερσονήσου και άποτελείται άπό το Βόρ. και άπό το Νοτ. Βιετνάμ. Το Βορ. Βιετνάμ είναι Λαϊκή Δημοκρατία, δηλ. κράτος κομμουνιστικόν. Έχει έκτασιν 158.000 τετρ. χιλιομ. και πληθυσμόν 14.000.000 κατ. Πρωτεύουσά του είναι ή Χανόϊ (600.000 κ.). Το Νοτ. Βιετνάμ είναι Δημοκρατία. Έχει έκτασιν 170.000 τετρ. χιλιομ. και πληθυσμόν 12.300.000 κατ. Πρωτεύουσα είναι ή Σαϊγκόν-Σολόν (1.800.000 κ.).

οφ' 15
οφ' 15

6. Μαλαισία

Κατέχει το μεγαλύτερον μέρος της Μαλαϊκής Χερσονήσου, έχουσα έκτασιν 131.300 τετρ. χιλιομ. Βρεταννικόν προτεκτοράτον πρότερον, απέκτησε την ανεξαρτησίαν της άπό του 1957, άνήκει όμως εις την Βρεταννικην Κοινοπολιτείαν. Έχει μεγάλα και πυκνά δάση, (λόγω του θερμού κλίματος και των πολλών βροχών, έπειδή εύρίσκεται πλησίον του Ίσημερινού), τὰ όποια και σήμερα μένουں κατὰ μεγάλα μέρη των ανεξερεύνητα. Είναι γνωστή ή Μαλαισία διά τὰς μεγάλας φυτείας της έβέας (καουτσουκοδένδρου) και διά τὰ πλούσια όρυχεία της κασσιτέρου. Ο πληθυσμός είναι 6.600.000 κ. (πυκνότης πληθ. 44 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.). εκ τούτων, οί ήμίσεις είναι Κινέζοι, οί δέ υπόλοιποι Μαλαιοί, οί όποιοι άνήκουν μὲν και αυτοί εις την Κιτρινην φυλήν, άλλ' είναι Μουσουλμάνοι το Θρήσκευμα. Εις τὰ δάση της Μαλαισίας

ζούν και μερικοί Νεγροειδεῖς Πυγμαῖοι. Ἡ **Κούαλα - Λουμπούρ** εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς Μαλαισίας καὶ λιμὴν σημαντικὸς (320.000 κ.).

7. Σιγκαπούρη

Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν πλησίον τῆς ἀκτῆς νῆσον **Σιγκαπούρην** καὶ δύο ἄλλας μικροτέρας νησίδας (*Κόκκος καὶ νῆσος τῶν Χριστουγέννων*). Ἔχει ἑκτασιν 581 τετρ. χιλ. καὶ πληθυσμὸν 1.600.000 κ., οἱ περισσότεροι τῶν ὁποίων κατοικοῦν εἰς τὴν πόλιν **Σιγκαπούρην** (1.000.000 κ.). Αὕτη εἶναι εἰς τῶν μεγαλυτέρων λιμένων τοῦ κόσμου, ἔχει δὲ καὶ στρατηγικὴν σημασίαν, διότι δεσπόζει τῆς θαλασσίας ὁδοῦ πρὸς τὴν Ἀπω Ἀνατολήν. Διὰ τοῦτο οἱ Βρεταννοὶ τὴν ἔχουν ἰσχυρῶς ὀχυρώσει. Συνδέεται μετὰ τῆς πλησίον ἀκτῆς τῆς χερσονήσου διὰ γεφύρας, διὰ τῆς ὁποίας διέρχεται ὁδὸς καὶ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ. Ἡ Σιγκαπούρη, Βρεταννικὴ ἀποικία πρὶν, εἶναι ἀπὸ τοῦ 1959 ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. ἀνῆκει ὅμως εἰς τὴν Βρεταννικὴν Κοινοπολιτείαν.

Ἰνδονησία

Ἡ Ἰνδονησία ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν νήσων, αἱ ὁποῖαι ἐκτείνονται ἀπὸ τοῦ ἄκρου τῆς χερσονήσου τῆς Μαλαισίας μέχρι τῆς Αὐστραλίας καὶ αἱ ὁποῖαι πρότερον ἦσαν Ὀλλανδικὴ ἀποικία, ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ὀλλανδικαὶ Ἰνδίαι». Αἱ νῆσοι αὗται μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον πόλεμον ἀπέκτησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν των, ἀνακηρυχθεῖσαι εἰς Δημοκρατίαν. Μεγαλύτεραι εἶναι ἡ **Βόρνεο** (ἐξαπλασία τῆς Ἑλλάδος), ἡ **Σουμάτρα** (τριπλασία τῆς Ἑλλάδος), ἡ **Ιάβα** καὶ ἡ **Κελέβη** (ἐκάστη τῶν ὁποίων εἶναι ἴση πρὸς τὴν Ἑλλάδα) καὶ αἱ μικρότεροι νῆσοι **Τιμόρ**, **Μολούκαι**, **Σούνδης**, κλπ. (*Χαρτ. 21*). Ἐκ τῶν νήσων τούτων ἡ Β. Βόρνεο ἀνῆκει εἰς τὸ Ἡν. Βασίλειον, ὡς ἀποικία του, ἡ δὲ ἀνατολικὴ Τιμόρ εἶναι Πορτογαλικὴ ἀποικία. Ἔχουν αἱ νῆσοι τῆς Ἰνδονησίας πολλὰ ἐνεργὰ καὶ ἐσβεσμένα ἡφαιστεία (περὶ τὰ 100 εἰς τὴν Σουμάτρην καὶ 120 εἰς τὴν Ιάβαν)· τὸ ὕψος μερικῶν ἐξ αὐτῶν ὑπερβαίνει τὰ 3.000 μ. Ἡ κατὰ τὸ 1883 γενομένη ἐκρηγξίς τοῦ ἡφαιστείου **Κρακατάο** εἶναι ἡ μεγαλυτέρα παρατηρηθεῖσα μέχρι σήμερον ἡφαιστειακὴ ἐκρηγξίς. Οἱ σεισμοὶ εἶναι συχνοὶ καὶ καταστρεπτικοί. Ἡ Ἰνδονησία ἔχει

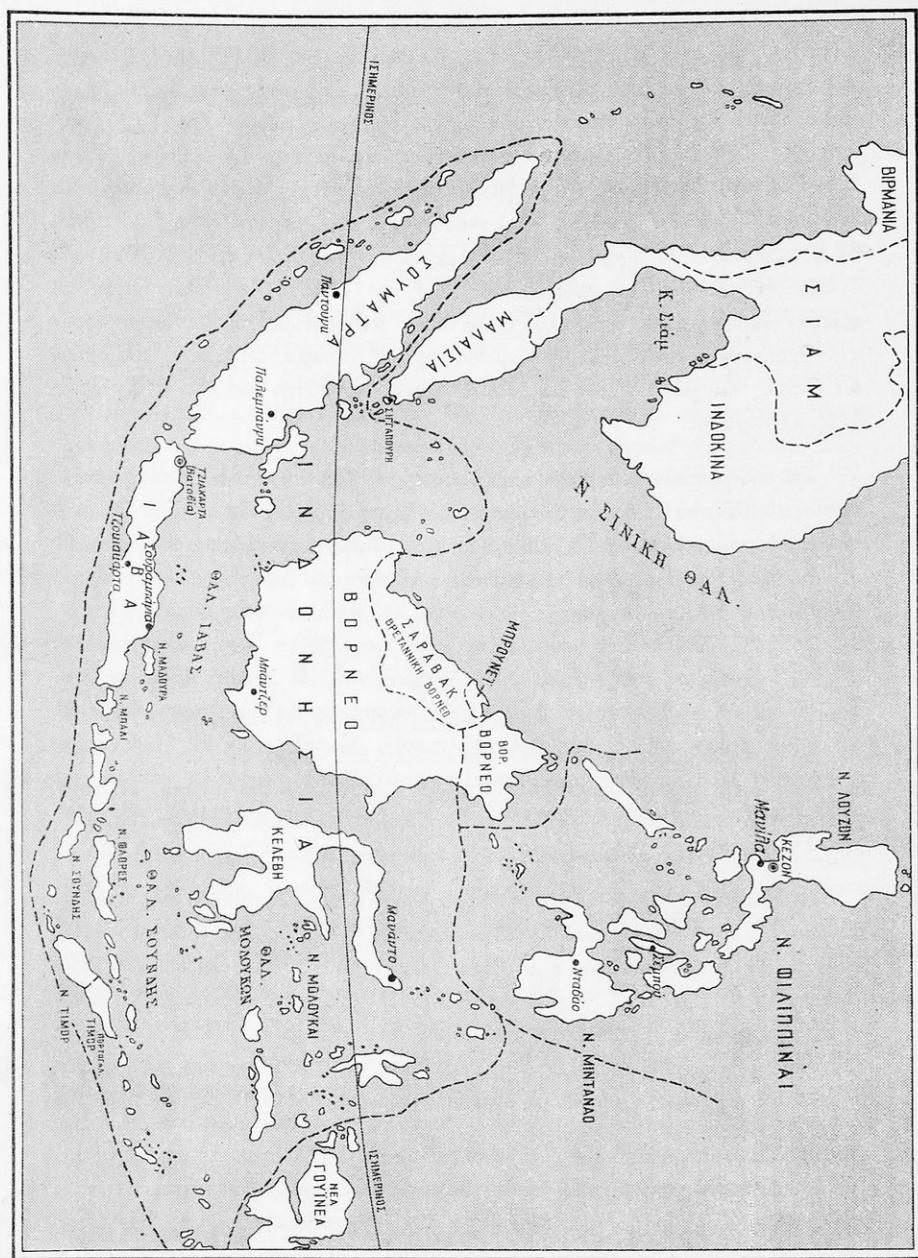
ἔκτασιν περίπου 1.500.000 τετρ. χιλ. καὶ πληθ. 90.000.000 (πυκνότης πληθ. 60). Ἐκ τῶν κατοίκων τὰ $\frac{2}{3}$ ζοῦν εἰς τὴν Ἰάβαν, ἡ ὁποία εἶναι ἐκ τῶν πυκνότερον κατοικουμένων μερῶν τῆς Γῆς (πυκνότης 400). Ἡ Βόρνεο κατοικεῖται ἀραιότατα. Οἱ κάτοικοι, πλὴν 1,5 ἑκατομ. Κινέζων, εἶναι Μαλαῖοι, ἀνήκοντες εἰς τὴν Κιτρινὴν φυλὴν· οἱ Εὐρωπαῖοι, κυρίως Ὀλλανδοί, εἶναι περὶ τὰς 250.000, ἐλλατοῦται δὲ ὁ ἀριθμὸς των διαρκῶς, διότι ἀναχωροῦν ἐκεῖθεν, ἐπειδὴ οἱ ἰθαγενεῖς διάκεινται δυσμενῶς πρὸς αὐτούς. Εἰς τὴν Βόρνεο ζοῦν καὶ ἡμιάγριαι φυλαὶ Ἰνδονησίων, ἀποτελούμεναι ἀπὸ ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι ἀγνοοῦν τὴν γεωργίαν, τρέφονται μὲ καρπούς, ρίζας, ἔντομα, ὄφεις κλπ. καὶ ἔχουν ὡς ὅπλα των βέλη καὶ τόξα. Ζοῦν ἐπίσης εἰς αὐτὴν καὶ ὀλίγοι Νεγκριδεῖς Πυγμαῖοι.

Τὸ **κλίμα** εἶναι θερμὸν καὶ ὑγρὸν καθ' ὅλον τὸ ἔτος, διότι ἡ Ἰνδονησία εὐρίσκεται εἰς τὴν ζώνην τοῦ Ἰσημερινοῦ. Οἱ εἰς τὴν ζώνην ταύτην πνέοντες ἐκ τῆς θαλάσσης ἄνεμοι ἀνέρχονται, ὅταν φθάσουν εἰς αὐτήν, πρὸς τὰ ἄνω, διότι γίνονται θερμότεροι καὶ ἐπομένως ἐλαφρότεροι. Καθ' ὅσον ὁμοῦς ἀνέρχονται, ψύχονται καὶ ἀφίνουν τοὺς ὑδατμούς των ὡς βροχάς. Διὰ τοῦτο γενικῶς εἰς τὴν Ἰσημερινὴν ζώνην, ἐκτετατομένην 8° - 10° βορείως καὶ νοτίως τοῦ Ἰσημερινοῦ, αἱ βροχαὶ εἶναι πολλαί. Τοῦτο καὶ ἡ καθ' ὅλον τὸ ἔτος ὑψηλὴ θερμοκρασία συντείνουν, ὥστε τὰ δάση νὰ εἶναι πολλὰ, μεγάλα καὶ πυκνά. Μεταξὺ τῶν εἰς Ἰνδονησίαν φυομένων φυτῶν ὑπάρχουν κοκκοφοίνικες, ἐβέαι, κιγγόναι καθὼς καὶ πολλὰ φυτὰ, δίδοντα μπαχαρικά· οἱ Μολοῦκαι ψημίζονται διὰ τὰ μπαχαρικά των.

Ἡ **Γεωργία** εἶναι ἡ κυρία ἀπασχόλησις τῶν κατοίκων, τὴν πρώτην δὲ θέσιν μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν κατέχει ἡ τῆς ὀρύζης. Καλλιεργεῖται ἐπίσης σακχαροκάλαμον (μὲ παραγωγὴν τῆς σακχάρως, ὥστε νὰ γίνεσθαι καὶ ἐξαγωγή της), ἀραβόσιτος, γεωμήλα, ἐξαιρετικῆς ποιότητος καπνός, καφέας, τέϊον, κοκκοφοίνικες καὶ ἐβέαι. Ἡ Κτηνοτροφία δὲν ἔχει μεγάλην ἀνάπτυξιν, ὑπάρχει ὁμοῦς εἰς τὰς γύρω ἀπὸ τὰς νήσους θαλάσσας ἀφθονία ἰχθύων, οἱ ὅποιοι ἀναπληροῦν τὴν ἑλλειψιν κτηνοτροφικῶν προϊόντων.

Ὁ **ὀρυκτὸς πλοῦτος** εἶναι ἀρκετὸς· ὑπάρχουν ἄνθρακες καὶ πετρέλαιον.

Χάρτ. 21. Ίνδονησία. Φιλιππίνες.

Ἡ **Βιομηχανία** ὅμως δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη, διότι ἡ Ἰνδονησία ἤτο μέχρι τοῦ τέλους τοῦ Β' Παγκοσμίου πολέμου Ὀλλανδική ἀποικία.

Ἐξάγει ἡ χώρα αὕτη κυρίως πετρέλαιον, μεταλλεύματα, καπνόν, σάκχαριν, τέϊον, καφέν, καουτσούκ καὶ κόπρα (ἀπὸ τὰ Ἰνδοκάρυα).

Εἰσάγει κυρίως ὄρυζαν καὶ ἄλλα εἶδη διατροφῆς, καθὼς καὶ βιομηχανικά προϊόντα.

Ἐπικρατοῦσα **θρησκεία** εἶναι ὁ Μουσουλμανισμός· εἰς τὰς ἡμιγυρίαις φυλάς, αἱ ὁποῖαι ζοῦν εἰς τὰ δάση, διατηρεῖται ἡ εἰδωλολατρεία. Ὑπάρχουν καὶ μερικοὶ Βουδισταὶ καθὼς καὶ Χριστιανοὶ (προσηλυτισθέντες ἀπὸ τοὺς Ὀλλανδοὺς).

Σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι: Ἡ **Τζιακάρτα**, (πρώην Βαταβία) εὐρισκομένη εἰς τὴν νῆσον Ἰάβαν, πρωτεύουσα (2.800.000 κ.). Ἡ **Μπαντούγκ** (950.000 κ.) καὶ ἡ **Σουραμπάγια** (1.100.000 κ.) (Χαρτ. 21)
Ὅλαι αἱ μεγάλαι πόλεις εὐρίσκονται εἰς τὴν Ἰάβαν.

Βρεταννικὴ Βόρνεο

Βρεταννικὴ Βόρνεο εἶναι τὸ Β. καὶ τὸ ΒΔ. μέρος τῆς Βόρνεο. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν Βρεταννικὴν ἀποικίαν **Β. Βόρνεο** καὶ **Σαραβὰκ** καὶ τὸ Προτεκτοράτον **Μπρουνεϊ**. Συνολικὴ ἑκτασίς 203.800 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 970.000 κ.

Πορτογαλικὴ Τιμόρ

Εἶναι τὸ ἀνατολικὸν ἡμισυ τῆς νήσου Τιμόρ, τὸ ὅποιον εἶναι Πορτογαλικὴ ἀποικία καὶ ἔχει 469.000 κ.

Φιλιππῖναι

Αἱ Φιλιππῖναι, ἀνήκουσαι εἰς τὰς Ἑν. Πολιτείας, ἀπέκτησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν των μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον πόλεμον. Ἀποτελοῦνται ἀπὸ πλήθος νήσων (περὶ τὰς 7.000), ἐκ τῶν ὁποίων αἱ δύο μεγαλύτεραι εἶναι ἡ **Μιντανάο** καὶ ἡ **Λουζόν**. Ἡ συνολικὴ ἑκτασίς εἶναι 300.000 τετρ. χιλιομ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 21.850.000 (πυκνότης πληθ. 73). Οἱ

ο κάτοικοι ανήκουν εις την Κιτρίνην φυλήν, μεταξὺ δὲ αὐτῶν εἶναι καὶ ὀλίγοι (περὶ τὰς 40.000) πυγμαῖοι Νεγροειδεῖς, προσόμοιοι πρὸς τοὺς τῆς Μαλαισίας καὶ τοὺς τῆς Βόρνεο. Ἡ θάλασσα, ἀβαθὴς εἰς τὰ παράλια, βαθύνεται ἀποτόμως ἀνατολικώτερον καὶ συναντᾶται ἐκεῖ τὸ μεγάλυτερον βάθος τῆς θαλάσσης (10.838 μ.) ὀλίγον ἀνατολικῶς τῆς νήσου Μιντανάο. Τοῦτο, διότι ἐκεῖ ὑπάρχει μία βαθυτάτη ὑποθαλασσία τάφρος, ἡ ὁποία προεκτείνεται καὶ πρὸς βορρᾶν μέχρι τοῦ τέλους τῶν Ἰαπωνικῶν νήσων. Διὰ τοῦτο, καθ' ὅλην αὐτὴν τὴν ἑκτασιν, ὁ φλοιὸς τῆς Γῆς δὲν εἶναι παγιωμένος καὶ συνεπεία τούτου ὑπάρχουν πολλὰ ἡφαιστεία ἐνεργὰ καὶ ἐσβεσμένα καὶ οἱ σεισμοὶ εἶναι συχνοί.

Τὸ κλίμα εἶναι θερμὸν καὶ ὑγρὸν καὶ τὰ δάση, λόγῳ τούτου, καλύπτουν σχεδὸν τὸ $\frac{1}{2}$ τῶν νήσων, σπανίζουν ὅμως εἰς αὐτὰ τὰ ἄγρια ζῷα. Πολλάκις πνέουν σφοδροὶ ἄνεμοι, τυφῶνες, ἀναρπάζοντες ἀκόμη καὶ στέγας οἰκιῶν καὶ συνοδευόμενοι ἀπὸ ραγδαϊοτάτας βροχάς.

Ἡ **Γεωργία** εἶναι ἡ κυριωτέρα ἀπασχόλησις τῶν κατοίκων μὲ μεγάλην παραγωγὴν ἰνδοκαρύων, καπνοῦ καὶ τῆς λεγομένης καννάβεως τῆς **Μανίλλας**, ἡ ὁποία εἶναι φυσικαὶ ἵνες, ἐξαγόμεναι ἀπὸ ἓν εἶδος βανανέας.

Ἡ **Ορυκτὰ** ὑπάρχουν ἀρκετὰ καὶ μεταξὺ τούτων ἄνθρακες καὶ πετρέλαιον, ἡ **βιομηχανία** ὅμως δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη, διότι μέχρις ἐσχάτως αἱ Φιλιππῖναι ἦσαν ἀποικία.

Ἡ **Ἐπικρατοῦσα θρησκεία** εἶναι ὁ Χριστιανισμὸς, εἰς τὸν ὁποῖον προσηλυτίσθησαν οἱ κάτοικοι ἀπὸ Ἱεραποστόλους, ὑπάρχουν δὲ καὶ περὶ τὸ $\frac{1}{2}$ ἑκατομ. Μουσουλμάνοι, ὀλίγοι Βουδισταὶ καὶ τινες Εἰδωλολάτραι. Τοῦλάχιστον τὰ 30% τῶν κατοίκων ὁμιλοῦν τὴν Ἀγγλικήν.

Σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι: Ἡ **Κεζὼν** (108.000κ.) πρωτεύουσα τῆς Δημοκρατίας. Εὐρίσκεται εἰς τὴν νῆσον Λουζόν, πλησίον τῆς δὲ εἶναι ἡ **Μανίλλα** (1.200.000 κ.) ἡ μεγαλύτερα πόλις καὶ λιμὴν τῶν Φιλιππίνων.

IV. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΣΙΑ

Εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἀσίαν ἀνήκουν ἡ **Λαϊκὴ Δημοκρατία τῆς Κίνας**, ἡ **Φορμόζα** (Ἑθνικιστικὴ Κίνα), αἱ νῆσοι **Ρίου-Κίου**, ἡ **Ἰαπωνία** καὶ ἡ **N. καὶ B. Κορέα**. Ἡ Α. μετὰ τῆς Ν. Α. Ἀσίας λέγονται καὶ **Ἄπω Ἀνατολή**.

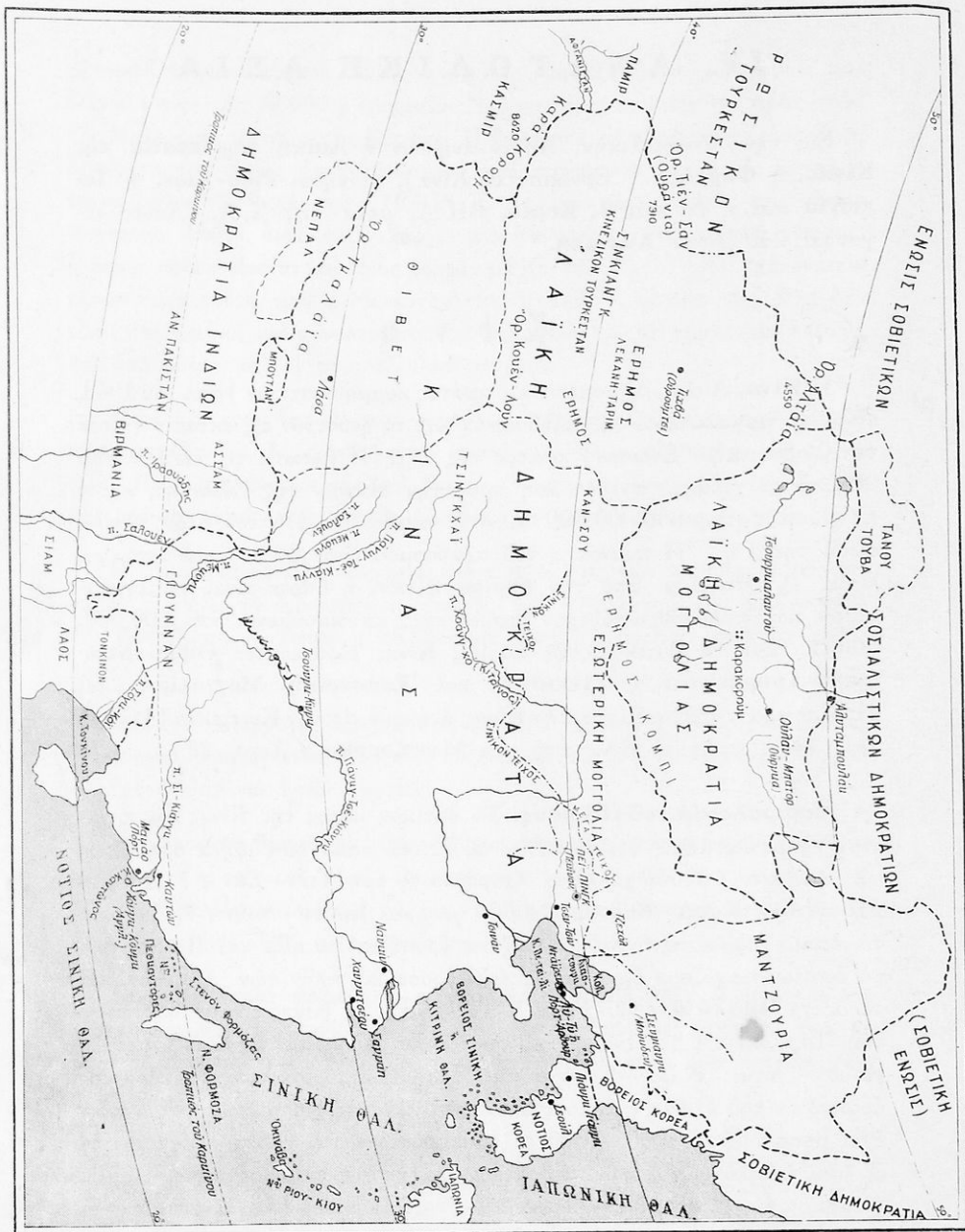
Κίνα

2291
2291
Ἡ **Κίνα**, **Λαϊκὴ Δημοκρατία** (κράτος κομμουνιστικόν) ἀπὸ τοῦ 1949, εἶναι τὸ μεγαλύτερον εἰς πληθυσμὸν καὶ τὸ δεύτερον εἰς ἔκτασιν (μετὰ τὴν Σοβιετικὴν Ἑνωσιν) κράτος τῆς Γῆς. Ἡ ἔκτασίς της εἶναι 9.700.000 τετρ. χιλιομ., σχεδὸν ἴση πρὸς τὴν ἔκτασιν τῆς Εὐρώπης, καὶ ὁ πληθυσμὸς της 650.000.000 κ. δηλ. σχεδὸν τὸ 1/4 τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ τῆς Γῆς. Ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι 66 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν **κυρίως Κίναν**, ἡ ὁποία εἶναι τὸ μεγαλύτερον καὶ πολυανθρωπότερον τμήμα της, κατοικοῦμενον ἀπὸ 500.000.000 κ. καὶ τὰ δυτικῶς τῆς κυρίως Κίνας εὐρισκόμενα **Θιβέτ**, **Κινεζικὸν Τουρκεστάν** ἢ **Σινκιάνγκ** καὶ **Ἑσωτερικὴν Μογγολίαν** (καὶ τὰ τέσσαρα αὐτὰ τμήματα τῆς Κίνας ἀνήκουν εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν) καὶ τέλος, πρὸς τὰ ΒΑ., ἀπὸ τὴν **Μαντζουρίαν** (Χαρτ. 22).

Μορφολογία τοῦ ἐδάφους. Τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Κίνας καὶ τὸ νότιον εἶναι ἐκτάσεις ὄρειναι. Εἰς τὰ δυτικὰ ὑπάρχουν ὕψηλὰ ὄρη, ὅπως τὰ **Ἀλτάϊα** (4.550 μ.), τὰ **Οὐράνια** ἢ ὄρη **Τιέν-Σάν** (7.310 μ.) καὶ τὰ ὄρη **Καρά-Κοροῦμ** (8.620 μ.) καὶ **Κουέν-Λούν** (7.860 μ.), τὰ ὁποῖα προεκτείνονται καὶ εἰς τὰ ὀροπέδια **Κασμίρ** καὶ **Παμίρ**, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἀρχίζουν ὅλαι αἱ ὡς ἄνω ὀροσειραί, πλὴν τῶν Ἀλταίων, καὶ τέλος τὰ **Ἱμαλάϊα** (βλ. Ἰνδία). Τὰ ὄρη τῆς Ν. Κίνας εἶναι προεκτάσεις τῶν Ἱμαλαίων (βλ. Ἰνδία). Πλὴν τῶν ὡς ἄνω ὀρέων εἰς τὰ ΝΔ. μεταξὺ **Κουέν-Λούν**, **Καρά-Κοροῦμ** καὶ Ἱμαλαίων εὐρίσκεται τὸ ἀπέραντον ὀροπέδιον τοῦ **Θιβέτ** (μήκους 2.600 καὶ πλάτους 800 χιλιομ.), τὸ ὁποῖον ἔχει μέσον ὕψος 4000—5000 μ.. Δυτικώτερον τοῦ **Θιβέτ** εὐρίσκεται τὸ ἐξ ἴσου ὕψηλὸν ἀλλὰ πολὺ μικρότερον κατὰ τὴν ἔκτασιν ὀροπέδιον **Παμίρ**, (ἀνήκον ἐν μέρει εἰς τὴν Κίναν καὶ ἐν μέρει εἰς τὸ Ἀφγανιστάν καὶ τὸ

8.96-97

Χάρτ. 22. Ανατολική και Κεντρική Ασία.

Ἀσιατικὸν τμήμα τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως). Τὸ ὑπόλοιπον μέρος τῆς Κίνας εἶναι μία τεραστίᾳ πεδινὴ ἔκτασις, ἡ ὁποία κατὰ μέγα μέρος τῆς (Βόρ. τμήμα) καλύπτεται ἀπὸ παχὺ καὶ μαλακὸν στρώμα κιτρίνου χρώματος. Τοῦτο προέρχεται ἀπὸ κιτρινὸν κονιορτόν, τὸν ὁποῖον μετέφερον μέχρι τῆς Κίνας καὶ ἀπέθεσαν ἐκεῖ οἱ ἐκ τῶν ἐρήμων τῆς Μογγολίας πνέοντες χειμερινοὶ μουσσῶνες.

Κλίμα. Μολονότι τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Κίνας εὐρίσκεται εἰς τὴν εὐκρατον ζώνην, τὸ κλίμα τῆς ἀποκλίνει πρὸς τὸ ἡπειρωτικόν, λόγῳ τῆς γειτνιασέως τῆς μὲ τὸν ὄγκον τῆς ξηρᾶς τῆς Ἀσιατικῆς ἡπείρου· οἱ χειμῶνες εἶναι δριμεῖς καὶ τὰ θέρη θερμά. Τὸ Πέϊ - Πίνγκ (Πεκίνον) π.χ., τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν πλάτος μὲ τὴν Νεάπολιν τῆς Ἰταλίας, ἔχει μέσην ἐτησίαν θερμοκρασίαν $5^{\circ},2$ Κ., ἐνῶ ἡ Νεάπολις ἔχει $8^{\circ},2$ Κ. Ἡ θερμοκρασία τῶν -20° Κ. δὲν εἶναι ἀσυνήθης κατὰ τὸν χειμῶνα (καὶ ἰδίως ὅταν πνέουν Β.Δ. ἄνεμοι, οἱ χειμερινοὶ μουσσῶνες, ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἡπείρου) εἰς τὰ τμήματα τῆς μεγάλης πεδιάδος, τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται εἰς τὸ αὐτὸ Β. γεωγραφικὸν πλάτος μὲ τὴν Πελοπόννησον. Εἰς τὰ ἀνατολικά τῆς χώρας πίπτουν ἄρκεται βροχαὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν θερινῶν μουσσῶνων (βλ. Ἰνδία), ἀλλὰ κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ξηρῶν χειμερινῶν μουσσῶνων αἱ βροχαὶ εἶναι ἐλάχισται. Ὅσον προχωρεῖ κανεὶς πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας, αἱ βροχαὶ γίνονται ὀλιγώτεραι καὶ τὸ κλίμα στεππῶδες καὶ τέλος ἐρημικόν. Τοιοῦτον εἶναι τὸ κλίμα τοῦ Κινεζικοῦ Τουρκεστάν καὶ τῆς Μογγολίας (Κεντρικὴ Ἀσία), ὅπου συναντῶμεν τὰς μεγάλας ἐκτάσεις τῶν ἐρήμων Γκόμπι εἰς τὴν Μογγολίαν καὶ Ταρίμ εἰς τὸ κεντρικὸν Τουρκεστάν. (Χάρτ. 22).

Ποταμοί. Οἱ μεγαλύτεροι ποταμοὶ τῆς Κίνας εἶναι: ὁ Χοάγκ - Χὸ ἢ Κίτρινος ποταμός, ὁφείλων τὸ ὄνομά του εἰς τὸ κιτρινὸν χρώμα τῶν ὑδάτων του, λόγῳ τοῦ κιτρίνου χρώματος, τὸ ὁποῖον ὁ ποταμὸς παρασύρει. Χρωματίζεται κιτρίνῃ καὶ ἡ θάλασσα, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκβάλλει ὁ ποταμὸς καὶ ἡ ὁποία λέγεται διὰ τοῦτο **Κιτρίνη θάλασσα**. Τὸ χῶμα τοῦτο, ἐπεὶ εἶναι μαλακόν, ἀνασκάπτεται εὐκόλως ἀπὸ τὸν ποταμὸν καὶ διὰ τοῦτο οὗτος ἀλλάσσει συχνὰ κοίτην, προξενῶν μεγάλας πλημμύρας καὶ καταστροφάς. Ὅταν ὅμως τὰ ὕδατα ἀποσύρῳνται μετὰ τὰς πλημμύρας, ἀπομένει παχὺ στρώμα κιτρίνης ἱλύος, εἰς τὴν ὁποίαν ὀφείλεται ἡ εὐφορία τῶν ἀγρῶν, ἃν καὶ οὗτοι καλλιεργοῦνται ἀπὸ χιλι-

Γέφυρα εις τὸν ποταμὸν Γιάνγκ-Τσέ-Κιάνγκ, ἡ μεγαλύτερα εις τὸν κόσμον.

ετηρίδων. Διὰ τὴν προφύλαξιν ἀπὸ τὰς πλημμύρας ἔχουν γίνει εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ ὑψηλὰ ἀναχώματα. Ὁ Γιάνγκ - Τσέ - Κιάνγκ ἢ Κυανοῦς ποταμός, ὁ ὁποῖος, πηγάζων ἀπὸ τὸ Θιβέτ, χύνεται εἰς τὴν Σινικὴν θάλασσαν. Εἰς τὴν Ν. Κίαν ἐῖναι οἱ ποταμοὶ Σι - Κιάνγκ καὶ Σόγκ - Κόϊ, (λεγόμενος καὶ Ἐρυθρὸς ποταμός, λόγῳ τοῦ ἐρυθροῦ χρώματος, τὸ ὅποιον λαμβάνουν τὰ ὕδατά του ἐκ τῆς ἐρυθρᾶς ἰλύος, τὴν ὁποίαν παρασύρουν).

Ὅλοι οἱ ποταμοὶ οὗτοι εἶναι πλωτοὶ καὶ διευκολύνουν πολὺ τὴν συγκοινωνίαν εἰς τὴν ἀπέραντον Κίαν.

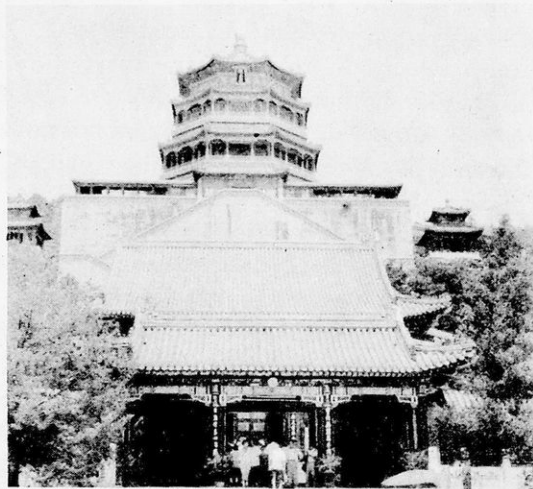
Γεωργία. Κτηνοτροφία. Ἀλιεία. Ἡ Κίνα εἶναι ἀπὸ παλαιοτάτων χρόνων καθαρῶς γεωργικὸν κράτος, τὴν πρώτην δὲ θέσιν μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν κατέχει εἰς αὐτήν, ὅπως καὶ εἰς ὅλην τὴν Ἀπὼ Ἀνατολήν, ἡ ὀρυζα. Κατόπιν ἔρχεται ὁ κέχρος καὶ εἰς τὰ βόρεια ἐπικρατεῖ ὁ σῖτος. Ἡ παραγωγή ὀρυζῆς ὑπερβαίνει τὰ 50 ἑκατ. τόν. ἑτησίως καὶ ὡς πρὸς τοῦτο ἡ Κίνα ἔρχεται πρώτη εἰς τὸν κόσμον. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης τέϊον, τὸ ὅποιον εἶναι ἐθνικὸν ποτὸν διὰ τοὺς Κινέζους, (ἀφθονοῦν τὰ τεῖοποτεῖα παντοῦ τῆς Κίνας), ὄσπρια, βάμβαξ, γεώμηλα, σακχαροκάλαμον, φυτὰ μὲ ἐλαιούχα σπέρματα, ἡ μήκων ἡ ὑπνοφόρος διὰ τὴν παραγωγὴν ὀπίου, μορεόδενδρα διὰ τὴν ἐκτροφήν μεταξοσκωλήκων, (ἡ Κίνα ἔρχεται πρώτη εἰς τὴν παραγωγὴν μετάξης), ὀπωροφόρα δένδρα κλπ. Ἡ Κίνα εἶναι αὐτάρκης εἰς γεωργικὰ προϊόντα, ἡ κτηνοτροφία ἀντιθέτως ὑστερεῖ. Οἱ Κινέζοι δὲν ἀρέσκονται εἰς τὸ βόειον κρέας καὶ γενικῶς τὰ γαλακτοκομικὰ προϊόντα καὶ διὰ τοῦτο διατρέφονται βόες

καὶ βούβαλοι μόνον διὰ τὰς ἀγροτικὰς ἐργασίας. Χρησιμοποιοῦν ὅμως πολὺ οἱ Κινέζοι τὸ χοίριον κρέας καὶ ἐκτρέφονται διὰ τοῦτο πολλοὶ χοῖροι. Ἡ ἔλλειψις κτηνοτροφικῶν προϊόντων ἀναπληροῦται ἀπὸ τοῦς ἰχθύς, οἱ ὅποιοι ἀφθονοῦν εἰς τοὺς ποταμούς καὶ τὰ παράλια, ἀντικαθιστῶντες τὸ κρέας (ὅπως γίνεται καὶ εἰς τὴν Ἰνδοκίαν). Ἀνεπτυγμένη ἀρκετὰ εἶναι καὶ ἡ πτηνοτροφία.

Τὰ **ὄρυκτά** ἀφθονοῦν εἰς τὴν Κίνα· ὑπάρχουν σχεδὸν ὅλων τῶν εἰδῶν τὰ μεταλλεύματα, ἄφθονος ἄνθραξ καὶ ὀλίγον πετρέλαιον. Ἡ ἐκμετάλλευσις ὅμως τοῦ ὄρυκτοῦ πλοῦτου τῆς χώρας δὲν εἶναι εἰσέτι σημαντική, λόγῳ τῆς ἐλλείψεως συγκοινωνιῶν, κεφαλαίων καὶ εἰδικῶν ἐπιστημόνων.

Ἡ **Βιομηχανία** ἀσήμαντος πρὸ τοῦ Β' Παγκοσμίου πολέμου, ἤρχισεν ἐσχάτως νὰ ἀναπτύσσεται μὲ γοργὸν ρυθμὸν καὶ παρουσιάζει μεγάλας δυνατότητας περαιτέρω ἀναπτύξεώς της, διότι ἔχει ἄφθονα μεταλλεύματα, ἄνθρακας, καθὼς καὶ ἀφθόνους καὶ εὐθηνὰ προσφερομένης ἐργατικῆς χεῖρας.

Οἱ **κάτοικοι** τῆς Κίνας ἀνήκουν εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν, ὁ δὲ πολιτισμὸς τῶν εἶναι παλαιότατος· δὲν ἔχαμον ὅμως, παρὰ τοῦτο, οἱ Κινέζοι τὰς προόδους, ὡς πρὸς τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς τέχνας, τὰς ὁποίας ἐπέτυχον οἱ Εὐρωπαῖοι καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Β. Ἀμερικῆς. Ἐγνώριζον πολὺ πρὸ τῶν Εὐρωπαίων τὴν ναυτικήν πυξίδα, τὴν πορσελάνην καὶ τὴν σηροτροφίαν καὶ εἶχον κατασκευάσει ἀπὸ παλαιωτάτων ἐποχῶν ἔργα τὰ ὁποῖα καὶ σήμερον ἀκόμη, παρὰ τὰς συντελεσθείσας τεχνικὰς προόδους, νὰ θεωροῦνται

Θερινὰ ἀνάκτορα τῶν αὐτοκρατόρων τῆς Κίνας εἰς τὸ Πεκίνον.

ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα, τὰ ὁποῖα κατεσκεύασεν ὁ ἄνθρωπος. Τοιοῦτον εἶναι π.χ. τὸ λεγόμενον «**Μέγα Σινικὸν Τεῖχος**», τοῦ ὁποῖου ἡ κατασκευὴ ἤρchiσε τὸν 3ον π.Χ. καὶ ἐτελείωσε τὸν 16ον μ.Χ. αἰῶνα. Κατεσκεύασαν τὸ τεῖχος τοῦτο οἱ Κινέζοι διὰ νὰ προφυλάσσωνται ἀπὸ τὰς ἐκ βορρᾶ ἐπιδρομὰς τῶν Μογγόλων· ἔχει μῆκος 2.200 χιλιομ. (ἂν ὑπολογισθοῦν καὶ τὰ τμήματά του, εἰς τὰ ὁποῖα τὸ τεῖχος εἶναι διπλοῦν, τότε τὸ μῆκος του φθάνει τὰς 4.000 χιλιομ.), πλάτος 7 μέτρα εἰς τὴν κορυφὴν του, 10 εἰς τὴν βάσιν του καὶ μέσον ὕψος 11 μ.

Θρησκεία τῶν Κινέζων εἶναι ὁ Κομφουκισμὸς καὶ ὁ Βουδισμὸς.

Πόλεις με πληθυσμὸν ἄνω τοῦ 1.000.000 εἰς τὴν Κίναν εἶναι αἱ:

Πέι - Πίνγκ (*Πεκῖνον* 2.768.000) πρωτεύουσα τῆς Κίνας. Ἔχει πρὸς τὰ Β. καὶ Δ. του τὸ Μέγα Τεῖχος (*Χαρτ. 22*) τὸ στολίζειν δὲ κῆποι, ναοί, τὰ μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα τῶν ἄλλοτε Αὐτοκρατόρων τῆς Κίνας, τὸ Πανεπιστήμιον κλπ. Ἡ **Σαγκάη**, ἡ μεγαλυτέρα πόλις καὶ ὁ μεγαλύτερος λιμὴν τῆς Κίνας (6.204.000 κ.) καὶ μία ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας πόλεις τοῦ κόσμου· εὐρίσκεται εἰς τὸ Δέλτα τοῦ ποταμοῦ Γιάνγκ - Τσέ - Κιάνγκ. Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ εἶναι καὶ τὸ **Νανκίν**, λιμὴν ποτάμιος (1.020.000 κ.). Ἡ **Καντὼν** (1.600.000 κ.), λιμὴν εἰς τὴν Ν. Κίναν. **Τιέν - Τσίν**, ποτάμιος λιμὴν ἐπὶ τοῦ μικροῦ ἀλλὰ πλωτοῦ ποταμοῦ Πέι - Χό (2.694.000 κ.). **Τσουνγκ - Κίγκ** (1.038.000 κ.) εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Γιάνγκ - Τσέ - Κιάνγκ. **Σιένγιάνγκ** (*Μοῦδκεν*) εἰς τὴν Μαντζουρίαν (1.550.000 κ.), λιμὴν ποτάμιος. **Λὺ - Τύ**, λιμὴν ἀποτελούμενος ἀπὸ τὰς σήμερον συνηνωμένας δύο πόλεις, αἱ ὁποῖαι παλαιότερον ὠνομάζοντο *Ντάιρεν* καὶ *Πόρτ* - Ἀρθούρ. Ὅλαι αἱ ὡς ἄνω μεγάλαί πόλεις εὐρίσκονται πρὸς τὰ παράλια τῆς χώρας. Ἀπὸ τὰς ἄλλας πόλεις τῆς Κίνας ἀναφέρομεν: τὴν **Τιχβά** (47.000 κ.) πρωτεύουσαν καὶ μεγαλυτέραν πόλιν τοῦ Κινεζικοῦ Τουρκεστάν, τὸ ὁποῖον εἶναι κατὰ μέγιστον μέρος του κοίλωμα, ἡ λεγομένη **λεκάνη Ταρίμ**. Τὸ κοίλωμα τοῦτο κατὰ τὸ πλεῖστον του εἶναι ἔρημος. Ὅασεις καὶ καλλιεργούμενα ἐδάφη ὑπάρχουν μόνον ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει ὕδωρ. Τὴν **Λάσα** (20.000 κ.), πρωτεύουσαν τοῦ Θιβέτ οἱ κάτοικοι τοῦ ὁποῖου, ἀνήκοντες εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν, ἐπιδίδονται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ἰδίως προβάτων, ἵππων καὶ γαίαν

(ζῶον βοοειδὲς χρησιμοποιούμενον διὰ φόρτον καὶ μεταφοράς). Ἡ Λάσα εἶναι ἡ ἔδρα τοῦ θρησκευτικοῦ ἀρχηγοῦ, τοῦ λεγομένου **Δαλάϊ-Λάμα** τῶν Θιβετιανῶν, οἱ ὅποιοι εἶναι Βουδισταί· εἶναι ἱερὰ πόλις διὰ τοὺς Βουδιστάς.

Χ ό ν γ κ - Κ ό ν γ κ

Τὸ **Χόνγκ-Κόνγκ** περιλαμβάνει τὴν ὁμώνυμον μικρὰν νῆσον, εὐρισκομένην εἰς τὸ στόμιον τοῦ κόλπου τῆς Καντῶνος καὶ μικρὸν τμήμα τῆς ἀπέναντι ἀκτῆς. Ἔχει ἔκτασιν 1.012 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 2.800.000 κ., τῶν ὁποίων ἡ ὁλότης σχεδὸν κατοικεῖ εἰς τὴν πόλιν-λιμένα **Χόνγκ-Κόνγκ**, ἡ ὁποία μετὰ τῆς Σαγκάης εἶναι ὁ μεγαλύτερος λιμὴν τῆς Ἀπω Ἀνατολῆς. Τὸ Χόνγκ-Κόνγκ εἶναι Βρεταννικὴ ἀποικία, ἀλλὰ οἱ κάτοικοι, πλὴν ὀλίγων Εὐρωπαίων, εἶναι Κινέζοι.

Μ α κ ά ο

Τὸ **Μακάο** εὐρισκόμενον ἐπὶ τῆς ἐτέρας ὀχθῆς τοῦ στομίου τοῦ κόλπου τῆς Καντῶνος (Χαρτ. 22) εἶναι Πορτογαλικὴ ἀποικία. Ἔχει ἔκτασιν 16 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 200.000 κ., ἐκ τῶν ὁποίων οἱ 9.000 εἶναι Πορτογάλοι καὶ οἱ ὑπόλοιποι Κινέζοι.

Φ ο ρ μ ό ζ α ἡ Τ α ῦ β à ν

Ἡ **Φορμόζα**, λεγομένη καὶ **Ταῦβαν**, εἶναι μετὰ τινων μικρῶν νήσων, ὅπως αἱ νῆσοι **Κεμόυ** κλπ., εὐρισκομένων πλησίον τῆς ἡπειρωτικῆς Κίνας, ὅ,τι ἀπομένει ἀπὸ τὴν Ἐθνικιστικὴν Κίναν, μετὰ ἐπικράτησιν εἰς αὐτὴν τῆς κομμουνιστικῆς ἐπαναστάσεως καὶ τὴν ἀνακήρυξιν τῆς εἰς Λαϊκὴν Δημοκρατίαν (1949). Ἡ Φορμόζα εἶναι μία νῆσος ἔχουσα ἔκτασιν 36.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 9.400.000 κ. (πυκνότης πληθυσμοῦ 250 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.). Εἶναι ὄρεινὴ (ὄρη ὕψους μέχρι 4.145 μ. καὶ μόνον εἰς τὰ παράλια συναντῶνται πεδιάδες. Οἱ κάτοικοι ἐπιδίδονται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν ἀλιείαν (Χαρτ. 22) Πρωτεύουσα ἡ **Ταϊπέχ** (800.000 κ.).

Νῆσοι Ρίου - Κίου

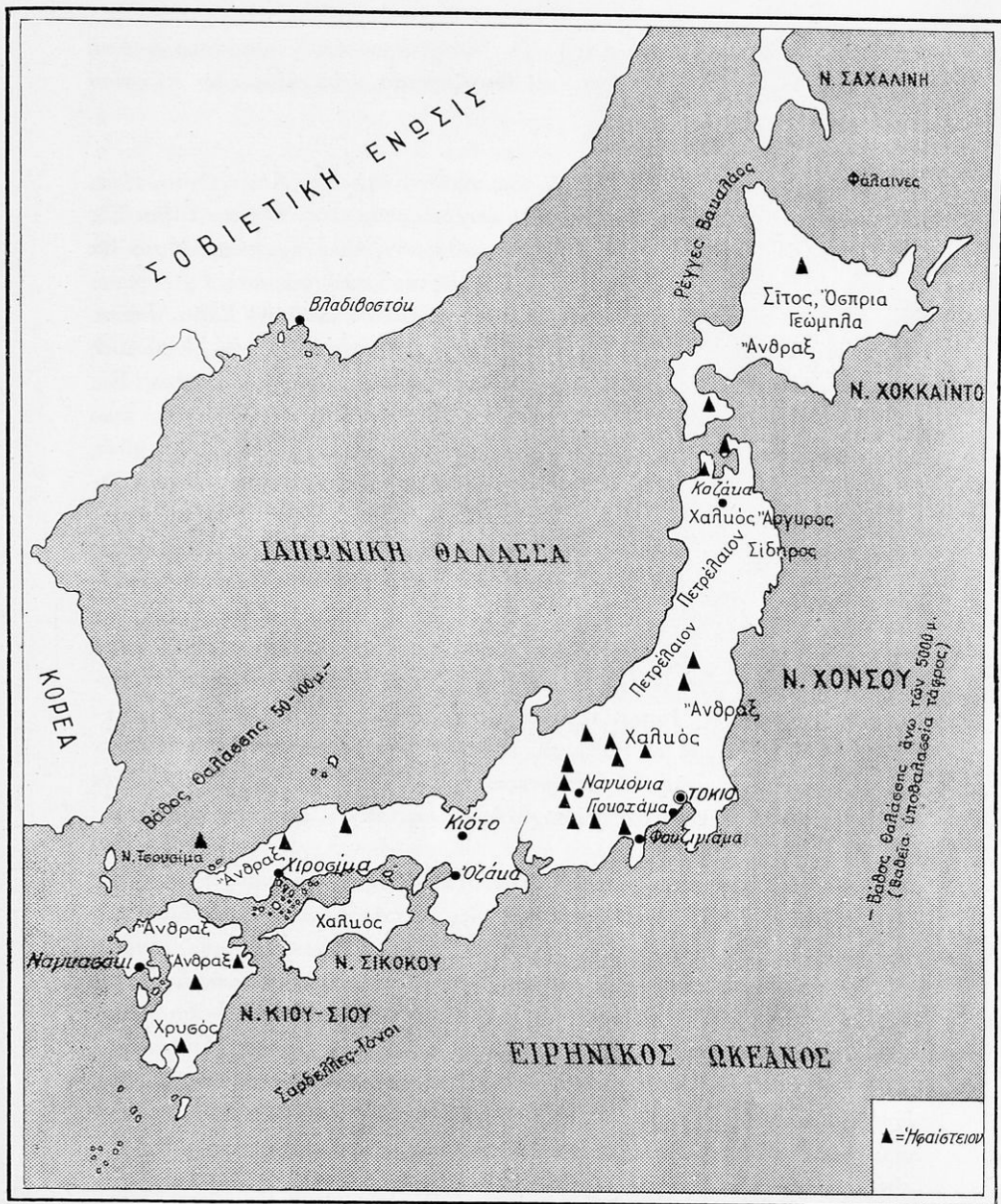
Ἀπὸ τὴν Φορμόζαν μέχρι τῶν Ἰαπωνικῶν νήσων ὑπάρχουν κατὰ σειράν, ὡς ἐν εἶδος γεφύρας, μικραὶ νησίδες, αἱ ὁποῖαι κατεχόμεναι πρὸ τοῦ Β' Παγκοσμίου πολέμου ἀπὸ τοὺς Ἰάπωνας, ἀνήκουν σήμερον εἰς τὰς Ἡνωμ. Πολιτείας. Ἐχουν αὗται συνολικὴν ἔκτασιν (Χαρτ. 22) 2.200 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 800.000 κ., τὸ ἥμισυ τῶν ὁποίων εἶναι Ἰάπωνες καὶ τὸ ἄλλο ἥμισυ Κινέζοι. Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν γεωργίαν. Μεταξὺ τῶν νήσων τούτων εἶναι καὶ ἡ **Ὀκινάβα**, γνωστὴ διὰ τὴν ἐκεῖ ἤτταν τῶν Ἰαπώνων ἀπὸ τοὺς Ἀμερικανούς κατὰ τὸ τέλος τοῦ Β' Παγκοσμίου πολέμου.

Ἰαπωνία

Ἡ **Ἰαπωνία** εἶναι κράτος καθαρῶς νησιωτικόν, ἀποτελούμενον ἀπὸ 4 μεγάλας νήσους (*Κίου - Σιού, Σικοκού, Χονσού καὶ Χοκκαϊντο*) καὶ τινες ἄλλας μικροτέρας. Ἐκτείνονται αὗται ἀπὸ τῶν νήσων Ρίου-Κίου μέχρι τῆς νήσου Σαχαλίνης (Χαρτ. 23).

Ἔκτασις. Πληθυσμός. Μορφολογία ἐδάφους. Ἡ σημερινὴ ἔκτασις τῆς Ἰαπωνίας (διότι ἀπώλεσεν αὕτη ἀρκετὰ ἐδάφη μετὰ τὸν Παγκόσμιον πόλεμον, ὅπως τὴν Μαντζουρίαν, τὴν Φορμόζαν, τὴν Χερσόνησον τῆς Κορέας κ.λ.π.) εἶναι 370.000 τετρ. χιλιομ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 93.000.000 κ. (πυκνότης πληθ. 242). Εἶναι μία χώρα πυκνῶς κατοικουμένη, ὁ πληθυσμὸς τῆς δὲ αὐξάνεται κατὰ ἓν ἑκατομμύριον ἐτησίως. Εἶναι τὸ ἰσχυρότερον καὶ τὸ πλέον πολιτισμένον κράτος τῆς Ἀσίας. Ὁ Ἰαπωνικὸς λαὸς εἶναι λαὸς καρτερικός, δραστήριος, πειθαρχικός, θαρραλέος, ἀγαπᾷ δὲ πολὺ τὴν καθαριότητα.

Τὰ παράλια τῶν Ἰαπωνικῶν νήσων, βαθύτατα διαμελισμένα, σχηματίζουν πολλοὺς κόλπους καὶ χερσονήσους. Πρὸς τὰ Δ. ἡ θάλασσα εἶναι ἄβαθής, πρὸς τὰ Α. ὅμως εἶναι βαθυτάτη, διότι συνεχίζεται μέχρις ἐδῶ ἡ ὑποθαλασσιὰ τάφρος, τὴν ὁποίαν εἶδομεν εἰς τὰς Φιλιππίνας. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν δὲν εἶναι καὶ ἐδῶ ὁ φλοιὸς τῆς Γῆς παγιωμένος· τὰ ἡφαίστεια ἐνεργὰ καὶ ἐσβεσμένα πλέον τῶν 100 καὶ οἱ σεισμοὶ συχνοὶ καὶ ὄχι σπανίως καταστρεπτικοί· (ἀπὸ ἑνα τοιοῦτον σεισμὸν ὑπέστη, τὸ 1923,

Χάρτ. 23. Οικονομικός Χάρτης Ιαπωνίας.

τὸ Τόκιο μεγάλης καταστροφάς). Τὸ ὑψηλότερον καὶ γνωστότερον ἀπὸ τὰ Ἰαπωνικὰ ἡφαίστεια εἶναι τὸ **Φουζιγιάμα**, εὐρισκόμενον πλησίον τοῦ Τόκιο.

✕

Τὸ **κλίμα** εἰς τὴν βορειότεραν τῶν νήσων, δηλ. τὴν Χοκκαϊντό, εἶναι ψυχρὸν λόγῳ τοῦ ἐκεῖθεν διερχομένου ψυχροῦ ρεύματος **Όγια - Σίβο**. Εἰς τὴν ὑπόλοιπον Ἰαπωνίαν τὸ κλίμα εἶναι θερμὸν, ἀλλὰ ὄχι τόσον ὅσον θὰ ἔπρεπε νὰ ᾔτο, λόγῳ ἀφ' ἑνὸς τοῦ γεωγραφικοῦ πλάτους καὶ ἀφ' ἑτέρου τοῦ διὰ τῶν ἀκτῶν διερχομένου θερμοῦ ρεύματος **Κούρο - Σίβο**. Τοῦτο συμβαίνει, ἐπειδὴ ἐπιδρᾷ ἐπὶ τοῦ κλίματος ἡ παρακειμένη Ἀσιατικὴ ἡπειρος καὶ οἱ ἐκεῖθεν πνέοντες κατὰ τὸν χειμῶνα ψυχροὶ ἄνεμοι. Εἰς τὸ Τόκιο π.χ. ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ Ἰανουαρίου εἶναι 3^ο Κ., ἐνῶ εἰς τὸ εὐρισκόμενον εἰς τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν πλάτος Ἀλγέριον αὕτη εἶναι 12^ο Κ. Αἱ βροχαὶ εἶναι πολλαί, ἰδίως κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν θερινῶν μουσσῶνων (βλ. Ἰνδίας), πολλοὶ δὲ εἶναι ἐδῶ καὶ οἱ ποταμοί, ἔχουν ὅμως οὔτοι μικρὸν μῆκος λόγῳ τῆς στενότητος τοῦ ἐδάφους τῶν νήσων. Κατερχόμενοι οἱ ποταμοὶ οὔτοι ἀπὸ τὰ ὄρη (διότι ἡ Ἰαπωνία εἶναι χώρα ὄρεινῃ), παρέχουν ἄφθονον λευκὸν ἄνθρακα διὰ τὴν παραγωγὴν ὑδροηλεκτρικῆς ἐνεργείας. Ὑπάρχουν καὶ πολλαὶ μικραὶ ἀλλὰ γραφικαὶ λίμναι, σχηματισθεῖσαι εἰς τοὺς κρατῆρας ἐσβεσμένων ἡφαιστειῶν. Τὰ ὄρη τῆς Ἰαπωνίας εἶναι κατάφυτα ἀπὸ δάση, τὰ ὁποῦα γενικῶς καταλαμβάνουν τὰ 59% τοῦ ἐδάφους τῆς, παρὰ τὸ ὅτι ἡ Ἰαπωνία κατοικεῖται πυκνῶς. Οἱ Ἰάπωνες ἀγαποῦν τὰ δάση καὶ εἰς οὐδεμίαν ἄλλην χώραν δίδεται τόση προσοχὴ δι' αὐτά, ὅση εἰς τὴν Ἰαπωνίαν.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Ἀλιεία. Παρὰ τὴν διαρκὴ ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας, τὰ 44% τῶν κατοίκων τῆς Ἰαπωνίας ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν, τὸ ἔδαφος δέ, λόγῳ τῆς ἡφαιστειογενοῦς προελεύσεώς του, εἶναι εὐφορώτατον. Τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν κατέχει ἡ ὄρυζα, τῆς ὁποίας λαμβάνονται δύο ἐσοδεῖαι κατ' ἔτος ἀπὸ τὸν αὐτὸν ἀγρὸν, ἡ μία ὄρυζης καὶ ἄλλη βάμβακος ἢ σίτου. Ἡ παραγομένη ὄρυζα εἶναι ἀρίστης ποιότητος καὶ ἡ περισσότερα ἐξάγεται εἰς τὸ ἐξωτερικόν, εἰσάγεται δὲ διὰ τὴν διατροφήν τῶν κατοίκων ὄρυζα δευτέρας ποιότητος ὡς εὐθηνότερα. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης σῖτος, βάμβαξ, τέιον, σακχαροκάλαμον, λαχανικά, ὀπωροφόρα (ἰδίως δαμασκηναί καὶ κερασάι) καὶ μορέαι διὰ τὴν ἐκτροφήν μεταξοσκωλήκων (παρά-

γονται μεγάλοι ποσότητες ζωϊκής με-
τάξεως). Καλλιεργούνται επίσης πολλά
άνθη καθ' όλον τὸ ἔτος. Οἱ Ἰάπωνες
εἶναι ἐπιδέξιοι κηπουροὶ καὶ ἀνθοκόμοι
καὶ εἰς ὅλας τὰς μεγάλας Ἰαπωνικὰς
πόλεις ὑπάρχουν δημόσιοι βοτανικοὶ
κῆποι, θεωρούμενοι ἀπὸ τοὺς καλλιτέ-
ρους τοῦ κόσμου, σπανίως δὲ ἀνευρί-
σκεται εἰς Ἰαπωνίαν οἰκία χωρὶς ἀν-
θόκηπον ἢ τοῦλάχιστον χωρὶς ἄνθη
εἰς γλάστρες. Τὸ πράσινον τῶν δασῶν
καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀνθέων κάμνουν
ὥστε νὰ ὑπάρχουν εἰς τὴν Ἰαπωνίαν
ὠρασιότατα τοπία. Τὸν Φεβρουάριον τὰ
λευκὰ ἄνθη τῶν δαμασκηνεῶν, τὸν
Ἀπρίλιον τὰ ρόδινα τῶν κερασεῶν, τὸ
φθινόπωρον τὰ χρυσάνθεμα, (τὰ ὅποια
καλλιεργοῦνται σχεδὸν παντοῦ καὶ εἰς
ποικίλους χρωματισμοὺς τόσον, ὥστε
ἡ Ἰαπωνία νὰ λέγεται καὶ ἡ « ἡ χώρα
τῶν Χρυσανθέμων » καὶ πλῆθος ἄλλο
ἀνθέων καθ' ὅλας σχεδὸν τὰς ἐποχὰς
τοῦ ἔτους, κάμνουν τὰ Ἰαπωνικὰ το-
πία ὠρασιότατα.

Ἡ **κτηνοτροφία** ἀντιθέτως δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη.
Οἱ Ἰάπωνες δὲν πίνουν σχεδὸν ποτὲ γάλα καὶ ἀντὶ κρέατος κατανα-
λίσκουν ἰχθύς, οἱ ὅποιοι ἀφθονοῦν εἰς τὰς θαλάσσας τῶν. **Ἀλιεύον-
ται** μεγάλοι ποσότητες ἰχθύων ἀπὸ σαρδίνιας μέχρι φαλαινῶν καὶ ὁ
ἀλιευτικὸς Ἰαπωνικὸς στόλος ὑπολογίζεται μεταξὺ τῶν μεγαλυτέρων
τοῦ κόσμου, φθάνων τὰ 4,5 ἑκατ. τόν. Καταναλίσκει ὁ Ἰάπων ἐτη-
σίως μεγάλας ποσότητας ἰχθύων καθὼς καὶ στρειδιῶν, μυδιῶν, καβου-
ριῶν καὶ γενικῶς μαλακοστράκων καὶ βρωσίμων θαλασσιῶν φυκῶν, τὰ
ὅποια καὶ καλλιεργοῦνται εἰς τὰ ἀβαθῆ παράλια. Εἰς οὐδεμίαν ἄλλην
χώραν τοῦ κόσμου ἡ θάλασσα παίζει τόσον σημαντικὸν ρόλον, ὡς πρὸς
τὴν διατροφήν τῶν κατοίκων της, ὅσον εἰς τὴν Ἰαπωνίαν. Παρὰ τὴν με-
γάλην ὁμως κατανάλωσιν περισσεύουν καὶ μεγάλοι ποσότητες ἰχθύων,
ὥστε νὰ γίνεται ἐξαγωγή αὐτῶν εἰς κονσέρβας. Ἐξάγονται ἐπίσης εἰς

Τυπικὸν νεαρὸν ζεύγος μετ' Εὐρωπαϊκῇν
ἐνδυμασίαν εἰς τὸ Τόκιο.

κονσέρβας στρείδια, μύδια, καβούρια, κ.λ.π. δὲν εἶναι σπάνια δὲ περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας οἱ ἀλιευόμενοι ἰχθύες εἶναι τόσον πολλοί, ὥστε νὰ ρίπτονται τὰ πλεονάσματα εἰς τοὺς ἀγρούς ὡς λίπασμα.

Συγκοινωνία. Βιομηχανία. Ἡ συγκοινωνία εἶναι ἀρίστη καὶ ὑπάρχει πλῆθος σιδηροδρομικῶν γραμμῶν καὶ καλῶν αὐτοκινητοδρόμων. Τὰ ὀρυκτὰ εἶναι ἀρκετὰ καὶ μετὰ τούτων ἄνθρακες καὶ πετρέλαιον καθὼς καὶ λευκὸς ἄνθραξ· τὰ ἡμερομίσθια ἐπίσης εἶναι εὐθηνά. "Ολα αὐτὰ συντελοῦν ὥστε ἡ Ἰαπωνία νὰ ἔχῃ ἀνεπτυγμένην βιομηχανίαν καὶ μάλιστα νὰ προσφέρῃ τὰ βιομηχανικὰ της προϊόντα πολὺ εὐθηνότερα ἀπὸ ἄλλας χώρας, λόγῳ κυρίως τῶν χαμηλῶν ἡμερομισθίων. Ἡ ὕφαντουργία, ἰδίως βαμβακερῶν ὑφασμάτων, ἔχει μεγάλην ἀνάπτυξιν· ἡ **Ὀζάκα** εἶναι μεγάλον ὕφαντουργικὸν κέντρον (ὅ,τι εἶναι τὸ Μάντσεστερ διὰ τὸ Ἦν. Βασίλειον). Κατασκευάζονται ἐπίσης ἐξαιρετικὰ μεταξωτὰ ὑφάσματα. Ἡ οἰκοτεχνία ἔχει ἐπίσης μεγάλην ἀνάπτυξιν, καθὼς καὶ ἡ βιομηχανία κατασκευῆς παιδικῶν παιγνιδίων καὶ χρωτίνων καὶ πλεκτῶν ἀντικειμένων. Κατασκευάζονται παντὸς εἶδους μηχαναί, ὅπλα, αὐτοκίνητα, ἀεροπλάνα, πλοῖα κ.λ.π. Εἰς τὴν **ναυπηγικὴν** ἡ Ἰαπωνία ἔχει δυνατότητας μεγαλυτέρας καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἠνωμένου Βασιλείου. Τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα θὰ κατέκλυζον τὰς διεθνεῖς ἀγοράς, λόγῳ τῆς χαμηλῆς τιμῆς των, ἂν δὲν εἶχον ἐπιβληθῇ δι' αὐτὰ εἰς πλείστας χώρας μεγάλοι εἰσαγωγικοὶ δασμοί, οἱ ὁποῖοι νὰ τὰ κάμνουν ἀκριβώτερα καὶ νὰ παρεμποδίζουσιν τὴν εἰσαγωγὴν των.

Ἐξάγει ἡ Ἰαπωνία κυρίως ὑφάσματα, μηχανὰς καὶ μηχανήματα, χημικὰ προϊόντα, χάρτην, πυρεῖα, μέταξιν ἀκατέργαστον, ὄρυζαν, τέτον, εἶδη πορσελάνης, παιδικὰ παιγνίδια, κονσέρβας διαφόρους κ.λ.π. **Εἰσάγει** ὄρυζαν δευτέρας ποιότητος, ἔρια, λίνον, κάνναβιν καὶ γενικῶς πρώτας ὕλας διὰ τὴν βιομηχανίαν της.

Ἡ ἐπικρατοῦσα **θρησκεία** εἶναι ὁ **Σιντουϊσμός**, ἡ λατρεία δηλ. τῶν προγόνων καὶ μερικῶν θεοτήτων, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ ὁ Θεὸς "Ἡλιος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον, κατὰ τοὺς Ἰάπωνας, ἔλκει ἀπ' εὐθείας τὴν καταγωγὴν της ἡ Αὐτοκρατορικὴ οἰκογένεια. Οἱ Ἰθαγενεῖς κάτοικοι τῶν Ἰαπωνικῶν νήσων εἶναι οἱ Αἰνώ, οἱ ὁποῖοι ἀνήκουν εἰς τὴν Λευκὴν φυλὴν ἐκ τούτων ὅμως ἀπομένουν σήμερον μόνον μερικαὶ χιλιάδες. Οἱ Ἰάπωνες διεπεραιώθησαν εἰς τὰς Ἰαπωνικὰς νήσους ἐκ τῆς Ἀσίας καὶ ἀνήκουν εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν.

Ἀγροὶ ὀρύξης εἰς τὴν Ἰαπωνίαν. Εἰς τὸ βάθος τὸ ἡφαίστειον Φούζι - Γιάμα.

Σπουδαιότεραι πόλεις: Τὸ Τόκιο. Εἶναι ἡ πρωτεύουσα, μία ἐκ τῶν μεγαλυτέρων πόλεων τοῦ κόσμου (9.000.000 κ.), λιμὴν καὶ πόλιν ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ. Ὑποφέρει πολὺ ἀπὸ τοὺς συχνοὺς σεισμοὺς. Γιοκοχάμα (1.200.000 κ.), μέγας εἰσαγωγικὸς καὶ ἐξαγωγικὸς λιμὴν, εὐρισκομένη πλησίον τοῦ Τόκιο, μετὰ τὸ ὅποιον συνδέεται διὰ διώρυγος εἰς τρόπον, ὥστε νὰ δύνανται νὰ φθάσουν, μέσῳ τῆς Γιοκοχάμα, μέχρι τοῦ Τόκιο καὶ τὰ μεγαλύτερα πλοῖα. Κιότο (1.200.000 κ.) καὶ Ὁζάκα (2.500.000 κ.) πόλεις βιομηχανικαί, αἱ ὁποῖαι παλαιότερον καὶ ἀλληλοδιαδόχως ὑπῆρξαν πρωτεύουσαι τῆς Ἰαπωνίας καὶ ἔχουν μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα καὶ ναοὺς. Ναγκόγια (1.300.000 κ.). Χιροσίμα (400.000 κ.) καὶ Ναγκασάκι (280.000 κ.) δύο πόλεις, αἱ ὁποῖαι κατεστράφησαν τελείως μετὰ μίαν ἀτομικὴν βόμβαν ἐκάστη, κατὰ τὸν Β' Παγκόσμιον πόλεμον, ριφθεῖσαν ὑπὸ τῶν Ἀμερικανῶν. Αἱ βόμβαι αὗται ἐδημιούργησαν ἑκατοντάδας χιλιάδας θυμάτων εἰς τὰς καταστροφείας ταύτας πόλεις καὶ ἐξηνάγκασαν τοὺς Ἰάπωνας νὰ συνθηκολογήσουν ἄνευ ὄρων.

ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΚΟΡΕΑΣ ΚΑΙ ΚΡΑΤΗ ΑΥΤΗΣ

Ἡ Χερσόνησος τῆς Κορέας, ἐκτεινομένη μεταξὺ τῆς Ἰαπωνικῆς καὶ τῆς Κιτρίνης θαλάσσης, συνορεύει πρὸς Δ. καὶ Β. μὲ τὴν Λαϊκὴν Δημοκρατίαν τῆς Κίνας καὶ μὲ τὴν Σοβιετικὴν Ἑνωσιν. Ὁ παράλληλος τῶν 38 Β. πλάτους χωρίζει τὴν χερσόνησον τῆς Κορέας εἰς δύο κράτη. Πρὸς βορρᾶν τοῦ παραλλήλου τούτου εὐρίσκεται ἡ **Λαϊκὴ Δημοκρατία τῆς Β. Κορέας** καὶ πρὸς νότον ἡ **Δημοκρατία τῆς Ν. Κορέας** (Χαρτ. 22).

1. Δημοκρατία Νοτ. Κορέας

Ἐχει αὕτη ἔκτασιν 99.600 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 21.570.000 κ. (πυκνότης πληθ. 230 κ. κατὰ τετρ. χιλ.). Πρωτεύουσάν ἔχει τὴν Σεούλ (1.750.000 κ.).

2. Λαϊκὴ Δημοκρατία Βορ. Κορέας

Ἐχει ἔκτασιν 124.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 10.000.000 κ. (πυκνότης πληθ. 80 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.). Πρωτεύουσάν ἔχει τὸ Πιονγκ—Γιάγκ (450.000 κ.).

Οἱ Κορεῖται ἀνήκουν εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν, χωρὶς ὅμως νὰ ἔχουν ἔντανα τὰ μογγολικὰ χαρακτηριστικὰ (ιδίως τὴν Μογγολικὴν πτυχὴν τῶν ὀφθαλμῶν, ἣ ὁποία σπανίως συναντᾶται εἰς αὐτοὺς). Ἐπίσημον θρησκείαν ἔχουν τὸν Βουδισμόν καὶ εἶναι λαὸς καθαρῶς γεωργικός, (τὰ 85% τούτων ἀσχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν). Ὑπάρχει ἀρκετὸς ὀρυκτὸς πλοῦτος, ἀλλ' ἡ βιομηχανία εἶναι σχεδὸν ἀνύπαρκτος. Τὰ ἐδάφη εἶναι εὐφώρα, αἱ ἀποδόσεις καλαὶ καὶ αἱ δύο αὗται χῶραι ἔπρεπε νὰ εὐημεροῦν. Μακρὰ ὅμως ἐνοπλος ρῆξις μεταξὺ τῆς Βορ. καὶ τῆς Νοτ. Κορέας, πρόκληθεῖσα ἐξ ἀπροκλήτου ἐπιθέσεως τῆς πρώτης κατὰ τῆς δευτέρας τὸ 1950, ἡρῆμωσε τὴν χώραν (εἰς τὸν πόλεμον αὐτὸν ἀπέστειλαν στρατεύματα πρὸς βοήθειαν τῆς Ν. Κορέας τὰ Ἑνωμένα Ἐθνη καὶ μεταξὺ αὐτῶν καὶ ἡ Ἑλλάς, ἀρκετοὶ δὲ Ἕλληνες στρατιῶται ἐφυνεύθησαν ἐκεῖ).

V. ΒΟΡΕΙΟΣ, ΔΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΣΙΑ

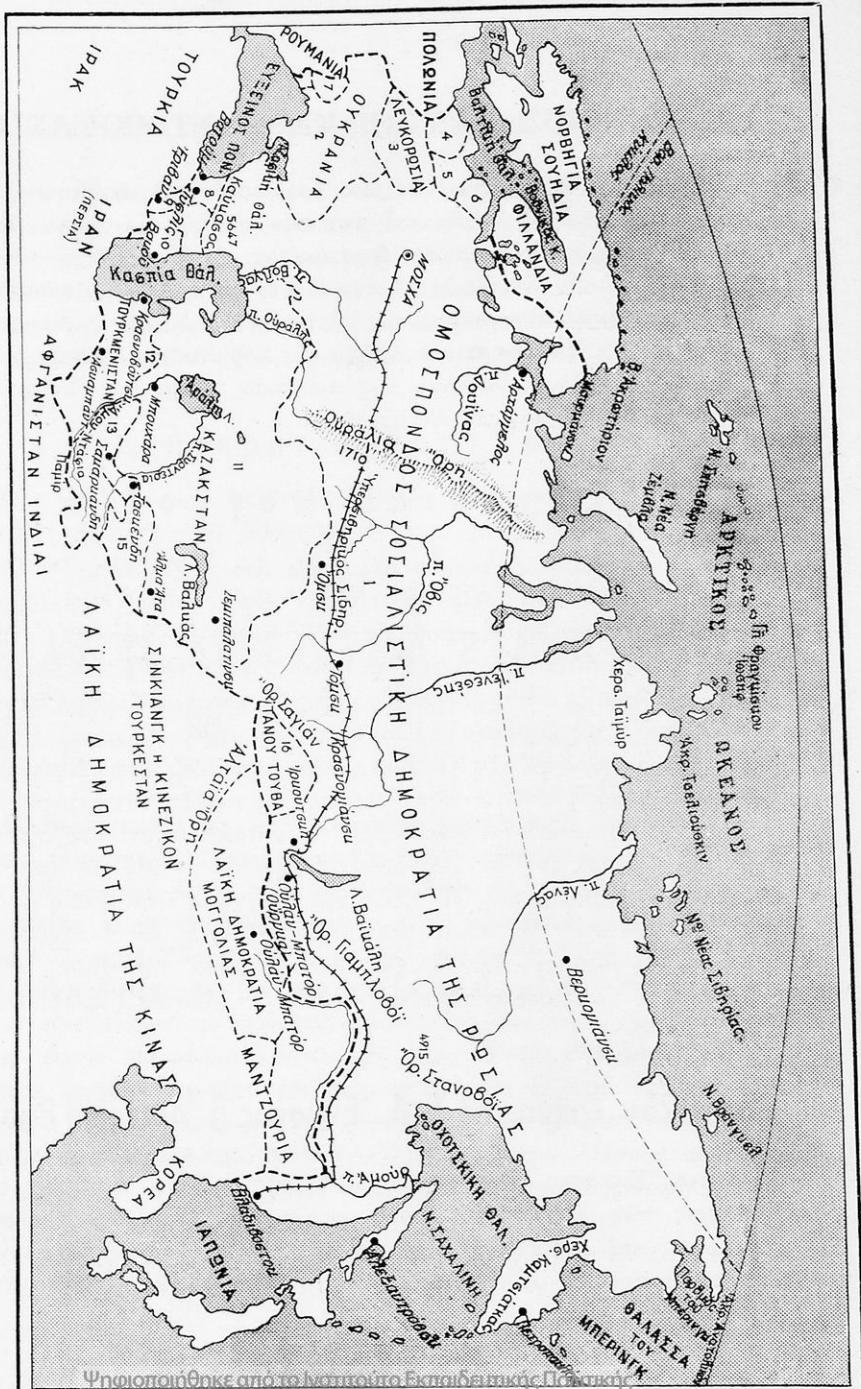
Ἐκτὸς τοῦ Θιβέτ, τοῦ Κινεζικοῦ Τουρκεστάν καὶ τῆς Ἑσωτερικῆς Μογγολίας, (τὰ ὁποῖα ἂν καὶ ἀνήκοντα εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν ἐξητάσθησαν μετὰ τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Κίνας, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκουν), εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν ἀνήκει καὶ ἡ **Λαϊκὴ Δημοκρατία τῆς Ἑξωτερικῆς Μογγολίας**, εἰς δὲ τὴν Β., τὴν Δ. καὶ τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν ἀνήκει τὸ **Ἀσιατικὸν τμήμα τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως**. Τὴν Ἑξωτερικὴν Μογγολίαν καὶ τὸ Ἀσιατικὸν τμήμα τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως θὰ ἐξετάσωμεν κατωτέρω.

Ἑξωτερικὴ Μογγολία

Αὕτη ἀποτελεῖ τὸ βόρειον μέρος τῆς Κεντρικῆς Ἀσίας, ἡ ὁποία φέρει τὸ ὄνομα **Μογγολία** (τὸ Νότιον μέρος ταύτης ὀνομαζόμενον Ἑσωτερικὴ Μογγολία ἐξητάσθη μετὰ τῆς Κίνας) (Χαρτ. 22). Ὀλόκληρος ἡ Μογγολία εἶναι ὁροπέδιον μέσου ὕψους 1.000 μ., τὸ μέγιστον μέρος τοῦ ὁποίου, λόγῳ τῶν ὀλίγων βροχῶν, ἀποτελοῦν ἔρημοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ μεγάλη ἔρημος Γκόμπι περὶ τὸ μέσον τῆς χώρας. Οἱ κάτοικοί της ἀνήκουν εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν, ἡ ὁποία ἐξ αὐτῶν λέγεται καὶ **Μογγολικὴ φυλὴ**. Ζοῦν κατὰ τὸ πλεῖστον ὡς νομάδες κτηνοτρόφοι ὑπὸ σιγνὰς καὶ μετακινοῦνται διαρκῶς εἰς τὰς ἀπεράντους στέππας τῆς πατρίδος των μὲ τὰ μεγάλα ἐξ αἰγῶν καὶ προβάτων ποίμνιά των καὶ τοὺς μικροσώμους ἵππους των. Ἡ Ἑξωτερικὴ Μογγολία εἶναι Λαϊκὴ Δημοκρατία ἡ ἑκτασίς της εἶναι 1.531.000 τετρ. χιλ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 1.000.000 (ἀναλογεῖ δηλαδὴ εἰς κάτοικος κατὰ τετρ. χιλ.). Πρωτεύουσα καὶ μοναδικὴ πόλις εἶναι τὸ Οὐλάν - Μπατόρ (πρῶην Οἰρ-γκα 120.000 κ.).

Ἀσιατικὸν Τμήμα τῆς Σοβ. Ἑνώσεως ἢ Ἀσιατικὴ Ρωσία

Θέσις. ἑκτασίς. Πληθυσμὸς. Αὕτη περιλαμβάνει τὸ τμήμα τῆς Ἑνώσεως τῶν Σοβιετικῶν Σοσιαλιστικῶν Δημοκρατιῶν, τῆς ἄλλως καλουμένης καὶ Σοβιετικῆς Ἑνώσεως, τὸ ἀνήκον εἰς τὴν Ἀσίαν. Συνορεύει τοῦτο πρὸς Ν. μὲ τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν, τὸ Ἰράν, τὸ Ἀφγανι-

σταν, τὸ Κασμίρ, τὴν Λαϊκὴν Δημοκρατίαν τῆς Κίνας, τὴν Ἐξωτερικὴν Μογγολίαν καὶ τὴν Β. Κορέαν. Πρὸς Β. βρέχεται ἀπὸ τὸν Β. Παγωμένον Ὠκεανόν, πρὸς Α. ἀπὸ τὴν Ἰαπωνικὴν, τὴν Ὀχοτσικὴν θάλασσαν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πορθμὸν τοῦ Μπέρικ. (*Βερίγγειον*). Ὁ πορθμὸς τοῦ Μπέρικ, πλάτους 92 καὶ μήκους 200 χιλιομ., τὴν χωρίζει ἀπὸ τὴν Β. Ἀμερικὴν. Τὸ μέγιστον μέρος τῆς ἀποτελεῖ ἡ **Σιβηρία**, ἀνήκουσα εἰς τὴν Λαϊκὴν Δημοκρατίαν τῆς Ρωσίας. Ἀνήκουν εἰς αὐτὴν καὶ αἱ **Κουρίλλαι Νῆσοι**, ἡ νῆσος **Σαχαλίνη** καὶ διάφοροι ἀκατοίκητοι νῆσοι, εὐρισκόμεναι εἰς τὸν Β. Παγωμένον Ὠκεανόν, μεγαλύτεραι ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι, αἱ νῆσοι τῆς **Νέας Σιβηρίας** καὶ αἱ νῆσοι **Βράνγκελ** (*Λογ.* 24).

Ἡ ἔκτασις εἶναι 17 ἐκ. τετρ. χιλ. (δηλ. πλέον τοῦ 1,5 τῆς ἐκτάσεως τῆς Εὐρώπης) ἐπὶ συνολικῆς ἐκτάσεως 22.400.000 ὁλοκλήρου τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως. Ὁ πληθυσμὸς ὑπολογίζεται (διότι δὲν δίδονται ἀκριβεῖς στατιστικαὶ) περὶ τὰ 40 ἕως 45 ἑκατομμ. κατοίκους (ἀπέτανται συνολικοῦ πληθυσμοῦ 200—210 ἑκατομμ. ὁλοκλήρου τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως). Ὅλη ἡ τεραστία αὕτῃ ἔκτασις εἶναι μία ἀπεραντος πεδιάς, ἐρχομένη ὡς συνέχεια τῆς μεγάλης Εὐρωπαϊκῆς πεδιάδος. Ὅρη συναντῶνται μόνον εἰς τὰ ἀνατολικά, εἰς τὰ δυτικὰ καὶ ἰδίως τὰ νότια τῆς ἀπεράντου αὐτῆς πεδινῆς ἐκτάσεως. Ταῦτα εἶναι : Εἰς τὰ Α. τὰ ὄρη **Γιαμπλονόβι** καὶ **Στανοβόι** (4.915 μ.). Εἰς τὰ Δ. τὰ **Οὐράλια** ὄρη, ἀποτελοῦντα τὰ δυτικὰ πρὸς τὴν Εὐρώπην σύνορα τῆς Ἀσίας. Ἐχουν ὕψος 1.710 μ. καὶ πολλοὺς ἀγένας ὕψους μόλις 400 μ., εἰς τρόπον ὥστε ἡ δι' αὐτῶν διάβασις ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ ἀντιθέτως νὰ εἶναι εὐκόλος. Εἰς τὰ Ν.Δ. εὐρίσκεται ὁ **Καύκασος**, σχηματίζων καὶ οὗτος εἰς τὸ μέρος αὐτὸ τὰ μετὰ τῆς Εὐρώπης σύνορα τῆς Ἀσίας καὶ ἔχων τὴν ὑψηλότεραν κορυφὴν του εἰς τὸ ὄρος **Ἐλμπρούς** (5.641 μ.). Εἰς τὰ Ν. ὑπάρχει πλῆθος ὄρεων, τὰ ὁποῖα ἀνεφέραμεν προηγουμένως, ὅτε ἐξητάσαμεν τὰς γειτονικάς πρὸς τὴν Ἀσιατικὴν Ρωσίαν χώρας. Τοιαῦτα ἀναφερθέντα ἤδη ὄρη εἶναι τὰ : **Αραράτ** εἰς τὰ πρὸς τὴν Ἀσιατικὴν Ρωσίαν σύνορα, **Ἰνδουκούχ** ἢ **Ἰνδοκάυκασος** εἰς τὰ πρὸς τὸ Ἰράν καὶ Ἀφγανιστάν σύνορα, προσεχτάσεις τῶν Ἰμαλαίων, **Καρά-Κορούμ** καὶ **Κουέν Λοὺν** εἰς τὸ Παμίρ, τὰ **Ἀλτάι** ὄρη καὶ τὰ ὄρη **Τιέν Σάν** ἢ **Οὐράνια** εἰς τὰ πρὸς τὴν Κίνα καὶ τὰ ὄρη **Σαγιάν** εἰς τὰ πρὸς τὴν Μογγολίαν σύνορα. Ἡ Σιβηρία εἶναι ἀπὸ τὰ ψυχρότερα μέρη τῆς γῆς. Εἰς τὸ **Βερκογιάνσκ**, πολίχνην τῆς, παρατηρήθη θερμοκρασία -70°Κ. ἡ ὁποία εἶναι ἡ μικροτέρα μέχρι τοῦδε παρατηρηθεῖσα θερμοκρασία

ἐπὶ τῆς Γῆς (ἐξαιρουμένης τῆς Ἀνταρκτικῆς ὅπου παρατηρήθη τὴν 30 Σεπτεμβρίου 1957 ἡ θερμοκρασία τῶν -102,10 Κ.). Γενικῶς τὸ κλίμα εἶναι ἡπειρωτικὸν καὶ αἱ βροχαὶ ὀλίγαι, γινόμεναι ἐλάχισται εἰς τὸ τμήμα τῆς, τὸ ἀνῆκον εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν, εἰς τὸ ὅποῖον διὰ τοῦτο ἐπικρατοῦν αἱ στέππαι καὶ αἱ ἔρημοι.

οχι
β
Ποταμοί. Λίμναι. Παρὰ τὰς ὀλίγας βροχὰς εἶναι τόσον μεγάλαι αἱ ἐκτάσεις, τὰ ὕδατα τῶν ὁποίων πρέπει νὰ ἀποστραγγισθοῦν, ὥστε νὰ ὑπάρχουν ἀρκετοὶ μεγάλοι ποταμοί. Τοιοῦτοι χυνομένοι εἰς τὸν Β. Παγωμένον Ὠκεανὸν εἶναι οἱ : Ὄβις, Ἰενεσέης καὶ Λένας, τὸ ὕδωρ τῶν ὁποίων κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ ἔτους εἶναι παγωμένον. Εἰς τὸν Εἰρηνικὸν (ἀπέναντι τῆς νήσου Σαχαλίνης) χύνεται ὁ Ἀμούρ. Εἰς τὰ νότια ὑπάρχουν δύο ποταμοὶ χυνομένοι εἰς τὴν Ἀράλιν, ὁ Ἀμούρ - Ντάρια (ὁ Ὡξος τῶν ἀρχαίων) καὶ ὁ Σὺρ - Ντάρια (ὁ Ἰαξάρτης τῶν ἀρχαίων). Τέλος ὁ Οὐράλης, ὁ ὁποῖος χύνεται εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν. Λίμναι ὑπάρχουν πολλαὶ καὶ μεγάλαι. Ἡ μεγαλύτερα, ὅχι μόνον τῆς Ἀσίας ἀλλὰ καὶ ὁλοκλήρου τῆς Γῆς, εἶναι ἡ Κασπία, λεγομένη διὰ τοῦτο καὶ θάλασσα. Εἶναι ὑπερτριπλασία τῆς Ἑλλάδος (439.000 τετρ. χιλ.) ἔχει ἀλμυρὸν ὕδωρ, μέγιστον βάθος 980 μ. καὶ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ὕδατός τῆς εἶναι κατὰ 26 μ. χαμηλοτέρα τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Ἡ Ἀράλη, ἀλμυρὰ καὶ αὐτὴ λίμνη καὶ ἡ δευτέρα εἰς μέγεθος λίμνη τῆς Ἀσίας (τετάρτη ὅλης τῆς Γῆς), εἶναι μεγαλυτέρα ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον, τὴν Στερεάν καὶ τὴν Θεσσαλίαν ὁμοῦ λαμβανομένας. Ἡ Βαλκὰς, μὲ γλυκὺ αὕτη ὕδωρ, ἔχουσα τὴν ἑκτασιν περίπου τῆς Πελοποννήσου. Ἡ Βαϊκάλη καὶ αὐτὴ μὲ γλυκὺ ὕδωρ. Ἐχει τὴν ἑκτασιν τῆς Μακεδονίας καὶ εἶναι ἡ βαθυτέρα λίμνη τοῦ κόσμου (βάθος 1.313 μ.).

ΝΑΙ
Βλάστησις. Ὡς πρὸς τὴν βλάστησιν διακρίνομεν : Τὴν Ζώνην τῆς Τοῦνδρας (Χαρτ. 25) εἰς τὰ βόρεια τῆς χώρας, ὅπου τὸ δριμύ πολικὸν ψῦχος ἐπιτρέπει τὴν βλάστησιν μόνον εἰς βρύα καὶ λειχήνας. Τὴν Ζώνην τῶν δασῶν. Νοτίως τῆς Τοῦνδρας ἐκτείνεται μία ἀπέραντος ζώνη, καλυπτομένη ἀπὸ δάση, ἡ καλουμένη Ταίγκα (ἡ Ταῖγα). Τὰ δένδρα τῶν δασῶν τούτων εἶναι τὰ ἀντέχοντα εἰς τὸ ψῦχος κωνοφόρα, εἰς δὲ τὰ νότιά τῆς καὶ φυλλοβόλα δένδρα. Τὴν Ζώνην μὲ τὰ μαυροχώματα. (τὸ μαῦρον χρῶμα τοῦ χώματός των ὑφέλεται εἰς τὴν κατ' ἔτος καὶ ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν σηπομένην ἐκεῖ γλῶνη). Ἡ

ζώνη αὕτη εἶναι κατ' ἐξοχὴν κατάλληλος διὰ τὴν καλλιέργειαν σιτηρῶν καὶ τὴν **Ζώνην τῶν στεππῶν καὶ τῶν ἐρήμων**, ἡ ὁποία ἐκτείνεται εἰς τὸ νοτιώτερον μέρος τῆς χώρας.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Τούνδρας καὶ εἰς τὴν Ζώνην τῶν δασῶν ἡ δριμύτης τοῦ κλίματος δὲν ἐπιτρέπει τὴν ὑπαρξίν ἀξίας νὰ ἀναφερθῇ γεωργίας. Ὑπάρχουν ὅμως εἰς τὴν Ζώνην τῶν δασῶν ἀρκετὰ ἄγρια ζῶα μὲ παχὺ καὶ μακρὸν τρίχωμα, τὸ δέρμα τῶν ὁποίων χρησιμοποιεῖται διὰ τὴν κατασκευὴν γουναρικῶν. Ἀπὸ τὰ κατοικίδια ζῶα ὑπάρχουν μόνον οἱ **Τάρανδοι**, διατρεφόμενοι διὰ τὸ γάλα καὶ τὸ κρέας των, καθὼς καὶ ὡς ζῶα ἑλξεως καὶ οἱ **πολικοὶ κύνες**, χρησιμοποιούμενοι διὰ νὰ σύρουν ἐπὶ τῶν πάγων ἑλκυθρα. Εἰς τὴν Ζώνην μὲ τὰ μαυροχρώματα καὶ τὰς στεππώδεις ἐκτάσεις, τὰς εὐρισκομένας ἀνατολικῶς τῆς Κασπίας, ἰδίως ἐκεῖ, ὅπου εἴτε φυσικῶς εἴτε διὰ τεχνητῶν ἔργων εἶναι δυνατὰ ἀρδεύσεις, ἡ γεωργία καὶ ἡ κτηνοτροφία ἀκμάζουν. Τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν κατέχει ὁ βάμβαξ μὲ παραγωγήν τόσην, ὥστε νὰ ἐπαρκῇ αὕτη διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Ρωσικῆς βαμβακουργίας. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης ὁ σῖτος, ἰδίως εἰς τὴν Ζώνην μὲ τὰ μαυροχρώματα, τὸ λίνον, ἡ κάνναβις, τὰ σακχαρότευτλα, φυτὰ μὲ ἐλαιούχα σπέρματα, κλπ. Ἐκτρέφονται ἐπίσης εἰς τὰς περιοχὰς αὐτὰς μεγάλα ποίμνια αἰγῶν καὶ προβάτων.

Οἱ **ἰχθύες** ἀφθονοῦν εἰς τοὺς ποταμούς, τὰς λίμνας καὶ τὰ πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν παράλι. Εἰς τὸ **Πετροπαυλόσκ**, λιμένα ἐπὶ τῆς χερσονήσου τῆς **Καμισιάτσκας**, ὑπάρχει καὶ βιομηχανία κατασκευῆς κονσερβῶν ἰχθύων.

Ὁ **ὀρυκτὸς πλοῦτος** εἶναι ἀφθονος· ὑπάρχουν ὅλων τῶν εἰδῶν τὰ μεταλλεύματα, ἀρκετὸς χρυσοὺς καὶ λευκόχρυσος. Τὰ πετρέλαια εἶναι ἄφθονα εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Κασπίας, ὑπάρχουν δὲ τοιαῦτα καὶ εἰς **Καζακστάν**, **Τουρκμενιστάν** καὶ τὴν νῆσον **Σαχαλίνην**.

Ἡ **Βιομηχανία** ἔχει λάβει μεγάλην ἀνάπτυξιν κατὰ τὴν τελευταίαν εἰκοσαετίαν. Ὅλη ἡ Ρωσικὴ πολεμικὴ βιομηχανία καὶ πολλὰ ἄλλα βιομηχανία ἔχουν μεταφερθῇ εἰς τὰ Οὐραλὰ καὶ τὴν Σιβηρίαν, διὰ νὰ εὐρίσκωνται μακρὰν τῆς δράσεως τῶν ἀεροπλάνων.

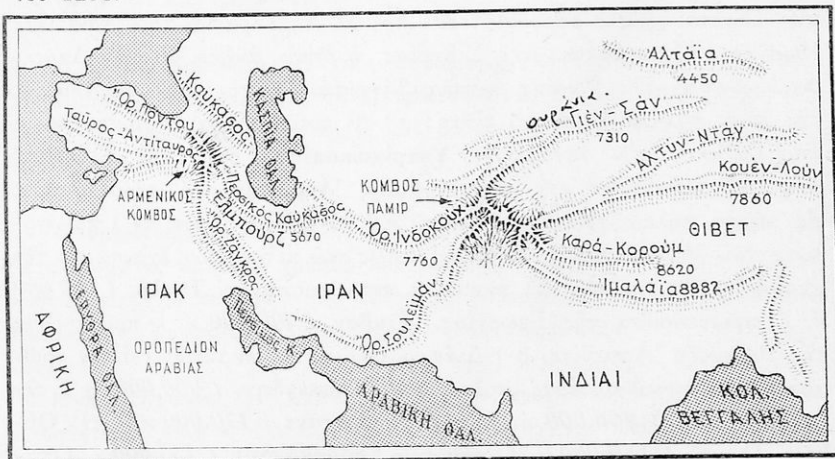
Ἡ **συγκοινωνία**, λόγω τῆς ἀχανοῦς ἐκτάσεως καὶ τοῦ ἐπικρατοῦντος ψυχροῦ, δὲν εἶναι καλὴ, παρὰ μόνον εἰς τὰ νότια, περὶ τὴν Κασπίαν, μέρη. Εἰς τὰ βόρεια διενεργεῖται κατὰ τὸν χειμῶνα δι' ἐλκλύθρων, συρομένων ἀπὸ κύνας, διότι ὅλα εἶναι παγωμένα· καὶ αὐτὸς ἀκόμη, ὁ εἰς τὰ Ν.Α. τῆς χώρας εὐρισκόμενος λιμὴν τοῦ **Βλαδιβοστόκ**, δὲν εἶναι προσιτὸς καθ' ὅλον τὸ ἔτος εἰς τὰ πλοῖα, διότι ἡ θάλασσα παγώνει. Μία σιδηροδρομικὴ γραμμὴ, ἡ ἐπιμηκεστέρα τοῦ κόσμου (ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ Κράτους) ἐνώνει τὴν Μόσχαν μὲ τὸ Βλαδιβοστόκ (διακλαδουμένη καὶ πρὸς τὴν Κίναν). Τὸ μῆκος τῆς εἶναι 7.600 χιλιομ. καὶ λέγεται Ὑπερσιβηρικὸς σιδηρόδρομος. Δύο ἄλλαι γραμμαὶ ἐνώνουν τὴν Μόσχαν, εἴτε διὰ τῆς Κασπίας (Ὑπερκασπιακὸς σιδηρόδρομος) εἴτε ἀπ' εὐθείας, μὲ τὴν Τασκένδην, προεκτείνόμεναι καὶ ὀλίγον πέρα τῶν συνόρων ἐντὸς τοῦ Ἀφγανιστάν.

οχι β **Κάτοικοι. Λαϊκαὶ Δημοκρατίαι. Σπουδαιότεραι πόλεις.** Οἱ κάτοικοι τῆς Σιβηρίας ἀνήκουν κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν Λευκὴν φυλὴν, ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἀρκετοὶ τῆς Κιτρίνης φυλῆς (ὅπως οἱ Τουρκομάνοι, οἱ Τουρκομένιοι, οἱ Τάταροι, οἱ Βουριάται Μογγόλοι, οἱ Κωκίζοι, οἱ Καλμουκοὶ, οἱ Σαμργέται, οἱ Τσιουκσοὶ κ.λ.π.). Ἡ Ἀσιατικὴ Ρωσία ὑποδιαιρεῖται εἰς διαφόρους Λαϊκὰς Δημοκρατίας, αἱ ὁποῖαι μετὰ τῶν Λαϊκῶν Δημοκρατιῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ρωσίας ἀποτελοῦν τὴν « Ἐνωσιν τῶν Σοβιετικῶν Σοσιαλιστικῶν Δημοκρατιῶν » ἢ « Σοβιετικὴν Ἐνωσιν ». Αἱ σπουδαιότεραι Λαϊκαὶ Δημοκρατίαι τῆς Ἀσιατικῆς Ρωσίας (ἐξαιρουμένης τῆς Σιβηρίας, ἡ ὁποία ἀνήκει εἰς τὴν Λαϊκὴν Δημοκρατίαν τῆς Ρωσίας καταλαμβάνουσιν καὶ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ρωσίας) εἶναι : α) Αἱ τρεῖς Λαϊκαὶ Δημοκρατίαι αἱ ἀποτελοῦσαι τὴν λεγομένην Ὑπερκανκασίαν, δηλ. τῆς Γεωργίας τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν καὶ τῆς Ρωσικῆς Ἀρμενίας. Αἱ σπουδαιότεραι εἰς αὐτὰς πόλεις εἶναι : Τὸ Βακού (1.000.000 κ. Χαρτ. 24) πρωτεύουσα τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν. Εἶναι ἡ πόλις τοῦ πετρελαίου, ἔχουσα εἰς τὴν περιοχὴν τῆς πολλὰς καὶ πλουσίας πετρελαιοπηγὰς. Τυφλίς (700.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς Γεωργίας. Ἐριβάν (400.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς Ρωσικῆς Ἀρμενίας. β) Διάφοροι ἄλλαι Δημοκρατίαι (5 τὸν ἀριθμὸν) μὲ σπουδαιότερας πόλεις τὴν Τασκένδην (900.000 κ.), τὴν Ἀλμα - Ἀτα (400.000 κ.), τὴν Ἀσκαμπάντ (170.000 κ.), τὴν Οὐλάν - Οὐντέ (130.000 κ.) καὶ τὴν Σαμαρκάνδην (135.000 κ.) πλησιαν πρωτεύουσιν τοῦ Ταμερλάνου.

WA: B
WA: C
WA: B

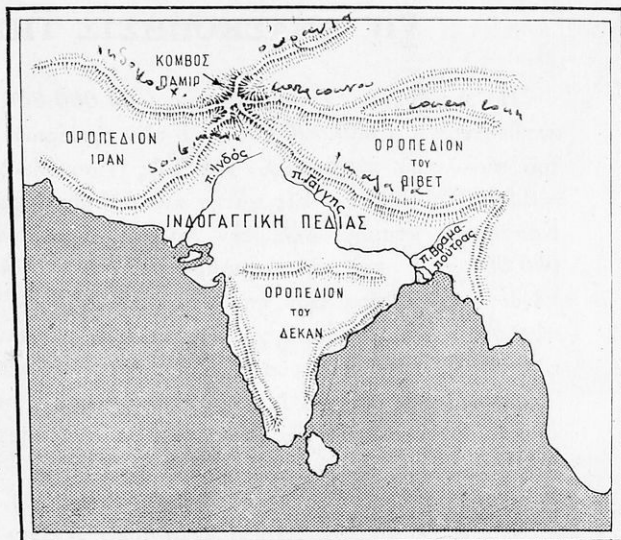
Πρώτος, ὡς εἶναι γνωστὸν ἐκ τῆς Ἱστορίας, ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἐκστρατεύσας κατὰ τοῦ μεγάλου Περσικοῦ κράτους (335-325 π.Χ.) κατώρθωσε νὰ προχωρήσῃ πέρα τοῦ μέχρι τότε γνωστοῦ εἰς τὴν Εὐρώπῃν τμήματος τῆς Ἀσίας, πέρα δηλ. τῆς Περσίας, καὶ νὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ. Δὲν ἐπροχώρησεν ὅμως περισσότερο, μολοντοὶ ἐπληροφορήθη ἀπὸ τοὺς κατοικοῦς ὅτι ἀνατολικώτερον ὑπῆρχε μία χώρα πεδινή, εὐφορος καὶ πυκνῶς κατωκημένη, ἥ ὅποια διερρέετο ἀπὸ ἑνα μεγάλον ποταμὸν (δηλ. ἡ πεδιάς τοῦ Γάγγη).

Διὰ τὰς χώρας τῶν παχαρικῶν καὶ τῆς μετάρης, δηλαδή διὰ τὴν Ἰαπωνίαν, τὴν Κίναν, τὴν Ἰνδοκίναν καὶ τὴν Ἰνδονησίαν, διὰ τὴν Ἀπω-
 Ἀνατολήν, δηλαδή, ἐλάχιστα ἦσαν γνωστὰ εἰς τοὺς Εὐρωπαίους μέχρι
 τοῦ 1298.

Χαρτ. 26. Ὁροσειραὶ τῆς Ἀσίας.

Τότε ὁ Μάρκο Πόλο, ὅστις ἐπὶ μακρὸν εἶχε ζήσει εἰς τὴν Ἄπω Ἀνατολήν, ἐδημοσίευσε βιβλίον, εἰς τὸ ὁποῖον διηγεῖτο μὲ ζωηρὰ χρώματα ὅλα τὰ θαυμαστά πράγματα, ποὺ εἶχε παρατηρήσει ἐκεῖ. Αἱ διηγήσεις τοῦ Μάρκο Πόλο ἐκίνησαν τὸ ἐνδιαφέρον τῶν Εὐρωπαίων διὰ τὰς χώρας αὐτάς καὶ τοὺς παρώτρυναν νὰ μεταβοῦν ἐκεῖ διὰ θαλάσσης.

Χαρτ. 27. Ἡ διαμόρφωσις τοῦ ἐδάφους τῶν Ἰνδιῶν.

Πρῶτος ὁ μέγας Πορτογάλος θαλασσοπόρος Βάσκο - δὲ - Γάμα (1498) κατώρθωσε, περιπλέων τὴν Ἀφρικήν, νὰ φθάσῃ μέχρι τῶν πρὸς τὸν κόλπον τοῦ Ὁμὰν παραλίων τῶν Ἰνδιῶν. Ἐν συνεχείᾳ ἄλλοι θαλασσοπόροι ἔφθασαν εἰς τὴν Χερσόνησον τῆς Μαλαισίας, ἀργότερον εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Κίνας καὶ κατὰ τὸ 1543 εἰς τὰς Ἰαπωνικὰς νήσους.

Οἱ Ρῶσοι διαβάντες τὰ Οὐράλια ἀπὸ τοῦ 1580 ἤρχισαν νὰ ἐξευρενοῦν καὶ νὰ κατακτοῦν ὅλην τὴν Σιβηρίαν.

Ἄλλ' ἀκόμη μέχρις ἐσχάτων ἡ Κεντρικὴ Ἀσία καὶ ἰδίᾳ τὰ ὄροπέδια τοῦ Θιβέτ, τοῦ Κασμίρ, τοῦ Παμίρ καὶ οἱ ἔρημοι τῆς Μογγολίας, ἦσαν σχεδὸν τελείως ἀγνωστα διὰ τοὺς Εὐρωπαίους.

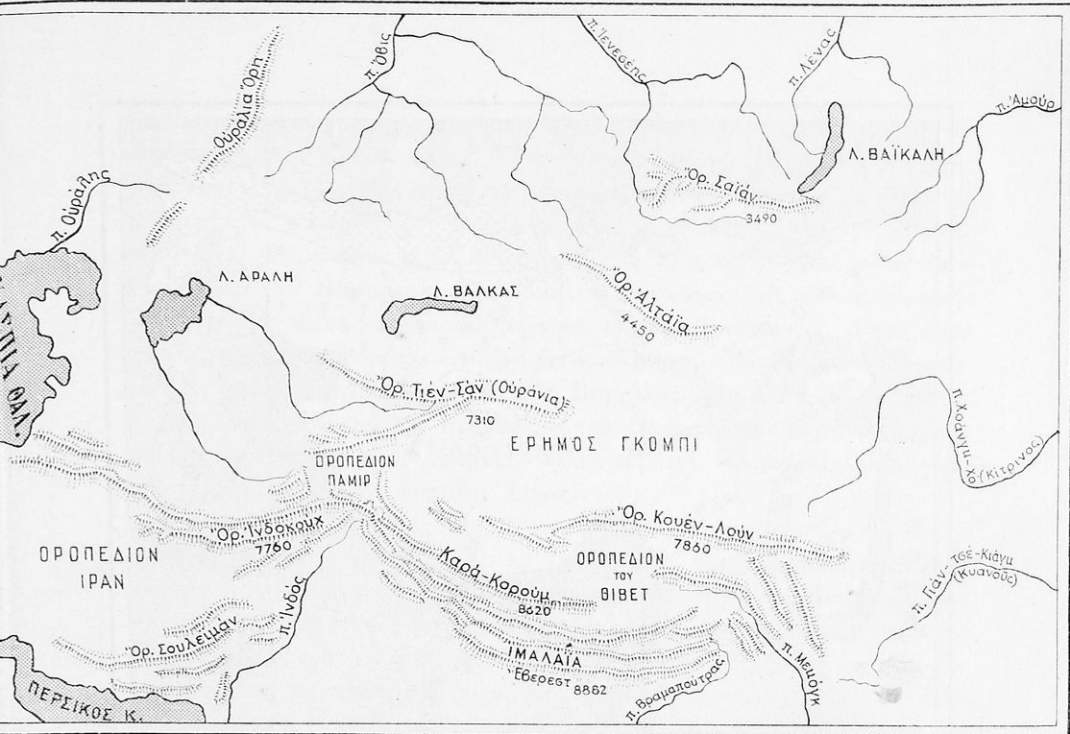
Τὰ ὑπὸ τῶν Πορτογάλων, Ὁλλανδῶν, Ἀγγλῶν καὶ Γάλλων θαλασσοπόρων καὶ ἐξερευνητῶν ἀνακαλυπτόμενα ἐδάφη, μετεβάλλοντο εἰς ἀποικίας τῶν κρατῶν τούτων καὶ ἡ Ἀσία, κατὰ μέγα μέρος της, ἦτο ἀποικία Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. Σήμερον, πλὴν μικρῶν τμημάτων της, τὰ ὅποια ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι ἀποικίαι, ἡ Ἀσία ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀνεξάρτητα Κράτη.

VII. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ

Ἡ Ἀσία εἶναι ἡ μεγαλύτερα (44.000.000 τετρ. χιλ.) καὶ πολυπληθεστέρα (1.680.000.000 κ.) τῶν ἡπείρων, ἔχουσα πλεόν τοῦ 1/2 τοῦ συνολικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γῆς (συνολικὸς πληθυσμὸς τῆς Γῆς = 2.900.000.000 κ.). Εἰς αὐτὴν ἀνευρίσκομεν τὰ δύο πολυανθρωπότερα Κράτη τοῦ κόσμου, δηλ. τὴν **Λαϊκὴν Δημοκρατίαν τῆς Κίνας** (670.000.000 κ.) καὶ τὴν **Δημοκρατίαν τῆς Ἰνδίας** (440.000.000 κ.). Εἶναι ἡ ὑψηλότερα τῶν ἡπείρων (μέσον ὕψος 1.010 μ.) καὶ ἔχει τὰ ὑψηλότερα ὄρη, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τὰς μεγαλύτερας ἀπὸ τὰς ἐπὶ τοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς ὑπαρχούσας κοιλότητας (πλήρεις ὕδατος ὡς λίμνας). Τοιαῦτα εἶναι: Ἡ τῆς **Νεκρᾶς Θαλάσσης**, ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ὕδατος τῆς ὁποίας εὐρίσκεται 394 μ. χαμηλότερον τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος τῆς θαλάσσης καὶ τὸ βάθος τῆς φθάνει τὰ 400 μ. καὶ ἡ τῆς **Βαϊκάλης** τῆς βαθύτερας λίμνης τῆς Γῆς (βάθος 1.313 μ.).

Τὸ Β. μέρος τῆς Ἀσίας (*Σιβηρία*) εἶναι μία ἀπέραντος πεδινὴ ἔκτασις. Εἰς τὴν Ἀσίαν ὑπάρχουν πολλὰ ὑψηλὰ ὄρη (χαρτ. 28), τὰ ὁποῖα εἶναι ἢ ὑψηλότερα τῆς Γῆς (μετὰ τῶν Κορδιλιέρων τῶν Ἀνδεων τῆς Ν. Ἀμερικῆς). (Βλέπε κατωτέρω πίνακα ὁρέων). Χαρακτηριστικώτερον ὅμως καὶ τῶν ὁρέων εἶναι τὰ ὀροπέδιά τῆς. Εἰς οὐδεμίαν ἄλλην ἡπείρον συναντῶνται τόσα ἐκτεταμένα καὶ τόσον ὑψηλὰ ὀροπέδια. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ὑψηλὰ ὀροπέδια τοῦ Παμίρ (7.000 μ.), τὸ ὁποῖον λέγεται λόγῳ τοῦ ὕψους του « **στέγη τοῦ Κόσμου** » καὶ τοῦ Θιβέτ (4.000 - 5.000 μ.). Ἄλλα χαμηλότερα ὀροπέδια καλύπτουν μεγάλας ἐκτάσεις τῆς Ἀσίας. Δέχονται ταῦτα ὀλίγας βροχὰς καὶ διὰ τοῦτο καλύπτονται ἀπὸ ἐκτάσεις στεππώδεις ἢ ἐρήμους. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ὀροπέδια τῆς Μ. Ἀσίας μετὰ τὴν ἄλμυράν ἐρημον, τὸ ὀροπέδιον τῆς Ἀραβίας μετὰ τὰς ἐρήμους Μεγάλην καὶ Μικράν Νεφούντ καὶ τὴν ἐρημον Ντάχν, τὸ ὀροπέδιον τοῦ Ἰράν, μετὰ τὴν μεγάλην ἄλμυράν Ἐρημον Λούτ καὶ τὴν Ἐρημον Ρεγκιστάν, τὸ ὀροπέδιον τῆς Μογγολίας μετὰ τὴν Ἐρημον Γκόμπι καὶ τέλος τὸ ὀροπέδιον τοῦ Δεικάν μετὰ τὴν Ἐρημον Θάρ (*Χαρτ. 27*).

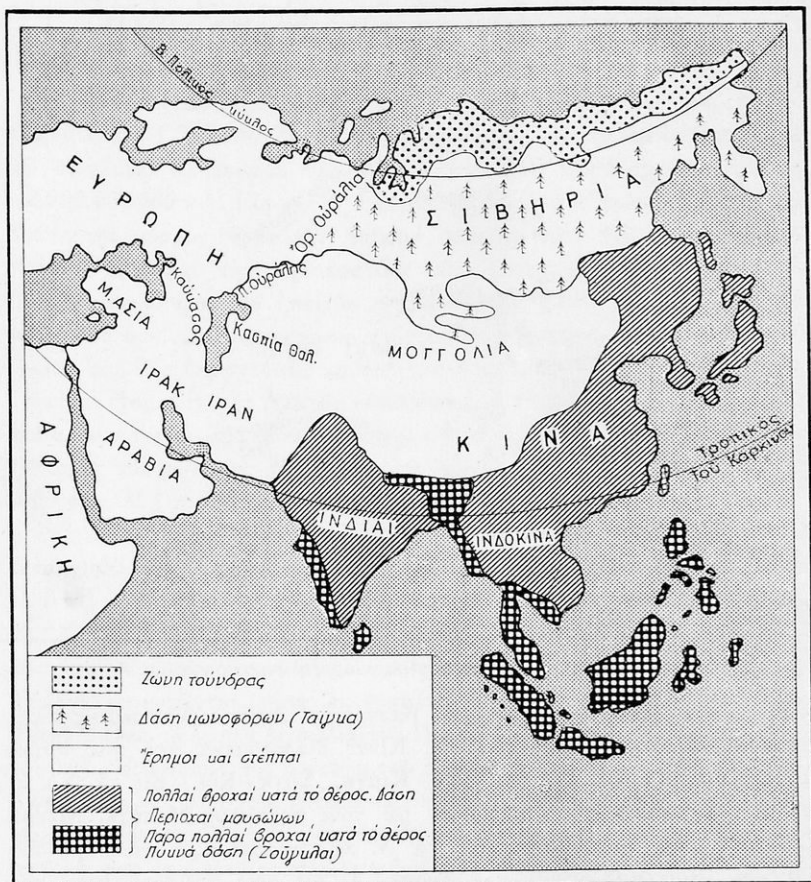
Πεδιάδες — Ποταμοὶ (Βλέπε κατωτέρω πίνακας). Ἄν ἐξαίρεσωμεν τὴν μεγάλην πεδινὴν ἔκτασιν τῆς Σιβηρίας, ὅλαι αἱ ἄλλαι μεγάλαι πεδιάδες τῆς Ἀσίας εὐρίσκονται ἀνατολικῶς, νοτίως καὶ νοτιοανατολι-

Χαρτ. 28. Αί υψηλότεραι όροσειραι καί υψηλότερα όροπέδια 'Ασίας.

κώς των ύψηλων όροσειρών της Κεντρικής 'Ασίας. 'Ανατολικώς εύρισκονται αί μεγάλαι πεδιάδες της Κίνας, διαρρεόμεναι από τους ποταμούς **Χοάνγκ - Χό, Γιάνγκ - Τσέ - Κιάγκ, Σόγκ - Κόϊ**. Είς τὰ ΝΑ αί πεδιναι έκτάσεις της 'Ινδοκίνας με τους ποταμούς **Μεκόγκ, Μενάν Σαλουέν και 'Ιραουάδη**. Είς τὰ Ν. αί πεδιάδες των 'Ινδιών με τον **Γάγγην, Βραχμαπούτραν και 'Ινδόν**. Αί ως άνω πεδιάδες, μετά της Μεσοποταμίας, είναι από τὰ πυκνότερον κατοικούμενα μέρη της Γης και συγκεντρώνουν σχεδόν τὸ 1/2 τοῦ πληθυσμοῦ της (1.300.000.000 κ.).

Θαλάσσιος διαμελισμός. 'Η 'Ασία είναι μία ήπειρος συμπαγής. 'Η θάλασσα δηλ. δέν εισχωρεῖ βαθέως έντός αὐτῆς (ως τοῦτο συμβαίνει εἰς τὴν Εὐρώπην). Πρὸς Α. σχηματίζεται ἡ χερσόνησος των **Τσουκ-τσων**, καταλήγουσα εἰς τὸ 'Ανατολικὸν άκρωτήριο, μεταξὺ τοῦ ὁποῖου καὶ τῆς 'Αλάσκας σχηματίζεται ὁ πορθμὸς τοῦ Μπέρινγκ, ὁ ὁποῖος συνδέει τὸν Βορ. Παγωμένον με τὸν Εἰρηνικὸν 'Ωκεανόν. Νοτιώτερον

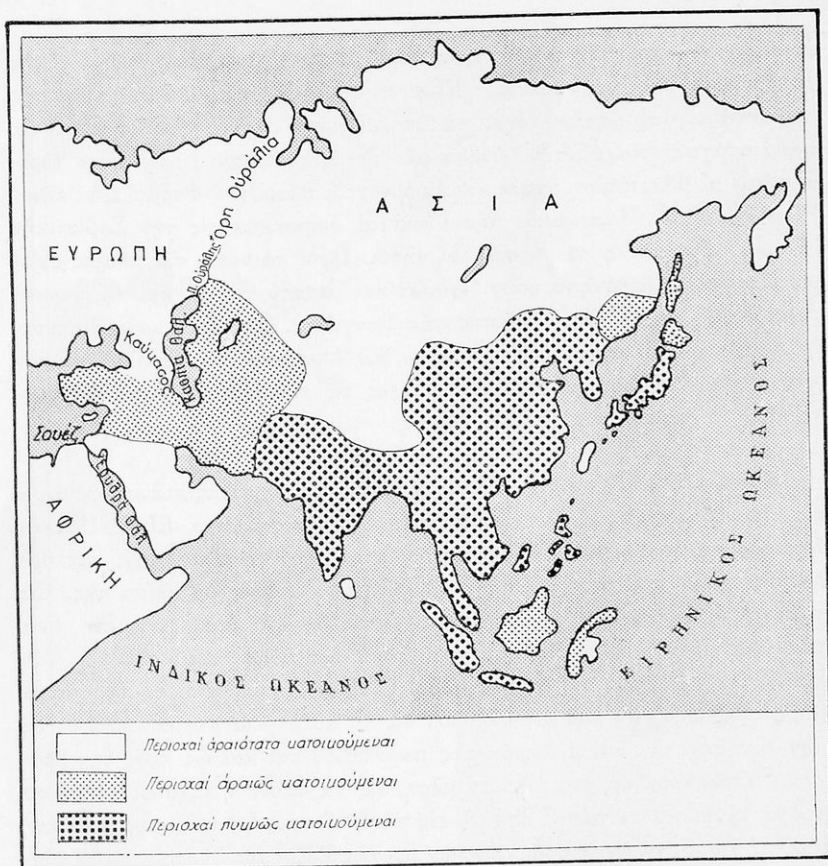
Χαρτ. 29. Βλάστησις Ἀσίας καὶ βροχαί.

σχηματίζεται ἡ Θάλασσα τοῦ Μπέρινγκ, ἡ χερσόνησος τῆς Καμτσιάτσκα, ἡ Ὀχοτσκιική καὶ ἡ Ἰαπωνική Θάλασσα, ἡ χερσόνησος τῆς Κορέας καὶ ἡ Σινική Θάλασσα, ἡ ὁποία εἰς τὰ νότιά της σχηματίζει τὸν Κόλπον τοῦ Τορκίνου καὶ τὸν Κόλπον τοῦ Σιάμ. Τέλος πρὸς τὰ Ν.Α. ἐκτείνεται ἡ χερσόνησος τῆς Ἰνδοκίνας, προέκτασις τῆς ὁποίας εἶναι ἡ στενὴ καὶ ἐπιμήκης χερσόνησος τῆς Μαλαισίας ἢ Μαλαικὴ χερσόνησος. Εἰς τὰ Α καὶ ΝΑ τῆς Ἀσίας ἐκτείνεται σειρὰ πολυαριθμῶν νήσων, αἱ ὁποῖαι,

ἀρχίζουσαι ἀπὸ τῆς χερσονήσου τῆς Μαλαισίας, καταλήγουν εἰς τὴν χερσόνησον τῆς Καμτσιάκας. Εἶναι αὐταὶ αἱ νῆσοι τῆς Δημοκρατίας τῆς Ἰνδονησίας, αἱ ὁποῖαι εἶναι τὰ ὑπολείμματα ξηρᾶς, ἥτις συνέδεον εἰς παλαιотάτας ἐποχὰς τὴν Ἀσίαν μετὰ τὴν Αὐστραλίαν. Βορειότερον εὐρίσκονται αἱ Φιλιππῖναι νῆσοι καὶ ἐν συνεχείᾳ πρὸς Β. ἡ Φορμόζα, αἱ νῆσοι Ρίου-Κίου, αἱ Ἰαπωνικαὶ νῆσοι καὶ αἱ ἀνήκουσαι εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἑνωσιν Σαχαλίνη καὶ Κουρίλλαι νῆσοι. Πρὸς τὰ νότια τῆς Ἀσίας σχηματίζεται ἡ χερσόνησος τῶν Ἰνδιῶν καὶ μετὰ τὴν ταύτην καὶ τῆς χερσονήσου τῆς Ἰνδοκίνας ὁ κόλπος τῆς Βεγγάλης. Δυτικώτερον εὐρίσκεται ἡ Ἀραβικὴ Θάλασσα, μετὰ τὸν κόλπον τοῦ Ὁμάν καὶ τὸν Περσικὸν κόλπον καὶ ἡ χερσόνησος τῆς Ἀραβίας. Τέλος εἰς τὴν Πρόσω Ἀσίαν σχηματίζεται ἡ χερσόνησος τῆς Μ. Ἀσίας.

Κλίμα. Τμήματα τῆς Ἀσίας ἀνήκουν εἰς τὴν Διακεκαυμένην, ἄλλα εἰς τὴν Εὐκρατον καὶ ἄλλα εἰς τὴν Κατεψυγμένην ζώνην. Εἶναι ἐξ ἄλλου ἥπειρος συμπαγής, μὴ ὑφισταμένη τὴν εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν τῆς θαλάσσης. Διὰ τοῦτο παρουσιάζει ἀκρότητα ὡς πρὸς τὸ κλίμα της. Εἰς ταύτην ἀνευρίσκομεν τὰ ψυχρότερα ἀπὸ τὰ κατοικοῦμενα μέρη (εἰς τὴν Σιβηρίαν) ἄλλα καὶ περιοχὰς ἀπὸ τὰς θερμότερας τῆς Γῆς. Ἡ Βαγδάτη (Ἰράκ) καὶ ἡ Λαχώρη (Ἰνδία) εἶναι ἀπὸ τὰ θερμότερα μέρη τῆς Γῆς, ἀν καὶ εὐρίσκονται εἰς τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν πλάτος μετὰ τὴν Κρήτην. Αἱ αὐταὶ ἀκρότητες παρατηροῦνται καὶ ὡς πρὸς τὴν βροχήν. Ὑπάρχουν εἰς τὴν Ἀσίαν μέρη, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ ἐτησίως πίπτουσα βροχὴ εἶναι κάτω τῶν 0,25μ. ἢ εἰς τὰ ὁποῖα παρέρχονται πολλάκις ἔτη πολλά, χωρὶς νὰ πέσῃ οὐδὲ σταγὼν βροχῆς (Ἐρημος Ἀραβίας). Ὑπάρχουν ὅμως καὶ περιοχαί, ὅπου παρατηρεῖται ἡ μεγαλύτερα βροχόπτωσης παρὰ εἰς οἰονδήποτε ἄλλο μέρος τῆς Γῆς, τοῦ ἐτησίου ὕψους τῆς βροχῆς ὑπερβαίνοντος τὰ 12 μ. (Δέλτα τοῦ Γάγγη). Αἱ περιοχαὶ αὗται καλύπτονται ἀπὸ πυκνὰ δάση.

Βλάστησις. Ἀνάλογος πρὸς τὴν θερμοκρασίαν καὶ τὰς βροχὰς εἶναι καὶ ἡ βλάστησις. Οὕτω ἔχομεν: 1) Τὴν ζώνην τῆς Τούνδρας εἰς τὰ βόρεια τῆς Ἀσίας. 2) Τὴν ζώνην τῶν δασῶν νοτιώτερον. 3) Τὰς στεππώδεις ἢ ἐρημικὰς ἐκτάσεις νοτιώτερον τῆς ζώνης τῶν δασῶν (Χαρτ. 29) καὶ τέλος 4) Τὸ νοτίως καὶ ἀνατολικῶς τῶν ὑψηλῶν ὄρεσιρῶν τμήμα τῆς Ἀσίας, ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι πολλάι, ἰδίως κατὰ

Χαρτ. 30. Πυκνότης πληθυσμού περιοχών 'Ασίας.

τὴν ἐποχὴν τῶν θερινῶν μουσσῶνων καὶ ἡ βλάστησις ἀρκετὴ. Ἐκεῖ ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι πάρα πολλαί, ἡ βλάστησις ὀργιάζει, σχηματιζομένων μεγάλων καὶ ἀδιαπεράστων δασῶν (Ἰνδοκίνα, Ἰνδονησία, Φορμόζα, κοιλὰς Γάγγη, πρόποδες Ἰμαλαίων κλπ.).

Κάτοικοι. Εἰς τὴν Ἀσίαν, ἡ ὁποία θεωρεῖται καὶ ὡς κοιτίς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, συναντῶμεν καὶ τὰς τρεῖς φυλάς, δηλ. τὴν Κιτρίνην, τὴν Λευκὴν καὶ τὴν Μαύρην. Ἡ πλειονότης τῶν κατοίκων τῆς ἀνήκει εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν (Ἰνδοκίνα, Ἰνδονησία, Φιλιππῖναι, Ἰαπωνία,

Κορέα, Κίνα, Μαγγολία, Τουρκία και μερικοί ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Ἀσιατικῆς Ρωσίας). Λευκοὶ εἶναι : Οἱ Ἰσραηλινοί, οἱ Κοῦρδοι, οἱ Ἀρμένιοι καὶ γενικῶς οἱ Καυκάσιοι, οἱ Πέρσαι, οἱ Βελούχοι, οἱ κάτοικοι τοῦ Πακιστάν καὶ τῆς Ἰνδίας, ἡ πλειονότης τῶν κατοίκων τῆς Ἀσιατικῆς Ρωσίας καὶ τέλος οἱ Ἀραβες τῶν Ἀραβικῶν Κρατῶν (Συρίας — Λιβάνου — Ἰράκ — Ἰορδανίας καὶ τῆς Χερσονήσου τῆς Ἀραβίας). Οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν μαύρην φυλὴν εἶναι οἱ ἐλάχιστοι πυγμαῖοι Νεγροειδεῖς, τοὺς ὁποίους συνηγήσαμεν εἰς τὴν Μαλαισίαν, τὴν Βόρνεο καὶ τὰς Φιλιππίνας.

Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀσίας ἐπιδίδονται κυρίως εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν (ἡ ὁποία κατὰ τὸ πλεῖστον εἶναι νομαδική), οἱ δὲ κάτοικοι οὖντες τὰ παράλια καὶ περὶ τοὺς ποταμοὺς ἐπιδίδονται καὶ εἰς τὴν ἀλιείαν, διότι οἱ ἰχθύες ἀφθονοῦν. Μεταξὺ τῶν γεωργικῶν προϊόντων τὴν πρώτην θέσιν κατέχει, ἰδίως εἰς τὴν πολυακρωποτέραν Ἀπω Ἀνατολήν (Α. καὶ ΝΑ. Ἀσία), ἡ ὄρυζα, ἡ ὁποία εἶναι ἐκεῖ ὅ,τι δι' ἡμᾶς ὁ σῖτος καὶ ἀποτελεῖ μετὰ τῶν ἰχθύων τὴν βάσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων. Ὁ ὀρυκτὸς πλοῦτος εἶναι ἀρκετός, ἀλλὰ παραμένει κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνεκμετάλλευτος λόγῳ ἐλλείψεως συγκοινωνιῶν, εἰδικῶν ἐπιστημόνων καὶ κεφαλαίων. Ἡ Βιομηχανία δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη. Ἐξάιρεσιν ὡς πρὸς τοῦτο ἀποτελεῖ ἀπὸ ὅλα τὰ Ἀσιατικὰ κράτη ἡ Ἰαπωνία καὶ τὸ Ἀσιατικὸν τμήμα τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως.

Θρησκείαι. Αἱ πλέον διαδεδομέναι θρησκείαι εἰς τὴν Ἀσίαν εἶναι ὁ Βουδισμός, ὁ Βραχμανισμός, ὁ Ἰνδουϊσμός καὶ ὁ Ἰσλαμισμός. Ὁ Χριστιανισμός ἔχει εἰς τὴν Ἀσίαν, ἂν καὶ ἐγεννήθη εἰς αὐτήν, τοὺς ὀλιγότερους ὀπαδοὺς.

Παρατήρησις. Ἀκολουθοῦν πίνακες ἐμφαίνοντες τὰ Κράτη τῆς Ἀσίας μετὰ τὴν ἑκτασιν, πληθυσμὸν καὶ πρωτεύουσας αὐτῶν, πίνακες τῶν σπουδαιότερων ὁρέων, ποταμῶν, λιμνῶν κλπ.

ΠΙΝΑΞ Αος

Έμφαινων κατ' αλφαβητικηήν σειραν τα διάφορα ανεξάρτητα και μη κράτη της Ασίας με την έκτασιν, τον πληθυσμόν και την πυκνότητα των κατοίκων των.

	Κ ρ ά τ η	Έκτασις εις τετρ. χιλ.	Πληθυσμός	Πυκνότης κατοίκων κατά τετ. χιλ.
Ανεξάρτητα Κράτη				
1	Αφγανιστάν	650.000	12.000.000	18
2	Βερμανία ή Μπούρμα	678.000	19.500.000	29
3	Βιέτ - Νάμ Βόρειον	158.000	14.000.000	
	Βιέτ - Νάμ Νότιον	170.000	12.300.000	
	Βιέτ - Νάμ (Βόρειον και Νότιον)	(328.000)	(26.300.000)	(80)
4	Ίαπωνία	370.000	93.000.000	242
5	Ινδία	3.288.000	400.000.000	120
6	Ινδονησία	1.500.000	90.000.000	55
7	Ιορδανία (τέως Έπεριορδανία)	96.610	1.600.000	15
8	Ιράν (τέως Μεσοποτάμια)	444.500	5.200.000	12
9	Ιράν (τέως Περσία)	1.630.000	21.146.000	13
10	Ισραήλ	20.678	2.000.000	86
11	Καμπόδζη	175.000	5.000.000	25
12	Κατάρ	22.000	35.000	
13	Κεϋλάνη	65.000	8.889.000	131
14	Κίνα (Έππειωτική, Λαϊκή Δημ.)	9.700.000	650.000.000	66
15	Κουβέιτ	15.540	203.000	13
16	Κορέα Νοτ.	99.600	21.570.000	230
17	Κορέα Βορ.	121.250	10.000.000	80
18	Κύπρος	9.251	549.000	56
19	Λάος	237.000	2.000.000	8
20	Λίβανος	10.400	1.425.000	137
21	Μαλαισία	131.300	6.600.000	46
22	Μαλδιβαι Νήσοι	298	89.000	300

	Κ ρ ά τ η	Έκτασις εἰς τετρ. χιλ.	Πληθυσμός	Πυκνότης κατοίκων κατά τετ. χιλ.
23	Μασκάτ	212	550.000	2.500
24	Μογγολία Ἐξωτερική	1.531.000	1.000.000	1
25	Μπαχρέιν Νῆσοι	598	120.000	200
26	Μπουτάν	50.000	623.000	12
27	Νεπάλ	140.750	8.500.000	48
28	Όμάν	83	80.000	1
29	Πακιστάν	945.000	82.439.000	87
30	Σαουδική Ἀραβία	1.600.000	7.000.000	4
31	Σιγκαπούρη	581	1.600.000	2.900
32	Σοβιετική Ἐνωση (Ἀσιατική)	17.000.000	45.000.000	3
33	Συρία	185.000	4.145.000	23
34	Ταϊλάνδη (τέως Σιάμ)	514.000	21.500.000	40
35	Τουρκία (Ἀσιατική)	767.980	24.496.000	31
36	Ταϊβάν (τέως Φορμόζα, Ἐθν. Κίνα)	36.000	9.400.000	250
37	Ἰεμένη	195.000	4.500.000	23
38	Φιλιππῖνοι	300.000	21.850.000	73
Κράτη ἐξηρητημένα				
1	Ἄντεν Ἀποικία (Βρετ.)	207	140.000	676
2	Ἄντεν Προτεκτοράτον (Βρετ.)	290.080	650.000	2
3	Βόρνεο Βορ. (Βρετ.)	76.112	370.000	5
4	Μπρουνέι (Βρετ.)	5.765	56.000	10
5	Νέα Γουινέα Δυτ. (Ὀλλανδία)	412.781	700.000	2
6	Ρίου - Κίου Νῆσοι (Στρ. Διοικήσεις Ἡνωμ. Πολιτειῶν Ἀμερικῆς)	2.200	800.000	363
7	Σαραβάκ (Βρετ.)	121.914	614.000	5
8	Τιμόρ (Πορτογαλ.)	14.925	469.000	31
9	Χόνγκ - Κόνγκ (Βρετ.)	1.012	2.800.000	2.580

ΠΙΝΑΞ Βος

Εμφαίνων τὰ διάφορα Ἀσιατικά Κράτη καὶ τὰ πολιτεύματά των, τὰς πρωτεύουσας των μετὸν πληθυσμὸν των καὶ τὰς κυριωτέρας μεγάλας πόλεις τῆς Ἀσίας μετὸν πληθυσμὸν.

Κράτη	Πολίτευμα	Πρωτεύουσαι	Πληθυσμὸς πρωτευουσῶν	Αἱ σπουδαιότεραι πόλεις τῆς Ἀσίας πλὴν τῶν πρωτευουσῶν
Τουρκία	Δημοκρατία	Ἀγκυρα	450.000	Σμύρνη (227.000 κ.)
Κύπρος	Δημοκρατία	Λευκωσία	86.000	Ἀδανα (117.000 κ.)
Συρία	Δημοκρατία	Δαμασκός	450.000	Προῦσσα (103.000 κ.)
Λιβανός	Δημοκρατία	Βηρυτός	500.000	Χαλέπιον (450.000 κ.)
Ἰσραήλ	Δημοκρατία	Νέα Ἱερουσαλήμ	150.000	Χάμα (140.000 κ.)
Ἰορδανία	Βασίλειον	Ἀμμάν	200.000	Λαττάκια (100.000 κ.)
Σαουδική Ἀραβία	»	Ἑλ-Ριάντ καὶ Μέκκα	150.000 (ἐκάστη)	Τρίπολις (72.000 κ.)
Ταϊβάνη	»	Σάν	80.000	Γιάφφα (101.000 κ.)
Ἰράκ (Μεσοποταμία)	Δημοκρατία	Βαγδάτη	730.000	Τέλ - Ἀβίβ (270.000 κ.)
Ἰράν (Περσία)	Βασίλειον	Τεχεράνη	1.150.000	Χάϊφα (170.000 κ.)
Ἀφγανιστάν	»	Καμπούλ	250.000	Μεδίνα (30.000 κ.)
Πακιστάν	Ὁμοσπ. Κράτος	Καράτσι (π. πρωτ.) (ἐσχ. ἡ Ραβαλπίντι)	1.300.000	Μοσούλη (133.000 κ.)
Ἰνδία	Δημοκρατία	Δελχί	1.600.000	Βασσόρα (160.000 κ.)
Νεπάλ	Μοναρχία	Κατμαντού	175.000	Κιρκούκ (85.000 κ.)
Μπουτάν	»	Πουνάκα	15.000	Ἰσπαχάν (250.000 κ.)
Κεϊλάνη	Δημοκρατία	Κολόμπο	430.000	Μεσχέντ (250.000 κ.)
Βερμανία (Μπούρμα)	»	Ραγκούν	719.000	Ταυρίς (300.000 κ.)
Ταϊλάνδη (Σιάμ)	Βασίλειον	Μπανγκόκ	1.300.000	Ρέχτ (120.000 κ.)
Βιετνάμ Βόρειον	Λαϊκ. Δημοκρατ.	Χανόι	600.000	Λαχώρη (850.000 κ.)
Βιετνάμ Νότιον	Δημοκρατία	Σαϊγγόν-Σολόν	1.800.000	Ντάκκα (410.000 κ.)
Λάος	Βασίλειον	Βιεντιάν	60.000	Ἀλλαχαμπάντ (312.000 κ.)
Καμπότζη	»	Πνόμ - Πένγκ	500.000	Καουνπούρ (705.000 κ.)
Σιγκαπούρη	Δημοκρατία	Σιγκαπούρη	1.000.000	Ἀγκρα (334.000 κ.)
Μαλαισία	Δημοκρατία	Κουάλα - Λουμπούρ	320.000	Βομβάη (2.840.000 κ.)
Ἰνδονησία	»	Τζιακάρτα (Βαταβία)	2.800.000	Πούνα (480.000 κ.)
Φιλιππῖναι	»	Κεζόν	108.000	Ἀχμεταμπάντ (794.000 κ.)
Φορμόζα	»	Ταϊπέχ	800.000	Μαντράς (1.416.000 κ.)
				Χαϊντερμπάντ (1.085.000 κ.)
				Καλκούτα (4.578.000 κ.) μετὰ πρόστις
				Τζιογκιακάρτα (800.000 κ.)
				Σουραμπάγια (1.100.000 κ.)
				Μανίλλα (1.200.000 κ.)
				Σαγγάη (6.204.000 κ.)
				Νανγκίν (1.020.000 κ.)
				Καντόν (1.600.000 κ.)
				Τιέν - Τσιν (2.694.000 κ.)
				Τσουνγκ - Κινγκ (1.038.000κ.)
				Σιενγκιάνγκ (Μοΰνδεν 1.550.000 κ.)
				Τζεχόλ (510.000 κ.)
				Ὄζακα (2.500.000 κ.)

Κράτη	Πολίτευμα	Πρωτεύουσα	πληθυσμός πρωτευουσών	Αί σπουδαιότεραι πόλεις της Ἀσίας πλὴν τῶν πρωτευουσών
Κίνα	(Λαϊκ. Δη- μοκρ.	Πέι-Πινγκ (Πεκίνον)	2.768.000	Κιότο (2.000.000 κ.) Νογκόγια (1.300.000 κ.) Γιοκοχάμα (2.000.000 κ.)
Ἰαπωνία	Αὐτοκρατο- ρία	Τόκιο	9.000.000	
Βορ. Κορέα	Λαϊκ. Δη- μοκρ.	Πιδόνγκ - Γιάγκ	450.000	
Νοτ. Κορέα	Δημοκρατία	Σεούλ	750.000	
Ἐξωτ. Μογ- γολία	Λαϊκ. Δη- μοκρ.	Οὐλάν - Μπα- τόρ (Οὐργκα)	120.000	
Δημοκρατία Ἀσιατικοῦ τμήματος Σοβιετικῆς Ἑνώσεως				
1) Δημοκρα- τία	Ἀζερμπαϊ- τζάν	Βακοῦ	1.000.000	
2) »	Γεωργίας	Τυφλίς	700.000	
3) »	Ρωσ. Αρμε- νίας	Ἐριβάν	400.000	
4) »	Οὐζμπεκι- στάν	Τασκένδη	900.000	
5) »	Καζακστάν	Ἄλμα - Ἄτα	235.000	
6) »	Τουρκμενι- στάν	Ἀσκαμπάντ	170.000	
7) »	Βουριατῶν Μογγόλων	Οὐλάν-Ούντε	130.000	

Π Ι Ν Α Ξ Γ ο ς

Ἐμφαίνων τὰ σπουδαιότερα ὄρη τῆς Ἀσίας μὲ τὰ ὕψη τῶν, ἀρχῆς γινομένης ἐκ τῶν
ὕψηλότερων, τὰ ὄροπέδια, τοὺς ποταμοὺς καὶ λίμνας.

Ὅρη	Ὑψος εἰς μ.	Ὅροπέδια	Ποταμοί	Λίμναι
Ἰμαλάια (Ἑβερест)	8.882 μ.	Μ. Ἀσία	Ἄλως	Ἀλμυρά λίμνη
Καρά - Κορούμ	8.620 μ.	Ἀραβία	Σαγγάριος	Ἀκ - Σεχέρ
Κουέν Λούν	7.860 μ.	Ἰράν	Γρανικός	Ἀσκανία
Ἰνδοκούχ (Ἰνδ. Κούκασος)	7.760 μ.	Κασιμίρ	Ἑρμος	Βάν
Τιέν Σάν (Οὐρ. ὄρη)	7.310 μ.	Δεκάν	Πακτωλὸς	Νεκρά Θάλασσα
Κούκασος (Ἑλμπρούς)	5.647 μ.	Θιβέτ	Μαϊάνδρος	Λίμνη Τιβεριάδος
Περσικὸς Κούκασος (Ἑλμπούρζ)	5.620 μ.	Παμίρ	Κύδνος	Σαμαγωνίτ. λίμν.
Ἀραράτ	5.198 μ.	Μογγολίας	Καλίκανδρος	Οὐρμιά
Ὅρη Ζάγκρος	5.150 μ.		Τίγρης	Κασπία θάλασσα
Στανοβόι	4.915 μ.		Εὐφράτης	Ἀράλη
Ἀλτάια ὄρη	4.550 μ.		Ὀρόντης	Βαϊκάλη
Σεφίντ Κούχ	4.500 μ.		Μπαράντα	Βαϊκάς
Σουλεϊμάν	4.100 μ.		Ἰορδάνης	
Ἀργαίον (ἡφαίστειον)	3.916 μ.		Καμπούλ	

Όρη	Ύψος εις μ.	Όροπέδια	Ποταμοί	Λίμναι
Μικρόν Ἀραράτ	3.911 μ.		Ἰνδὸς	
Παράκτιος ὁροσειρὰ Ἀραβίας	3.670 μ.		Γάγγης	
Ταῦρος καὶ Ἀντίταυρος	3.500 μ.		Βραμαπούτρας	
Όρη Σαγιάν	3.490 μ.		Ἰραουάδης	
Λίβανος	3.097 μ.		Σαλουέν	
Όρη Όμάν	3.020 μ.		Μενάμ	
Όρη Τονγκίνου	3.000 μ.		Μεχόνγκ	
Όρη Πόντου	3.000 μ.		Σόγκ-Κόι (Ἐ- ρυθρός)	
Ἀντίλίβανος (Ερμών)	2.814 μ.		Χοάνγκ-Χό (Κί- τρινος)	
Όρη Γιάτ	2.600 μ.		Γιάν-τσέ-Κιάνγκ (Κυανούς)	
Όλυμπος Βιθυνίας	2.501 μ.		Ἰενεσέης	
Όλυμπος Κύπρου (Τρόδος)	2.140 μ.		Σι-Κιάνγκ	
Τιῶλος	2.120 μ.		Ἀμούρ	
Όρη Ἀνάμ	2.000 μ.		Λένας	
Όρη Δρούσων	1.850 μ.		Όβις	
Όράλια	1.700 μ.		Ἀμού - Ντάρια (Ἰαξάρτης)	
Ἰδη	1.700 μ.			
Όρη Ἀνσαριτών	1.500 μ.			
Πενταδάκτυλον	1.045 μ.			
Θαβώρ	562 μ.			

ΠΙΝΑΞ Δος

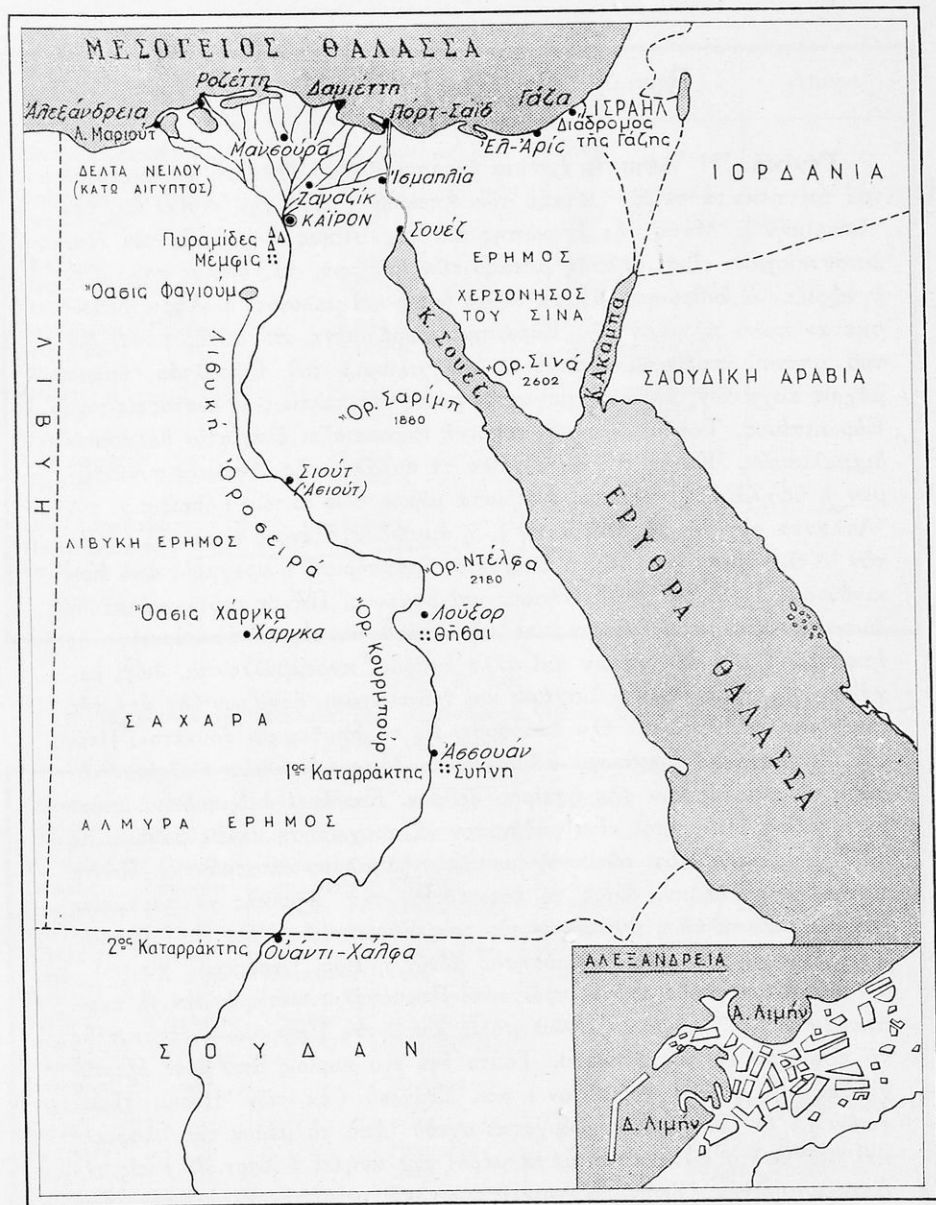
Ἐμφαίνων τὰς σπουδαιότερας χερσονήσους, νήσους, θάλασσας, κόλπους
καὶ ἐρήμους τῆς Ἀσίας.

Χερσονήσοι	Νῆσοι	Θάλασσαι	Κόλποι	Πορθμοί	Ἐρημοί
Μ. Ἀσίας	Πριγκη- πόνησοι	Θάλασσα τοῦ Μαρ- μαρᾶ	Ἀδραμυντίου Σμύρνης	Βόσπορος Δαρδανέλλια	Ἀλυμρὰ Ἐρημος Μ. Ἀσίας
Ερυθραίας	Ἰμβρος	Ἰμβρος	Κεραμεικοῦ	Μπάμπ-ελ- Μαντέμπ	Μεγ. Συριακὴ Ἐρημος
Μυκιάλης	Τένεδος	Ἀραβ. Θά- λασσα	Ἀταλείας	Μπέρινγκ (Βερίγγιος)	Ἐρημος μεγ. Νεφούντ
Ἀλικαρνα- σοῦ	Κύπρος	Σινική Θά- λασσα	Ἀλεξανδρέτ- τας		Ἐρημος μικρὰ Νεφούντ
Σινῶ	Ν. Μπα- χρέν	Ἰνδοκινική Θάλασσα	Ἀμοχώστου		Ἐρημος Ντάχνα
Ἀραβίας	Ἀνδαμά- ναι		Ἀζνακός		Μεγάλῃ ἄλυμρὰ Ἐρη- μος Περσίας
Δεκάν	Νικοβάρ- ναι		Επισκοπῆς		Ἐρημος Λούτ
Ἰνδοκίνας	Νικοβάρ- ναι		Μόρφου		Ἐρημος Ρεγκιστάν
Μαλαισίας ἡ			Ἀκαμπα		Ἰνδ. Ἐρημος ἡ Ἐρημος
Μαλαικῇ			Όμάν		Θάρ
Κορέας			Περσικὸς		Ἐρημος Ταρίμ
Καμτσιάτ- κας			Βεγγάλης		Ἐρημος Γκόρμπι
Τσούκων			Σιάμ		
Ταϊνὴρ			Τογκίνου		

B. Α Φ Ρ Ι Κ Η

Γενικά. Ἡ Ἀφρική, ἔχουσα ἑκτασιν 30.000.000 τετρ. χιλιομ. ἔρχεται τρίτη κατὰ σειράν μεταξύ τῶν ἡπείρων (μετὰ τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἀμερικὴν). Μετὰ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας ἀνήκει εἰς τὸν Παλαιὸν κόσμον, εἶναι δηλαδὴ μεταξύ τῶν ἡπείρων, τὰς ὁποίας παλαιόθεν ἐγνώριζεν ὁ ἄνθρωπος. Παρὰ τοῦτο ὅμως καὶ μολονότι ἡ Ἀφρικὴ εὐρίσκεται πολὺ πλησίον τῆς Εὐρώπης, χωριζομένη ἀπ' αὐτῆς μόνον διὰ τοῦ στενοῦ πορθμοῦ (πλάτους 16 χιλιομ.) τοῦ Γιβραλτάρ, ἔμεινε μέχρις ἐσχάτων, κατὰ τὸ μέγιστον μέρος τῆς, τελείως ἄγνωστος εἰς τοὺς Εὐρωπαίους. Τοῦτο, διότι ἡ Ἀφρικὴ παρουσιάζει ἐλάχιστον θαλάσσιον διαμελισμόν. Ἐκτὸς τούτου εἰς ὅλα τὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς συναντῶμεν ἢ ὑψηλὰ ὄρη, ἔκτεινόμενα κατὰ μῆκος τῶν ἀκτῶν (ὅπως π.χ. τὸν Ἀτλαντὰ εἰς τὴν Β. Ἀφρικὴν), ἢ ἀμμώδεις ἀξένους παραλίας (πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν) χωρὶς τὸ ἐλάχιστον ὀρμητήριον, ἢ φραγμοὺς ἀπὸ ἐπικινδύνους Κοραλλιογενεῖς νήσους καὶ ὑφάλους. Πάντα ταῦτα καθιστοῦν δύσκολον τὴν προσέγγισιν καὶ τὴν διείσδυσιν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἡπείρου. Πλὴν δὲ τούτων καὶ ἄλλα ἐμπόδια παρεμβάλλονται, διότι μεγάλοι Ἑρμηιοί, ὅπως ἡ Σαχάρα καὶ ἡ Καλαχάρι, ἀρχίζουν ἤδη ἀπὸ τῆς παραλίας, καθιστῶσαι τὴν διείσδυσιν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἀδύνατον. Περὶ τὸν Ἰσημερινὸν πυκνὰ καὶ ἀδιαπέραστα δάση (ζοῦγκλαι) κλείουν τὸν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἡπείρου δρόμον. Καὶ ἐκεῖ ἀκόμη ὅπου ὑπάρχουν πλωτοὶ ποταμοὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ προχωρήσῃ κανεὶς βαθέως εἰς τὸ ἐσωτερικόν, διότι οὗτοι σχηματίζουν μεγάλους καταρράκτας. Πάντα ταῦτα συνετέλεσαν, ὥστε τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀφρικῆς νὰ παραμείνῃ ἐπὶ μακρὸν τελείως ἄγνωστον εἰς τοὺς Εὐρωπαίους. Ἐκ τῆς Ἀφρικῆς ἦτο γνωστὴ ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος μόνον ἡ Βόρ. Ἀφρικὴ.

Κατὰ τὸν 14ον αἰῶνα, πρῶτοι οἱ Πορτογάλοι κατάρθωσαν νὰ περικλείουσιν τὴν Ἀφρικὴν, ἀλλὰ μόλις κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα ἐξηρευνήθη τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἡπείρου. Τοῦτο ἐγένετο κυρίως ἀπὸ τοὺς ἐξερευνητὰς Λίβιγγστον (Σκῶτον) καὶ Στάνλεϋ (ἐκ τῶν Ἑνωμ. Πολιτειῶν). Ὁ Ἰσημερινὸς διέρχεται σχεδὸν ἀπὸ τὸ μέσον τῆς Ἀφρικῆς καὶ διὰ τοῦτο αὕτη κατὰ μέγα μέρος τῆς ἀνήκει (Χαρτ. 32) εἰς τὴν Διακεκαυμένην ζώνην. Κατοικεῖται, κατὰ μεγίστην πλειοψηφίαν, ἀπὸ ἀνθρώπους ἀνήκοντας εἰς τὴν Μαύρην φυλὴν (λέγεται καὶ Μαύρη ἡπει-

Χαρτ. 33. Αίγυπτος : Πόλεις.

ρος), οι όποιοι συγκαταλέγονται μεταξύ τών πλέον άπολιτίστων άνθρώπων. 'Η 'Αφρική μέχρι τοῦ 1960 άπετελεῖτο, κατά μέγιστον μέρος της, από άποικίας. Δυνάμεθα νά τήν χωρίσωμεν εἰς 5 φυσικάς περιοχάς. Αὗται εἶναι : 'Η Β. 'Αφρική. 'Η Δ. 'Αφρική. 'Η Κεντρική 'Αφρική. 'Η Α. 'Αφρική καί ἡ Ν. καί Ν.Α. 'Αφρική μετά τῆς μεγάλης νήσου **Μαδαγασκάρης** καί τών ὑπολοίπων νήσων τοῦ 'Ινδικοῦ 'Ωκεανοῦ, καθώς καί τών νήσων τοῦ 'Ατλαντικοῦ.

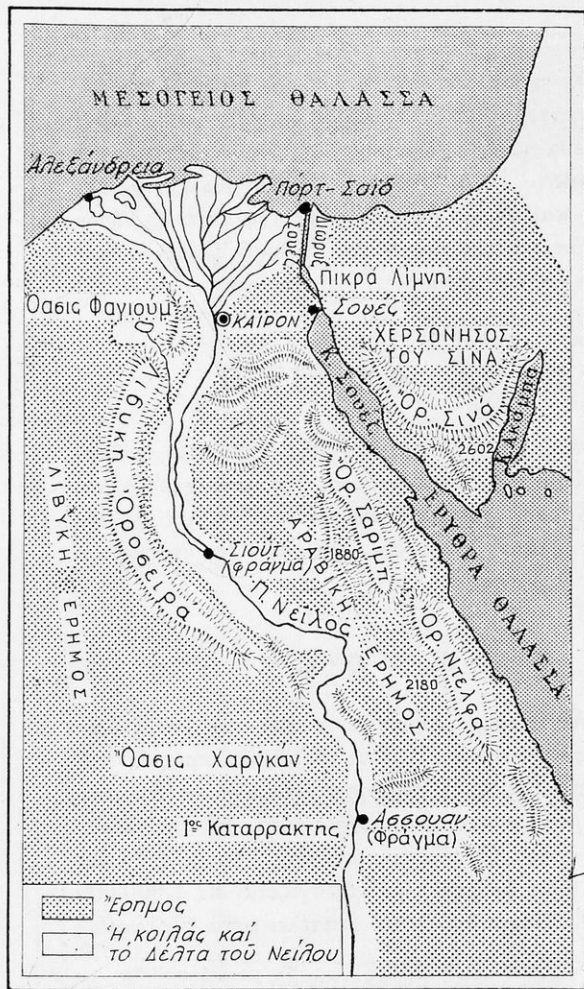
Ι. ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ

'Η Βόρειος 'Αφρική περιλαμβάνει τὰς ὑπό τῆς Μεσογείου Θαλάσσης βρεχομένης χώρας καί τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς μεγάλης 'Ερήμου Σαχάρας. Περιλαμβάνει δηλαδή αὕτη τήν Αἴγυπτον, τήν Λιβύην, τὰς χώρας τοῦ 'Ατλαντος (Τυνησίαν, 'Αλγερίαν, Μαρόκον, Ταγγέρην) καί τήν 'Ερημον Σαχάραν.

Α Ἰ γ υ π τ ο ς

241
241
"Ορια. "Εκτασις. 'Η Αἴγυπτος, Δημοκρατία από τοῦ 1953, ὀρίζεται πρὸς Β. από τήν Μεσόγειον, πρὸς Ν. από τὸ Σουδάν, πρὸς Δ. από τήν Λιβύην, πρὸς Α. από τήν 'Ερυθράν Θάλασσαν, τὸν κόλπον "Ακαμπα καί τὸ κράτος τοῦ 'Ισραήλ, προσεκτεινομένη μέχρις αὐτοῦ διὰ τῆς χερσονήσου τοῦ Σινᾶ, ἥτις διὰ τοῦτο ἐξετάζεται μετὰ τῆς 'Αφρικῆς ἂν καί ἀνήκει εἰς τήν 'Ασίαν. 'Η ὅλη ἔκτασίς της ὑπολογίζεται εἰς 1.000.000 τετρ. χιλίῳ. (Χαρτ. 33). Μέχρι τοῦ 1961 ἀπετέλει μετὰ τῆς Συρίας τήν 'Ην. 'Αραβικὴν Δημοκρατίαν.

Φυσικαὶ περιοχαί. Μορφολογία ἐδάφους. Τήν Αἴγυπτον δυνάμεθα νά διακρίνωμεν εἰς δύο φυσικάς περιοχάς, ἥτοι 1) Τὴν δυναμένην νά ἀρδευθῇ ἀπὸ τὸν Νεῖλον Αἴγυπτον. Αὕτη εἶναι : α) 'Η καθαυτὸ κοιλὰς τοῦ Νεῖλου, ἡ ὁποία, ἀρχομένη ἐκ Ν. ἀπὸ τοῦ 'Ασσουάν, φθάνει μέχρι τοῦ Καΐρου καί λέγεται "Ανω Αἴγυπτος, καί β) Τὸ ἀπὸ τοῦ Καΐρου μέχρι τῆς Μεσογείου Δέλτα τοῦ Νεῖλου, τὸ ὁποῖον λέγεται **Κάτω Αἴγυπτος** (Χαρτ. 33 καί 34). 'Η κοιλὰς τοῦ Νεῖλου καί τὸ Δέλτα του, ἔχοντα ἔκτασιν περὶ τὰ 35.000 τετρ. χιλιομ. καί ἔδαφος εὐφο-

Χαρτ. 34. Αίγυπτος: Φυσικαί περιοχαί.

10 έντολάς. Ἐπὶ τοῦ ὄρους τούτου καὶ εἰς ὕψος 1530 μ. εὐρίσκεται ἡ περιφημος *Μονὴ Σινᾶ*, ἡ ὁποία ἐκτίσθη ἐπὶ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ καὶ εἶναι ἀφιερωμένη εἰς τὴν Ἀγ. Αἰκατερίνην.

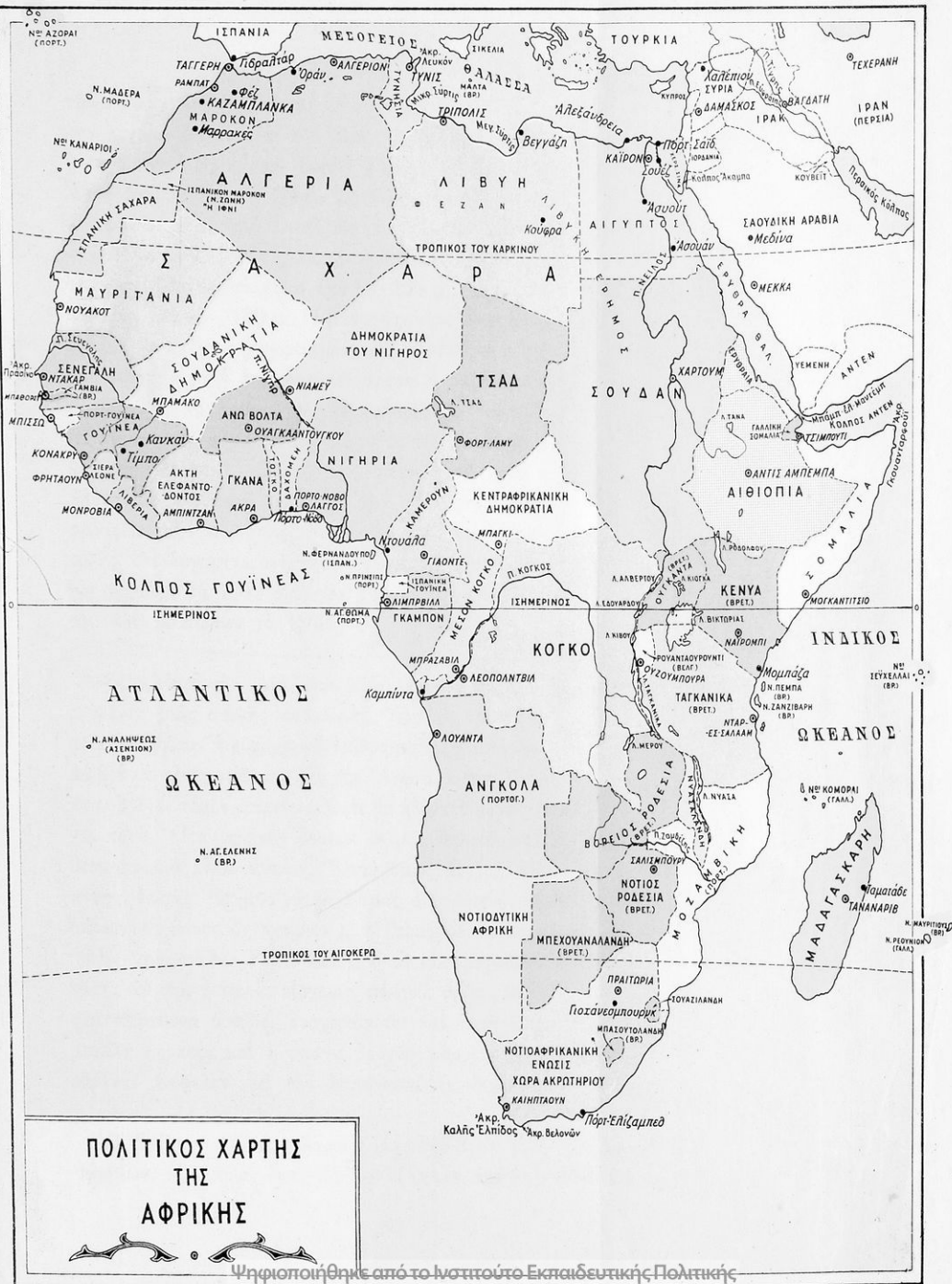
Διωρυξ τοῦ Σουέζ. Εἰς τὸ σημεῖον τῆς συνδέσεως τῆς χερσονήσου τοῦ Σινᾶ μετὰ τῆς Ἀφρικῆς, δηλ. εἰς τὴν χθαμαλὴν (ὕψος ἀνώτερον

ρώτατον καὶ καλλιεργή-
σιμον, διότι ἀρδεύεται
ἀπὸ τὸν Νεῖλον, εἶναι ἡ
κατοικουμένη Αἴγυπτος.

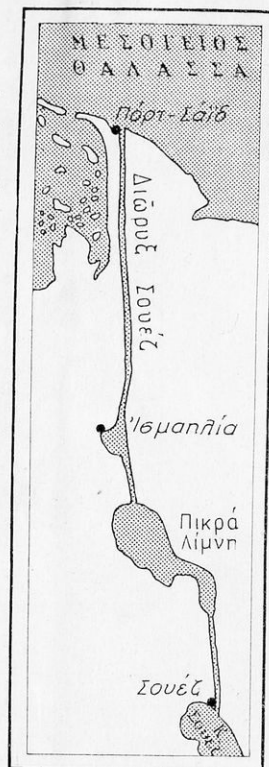
2) Τὴν Δ. καὶ Α. τῆς
κοιλάδος καὶ τοῦ Δέλτα
τοῦ Νεῖλου ἔκτασιν, ἡ
ὁποία εἶναι μίᾳ ἀπέραν-
τος καὶ κατὰξηρος Ἔ-
ρημος, πλὴν δάσεων τι-
νων π.χ. τῶν δάσεων
Χάργκα καὶ **Φαγιούμ**.

Πρὸς τὰ Δ. ἐκτείνεται ἡ
κατὰξηρος **Λιβυκὴ Ἔ-
ρημος** ἢ **Ἀνατολικὴ Σα-
χάρα**. Πρὸς τὰ Α. τῆς
κοιλάδος τοῦ Νεῖλου ὑπ-
άρχει πάλιν Ἔρημος, ἡ
ὁποία ἔχει ὑψηλὰ καὶ
ἀπότομα ὄρη, φθάνοντα
μέχρι τῆς Ἐρυθρᾶς Θα-
λάσσης. Ταῦτα εἶναι τὰ
ὄρη **Ντέλφα** (2180 μ.)
καὶ **Σαρίμπ** (1880 μ.).

Πρὸς τὰ ΒΑ. ἐκτείνεται
ἡ **Χερσονήσος τοῦ Σινᾶ**
μὲ τὸ ὄρος **Σινᾶ** (2602
μ.) ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ
ὁποίου ὁ Μωϋσῆς ἐδέ-
χθη παρὰ τοῦ Θεοῦ τὰς

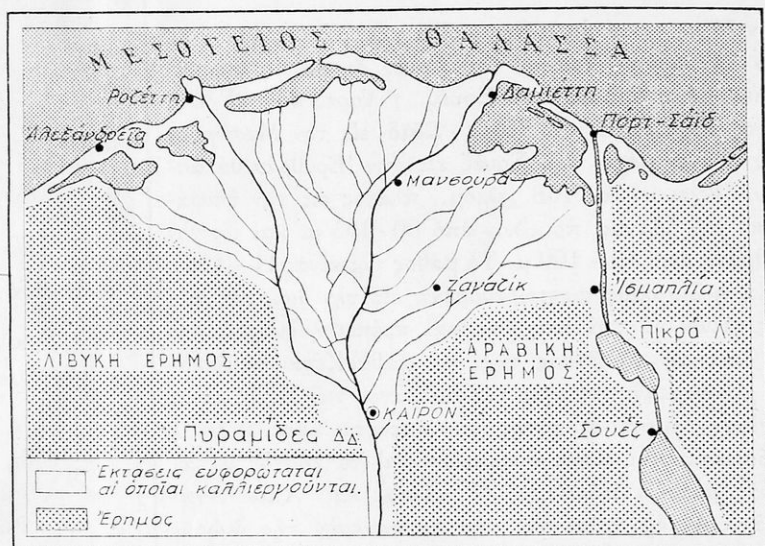
των 16 μ.) και άμμόωδη λωρίδα γής, μήκους 112 χιλ., την λεγομένην 'Ισθμόν του Σουέζ, διηνοίχθη διώρυξ, ή λεγομένη **διώρυξ του Σουέζ**. (Χαρτ. 35 και 36). Αύτη άρχίζει από το **Πόρτ - Σάϊδ** εις την Μεσόγειον και φθάνει μέχρι του Σουέζ εις την 'Ερυθράν θάλασσαν. Έχει μήκος 168 χιλιομ., πλάτος εις την επιφάνειαν του ύδατος, ποικίλον από 80 - 135 μ. και εις τον πυθμένα από 45 - 100 μ. Το βάθος της είναι 11 - 12 μ., αλλά ή διαρκώς συσσωρευομένη εις την διώρυγα άμμος τείνει να την επιχώση και πρέπει ή διώρυξ, διά να διατηρηή το βάθος της, να καθαρίζεται τακτικά. 'Η οικονομική σημασία της διώρυγος του Σουέζ είναι μεγίστη. Διότι δι' αυτής συντομεύεται κατά πολύ ή απόστασις και κατά συνέπειαν και το κόστος μεταφοράς μεταξύ Ευρώπης, Ν. 'Ασίας και 'Απω 'Ανατολής. Αί εργασίαι διά την κατασκευήν της διώρυγος ήρχισαν το 1859 από τον Γάλλον μηχανικόν Λε σέψ και τελείωσαν το 1869.

Χαρτ. 35. Διώρυξ Σουέζ

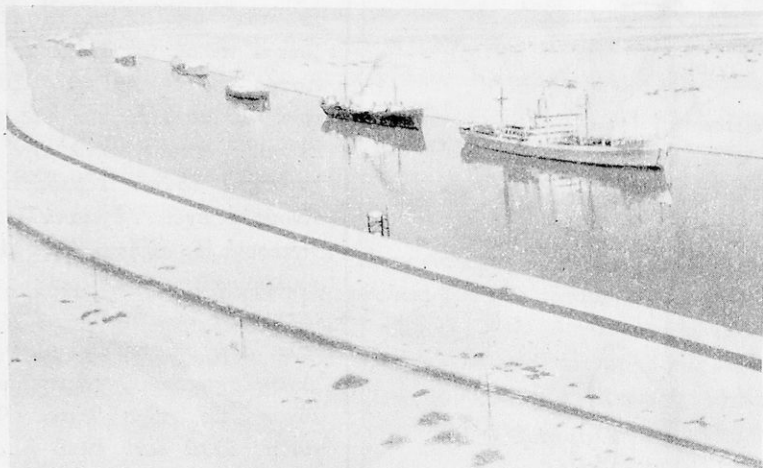
Το **κλίμα** της Αιγύπτου είναι κατάξηρον, έξαιρουμένης μιās στενής παραλιακής λωρίδος επί της οποίας άπλοΰται ή ευεργετική επίδρασις της Μεσογείου. Αί βροχαί είναι σπάνιαι. Εις την 'Ανω μάλιστα Αίγυπτον βρέχει τόσον σπανίως, ώστε θα ήδύνατο κανείς να ειπή ότι δέν βρέχει ποτέ. "Όταν πνέουν βόρειοι άνεμοι, δηλαδή από την Μεσόγειον, ή θερμοκρασία είναι άνεκτή. "Όταν όμως άρχισή, κατά την άνοιξιν, να πνέη ό έκ της 'Ερήμου νότιος άνεμος, ό λεγόμενος *Χαμσίν* ή *Σιμουν* (το όποιον σημαίνει δηλητήριο), ή θερμοκρασία υπερβαίνει ένίοτε τους 50 Κ. υπό σκιάν. Τότε, καθώς ό άνεμος παρασύρει και νέφη λεπτοτάτης άμμου, ή όποία εισχωρεϊ παντού, ακόμη και έντός των με κλειστά παράθυρα οικιών, δυσχεραίνεται και αύτη ακόμη ή άναπνοή. 'Η μεγάλη ξηρασία και ή σπάνις βροχών κάμνουν το κλίμα ύγιεινόν, τον ούρανόν άνέφελον και την διαφάνειαν της ατμοσφαιρας μεγάλην.

Ο Νεϊλος. Ούτος, διαρκώς άγωνιζόμενος προς την άμμον των 'Ερήμων, τάς όποιās διάσχίζει και αί όποιαι άπειλοΰν να τον καταπίουν,

Χαρτ. 36. Τὸ Δέλτα τοῦ Νεῖλου.

κατορθώνει νὰ φέρῃ μέχρι τῆς Μεσογείου, χωρίς νὰ ἔχη παραποτάμους εἰς μέγα μήκος του, τὰ ὕδατα τῆς Ἀν. Ἀφρικῆς, ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ἄφθονοι. Ὁ Νεῖλος εἶναι ἡ ζωὴ τῆς Αἰγύπτου. Ἔχει κατ' ἀρχὰς δύο βραχίονας. Ἐκ τούτων ὁ εἰς, πηγάζων ἀπὸ τὴν λίμνην Τάνα τῆς Αἰθιοπίας, λέγεται **Κυανοῦς Νεῖλος** (Χαρτ. 37). Ὁ ἄλλος, πηγάζων ἀπὸ τὴν λίμνην **Βικτωριαν**, τῆς περιοχῆς τῶν **Μεγάλων λιμνῶν** τῆς Α. Ἀφρικῆς, λέγεται **Λευκὸς Νεῖλος**. Μὲ τὸ μήκος του τῶν 6.500 χιλιομ. (ἐκ τῶν ὁποίων μόνον τὰ 1.600 ἀνήκουν εἰς τὴν Αἴγυπτον) ὁ Νεῖλος εἶναι ὁ ἐπιμηκέστερος ποταμὸς τοῦ κόσμου (μόνον ὁ Μισσισιππῆς, ἀλλὰ ὁμοῦ μὲ τὸν παραπόταμόν του Μισσούρι, λαμβανόμενος, εἶναι μεγαλύτερος εἰς μήκος). Πλωτὸς μέχρι τοῦ Ἀσσουάν (διότι νοτιώτερον σχηματίζει καταρράκτας), διευκολύνει πολὺ τὴν συγκοινωνίαν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἀπὸ τοῦ Καΐρου ὁ Νεῖλος ἀρχίζει νὰ διαχωρίζεται εἰς πολλοὺς βραχίονας καὶ δημιουργεῖται οὕτω τὸ εύφορώτατον Δέλτα τοῦ Νεῖλου, τὸ ὁποῖον συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν εύφορωτέρων μερῶν τοῦ κόσμου (Χαρτ. 36). Ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου μέχρι τοῦ Ἰουλίου τὰ ὕδατα τοῦ Νεῖλου εἶναι ὀλίγα, ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου ὅμως μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου ὁ ποταμὸς ἔχει πολὺ ὕδωρ καὶ πολλάκις πλημμυρίζει τὰς γύρω του ἐκτάσεις. Διὰ τὴν

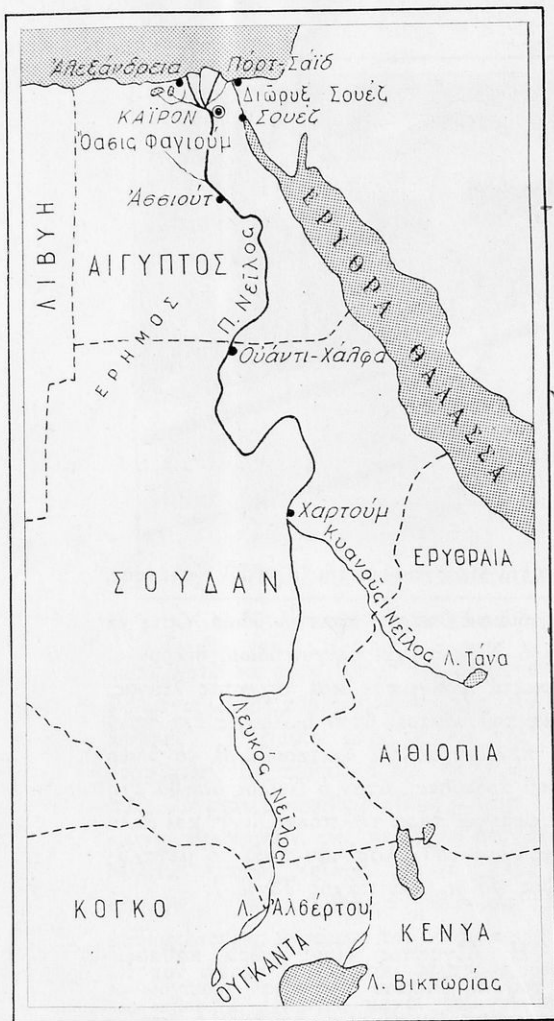
Ἡ διώρυξ τοῦ Σουέζ, ἡ ὁποία συνδέει τὴν Μεσόγειον μὲ τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν.

ἀποφυγὴν πλημμυρῶν καὶ ἀκόμη διὰ νὰ ὑπάρχῃ ἀρκετὸν ὕδωρ, ὥστε νὰ εἶναι δυνατὰ αἱ ἀρδεύσεις ὅταν ὁ Νεῖλος ἔχει ὀλίγον ὕδωρ, θέλουν οἱ Αἰγύπτιοι νὰ δημιουργήσουν ἀρκετὰ φράγματα καὶ τεχνητὰ λίμνες. Αὗται θὰ δέχωνται τὸ πλεόνασμα τοῦ ὕδατος, ὅταν ὁ Νεῖλος ἔχῃ πολὺ ὕδωρ, καὶ θὰ ἀποφεύγωνται αἱ πλημμύραι, θὰ διατηροῦν δὲ τὸ ὕδωρ τοῦτο, ὥστε νὰ γίνωνται δι' αὐτοῦ ἀρδεύσεις, ὅταν ὁ Νεῖλος δὲν θὰ ἔχῃ ἀρκετὸν ὕδωρ. Ὑπάρχουν ἤδη ἐν φράγμα παρὰ τὴν πόλιν Σιούτ καὶ ἄλλο παρὰ τὴν πόλιν Ἀσσουάν. Τὸ φράγμα τοῦ Ἀσσουάν εἶναι τὸ μεγάλυ-
 /

 τερον (ἔχει μῆκος 1950 μ., ὕψος 45 μ. καὶ πᾶχος 12 μ.).

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Ἡ Αἴγυπτος εἶναι χώρα καθαρῶς γεωργικὴ καὶ πλεόν τῶν 65% τοῦ πληθυσμοῦ τῆς εἶναι γεωργοί, οἱ λεγόμενοι Φελλάχοι. Τὸ κυριώτερον προϊόν εἶναι ὁ βάμβαξ, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀρίστης ποιότητος· ἡ ἀξία τοῦ ἐξαγομένου βάμβακος ἀνέρχε-
 |

 ται εἰς τὰ 80% τῆς συνολικῆς ἀξίας ὅλων τῶν ἐξαγομένων ἐξ Αἰγύ-
 πτου προϊόντων. Καλλιεργεῖται ἐπίσης ἀραβόσιτος, ὁ ὁποῖος μὲ τὰ παραγόμενα ὅσπρια καὶ λαχανικὰ ἀποτελεῖ τὴν βᾶσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων. Σῖτος ὄχι ἐπαρκὴς διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς χώρας. Σακχα-
 ροκάλαμον καὶ φοίνικες (χουρμαδιές), οἱ ὁποῖοι παρέχουν εἰς τοὺς κατοίκους τοὺς θρεπτικὸς σακχαρούχους καρπούς των, τὰς ἴνας των

Χαρτ. 37. Διαδρομή του ποταμού Νείλου.

τρέφονται βοοειδή, βούβαλοι, πρόβατα, αϊγες, κάμηλοι, ἵπποι, ἡμίονοι καὶ ὄνοι. Περισσότερον εἶναι ἀνεπτυγμένη ἡ πτηνοτροφία, ἰδίως ἡ τοι-
κὴ ὀρνίθων καὶ περιστέρων. Οἱ ἰχθύες ἀφθονοῦν καὶ ἡ ἀλιεῖα ἔχει
χρεστὴν ἀνάπτυξιν.

Ὅρυκτὸν πλοῦτον ἡ Αἴγυπτος δὲν ἔχει.

μὲ τὰς ὁποίας κατασκευά-
ζονται πῖλοι, ὑποδήματα, κά-
νιστρα, κλπ. καὶ τὸ ξύλον
των. Ἡ καλλιέργεια τῆς ἀμ-
πέλου, ἡ ὁποία κατὰ τὴν ἀρ-
χαιότητα ἐδίδεν ἐξαιρετικούς
οἶνους, ἔχει ἐγκαταλειφθῇ
σήμερον ἐξ αἰτίας τῆς Μου-
σουλμανικῆς θρησκείας τῶν
κατοίκων, ἡ ὁποία ἀπαγο-
ρεῖ τὴν πόσιν τοῦ οἴνου.
Ἀνευρίσκονται ἀμπελῶνες
μόνον εἰς τὴν ὁασιν Φα-
γιούμ, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἡ ἀμ-
πελος καλλιεργεῖται μόνον
διὰ τὴν παραγωγὴν ἐπιτρα-
πέζιων σταφυλῶν. Καλλιερ-
γοῦνται ἐπίσης τὰ γεώμηλα
καὶ ἡ ὄρυζα εἰς τὰς παρα-
κτίους ἐλώδεις περιοχάς, εἰς
ποσότητος ὥστε νὰ γίνεταί
καὶ ἐξαγωγή της. Προσπά-
θεται ἐγκλιματισμοῦ τοῦ κα-
πνοῦ ἀπέτυχον καὶ τὰ κα-
πνὰ τῆς ὑπαρχούσης σημαν-
τικῆς καπνοβιομηχανίας τῆς
Αἰγύπτου εἰσάγονται ἐξ Ἑλ-
λάδος καὶ Τουρκίας.

— Ἡ **κτηνοτροφία** κατέ-
χει δευτερεύουσιν θέσιν. Ἐκ-

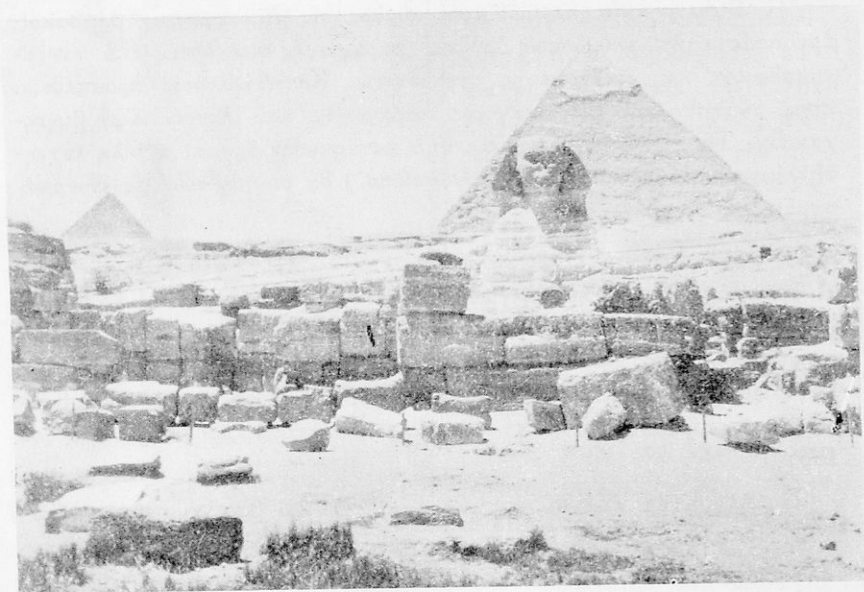
Ἡ **Βιομηχανία** περιορίζεται κυρίως εἰς ἐκκοκιστήρια βάμβακος, ἐργοστάσια ἀποφλοιώσεως ὀρύζης, παραγωγῆς σακχάρους ἀπὸ σακχαροκάλαμον καὶ κατασκευῆς σιγαρέττων. Καταβάλλονται προσπάθειαι πρὸς αὐξήσιν τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς καὶ ἱδρυσιν νέων βιομηχανιῶν. Τὰ παρὰ τὸ Ἀσσουάν ὑπὸ κατασκευὴν ἔργα (μεγάλῃ τεχνικῇ λίμνῃ καὶ ὑδροηλεκτρικὰ ἐργοστάσια) θὰ συντελέσουν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας.

Ἡ **συγκοινωνία** εἶναι καλὴ μόνον εἰς τὸ Δέλτα τοῦ Νείλου· γίνεται μὲ ἀρκετὰς σιδηροδρομικὰς γραμμὰς καὶ διὰ τοῦ ποταμοῦ. Μία γραμμὴ, ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ Καΐρου, φθάνει εἰς τὴν Ἀνω Αἴγυπτον καὶ ἐκεῖθεν προχωρεῖ εἰς τὸ Σουδάν, ἀφοῦ ἀφίσει διακλαδώσεις πρὸς τὰς ὁάσεις Φαγιούμ καὶ Χάργκα. Ἄλλῃ γραμμῇ, χωροῦσα πρὸς Α., συνδέει τὸ Κάϊρον μὲ τὴν Γάζαν καὶ ἐκεῖθεν προχωρεῖ παραλιακῶς πρὸς τὸ Κράτος τοῦ Ἰσραήλ.

Ἡ Αἴγυπτος **ἐξάγει** κυρίως βάμβακα καὶ βαμβακόσπορον, ὄρυζαν, πρῶϊμα λαχανικά, γεώμηλα, σιτάμι, χουρμάδες, δέρματα καὶ σιγαρέττα.

Εἰσάγει κυρίως ἄνθρακα, πετρέλαιον καὶ βιομηχανικὰ προϊόντα. Τὸ μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἐμπόριον εἶναι ἀρκετὰ σημαντικόν. Ἐξάγει εἰς τὴν Ἑλλάδα βαμβακόσπορον, γεώμηλα, χουρμάδες, σιτάμι καὶ πρῶϊμα λαχανικά καὶ εἰσάγει ἐξ Ἑλλάδος σταφυλὰς, ξηροὺς καρπούς, σάπωνα καὶ χημικὰ λιπάσματα.

Πληθυσμός. Κάτοικοι. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Αἰγύπτου ἀνέρχεται εἰς 25.000.000 (πυκνότης 25 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.). Ἄν ὅμως ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐκ τῆς ὅλης Αἰγύπτου κατοικεῖται μόνον ἡ κοιλάς καὶ τὸ Δέλτα τοῦ Νείλου, ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ φθάνει τοὺς 500 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ. καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ θεωρῇται ἡ Αἴγυπτος ὡς μία ἐκ τῶν πυκνότερων κατοικουμένων χωρῶν τοῦ κόσμου. Ἡ μεγίστη πλειονότης τῶν κατοίκων τῆς εἶναι Φελλάχοι (γεωργοί), Μουσουλμάνοι κατὰ τὸ θρήσκευμα· ὑπάρχουν ὅμως καὶ περὶ τὸ 1.500.000 Χριστιανοὶ (Μονοφυσῖται), οἱ ὁποῖοι λέγονται **Κόπται**. Εἰς τὰς παρυφὰς τῆς Ἐρήμου ζοῦν καὶ μερικοὶ Βεδουῖνοι, Ἀραβικῆς καταγωγῆς, οἱ ὁποῖοι εἶναι κτηνοτρόφοι καὶ διάγουν νομαδικὴν ζωὴν. Γλῶσσα εἶναι ἡ Ἀραβικὴ. Εἰς τὴν Αἴγυπτον ζοῦν καὶ ἀρκετοὶ Εὐρωπαῖοι, μεταξὺ δὲ

Το ογκώδες έρυθρωπὸν ἄγαλμα τῆς Σφιγγὸς καὶ ὀπισθὲν τῆς μία ἐκ τῶν πυραμίδων εἰς τὴν Αἴγυπτον.

τούτων περὶ τοὺς 100.000 "Ἕλληνες, οἱ ὅποιοι ἔχουν δημιουργήσει ἐκεῖ ἀκμαζούσας παροικίας, μὲ ἰδικὰ τῶν Νοσοκομείων, Σχολείων, Ἐκκλησιῶν, κλπ. ἰδίως εἰς Ἀλεξάνδρειαν καὶ Κάϊρον. Γενικῶς οἱ κάτοικοι τῆς Αἰγύπτου, οἱ ὅποιοι ἐδημιούργησαν ἀξιόλογον πολιτισμὸν 3.500 ἤδη ἔτη π.Χ., ἔχουν ὑποστῇ μεγάλῃ ἐπιμιξίαν μὲ τοὺς "Αραβας, τόσον ὥστε θεωροῦνται ὡς Ἀραβικὸς λαός. Ἀνήκουν εἰς τὴν Λευκὴν φυλὴν, ὑπάρχει ὅμως εἰς αὐτοὺς καὶ ἀρκετὸν Νεγρικὸν αἷμα καὶ Νεγρικὰ χαρακτηριστικά, ἰδίως εἰς τοὺς γειτονεῦοντάς μὲ τὸ Σουδάν, λόγῳ τῆς ἐκεῖ μεγάλης ἐπιμιξίας τῶν μὲ Νέγρους.

Σπουδαιότεραι πόλεις τῆς Αἰγύπτου. Εἰς τὴν Κάτω Αἴγυπτον :

Τὸ Κάϊρον, πρωτεύουσα τῆς Δημοκρατίας (3.050.000 κ.), εὕρισκόμενον ὀλίγον βορείως τῶν ἑρείπιων τῆς ἀρχαίας Μέμφιδος. Μὲ τὰ τεμένη (τζαμιά) καὶ τὰ Ἀραβικῆς τεχνοτροπίας μνημεῖα του, εἶναι ἀπὸ τὰς ὠραιότερας Μουσουλμανικὰς πόλεις. Εἰς τὰ Δ. τῆς πόλεως καὶ εἰς τὰς παρυφὰς τῆς Ἐρήμου εὕρεται τὸ ογκώδες ἐρυθρωπὸν ἄγαλμα τῆς

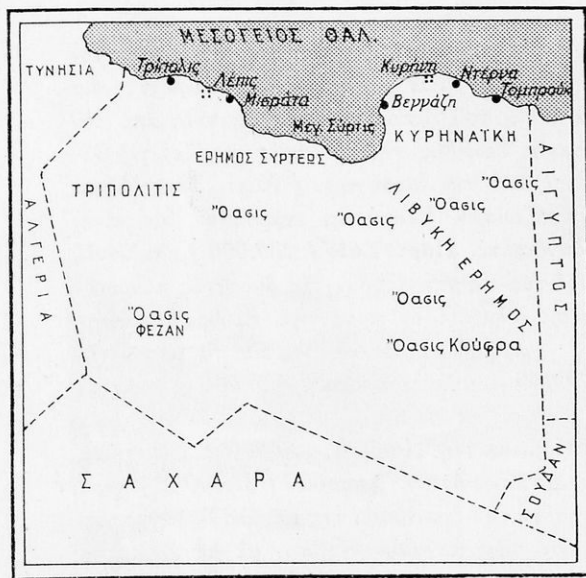
Σφιγγός και αί Πυραμίδες. Ἀλεξάνδρεια, ἡ δευτέρα εἰς πληθυσμὸν πόλις τῆς Αἰγύπτου (1.400.000 κ.) καὶ ὁ μεγαλύτερος λιμὴν τῆς, διὰ τοῦ ὁποίου διεξάγονται τὰ 80% τοῦ ἐμπορίου τῆς. Ἐκτίσθη ἀπὸ τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον ἐπὶ στενῆς λωρίδος γῆς, ἡ ὁποία χωρίζει τὴν λίμνην Μαριούτ (Μαρεώτιδα) ἀπὸ τὴν Μεσόγειον (Χαρτ. 33). Ἔχει, ὅπως καὶ τὸ Κάϊρον, ἀκμάζουσιν Ἑλληνικὴν παροικίαν καὶ εἶναι ἔδρα τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας. Πόρτ-Σάϊδ (230.000) καὶ Σουέξ (160.000 κ.) λιμένες, ὁ πρῶτος εἰς τὴν ἔξοδον τῆς διώρυγος πρὸς τὴν Μεσόγειον καὶ ὁ δεύτερος εἰς τὴν ἔξοδον πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν. Ἰσμαηλία (25.000), σιδηροδρομικὸς κόμβος εἰς τὸ μέσον τῆς διώρυγος. Μανσούρα (150.000 κ.) καὶ Ζαγαζίκ (120.000 κ.) κέντρα ἐμπορίου βάμβακος.

Εἰς τὴν Ἄνω Αἴγυπτον : Σιούτ (ἢ Ἀσσιούτ, 120.000 κ.) Φαγιούμ (100.000 κ.) εἰς τὴν ὁμώνυμόν τῆς ὄασιν. Ἀσσουάν (27.000 κ.) παρὰ τὴν ἀρχαίαν Συήνην καὶ πλησίον τοῦ ὁμώνυμου τῆς μεγάλου φράγματος. Λουξορ (25.000 κ.) πλησίον τῶν ἀρχαίων Θηβῶν, μὲ μεγαλοπρεπῆ ἐρείπια ἀρχαίων ναῶν.

Εἰς τὴν Χερσόνησον τοῦ Σινᾶ : Ἡ χερσόνησος τοῦ Σινᾶ κατοικεῖται ἀπὸ νομάδας Βεδουῖνους καὶ μόνον εἰς τὰ πρὸς τὴν Μεσόγειον παράλια τῆς ὑπάρχουν δύο ἀξιόλογοι πόλεις. Αὗται εἶναι τὸ Ἑλ - Ἀρίς καὶ ἡ Γάζα εἰς τὸν ὁμώνυμον διάδρομον, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ ἀφορμὴ διαρκῶν προστριβῶν καὶ ἐρίδων μεταξὺ Αἰγύπτου καὶ Ἰσραήλ.

Λ ι β ῦ η

Ἡ Λιβύη, πρῶην Ἱταλικὴ ἀποικία, ἐγένετο ἀνεξάρτητον κράτος ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1952. Ἔχουσα ἔκτασιν 1.760.000 τετρ. χιλίον. συνορεύει πρὸς Α. μὲ τὴν Αἴγυπτον καὶ τὸ Σουδάν, πρὸς Δ. μὲ τὴν Τυνησίαν, Ἀλγερίαν καὶ Σαχάραν, πρὸς Ν. μὲ τὴν Σαχάραν καὶ πρὸς Β. βρέχεται ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης. Πρὸς τὴν Μεσόγειον δὲν παρουσιάζει μεγάλον θαλάσσιον διαμελισμὸν· σχηματίζεται ἐκεῖ μόνον εἰς σημαντικὸς κόλπος, ἡ Μεγάλῃ Σύρτις (Χαρτ. 38.). Ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο τμήματα, τὴν Τριπολίτιδα πρὸς τὰ δυτικὰ καὶ τὴν Κυρηναϊκὴν πρὸς τὰ Ἀνατολικά. Οἱ ἄμμοι τῆς Ἐρήμου προεκτείνονται εἰς τὴν Λιβύην εἰς πολλὰ μέρη, ὅπως π.χ. εἰς τὸν κόλπον τῆς Σύρτεως, μέχρι τῆς θαλάσσης καὶ διὰ τοῦτο δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς προέκτασις τῆς Ἐρήμου Σαχάρας.

Χαρτ. 38. Λιβύη.

και δημητριακά. Είς την στεππώδη ζώνην καλλιεργούνται ὀλίγα δημητριακά, διότι αὕτη χρησιμοποιεῖται κυρίως διὰ τὴν **κτηνοτροφίαν**, ἢ ὅποια κατέχει πρωτεύουσαν θέσιν εἰς τὴν Λιβύην. Διατρέφονται κυρίως πρόβατα καὶ αἰγες καὶ κατὰ δεύτερον λόγον κάμηλοι καὶ ὄνοι· οἱ ποιμένες εἶναι γενικῶς νομάδες. Ἡ **ἀλιεία** εἶναι ἀρκετὰ ἀνεπτυγμένη, διότι τὰ παράλια ἔχουν ἀρκετοὺς ἰχθῆς καὶ σπόγγους· μέχρις ἐκεῖ μεταβαίνουν δι' ἀλιεῖαν σπόγγων καὶ Ἑλληνες σπογγαλιεῖς (ιδίως Καλύμνιοι). Ὑπάρχουν ἐνδείξεις ὅτι ἡ Λιβύη ἔχει πλουσίας πετρελαιοπηγάς, ἔχουν δὲ ἀνακαλυφθῆ μέχρι τοῦδε τοιαῦτα, αἱ ὅποια ἔχουν τεθῇ ὑπὸ ἐκμετάλλευσιν.

Ἡ **Συγκοινωνία** εἶναι ἀρκετὰ καλὴ μόνον εἰς τὴν παραλιακὴν ζώνην. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν εἶναι ὑποτυπώδης, διεξαγομένη κυρίως διὰ καραβανίων. Αἱ σπουδαιότεραι ἐκ τῶν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας ὁάσεων εἶναι αἱ ὁάσεις **Φεζάν** καὶ **Κούφρα**.

Ἐξάγει ἡ Λιβύη κρέατα, ζῶα, δέρματα, ἔριον, ἰχθῆς σπόγγους, καπνὸν καὶ χουρμάδες.

Εἰσάγει σίτον καὶ βιομηχανικά προϊόντα. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐξάγει κυρίως σφάγια καὶ δέρματα.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Ἀλιεία. Τὸ δυνάμενον νὰ καλλιεργηθῇ ἔδαφος εἶναι μία στενὴ λωρὶς γῆς, ἐκτεταμένη κατὰ μῆκος τῆς παραλίας. Νοτίως τῆς ζώνης ταύτης ἐκτείνεται μία ζώνη στεππώδης καὶ ἐν συνεχείᾳ ἡ μεγάλη **Λιβυκὴ Ἐρμος** μέτινας ὁάσεις ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Εἰς τὴν παραλιακὴν καλλιεργήσιμον ζώνην καλλιεργοῦνται ἐλαῖαι, ἄμπελοι, συκαῖ, ἀμυγδαλαῖ, ἐσπεριδοειδῆ, μόρεα, φοῖνικες, καπνὸς

Πληθυσμός και Κάτοικοι. Πόλεις. Ο πληθυσμός ανερχόμενος εις 1.200.000 κ. (πυκνότης πληθυσμοῦ μικροτέρα τοῦ I κ. κατὰ τετρ. χιλ.) συγκεντροῦται σχεδὸν ὁλόκληρος εἰς τὴν παραλιακὴν ζώνην. Οἱ κάτοικοι εἶναι **Βέρβεροι** (αὐτόχθονες), Μουσουλμάνοι κατὰ τὸ θρησκευμα, ὁμιλοῦν δὲ τὴν Ἀραβικὴν.

Εἰς τὴν Κυρηναϊκὴν καὶ τὴν Τριπολίτιδα εἶχον ἰδρύσει, κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, οἱ Ἕλληνες πόλεις εὐημερούσας. Εἶναι γνωστὴ ἡ μεγάλη καὶ εὐδαίμων Κυρήνη καὶ ἐπὶ Πτολεμαίων ἡ Κυρηναϊκὴ Πεντάπολις (5 πόλεις) ἀναπτύξασαι ἰσχυρὸν ἐμπόριον καὶ σημαντικὸν Ἑλληνικὸν πολιτισμὸν. Πόλεις ἔδρυσαν ἐκεῖ βραδύτερον καὶ οἱ Ῥωμαῖοι. Αἱ πόλεις ὅμως αὗται κατεστράφησαν ἀργότερον μὲ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν Ἀράβων. Σήμερον αἱ σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι : Ἡ **Τρίπολις** (140.000 κ.) τέως πρωτεύουσα τοῦ Βασιλείου· ἔχει ὠραῖα κτίρια (κατασκευασθέντα ἀπὸ τοὺς Ἰταλοὺς), καθὼς καὶ λιμένα. Διαμένουν εἰς αὐτὴν καὶ ὀλίγοι Ἕλληνες. **Μισράτα** (40.000 κ.), **Βεγγάζη** (80.000 κ.) καὶ **Ντέρνα** (16.000 κ.) λιμένες εἰς τὴν Κυρηναϊκὴν. Κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ 1961 ὠρίσθη ὡς πρωτεύουσα τῆς Λιβύης ἡ Ἑλ - Μπέϊδα.

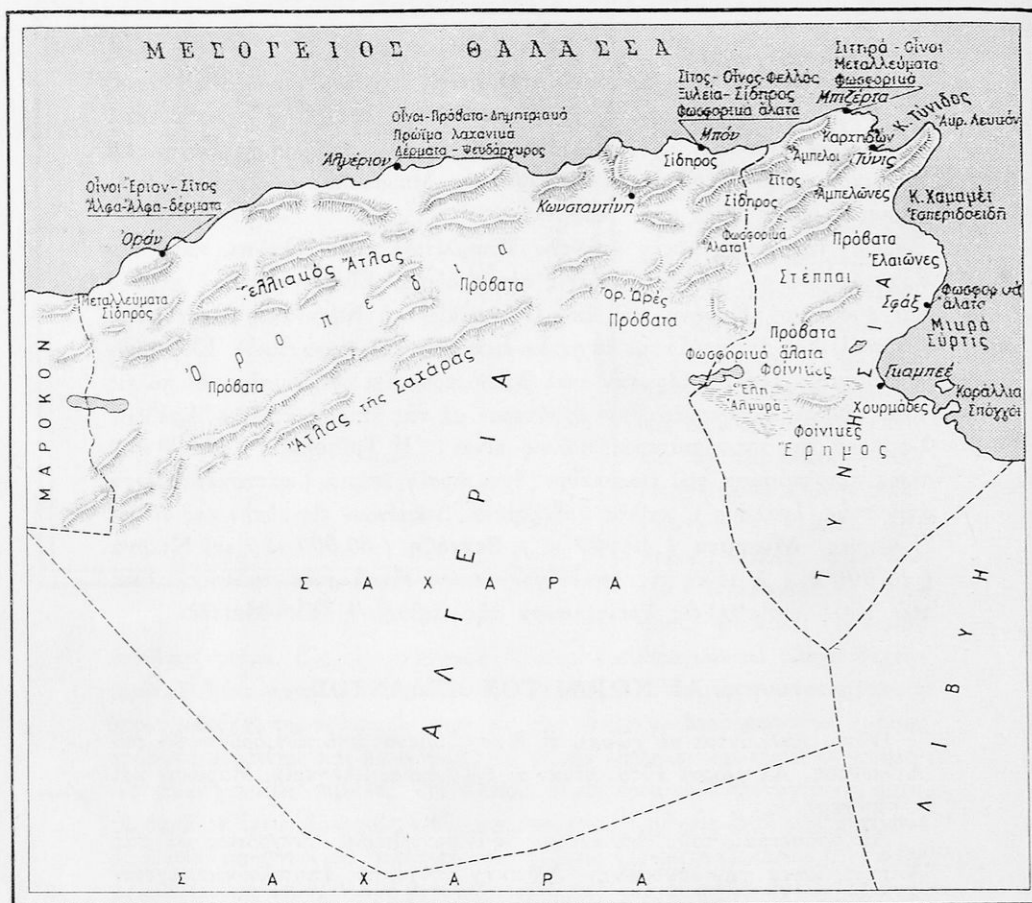
ΑΙ ΧΩΡΑΙ ΤΟΥ ΑΤΛΑΝΤΟΣ

Οὕτω καλοῦνται αἱ χῶραι, αἱ διασχιζόμεναι ὑπὸ τῶν ὁροσειρῶν τοῦ Ἀτλαντος. Αἱ χῶραι αὗται εἶναι αἱ : Τυνησία, Ἀλγερία, Μαρόκον καὶ ἡ Ταγγέρη.

Αἱ ὁροσεираὶ τοῦ Ἀτλαντος, δημιουργηθεῖσαι συγχρόνως μὲ τὰς Ἀλπεις, κατὰ τὴν λεγομένην Ἀλπικὴν περὶχωσιν, ἀποτελοῦν συνέχειαν τῶν Ἰταλικῶν Ἀπεννίνων καὶ συνεχίζονται καὶ ἐντὸς τῆς Ἰσπανίας μὲ τὴν ὁροσειρὰν τῆς Σιέρρα - Νεβάδα. Ὑψηλοτέρα ἐκ τῶν ὁροσειρῶν τοῦ Ἀτλαντος εἶναι ὁ Ὑψηλὸς ἢ Μέγας Ἀτλας (4250 μ.), ὁ ὁποῖος εὐρίσκεται εἰς τὸ Μαρόκον.

Τυνησία

Θέσις. Ἐκτασις. Πληθυσμός. Ἡ Τυνησία, Γαλλικὴ ἀποικία πρότερον, ἀπέκτησε τὴν ἀνεξαρτησίαν της ἀπὸ τοῦ 1957 καὶ εἶναι μία ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Εὐρισκομένη μεταξὺ τῆς Λιβύης, τῆς Ἀλγερίας καὶ τῆς Μεσογείου ἔχει ἑκτασιν 156.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυ-

Χαρτ. 39. Τυνησία και Αλγερία.

συν 4.000.000 κ. (πυκνότης πληθυσμοῦ 25). Ὁ Ἀτλας φθάνει μέχρι τῶν βορείων παραλλήλων τῆς Τυνησίας, ἐκτείνόμενος παραλλήλως πρὸς αὐτά, ὥστε νὰ καθίσταται δύσκολος ἡ διεξόδος εἰς τὴν χώραν ἀπὸ τὴν πλευρὰν αὐτὴν. Πρὸς τὰ ἀνατολικά της ὅμως, τὰ ὄρη δὲν ἐκτείνονται παραλλήλως πρὸς τὴν ἀκτὴν καὶ ἀπὸ τὸ μέρος αὐτὸ εἶναι εὐκολος ἡ διεξόδος. Πρῶτοι εἰσέδυσαν εἰς τὴν Τυνησίαν οἱ Φοίνικες (12 π.Χ. αἰὼν) καὶ κατὰ τὸν 8ον π. Χ. αἰῶνα ἔκτισαν εἰς τὰ βόρεια παράλια της τὴν Καρχηδόνα (μεταξύ Μπιζέρτας καὶ Τύνιδος). Οἱ Ρωμαῖοι ἐν συνεχείᾳ νικήσαντες τοὺς Καρχηδονίους καὶ καταστρέψαντες τὴν Καρχη-

δόνα ἐγκατεστάθησαν αὐτοὶ εἰς Τύνιδα, ἰδρύσαντες ἐκεῖ Ρωμαϊκὴν ἐπαρχίαν, τὴν ὁποίαν ἔλεγον Ἀφρικανικὴν Ἐπαρχίαν. Παντοῦ τῆς χώρας σῶζονται ἐρείπια Ρωμαϊκῆς ἐποχῆς, ἐρείπια πόλεων, δεξαμενῶν, ἀρδευτικῶν ἔργων κλπ. Ἐπέδραμον ὅμως ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν χώραν οἱ Βάνδαλοι, οἱ Ἀραβες καὶ οἱ Τούρκοι καὶ ὅλοι οἱ ἐπιδρομεῖς αὐτοὶ κατέστρεψαν τὰ διάφορα ἔργα, τὰ ὁποῖα εἶχον κατασκευάσει οἱ Ρωμαῖοι καὶ ἠρήμωσαν τὴν χώραν, ἥ ὁποία μετεβλήθη τελικῶς (ὅτε εὐρίσκειτο ὑπὸ τοὺς Τούρκους καὶ πρὸ τῆς καταλήψεώς της ἀπὸ τοὺς Γάλλους) εἰς ὀρμητήριον τῶν τρομερῶν Τυνησιῶν ἢ Βερβερίνων πειρατῶν.

Μορφολογία ἐδάφους. Γεωργία. Κτηνοτροφία. Αἱ ὁροσειραὶ τοῦ Ἀτλαντος, ἀρχόμεναι ἀπὸ τὸ ἀκρωτήριο Λευκόν, τὸ βορειότερον τῆς Ἀφρικῆς, συνεχίζονται πρὸς τὰ Α. εἰσχωροῦσαι εἰς τὴν Ἀλγερίαν καὶ Τυνησίαν. Μεταξὺ τῶν ὁροσειρῶν ὑπάρχουν κοιλάδες εὐφροὶ καὶ ὁροπέδια καὶ πρὸς τὰ ἀνατολικά τῆς χώρας πεδινὰ ἐκτάσεις, ὅπου τὸ μεσογειακὸν κλίμα εὐνοεῖ καλλιεργείας φυτῶν μεσογειακῶν. Καλλιεργοῦνται δημητριακά, ἄμπελοι, ἐλαῖαι, ὁπωροφόρα δένδρα καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν φοῖνικες. Εἰς τὰ ὄρη, αἱ πίπτουσαι βροχαί, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀρκεταί, εὐνοοῦν τὴν ὑπαρξίν δασῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τοιούτων ἐκ φελλοδρυῶν. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας τὸ κλίμα γίνεται στεππῶδες, διὰ τὴν κατὰ λήξιν εἰς ἐρημικόν. Εἰς τὰς στεππῶδεις ἐκτάσεις ἀκμάζει ἡ κτηνοτροφία, κυρίως αἰγῶν καὶ προβάτων καὶ κατὰ δευτέρον λόγον ὄνων, ἡμιόνων καὶ εἰς τὰ νότια καὶ καμήλων.

Ἡ ἄλιεῖα καὶ ἡ σπογγαλιεῖα ἔχουν μεγάλην ἀνάπτυξιν, διότι ὑπάρχουν εἰς τὰ παράλια ἀφθόνως ἰχθύες καὶ

Ἐρείπια τῆς Καρχηδόνης.

σπόγγι εξαιρετικής ποιότητας, διὰ τὴν ἀλιείαν τῶν ὁποίων μεταβαίνουν μέχρις ἐκεῖ καὶ Ἑλληνες σπογγαλιεῖς. Ὑπάρχουν ἀρκετὰ μεταλλεύματα σιδήρου καὶ φωσφορικῶν ἀλάτων, τὰ ὅποια χρησιμοποιοῦνται ὡς λιπάσματα, ἡ βιομηχανία ὅμως δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη.

Ἐξάγει ἡ Τυνησία σιτηρά, οἶνον, ἐλαιόλαδον, χουρμάδες, ζῶντα ζῶα, δέρματα, ἔριον, ἰχθῦς, σπόγγους, φωσφορικά ἄλατα καὶ μεταλλεύματα.

Εἰσάγει βιομηχανικὰ προϊόντα, καφέν, τέϊον, σάκχαριν.

Κάτοικοι καὶ πόλεις. Οἱ κάτοικοι προέρχονται ἐξ ἐπιμιξίας τῶν αὐτοχθόνων Βερβέρων μὲ τοὺς Ἀραβας, οἱ ὅποιοι τοὺς κατέκτησαν καὶ τοὺς ἐπέβαλον τὴν γλῶσσαν των καὶ τὴν θρησκείαν των.

Γλῶσσα εἶναι ἡ Ἀραβικὴ καὶ **Θρησκεία** ὁ Μωαμεθανισμός. Εἰς τὴν χώραν ζοῦν καὶ ἀρκετοὶ Ἴταλοί, Μαλτέζοι καὶ Γάλλοι.

Σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι: Ἡ **Τύνις** (680.000 κ.) πρωτεύουσα καὶ ἀσφαλέστατος λιμὴν. Ἀσφαλεῖς λιμένες εἶναι ἡ **Μπιζέρτα** (45.000 κ.) καὶ τὸ **Σφάξ** (65.000 κ.). Ἡ **Γκαμπές** (25.000 κ.) εὐρισκομένη εἰς τὸ βάθος τοῦ κόλπου τῆς Μικρᾶς Σύρτης, εἰς τὸ κέντρον ὁράσεως. ✓

α. χ. Ἕ Ἀ λ γ ε ρ ί α

Ἔκτασις. Πληθυσμός. Ἡ Ἀλγερία ἔχει ἔκτασιν 208.000 τετρ. χιλιομ. μετὰ τοῦ τμήματος δὲ τῆς **Σαχάρας**, τὸ ὅποῖον ἀνήκει εἰς αὐτήν, ἡ ἔκτασις τῆς φθάνει τὰ 2.200.000 τετρ. χιλιομ. Ὁ πληθυσμὸς εἶναι 10.000.000 κ., κατὰ πλειονότητα Ἀραβες (περὶ τὰ 6.000.000). Οἱ ὑπόλοιποι κάτοικοι εἶναι Βέρβεροι, αὐτόχθονες (οἱ Ἀραβες μετέβησαν καὶ ἐγκατεστάθησαν ἐκεῖ ὡς κατακτηταὶ) καὶ Εὐρωπαῖοι, ἰδίως Γάλλοι, ὑπολογιζόμενοι εἰς πλεόν τοῦ 1.000.000. Ἡ Ἀλγερία θεωρεῖται ὡς Γαλλικὸν μητροπολιτικὸν ἔδαφος καὶ οἱ κάτοικοί της εἶναι Γάλλοι ὑπῆκοοι. Διαιρεῖται εἰς 3 Νομοὺς ἧτοι τοὺς Νομοὺς **Ἀλγερίου**, **Ὀράν** καὶ **Κωνσταντίνης** καὶ εἰς τὴν λεγομένην **Ἀλγερίαν τοῦ Νότου**, ἡ ὁποία περιλαμβάνει τὸ εἰς τὴν Ἀλγερίαν ἀνήκον μέρος τῆς Σαχάρας. Μολονότι οἱ κάτοικοι τῆς Ἀλγερίας θεωροῦνται Γάλλοι ὑπῆκοοι, οὗτοι ζητοῦν καὶ ἀγωνίζονται νὰ ἀποτελέσουν ἓν ἀνεξάρτητον Κράτος, ὅπως συνέβη καὶ διὰ τὸ Μαρόκον καὶ τὴν Τύνιδα.

Μορφολογία ἐδά- φους. Κλίμα. Ὁ Ἄ-

τλας ἐκ τῆς Τυνησίας
προχωρεῖ καὶ εἰς τὴν
Ἀλγερίαν, ὅπου χωρί-
ζεται εἰς τὸν λεγόμενον
Τελλιακὸν Ἄτλαντα, ὅ-
στις φθάνει μέχρι τῆς
θαλάσσης, καὶ εἰς τὸν
Ἄτλαντα τῆς Σαχάρας.

Μεταξὺ τῶν δύο ὁροσει-
ρῶν ὑπάρχει μία περιοχὴ
ὁροπεδίων (Χαρτ. 39).

Ὁ Τελλιακὸς Ἄτλας
δέχεται ἀρκετὰς βροχάς,
λόγῳ τῆς γειτνιασέως
του μὲ τὴν Μεσόγειον
καὶ ἔχει ἀρκετὰ δάση,

μεταξὺ δὲ τούτων καὶ δάση φελλοδρυῶν. Ὁ Ἄτλας τῆς Σαχάρας δέχεται
ἐλαχίστας βροχάς, νοτίως δὲ τούτου αἱ βροχαὶ δὲν φθάνουν τὰ 0,25 μ.
ἐτησίως καὶ ἀρχίζει πλέον ἢ Ἡ Ερημος τῆς Σαχάρας. Γενικῶς τὸ κλίμα
μεσογειακὸν εἰς τὰ παράλια, μεταβάλλεται, καθ' ὅσον προχωροῦμεν
πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας, εἰς στεππῶδες καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς
ἐρημικόν.

Ἡ Γεωργία κατέχει τὴν πρώτην θέσιν καὶ καλλιεργοῦνται κυρίως
φυτὰ εὐδοκιμοῦντα εἰς τὸ μεσογειακὸν κλίμα. Καλλιεργοῦνται ὅμως μὲ
πρωτόγονα κατὰ τὸ πλεῖστον μέσα, πλὴν τῶν μεγάλων ἀγροκτημάτων,
τὰ ὁποῖα ἐκμεταλλεύονται Γάλλοι. Καλλιεργοῦνται δημητριακά, ἕμπε-
λοι, ἐλαῖαι, συκαῖ, ἐσπεριδοειδῆ, καπνός, βάμβαξ, λαχανικὰ καὶ ὁπο-
ροφόρα δένδρα.

Ἡ Κτηνοτροφία εἶναι κυρίως νομαδική τοιαύτη προβάτων.
Εἰς τὴν Ν. Ἀλγερίαν, ὅπου αἱ βροχαὶ σπανίζουν, γίνονται καλλιέρ-
γειαι μόνον εἰς τὰς δάσεις μὲ ἐπικρατοῦν φυτὸν τὸν φοῖνικα (χουρ-
μαδιά).

Ὁ ὁρυκτὸς πλοῦτος εἶναι ἀξιόλογος καὶ ὑπάρχουν εἰς τὴν Ἀλγε-

Ἀραβες νομάδες τῆς Ἀλγερίας.

Ἀποψις τοῦ Ἀλγερίου πρωτεύουσας τῆς Ἀλγερίας.

ρίαν ἀρκετὰ μεταλλεύματα καὶ ἤφθονα φωσφορικά ἄλατα, χρησιμοποιούμενα κυρίως ὡς λιπάσματα.

Ἡ **Βιομηχανία** ἔχει ἐλαχίστην ἀνάπτυξιν, περιοριζομένη κυρίως εἰς τὴν κατασκευὴν ταπήτων, δερματίνων εἰδῶν, τοιούτων ἀπὸ φυσικὰς ἱνας, προσεργημένες ἀπὸ τοὺς φοίνικας, καθὼς καὶ φελλοῦ ἀπὸ τῆς φελλοδρυῖς.

Ἐξάγονται μεταλλεύματα, οἶνοι, ἔλαιον, σιτηρὰ, ὀπῶραι, λαχανικά, φελλός, ζῶα, ἔρια καὶ δέρματα καὶ εἰσάγονται εἶδη βιομηχανικὰ καὶ ἀποικιακά.

Γλῶσσα εἶναι ἡ Ἀραβικὴ καὶ **Θρησκεία** ὁ Μωαμεθανισμός.

Σπουδαιότεραι πόλεις : Ἀλγέριον (800.000 κ.) πρωτεύουσα τοῦ ὁμωνύμου Νομοῦ καὶ ὅλης τῆς Ἀλγερίας. Κέντρον πειρατῶν παλαιότερον (τῶν περιφήμων Ἀλγερίνων πειρατῶν), εἶναι σήμερον θυμὰσις λιμὴν καὶ ὡραία πόλις, ὀνομαζομένη **Λευκὴ πόλις** ἐξ αἰτίας τῶν καταλευκῶν οἰκιῶν τῆς. Τὸ **Ὀράν** (390.000 κ.) πρωτεύουσα τοῦ ὁμωνύμου Νομοῦ, εἶναι ἀξιόλογος λιμὴν. **Μπὸν** (150.000 κ.) σημαντικὸς λιμὴν, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξάγονται σιτηρὰ καὶ μεταλλεύματα.

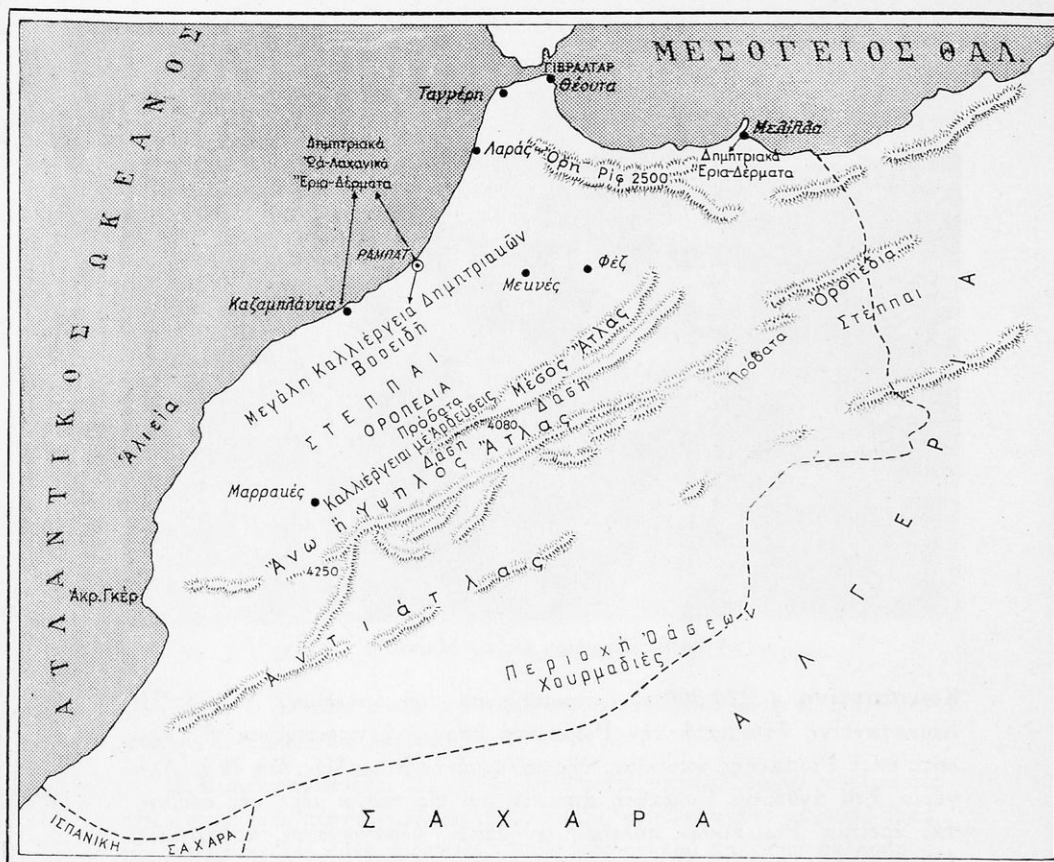
Ἀγροτικόν χωρίον εἰς τὸ Μαρόκον.

Κωνσταντίνη (220.000 κ.) πρωτεύουσα τοῦ ὁμωνύμου Νομοῦ. Ἡ Κωνσταντίνη ἦτο κατὰ τὴν Ρωμαϊκὴν ἐποχὴν ἡ πρωτεύουσα τῆς ἡλ-
λοτε ἐκεῖ Ρωστικῆς ἀποικίας, τῆς καλουμένης Νουμιδίας, ὅλη δὲ ἡ Ἀλ-
γερία ἦτο ἀνθοῦσα Ρωμαϊκὴ ἀποικία καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῆς σώζον-
ται ἐρείπια Ρωμαϊκῶν πόλεων, μνημείων, ὑδραγωγείων, ἀρδευτικῶν
ἔργων κλπ.

Μ α ρ ό κ ο ν ^{ΟΧΙ Γ} _{ΟΧΙ Β}

Τὸ **Μαρόκον** ἦτο Γαλλικὸν προτεκτοράτον κατὰ τὸ μέγιστον μέρος
του καὶ ὑπὸ Ἰσπανικὴν ἐξάρτησιν τὸ ὑπόλοιπον, ἐγένετο δὲ ἀνεξάρτητον
Σουλτανάτον ἀπὸ τοῦ 1956. Ἐκ τοῦ Μαρόκου παραμένουν σήμερον ὑπὸ
Ἰσπανικὴν κατοχὴν ἡ λεγομένη **Νοτία ζώνη τοῦ Μαρόκου** ἢ **Ἰφνι** καὶ
ἐκ τῆς πρότερον λεγομένης Ἰσπανικῆς βορείας ζώνης τοῦ Μαρόκου αἱ
πόλεις **Θέουτα, Μελίλλα** καὶ τινες πόλιναι.

Ὅρια. Ἐκτασις. Πληθυσμός. Περιλαμβάνεται τὸ Μαρόκον
μεταξὺ τῆς Μεσογείου πρὸς Β., τῆς Σαχάρας πρὸς Ν., τοῦ Ἀτλαντικοῦ
πρὸς Δ. καὶ τῆς Ἀλγερίας πρὸς Α. Ἐχεῖ ἔκτασιν 450.000 τετρ. χιλομ.

Χαρτ. 40. Μαρόκον.

καὶ πληθυσμὸν 10.000.000 κ. (πυκνότης πληθυσμοῦ 24 κ. κατὰ τετράκιον μ.). Διασχίζεται ἀπὸ Α. πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ ᾿Ατλαντος, ὁ ὁποῖος προεκτείνόμενος ἐκ τῆς ᾿Αλγερίας, χωρίζεται εἰς τὸ Μαρόκον εἰς 4 ὁροσειράς. Αὗται εἶναι ἀπὸ Β. πρὸς Ν. : Τὰ ὄρη Ρίφ (2500 μ.), ὁ Μέσος ᾿Ατλας (4080 μ.), ὁ ὕψηλος ᾿Ατλας (4250 μ.) καὶ τέλος ὁ ᾿Αντιάτλας (Χαρτ. 40), ἀπὸ τὰς νοτίους κλιτύς τοῦ ὁποῖου ἀρχίζει ἡ ἔρημος Σαχάρα (156.000 κ.). Μεταξὺ τῶν ὡς ἄνω ὁροσειρῶν ἐκτείνονται ὁροπέδια καὶ ἐκτάσεις στεππώδεις, πρὸς δὲ τὸν ᾿Ατλαντικὸν πεδιάδες ἀρκετὰ μεγάλαι καὶ εὐφοροί.

Τὸ κλίμα εἶναι εἰς τὰ βόρεια τοῦ μεσογειακόν, εἰς δὲ τὰ πρὸς τὸν

Ἀτλαντικὸν παράλια ὠκεάνιον μὲ ἀρκετὰς βροχάς, αἱ ὁποῖαι τροφοδοτοῦν ποταμοὺς μικροὺς μὲν, ἀλλὰ πολυτίμους, διότι δι' αὐτῶν ἀρδεύονται ἀρκεταὶ ἐκτάσεις, αἱ ὁποῖαι γίνονται οὕτω ἀποδοτικώταται. Καθ' ὅσον ὅμως προχωροῦμεν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας, τὸ κλίμα μεταβάλλεται εἰς στεπεπῶδες καὶ τέλος εἰς ἐρημικόν, μὲ παντελῆ σχεδὸν ἔλλειψιν βροχῶν (Ἐρημος Σαχάρα).

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Ἀλιεία. Τὸ Μαρόκον εἶναι καθαρῶς γεωργοκτηνοτροφικὸν κράτος καὶ τὰ $\frac{4}{5}$ τῶν κατοίκων τοῦ ἀποζοῦν ἐκ τῆς γεωργίας καὶ τῆς κτηνοτροφίας. Πρωτεύουσαν μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν θέσιν κατέχουν τὰ δημητριακά. Παράγονται ἐπίσης ὅσπρια, λίνον καὶ λινόσπορος καὶ καλλιεργοῦνται ἐλαῖαι, ἄμπελοι, κυρίως διὰ τὰς σταφυλὰς των (διότι ἡ Μουσουλμανικὴ Θρησκεία ἀπαγορεύει τὸν οἶνον)· ἐσπεριδοειδῆ καὶ διάφορα ὑπωροφύρα δένδρα, καθὼς καὶ φοῖνικες. Ἡ κτηνοτροφία διενεργεῖται περισσότερον ἀπὸ νομάδες κτηνοτρόφους καὶ κυρίως μὲ πρόβατα καὶ αἰγας. Ἐκτρέφονται ὅμως καὶ ἀρκετοὶ ὄνοι καὶ ἡμίονοι εἰς τὰ ὄρεινά, κάμηλοι εἰς τὰ νότια τῆς χώρας καὶ ἵπποι καὶ βοοειδῆ εἰς τὰ πεδινά. Τὰ δάση εἶναι ἀρκετὰ ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντος, μεταξὺ δὲ τούτων καὶ τοιαῦτα φελλοδρυῶν, ἐκ τῶν φλοιῶν τῶν ὁποίων παράγεται ἀρκετὸς φελλός. Ὑπάρχουν εἰς τὸ Μαρόκον ἀρκετὰ μεταλλεύματα καθὼς καὶ φωσφορικὰ ἄλατα, μένουν ὅμως ἀνεκμετάλλευτα λόγῳ ἔλλειψεως συγκοινωνιῶν. Οἱ ἰχθύες ἀφθονοῦν εἰς τὰ παράλια καὶ ἡ ἀλιεία εἶναι ἀρκετὰ ἀνεπτυγμένη.

Ἡ **βιομηχανία** εἶναι σχεδὸν ἀνύπαρκτος, ἂν ἐξαίρεσιν κανεῖς τὴν τοιαύτην τῆς κατεργασίας δερμάτων.

Κάτοικοι. Πόλεις. Εἰς τὸ Μαρόκον ὑπερτεροῦν οἱ ἰθαγενεῖς Βέρβεροι (65% Βέρβεροι καὶ 20% Ἀραβες). Ζοῦν ἐπίσης περὶ τὰς 350.000 Ἑβραῖοι, 400.000 Εὐρωπαῖοι (κατὰ τὸ πλεῖστον Γάλλοι) καὶ ἀρκετοὶ Μαυριτανοί. **Γλῶσσα** εἶναι ἡ Ἀραβικὴ καὶ **θρησκεία** ὁ Μωαμεθανισμός.

Σπουδαιότεραι πόλεις. εἶναι : Τὸ **Ραμπάτ** (180.00 κ.), πρωτεύουσα. Τὸ **Φέξ** (215.000 κ. ἐξ ὧν 16.000 Εὐρωπαῖοι). Ἡ **Καζαμπλάνκα** (700.000 κ. ἐξ ὧν 135.000 Εὐρωπαῖοι) ἡ μεγαλυτέρα πόλις καὶ ὁ μεγαλύτερος λιμὴν τοῦ Μαρόκου. **Μαρρακές** (230.000 κ.) ἐξ ὧν 12.500 Εὐρωπαῖοι. **Μεκνές** (150.000 κ. ἐξ ὧν 22.000 Εὐρωπαῖοι).

Ἰσπανικὸν Μαρόκον

Ἀπὸ τὴν πρὶν Ἰσπανικὴν Ἀφρικὴν εἰς τὸ Β. Μαρόκον δὲν ἀπομένουν σήμερον παρὰ αἱ πόλεις **Θέουτα, Μελίλλα** καὶ τινες ἄλλαι πολίχναι, συνολικῆς ἐκτάσεως, μετὰ τῆς περιοχῆς των, 213 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 143.000 κ. (ἐπὶ συνολικῆς πρὸ τοῦ 1956 ἐκτάσεως 20.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 1.045.000 κ.). Τὸ ὑπόλοιπον συνεσωματώθη μετὰ τοῦ ἄλλοτε Γαλλικοῦ Μαρόκου καὶ ἀπετέλεσεν ἀμφότερα τὸ Σουλτανᾶτον τοῦ Μαρόκου.

Ταγγέρη

Ἡ πόλις — λιμὴν τῆς Ταγγέρης μετὰ μικρᾶς γύρω τῆς περιοχῆς ἀποτελεῖ διεθνῇ καὶ ἀποστρατικιοποιημένην ζώνην, διότι εὐρίσκεται πλησίον τῆς ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν εἰσόδου τῶν στενῶν τοῦ Γιβραλτάρ, δεσπόζουσα τούτων. Ἐχει ἑκτασιν 349 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 349.000 κ. μεταξὺ τῶν ὁποίων πολλοὶ Εὐρωπαῖοι, ἰδίως Ἰσπανοί.

ΜΕΓΑΛΗ ΕΡΗΜΟΣ ΣΑΧΑΡΑ

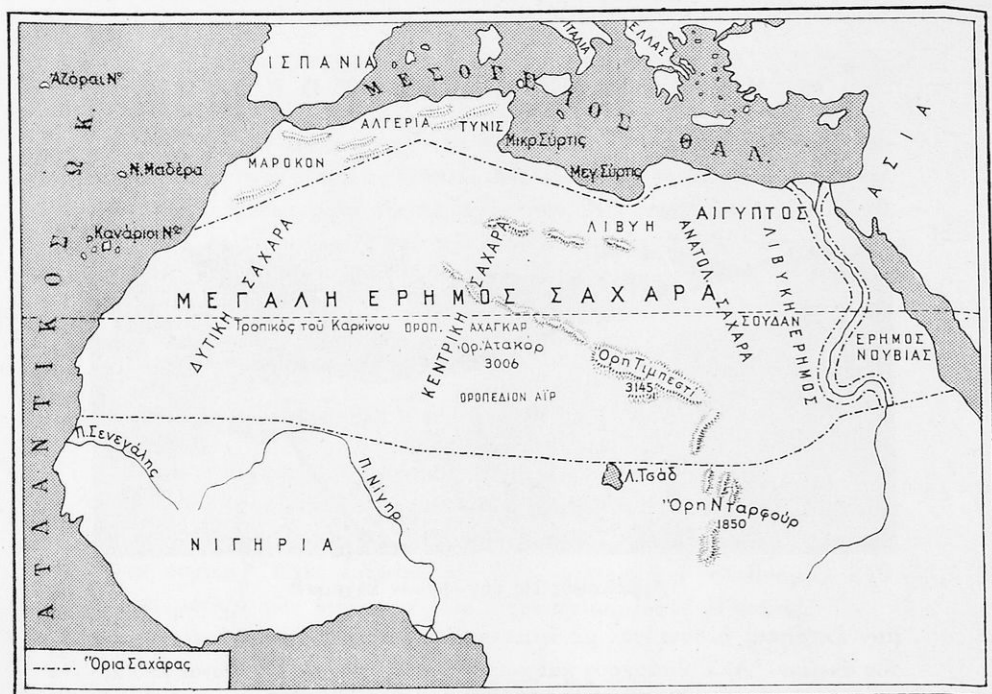
Θὰ εἰπωμεν ὀλίγα τινὰ χωριστὰ διὰ τὴν μεγάλην Ἐρημον Σαχάραν, τὴν μεγαλυτέραν Ἐρημον τῆς Γῆς, παρὰ τὸ ὅτι αὕτη ἀνήκει κατὰ τὸ ἔν μέρος τῆς εἰς τὰ μέχρι τοῦδε ἐξετασθέντα κράτη τῆς Β. Ἀφρικῆς καὶ κατὰ τὸ ὑπόλοιπον εἰς τὴν Δ. Ἀφρικὴν καὶ τὸ Σουδάν, τὰ ὁποῖα θὰ ἐξετάσωμεν κατωτέρω. Τὸ μῆκος ὅλης τῆς Ἐρήμου ὑπολογίζεται ἀπὸ Α. πρὸς Δ. εἰς 5.000 χιλιομ. καὶ τὸ πλάτος τῆς ἀπὸ Β. πρὸς Ν. εἰς 1.500 χιλιομ. Ὡς ὅρια τῆς Σαχάρας λαμβάνονται: Πρὸς Δ. ὁ Ἀτλαντικὸς. Πρὸς Β. ἡ ὁροσειρὰ τοῦ Ἀτλαντος, ἡ Θάλασσα τῆς Μικρᾶς καὶ τῆς Μεγάλης Σύρτους καὶ ἐν συνεχείᾳ ἡ Μεσόγειος (ἐξαιρουμένου τοῦ Δέλτα τοῦ ποταμοῦ Νεῖλου. Πρὸς Ν. μία γραμμὴ, ἡ ὁποία, ἀρχίζουσα ὀλίγον βορείως τοῦ ποταμοῦ Σενεγάλη, ἐφάπτεται τοῦ τόξου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει στρεφόμενος πρὸς Ν. ὁ ποταμὸς Νίγηρ καὶ διὰ τῆς λίμνης Τσαδ φθάνει εἰς τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν. Παλαιότερον ἡ Σαχάρα ἐθεωρεῖτο ὡς μία ἀπέραντος κατάξηρος ἑκτασις, σκεπασμένη μὲ ἄμμους καὶ ἐπίπεδος. Τοῦτο γνωρίζομεν σήμερον ὅτι δὲν εἶναι ἀληθές. Ὑπάρχουν βεβαίως εἰς τὴν Σαχάραν καὶ μεγάλαι ἐπίπεδοι καὶ σκεπασμένα μὲ ἄμ-

Ἀμμόλοφος εἰς τὴν ἔρημον Σαχάραν.

μον ἐκτάσεις ἢ τοιαῦται με ἀμμόλοφους, διαρκῶς μετακινουμένους ἀπὸ τὸν ἄνεμον. Ἄλλ' ὑπάρχουν καὶ τοιαῦται καλυπτόμεναι ὄχι μόνον ἀπὸ ἡμμον, ἀλλὰ ἀπὸ κροκάλας καὶ χάλικας καὶ ἔχουσιν ἀκόμη καὶ βραχώδη ὑψώματα. Καὶ τὰ καλυπτόμενα με κροκάλας καὶ χάλικας τμήματα αὐτὰ τῆς Σαχάρας εἶναι τὰ χειρότερα, διότι οὐδὲ σταγὼν ὕδατος, οὐδὲ ἡ παραμικρὰ ὕασις συναντῶνται ἐκεῖ καὶ ἡ ζωὴ ἐλλείπει τελείως ἀπὸ αὐτά. Οὐδὲν καραβάνιον τολμᾷ νὰ διασχίσῃ τὰς τελείως ἀνύδρους ἐρημικὰς αὐτὰς ἐκτάσεις. Μόνον τὰ αὐτοκίνητα, προκειμένου νὰ διασχίσουν τὴν Ἐρημον, προτιμοῦν αὐτάς, διότι ἔχουν σταθερὸν ἔδαφος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου δύνανται νὰ κινηθοῦν οἱ τροχοὶ των, ἐνῶ εἰς τὴν ἡμμον βυθίζονται. Εἰς τὴν Σαχάραν ὑπάρχουν ἀκόμη καὶ ὁροπέδια καὶ ὑψηλὰ ὄρη, ὅπως π.χ. τὰ ὁροπέδια Ἀχαγκάρ καὶ Αἶρ καὶ τὰ ὄρη Ἀτακόρ (3000 μ. ὕψος) καὶ Τιμπεστὶ (3145 μ.).

Ἡ θερμοκρασία φθάνει εἰς τὴν Σαχάραν κατὰ τὸ θέρος συχνάκις τοὺς 50° K. ὑπὸ σκιάν (παρατηρήθη καὶ θερμοκρασία 58° K., ἡ ὁποία εἶναι ἡ μεγαλύτερα παρατηρηθεῖσα ἐπὶ τῆς Γῆς θερμοκρασία ὑπὸ σκιάν). Κατὰ τὸν χειμῶνα ὅμως ἡ θερμοκρασία κατέρχεται καὶ κάτω τοῦ 0° (ἔχει παρατηρηθῇ θερμοκρασία -15°K.). Κατὰ τὴν ἡμέραν ἡ ὑπερ-

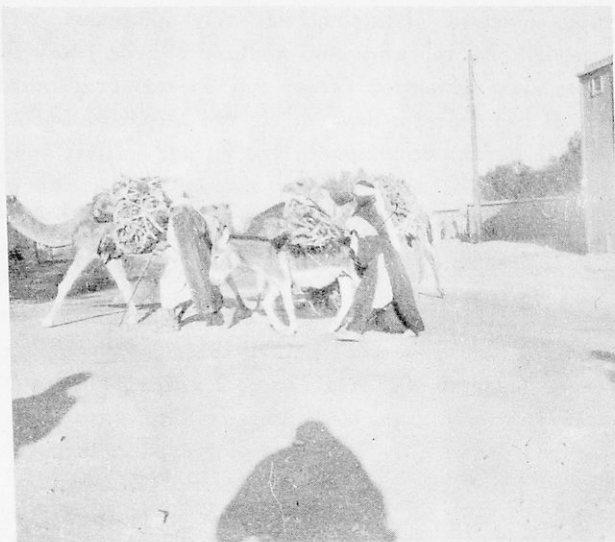

Χαρτ. 41. Σαχάρα.

θερμαινόμενη από τας ακτίνας του ήλιου Ἐρημος κάμνει τὴν θερμοκρασίαν ὑψηλὴν καὶ ἐξαναγκάζει τοὺς κατοίκους νὰ ἐνδύωνται μὲ ἐλαφρὰ ἐνδύματα. Ἀντιθέτως κατὰ τὴν νύκτα, ἡ ξηρότης τοῦ ἀέρος καὶ τὸ διαρκὸς ἀνέφελον τοῦ οὐρανοῦ δὲν παρεμποδίζουν τὴν ἀκτινοβολίαν θερμότητος ἀπὸ τὴν Γῆν πρὸς τὸ ἀχανές. Δι' αὐτὸ ἀκτινοβολεῖται πολὺ ποσὸν θερμότητος, τὸ ἔδαφος ψύχεται καὶ ἡ θερμοκρασία κατέρχεται χαμηλὰ, παρουσιαζομένης οὕτω μεγάλης διαφορᾶς θερμοκρασίας μεταξὺ ἡμέρας καὶ νυκτός.

Αἱ βροχαὶ εἶναι σπάνιαι, ἀλλὰ ραγδιόταται, ἀφίνουσαι εἰς ἐλάχιστον χρονικὸν διάστημα τεραστίας ποσότητος ὕδατος. Τότε αἱ ἀπὸ μακρὸν κατὰξηροι κοῖται τῶν ποταμῶν πλημμυρίζουν καὶ δὲν εἶναι ἄγνωστοι εἰς τὴν Σαχάραν οἱ πνιγμοὶ ἀπὸ πλημμύρας. Τὸ ὕδωρ ὅμως τῶν οὕτω πῶς ἀναζωογονουμένων, προσκαίρως καὶ διὰ μικρὰ χρονικὰ διαστήματα, ποταμῶν δὲν προφθάνει νὰ διανύσῃ μακρὸν διάστημα, διότι

καταπίνεται συντόμως από την άμμο. Μόνον ο Νεϊλος, από τους ποταμούς τους διασχίζοντας την Έρημον, κατορθώνει να φθάσει μέχρι της Μεσογείου και ο Νήγερ, ο οποίος φέρει την ευεργετική του επίδραση μέχρι των παρυφών της Έρήμου, άλλ' ούτος, στρεφόμενος προς νότον, απομακρύνεται ταχέως ταύ-

Φορτωμένοι κάμηλοι, τό κατ' έξοχήν ζώον της έρήμου

4 της. Είς την Σαχάραν, μολονότι σπανιώτατα βρέχει, υπάρχουν έν τούτοις αρκετά υπόγεια ύδατα και έχουν δημιουργηθή είς πολλά μέρη άρτεσιανά φρέατα, διά των οποίων τό ύδωρ αναβλύζει ένίοτε από βάθους 400 μ. Είς τά μέρη της Έρήμου, όπου υπάρχει ύδωρ, υπάρχουν **οάσεις** με κατοίκους ασχολουμένους είς καλλιιεργείας κυρίως φοινίκων και είς κτηνοτροφίαν με πρόβατα, αίγας, όνους και με τό χαρακτηριστικώτερον ζώον της Σαχάρας, δηλ. την έχουσαν ένα ύβον κάμηλον, ή οποία λέγεται δρομάς. Είς τά όροπέδια και τά όρη της Σαχάρας, καθώς και τās κοίτας των ποταμών, αί όποίαι διατηρούν ποιάν τινα ύγρασίαν, δέν απολείπει τελείως ή βλάστησις. Χόρτα από άγρωστώδη άντέχοντα είς την ξηρασίαν, άγριαί έλαίαι, πιστανίαι, άψυνθίδες κλπ. συναντώνται είς πολλά μέρη. Έκ των ζώων συναντώνται είς πολλάς περιοχάς της Σαχάρας άντιλόπαι, γαζέλαι, λαγωοί, θώες, άγριαί αίγες κλπ. Ό λέων φθάνει μέχρι των όροπεδίων του Άϊρ (Χαρτ. 41).

Είς τās οάσεις τό **κλίμα** είναι θερμόν και ύγρόν και μασιζονται οί κάτοικοι από την έλονοσίαν. Άντιθέτως είς την Έρημον ό άήρ είναι ξηρός, ό ήλιος (ό όποιος φονεύει τά μικρόβια) άφθονος και τό κλίμα

πολύ υγραινόν. Ἐξαιρουμένων τῶν ἡλιάσεων, τῶν ἐντερικῶν παθήσεων (λόγῳ τοῦ μὴ καλοῦ ποσίου ὕδατος) καὶ τῶν ψύξεων, αἱ ἀσθένειαι εἶναι ἄγνωστοι. Ὅσον καὶ ἂν φαίνεται παράδοξον, εἶναι ἀληθές ὅτι οἱ περισσότεροι θάνατοι εἰς τὴν Σαχάραν ὀφείλονται εἰς πνευμονίας, διότι ἡ μεγάλη θερμοκρασία τῆς ἡμέρας κάμνει τοὺς κατοίκους νὰ ἐνδύονται ἐλαφρῶς καὶ νὰ μένουν ἀπροφύλακτοι ἀπὸ τὸ νυκτερινὸν ψύχος. Οἱ ρευματισμοὶ ἐπίσης εἶναι συχνοί, λόγῳ τῆς μεγάλης καὶ ἀποτόμου πτώσεως τῆς θερμοκρασίας κατὰ τὰς νύκτας.

Οἱ κάτοικοι εἶναι κυρίως οἱ **Τουαρέγκ** καὶ οἱ **Μαυριτανοὶ** εἰς τὰ κεντρικὰ καὶ τὰ δυτικὰ τῆς Σαχάρας, ἀνήκοντες εἰς τὴν Λευκὴν φυλὴν καὶ οἱ **Τουμπού** τῆς Ἀνατολικῆς Σαχάρας (Λευκοὶ καὶ αὐτοί, ἀλλὰ μὲ πολὺ Νεγρικὸν αἷμα, λόγῳ τῆς μεγάλης ἐπιμιξίας των μὲ Νέγρους). Εἰς τὰς ὁάσεις ζοῦν καὶ ἀρκετοὶ **Νέγροι**, διότι αὐτοὶ ἀντέχουν εἰς τὸ θερμὸν καὶ ὑγρὸν κλίμα τῶν ὁάσεων. Οἱ κάτοικοι τῆς Σαχάρας ὑπολογίζονται περὶ τὸ 1.500.000. Εἶναι κτηνοτρόφοι, οἱ δὲ ζῶντες εἰς τὰς ὁάσεις εἶναι καὶ γεωργοί, καλλιεργοῦντες κυρίως φοίνικας (χουρμαδιές) καὶ εἰς τὴν σκιὰν τούτων σόργοι, ὀλίγον σῖτον, λαχανικά, καπνὸν καὶ ὀπωροφόρα δένδρα. Οἱ κάτοικοι τῶν ὁάσεων ἔχουν μονίμους κατοικίας· οἱ ἄλλοι εἶναι νομάδες.

Ἡ **συγκοινωνία**, διεξαγομένη ἄλλοτε ἀποκλειστικῶς μὲ καραβάνια καμήλων, γίνεται σήμερον ὅλοῦν καὶ περισσότερον μὲ τὰ αὐτοκίνητα καὶ τὰ ἀεροπλάνα. Τὰ αὐτοκίνητα χρειάζονται 3—4 ἡμέρας διὰ νὰ μεταβοῦν ἀπὸ τὸν ποταμὸν Νίγηρα εἰς τὴν πόλιν Ἀλγέριον, προτιμῶν δέ, καθὼς καὶ ἀνωτέρω εἶπομεν, τὰ χαλικιώδη καὶ κατὰξηρα τμήματα τῆς Ἐρήμου.

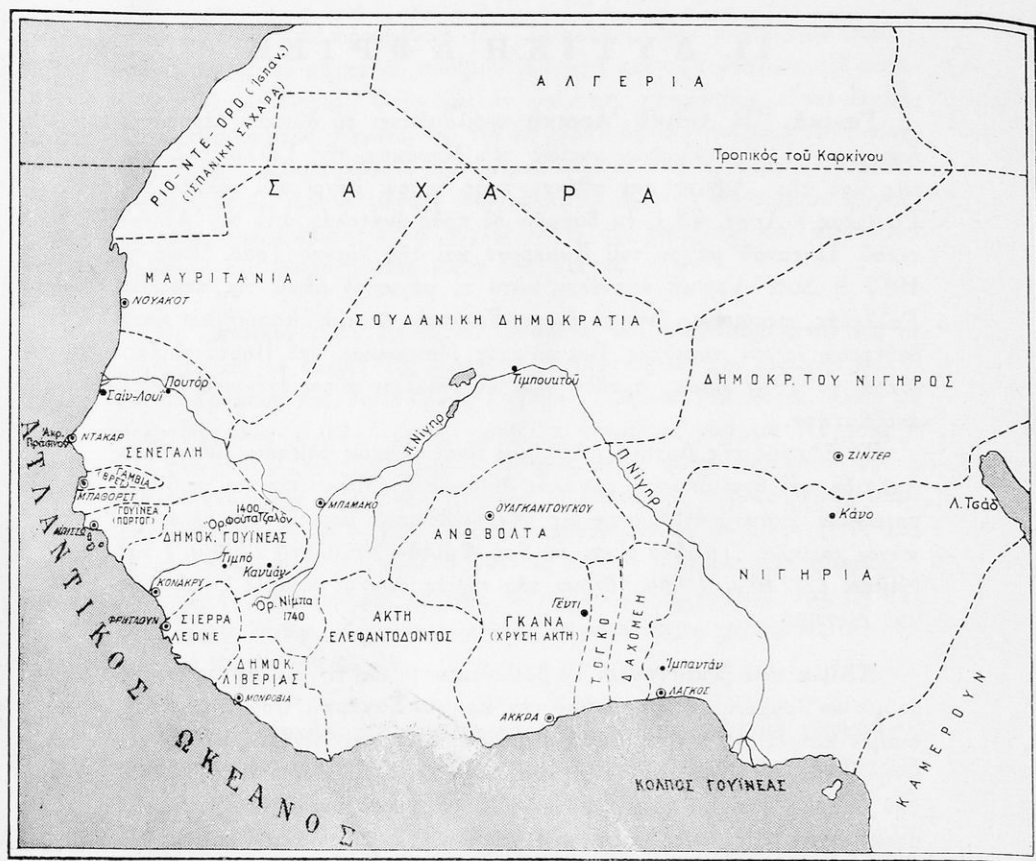
Σήμερον γίνονται εἰς τὴν Σαχάραν ἐντατικαὶ ἐρευναι διὰ τὴν ἀνεύρεσιν πετρελαίου, διότι ὑπάρχουν ἐνδείξεις περὶ τοῦ ὅτι τοῦτο ὑπάρχει ἐκεῖ ἀφθόνως καὶ ἔχουν ἀνευρεθῇ μέχρι σήμερον ἀρκετὰ πλούσια πετρελαιοπηγαί. Καταστρώνονται ἐπίσης διάφορα σχέδια διὰ τὴν ἀξιοποίησιν μὲ τεχνητὰς ἀρδεύσεις μεγάλων τμημάτων τῆς Σαχάρας, διότι τὸ ἔδαφός της δὲν εἶναι ἄγονον· ἔχει ὅλα τὰ ἀναγκαῖα συστατικὰ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν φυτῶν καὶ μόνον ἡ μεγάλη ἔλλειψις ὕδατος τὸ καθιστᾷ ἐρημικόν.

ΙΙ. ΔΥΤΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ

Γενικά. Ἡ Δυτική Ἀφρική περιλαμβάνει τὸ δυτικὸν μέρος τῆς ἡπείρου, τὸ εὐρισκόμενον νοτίως τοῦ Μαρόκου, τῆς Γαλλικῆς Σαχάρας καὶ τῆς Λιβύης καὶ φθάνει, πρὸς νότον, μέχρι τοῦ κόλπου τῆς Γουϊνέας (Χαρτ. 42), ἐκ δυσμῶν δὲ πρὸς ἀνατολάς, ἀπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ μέχρι τοῦ Καμερούν καὶ τῆς λίμνης Τσάδ. Ἔως τὸ 1957 ἡ Δυτ. Ἀφρική ἀποτελεῖ, κατὰ τὸ μέγιστον μέρος της, ἀποικίας Γαλλικὰς, φερομένης ὑπὸ τὸ ὄνομα Γαλλικὴ Δυτικὴ Ἀφρική καὶ κατὰ δεύτερον λόγον τοιαύτας Βρεταννικὰς, Ἰσπανικὰς καὶ Πορτογαλικὰς. Μετὰ τὸ 1957 ὅμως, σχεδὸν ὅλοι αἱ ἀποικίαι αὗται ἐγένοντο Κράτη ἀνεξάρτητα.

Τὸ ἔδαφος τῆς Δυτικῆς Ἀφρικῆς εἶναι γενικῶς ἐπίπεδον, διότι εἶναι παλαιὸν καὶ ἔχει ὑποστῇ μεγάλας διαβρώσεις. Μόνον ποῦ καὶ ποῦ παρμένουν ἀκόμη, ἀνθέξαντα εἰς τὴν διάβρωσιν, μερικὰ ὄρη, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ χαμηλά. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ὄρη **Φουτά - Ντζαλόν** (1400 μ.) καὶ **Νίμπα** (1740 μ.) ὅπου ἔχουν τὰς πηγὰς των οἱ ποταμοὶ **Σενεγάλης** καὶ **Νίγηρ**.

Κλίμα καὶ βλάστησις. Τὸ βορειότερον μέρος τῆς Δ. Ἀφρικῆς, στερούμενον βροχῶν, κατέχεται ἀπὸ τὴν Ἐρημον Σαχάραν. Ὅσον ὅμως πλησιάζει κανεὶς πρὸς τοὺς ποταμοὺς Σενεγάλην καὶ Νίγηρα καὶ τὴν λίμνην Τσάδ, ἀρχίζουν ἐμφανιζόμεναι ὀλίγαι βροχαί, αἱ ὁποῖαι ἐπιτρέπουν τὴν ὑπαρξίν χλόης ἀπὸ ἀγρωστοῶδη φυτά· ἔχομεν δηλαδὴ ἐκεῖ ἐκτάσεις στεππώδεις. Εἰς ταῦτα, πλὴν τῆς χαμηλῆς χλόης, συναντῶνται καὶ Ἀραβικαὶ ἀκακίαι, (αἱ ὁποῖαι δίδουν τὸ Ἀραβικὸν κόμμι), μιμῶζαι, νανώδεις φοίνικες κλπ. Ἡ θερμοκρασία εἶναι μεγάλη, φθάνουσα τοὺς 40° Κ. ὑπὸ σκιάν καὶ αἱ καλλιέργειαι εἶναι δυναταὶ μόνον πλησίον τῶν ποταμῶν Σενεγάλη καὶ Νίγηρος, ὅπου εἶναι δυνατόν νὰ γίνουν ἀρδεύσεις. Ὅλη ἡ ζώνη τῶν στεππῶν λέγεται **Σαέλ** (Χαρτ. 43). Ὅσον προχωροῦμεν νοτίως τῆς ζώνης ταύτης, αἱ βροχαὶ γίνονται ὁλοὲν καὶ περισσότεραι, ἡ φύομένη χλόη εἶναι ὑψηλὴ καὶ ἀνευρίσκονται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἰδίως κατὰ μῆκος τῶν ποταμῶν, συστάδες δένδρων. Αἱ περιοχαὶ μὲ τὴν βλάστησιν αὐτὴν λέγονται **σαβάνα**. Σχηματίζεται δηλαδὴ νοτίως τῆς Σαέλ ἡ ζώνη τῆς **Σαβάνας** Ἡ θερμοκρασία εἰς τὴν ζώνην αὐτὴν κυμαίνεται μεταξὺ τῶν 30° Κ. (μέση θερμοκρασία τοῦ θερμότερου μηνός)

Χαρτ. 42. Δυτική Αφρική.

και 23°K. (μέση θερμοκρασία του ψυχρότερου μηνός). Είναι μία άπεραντος επίπεδος και τελείως μονότονος έκτασις. Ἡ ὕψηλὴ χλόη, ἡ ὁποία φύεται εἰς αὐτὴν καὶ ἡ ὁποία γίνεται πολλάκις τόσο ὕψηλὴ, ὥστε νὰ σκεπάζῃ ἄνδρα ἐφιππον, ξηραίνομένη κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἀνομβριῶν καθιστᾷ εὐκολωτάτας τὰς πυρκαϊάς. Ἡ Σαβάνα εἶναι ἡ κατ' ἐξοχὴν κατάλληλος διὰ καλλιέργειας ἔκτασις καὶ εἰς αὐτὴν συγκεντροῦνται οἱ περισσότεροι κάτοικοι. Καλλιεργοῦνται ἐκεῖ κέχρος, ἀραβόσιτος, ὄρυζα, ἀραχίδες, γλυκοπατάτες, μανιόκα, βάμβαξ, καπνός, σιγάμι κλπ.

Εὐδοκιμεῖ ἐπίσης εἰς αὐτὴν ἡ **κτηνοτροφία**, λόγῳ τοῦ ἀφθό-
νου χόρτου. Εἰς τινὰς ὅμως περιοχὰς τῆς ζώνης τῆς Σαβάνας ζῇ ἡ
μυῖα *Τσέ-Τσέ*, ἡ μεταδίδουσα τὴν τρομερὰν ἀσθένειαν τοῦ ὕπνου καὶ
δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κτηνοτροφίας, διότι προσβάλλουσα
τὰ ζῶα, ὅπως καὶ τὸν ἄνθρωπον, ἐπιφέρει τὸν θάνατόν των. Λόγῳ
τῆς ἀφθόνου χλόης ἀφθονοῦν εἰς τὴν Σαβάναν, τόσον τὰ φυτοφάγα
ζῶα ὅσον καὶ τὰ σαρκοφάγα, στρουθοκάμηλοι, γαζέλλαι, ἀντιλόπαι,
καμηλοπαρδάλεις, ὄναγροι, λέοντες, λεοπαρδάλεις, πάνθηρες, ρινοκέ-
ρωτες, ἀγριόχοιροι καὶ μεγάλη ποικιλία πιθήκων, πτηνῶν, ἐρπετῶν
καὶ ἐντόμων.

Νοτιώτερον τῆς Σαβάνας, μεταξύ τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ μέχρις
ἀποστάσεως 10° ἀπὸ αὐτοῦ, σχηματίζεται μία ἄλλη ζώνη τῆς Δυτ.
Ἀφρικῆς. Εἰς αὐτὴν αἱ βροχαὶ εἶναι πολλαὶ καὶ ἡ θερμοκρασία δια-
τρεῖται μεταξύ τῶν 24° ἕως 28° Κ. καθ' ὅλον τὸ ἔτος. Εἰς τὴν ζώνην
αὐτὴν ἐπομένως αἱ συνθῆκαι εἶναι ἰδεώδεις διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν
φυτῶν καὶ διὰ τοῦτο ὑπάρχουν ἐκεῖ τὰ μεγάλα, πυκνὰ καὶ ἀδιαπέρα-
στα Ἰσημερινὰ δάση (ζουγκλαί). Τὸ κατάλληλον ὅμως διὰ τὴν ἀνά-
πτυξιν τῶν φυτῶν κλίμα τοῦτο, εἶναι τελείως ἀκατάλληλον διὰ τὴν ζωὴν
τῶν Εὐρωπαϊκῶν, (οἱ ὅποιοι ἔχουν συνηθίσαι νὰ ζοῦν εἰς εὐκρατὰ κλί-
ματα), λόγῳ τῆς καθ' ὅλον τὸ ἔτος ὑψηλῆς θερμοκρασίας καὶ τῆς με-
γάλης ὑγρασίας. Αἱ ἀφθονοὶ βροχαὶ δημιουργοῦν πολλοὺς ποταμούς.
οἱ μεγαλύτεροι τῶν ὁποίων εἶναι ὁ **Σενεγάλης**, ὁ ὁποῖος χύνεται εἰς
τὰς δυτικὰς πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν ἀκτὰς, καὶ ὁ **Νίγηρ**, (ὁ λεγόμε-
νος καὶ ποταμὸς τῶν Νέγρων), ὁ ὁποῖος χύνεται εἰς τὸν κόλπον τῆς
Γουινέας.

Κάτοικοι. Εἰς τὸ μεγαλύτερον τμήμα τοῦ Σαέλ καὶ εἰς τὴν Μαυρι-
τανίαν κατοικοῦν κυρίως Λευκοὶ δηλ. Ἀραβες, Βέρβεροι, Μαυριτανοί,
Τουαρέγκ καὶ διάφοροι μιγάδες, προερχόμενοι ἐξ ἐπιμιξίας τῶν ἀνωτέρω
μετὰ Νέγρων. Νοτίως τοῦ Σαέλ κατοικοῦν σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου Νέ-
γροι. Οὗτοι εἶναι γενικῶς ὑψηλοῦ ἀναστήματος, εὐκίνητοι καὶ δυνατοί,
μὲ χρῶμα τοῦ δέρματος ἀπὸ τὸ τελείως μέλαν μέχρι τὸ σοκολατῆ, προ-
γναθισμόν, πλατεῖαν καὶ μὲ πολὺ ἀνοικτοὺς ράθωνας ρῖνα, κόμην βρα-
χεῖαν καὶ σπειροειδῆ (κατσαρὴν πολὺ) καὶ χεῖλη παχέα. Πολλοὶ ἐξ
αὐτῶν, ἰδίως οἱ κατοικοῦντες τὴν περιοχὴν τῶν δασῶν, ζοῦν ζωὴν πρω-
τόγονον καὶ στεροῦνται μονίμου κατοικίας. Ἀλλὰ καὶ οἱ πλέον πολιτι-

ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

Ίσπανικὴ Δ. Ἀφρικὴ

Ἔχει αὕτη ἔκτασιν περὶ τὰς 300.000 τετρ. χιλίωμ., πληθυσμὸν μόλις 61.300 κατ. καὶ εἶναι Ἰσπανικὸν προτεκτοράτον.

Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ ἐντὸς τοῦ ἐδάφους τοῦ Μαρόκου εὐρισκόμενον Ἰφνι καὶ ἀπὸ τὴν λεγομένην Ἰσπανικὴν Σαχάραν. Αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ λεγόμενα Ρίο - ντε - Ὁρο καὶ Σάγκνια - Ἐλ - Χάμρα καὶ εἶναι τμῆμα τῆς μεγάλης Ἐρήμου Σαχάρας. Μεταξὺ τῶν κατοίκων εἶναι περὶ τοὺς 2.300 Εὐρωπαῖοι.

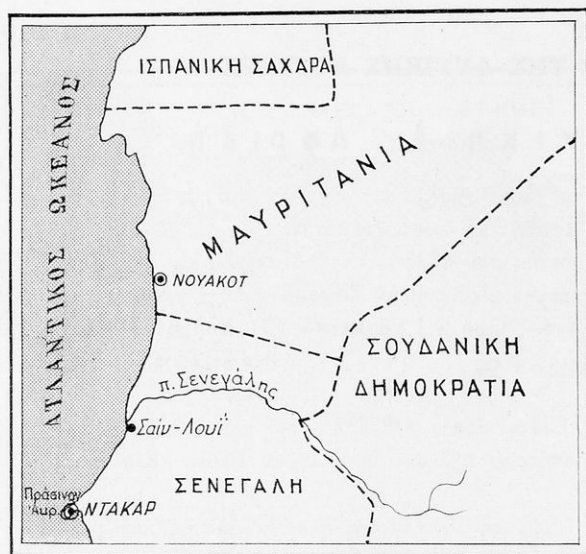
Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Σίντι - Ἰφνι (8.000 κ.) ἡ μεγαλυτέρα πόλις. Ἄλλη ἐκ τῶν σπουδαιότερων πόλεων ἡ πολίχνη Βίλλα - Κισνέρος (1.100 κ.).

Εἰς τὴν Ἰσπαν. Δ. Ἀφρικὴν ὑπάρχουν ὀρυχεῖα ἄλατος καὶ φωσφορικῶν λιπασμάτων. Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν ἀλιεῖαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν.

Μαυριτανία

Ἡ Μαυριτανία, τέως Γαλλικὴ ἀποικία, εἶναι ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Πρὸς τὰ Δ. καὶ τὰ βόρειά της εὐρίσκονται ὁ Ἀτλαντικὸς Ὠκεανός, ἡ Ἰσπανικὴ Δυτ. Ἀφρικὴ καὶ ἡ Γαλλικὴ Σαχάρα (Ἀλγερία). Πρὸς τὰ νότιά της εὐρίσκεται ἡ Σενεγάλη, ὁ ποταμὸς δὲ Σενεγάλης ἀνήκει ἐν μέρει καὶ εἰς τὴν Μαυριτανίαν. Πρὸς τὰ Α. καὶ τὰ ΒΑ. εὐρίσκονται ἡ Σουηδικὴ Δημοκρατία καὶ ἡ Γαλλικὴ Σαχάρα.

Ἡ ἔκτασίς της εἶναι 1.085.000 τετρ. χιλίωμ., ἀλλὰ ὁ πληθυσμὸς εἶναι μόλις 624.000 κατ., διότι τὸ μέγιστον μέρος της εἶναι ἡ Ἐρημος Σαχάρα. Οἱ κάτοικοι, σχεδὸν ἐν τῇ ὁλότητί των Μαυριτανοί, ἀνήκουν εἰς τὴν Λευκὴν φυλὴν καὶ ἐπιδίδονται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Τρέφουν πρόβατα ἰδίως καὶ κατὰ δεῦτερον λόγον βόας καὶ καμήλους, συλλέγουν τὸ ἀραβικὸν κόμμι ἀπὸ τὰς Ἀραβικὰς ἀκακίας καὶ καλλιερгоῦν εἰς τὰς παρὰ τὸν ποταμὸν Σενεγάλην ἀρδευομένας ἐκτάσεις σόργον, κριθὴν, ἀραβόσιτον καὶ ὄρυζαν. Εἰς τὰ παράλια ἀπασχολοῦνται καὶ μὲ τὴν ἀλιεῖαν. Ἔχει μεταλλεύματα σιδήρου, χαλκοῦ καὶ ὀρυκτὸν ἄλας.

Χαρτ. 43α. Μουριτανία.

Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Γαλλική, οἱ κάτοικοι ὅμως ὁμιλοῦν Ἀραβικά καὶ Βερβερικά.

Θρησκεία εἶναι ὁ Ἰσλαμισμὸς καὶ διὰ τοῦτο ἡ Μαυριτανία λέγεται Ἰσλαμικὴ Δημοκρατία.

Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Νουακὸτ (4.800 κ.), παράλιος πόλις καὶ λιμὴν, εὐρισκομένη εἰσέτι ὑπὸ ἀνέγερσιν.

Σ ε ν ε γ ά λ η

Τέως Γαλλικὴ ἀποικία μετὰ τοῦ Ντακάρ, ἀποτελεῖ σήμερον μετ' αὐτοῦ ἀνεξάρτητον Δημοκρατίαν. Ἔχει ἔκτασιν 198.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 2.300.000 κατ. Οἱ κάτοικοι εἶναι **Νέγροι**, λεγόμενοι Σενεγαλέζοι, ζοῦν δὲ εἰς τὴν χώραν καὶ περὶ τὰς 50.000 Εὐρωπαῖοι, ἰδίως Γάλλοι.

Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν, τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὴν ἀλιείαν. Τὰ δυνάμενα νὰ καλλιεργηθοῦν ἐδάφη εὐρίσκονται πλησίον τοῦ ποταμοῦ Σενεγάλης, ὅπου εἶναι δυνατὰ αἱ ἀρδεύσεις, διότι αἱ βροχαὶ εἶναι ἐλάχισται. Ἡ Σενεγάλη ἔχει μεγάλην παραγωγὴν καὶ ἐξαγωγὴν ἀραχίδων. Πλὴν τούτων καλλιεργεῖται ἡ ὄρυζα, ὁ ἀραβόσιτος, ὁ βάμβαξ, ὁ καπνός, οἱ φασιόλοι κλπ. Παράγεται ἐπίσης ἀρκετὸν φοινικέλαιον ἀπὸ τὰ σπέρματα τοῦ ἐλαιοφοίνικος, μέλι καὶ κηρὸς μελισσῶν καὶ ἀραβικὸν κόμμι.

Γλῶσσα ἐπίσημος εἶναι ἡ Γαλλικὴ, ὁμιλοῦνται ὅμως ἀπὸ τοὺς κατοίκους διάφοροι τοπικαὶ διάλεκτοι.

Τὸ 75% τῶν κατοίκων εἶναι Μουσουλμάνοι κατὰ τὸ **θρήσκευμα** καὶ οἱ ὑπόλοιποι εἶναι Χριστιανοὶ (Καθολικοὶ) καὶ Εἰδωλολάτραι.

Τὸ **Ντακάρ** (320.00 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ ὁ σημαντικώτερος λιμὴν τῆς Δυτ. Ἀφρικῆς (ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ). **Σαιν - Λουὶ** (60.000 κ.), εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ Σενεγάλη, εἶναι ἡ δευτέρα εἰς πληθυσμὸς πόλις.

Σουδανικὴ Δημοκρατία

Εὐρίσκεται ἀνατολικῶς τῆς Σενεγάλης καὶ τῆς Μαυριτανίας. Τέως Γαλλικὴ ἀποικία, εἶναι σήμερον ἀνεξάρτητος Δημοκρατία.

Ἔχει ἔκτασιν 1.200.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 3.700.000 κατ. μεταξύ τῶν ὁποίων 6.300 Εὐρωπαῖοι. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς, πρὸς τὰ βόρειά της, κατέχεται ἀπὸ τὴν Ἐρημον Σαχάραν. Νοτιώτερον ὑπάρχουν στεπεπώδεις ἐκτάσεις καὶ πρὸς τὰ νότια ἐκτείνεται ἡ σαβάνα, ἐκεῖ δὲ εὐρίσκονται καὶ αἱ καλλιεργήσιμοι ἐκτάσεις. Καλλιεργήσιμοι ἐκτάσεις εὐρίσκονται καὶ πλησίον τῶν ποταμῶν Σενεγάλη καὶ Νίγηρος, ὅπου εἶναι δυνατὰ αἱ ἀρδεύσεις (οἱ δύο αὐτοὶ ποταμοὶ εἰς ἀρκετὸν μῆκος τῶν ἀνήκουν εἰς τὴν Σουδανικὴν Δημοκρατίαν).

Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν κτηνοτροφίαν, ἰδίως προβάτων καὶ βοοειδῶν καὶ τὴν γεωργίαν. Παράγονται ἀραχίδες, ἀραβικὸν κόμμι, βάμβαξ, ὄρυζα, ἀραβόσιτος, φυτικὸν βούτυρον, τὸ λεγόμενον βούτυρον καριτέ ἀπὸ τοὺς καρποὺς τῶν βουτυροδένδρων ἢ δένδρων καριτέ.

Γλῶσσα ἐπίσημος εἶναι ἡ Γαλλικὴ, ὁμιλοῦνται ὅμως διάφοροι τοπικαὶ διάλεκτοι. Τὰ 10% τῶν κατοίκων εἶναι Χριστιανοὶ καὶ οἱ ὑπόλοιποι Μουσουλμάνοι καὶ Εἰδωλολάτραι.

Τύπος κατοίκου τῆς Μαυριτανίας.

Πρωτεύουσα είναι ή **Μπαμακό** (85.000 κ.) έκτισμένη εις τὰς όχθας του ποταμου Νίγηρος. Όμοίως επί των όχθων του Νίγηρος εύρίσκονται και αι πόλεις **Σεγκού** (21.000 κ.) και **Τιμπουκτοϋ**, ή δευτέρα εις την καμπήν του Νίγηρος.

Δημοκρατία του Νίγηρος

Ή **Δημοκρατία του Νίγηρος**, τέως και αύτη Γαλλική άποικία, είναι ανεξάρτητος Δημοκρατία. Εύρίσκεται ανατολικώς της Σουδανικής Δημοκρατίας και νοτίως της Άλγερίας και της Λιβύης, έχει δε έκτασιν 1.250.000 τετρ. χιλ. και πληθυσμόν 2.800.000 κατ. Μέγα μέρος και της χώρας αυτής κατέχεται από την Έρημον Σαχάραν, τὸ υπόλοιπον δὲ είναι έκτάσεις στεππώδεις και πρὸς τὰ νότια είναι «σαβάνα» Εἰς την περιοχὴν της «σαβάνας» και ὅπου είναι δυνατὰ αι ἀρδεύσεις με τὰ ὕδατα του Νίγηρος ἐκεῖ εύρίσκονται τὰ καλλιεργήσιμα ἐδάφη. Ο Νίγηρ διαρρέει την χώραν κατὰ τὸ ΝΔ τμήμά της και είναι πολύτιμος διὰ την γεωργίαν, διότι ἐπιτρέπει τὰς ἀρδεύσεις.

Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται με την **γεωργίαν** και κυρίως με την **κτηνοτροφίαν**. Παράγονται τὰ αὐτὰ γεωργικὰ προϊόντα, τὰ ὅποια ἀνέυρομεν εις τὰς προηγουμένως ἐξετασθείσας Δημοκρατίας και ἐκτρέφονται κυρίως πρόβατα και βοοειδῆ.

Ἐπίσημος γλῶσσα είναι ή Γαλλική. Ὡς πρὸς τὸ **θρήσκευμα** οἱ περισσότεροι κάτοικοι είναι Μουσουλμάνοι ἢ Εἰδωλολάτραι, οἱ ὑπόλοιποι δὲ Χριστιανοί.

Τὸ **Νιαμέϋ** (18.000 κ.), εύρισκόμενον εις τὰς όχθας του ποταμου Νίγηρος, είναι ή πρωτεύουσα. Ἡ **Ζίντερ** (10.000 κ.) ή δευτέρα εις πληθυσμόν πόλις. Καὶ αι δύο αὐταὶ πόλεις ἔχουν ἀεροδρόμια.

Γ α μ β ί α

Ή **Γαμβία**, άποικία και προτεκτοράτον Βρετανικόν, εύρίσκεται εις τὰ πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν παράλια, περιβαλλομένη ἀπὸ τὰ ἄλλα της μέρη ἀπὸ την Δημοκρατίαν της Σενεγάλης. Εἰς αὐτὴν ἀνήκει και ή πολὺ πλησίον της ἀκτῆς εύρισκομένη νῆσος **Σαῖντ - Μαίρυ** (Ἀγ. Μαρία).

Ἡ ἔκτασίς της εἶναι 10.400 τετρ. χιλιόμε. καὶ ὁ πληθυσμὸς 270.000 κατ. Οὗτοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν **γεωργίαν** καὶ τὴν **κτηνοτροφίαν**, αἱ κυριώτεραι δὲ καλλιέργειαι εἶναι αἱ τῆς ἀραχίδος, τοῦ ἀραβοσίτου, τῆς ὀρύζης, τοῦ σόργου καὶ τῆς μανιόκας.

Ἡ **Μπάθορστ** (8.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα, κειμένη ἐπὶ τῆς νήσου Σαίντ - Μαίρυ.

Πορτογαλικὴ Γουϊνέα

Ἔχει αὕτη ὄρια πρὸς Β. τὴν Σενεγάλην, πρὸς Ν. καὶ Α. τὴν Δημοκρατίαν τῆς Γουϊνέας καὶ πρὸς Δ. τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν. Ἀνήκει εἰς τὴν Πορτογαλίαν, θεωρουμένη ὑπὸ ταύτης ὡς ὑπερπόντιον Πορτογαλικὸν ἔδαφος (δηλ. Πορτογαλικὴ ἐπαρχία). Εἰς αὐτὴν ἀνήκουν καὶ αἱ πλησίον τῆς ἀκτῆς νῆσοι **Μπισάγκος**, μετὰ τῶν ὁποίων ἔχει ἔκτασιν 36.300 τετρ. χιλιόμε. καὶ πληθυσμὸν 520.000 κατ.

Ἐπίσημος **γλῶσσα** εἶναι ἡ Πορτογαλική, ὁμιλοῦνται ὅμως διάφοροι τοπικαὶ διάλεκτοι. Οἱ περισσώτεροι τῶν κατοίκων εἶναι Μουσουλμάνοι ἢ Εἰδωλολάτραι καὶ οἱ ὑπόλοιποι Χριστιανοὶ (Καθολικοὶ). Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν **γεωργίαν** καὶ τὴν **κτηνοτροφίαν** καὶ παράγονται ἀραχίδες, βάμβαξ, ὄρυζα, μανιόκα, σόργον καὶ κοκκοκάρυα (Ἰνδικῆς καρύδες) ἀπὸ τοὺς κοκκοφοίνικας.

Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Μπισσώ** (6.000 κ.).

Δημοκρατία τῆς Γουϊνέας

Ἡ **Δημοκρατία τῆς Γουϊνέας**, σήμερον ἀνεξάρτητος, ἦτο πρότερον ἀποικία Γαλλικῆ. Βρέχεται πρὸς τὰ δυτικὰ της ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν καὶ συνορεύει πρὸς Β. μὲ τὴν Πορτογαλικὴν Γουϊνέαν καὶ τὴν Σενεγάλην, πρὸς Ν. μὲ τὴν Σιέρρα - Λεόνε καὶ τὴν Λιβερίαν καὶ πρὸς Α. μὲ τὴν Ἀκτὴν τοῦ Ἐλεφαντόδοντος καὶ τὴν Σουδανικὴν Δημοκρατίαν.

Ἔχει ἔκτασιν 246.000 τετρ. χιλιόμε. καὶ πληθυσμὸν 2.700.000 κ.

Πρὸς τὰ ἀνατολικά της εἶναι ὁρεινή, μὲ χαμηλὰ ὅμως ὄρη. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ὄρη **Φουτά - Ντζαλόν** (1400 μ.) καὶ **Νίμπα** (1740 μ.) Ἀπὸ αὐτὰ πηγάζουν οἱ ποταμοὶ **Σενεγάλης** καὶ **Νίγηρ**, οἱ ὅποιοι ἀνέχουν κατὰ τὸν ἥνω ροῦν των εἰς τὴν Γουϊνέαν.

Έχει πολλές βροχές, αί οποῖαι εἰς τινας περιοχάς της φθάνουν τὰ 4 μ. ἑτησίως καί διὰ τοῦτο μεγάλα δάση καί ἐκτεταμέναι σαβάναι.

Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται κυρίως μέ τήν **γεωργίαν** καί ὀλιγώτερον μέ τήν κτηνοτροφίαν. Καλλιεργοῦνται κυρίως ἀραχίδες, μανιόκα, σόργον, ἀραβόσιτος, ὄρυζα, καφές, γλυκοπατάτες, βανανέαι, κοκκοφοίνικες, ἐλαιοφώινικες, κίνα (διὰ τήν παραγωγὴν κινίνης κλπ.). Ἐκτρέφονται κυρίως βοῦειδῆ καί πρόβατα.

Ὑπάρχουν διάφορα ὀρυκτά, μεταξὺ τῶν ὁποίων χρυσός καί ἀδάμαντες.

Ἐπίσημος **γλῶσσα** εἶναι ἡ Γαλλική, κατὰ δὲ τὸ **θρήσκευμα** οἱ κάτοικοι εἶναι ἄλλοι μὲν Μωαμεθανοί, ἄλλοι Εἰδωλολάτραι καί ἄλλοι Χριστιανοί.

Ἡ **Κόνακρυ** (115.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα καί ἡ **Κανκάν** (25.000 κ.) ἡ δευτέρα εἰς πληθυσμὸν πόλις συνδεομένη σιδηροδρομικῶς μέ τήν Κόνακρυ.

Σ ι έ ρ ρ α - Λ ε ό ν ε

Αὕτη, τέως Βρεταννική ἀποικία, ἔγινεν ἀνεξάρτητος Δημοκρατία ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1961, ἀνήκει ὅμως εἰς τήν Βρεταννικὴν Κοινοπολιτείαν. Εὐρίσκεται εἰς τήν πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν ἀκτὴν, ἀπὸ τὰ ἄλλα δὲ μέρη της περιβάλλεται ἀπὸ τήν Γουινέαν καί τήν Λιβερίαν.

Ἡ ἑκτασίς της εἶναι 72.600 τετρ. χιλιόμε. καί ὁ πληθυσμὸς της 2.000.000 κ. Ἐχει **κλίμα** ὑγρὸν καί θερμὸν, διότι εὐρίσκεται εἰς ἀπόστασιν μικροτέραν τῶν 10⁰ ἀπὸ τὸν Ἰσημερινόν. Αἱ βροχαὶ εἶναι πολυαὶ φθάνουσαι τὰ 4 μ. ἑτησίως καί ἡ μέση ἑτησία θερμοκρασία εἶναι 24⁰ ἕως 28⁰ Κ.

Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μέ τήν **γεωργίαν** καί τήν **κτηνοτροφίαν** καί καλλιεργοῦνται τὰ αὐτὰ φυτὰ, τὰ ὁποῖα καλλιεργοῦνται καί εἰς τήν Γουινέαν. Ἐχει διάφορα ὀρυκτά καί μεταξὺ τούτων χρυσὸν καί ἀδάμαντας.

Ἐπίσημος **γλῶσσα** εἶναι ἡ Ἀγγλική καί **θρησκεῖαι** ὁ Ἰσλαμισμός, ὁ Χριστιανισμός καί ἡ Εἰδωλολατρεία.

Τὸ **Φρητάουν** (125.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα καί ἔχει καλὸν λιμένα καί ἀεροδρόμιον.

Λ ι β ε ρ ί α

Ἡ **Λιβερία**, εὐρίσκομένη εἰς τὰς πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν ἁκτὰς τῆς Ἀφρικῆς μεταξὺ τῆς Σιέρρα-Λεόνε καὶ τῆς Ἀκτῆς τοῦ Ἐλεφαντόδοντος, ἔχει ἑκτασιν 111.400 τετρ. χιλιομ., πληθυσμὸν 1.300.000 κατ. καὶ πυκνότητα 12 κατ. κατὰ τετρ. χιλιομ. Εἶναι μία ἀνεξάρτητος Δημοκρατία ἀπὸ τοῦ 1847, κατοικουμένη ἀποκλειστικῶς ἀπὸ Νέγρους, (Εὐρωπαῖοι ζοῦν εἰς αὐτὴν μόλις περὶ τοὺς 1.000), μεταξὺ τῶν ὁποίων περὶ τὰς 20.000 εἶναι Νέγροι, προερχόμενοι ἀπὸ τὰς Ἡν. Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, εἰς χεῖρας δὲ αὐτῶν, ὡς πλέον πολιτισμένων, εὐρίσκεται ἡ διακυβέρνησις τῆς χώρας.

Τὸ **κλίμα** εἶναι ὑγρὸν καὶ θερμὸν καὶ διὰ τοῦτο ὑπάρχουν πυκνὰ καὶ μεγάλα δάση καὶ μεταξὺ τῶν δένδρων τῶν δασῶν τούτων ὑπάρχουν κοκκοφοίνικες, ἐλαιοφοίνικες, καουτσουκόδενδρα, δένδρα δίδοντα τὸ ξύλον τὸ λεγόμενον **μαόνι**, χρησιμοποιούμενον εἰς τὴν ἐπιπλοποιάν, ἀρτόδενδρα, κλπ. Καλλιερгоῦνται κυρίως καφές, βάμβαξ, ἀραβόσιτος, σόργον, μανιόκα, κλπ. καὶ ὑπάρχει καὶ ὀλίγη κτηνοτροφία. Τὰ δάση κατέχουν τὰ 35% καὶ τὸ καλλιεργούμενον ἔδαφος τὰ 16% τῆς ἐπιφανείας τῆς χώρας.

Ὅρυκτά. Ἐκ τῶν ὀρυκτῶν ὑπάρχουν σιδηρομεταλλεύματα, χαλκός, χρυσὸς καὶ ἀδάμαντες.

Γλῶσσα ἐπίσημος εἶναι ἡ Ἀγγλική, ὁμιλοῦνται ὅμως κατὰ περιοχὰς διάφοροι τοπικαὶ διάλεκτοι.

Θρησκείαι εἶναι ὁ Ἀνιμισμὸς, ὁ Χριστιανισμὸς καὶ ὁ Ἰσλαμισμὸς.

Ἡ **Μονροβία** (60.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ ἡ μεγαλύτερα πόλις καὶ λιμὴν τῆς Δημοκρατίας.

Ἄ κ τ ῆ Ἐ λ ε φ α ν τ ὄ δ ο ν τ ο ς

Αὕτη, Γαλλικὴ ἀποικία πρότερον, εἶναι σήμερον ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Εὐρίσκεται εἰς τὰ πρὸς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας παράλια καὶ ἔχει ὄρια πρὸς Δ. τὴν Λιβερίαν καὶ τὴν Γουϊνέαν, πρὸς ἀνατολὰς τὴν Γκάνα καὶ πρὸς Β. τὴν Σουδανικὴν Δημοκρατίαν καὶ τὴν Δημοκρατίαν

Ἄνω Βόλτα. Ἡ ἔκτασίς της εἶναι 322.000 τετρ. χιλ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 3.100.000 κ.

Τὸ κλίμα της εἶναι θερμὸν καὶ ὑγρὸν καὶ αἱ βροχαὶ πολλαί. Διὰ τοῦτο μέγισται ἐκτάσεις, καταλαμβάνουσαι τὰ 33% τῆς ἐπιφανείας τῆς χώρας, καλύπτονται ἀπὸ δάση.

Ἡ **κτηνοτροφία** εἶναι ἀσήμαντος. Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν **γεωργίαν**. Καλλιεργοῦνται ἀρχαῖδες, ὄρυζα, ἀραβόσιτος, μανιόκα, καφεόδενδρα, κακαόδενδρα, βανανέαι, ἀνανάδες, κοκκοφοίνικες, δένδρα καριτέ, καουτσουκόδενδρα κλπ. Ἀπὸ δὲ τὰ δάση της παράγεται πολὺτιμος ξυλεία (μαόνι, ἔβενος κλπ.). Ἔχει ἡ Ἀκτή τοῦ Ἐλεφαντόδοντος καὶ ἀδαμαντωρυχεῖα.

Ἐπίσημος **γλῶσσα** εἶναι ἡ Γαλλικὴ καὶ **θρησκεία** ὁ Ἰσλαμισμὸς (15%), ὁ Χριστιανισμὸς (8%) καὶ ἡ Εἰδωλολατρεία (77%).

Τὸ **Ἀμπιτζάν** (180.000 κ. ἐκ τῶν ὁποίων 8.000 Εὐρωπαῖοι) εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ ἔχει καλὸν λιμένα καὶ ἀεροδρόμιον.

Γ κ á ν α

Εἶναι καὶ αὕτη (ἀπὸ τοῦ 1960) ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Ἀνῆκε πρότερον εἰς τὴν Μεγάλῃν Βρεταννίαν. Καὶ σήμερον ὅμως ἐξακολουθεῖ νὰ ἀνήκῃ εἰς τὴν Βρεταννικὴν Κοινοπολιτείαν. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν τέως Βρεταννικὴν ἀποικίαν τῆς Χρυσῆς Ἀκτῆς καὶ τὸ τέως ὑπὸ Βρεταννικὴν κηδεμονίαν Βρεταννικὸν Τόγκο. Εὐρίσκεται ἀνατολικῶς τῆς Ἀκτῆς τοῦ Ἐλεφαντόδοντος εἰς τὰ πρὸς τὸν κόλπον τῆς Γουινέας παράλια καὶ ἔχει ἔκτασιν 237.850 τετρ. χιλιομ. Ὁ πληθυσμὸς της εἶναι 6.700.000 κ.

Τὸ **κλίμα** εἶναι θερμὸν καὶ ὑγρὸν, ἰδίως εἰς τὰ νότια τῆς χώρας, ὅπου ὑπάρχουν καὶ μεγάλα δάση, καταλαμβάνοντα τὰ 36% τῆς ὅλης ἐπιφανείας τῆς χώρας. Πρὸς τὰ βόρεια τῆς ἐπικρατεῖ ἡ «σαβάνα», καλύπτουσα τὰ 40% τῆς ἐπιφανείας. Τὰ προϊόντα εἶναι τὰ αὐτὰ μὲ τὰ τῆς Ἀκτῆς τοῦ Ἐλεφαντόδοντος, μόνον ὅτι ἡ Γκάνα παράγει πολὺ κακάο (τὰ 30% τῆς παγκοσμίου παραγωγῆς). Ἔχει διάφορα ὀρυκτὰ μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἀδάμαντας.

Ἐπίσημος **γλῶσσα** εἶναι ἡ Ἀγγλικὴ καὶ ἐκ τῶν κατοίκων τὰ

30% είναι Χριστιανοί, τὰ 25% Μωαμεθανοί καὶ οἱ ὑπόλοιποι Εἰδω-
λοάτται.

Ἡ **Ἀκκρα** (320.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ λιμὴν εἰς τὸν κόλ-
πον τῆς Γουινέας.

Τ ό γ κ ο

Τὸ **Τόγκο** ὑπὸ Γαλλικὴν κηδεμονίαν πρότερον, εἶναι σήμερον ἀνε-
ξάρτητος Δημοκρατία.

Εὐρίσκεται εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ κόλπου τῆς Γουινέας καὶ ἀνατολικά
τῆς Γκάνα, μὲ τὴν ὁποίαν ἔχει τὸ αὐτὸ **κλίμα** καὶ τὰ αὐτὰ προϊόντα. Ἡ
ἐκτασίς του εἶναι 57.000 τετρ. χιλιομ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 1.088.000 κατ.

Ἐπίσημος **γλῶσσα** εἶναι ἡ Γαλλικὴ, **θρησκεία** δὲ ὁ Χριστιανι-
σμός, ὁ Ἰσλαμισμὸς καὶ ἡ Εἰδωλολατρεία καὶ πρωτεύουσα τὸ Λομέ
(60.000 κ.).

Δ α χ ο μέ η

Εὐρίσκεται ἀνατολικῶς τοῦ Τόγκο καὶ φθάνει μέχρι τῶν πρὸς τὸν
κόλπον τῆς Γουινέας ἀκτῶν. Ἀποικία Γαλλικὴ πρότερον, εἶναι σήμερον
ἀνεξάρτητος Δημοκρατία, μὲ ἐπίσημον **γλῶσσαν** τὴν Γαλλικὴν καὶ
θρησκείας τὸν Χριστιανισμὸν, Ἰσλαμισμὸν καὶ τὴν Εἰδωλολατείαν.

Ἔχει ἐκτασιν 116.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 2.000.000 κατ.

Τὸ **κλίμα** καὶ τὰ προϊόντα εἶναι προσόμοια μὲ τὰ τῆς Γκάνα.

Πρωτεύουσα εἶναι τὸ **Πόρτο - Νόβο** (32.000 κ.) συνδεομένη σι-
δηροδρομικῶς μὲ τὸν λιμένα **Κοτονοῦ** (57.000 κ.).

Ἄ ν ω Β ό λ τ α

Ἡ Δημοκρατία τοῦ **Ἄνω Βόλτα** ἦτο καὶ αὕτη Γαλλικὴ ἀποικία.
Ὀνομάζεται οὕτω διότι τὴν διαρρέει, κατὰ τὸν ἄνω ροὺν του, ὁ ποταμὸς
Βόλτα. Ἐκτείνεται βορειῶς τῆς Ἀκτῆς τοῦ Ἐλεφαντόδοντος, τῆς Γκά-
να, τοῦ Τόγκο καὶ τῆς Δαχομέης καὶ ἔχει πρὸς τὰ Β., τὰ Δ. καὶ τὰ
ἀνατολικά της τὴν Σουδανικὴν Δημοκρατίαν καὶ τὴν Δημοκρατίαν τῆς
Νιγηρίας.

Ἡ ἔκτασίς της εἶναι 275.000 τετρ. χιλιομ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 4.000.000 κ. Εὐρίσκεται εἰς μεγαλυτέραν τῶν 10^ο ἀπόστασιν ἀπὸ τὸν Ἰσημερινὸν καὶ συνεπῶς αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλιγώτεραι. Διὰ τοῦτο τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ἐπιφανείας της καλύπτεται ἀπὸ τὴν «σαβάναν». Ἡ μέση ἔτησίᾳ θερμοκρασία κυμαίνεται μεταξὺ τῶν 27^ο ἕως 29^ο Κ., ἔχει δηλαδή **κλίμα** θερμὸν.

Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν **γεωργίαν** καὶ τὴν **κτηνοτροφίαν**. Καλλιεργοῦνται ἀραχίδες, μανιόκα, ἀραβόσιτος, σόργον, φόνιο (ἀγρωστῶδες φυτὸν, τὰ σπέρματα τοῦ ὁποίου χρησιμοποιοῦνται διὰ τὴν παραγωγὴν ἄρτου). Ἐπίσης βάμβαξ, γλυκοπατάτες, καριτέ καὶ τὸ λεγόμενον Ἰγκνάμ (φυτὸν μὲ μεγάλους ὑπογείους κονδύλους (πατάτες), τοὺς ὁποίους οἱ ἰθαγενεῖς χρησιμοποιοῦν πρὸς διατροφήν των). Ἐκτρέφονται κυρίως βοοειδῆ, πρόβατα καὶ αἰγες.

Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Γαλλικὴ καὶ **θρησκεῖαι** ὁ Χριστιανισμὸς, ὁ Ἰσλαμισμὸς καὶ ἡ Εἰδωλολατρεία.

Ἡ **Οὐαγκαντούγκου** (50.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ ἡ **Μπόμπο - Ντιουλάσο** (45.000 κ.) ἡ δευτέρα πόλις.

Ν ι γ η ρ ί α

Ἡ Δημοκρατία τῆς **Νιγηρίας** εἶναι τὸ μεγαλύτερον, ὡς πρὸς τὸν πληθυσμὸν, κράτος τῆς Ἀφρικῆς. Εὐρίσκεται πρὸς τὰς ἀκτὰς τοῦ κόλπου τῆς Γουίνεας, ἀνατολικῶς τῆς Δαχομέης καὶ νοτίως τῆς Δημοκρατίας τοῦ Νίγηρος. Ἀπετελέσθη ἀπὸ τὴν πρώτην Βρεταννικὴν ἀποικίαν τῆς Νιγηρίας καὶ τὸ πρόην, ὑπὸ Βρεταννικὴν κηδεμονίαν, τμήμα τοῦ Καμερόν. Τὸ ὄνομά της τὸ ὀφείλει εἰς τὸν ποταμὸν Νίγηρα, ὁ ὁποῖος διασχίζει τὴν χώραν ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον, χυνόμενος εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουίνεας. Ἡ Νιγηρία ἀνήκει εἰς τὴν Βρεταννικὴν Κοινοπολιτείαν. Ἐχει ἔκτασιν 878.450 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 35 ἑκατομ. κατοίκων. Τὸ ὑψηλότερον σημεῖον της εἶναι ἡ κορυφὴ τοῦ ἡφαιστείου **Καμερόν** (4070 μ.).

Ἐχει γενικῶς **κλίμα** θερμὸν καὶ ὑγρὸν. Αἱ βροχαὶ εἶναι πολλαί, φθάνουσαι πρὸς τὰ παράλια τὰ 10 μ. ἔτησίως, λόγῳ τῶν πνεόντων ἀπὸ τὸν κόλπον τῆς Γουίνεας ἀνέμων, οἱ ὁποῖοι εἶναι φορτωμένοι μὲ ὕδρατμούς. Καθ' ὅσον ὅμως προχωρεῖ κανεὶς πρὸς τὰ βόρεια τῆς χώρας αἱ

βροχαί ελαττοῦνται καὶ τὰ δάση διαδέχεται ἡ «σαβάννα». Πρὸς τὰ βορειότερα αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλίγαι καὶ ἐπικρατεῖ ἡ στέππη.

Τὰ δάση εἶναι πυκνά (ζουγκλαι) καὶ καλύπτουν συνολικῶς τὰ 34% τῆς ἐπιφανείας τῆς χώρας, ἡ δὲ καλλιεργουμένη ἔκτασις τὰ 24%.

Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Καλλιεργοῦνται κυρίως κακάο,

ἀραχίδες καὶ ἐλαιοφοίνικες καὶ ἔρχεται ἡ Νιγηρία, πρώτη εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν φοινικελαίου, δευτέρα ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν ἀραχίδων καὶ τρίτη ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν κακάο. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης βάμβαξ, ὄρυζα, μανιόκα, σόργον, γλυκοπατάτες, ἀραβόσιτος καὶ καπνός. Ἀπὸ τὰ καουτσουκόδενδρα τῶν δασῶν τῆς καὶ ἀπὸ τὰ εἰς φυτείας καλλιεργούμενα, παράγεται ἀρκετὸν καουτσούκ. Ἐκτρέφονται κυρίως βοοειδῆ, πρόβατα καὶ αἰγες. Ἀπὸ ὀρυκτὰ ἔχει ἄνθρακας, διάφορα μεταλλεύματα καὶ χρυσόν.

Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Ἀγγλική, ὁμιλεῖται ὅμως κατὰ περιοχὰς πλῆθος διαλέκτων τοπικῶν. Τὰ 40% τῶν κατοίκων εἶναι Μουσουλμάνοι, τὰ 20% Χριστιανοὶ καὶ οἱ ὑπόλοιποι εἶναι Εἰδωλολάτρη.

Τὸ Λάγκος (365.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ λιμὴν εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας. Ἄλλος λιμὴν εἶναι τὸ Πόρτ-Χαρκούρ (500.000 κ.). Ὀλίγον βορειότερον τοῦ Λάγκος εὐρίσκεται τὸ Ἰμπαντάν (600.000 μ.), ἡ μεγαλύτερα πόλις τῆς Νιγηρίας καὶ πρὸς τὰ βόρεια τὸ Κάνο (130.000 κ.) συνδεόμενον σιδηροδρομικῶς μὲ τὸ Ἰμπαντάν καὶ τὸ Λάγκος.

Χαρτ. 44. Νιγηρία.

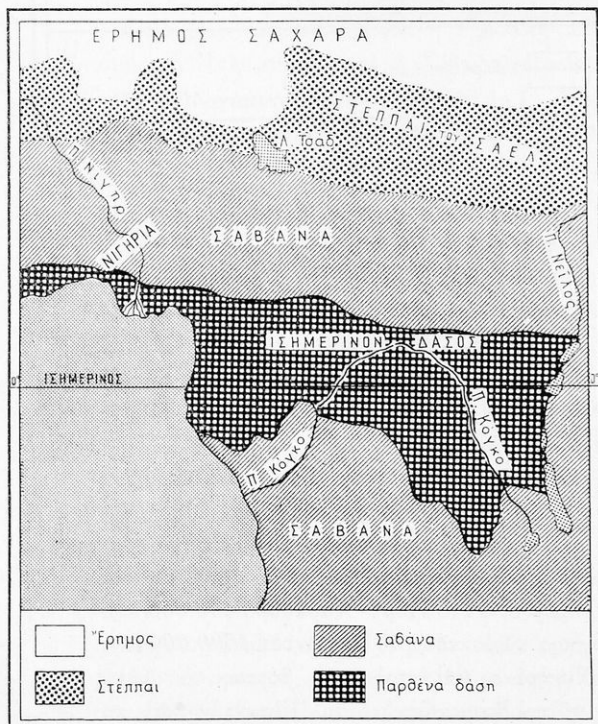
III. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ἢ ΙΣΗΜΕΡΙΝΗ ΑΦΡΙΚΗ

Γενικά. Ἡ Κεντρικὴ ἢ Ἰσημερινὴ Ἀφρικὴ ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ κόλπου τῆς Γουϊνέας ἐκ Δ. μέχρι τῆς περιοχῆς τῶν Μεγάλων Λιμνῶν (Ταγκανίκας, Ἀλβέρτου, Ἐδουάρδου κλπ.) πρὸς Α. καὶ ἀπὸ τοῦ Σαέλ ἐκ Β. μέχρι τοῦ ποταμοῦ Ζαμβέζη πρὸς Ν. Χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς εἶναι ἡ λεκάνη τῆς λίμνης Τσᾶδ καὶ τὸ λεκανοπέδιον τοῦ ποταμοῦ Κόγκο.

Ὡς πρὸς τὸ κλίμα, τὴν βλάστησιν, τὰ καλλιεργούμενα καὶ ἄγρια φυτὰ, τὰ ζῶα, τὰ διατρεφόμενα ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον καὶ τὰ ἄγρια ζῶα, ἀνευρίσκομεν καὶ ἐδῶ τὰ αὐτά, τὰ ὅποια ἀνεύρομεν καὶ εἰς τὴν Δ. Ἀφρικὴν. Εἰς τὰ Β. τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς ἐκτείνεται ἡ ἔρημος, ἀκολουθοῦν

νοτιώτερον αἱ στέππαι τοῦ Σαέλ, ἐν συνεχείᾳ αἱ σαβάναι καὶ τέλος τὸ παρθένον δάσος, τὸ ὅποιον ἐδῶ εἶναι πλέον ἐκτεταμένον, καταλαμβάνον μεγάλας ἐκτάσεις καὶ προεκτεινόμενον καὶ νοτίως τοῦ Ἰσημερινοῦ (Χαρτ. 45) μέχρι τοῦ νοτίου γεωγραφικοῦ πλάτους τῶν 10°. Νοτίως τοῦ δάσους ἔχομεν πάλιν διαδοχικῶς σαβάνας, στέππαν καὶ ἔρημον.

Πλὴν ὀλίγων Τουαρέγκ, οἱ ὅποιοι ζοῦν εἰς τὴν ζώνην τοῦ Σαέλ καὶ ὀλίγων Εὐρωπαίων, ὅλοι οἱ ἄλλοι κάτοικοι τῆς Ἰσημερινῆς Ἀφρικῆς εἶναι

Χαρτ. 45. Βλάστησις εἰς Κεντρικὴν Ἀφρικὴν.

Νέγροι, ἀνήκοντες εἰς διαφόρους Νεγρικὰς φυλάς, (οἱ περισσότεροι εἰς τὴν φυλὴν Μπαντοῦ). Εἰς τὰ δάση τῆς Ἰσημερινῆς Ἀφρικῆς συναντῶνται καὶ οἱ Νεγρίλλοι, οἱ ὅποιοι λόγῳ τοῦ ἀναστήματός των καλοῦνται καὶ **Πυγμαῖοι**. Ἐχουν ἀνάστημα κάτω τοῦ 1.50 μ., κόμην ἄρκετὰ μακρὰν καὶ χρῶμα τοῦ δέρματος ὄχι τελείως μέλαν (ἀποκλῖνον πρὸς τὸ σοκολατί). Εἶναι οἱ πλέον ἀπολίτιστοι ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Ἀφρικῆς.

Ἡ Ἰσημερινὴ Ἀφρικὴ περιλαμβάνει τὰς Δημοκρατίας : **Τσάδ, Κεντροαφρικανικὴν, Κογκό, Γκαμπόν, Καμερούν**, τὸ τέως **Βελγικὸν Κογκό**, τὴν ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τοῦ Βελγίου, ἄλλοτε (πρὸ τοῦ Α' Παγκοσμίου πολέμου) **Γερμανικὴν ἀποικίαν Ρουάντα - Οὐρουντι**, τὴν **Πορτογαλικὴν Καμπίντα καὶ Ἀγκόλα** καὶ τὴν **Ἰσπανικὴν Γουϊνέαν** (Χαρτ. 46).

Ἡ Δημοκρατία Τσάδ

Εὐρίσκεται αὕτη ἀνατολικῶς τῆς Δημοκρατίας τῆς Νιγηρίας καὶ τοῦ Νίγηρος καὶ ἔχει πρὸς βορρᾶν τὴν Λιβύην, πρὸς Α. τὸ Σουδάν καὶ πρὸς Ν. τὴν Κεντροαφρικανικὴν Δημοκρατίαν. Εἶναι ἡ τέως Γαλλικὴ ἀποικία **Τσάδ** καὶ ὀφείλει τὸ ὄνομά της εἰς τὴν μεγάλην, ἀλλ' ἀβαθὴ λίμνην, Τσάδ, ἡ ὁποία εὐρίσκεται εἰς τὰ σύνορά της πρὸς τὰς Δημοκρατίας τῆς Νιγηρίας καὶ τοῦ Νίγηρος.

Ἐχει ἑκτασιν 1.284.000 τετρ. χιλίῳ. καὶ πληθυσμὸν 2.600.000 κ. Τὸ βόρειον μέρος της, κατεχόμενον ἀπὸ τὴν Ἐρημον Σαχάραν, εἶναι σχεδὸν τελείως ἀκατοίκητον. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ ὑπόλοιπον μέρος της καλύπτεται σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ στέππας, λόγῳ τῶν ὀλίγων βροχῶν. Καλλιεργήσιμα ἐδάφη ὑπάρχουν μόνον εἰς τὸ λεκανοπέδιον τῆς λίμνης Τσάδ καὶ μάλιστα ἐκεῖ ὅπου εἶναι δυνατὰ αἱ ἀρδεύσεις. Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν **γεωργίαν** καὶ τὴν **κτηνοτροφίαν**. Καλλιεργοῦνται κυρίως ἀρχίδες, σόργον, βάμβαξ, ὄρυζα, ἀραβόσιτος, σιγάμιον καὶ ἐλαιοφοίνικες. Ἐκτρέφονται βοοειδῆ, πρόβατα καὶ αἰγες, καθὼς καὶ ἄρκετοι κάμηλοι.

Ἐπίσημος **γλῶσσα** εἶναι ἡ Γαλλικὴ καὶ **θρησκεία** ὁ Χριστιανισμός, ὁ Ἰσλαμισμὸς καὶ ἡ Εἰδωλολατρεία.

Ἡ πόλις **Φόρτ - Λαμὺ** (45.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

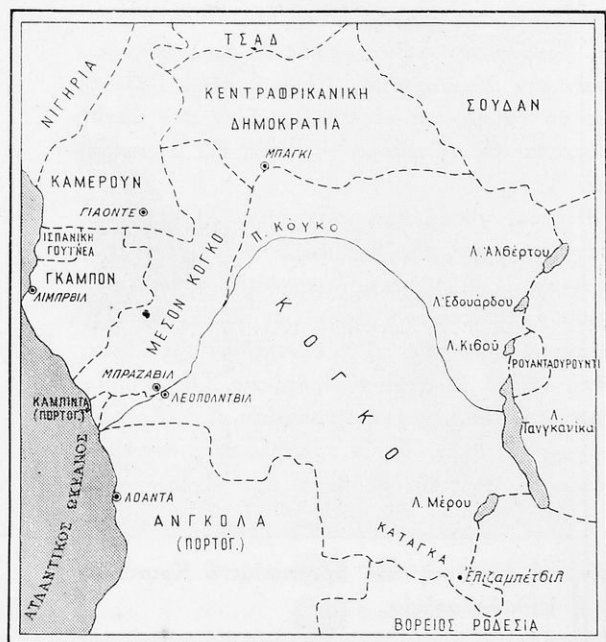
Κεντραφρικανική Δημοκρατία

Είναι η πρόην Γαλλική αποικία **Ουμπάνγκι - Σιάρι**, η οποία έγινε μια ανεξάρτητος Δημοκρατία. Εύρσκεται νοτίως της Τσάδ και έχει έκτασιν 617.000 τετρ. χιλίομ. Ο πληθυσμός της είναι 1.200.000 κατ. Πρὸς τὰ νότια τῆς χώρας, τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται εἰς τὴν ζώνην τοῦ Ἰσημερινοῦ, αἱ βροχαὶ εἶναι πολλαὶ καὶ καλύπτονται ταῦτα ἀπὸ μεγάλη δάση. Βορειότερον εἶναι ἡ σαβάνα καὶ εἰς τὰ βόρεια τῆς χώρας, ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλίγαι, επικρατεῖ ἡ στέπη.

Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν κυρίως. Καλλιεργοῦνται ἀραχίδες, καφές, βάμβαξ, διάφοροι φοῖνικες, σιζάλ (εἶδος ἀγούης, μὲ τὰς ἴνας τῆς ὁποίας κατασκευάζονται σχοινία). Ἡ Κεντραφρικανικὴ Δημοκρατία ἔχει καὶ μεγάλα ἀδαμαντωρυχεῖα.

Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Γαλλικὴ καὶ θρησκεῖαι ὁ Χριστιανισμός, ὁ Ἰσλαμισμός καὶ ἡ Εἰδωλολατρεία.

Ἡ Μπάνγκι (80.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Χαρτ. 46. Κεντρικὴ ἢ Ἰσημερινὴ Ἀφρική.

Δημοκρατία Κογκό

Γαλλικὴ καὶ αὐτὴ ἀποικία πρότερον ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν **Μέσον Κογκό**, εἶναι σήμερον ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Εὐρίσκεται νοτίως τῆς Κεντραφρικανικῆς Δημοκρατίας καὶ δυτικῶς τοῦ τέως Βελγικοῦ Κογκό, ἀπὸ τοῦ ὁποῖον χωρίζεται διὰ τοῦ ποταμοῦ **Κόγκο** καὶ τοῦ πα-

ραποτάμου του **Ουμπάνγκι**. Έκτεινομένη από τὸ ἓν καὶ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ Ἰσημερινοῦ ἔχει **κλίμα** θερμὸν καὶ ὑγρὸν, μὲ ἀφθόνους βροχάς. Διὰ τοῦτο καὶ τὰ δάση εἶναι πολλὰ καὶ πυκνά, δίδοντα ἀφθονὸν ξυλείαν.

Ἔχει ἔκτασιν 324.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 762.000 κατ., οἱ ὅποιοι ἀπασχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν **γεωργίαν**. Παράγεται φοινικέλαιον, καπνός, βανάναι, κακάο, καουτσούκ καὶ ξυλεία. Ἔχει ἀρκετὰ μεταλλεύματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ χρυσόν.

Ἡ ἐπίσημος **γλῶσσα** καὶ **θρησκεία** εἶναι ὡς καὶ εἰς τὰς προηγουμένας Δημοκρατίας.

Ἡ **Μπραζαβίλλ** (107.000 κ.) ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Κόγκο καὶ εἰς τὰ σύνορα μὲ τὸ τέως Βελγικὸν Κογκό, εἶναι ἡ πρωτεύουσα. Συνδέεται αὕτη σιδηροδρομικῶς μὲ τὸ **Πουάντ - Νουάρ** (57.000 κ.), λιμένα εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Ἀτλαντικοῦ.

Ἐπιχειρεῖται ἡ ἔνωσις τῶν τριῶν ὡς ἄνω Δημοκρατιῶν εἰς μίαν Ὁμοσπονδίαν, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐνωσις κεντρικοαφρικανικῶν Δημοκρατιῶν».

Γ κ α μ π ὸ ν

Τέως Γαλλικὴ ἀποικία, εἶναι σήμερον ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Εὐρίσκεται μεταξὺ τοῦ μυχοῦ τοῦ κόλπου τῆς Γουϊνέας καὶ τῆς Δημοκρατίας τοῦ Κογκό, εἰς τὴν ζώνην τοῦ Ἰσημερινοῦ. Διὰ τοῦτο ἔχει **κλίμα** θερμὸν καὶ ὑγρὸν, ἀφθόνους βροχάς, πολλὰ μεγάλα καὶ πυκνὰ δάση καὶ ἀφθονὸν ξυλείαν.

Ἡ ἔκτασις τῆς Δημοκρατίας τῆς Γκαμπὸν εἶναι 267.000 τετρ. χιλ. καὶ ὁ πληθυσμὸς τῆς 420.000 κατ., οἱ ὅποιοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν **γεωργίαν**. Παράγονται κυρίως ἀραχίδες, φοινικέλαιον, καπνός, κακάο καὶ καουτσούκ. Ὑπάρχουν ἀρκετὰ μεταλλεύματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ χρυσός. Ὑπάρχει ἐπίσης καὶ πετρέλαιον.

Γλῶσσα καὶ **θρησκεία** εἶναι ὡς καὶ εἰς τὰς προηγουμένας Δημοκρατίας.

Ἡ **Λιμπρβίλλ** (22.000 κ.), εἰς τὰ παράλια τοῦ κόλπου τῆς Γουϊνέας, εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Κ α μ ε ρ ο ù ν

Τò τέως ὑπὸ Γαλλικὴν κηδεμονίαν **Καμερούν** εἶναι σήμερον ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Εὐρίσκεται εἰς τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου τῆς Γουινέας, βορείως τῆς Γκαμπὸν καὶ τὸ νότιόν του μέρος εἶναι εἰς τὴν ζώνην τοῦ Ἰσημερινοῦ διὰ τοῦτο ἔχει πολλὰς βροχὰς καὶ δάση. Τὸ βορειότερον μέρος του καλύπτεται ἀπὸ σαβάναν. Ἔχει ἔκτασιν 432.000 καὶ πληθυσμὸν 3.200.000 κατ. Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν **γεωργίαν** καὶ τὴν **κτηνοτροφίαν**. Παράγονται κυρίως καφές, κακάο, βανάναι, ἀραχίδες, φοινικέλαιον, βάμβαξ, καουτσούκ καὶ ξυλεία. Ἐκτρέφονται βοοειδῆ, πρόβατα καὶ αἰγες.

Ἐπίσημος **γλῶσσα** καὶ **θρησκεία** εἶναι ὡς καὶ εἰς τὰς προηγουμένας Δημοκρατίας.

Ἡ **Γιαουντέ** (55.000 κ.) εἶναι πρωτεύουσα. Ἡ **Ντουάλα** (127.000 κ.) εἶναι λιμὴν εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουινέας.

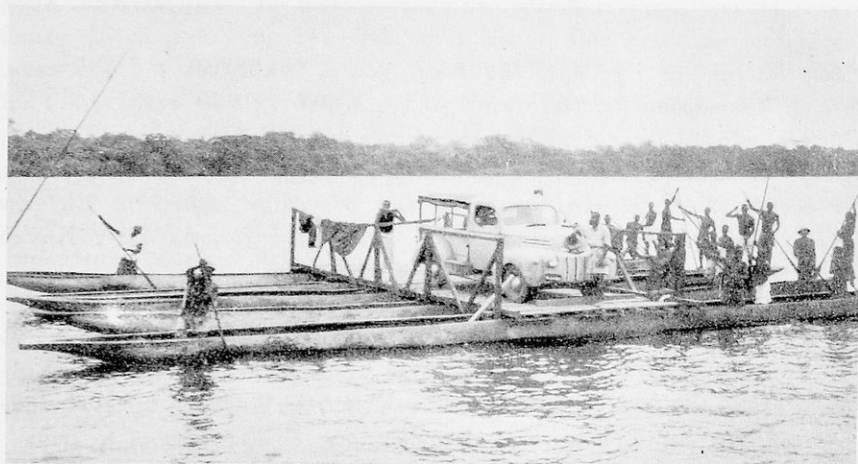
τὸ τέως Βελγικὸν Κογκὸ

Τὸ τέως Βελγικὸν Κογκὸ εἶναι σήμερον ἀνεξάρτητος Δημοκρατία (ἀπὸ τῆς 30 Ἰουνίου τοῦ 1960). Εὐρίσκεται νοτίως τῆς Κεντραφρικανικῆς Δημοκρατίας καὶ ἀνατολικῶς τῆς Δημοκρατίας τοῦ Μέσου Κογκὸ (τέως Γαλλικῆς ἀποικίας) καὶ διασχίζεται ἀπὸ τὸν Ἰσημερινόν, σχεδὸν περὶ τὸ μέσον του. Διὰ τοῦτο ἔχει **κλίμα** θερμὸν καὶ ὑγρὸν, πολλὰς βροχὰς καὶ μεγάλα καὶ πυκνὰ δάση. Ἡ μέση ἐτησίᾳ θερμοκρασία κυμαίνεται, κατὰ περιοχάς, μεταξὺ τῶν 21° καὶ 26° Κ.

Ἡ ἔκτασίς του εἶναι 2.345.000 τετρ. χίλιον. Εἶναι ἐπομένως τὸ μεγαλύτερον ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν κράτος τῆς Ἀφρικῆς.

Ὁ πληθυσμὸς του εἶναι 13.750.000 κ. Μεταξὺ τῶν κατοίκων του εἶναι περὶ τὰς 82.000 Εὐρωπαῖοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ 2.500 Ἕλληνες. Μετὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν ὅμως τοῦ Κογκὸ καὶ τὰς ἐσωτερικὰς ἐκεῖ διαταραχάς, πολλοὶ τῶν Εὐρωπαίων ἀνεχώρησαν ἐκεῖθεν. Οἱ ὑπόλοιποι κάτοικοι εἶναι **Νέγροι**, ἀνήκοντες εἰς διαφόρους φυλάς. Εἰς τὰ δάση ζοῦν οἱ **Πυγμαῖοι**, ἔχοντες ἀνάστημα κάτω τοῦ 1,50 μ. καὶ τελείως ἀπολίτιστοι.

Πρὸς τὰ νότιά του καὶ βροχὰ εἶναι ὀλιγώτεροι καὶ ἐπικρατεῖ ἐκεῖ

Σχεδιά διά τήν διαπεραιώσιν ενός βραχίονος τοῦ ποταμοῦ Κόγκο εἰς τήν Δημοκρατίαν τοῦ Κογκό.

ή σαβάνα. Γενικῶς τὰ 50% τῆς ἐπιφανείας του καλύπτονται ἀπό πυκνά δάση, τὰ 24% εἶναι ἐκτάσεις καλλιεργήσιμοι καί τὰ ὑπόλοιπα 29% λειβάδια διὰ τήν κτηνοτροφίαν καί σαβάνα. Εἰς μικράν ἑκτασιν, μήκους μόλις 35 χιλιομ., τὸ Κογκό ἔχει παράλια πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν. Ἡ μεγαλυτέρα του πεδιάς εἶναι τὸ λεκανοπέδιον τοῦ ποταμοῦ Κόγκο, τὸ ὁποῖον διαρρέεται ἀπὸ τὸν ποταμὸν Κόγκο καί τοὺς παραποτάμους του καί τὸ ὑψηλότερον σημεῖον του ἡ κορυφή τοῦ ὄρους **Ρουβενζόρι**. (5119 μ.). Τοῦτο εὐρίσκεται πρὸς τὰ ἀνατολικά τῆς χώρας πλησίον τῆς λίμνης τοῦ Ἑδουάρδου.

Ποταμοί. Λόγω τῶν πολλῶν βροχῶν εἰς τὸ Κογκό ὑπάρχει ὁ μεγάλος ποταμὸς **Κόγκο** με τοὺς παραποτάμους του. Ἔχει τὰς πηγὰς του εἰς τὰ ὄροπέδια, τὰ εὐρισκόμενα πρὸς τὰ σύνορα τοῦ Κογκό με τὴν Βορ. Ροδεσίαν καί χύνεται εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν παρὰ τὰ σύνορα τοῦ Κογκό, εἰς τὴν Πορτογαλικὴν Ἀγκόλα. Ὁ ποταμὸς Κόγκο, ἂν καὶ εἶναι ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους ποταμοὺς τοῦ κόσμου, δὲν διευκολύνει τὴν συγκοινωνίαν, διότι εἶναι πλωτὸς μόνον κατὰ τμήματά του, ἐπειδὴ ἔχει καταρράκτας. Κατὰ τὸ μήκος εἶναι ὁ δεύτερος, μετὰ τὸν Νεῖλον, ποταμὸς τῆς Ἀφρικῆς.

Λίμναι. Πρὸς τὰ ἀνατολικά τοῦ Κογκό ὑπάρχουν πολλαὶ καὶ με-

γάλαι λίμναι. Σημαντικώτεροι ἐκ τούτων εἶναι αἱ : **Τανγκανίκα**. Αὕτη εὐρίσκεται εἰς ὕψος 840 μ. καὶ εἶναι ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας μὲ γλυκὺ ὕδωρ λίμνης τῆς Γῆς (35.130 τετρ. χιλ.), **Ἀλβέρτου** (5.335 τετρ. χιλ.), **Ἐδουάρδου** (2.150 τετρ. χιλ.), **Κιβού** (2.650 τετρ. χιλ.) καὶ **Μέρου**, νοτιώτερον, εἰς τὰ σύνορα μὲ τὴν Βόρ. Ροδεσίαν (4.853 τετρ. χιλ.). Ἡ περιοχὴ, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκονται αἱ ὡς ἄνω λίμναι, εἶναι ἐν ὁροπέδιον καὶ λέγεται «περιοχὴ τῶν Μεγάλων Λιμνῶν». Εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν εὐρίσκονται καὶ ἄλλαι λίμναι, μὴ ἀνήκουσαι εἰς τὸ Κογκὸ (θὰ τὰς ἀνεύρωμεν κατωτέρω), }

Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν **γεωργίαν**, διότι ἡ ὑπάρχουσα εἰς πολλὰς περιοχὰς τοῦ Κογκὸ μὴτα Τσέ - Τσέ ἐμποδίζει τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κτηνοτροφίας. Καλλιερгоῦνται κυρίως βάμβαξ, καφεόδενδρα, καουτσουκόδενδρα, τῶν ὁποίων ὑπάρχουν μεγάλα φυτεῖαι, ἀραβόσιτος, καπνός, μανιόκα, γεώμηλα, ὄσπρια, ὄρυζα κλπ.

Τὰ ἄγρια ζῷα ἀφθονοῦν. Συναντᾷ κανεῖς ἐκεῖ λέοντας, λεοπαρδάλεις, ἐλέφαντας, ρινοκέρωτας, ἵπποποτάμους, βουβάλους, καμηλοπαρδάλεις κλπ. Ἐπίσης ὑπάρχουν πολλὰ ἐρπετά, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ πύθωνες καὶ διάφοροι δηλητηριώδεις ὄφεις. Ὑπάρχει καὶ ἀκόμη πλῆθος πτηνῶν καὶ ἐντόμων.

Ἐχει πλεῖστα ὄρυκτά, ἰδίως εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς **Κατάνγκα**, εὐρισκομένης εἰς τὰ νότια τῆς χώρας, πρὸς τὴν Β. Ροδεσίαν. Οὕτω ἔχει ἄνθρακας, πλεῖστα μεταλλεύματα, χρυσόν, ἀδάμαντας καὶ πλούσια ὄρυγεῖα τοῦ πολυτίμου σήμερον οὐρανίου. Τὰ ἀδάμαντωρυχεῖα τοῦ ὑπολογίζονται μεταξὺ τῶν πλουσιωτέρων τοῦ κόσμου.

Ἐπίσημος **γλῶσσα** εἶναι ἡ Γαλλικὴ, ὁμιλοῦνται ὅμως κατὰ περιοχὰς πλεῖστοι τοπικαὶ διάλεκτοι. Οἱ κάτοικοι, ἰδίως οἱ ζῶντες μακρὰν τῶν πόλεων, εἶναι ἀπολίτιστοι καὶ εὐρίσκονται εἰς πρωτόγονον κατὰστασιν, δὲν εἶναι δὲ σπάνιον φαινόμενον μεταξὺ αὐτῶν καὶ ἡ ἀνθρωποφαγία. Ἡ πλειονότης τῶν εἶναι Εἰδωλολάτραι καὶ μόνον περὶ τὰ 4,5 ἑκατομ. εἶναι Χριστιανοὶ καὶ περὶ τὰς 100.000 Μουσουλμάνοι.

Ἡ **Λεοπόλντβιλ** (367.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα. Εὐρίσκεται ἀπέναντι τῆς Μπραζαβίλλ, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Κόγκο. Ἡ **Ἐλιζάμπετβιλ** (169.000 κ.). **Στάνλεϋβιλ** (71.000 κ.) ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Κόγκο. Ἡ **Λουλουαμπούργκ** (61.000 κ.) πλησίον τῶν συνόρων τῆς μὲ τὴν Ἀνγκόλα.

Ίσπανική Γουϊνέα

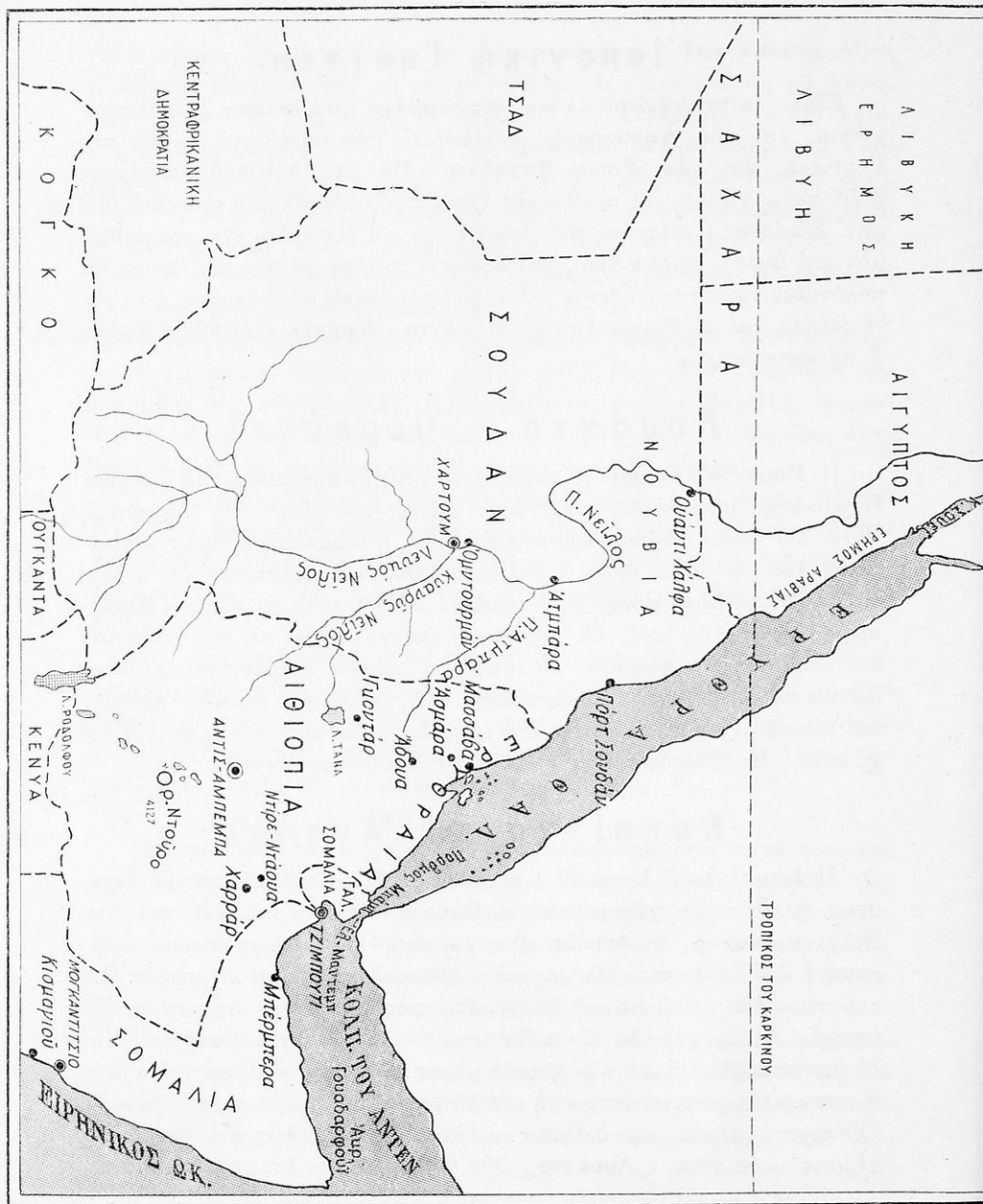
Είναι Ίσπανική άποικία και περιλαμβάνει μίαν έκτασιν 26.000 τετρ. χιλιομ. επί τῆς Ἀφρικανικῆς ἡπείρου, εἰς τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου τῆς Γουϊνέας, καὶ τὰς νήσους **Φερνάντο - Πό** καὶ **Ἀννομπόν**, ἐκτάσεως 2051 τετρ. χιλιομ. Ὁ πληθυσμὸς τῆς ἀποικίας ὁλοκλήρου εἶναι 200.000 κατ. Εὐρίσκεται πλησίον τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ διὰ τοῦτο ἔχει κλίμα θερμὸν καὶ ὑγρὸν, πολλὰ δάση καὶ ἄφθονον ξυλείαν, μεταξὺ τῆς ὁποίας καὶ πολύτιμον τοιαύτην (έβενον). Καλλιεργοῦνται εἰς αὐτὴν κυρίως ὁ καφές, τὸ κακάο καὶ οἱ ἐλαιοφοίνικες. Ἡ **Σάντα - Ἰζαμπέλ** (11.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Ρουάντα - Οὐρούντι

Ἡ **Ρουάντα - Οὐρούντι** εὐρίσκεται ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τοῦ Βελγίου. Εὐρίσκεται ἀνατολικῶς τοῦ Κογκό καὶ εἰς τὴν ζώνην τοῦ Ἰσημερινοῦ. Ἐχει διὰ τοῦτο κλίμα θερμὸν καὶ ὑγρὸν, ἡ θερμοκρασία ὅμως μετριάζεται ἀπὸ τὸ ὕψος, διότι ἡ Ρουάντα - Οὐρούντι εὐρίσκεται ἐπὶ ὄροπεδίου καὶ ἔχει ὕψηλὰ ὄρη. Ἐχει έκτασιν 54.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 4.700.000 κατ. Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν **κτηνοτροφίαν**. Καλλιεργοῦν κυρίως ἀραβόσιτον, ἀραχίδας, μανιόκαν, καφὲν καὶ γλυκοπατάτας καὶ ἐκτρέφουν βοοειδῆ, πρόβατα καὶ αἰγας. Ἡ χώρα ἔχει ἀρκετὰ μεταλλεύματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ χρυσόν. Ἡ **Οδζουμπούρα** (48.000) εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Καμπίντα καὶ Ἀγκόλα

Ἡ **Καμπίντα** (Χαρτ. 46) εἶναι μικρὰ Πορτογαλικὴ ἀποικία, ἐκτάσεως 8.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμοῦ 12.000 κ. πρὸς Β. τοῦ τέως Βελγικοῦ Κογκό. Ἡ **Ἀγκόλα** εἶναι καὶ αὕτῃ Πορτογαλικὴ ἀποικία, ἐκτάσεως 1.247.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμοῦ 4.000.000 κ. πρὸς τὰ ΝΔ. τοῦ τέως Βελγικοῦ Κογκό, βρεχομένη πρὸς Δ ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ. Αἱ βροχαὶ ἐδῶ εἶναι ὀλιγώτεραι καὶ κυριαρχεῖ ἡ σαβάνα, δάση δὲ δὲν ὑπάρχουν παρὰ μόνον κατὰ μῆκος τῶν ποταμῶν. Διὰ τοῦτο εἶναι ἀνεπτυγμένη περισσότερον ἡ κτηνοτροφία μὲ πρόβατα καὶ βοοειδῆ. Ὑπάρχει χαλκὸς καὶ διάφορα μεταλλεύματα, καθὼς καὶ ἀδάμαντες. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Λουάντα** (200.000 κ.) λιμὴν ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ.

Χάρτ. 47. Σουδάν και Αιθιοπία

IV. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ

Αὕτη εἶναι τὸ τμήμα τῆς Ἀφρικῆς, τὸ εὐρισκόμενον Ν. τῆς Αἰγύπτου μέχρι τῆς Ροδεσίας καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ ἀνατολικῶς τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς (*Ἔγχρ. Χαρτ. II*) Περιλαμβάνει : Τὴν Ὁμοσπονδίαν τῆς Αἰθιοπίας καὶ Ἐρυθραίας. Τὸ Σουδάν. Τὴν Σομαλίαν. Τὴν Βρεταννικὴν Ἀνατολικὴν Ἀφρικὴν. Τὴν Μοζαμβίκην.

Ὁμοσπονδία Αἰθιοπίας - Ἐρυθραίας

Ἡ Ὁμοσπονδία τῆς Αἰθιοπίας - Ἐρυθραίας (*Χαρτ. 47*) εἶναι ἀπόλυτος Μοναρχία με ἀνώτατον ἄρχοντα τὸν Αὐτοκράτορα, λεγόμενον **Νεγκούς**. Ἡ συνολικὴ ἔκτασις εἶναι 1.185.000 τετρ. χιλιομ., ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 124.000 τετρ. χιλιομ. ἀνήκουν εἰς τὴν Ἐρυθραίαν. Ὁ πληθυσμὸς ἀνέρχεται εἰς 20.000.000 κατ. ἐκ τῶν ὁποίων τὸ 1.000.000 ἀνήκει εἰς τὴν Ἐρυθραίαν. Ἡ Αἰθιοπία εἶναι γενικῶς ὄρεινὴ χώρα, μέσου ὕψους περὶ τὰ 2.000 μ., ἔχουσα ὑψηλὰ ὄρη καὶ ὀροπέδια. Πολλὰ τῶν ὀρέων ὑπερβαίνουν εἰς ὕψος τὰς 4.000 μ., ἡ ὑψηλότερα δὲ κορυφὴ εἶναι ἡ κορυφὴ **Ρᾶς - Ντασκιάν** (4628 μ.)

Τὸ κλίμα ποικίλλει κατὰ περιοχάς, ἀναλόγως τοῦ ὕψους εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκονται αὗται. Εἰς τὴν ζώνην, τὴν ἔχουσαν ὕψος μέχρι 1200 μ. ἡ θερμοκρασία κυμαίνεται μεταξύ 20° καὶ 40° Κ. Εἰς τὴν ἔχουσαν ὕψος 1200 — 2750 κυμαίνεται μεταξύ 15° καὶ 30° Κ., ἐνῶ αἱ ὑψηλαὶ κορυφαὶ τῶν ὀρέων καλύπτονται ὑπὸ χιόνων. Τὰ παράλια τῆς Ἐρυθραίας εἶναι ἀπὸ τὰ θερμότερα μέρη τῆς Γῆς καὶ εἰς ταῦτα ἡ θερμοκρασία τῶν 50° Κ. ὑπὸ σκιάν εἶναι κατὰ τὸ θέρος συνήθης. Αἱ βροχαὶ εἶναι γενικῶς ἄφθονοι καὶ κυρίως ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου, ὅποτε εἶναι ἡ ἐποχὴ τῶν μεγάλων βροχῶν. Τότε τὰ ὕδατα τοῦ Κυανοῦ Νείλου (ὁ ὁποῖος πηγάζει ἀπὸ τὴν Αἰθιοπίαν) καὶ τῶν παραποτάμων του ὀγκοῦνται καὶ πλημμυρίζουν μεγάλας ἐκτάσεις. Αἱ πλημμυρεὶ αὗται γίνονται αἰσθηταὶ εἰς Αἴγυπτον ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου (βλ. Αἴγυπτον), ὅποτε φθάνουν ἐκεῖ διωγχομένα τὰ ὕδατα τοῦ Νείλου. Ὑπάρχουν πολλοὶ ποταμοί, μικρότεροι τοῦ Κυανοῦ Νείλου, καὶ ἀρκεταὶ λίμναι. Μεγαλύτερα δὲ τούτων εἶναι ἡ λίμνη **Τάνα**, ἐξ ἧς πηγάζει ὁ Κυανὸς Νεῖλος. Εἰς τὴν Αἰθιοπίαν ἀνήκει καὶ μέρος τῆς λίμνης τοῦ **Ροδόλφου**.

Τὰ δάση, αἱ χλοεραι ἐκτάσεις καὶ τὰ ἄγρια ζῶα ἀφθονοῦν εἰς τὴν Αἰθιοπίαν. Λέοντες (ὁ λέων εἶναι τὸ ἔμβλημα τῆς Αἰθιοπίας), ἀνθι-
ρες, λεοπαρδάλεις, θιναί, θῶες, ἐλέφαντες, ἵπποπόταμοι, ἀντιλόποι,
ἀγριοχοίροι, κροκόδειλοι, στρουθοκάμηλοι κλπ. Τὸ ἔδαφος εἶναι εὐφο-
ρώτατον καὶ ἡ χώρα αὐτάρκης εἰς γεωργικὰ καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα,
ὅν καὶ καλλιεργοῦνται μόνον τὰ 10% τοῦ καλλιεργησίμου ἐδάφους.
Καλλιεργοῦνται βάμβαξ, σακχαροκάλαμον, καφεόδενδρα, καουτσουκό-
δενδρα, ἐσπεριδοειδῆ, ἐλαῖαι, συκαῖ καὶ διάφορα ὀπωρόφωρα δένδρα,
λαχανικά, δημητριακά, πέπερι κλπ. Ὑπάρχουν καὶ ἀρκετὰ ἄρτόδενδρα,
ἀπὸ τοὺς καρποὺς τῶν ὁποίων ἐξάγεται ἄλευρον, χρησιμοποιούμενον
ὑπὸ τῶν ἰθαγενῶν διὰ τὴν παρασκευὴν ἄρτου. Ἡ **κτηνοτροφία** εἶναι
πολὺ ἀνεπτυγμένη. Διατρέφονται πρόβατα, αἰγες, βοοειδῆ, ἵπποι, ὄνοι
καὶ κάμηλοι.

Κάτοικοι. Οἱ Αἰθίοπες ἀνήκουν εἰς τὴν Λευκὴν φυλὴν καὶ εἶναι
Χαμιτικῆς καταγωγῆς, ἔχουν ὅμως ὑποστῇ μεγάλην ἐπιμιξίν με τοὺς
Νέγρους, ὥστε εἰς πολλοὺς ἐξ αὐτῶν νὰ ὑπερισχύουν τὰ Νεγρικὰ χα-
ρακτηριστικά. Εἰς τὰ νότια τῆς χώρας ὁ πληθυσμὸς εἶναι κατὰ πλειο-
ψηρίαν **Νέγροι**, οἱ λεγόμενοι Νειλοτικοὶ Νέγροι. Κατ' ἄλλους οἱ Αἰθίο-
πες ἀποτελοῦν ἴδιον κλᾶδον, ὅστις διατηρεῖται ὡς ἀρχικῶς ἦτο, μὴ ἐξε-
λιχθεὶς οὔτε εἰς Λευκὴν οὔτε εἰς Μαύρην φυλὴν. Εἰς τὴν Αἰθιοπίαν ζοῦν
καὶ περὶ τοὺς 1.500 Ἑλλήνες, ἰδίως εἰς τὴν πρωτεύουσαν. Αὕτη εἶναι
ἡ **Ἀντίς - Ἀμπέμπα**, ἡ ὁποία σημαίνει « νέον ἄνθος ». Εὐρίσκεται εἰς
ὕψος 2.500 μέτρων (400.000 κ.) καὶ εἶναι ἡ πλέον συγχρονισμένη
πόλις τῆς Αἰθιοπίας, με ὠραίους δρόμους καὶ Εὐρωπαϊκὰ κτίρια. **Ντίρε -**
Ντάουα (30.000 κ.) ἐπὶ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Ἀντίς Ἀμπέ-
μπα-Τσιμπουτι (λιμένος τῆς Γαλικῆς Σομαλίας). **Χαρράρ** (40.000 κ.)
κέντρον ἐμπορίου καφέ. **Γκοντάρ** (22.000 κ.) παλαιὰ πρωτεύουσα
τῆς Αἰθιοπίας. Εἰς τὴν Ἐρυθρίαν κυριώτεραι πόλεις εἶναι ἡ **Ἀσμάρα**
(130.000 κ.) εἰς ὕψος 2370 μ. πλησίον χρυσορυχείων καὶ ἡ **Μασσάβα**
(17.000 κ.) σημαντικὸς λιμὴν.

Σ ο υ δ ᾶ ν

Ἔχει ἑκτασίν 2.506.000 τετρ. χιλιομ. ἀλλὰ πληθυσμὸν μόλις 10.000
000, με πυκνότητά πληθ. 4 κάτ. κατὰ τετρ. χιλιομ. Μεταξὺ τῶν κα-

τοίκων υπάρχουν και περί τους 1.000 Έλληνες, κυρίως εις την πρωτεύουσαν. Τὸ πλεῖστον τῆς χώρας εἶναι ἔρημος. Ὁ πληθυσμὸς συγκεντρώνεται κατὰ μῆκος τοῦ Νείλου καὶ τῶν παραποτάμων του, εἰς ἐκτάσεις δηλαδὴ αἱ ὁποῖαι ἀρδευόμεναι δύνανται νὰ καλλιεργηθοῦν. Τὸ Β. μέρος τοῦ Σουδάν, δηλ. ἡ **Νουβία** (Χαρτ. 47), ἐξαίρουμένης τῆς στενῆς κοιλάδος τοῦ Νείλου, εἶναι ἀμώμωτος καὶ ἀνυδρὸς ἔρημος μὲ σχεδὸν τελείαν σπάνιν βροχῶν. Νοτιώτερον αἱ βροχαὶ γίνονται περισσότεραι, ἐπιτρέπουν τὴν ὑπαρξὶν στεππῶν, εἰς τὰ νότια δὲ τῆς χώρας κυριαρχεῖ ἡ σαβάνα. Ἡ θερμοκρασία εἶναι καθ' ὅλον τὸ ἔτος ὑψηλὴ (21° K μέση θερμοκρασία Ἰανουαρίου καὶ 33° K ἡ μέση θερμοκρασία Ἰουλίου εἰς τὸ Χαρτούμ) φθάνει πολλάκις κατὰ τὴν ἡμέραν τοὺς 50° K. ὑπὸ σκιάν, ἐνῶ κατὰ τὴν νύκτα εἶναι χαμηλὴ, πίπτουσα κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ κάτω τοῦ 0° K. εἰς τὸ Β. Σουδάν. Εἰς τὰς στέππας καὶ τὰς σαβάνας τοῦ Σουδάν συναντῶνται ἄφθονα καὶ παντὸς εἴδους ἄγρια ζῶα, ὅμοια μὲ τὰ προηγουμένως ἀναφερθέντα καὶ πολλὰι στρουθοκάμηλοι καὶ τερμίται (καλούμενοι λευκοὶ μύρμηκες).

Ὁ Νεῖλος διασχίζει ἀπὸ Ν. πρὸς Β. τὸ Σουδάν, σχηματίζων ἀπὸ τοῦ Χαρτούμ μέχρι τοῦ Ἀσσουάν 6 καταρράκτας, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐμποδίζουν νὰ εἶναι πλωτὸς καθ' ὅλον του τὸ μῆκος.

Οἱ κάτοικοι ἐπιδίδονται κυρίως εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν κατέχει ὁ βάμβαξ. Κατόπιν ἔρχεται ὁ χέρος, ἀποτελῶν τὴν βάσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων, ὁ ἀραβόσιτος, ἀραχίδες, σησάμι, βανανέαι, φοῖνικες (χουρμαδιές) κλπ. Ἡ κτηνοτροφία εἰς τὰς στέππας καὶ τὴν σαβάναν ἔχει μεγάλην ἀνάπτυξιν καὶ ἐκτρέφονται πρόβατα, αἰγες, βοοειδῆ, στρουθοκάμηλοι καὶ κάμηλοι. Ἡ πλειονότης τῶν κατοίκων εἶναι **Νέγροι**, εἰς τὸ Β. ὅμως Σουδάν, δηλ. τὴν Νουβίαν, συναντῶνται καὶ μιγάδες προερχόμενοι ἐκ τῆς ἐπιμιξίας Νέγων μετὰ Αἰγυπτίων, Βερβέρων, Αἰθιοπῶν καὶ Ἀράβων.]

Γλῶσσα εἶναι ἡ Ἀραβικὴ καὶ ὡς πρὸς τὸ **θρήσκευμα**, ἄλλοι ἐκ τῶν κατοίκων εἶναι Μουσουλμάνοι, ἄλλοι Χριστιανοὶ καὶ ἄλλοι Εἰδωλόλατραι. Εἰς τὸ Σουδάν ἐδρεύει καὶ Ἑλλήν μητροπολίτης, ὁ **Νουβίας**.

Σπουδαιότεραι πόλεις : Τὸ Χαρτούμ (100.000 κ.) εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ Λευκοῦ καὶ τοῦ Κυανοῦ Νείλου (Χαρτ. 47), πρωτεύουσα,

συνδεομένη σιδηροδρομικῶς μετὰ τὸ Κάϊρον. Ἐπὶ τοῦ Νείλου καὶ ὀλίγον βορειότερον τοῦ Χαρτοῦμ εὐρίσκεται ἡ Ὀρντουρμάν (150.000 κ.) μεγαλύτερα πόλεις τοῦ Σουδάν, τῆς ὁποίας ὅμως αἱ οἰκίαι εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον καλύβαι. **Πόρτ - Σουδάν** (60.000 κ.) λιμὴν εἰς τὴν Ἐρυθράν, συνδεόμενος σιδηροδρομικῶς μετὰ τὸ Χαρτοῦμ.

Σ ο μ α λ ί α

Σομαλία λέγεται ὅλη ἡ ΝΑ. τῆς Αἰθιοπίας καὶ Α. τῆς Κένυα παράκτιος περιοχὴ. Ὑποδιαιρεῖται εἰς :

Τὴν **Γαλλικὴν Σομαλίαν** μετὰ ἑκτασιν 22.000 τετρ. χιλιομ., πληθυσμὸν 63.000 (πυκνότης 3) καὶ πρωτεύουσαν τὸν λιμένα **Τσιμπουτι** (30.000 κ.).

Τὴν **Δημοκρατίαν τῆς Σομαλίας**. Ἐγένετο αὕτη ἀνεξάρτητος Δημοκρατία ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1960 καὶ ἀπετελέσθη ἀπὸ τὸ πρῶτον Βρεταννικὸν προτεκτοράτον τῆς Σομαλίας καὶ τὴν Ἰταλικὴν Σομαλίαν. Εὐρίσκεται μετὰ τῆς Αἰθιοπίας καὶ τῆς Κένυα ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου τοῦ κόλπου τοῦ Ἄντεν καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ. Ἐχει ἑκτασιν 640.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 1.950.000 κατ.

Ἐχει **κλίμα** θερμὸν καὶ ξηρόν. Αἱ μέσαι ἐτήσiai θερμοκρασίαι κυμαίνονται μετὰ 20° Κ. καὶ 28° Κ. Αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλίγαι καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας κάτω τῶν 0,200 μ. ὥστε νὰ ὑπάρχουν ἐκεῖ μεγάλοι ἔρημοι.

Οἱ κάτοικοι ὀνομαζόμενοι **Σομαλί**, εἶναι Χαμιτικῆς καταγωγῆς συγγενεῦντες φυλετικῶς μετὰ τοὺς Αἰθίοπας. Ὀμιλοῦν ἰδίαν διάλεκτον καὶ εἶναι Μουσουλμάνοι ἢ Εἰδωλόατραι, ὑπάρχουν δὲ καὶ ὀλίγοι Χριστιανοί.

Ἀπασχολοῦνται κυρίως μετὰ τὴν **κτηνοτροφίαν** καὶ κατὰ δεύτερον λόγον μετὰ τὴν **γεωργίαν**. Καλλιεργοῦν κυρίως ἀραβόσιτον, ὃ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὴν βᾶσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων, βανανᾶς καὶ βάμβακα καὶ ἐκτρέφουν πολλὰ πρόβατα (1,5 ἑκατομ.) αἰγας (4,5 ἑκατομ.), καμήλους (2,5 ἑκατομ.) καὶ βοοειδῆ (1.150.000 κ.).

Πρωτεύουσα εἶναι τὸ **Μογκαντίσιο** (68.000 κ.) πρωτεύουσα τῆς τέως Ἰταλικῆς Σομαλίας. Ἡ **Μπερμπέρα** (30.000 κ.) πρωτεύουσα τῆς τέως Βρεταννικῆς Σομαλίας.

Βρεταννική 'Ανατολική 'Αφρική

Καταλαμβάνει τὸ 'Οροπέδιον τῶν Μεγάλων λιμνῶν, ἐκτεινομένη πρὸς Α. μέχρι τοῦ 'Ινδικοῦ 'Ωκεανοῦ ("Εγχο. Χαρτ. II). Οὕτω ἔχει ὄρια πρὸς Β. τὸ Σουδάν καὶ τὴν Αἰθιοπίαν, Β.Α. τὴν Δημοκρατίαν τῆς Σομαλίας, πρὸς Δ. τὸ τέως Βελγικὸν Κογκό καὶ πρὸς Ν. τὴν Ροδεσίαν καὶ Μοζαμβίκην. Πλὴν τῶν λιμνῶν, τὰς ὁποίας εἶδομεν ἀνωτέρω εἰς τὰ πρὸς τὸ Βελγικὸν Κογκό σύνορα τῆς χώρας ('Αλβέρτου 'Εδουάρδου, Κιβού, Τανγκανίκας), εὐρίσκονται ἀκόμη ἐδῶ αἱ λίμναι τῆς **Βικτωρίας** (83.310 τετρ. χιλιομ.) ἡ δευτέρα εἰς ἑκτασιν μὲ γλυκὺ ὕδωρ λίμνη τῆς Γῆς (μετὰ τὴν λίμνην 'Ανωτέραν τῶν 'Ην. Πολιτειῶν τῆς 'Αμερικῆς) (Χαρτ. 48). Αἱ λίμναι **Κιόγκα**, **Ροδόλφου** (μέρος τῆς ὁποίας ἀνήκει καὶ εἰς τὴν Αἰθιοπίαν) καὶ μέρος τῆς λίμνης **Νυάσσα** (Χαρτ. 48).

'Αγευρίσκονται ἐδῶ τὰ ὑψηλότερα ὄρη τῆς 'Αφρικῆς, δηλ. τὰ ἐνεργὰ ἡφαίστεια **Κιλιμάντζαρο** (5890 μ.) **Κένυα** (5640 μ.) καὶ **'Ελγκόν** (4300 μ.) καθὼς καὶ τὸ ὄρος **Ρουβενζόρι** (5110 μ.) (Χαρτ. 49).

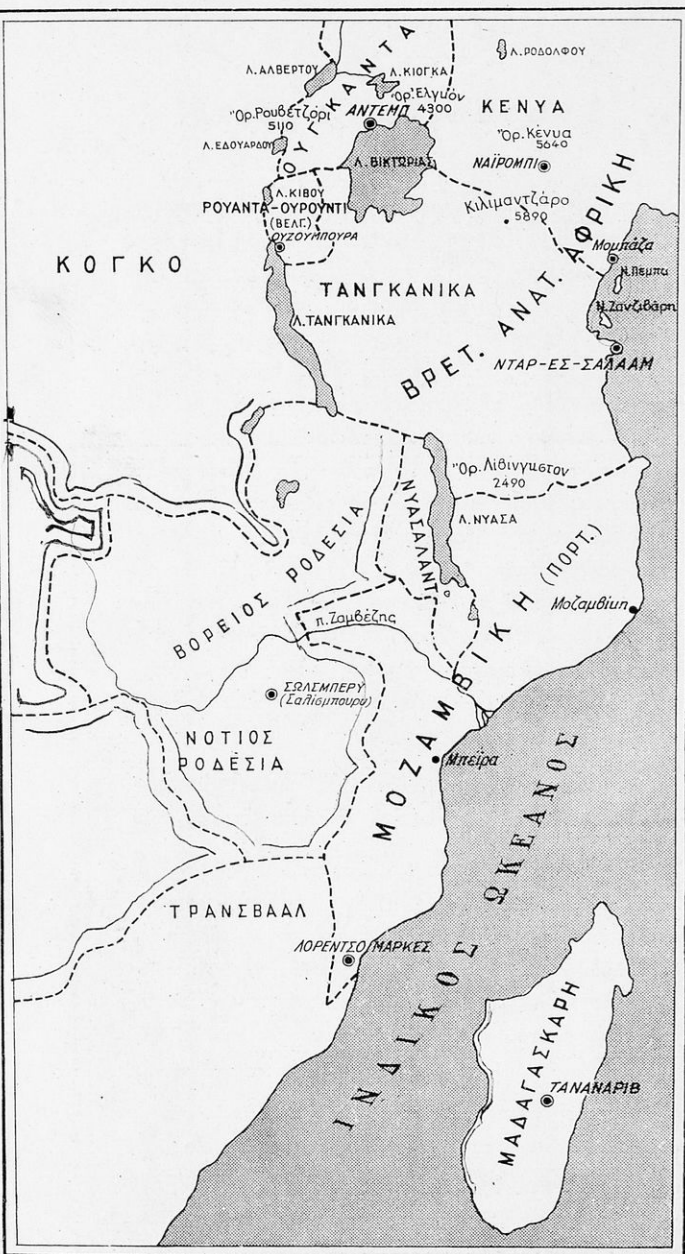
Μολονότι ἡ περιοχὴ αὐτὴ εὐρίσκεται πλησίον τοῦ 'Ισημερινοῦ, αἱ βροχαὶ δὲν εἶναι πολλαὶ καὶ ἐπικρατοῦν ἡ στέππη καὶ ἡ σαβάνα, δάση δὲ ἀνευρίσκονται κυρίως κατὰ μῆκος τῶν ποταμῶν.

Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται εἰς τὴν **γεωργίαν** καὶ τὴν **κτηνοτροφίαν**. 'Η Βρετ. 'Ανατολικὴ 'Αφρική ἔχει ἄρκετὰ **ὄρυκτά** μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ κασσίτερον, χαλκόν, χρυσὸν καὶ ἀδάμαντας.

'Εκτὸς ἀπὸ 250.000 'Ινδοὺς, περὶ τοὺς 70.000 'Αραβες καὶ περὶ τοὺς 60.000 Εὐρωπαίους (μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ ἄρκετοὶ 'Ελλήνες, ζῶντες κυρίως εἰς Κένυα), οἱ ὑπόλοιποι κάτοικοι εἶναι **Νέγροι**, ἀνήκοντες εἰς διαφόρους Νεγρικὰς φυλάς. Οὗτοι ζητοῦν καὶ ἀγωνίζονται διὰ νὰ ἐπιτύχουν ἀνεξαρτησίαν (περισσότερον ὅλων οἱ τῆς φυλῆς **Κικουγιού**).

'Η Βρετ. 'Ανατολικὴ 'Αφρική περιλαμβάνει τὰς ἀποικίας :

Οὐγκάντα μὲ ἑκτασιν 243.500 τετραχ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 6.500.000 κ. (πυκνότης πληθ. 25). 'Η **Καμπάλα**, παρὰ τὴν λίμνην Βικτωρίαν εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ ἡ μεγαλύτερα πόλις τῆς (40.000 κ.). Συνδέεται σιδηροδρομικῶς μετὰ τοῦ εἰς τὸν 'Ινδικὸν 'Ωκεανὸν λιμένος **Μομπάζα** (ἢ Μομπάσα).

Χαρτ. 48. Βρετ. 'Ανατ. 'Αφρική και Μοζαμβίκη.

Κένυα έκτάσεως 582.650 τετραγ. χιλιομ. και πληθυσμοῦ 6.048.000 κ. ἐκ τῶν ὁποίων περὶ τὰς 11.000 Εὐρωπαῖοι (πυκνότης 10), με πρωτεύουσαν τὴν **Ναῖρόμπι** (215.000 κ.). Ἡ **Μομπάζα** (80.000 κ.) εἶναι ὁ μοναδικὸς λιμὴν τῆς Κένυα.

Τανγκανίκα. Ἡ Εχει αὕτη ἔκτασιν 935.500 τετρ. χιλιομ. και πληθυσμὸν 8.325.000 κ. (πυκνότης πληθ. 9). Πρωτεύουσά της εἶναι ἡ **Ντάρ - ες - Σαλάμ** (130.000 κ. ἐξ ὧν 4.000 Εὐρωπαῖοι).

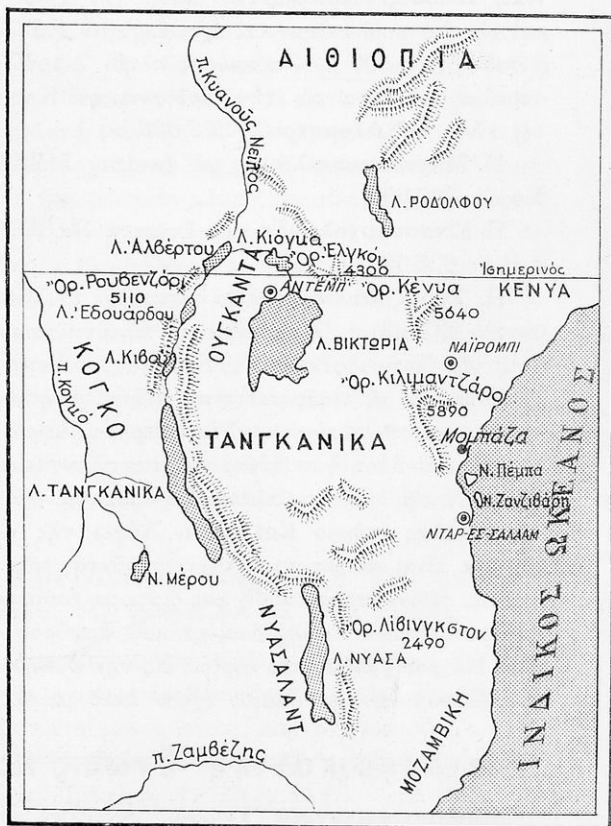
Πλὴν τῶν ἀνωτέρω, εἰς τὴν Βρετ. 'Ανατ. 'Αφρικὴν ἀνήκουσι ἡ νῆσος **Ζανζιβάρη**, με πρωτεύουσαν τὴν ὁμώνυμον πόλιν και λιμένα Ζανζιβάρη (58.000 κ.) και ἡ νῆσος **Πέμπα**. Ἀμφότεραι αἱ νῆσοι αὗται εὐρίσκονται εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν.

271

Μ ο ζ α μ β ί κ η

Ἐκτείνεται νοτίως τῆς Ταγκανίκας καὶ Α. τῆς Ροδεσίας κατὰ μῆκος τοῦ Ἰνδικοῦ καὶ εἶναι ἡ πολυπληθεστέρα ἐκ τῶν ἀποικιῶν τῆς Πορτογαλίας. Ἔχει ἔκτασιν 771.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 6.000.000 κ. (πυκνότης πληθ. 8). Οἱ κάτοικοι, πλὴν ὀλίγων Ἀσιατῶν καὶ Εὐρωπαίων εἶναι **Νέγροι** τῶν φυλῶν **Μπαντού** καὶ **Ζουλού**. Διαρρέεται ἀπὸ τὸν **Ζαμβέζη**ν ποταμὸν, ὁ ὁποῖος χύνεται εἰς τὸν Ἰνδικὸν ὅπου σχηματίζει μέγα Δέλτα. Κατὰ τὸν ροὺν του σχηματίζει πολλοὺς καὶ μεγάλους καταρράκτας, ὅπως τοὺς καταρράκτας τῆς Βικτωρίας, ὅπου τὸ ὕδωρ του πίπτει ἀπὸ ὕψους 140 μ.

Εἰς τὴν Μοζαμβίκην ἐπικρατοῦν αἱ σαβάναι καὶ κατὰ μῆκος τῶν ποταμῶν τὰ δάση, ἡ δὲ **γεωργία** καὶ ἡ **κτηνοτροφία** εἶναι αἱ κύριαι ἀπασχολήσεις τῶν κατοίκων. Καλλιεργοῦνται γενικῶς τὰ φυτὰ τὰ καλλιεργούμενα καὶ εἰς τὰς ἄλλας χώρας τῆς Ἀφρικῆς, τὰς ὁποίας ἐξητάσαμεν. Τὰ εὐφρότερα ἐδάφη εὐρίσκονται εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Ζαμβέζη, ἡ ὁποία εἶναι ἡ μεγαλυτέρα πεδιάς τῆς Ἀφρικῆς. Ἡ **Λουρέντσο-Μάρκες** (93.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Χαρτ. 49. Βρετανική Ἀνατολική Ἀφρική.

V. Ν Ο Τ Ι Ο Σ Α Φ Ρ Ι Κ Η

Είναι τὸ νοτιώτερον τμήμα τῆς Ἀφρικῆς καὶ περιλαμβάνει τὴν **Βρεταννικὴν Ν. Ἀφρικὴν** καὶ τὴν **Νοτιοαφρικανικὴν Ἐνωσιν** μετὰ τῆς **Ν.Δ. Ἀφρικῆς** (Χαρτ. 50).

Βρεταννικὴ Ν. Ἀφρικὴ

Εἰς ταύτην ἀνήκουν :

οχι / Ἡ **Ἐνωσις Ροδεσίας καὶ Νυασσαλάνδης ἢ Κεντροαφρικανικὴ Ἐνωσις**. Περιλαμβάνει αὕτη τὴν Βορ. καὶ τὴν Νοτ. Ροδεσίαν καὶ τὴν Νυασσαλάνδην καὶ ἔχει ἑκτασιν 1.263.115 τετρ. χιλ. καὶ πληθυσμὸν 8.000.000 κ. (πυκνότης πληθ. 7). Εἶναι μία αὐτόνομος Ὁμοσπονδία ἀνήκουσα εἰς τὴν Βρεταννικὴν Κοινοπολιτείαν. Πρωτεύουσά της εἶναι ἡ **Σώλσμπερυ** (262.000 κ.).

Ἡ **Μπετσιουαναλάνδη** με ἑκτασιν 712.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 296.000.

Ἡ **Μπασσουτολάνδη** με ἑκτασιν 30.350 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 626.000 κ. καὶ

Ἡ **Ζουαζιλάνδη** ἔχουσα ἑκτασιν 17.364 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 237.000 κ. Ἀμφότεραι αἱ τελευταῖαι εὐρίσκονται ἐντὸς τοῦ ἐδάφους τῆς Νοτιοαφρικανικῆς Ἐνώσεως (Χαρτ. 50).

Εἶναι καὶ αἱ τρεῖς ἀνωτέρω χῶραι ἀποικίαι τῆς Μεγ. Βρεταννίας, ἔχουν κατὰ τὸ πλεῖστον **κλίμα** θερμὸν, ὑγρὸν καὶ ἀνθυγιεινόν, καλύπτονται ἀπὸ δάση ἢ σαβάνας καὶ μαστίζονται ἀπὸ τὴν μυῖαν Τσέ - Τσέ. Εἰς τὰ Ν. τῆς Μπετσιουαναλάνδης προσεκτείνονται καὶ τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς μεγάλης ἐρήμου **Καλαχάρι**. Λόγω τῆς μνίας Τσέ-Τσέ ἡ **κτηνοτροφία** εἶναι ἀσήμαντος. Καλλιεργοῦνται κυρίως ἀραβόσιτος, βάμβαξ, καπνός, τέιον, ἐσπεριδοειδῆ καὶ διάφορα ὀπωροφόρα. Ὑπάρχουν σημαντικὰ μεταλλεύματα μολύβδου, χαλκοῦ, ἀργύρου, χρυσοῦ κλπ. Οἱ κάτοικοι εἶναι **Νέγροι** (ἀνήκοντες κυρίως εἰς τὴν φυλὴν τῶν Μπαντού) πλὴν ὀλίγων Εὐρωπαίων, οἱ ὅποιοι ἔχουν ἐκεῖ **μεγάλα ἀγροκτήματα**.

Νοτιοαφρικανικὴ Ἐνωσις καὶ ΝΔ. Ἀφρικὴ

οχι / Ἡ **Νοτιοαφρικανικὴ Ἐνωσις**, Ἀγγλικὴ ἀποικία μέχρι τοῦ 1910, εἶναι ἀπὸ τότε ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Ἀνήκουσα μέχρι τοῦ 1961

εις τὴν Βρετ. Κοινοπολιτείαν ἀπεσχίσθη ἔκτοτε ταύτης. Ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῆς εὐρίσκεται ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ Α' Παγκοσμίου πολέμου καὶ ἡ **Ν.Δ. Ἀφρική**, ἣτις ἔχει ἔκτασιν 834.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν μόλις 460.000 κ., διότι κατέχεται κατὰ μέγα μέρος τῆς ἀπὸ τὴν μεγάλη Ἑρῆμον **Καλαχάρι**. Ἡ Νοτιοαφρικανικὴ Ἐνωσις ἀπετελέσθη ἀπὸ τὴν συνένωσιν τῆς **χώρας τοῦ Ἀκρωτηρίου**, τοῦ **Νατάλ**, τοῦ **Τράνσβααλ** καὶ τοῦ ἐλευθέρου κράτους τῆς **Ὁράνγκης**. Ἐχει ἔκτασιν 1.223.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 13.670.000 κ. (πυκνότης πληθ. 11). Ὁληὴ ἡ χώρα εἶναι ἐν μέγα ὁροπέδιον καὶ μόνον εἰς τὰ παράλια συναντῶνται πεδιάδες.

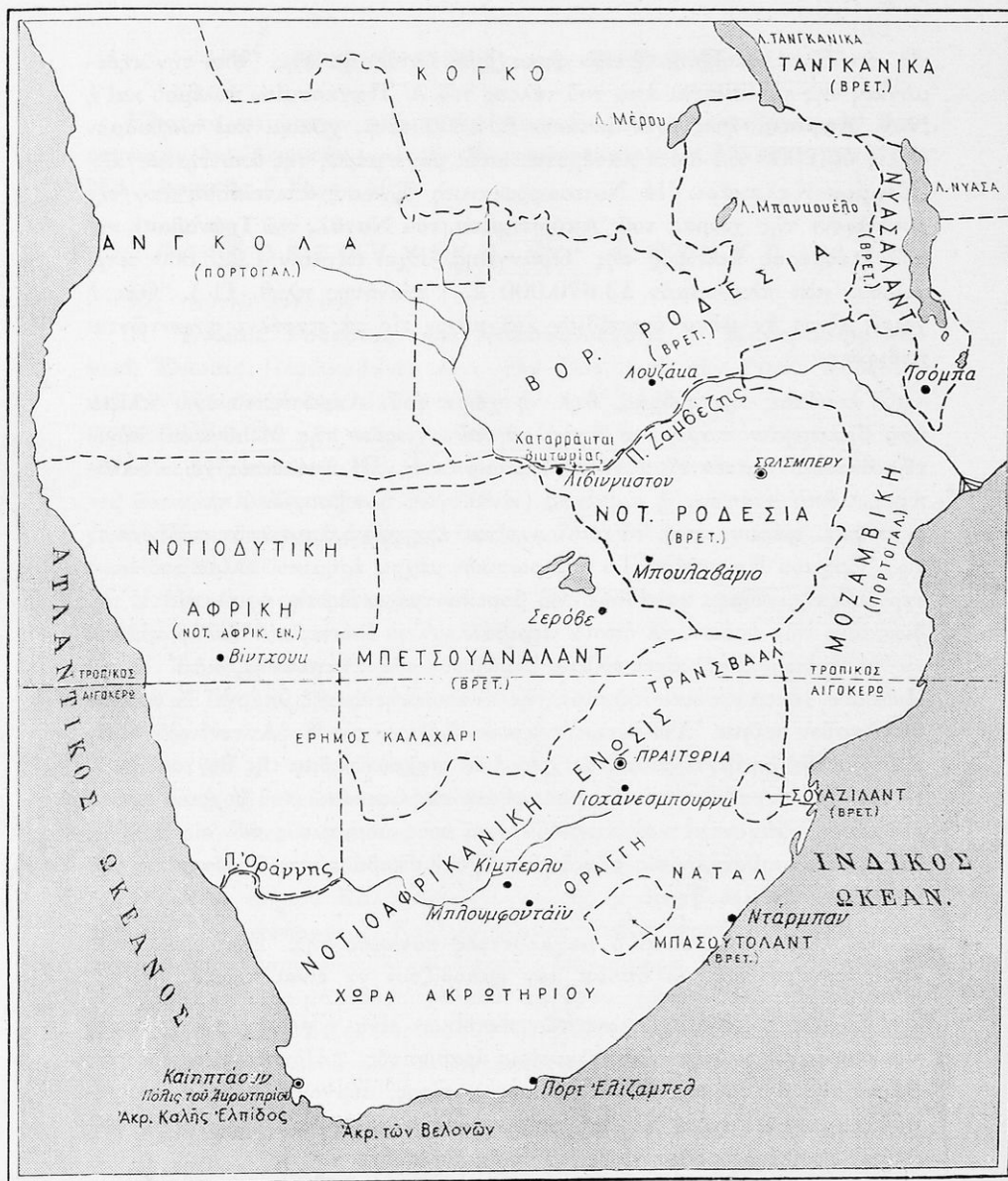
Τὰ νότια τῆς χώρας, δηλ. ἡ χώρα τοῦ Ἀκρωτηρίου, ἔχει **κλίμα** καὶ **βλάστησιν** παρόμοια πρὸς τὰ τῶν χωρῶν τῆς Μεσογείου, λόγῳ τῆς θέσεώς τῆς ἐν τῇ νοτίῳ Εὐκράτῳ ζώνῃ. Ἡ ὑπόλοιπος χώρα καλύπτεται ἀπὸ **στέππας** ἢ **σαβάνας** (ἀναλόγως τῶν βροχῶν) πλὴν τοῦ βορειοτέρου μέρους τῆς, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐρημικὸν, ἀποτελοῦν προέκτασιν τῆς Ἑρήμου **Καλαχάρι**. Τὸ ἡπειρωτικὸν μέχρις ἐρημικοῦ κλίμα τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς χώρας καὶ ἰδίως τοῦ βορείου τμήματός τῆς ὀφείλεται εἰς τὴν διάταξιν τῶν ὀρέων, τὰ ὁποῖα περιβάλλουν τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ὁροπεδίου.

Ἡ δυτικὴ ἀκτὴ ἔχει κλίμα ξηρότερον τῆς ἀνατολικῆς, διότι εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανὸν καὶ πλησίον τῆς ἀνατολικῆς ἀκτῆς **ὑπάρχει ἐν θερμὸν θαλάσσιον ρεῦμα**. Ἀντιθέτως πλησίον τῆς πρὸς τὸν Ν. Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν ἀκτῆς ὑπάρχει ρεῦμα ψυχρὸν (τὸ **ψυχρὸν ρεῦμα τῆς Βεγγουέλας**). Οἱ ἐκ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ἄνεμοι, φθάνοντες ὑπεράνω τοῦ ψυχροῦ τούτου ρεύματος, ψύχονται καὶ ἀφήνουν ἐκεῖ τοὺς ὑδρατμούς των εἰς βροχὴν. Οὕτω ὅταν φθάσουν εἰς τὴν ξηρὰν ἔχουν ἀποβάλει τοὺς ὑδρατμούς των καὶ εἶναι ἄνεμοι ξηροί.

Ὁ **Ὁράνγκης** εἶναι ὁ μεγαλύτερος ποταμὸς τῆς. Ἐχει ὅμως πολλοὺς καταράκτας, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐμποδίζουν νὰ εἶναι πλωτός.

Κυριωτέρα ἀπασχόλησις τῶν κατοίκων εἶναι ἡ **γεωργία** καὶ ἡ **κτηνοτροφία**. Καλλιεργοῦνται κυρίως ἀραβόσιτος, (ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὴν βᾶσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων), σῖτος, σόργον, γεώμηλα, σακχαροκάλαμον, καπνός, βάμβαξ, τέιον, ἐσπεριδοειδῆ καὶ ὀπωροφόρα διάφορα (μηλέαι, ροδακινέαι, ἄμπελοι, ἀχλαδέαι κλπ.).

Ἡ **Κτηνοτροφία** ἔχει ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν. Ἐκτρέφονται πρόβατα, αἰγες, βοοειδῆ, ἵπποι, ἡμίονοι, ὄνοι, χοῖροι. Διατρέφονται ἐπίσης ἀρκε-

Χαρτ. 50. Νότιος Ἀφρικῇ.

τὰ πουλερικά καὶ στρουθοκάμηλοι διὰ τὸ πολύτιμον πτέρωμά των. Οἱ ἱθὺς εἶναι ἄφθονοι εἰς τὰ παράλια καὶ ἡ **ἀλιεία** ἀρκετὰ ἀποδοτική.

Τὸν κυριώτερον ὅμως πλοῦτον τῆς χώρας ἀποτελοῦν τὰ **ὄρυκτά** της. Ὑπάρχουν ἄνθρακες, μεταλλεύματα ἀργύρου, χαλκοῦ, μολύβδου καὶ πολλῶν ἄλλων μετάλλων καὶ κυρίως πλούσια χρυσορυχεῖα, τὰ ὅποια ἀπασχολοῦν πλέον τῶν 300.000 ἐργατῶν, καθὼς καὶ ὄρυχεῖα ἀδαμάντων. Κατέχει ἡ Νοτιοαφρικανικὴ Ἐνωσις τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν χρυσοῦ (τὰ 50% τῆς παγκοσμίου παραγωγῆς) καὶ τὴν δευτέραν ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν ἀδαμάντων (Χαρτ. 51) μετὰ τὸ τέως Βελγικὸν Κογκό.

Ἡ **Βιομηχανία** ἔχει ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν καὶ δυνατότητας μεγάλης περαιτέρω ἀναπτύξεως λόγῳ τῆς υπάρξεως ἀνθράκων καὶ πρώτων ὑλῶν. Ὑπάρχει βιομηχανία κατασκευῆς μηχανῶν καὶ μηχανημάτων, αὐτοκινήτων, ὑφασμάτων, τροφίμων κλπ.

Ἐξάγονται χρυσός, ἀδάμαντες καὶ διάφορα μεταλλεύματα, ἀραβόσιτος, ὀπῶραι, δέρματα καὶ ἔριον.

Κάτοικοι. Ἡ πλειονότης τῶν κατοίκων εἶναι **Νέγροι**, ἀνήκοντες κατὰ πλειοψηφίαν εἰς τοὺς Νέγρους Μπαντού (Κάφροι, Ζουλού, Μπασοῦτι κλπ.) καὶ ὀλιγώτεροι **Ότεντότοι** καὶ **Βουσμάνοι**, οἱ ὅποιοι εἶναι οἱ πλέον πρωτόγονοι καὶ ἀπολίτιστοι, κατοικοῦντες περὶ τῆς Ἐρήμον Καλαχάρι καὶ τείνοντες νὰ ἐκλείψουν. Προσομοιάζουν οἱ Βουσμάνοι μὲ τοὺς Νεγρίτας τῆς Ἀσίας. Οἱ Νέγροι ὑπολογίζονται περὶ τὰ 8,5 ἑκατομ. Πλὴν αὐτῶν ζοῦν καὶ περὶ τὰς 50.000 Ἀσιαῖται (κυρίως Ἰνδοί, Κινέζοι καὶ Μαλαίσιοι), μεταβάντες ἐκεῖ διὰ νὰ ἐργασθῶν ὡς ἐργάται καὶ παραμένιντες μόνιμως. Οἱ Λευκοὶ ὑπολογίζονται εἰς 2.650.000 καὶ οἱ περισσότεροι παραμένουν εἰς τὴν χώραν τοῦ Ἀκρωτηρίου λόγῳ τοῦ καλοῦ, παρομοίου πρὸς τὸ μεσογειακόν, κλίματός της. Περὶ τὸ 1.000.000 ὑπολογίζονται οἱ μιγάδες. Διαρκεῖς ἐρίδες ὑφίστανται μεταξὺ τῶν Λευκῶν καὶ τῶν ἐγχρώμων, τοὺς ὁποίους οἱ Λευκοὶ θεωροῦν ὡς κατωτέρους των καὶ τοὺς περιφρονοῦν. Οἱ πρῶτοι ἄποικοι ἦσαν Ὀλλανδοὶ (τὸ 1652 μ.Χ.) οἱ λεγόμενοι **Μπόερς**.

Σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι: **Πραιτωρία** (350.000 κ. καὶ **Καιπτάουν** (ἡ πόλις τοῦ Ἀκρωτηρίου 730.000 κ. ἐξ ὧν αἱ 250.000 Λευκοί). Ἡ πρώτη εἶναι ἑδρα τῆς Κυβερνήσεως, ἡ δὲ δευτέρα τοῦ Κοινοβουλίου. Διὰ τοῦτο θεωροῦνται ἀμφότεραι ὡς πρω-

VI. ΝΗΣΟΙ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

ΝΗΣΟΙ ΤΟΥ ΙΝΔΙΚΟΥ ΩΚΕΑΝΟΥ

Εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανὸν πλὴν τῶν νήσων Ζανζιβάρης καὶ Πέμπας, τὰς ὁποίας ἀνεφέραμεν ἀνωτέρω, ὑπάρχουν καὶ αἱ :

Μαδαγασκάρη (Χαρτ. 48). Τὸ μέγεθος ταύτης εἶναι ὑπερτετραπλάσιον τῆς Ἑλλάδος. (590.000 τετρ. χιλιομ. ἐνῷ ὁ πληθυσμὸς μόλις φθάνει τὰ 5.200.000 κ.). Οἱ περισσότεροι κάτοικοι εἶναι Νέγροι. Ὑπάρχουν καὶ ἀρκετοὶ Ἀσιᾶται (τῆς Κιτρίνης φυλῆς) κατοικοῦντες τὴν νήσον ἀπὸ παλαισιότατων ἐποχῶν καὶ περὶ τοὺς 60.000 Λευκοὶ ἰδίως Γάλλοι καὶ τινες Ἀραβες καὶ μιγάδες. Ἡ Μαδαγασκάρη, πρότερον Γαλλικὴ ἀποικία, εἶναι σήμερον μία ἀνεξάρτητος Δημοκρατία, ὀνομαζομένη « **Δημοκρατία Μαλγκάς** ».

Τὸ **κλίμα** εἶναι θερμὸν καθ' ὅλον τὸ ἔτος, ἡ διαφορὰ δὲ θερμοκρασίας μεταξὺ θέρους καὶ χειμῶνος μικρά.

Εἰς τὴν **Ταναναρίβ**, πρωτεύουσαν τῆς χώρας, ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ Ἰανουαρίου (θέρος) εἶναι 20° Κ. καὶ τοῦ Ἰουλίου (χειμῶν) 14° Κ. Οἱ πνέοντες ἐκ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ ΝΑ ἄνεμοι ἀφίουν ἀρκετὰς βροχὰς εἰς τὰ ἀνατολικά παράλια καὶ τὰ ὄρη, τὸ ἐσωτερικὸν ὅμως τῆς νήσου δέχεται ὀλίγας βροχὰς καὶ εἶναι στεππῶδες. Διὰ τοῦτο καὶ τὰ δάση εὐρίσκονται πρὸς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς νήσου καὶ εἰς τὰ ὄρη, καλύπτουν δὲ τὰ 20% τῆς ἐπιφανείας τῆς. Παράγεται ἀρκετὴ ὄρυζα, μανιόκα, γλυκοπατάται, καφὲς καὶ ἀραχίδες, καθὼς καὶ ἀρκετὰ μπαχαρικά καὶ κινίνον ἔλαιον (ρετσινόλαδο).

Ἔχει ἡ νῆσος καὶ ἀρκετὰ ὄρυκτά, μεταξὺ τῶν ὁποίων πολυτίμους λίθους, χρυσὸν καὶ οὐράνιον. Ἡ **Ταναναρίβ** (193.000 κ.) ἐξ ὧν 7.500 Εὐρωπαῖοι, εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Ἡ νῆσος **Ρεουνιὸν** ἐκτάσεως 2511 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 278.000 κατοίκων.

Αἱ νῆσοι **Κομόραι**, αἱ ὁποῖαι εἶναι διάφοροι μικραὶ νησίδες ἔχουσαι συνολικῶς ἑκτασιν 2.171 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 170.000 κ.

Νῆσοι ἀνήκουσαι εἰς τὸ Ἑνωμ. Βασίλειον ὡς ἀποικίαι Βρεταννικαὶ αἱ : **Μαυρίκιους**, κειμένη πλησίον τῆς Μαδαγασκάρης (550.000

κ.) καὶ αἱ νῆσοι **Σεϋχέλαι** (39.000 κ.) εἰς μίαν τῶν ὁποίων ὀνομαζομένην **Μαχέ** ἐκρατήθη ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν ἐξόριστος ὁ Ἐθνάρχης τῆς Κύπρου Μακάριος.

ΝΗΣΟΙ ΤΟΥ ΑΤΛΑΝΤΙΚΟΥ

Αἱ εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν νῆσοι τῆς Ἀφρικῆς ἀνήκουν εἰς τὴν Πορτογαλίαν, τὴν Ἰσπανίαν καὶ εἰς τὸ Ἠνωμένον Βασίλειον.

Εἰς τὴν Πορτογαλίαν ἀνήκουν αἱ νῆσοι :

Ἀζόρα (285.000 κ.) καὶ ἡ νῆσος **Μαδέρα** (246.000 κ.). Εὐρίσκονται αὗται δυτικῶς τοῦ Μαρόκου καὶ θεωροῦνται ὡς μητροπολιτικὸν Πορτογαλικὸν ἔδαφος, ἐπαρχία δηλαδή τῆς Πορτογαλίας. Παράγουν ἐσπεριδοειδῆ, βανάνας, ὀπώρας διαφόρους καὶ ἔχουν ἀμπελῶνας, οἱ ὅποιοι δίδουν ὀνομαστοὺς οἶνους (οἶνοι Μαδέρας).

Αἱ νῆσοι τοῦ Πρασίνου Ἀκρωτηρίου (182.000 κ.), λεγόμεναι οὕτω διότι εὐρίσκονται πλησίον τοῦ Πρασίνου Ἀκρωτηρίου, τὸ ὅποιον εἶναι τὸ δυτικώτερον ἄκρον τῆς Ἀφρικῆς καὶ

Ἡ νῆσος τοῦ Ἀγ. Θωμᾶ (54.000 κ.) καὶ ἡ νῆσος Πρίνσιπε (7.000 κ.) εὐρίσκόμεναι εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας.

Εἰς τὴν Ἰσπανίαν ἀνήκουν : Αἱ **Κανάριοι** νῆσοι (700.000 κ.) αἱ ὁποῖαι θεωροῦνται ὡς μητροπολιτικὸν Ἰσπανικὸν ἔδαφος (Ἰσπανικὴ ἐπαρχία). Ἔχουν ὥραϊον κλίμα καὶ εὐφορον ἔδαφος. Καλλιιεργοῦνται εἰς αὐτὰς βανάναι, ἄμπελοι, καφέες, λαχανικὰ καὶ διάφορα ὀπωροφόρα δένδρα. Ἡ νῆσος **Φερνάνδο - Πό**, Ἰσπανικὴ ἀποικία εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας.

Εἰς τὴν Μεγάλην Βρεταννίαν ἀνήκουν Ἀγ. Ἑλένη (4.900 κ.) εἰς τὴν ὁποίαν ἐκρατήθη ἐξόριστος καὶ ἀπέθανεν ὁ Μέγας Ναπολέων καὶ ἡ **Νῆσος τῆς Ἀναλήψεως** ΒΔ. τῆς προηγουμένης (168 κατ.). Εἶναι αὗται Βρεταννικαὶ ἀποικίαι.

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

Θέσις. Ἐκτασις, **Μορφολογία** ἐδάφους. Ἡ Ἀφρικὴ εἶναι μία ἐκ τῶν τριῶν ἡπείρων τοῦ Παλαιοῦ κόσμου (Εὐρώπη - Ἀσία - Ἀφρικὴ), ἡ τρίτη, ὡς πρὸς τὴν ἑκτασιν (30.000.000 τετρ. χιλιομ.) καὶ ἡ ἔχουσα τὸν μικρότερον θαλάσσιον διαμελισμόν. Οἱ μόνοι ἀξιόλογοι κόλποι εἶναι ὁ τῆς Μεγάλης καὶ Μικρᾶς Σύρτεως εἰς τὴν Μεσόγειον, ὁ κόλπος τῆς Γουϊνέας εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ ὁ τοῦ Ἄντεν εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν. Τὸ βορειότερον ἀκρωτήριόν της εἶναι τὸ Ἀκρωτήριον **Λευκὸν** (εἰς τὴν Τυνησίαν) καὶ τὸ νοτιώτερον, τὸ Ἀκρωτήριον τῶν **Βελονῶν** (εἰς τὴν Νοτιοαφρικανικὴν Ἑνωσιν). Τὸ δυτικώτερον ἀκρωτήριον εἶναι τὸ **Πράσινον** Ἀκρωτήριον (εἰς τὴν Σενεγάλην) καὶ τὸ ἀνατολικώτερον, τὸ ἀκρωτήριον **Γκουαρνταφουῖ** (εἰς τὴν Ἰταλικὴν Σομαλίαν). Ἡ ἀπόστασις ἀπὸ τοῦ Λευκοῦ Ἀκρωτηρίου μέχρι τοῦ Ἀκρωτηρίου τῶν Βελονῶν εἶναι 8.000 χιλιομ. καὶ ἡ τοιαύτη ἀπὸ τοῦ Πρασίνου Ἀκρωτηρίου μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Γκουαρνταφουῖ 7.500 χιλιομ.

Βρέχεται ἡ Ἀφρικὴ ἀπὸ Β. ὑπὸ τῆς Μεσογείου Θαλάσσης καὶ ἀπὸ Δ. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, τὰ ὕδατα δὲ τούτων συγκοινωνοῦν διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Γιβραλτάρ, ὁ ὁποῖος ἔχει πλάτος 16 χιλιομ. καὶ μέγιστον βάθος 450 μ. Ἐκεῖ εἶναι τὸ πλησιέστερον πρὸς τὴν Εὐρώπην μέρος τῆς Ἀφρικῆς. Πρὸς τὰ ἀνατολικά βρέχεται ἀπὸ τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν, τὸν κόλπον τοῦ Ἄντεν καὶ τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν. Ὁ κόλπος τοῦ Ἄντεν συγκοινωνεῖ μὲ τὴν Ἐρυθρὰν διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ **Μπάμπ-ἐλ-Μαντέμπ**. Ἡ Ἐρυθρὰ Θάλασσα συγκοινωνεῖ (ἀπὸ τοῦ 1869) μὲ τὴν Μεσόγειον διὰ τῆς διώρυγος τοῦ Σουέζ, ἡ οἰκονομικὴ σημασία τῆς ὁποίας εἶναι μεγίστη, διότι συντομεύει πολὺ τὴν θαλασσίαν ὁδὸν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης πρὸς τὰ παράλια τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ τῆς Ἀπὼ Ἀνατολῆς. Ἡ διώρυξ διηνοίχθη ἐπὶ τῆς στενῆς χθαμαλῆς καὶ ἀμμώδους λωρίδος γῆς, ἡ ὁποία λέγεται Ἰσθμὸς τοῦ Σουέζ καὶ ἀποτελεῖ τὰ ὅρια μεταξὺ Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς. Αἱ ἐργασίαι τῆς διανοίξεως τοῦ Ἰσθμοῦ ἤρχισαν τὸ 1859 καὶ ἡ διώρυξ ἤνοιξε τὸ 1869 διὰ τοὺς ναυτιλλομένους.

Χαρακτηριστικὰ τῆς Ἀφρικῆς, ὡς πρὸς τὴν μορφήν τοῦ ἐδάφους της, εἶναι τὰ ὑψηλὰ ὄρη τῆς Β. καὶ τῆς Α. Ἀφρικῆς, τὰ λεκανοπέδια τῶν ποταμῶν Σενεγάλη, Νίγηρος, Νείλου, Κόγκο καὶ Ζαμβέζη, τὸ λεκανοπέδιον τῆς λίμνης Τσαδ καὶ τὰ ἐκτεταμένα ὁροπέδια τῆς Αἰθιοπίας, τῆς περιοχῆς τῶν Μεγάλων Λιμνῶν καὶ τῆς Ν. Ἀφρικῆς.

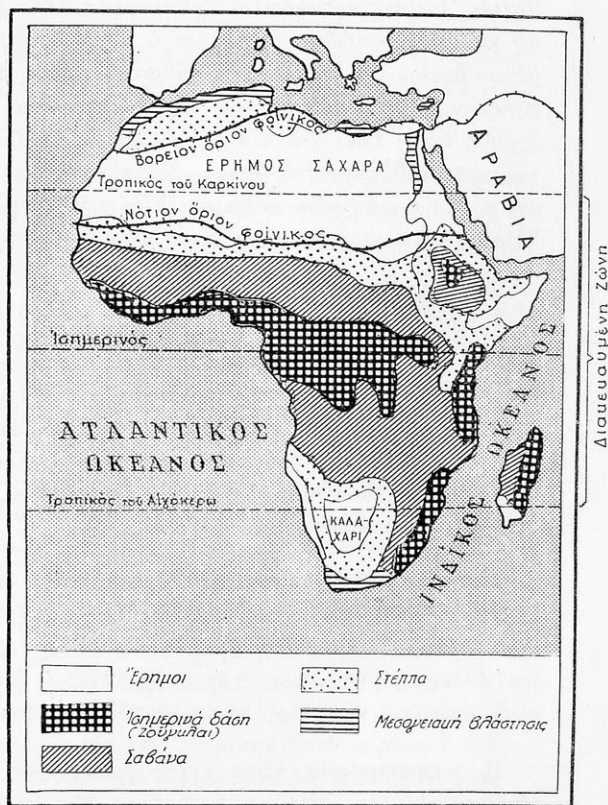

Οί μεγάλοι καταρράκται της Βικτωρίας εἰς τὸν ποταμὸν Ζαμβέζην.

Κλίμα καὶ βλάστησις. Ἐπειδὴ ἡ Ἀφρική διασχίζεται ὑπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ σχεδὸν εἰς τὸ μέσον της, ἀνήκει, πλὴν τοῦ νοτιωτέρου καὶ βορειοτέρου μέρους της, εἰς τὴν Διακεκαυμένην ζώνην καὶ ἔχει διὰ τοῦτο κατὰ τὸ μέγιστον μέρος της κλίμα θερμόν. Εἰς τὰς παρὰ τὸν Ἰσημερινὸν χώρας της ἡ θερμοκρασία εἶναι ὁμοιόμορφος καθ' ὅλον τὸ ἔτος, κυμαينوμένη μεταξὺ τῶν 24° ἕως 27° K. Ὅσον ἀπομακρυνόμεθα τοῦ Ἰσημερινοῦ, ἡ θερμοκρασία γίνεται μεγαλυτέρα κατὰ τὸ θέρος, ἐνῶ κατὰ τὰς νύκτας τοῦ χειμῶνος πίπτει καὶ κάτω τοῦ 0° K. Εἰς τὰ πρὸς τὴν Μεσό-

γειονομα παράλια, καθώς και τὰ τοιαῦτα τοῦ νοτιωτέρου μέρους τῆς (Κάθ' ὅσον τοῦ Ἀτλαντικοῦ), τὸ κλίμα εἶναι μεσογειακόν. Αἱ βροχαὶ εἰς τὰ παράλια ταῦτα εἶναι ἄρκεται καὶ πίπτουν συνήθως κατὰ τὸ φθινόπωρον καὶ τὸν χειμῶνα. Ὅσον ὅμως προχωροῦμεν πρὸς τὸ ἐσωτερικόν, αἱ βροχαὶ γίνονται ὀλιγώτεραι, τὸ κλίμα στεππῶδες καὶ ἐν συνεχείᾳ αἱ βροχαὶ γίνονται ἐλάχισται (κάτω τῶν 0,25 μ. ἐτησίως), μὲ ἀποτέλεσμα νὰ δημιουργηθοῦν ἐκεῖ δύο μεγάλαι "Ερημοὶ, ἡ "Ερημος Σαχάρα καὶ ἡ "Ερημος Καλαχάρι (Χαρτ. 52). Νοτίως τῆς Σαχάρας καὶ βορείως τῆς Καλαχάρι αἱ βροχαὶ γίνονται πάλιν περισσότεραι, ἐπανεμφανίζεται ἡ στέππη καὶ ἐν συνεχείᾳ ἡ σαβάννα, (διότι αἱ βροχαὶ γίνονται περισσότεραι καθ' ὅσον πλησιάζει κανεὶς πρὸς τὸν Ἰσημερινόν). Εἰς ἀπόστασιν 8°—10° ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ αἱ βροχαὶ εἶναι ἄφθονοι καθ' ὅλον τὸ ἔτος. Διὰ τοῦτο, βοηθοῦσης καὶ τῆς θερμοκρασίας, ἡ ὁποία διατηρεῖται καθ' ὅλον τὸ ἔτος γύρω ἀπὸ τοὺς 25°K. ἡ βλάστησις εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν ὀργιάζει καὶ ὑπάρχουν μεγάλα πυκνὰ καὶ ἀδιάπεραστα δάση (ζοῦγγλα).

Εἰς τὰς στεπνώδεις ἐκτάσεις ἐπικρατεῖ ἡ κτηνοτροφία, ιδίως ἡ τοιαύτη προβάτων. Αἱ σαβάναι εἶναι αἱ κατ' ἐξοχὴν ἐκτάσεις διὰ καλλιεργείας καὶ ἐπικρατεῖ εἰς αὐτὰς ἡ γεωργία, ὅπου δὲ δὲν ὑπάρχει ἡ μυῖα Τσέ — Τσέ, εἶναι

Χαρτ. 52: Διακεκαυμένη Ζώνη.

ἀνεπτυγμένη καὶ ἡ κτηνοτροφία. Τὰ μεγάλα δάση δίδουν ἄφθονον ξυλείαν, μεταξύ τῆς ὁποίας καὶ πολύτιμον τοιαύτην (μαόνι, ἔβενον κλπ.) καὶ ἄφθονα ἄλλα δασικὰ προϊόντα ἀπὸ τοὺς φοίνικας, τοὺς κοκκοφοίνικας, τοὺς ἐλαιοφοίνικας, τὰ καριτέ, τὰ ἀρτόδενδρα, τὰς Ἀραβικὰς ἀκακίας, τὰ καουτσουκόδενδρα, κλπ.

Τὰ **ἄγρια ζῶα** εἶναι ἄφθονα καὶ εἰς μεγάλην ποικιλίαν.

Οὐδεμία ἄλλη ἡπειρος ἔχει τόσον πλῆθος καὶ τοσαύτην ποικιλίαν ἀγρίων ζώων (τόσον σαρκοφάγων, ὅσον καὶ φυτοφάγων) θηλαστικῶν, ἐρπετῶν, πτηνῶν καὶ ἐντόμων. Λέοντες, λεοπαρδάλεις, πάνθηρες, θῶες, ρινοκέρωτες, ἵπποπόταμοι, ἐλέφαντες, ἀγριοχοίροι, γαζέλαι, πλῆθος πιθήκων. Ἐπίσης κροκόδειλοι καὶ διάφορα ἄλλα ἐρπετά, μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ δηλητηριώδεις ὄφεις καὶ ὁ μεγαλύτερος τῶν σήμερον συναντῶντων ὄφειν ἐπὶ τῆς Γῆς, ὁ **πύθων**. Πλῆθος παντὸς εἶδους πτηνῶν καὶ ἐντόμων, μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ οἱ **τερμῖται** (λευκοὶ **μύρμηκες**) καὶ ἡ **μυῖα Τσέ - Τσέ**, ἡ ὁποία μεταδίδει εἰς τὰ ζῶα καὶ τὸν ἄνθρωπον τὴν τρομερὰν ἀσθένειαν τοῦ ὕπνου. Μεταξὺ τοῦ πλῆθους τῶν πιθήκων εἶναι καὶ τὰ τρία εἶδη τῶν ἀνθρωποειδῶν πιθήκων (Χιμπαντζῆς, Γορίλλας, Ὁραγγουτάγκος), συναντῶμενα μόνον εἰς τὴν Ἀφρικὴν.

Ποταμοὶ καὶ Λίμναι. Οἱ μεγαλύτεροι ποταμοὶ τῆς Ἀφρικῆς εἶναι : **Νεῖλος** (ὁ ἐπιμηκέστερος ποταμὸς τῆς Γῆς), **Σεναγάλης, Νίγηρ, Κόγκο** (εἰς ἀπὸ τοὺς πολυῦδροτέρους ποταμοὺς τῆς Γῆς), **Ζαμβέζης**, καὶ **Ὁράνγκης**. Οἱ περισσότεροι ποταμοὶ τῆς Ἀφρικῆς κατερχόμενοι ἀπὸ ὀροπέδια σχηματίζουν καταρράκτας καὶ δὲν εἶναι πλωτοὶ καθ' ὅλον τὸ μῆκος των (Νεῖλος, Κόγκο, Ζαμβέζης, Ὁράνγκης). Μεγαλύτεραι λίμναι εἶναι : ἡ **Βικτωρία**, ἡ **Τσαδ**, ἡ **Ταγκανίκα**, ἡ **Νυάσσα**, ἡ τοῦ Ἐδουάρδου, τοῦ **Ροδόλφου** καὶ ἡ **Τάνα**.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Ὁρυκτά. Ἡ γεωργία εἶναι ἡ κυριώτερα ἀπασχόλησις τῶν κατοίκων τῆς Ἀφρικῆς. Τὰ κυριώτερα προϊόντα εἶναι : **βάμβαξ, ἀραχίδες, ἀραβόσιτος, σῖτος, ὄσπρια, σακχαροκάλαμον, ὄρυζα, καπνός, μανιόκα, κάρυα** φοινίκων, κοκκοφοινίκων καὶ κάρυα κόλα, καφές, κακάο καὶ ὀπώραι.

Ἡ **κτηνοτροφία** εἶναι ἀνεπτυγμένη εἰς τὰς στεππώδεις ἐκτάσεις καὶ εἰς τὰς σαβάνας, ἐκεῖ ὅπου δὲν ὑπάρχει ἡ **μυῖα Τσέ - Τσέ**. Ἐκτρέφονται κατὰ πρῶτον λόγον πρόβατα καὶ αἰγες καὶ κατὰ δεύ-

τερον βοοειδή, κάμηλοι, ἵπποι, ὄνοι καὶ ἡμίονοι. Ἐκτρέφονται ἐπίσης πουλερικά καὶ στρουθοκάμηλοι (ἐξημερωμένοι) διὰ τὸ πτέρωμά των.

Ὁ ὀρυκτός πλοῦτος εἶναι ἀρκετός· φωσφορικά ἄλατα, τὸ πολύτιμον οὐράνιον, μεταλλεύματα διάφορα μέχρι καὶ χρυσοῦ καὶ πολύτιμοι λίθοι. Ὑπάρχει ἡ γνώμη ὅτι εἰς τὴν Σαχάραν ὑπάρχει καὶ ἄφθονον πετρέλαιον.

Ἡ βιομηχανία εἶναι σχεδὸν ἀνύπαρκτος εἰς ὁλόκληρον τὴν ἡπειρον. Καὶ τοῦτο, διότι ἡ Ἀφρικὴ κατὰ μέγιστον μέρος της ἀπετελεῖτο ἀπὸ ἀποικίας, τὰς ὁποίας αἱ μητροπόλεις θέλουν κυρίως διὰ νὰ προμηθεύωνται ἀπὸ αὐτὰς πρώτας ὕλας καὶ νὰ διαθέτουν εἰς αὐτὰς τὰ βιομηχανικά προϊόντα των.

Πληθυσμός. Κάτοικοι. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἀφρικῆς ἀνέρχεται εἰς 249.000.000 κ. (πυκνότης πληθ. 8 κ. κατὰ τετρ. χίλιον.). Οὕτω ἡ ἡπειρος αὐτή, ἐξαιρουμένης τῆς Αὐστραλίας, εἶναι ἡ ἀραιότερον κατοικουμένη ἡπειρος τῆς Γῆς. Εἶναι ἡ ἡπειρος τῶν Νέγρων, τῶν ἀνθρώπων δηλ. τῆς Μαύρης φυλῆς καὶ διὰ τοῦτο λέγεται καὶ **Μαύρη ἡπειρος**. Μόνον οἱ κάτοικοι τῆς Β. καὶ τῆς ΒΑ. Ἀφρικῆς εἶναι Λευκοί. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τούτων, οἱ ζῶντες εἰς τὰ νοτιώτερα τῆς Β. καὶ τῆς ΒΑ. Ἀφρικῆς (δηλ. οἱ *Μαυριτανοί, οἱ Τοναρέγκ, Τουμπού, Αἰγύπτιοι, Αἰθίοπες*) ἔχουν ὑποστῇ μεγάλην μὲ τοὺς Νέγρους ἐπιμιξίαν καὶ εἶναι ἔκδηλα ἐπ' αὐτῶν τὰ Νεγρικά χαρακτηριστικά. Ἀρκετοὶ Λευκοὶ ζοῦν καὶ εἰς τὴν Νοτιοαφρικανικὴν Ἑνωσιν, ἀπόγονοι κυρίως τῶν Ὀλλανδῶν καὶ Ἀγγλῶν ἀποίκων, τῶν ἐγκατασταθέντων ἐκεῖ. Εἰς τὴν Ν. Ἀφρικὴν καὶ τὴν Μαδαγασκάρην ζοῦν καὶ ἀρκετοὶ Ἀσιᾶται τῆς Κιτρίνης φυλῆς. Οἱ πλεόν ἀπολίτιστοι ἀπὸ τοὺς Μαύρους τῆς Ἀφρικῆς εἶναι οἱ *Βουσμάνοι* καὶ οἱ *Πυγμαῖοι*.

Ἡ Ἀφρικὴ ἦτο μέχρι τοῦ 1959 ἡ μόνη ἡπειρος, ἡ ὁποία ἀπετελεῖτο κατὰ τὸ μέγιστον μέρος της ἀπὸ ἀποικίας Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. Τὰ κράτη, τὰ ὁποῖα εἶχον ἀποικίας εἰς τὴν Ἀφρικὴν ἦσαν κυρίως ἡ Γαλλία, τὸ Ἡν. Βασίλειον, τὸ Βέλγιον καὶ ἡ Πορτογαλία. Διατηροῦν εἰσέτι ἀρκετὰ μεγάλας ἀποικίας τὸ Ἡνωμένον Βασίλειον καὶ ἡ Πορτογαλία καὶ μικροτέρως ἡ Ἰσπανία.

Π Ι Ν Α Ξ Α ο ς

Εμφαίνων τὰ διάφορα κράτη τῆς Ἀφρικῆς μὲ τὴν ἑκτασιν, τὸν πληθυσμὸν καὶ τὴν πυκνότητα τοῦ πληθυσμοῦ των.

Κ ρ ά τ η	Ἑκτασιν (εἰς τετρ. χιλιομ.)	Πληθυσμὸς	Πυκν. πληθ.
ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ			
Αἴγυπτος (Δημοκρατία)	1.000.000	25.000.000	25
Λιβύη (βασιλείον)	1.760.000	1.200.000	1
Τυνησία (βασιλείον)	156.000	4.000.000	24
Ἀλγερία (θεωρεῖται ὡς Γαλλικὸν Μητρο- πολιτικὸν ἔδαφος)	2.200.000 (μετὰ τῆς Γαλλ. Σαχ.)	10.000.000	5
Ταγγέρη (Διεθνῆς ζώνη)	349	349.000	1.000
Μαρόκον (Σουλτανᾶτον)	450.000	10.000.000	23
ΔΥΤΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ			
Ἰσπανικὴ Δυτ. Ἀφρική (ἀπ. Ἰσπ.)	300.375	61.300	
Μαυριτανία (Δημοκρατία)	1.085.000	624.000	0,5
Σενεγάλη (Δημοκρατία)	198.000	2.300.000	11,4
Σουδανικὴ Δημοκρατία	1.200.000	3.700.000	3
Δημοκρατία τοῦ Νίγηρος	1.250.000	2.800.000	2
Γαμβία (Βρετ. ἀποικία)	10.400	270.000	26
Πορτογαλικὴ Γουϊνέα (ὑπερπόντιον Πορ- τογαλ. ἔδαφος)	36.300	520.000	14
Δημοκρατία τῆς Γουϊνέας	246.000	2.700.000	9,6
Σιέρρα - Λεόνε (Δημοκρατία)	72.600	2.000.000	27
Λιβερία (Δημοκρατία)	111.400	1.300.000	12
Ἀκτὴ Ἐλεφαντόδοντος (Δημοκρ.)	322.000	3.100.000	9
Γκάνα (Δημοκρατία)	237.850	6.700.000	28
Τόγκο (Δημοκρατία)	57.000	1.088.000	19
Δαχομέη (Δημοκρατία)	116.000	2.000.000	17
Ἄνω Βόλτα (Δημοκρατία)	275.000	4.000.000	14
Νιγηρία (Δημοκρατία)	878.450	35.000.000	40
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ἢ ΙΣΗΜΕΡΙΝΗ ΑΦΡΙΚΗ			
Δημοκρατία τῆς Τσαδ	1.284.000	2.600.000	2
Κεντραφρικανικὴ Δημοκρατία	617.000	1.200.000	1,8
Δημοκρατία τοῦ Κογκο	324.000	762.000	2,2
Γκαμπόν (Δημοκρατία)	267.000	420.000	1,6
Καμερούν (Δημοκρατία)	432.000	3.200.000	7,4
Ἰσπανικὴ Γουϊνέα (Ἰσπαν. ἀποικ.)	26.000	200.000	7

Κράτη	Έκτασις (εἰς τετρ. χιλιομ.)	Πληθυσμός	Πυκν. πληθ.
Κογκό (Δημοκρατία)	2.345.000	13.750.000	5,8
Ρουάντα - Ουρούντι (ὕπὸ Βελγικὴν κηδε- μονίαν)	54.000	4.700.000	90
Καμπίντα } Πορτογαλικά ἀποικία	8.000	12.000	1
Ἀγκόλα }	1.247.000	4.280.000	3
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ			
Ὁμοσπονδία Αἰθιοπίας - Ἐρυθραίας (Αὐ- τοκρατορία)	1.185.000	20.000.000	16
Σουδάν (Δημοκρατία)	2.506.000	10.000.000	4
Γαλλ. Σομαλία (Γαλλ. ἀποικία)	22.000	63.000	3
Σομαλία (Δημοκρατία)	640.000	1.950.000	3
Οὐγκάντα (Βρετ. προτεκτ.)	243.000	6.500.000	25
Κένυα (Βρετ. ἀποικ.)	582.650	6.048.000	10
Τανγκανίκα (ὕπὸ βρετ. κηδ.)	939.500	8.325.000	9
Μοζαμβίκη ἢ Πορτογαλ. Α. Ἀφρική	771.000	6.000.000	8
Πορτογαλ. ἀποικία)			
Κεντροαφρικανική Ἐνωσις	1.263.115	8.000.000	7
Μπετσουαναλάνδη (Βρετ. Προτ.)	712.000	296.000	2
Μπασουτολάνδη (Βρετ. Προτ.)	30.350	627.000	20
Ζουαζιλάνδη (Βρετ. Προτ.)	17.364	237.000	13
Νοτιοαφρικανική Ἐνωσις (Δημ.)	1.223.000	13.670.000	11
ΝΔ. Ἀφρική (ὕπὸ τὴν κηδεμονίαν τῆς Νοτιοαφρικανικῆς Ἐνώσεως)	834.000	460.000	1,8
ΝΗΣΟΙ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ			
Μαδαγασκάρη (Δημοκρατία)	590.000	5.200.000	8,5
Μαυρικίου, Ροδίγγρου κλπ. (Βρετ.)	2.100	550.000	261
Σεϋχέλλαι (Βρετ.)	404	39.000	97
Κομόροι (Γαλλ.)	2.171	170.000	78
Ρεουνιόν (Γαλλ.)	2.511	278.000	111
Ἀγ. Ἑλένης καὶ Ἀναλήψεως (Βρετ.)			
Κανάριοι καὶ Φερνάντο Πό καὶ Ἀννομπόν (Ἰσπαν.)			
Ἀζόροι. Μαδέρα. Νοὶ τοῦ Πρασίνου Ἀκρωτηρίου, ἡ νῆσος τοῦ Ἀγ. Θωμᾶ καὶ ἡ νῆσος Πρίνσιπε (Πορτογαλ.)			

ΠΙΝΑΞ Βος

Εμφαίνων τὰς πρωτεύουσας τῶν διαφόρων κρατῶν τῆς Ἀφρικῆς μετὸν πληθυσμὸν των.

Κράτη	Πρωτεύουσαι	Πληθυσμός
Αἴγυπτος (Ἦν. Ἀραβ. Δημ.) μετὰ τῆς Συρίας	Κάϊρον	3.050.000
Λιβύη	(Τρίπολις)—Ἑλ-Μπέϊδα	(140.000)
Τυνησία	Τύνις	680.000
Ἀλγερία (ὑπερπόντ. Γαλ. ἔδαφος)	Ἀλγέριον	800.000
Ταγγέρη (Διεθνῆς)	Ταγγέρη	349.000
Μαρόκον	Ραμπάτ	180.000
Ἰσπανικὴ Δ. Ἀφρική (ἀποικ.)	Σίντι -Ἴφνι	8.000
Μαυριτανία	Νουακὸτ	4.800
Σενεγάλη	Ντακάρ	320.000
Σαουδικὴ Δημοκρατία	Μπαμακό	85.000
Δημοκρατία τοῦ Νίγηρος	Νιαμέυ	18.000
Γαμβία (Βρετ. ἀποικ.)	Μπάθορστ	8.000
Πορτογαλικὴ Γουινέα (ὑπερποντ. Πορτογαλ. ἔδαφος)	Μπισσώ	6.000
Δημοκρατία τῆς Γουινέας	Κόνακρυ	115.000
Σιέρρα Λεόνε	Φρητάουν	125.000
Λιβερία	Μονροβία	60.000
Ἀκτὴ Ἑλεφαντόδοντος	Ἀμπιτζάν	180.000
Γκάνα	Ἀκκρα	320.000
Τόγκο	Λομέ	60.000
Δαχομέη	Πόρτο - Νόβο	32.000
Ἄνω Βόλτα	Οὐαγκαντούγκου	50.000
Νιγηρία	Λάγγος	360.000
Τσάδ	Φόρτ - Λαμύ	45.000

97

Κ ρ ά τ η	Πρωτεύουσai	Πληθυσμός
Κεντραφρικανική Δημοκρατία	Μπάνγκι	80.000
Δημοκρατία του Κογκό	Μπραζαβιλ	107.000
Γκαμπόν	Λιμπρεβιλ	22.000
Καμερούν	Γιαουντέ	55.000
Ισπανική Γουινέα (άποικία)	Σάντα - Ίζαμπέλ	11.000
Κογκό (τέως Βελγ.)	Λεοπόλντβιλ	367.000
Ρουάντα - Ουρούντι (υπό Βελγικήν κηδεμονίαν)	Ούζουμπούρα	48.000
Καμπίντα και 'Αγκόλα (Πορτογ. άποικία)	Λουάντα	200.000
'Ομοσπονδία Αιθιοπίας - 'Ερυθραίας	'Αντίς-'Αμπέμπα	400.000
Σουδάν	Χαρτούμ	100.000
Γαλλ. Σομαλία (άποικ.)	Τσιμπουτί	30.000
Σομαλία	Μογκαντίτσιο	68.000
Ουγκάντα (Βρετ. προτεκτ.)	Καμπάλα	40.000
Κένυα (Βρετ. άποικ.)	Ναϊρόμπι	215.000
Τανγκανίκα (υπό Βρετ. κηδεμ.)	Ντάρ - έλ - Σαλάμ	130.000
Μοζαμβίκη (Πορτογ. άποικ.)	Λουρέντσο - Μάρκες	93.000
Κεντροαφρικανική Ένωσις	Σώλσμπερν	262.000
Μπετσιούανλάνδη	Μάφεκινγκ	7.000
Μπασουτολάνδη	Μασερού	5.000
Ζουαζιλάνδη	Μπαμπάν	10.000
Νοτιοαφρικανική Ένωσις	Πραιτωρία (έδρα Κοινο- βουλίου)	350.000
	και Καιρηπτάουν (έδρα Κυβερνήσεως)	730.000
ΝΔ. 'Αφρική (υπό την κηδεμονίαν της Νοτιοαφρικανικής Ένώσεως)	Ουίντοκ	36.000
γβ Μαδαγασκάρη	Ταναναρίβ	193.000

ΠΙΝΑΞ Γος

Ἐμφαίνων τὰ μεγαλύτερα ὄρη κατὰ σειράν ὕψους, ἀρχῆς γινομένης ἐκ τῶν ὕψηλότερων, ποταμοὺς καὶ λίμνας τῆς Ἀφρικῆς.

Ὅρη	Ποταμοὶ	Λίμναι
Κιλιμάντζαρο (ἑνεργ. ἡφ. 5890 μ.)	Νεῖλος	Τσάδ
Κένυα (ἑνεργ. ἡφ. 5640 μ.)	Σενεγάλης	Τάνα
Ρουβενζόρι (5110 μ.)	Νίγηρ	Τανγκανίκα
Καμερούν (ἑνεργ. ἡφ. 4500 μ.)	Ζαμβέζης	Ἀλβέρτου
Ἐλγκόν (ἑνεργ. ἡφ. 4300 μ.)	Ὀράνγκης	Ἐδουάρδου
Ἵψηλὸς Ἀτλας (4250 μ.)		Κιβού
Ντοῦρο (4127 μ.)		Μέρου
Μέσος Ἀτλας (4080 μ.)		Βικτωρίας
Τιμπεστί (3145 μ.)		Κιόγκα
Ἀτακόρ (3006 μ.)		Νιάσσα
ὄρ. Σινᾶ (2602 μ.)		
Ρίφ (2500 μ.)		
Ντέλφα (2180 μ.)		
Σαρίμπ (1880 μ.)		
Νίμπα (1740 μ.)		
Φουτά — Ντζαλόν (1400 μ.)		

Γ. Α Μ Ε Ρ Ι Κ Η

Γενικά. Ἡ Ἀμερικὴ εἶναι ἡ μόνη ἡπειρος, ἡ ὁποία εὐρίσκεται εἰς τὸ Δυτικὸν Ἠμισφαίριον. Ἐκτείνεται ἀπὸ Β. πρὸς Ν. μεταξύ τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὤκεανοῦ, βρεχομένη πρὸς τὰ βόρειά της ὑπὸ τοῦ Β. Παγωμένου Ὤκεανοῦ. Ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο μεγάλα τμήματα, τὴν Β. καὶ τὴν Ν. Ἀμερικὴν, τὰ ὁποῖα συνδέονται μετὰ τῶν διὰ μιᾶς στενῆς, σχετικῶς πρὸς ταῦτα, λωρίδος ξηρᾶς. Αὕτη ἀρχίζουσα ἀπὸ τῆς Ν. Ἀμερικῆς περιλαμβάνει καὶ ὁλόκληρον σχεδὸν τὸ Μεξικὸν καὶ λέγεται **Κεντρικὴ Ἀμερικὴ** (Ἔγχρ. Χαρτ. III).

Ἡ Ἀμερικὴ ἀνεκαλύφθη τὸ 1492 ἀπὸ τὸν Ἰταλὸν (Γενοῦσιον) ναυτικὸν Χριστόφορον Κολόμβον, διαμένοντα εἰς Ἰσπανίαν. Οὗτος ἀπεστάλη ἀπὸ τοὺς Ἰσπανοὺς βασιλεῖς μὲ τρία πλοῖα, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὰς Ἰνδίας προχωρῶν πρὸς δυσμὰς, ἀκολουθῶν δηλαδὴ δρόμον ἀντίθετον ἐκείνου, ὁ ὁποῖος μέχρι τότε ἠκολουθεῖτο. Ἀναχωρήσας τὴν 3ην Αὐγούστου τοῦ 1492 ἀπὸ τὸν μικρὸν Ἰσπανικὸν λιμένα **Πάλος** (πολίχνην σήμερον, εὐρισκομένην μακρὰν τῆς θαλάσσης λόγω τῶν προσχώσεων, πλησίον της ἐκβάλλοντος ποταμοῦ), ἔφθασε κατὰ τὴν νύκτα τῆς 11ης πρὸς τὴν 12ην Ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους (δηλ. μετὰ δύο μῆνας καὶ 8 ἡμέρας) εἰς μίαν ἀπὸ τὰς Μπαχάμας νήσους (τὴν Σάν - Σαλβαδὸρ) ἀνακαλύψας οὕτω ἔδαφος ἀνῆκον εἰς τὴν Ἀμερικὴν, χωρὶς νὰ γνωρίξῃ ὁ ἴδιος τοῦτο. Διότι ὁ Κολόμβος ἐνόμιζεν ὅτι πλέων πρὸς δυσμὰς εἶχε φθάσει εἰς τὰς Δ. Ἰνδίας. Διὰ τοῦτο, τὰ ἐδάφη τὰ ὁποῖα ἀνεκάλυψεν, ὠνομάσθησαν Δυτικαὶ Ἰνδίαί. Δὲν ἐδόθη ὅμως τὸ ὄνομα τοῦ Κολόμβου εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἀλλὰ τὸ ὄνομα ἐνὸς συντρόφου του, τοῦ Ἀμέρικο Βεσπούκι. Τοῦτο ἐγένετο ἀπὸ τὸν συντάξαντα τὸν χάρτην τῆς Ἀμερικῆς, τὸν Ἀλσατὸν Βαλνζεμύλλερ, εἰς τὸν ὁποῖον εἶχον εἶπει ὅτι τὴν Ἀμερικὴν ἀνεκάλυψεν ὁ Ἀμέρικο Βεσπούκι. Φαίνεται ὅμως ὅτι τὴν Ἀμερικὴν εἶχον ἀνακαλύψει, πολὺ πρὸ τοῦ Κολόμβου (ἀπὸ τοῦ 1.000 μ.Χ.) καὶ εἶχον μεταβῆ εἰς αὐτὴν πολλὰκις, οἱ περίφημοι Νορβηγοὶ θαλασσοπόροι **Βίκινγκς**. Ἡ ἀνακάλυψις ὅμως αὕτη δὲν ἐγνώσθη ἀπὸ τοὺς ἄλλους Εὐρωπαίους. Οἱ Βίκινγκς, ἄγνωστον διατί, ἐσταμάτησαν τὰ μέχρις ἐκεῖ ταξίδια των καὶ τὸ πρᾶγμα ἐλησμονήθη μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου.

Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Νοτίου καὶ ὅλη σχεδὸν ἡ Κεντρικὴ Ἀ-

μερική εύρίσκονται εις τὴν Διακεκαυμένην ζώνην (Χαρτ. 53), ἡ ὁποία ἐλάχιστα προσφέρεται διὰ τὴν ζωὴν τῶν Λευκῶν καὶ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ πολιτισμοῦ.

Τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου εἶναι ὀρεινὸν μὲ ὑψηλὰ ὄρη, διήκοντα, σχεδὸν ἐν συνεχείᾳ, ἀπὸ τοῦ βορειοτέρου μέρους τῆς, δηλαδή τοῦ ἀκρωτηρίου **Μπάρροου**, μέχρι τοῦ νοτιωτέρου, τοῦ ἀκρωτηρίου **Χόρν**. (Χαρτ. 53). Τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς ἡπείρου ἔχει καὶ αὐτὸ ὄρη, ταῦτα ὅμως δὲν εἶναι ὑψηλὰ οὔτε καὶ συνεχῆ. Διακόπτονται εἰς πολλὰ μέρη των ἀπὸ πεδιάδας. Μεταξὺ τῶν δύο ὀρεινῶν τούτων τμημάτων ἐκτείνεται μία ἀπέραντος πεδινὴ ἑκτασις, διήκουσα ἀπὸ τοῦ κόλπου τοῦ **Οὐδσωνος** μέχρι καὶ τῆς **Παταγονίας** (διακοπτομένη μόνον ὑπὸ τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ).

Ἡ Ἀμερική, ἂν καὶ ἀνεκαλύφθη πολὺ ἀργότερον τῆς Ἀφρικῆς, ἐν τούτοις ἐξηρευνήθη ταχέως καὶ ἐγένετο γνωστὴ καθ' ὅλην τῆς τὴν ἑκτασιν. Τοῦτο, διότι οἱ εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ἐκβάλλοντες ποταμοὶ τῆς Ἀμερικῆς, οἱ ὅποιοι εἶναι πλωτοί, καὶ ἡ ἑλλειψις ἐκεῖ ὑψηλῶν ὄροσειρῶν ἐπέτρεψαν τὴν ἐκ τοῦ Ἀτλαντικοῦ εὐκόλον διεξόδου εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἡπείρου, πρᾶγμα τὸ ὅποion δὲν συνέβαινε διὰ τὴν Ἀφρικὴν. Εἰς τὴν Β. Ἀμερικὴν μετέβησαν, ὡς ἄποικοι κατ' ἀρχὰς καὶ ὡς μετανάσται κατόπιν, πολλοὶ Εὐρωπαῖοι λόγῳ τοῦ πλούτου τῆς καὶ τοῦ εὐκράτους κλίματός τῆς. Οὗτοι σὺν τῷ χρόνῳ ἀπώθησαν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἡπείρου τοὺς ἰθαγενεῖς Ἰνδιάνους (κληθέντας οὕτω, διότι ἐνομίσθη κατ' ἀρχὰς ὅτι δὲν ἐπρόκειτο περὶ νέας ἡπείρου, ἀλλὰ περὶ τῶν Ἰνδιῶν), τοὺς ὁποίους κατεδίωξαν καὶ σὺν τῷ χρόνῳ τοὺς ἐξουθένωσαν τελείως. Σήμερον ἐλάχιστα ἐξ αὐτῶν (μόλις περὶ τὰς 350.000) ἀπομένουν εἰς τὴν Β. Ἀμερικὴν (ἐνῶ ὑπολογίζεται ὅτι εἰς ὁλόκληρον τὴν Ἀμερικὴν ὑπῆρχον, ὅτε μετέβησαν ἐκεῖ οἱ Εὐρωπαῖοι, περὶ τὰ 10.000.000 - 20.000.000 ἰθαγενῶν).

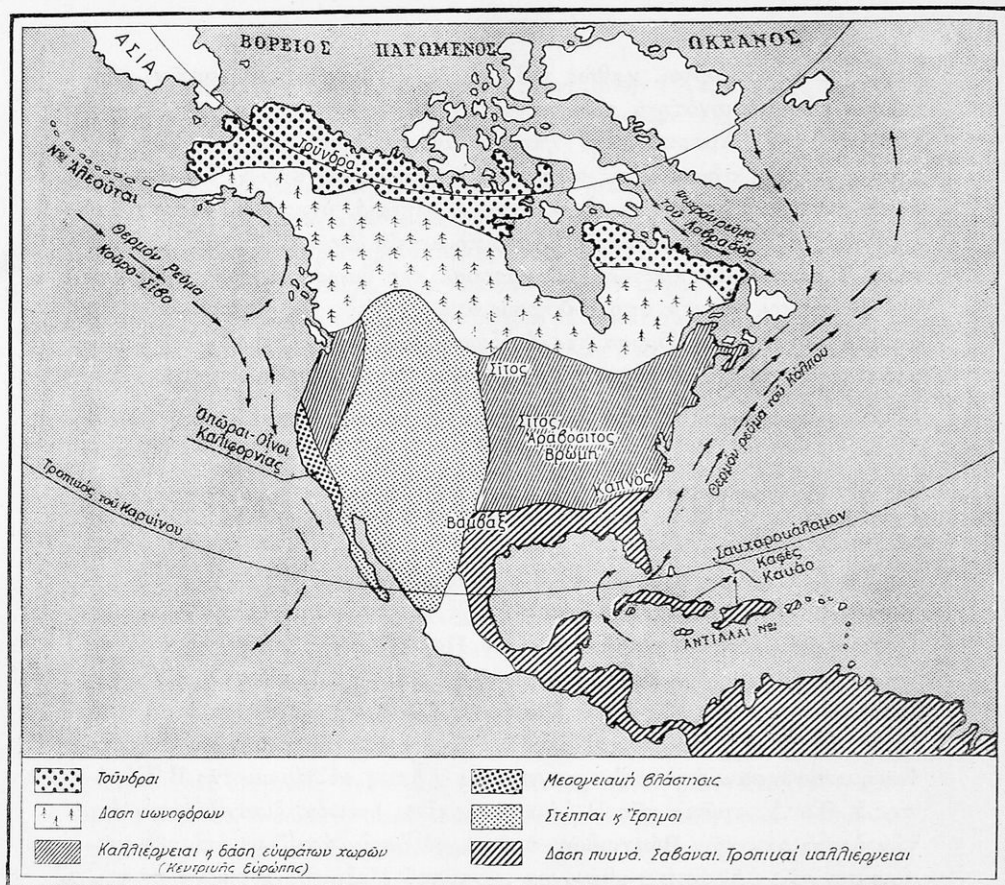
Οἱ εἰς τὴν Κεντρικὴν καὶ τὴν Νότιον Ἀμερικὴν ἐγκατασταθέντες Εὐρωπαῖοι ἦσαν κατὰ πολὺ ὀλιγώτεροι τῶν ἐγκατασταθέντων εἰς τὴν Βόρειον τοιαύτην, λόγῳ τοῦ ἐπικρατοῦντος εἰς Κεντρ. καὶ Ν. Ἀμερικὴν θερμοῦ καὶ ὑγροῦ κλίματος. Εἰς τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν μετέβησαν κατὰ πλειοψηφίαν Ἀγγλοσάξωνες, εἰς τὴν Νότιον δὲ καὶ Κεντρικὴν τοιαύτην κυρίως Ἴσπανοὶ καὶ Πορτογάλοι, λαοὶ δηλαδή Νεολατινικοί. Εἰς τὴν Β. Ἀμερικὴν ἡ πλειονότης τῶν κατοίκων εἶναι Λευκοί, διότι ἐξωλοθρεύθησαν οἱ Ἰνδιάνοι. Εἰς τὴν Νότιον οἱ Ἰνδιάνοι δὲν ἐδιώχθησαν καὶ εἰς

μέγιστον μέρος οὔτοι, καθὼς καὶ μιγάδες Ἰνδιάνων καὶ Λευκῶν, ἀποτελοῦν τὴν πλειονότητα τῶν κατοίκων.

Ἀπὸ τὴν Ἀμερικανικὴν ἡπειρον μετεφέρθησαν εἰς τὴν Εὐρώπην πολλὰ ἐκ τῶν σήμερον εἰς αὐτὴν καλλιεργουμένων φυτῶν, ὅπως π.χ. ὁ ἀραβόσιτος, τὰ γεώμηλα, ἡ τομάτα, ἡ πιπεριά, ὁ καπνός, ἡ ἀραχίς, ὁ φασιόλος κλπ. Ὁλόκληρος ἡ Ἀμερικὴ μετεβλήθη κατ' ἀρχὰς εἰς ἀποικίας Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. Οἱ κάτοικοί της ὅμως ἐζήτησαν συντόμως καὶ ἐπέτυχον, ἔπειτα ἀπὸ σκληροῦς ἀγῶνας πρὸς τὰς μητροπόλεις, τὴν ἀνεξαρτησίαν των, ἰδρύσαντες ἀνεξαρτήτους Δημοκρατίας. Τὰς Δημοκρατίας αὐτὰς θὰ ἐξετάσωμεν κατωτέρω, ἀρχίζοντες ἀπὸ τὴν Β. Ἀμερικὴν.

I. ΒΟΡΕΙΟΣ ἢ ΑΓΓΛΟΣΑΞΩΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

Γενικά. Αὕτη εἶναι τὸ πρὸς Β. τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ καὶ τοῦ ποταμοῦ Ρίο-Γκραντε-ντελ-Νόρτε ("Εγγρ. Χαρτ. IV) μέρος τῆς Ἀμερικῆς. Περιλαμβάνει τὸν **Καναδᾶν**, τὰς **Ἡν. Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς** μετὰ τῆς χερσονήσου τῆς **Ἀλάσκας**, τὴν μεγάλην νῆσον **Γροιλανδίαν** (τὴν μεγαλύτεραν νῆσον τῆς Γῆς) καὶ διαφόρους ἄλλας νήσους. Εἰς τὰ βόρειά της ὑπάρχουν πολλαὶ μικραὶ καὶ μεγάλαι νῆσοι καὶ πλῆθος λιμνῶν, αἱ ὁποῖαι ἐσχηματίσθησαν ἀπὸ τοὺς παγετῶνας (ὅπως αἱ λίμναι τῆς Β. Εὐρώπης). Τὸ Δ. τμήμα τῆς Β. Ἀμερικῆς εἶναι ὁρεινόν, διασχιζόμενον ἀπὸ τὴν ὁροσειρὰν τῶν **Βραχωδῶν ὀρέων**, τὰ ὁποῖα ἀρχίζουν ἀπὸ τὴν χερσονήσον τῆς Ἀλάσκας φθάνοντα μέχρι τοῦ Μεξικοῦ. Δυτικώτερον τούτων ὑψοῦνται τὰ **Καταρρακτώδη** (ἢ **Κασκέρντ**) ὄρη, ἡ **Σιέρρα Νεβάδα** καὶ ἡ **Παράκτιος ὁροσειρά**, ὑψουμένη πλησίον τῆς πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν ἀκτῆς καὶ παραλλήλως πρὸς τὴν θάλασσαν ("Εγγρ. Χαρτ. IV). Τὰ ὡς ἄνω ὄρη σχηματισθέντα κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον μετὰ τὰς Ἀλπεῖς, σχετικῶς δηλαδὴ προσφάτως, δὲν ἔχουν ὑποστῇ μεγάλας διαβρώσεις καὶ εἶναι ἀρκετὰ ὑψηλά, μετὰ πολλὰς κορυφὰς ὑπερβαίνουσας εἰς ὕψος τὰ 4.000 μ. Ἡ ὑψηλότερα κορυφή των εὐρίσκεται εἰς τὸ ὄρος τῆς Ἀλάσκας **Μάκ-Κίνλεϋ** (6337 μ.). Πρὸς τὰ ἀνατολικά τὰ ὄρη εἶναι χαμηλά, (διότι ἔχουν σχηματισθῇ παλαιότερον καὶ ἔχουν ὑποστῇ μεγάλην διάβρωσιν). Τοιαῦτα εἶναι τὰ **Ἀππαλάχια** (ἢ Ἀλεγάνεια ὄρη), κορυφαί τινες τῶν ὁποίων μόλις ὑπερβαίνουν τὰς 2.000 μ. Προσεκτείνονται

Χαρτ. 53. Βλάστησις εις Βόρειον και Κεντρικην Ἀμερικην.

ταῦτα πρὸς Β. μέχρι τῆς χερσονήσου Λαβραδὸρ καὶ τῆς Νέας Γῆς, σχηματίζοντα τὰ **Λαυρεντιανὰ ὄροπέδια**. Μεταξὺ τῶν Βραχυδῶν καὶ τῶν Καταρρακτωδῶν ὀρέων πρὸς Δ. καὶ τῶν Ἀπαλαχίων πρὸς Α. ἐκτείνονται μεγάλαι πεδιναὶ ἐκτάσεις, διαρρεόμεναι ἀπὸ τὸν Μισσισι-πῆν καὶ τοὺς παραποτάμους του.

Τὸ **κλίμα** ποικίλλει ἀναλόγως τῆς θέσεως ἐκάστου τμήματος καὶ τοῦ ὕψους του. Γενικῶς τὰ Δ. παράλια, λόγῳ τοῦ ἐκεῖθεν διερχομένου θερμοῦ θαλασσίου ρεύματος (τοῦ λεγομένου Κούρο - Σίβο), εἶναι θερμότερα τῶν μέχρι τῆς Νέας Ὑόρκης ἀνατολικῶν παραλίων, διότι δι' αὐτῶν

διέρχεται τὸ ψυχρὸν ρεῦμα τοῦ Λαβραδὸρ (Χαρτ. 53). Οὕτω εἰς τὸ **Βανκοῦβερ** ἡ μέσθι θερμοκρασία τοῦ Ἰανουαρίου εἶναι 2^ο Κ., ἐνῶ εἰς τὸ **Κεμπέκ**, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν πλάτος εἶναι -12^ο Κ. Αἱ μέχρι τῆς Νέας Ὑόρκης Α. ἀκταὶ τῆς Β. Ἀμερικῆς ἔχουν ἐπίσης πολὺ μικροτέρας θερμοκρασίας, ἀπὸ τὰς θερμοκρασίας τῶν εἰς τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν πλάτος εὐρισκομένων ἀκτῶν τῆς Εὐρώπης (διὰ τῶν ὁποίων διέρχεται τὸ θερμὸν *Ρεῦμα τοῦ Κόλπου*). Νοτίως ὅμως τῆς Ν. Ὑόρκης, ἐπεὶ διέρχεται ἐκεῖθεν τὸ θερμὸν *Ρεῦμα τοῦ Κόλπου*, ἡ ἰσορροπία μεταξὺ τῆς θερμοκρασίας τῶν δυτικῶν καὶ τῶν ἀνατολικῶν ἀκτῶν τῆς Ἀμερικῆς, ἀποκαθίσταται. Αἱ βροχαὶ βαίνουν ἐλαττούμεναι, καθ' ὅσον προχωροῦμεν ἐξ Α. πρὸς Δ., πέραν δὲ τοῦ Μεσημβρινοῦ τῶν 100^ο αὐταὶ γίνονται πολὺ ὀλίγα. Γενικῶς ὁ Μεσημβρινὸς τῶν 100^ο ἀποτελεῖ εἰς τὴν Β. Ἀμερικὴν τὸ διαχωριστικὸν ὄριον μεταξὺ τῆς δεχομένης ἀρκετὰς βροχᾶς (εὐρισκομένης πρὸς ἀνατολὰς) καὶ τῆς δεχομένης ὀλίγας (εὐρισκομένης πρὸς δυσμὰς τοῦ μεσημβρινοῦ τῶν 100^ο) Β. Ἀμερικῆς (Χαρτ. 57). Ἐξαιροῦνται τὰ πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν δυτικὰ παράλια, τὰ ὁποῖα δέχονται πολλὰς βροχάς.

Κ α ν α δ ᾱ ς

ΝΑ **Θέσις. Ἑκτασις.** Ὁ Καναδᾶς καταλαμβάνει τὸ βόρειον μέρος τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου, ἐκτεινόμενος βορείως τοῦ νοτίου ἄκρου τῆς νήσου Βανκοῦβερ καὶ τῆς πόλεως Βανκοῦβερ (εἰς τὸν Εἰρηνικόν), τῶν Μεγάλων Λιμνῶν καὶ τῆς χερσονήσου τῆς Νέας Σκωτίας (εἰς τὸν Ἀτλαντικόν). Ἐξαιροῦνται αἱ εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς νήσου τῆς Νέας Γῆς δύο μικραὶ νῆσοι Ἀγ. Πέτρου (Σαιν - Πιερ) καὶ Μικελόν, αἱ ὁποῖαι ἀνήκουν εἰς τὴν Γαλλίαν, ἡ μεγάλη νήσος Γροιλανδία, ἡ ὁποία ἀνήκει εἰς τὴν Δανίαν, καὶ ἡ χερσόνησος τῆς Ἀλάσκας, ἡ ὁποία ἀνήκει εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς. Ἡ ἑκτασίς τοῦ ἀνερχομένης εἰς 9.960.170 τετρ. χιλιομ. (σχεδὸν ἴση πρὸς τὴν Εὐρώπην), κάμνει τὸν Καναδᾶν τὸ δεῦτερον εἰς ἑκτασιν Κράτος τῆς Γῆς (μετὰ τὴν Σοβιετικὴν Ἑνωσιν). Ἀπὸ ὅλην ὅμως τὴν τεραστίαν αὐτὴν ἑκτασιν κατοικεῖται κυρίως μία λωρὶς ἐδάφους, ἡ ὁποία εὐρίσκεται εἰς τὰ νότια τῆς χώρας, διήκουσα ἀπὸ τοῦ Εἰρηνικοῦ μέχρι τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ μὴ ὑπερβαίνουσα εἰς πλάτος τὰ 560 χιλιομ. Ὅλη ἡ ὑπόλοιπος χώρα εἶναι ἢ ἀραιότατα κατωκημένη ἢ τελείως ἀκατοίκητος. Καλύπτεται αὕτη

από έν μέγα δάσος κωνοφόρων. Βορειότερον τούτου είναι ή « τούνδρα » καί τέλος αί πολικαί έκτάσεις (Χαρτ. 53) καλυπτόμεναι καθ' όλον τò έτος από πάγους.

Φυσικαί περιοχαί. Μορφολογία του έδάφους. Δυτικός Καναδάς.

Πρός τὰ δυτικά (εις τò Γιοϋκον δηλ. καί την Βρετ. Κολομβίαν) ή χώρα είναι όρεινή, διασχιζομένη από τὰ Καναδικά Βραχώδη όρη, με κορυφάς, αί όποΐαι υπερβαίνουν εις ύψος τας 5.000 μ. (ύψηλότερα κορυφή 5860 μ.) (Χαρτ. 58). Δυτικώς των βραχωδών όρέων εύρίσκειται ή **Παράκτιος όροσειρά**. Προς τὰ ανατολικά ή όροσειρά των Βραχωδών όρέων καταπίπτει αποτόμως καί αρχίζει μία άπεραντος πεδινή έκτασις, έχουσα μικράν κλίσιν προς τόν Β. Παγωμένον Όκεανόν καί τόν κόλπον του Ουδσωνος. Διά τουτο προς τὰ εκεί αποστραγγίζονται τὰ ύδατα καί ρέουν οί ποταμοί. Τò έδαφος καλύπτεται από παλαιότατα πετρώματα, τὰ όποΐα έχουν διαβρωθῆ από τούς παγετώνας, οΐτινες έχουν σχηματίσει καί πλήθος λιμνών. Φθάνει ή έκτασις αύτη, ή όποία καλεΐται **Κεντρικός Καναδάς**, μέχρι της περιοχής των Μεγάλων Λιμνών (Άνωτέρας ή Σουπήριορ, Μίτσιγκαν, Χιούριον, Ήρι καί Όντάριο). Βορείως καί ΒΑ τούτων εκτείνεται ο Άνατολικός Καναδάς. Ουτος γίνεται προς τόν Άτλαντικόν όρεινός, αλλά με χαμηλά όρη (προεκτάσεις των Άππαλαχίων) προς νότον καί όροπέδια εις την χερσόνησον του Λαβραδór.

Ο θαλάσσιος διαμελισμός είναι αρκετά μέγας. Σχηματίζονται αρκετοί κόλποι καί νήσοι εις τὰ προς τόν Ειρηνικόν παράλια, μεγαλύτερα των όποίων είναι ή νήσος **Βανκούβερ**. Προς βορράν σχηματίζεται ο κόλπος του **Ουδσωνος** καί πλήθος νήσων, μεγαλύτεραι των όποίων είναι ή **Γῆ της Βικτωρίας** καί ή **Γῆ Μπάφφιν**. Μεταξύ του κόλπου του Ουδσωνος καί του Άτλαντικού σχηματίζεται ή χερσόνησος **Λαβραδór** καί εις τὰ ανατολικά αύτης ο ποταμόκολπος του Άγ. Λαυρεντίου, ή χερσόνησος της **Νέας Σκωτίας** καί αί νήσοι **Νέα Γῆ, Πρίγκηπος Έδουάρδου** καί **Άντικόστι**.

Κλίμα. Βλάστησις. Ποταμοί. Λίμναι. Τò δυτικόν τμήμα της χώρας ο Δ. δηλ. Καναδάς, δέν έχει πολύ ψυχρόν κλίμα, λόγω του διά των παραλίων του διερχομένου θερμού ρεύματος Κούρο - Σίβο. Τὰ μεγάλα φύχη εις την περιοχὴν αύτήν είναι άγνωστα παρά τò μέγα Β. γεωγραφικόν πλάτος.

Αί βροχαί εἰς τὴν Παράκτιον ὁροσειρὰν καὶ τὰς δυτικὰς κλιτῦς τῶν Βραχωδῶν ὀρέων εἶναι ἀφθονοί. Διὰ τοῦτο ὑπάρχουν ἐκεῖ μεγάλα δάση, κυρίως ἀπὸ πεῦκα καὶ ἔλατα, τὰ ὅποια συναντῶνται μέχρις ὕψους 2.000 μ. εἰς τὰ νότια καὶ μέχρι 800-900 μ. εἰς τὰ βόρεια τῆς χώρας, δίδοντα ἀφθονον ξυλείαν. Ὑψηλότερον τῆς ζώνης τῶν δασῶν συναντᾶται κατ' ἀρχὰς χλόη (ὀρεινὰ λειβάδια) καὶ ὑψηλότερον βρύα καὶ λειχήνες μέχρι τοῦ ὁρίου τῶν αἰωνίων χιόνων.

Ὅσον ὅμως ἀπομακρύνεται κανεὶς ἀπὸ τὸν Εἰρηνικὸν καὶ προχωρεῖ πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας, δηλ. πρὸς τὸν Κεντρικὸν Καναδῶν, τόσον τὸ ψῦχος γίνεται δριμύτερον καὶ αἱ βροχαὶ ὀλιγώτεραι. Πίπτουν ὅμως αἱ βροχαὶ ἀπὸ τοῦ Μαΐου μέχρι τοῦ Αὐγούστου καὶ οὕτω εὐνοεῖται ἡ ἀνάπτυξις τῶν σιτηρῶν. Ὁ Κεντρικὸς Καναδῶς εἶναι, μετὰ τῆς Σιβηρίας, ἀπὸ τὰ ψυχρότερα μέρη τοῦ κόσμου (ἂν καὶ δὲν φθάνει εἰς τὸ ψῦχος τὸ Βερκογιάνσκι τῆς Σιβηρίας, βλ. Ἀσιατικὴν Ρωσίαν). Εἰς τὴν πόλιν **Οὐίννιπεγκ**, ἡ ὁποία εὐρίσκεται εἰς τὸ νοτιώτερον μέρος τοῦ Κεντρικοῦ Καναδᾶ καὶ εἰς τὸ αὐτὸ βόρειον γεωγραφικὸν πλάτος με τοὺς Παρισίους, ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ Ἰανουαρίου εἶναι -20° K καὶ τὸ ὕδωρ παγώνει κατὰ τὴν νύκτα εἰς τὸ ὑπαίθριον ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου μέχρι τοῦ Ἰουνίου. Βορειότερον τὸ ψῦχος γίνεται δριμύτερον. Αἱ λίμναι **Οὐίννιπεγκ** καὶ **Ἀταμπάσκα** ἐλευθεροῦνται ἀπὸ τοὺς πάγους μόνον ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου καὶ ἀκόμη ὀλιγώτερον αἱ βορειότερον κείμεναι λίμναι τῶν **Σκλάβων** καὶ τῶν **Ἀρκτων**.

Δριμύτατοι εἶναι οἱ χειμῶνες καὶ εἰς τὸν Ἀνατολικὸν Καναδᾶν, (μολονότι οὗτος εὐρίσκεται εἰς τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν πλάτος με τὴν Κεντρικὴν Ἰταλίαν) λόγῳ τοῦ διερχομένου διὰ τῶν παραλίων τοῦ ψυχροῦ ρεύματος τοῦ Λαβραδὸρ. Αἱ ἀκταὶ τῆς χερσονήσου τοῦ Λαβραδὸρ ἀποκλείονται, κατὰ μέγα μέρος τοῦ ἔτους, ἀπὸ τοὺς πάγους. Εἰς τὰ νοτιώτερα τῆς χερσονήσου τῆς Νέας Σκωτίας π.χ. τὸ Χάλιφαξ, τὸ ὅποσον εὐρίσκεται εἰς τὸ νοτιώτερον μέρος τοῦ Καναδᾶ καὶ εἰς τὸ αὐτὸ σχεδὸν γεωγραφικὸν πλάτος με τὴν Ἀλεξανδρούπολιν, ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ Ἰανουαρίου εἶναι -6° K. Εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς πολιτείας Κεμπέκ αὕτη εἶναι $-11,2^{\circ}$ K. δηλ. ἡ αὕτη με τὴν τῆς Μόσχας, ἂν καὶ ἡ Μόσχα εὐρίσκεται βορειότερον κατὰ 10° . Ὅπως εἶναι δριμεῖς οἱ χειμῶνες εἰς τὸν Κεντρικὸν καὶ τὸν Ἀνατολικὸν Καναδᾶν, οὕτω εἶναι καὶ τὰ θέρη θερμά. Ἡ θερμοκρασία κατὰ τὸ θέρος εἰς τὸ Μόντρεαλ π.χ. δὲν κατέρχεται κάτω τῶν 21° K. ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου μέχρι τέλους

Αυγούστου, ούτε και κατά την νύκτα. Μόνον εις την περιοχὴν τῶν Μεγάλων Λιμνῶν ἡ θερμοκρασία εἶναι ἡπιωτέρα λόγω τῆς εὐεργετικῆς ἐπιδράσεως τοῦ ὕδατος τῶν Μεγάλων Λιμνῶν, αἱ ὁποῖαι κάμνουν ἡπιωτέρους τοὺς χειμῶνας καὶ δροσερώτερα τὰ θέρη. |

Λόγῳ τοῦ ψύχους ἐπικρατοῦν εἰς τὸν Καναδᾶν τὰ ἀντέχοντα εἰς τὸ ψῦχος κωνοφόρα, ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἀρκετὰ φυλλοβόλα δένδρα, μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ ἓν εἶδος σφενδάμου, ὁ χυμὸς τοῦ ὁποίου εἶναι σακχαροῦχος καὶ παράγεται ἀπὸ αὐτὸν εἶδος σακχαρέως ἐκτιμωμένης πολὺ ἀπὸ τοὺς Καναδοὺς. Νοτιώτερον τοῦ δάσους ἐκτείνεται μεγάλη περιοχὴ σκεπασμένη μὲ χλόην, ἡ λεγομένη περιοχὴ τῶν λειμῶνων κατὰλληλος διὰ τὴν καλλιέργειαν σίτου.

Εἰς τὸν Καναδᾶν ὑπάρχουν πολλαὶ λίμναι. Ἐδημιουργήθησαν ἀπὸ τοὺς παγετῶνας, οἵτινες ἐκάλυπτον τὴν περιοχὴν κατὰ τὴν παγετώδη περίοδον τῆς ἡλικίας τῆς Γῆς. Αἱ μεγαλύτεραι ἐκ τούτων εἶναι ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον, ἡ λίμνη τῶν Ἄρκτων, τῶν Σκλάβων, ἡ Ἀταμπάσκα καὶ ἡ Οὐίννιπεγκ. Πλὴν τούτων ὑπάρχουν εἰς τὰ νότια τοῦ Καναδᾶ αἱ λεγόμεναι Μεγάλαι Λίμναι, αἱ ὁποῖαι ἀνήκουν τόσον εἰς τὸν Καναδᾶν, ὅσον καὶ εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, πλὴν τῆς Μίσισιγκαν, ἡ ὁποία ἀνήκει ὁλόκληρος εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας. Εἶναι αὗται αἱ λίμναι : Ἀνωτέρα (Σουπήριωρ) Μίσισιγκαν, Χιούρον, Ἡρι καὶ Ὀντάριο. Ἐκ τούτων ἡ Ἀνωτέρα εἶναι ἡ μεγαλύτερα μὲ γλυκὺ ὕδωρ λίμνη τῆς Γῆς (ἔκτασις 87.900 τετρ. χιλιομ.). Αἱ λίμναι εὐρίσκονται ἡ μία ὑψηλότερον τῆς ἄλλης καὶ συγκοινωνοῦν μεταξύ των διὰ ποταμῶν μικροῦ μήκους. Τὰ ὕδατά των τελικῶς χύνονται διὰ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἀγ. Λαυρεντίου εἰς τὸν ὁμώνυμον αὐτοῦ κόλπον.

Οἱ μεγαλύτεροι ποταμοὶ εἶναι : Ὁ Μακένζι, ὁ ὁποῖος, δεχόμενος ὕδατα ἀπὸ τὰς λίμνας τῶν Ἄρκτων καὶ τῆς Ἀταμπάσκα, καθὼς καὶ ἀπὸ τοὺς παραποτάμους του, τοὺς πηγάζοντας ἐκ τῶν Βραχωδῶν ὄρεων, χύνεται εἰς τὸν Βορ. Παγωμένον Ὁκεανόν. Ὁ Νέλσον, ὁ ὁποῖος, πηγάζων ἀπὸ τὴν λίμνην Οὐίννιπεγκ, χύνεται εἰς τὸν κόλπον τοῦ Οὐδσωνος. Ὁ Νιαγάρας, σχηματιζόμενος ἀπὸ τὴν ροὴν τῶν ὑδάτων τῆς λίμνης Ἡρι εἰς τὴν λίμνην Ὀντάριο. Ὁ ποταμὸς οὗτος σχηματίζει τοὺς περιφήμους καταρράκτας τοῦ Νιαγάρα, εἰς τοὺς ὁποίους τὸ ὕδωρ πίπτει ἀπὸ ὕψους 52,4 μέτρων. Εἶναι δύο καταρράκται, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ σημαντικώτερος εὐρίσκεται ἐπὶ Καναδικοῦ καὶ ὁ ἄλλος ἐπὶ Ἀμερικανικοῦ ἐδάφους. Ἡ δύναμις ἐκ τῆς πτώσεως τῶν ὑδάτων χρησιμο-

ποιοείται διὰ τὴν παραγωγὴν ὑδροηλεκτρικῆς ἐνεργείας. Ὁ Ἀγ. Λαυρέν-
τιος, ὁ ὁποῖος πηγάζει ἀπὸ τὴν τελευταίαν πρὸς τὰ ἀνατολικά καὶ χαμη-
λοτέραν τῶν Μεγάλων Λιμνῶν, δηλ. τὴν λίμνην Ὀντάριο καὶ χύνεται εἰς
τὸν ὁμώνυμόν του ποταμόκολπον.

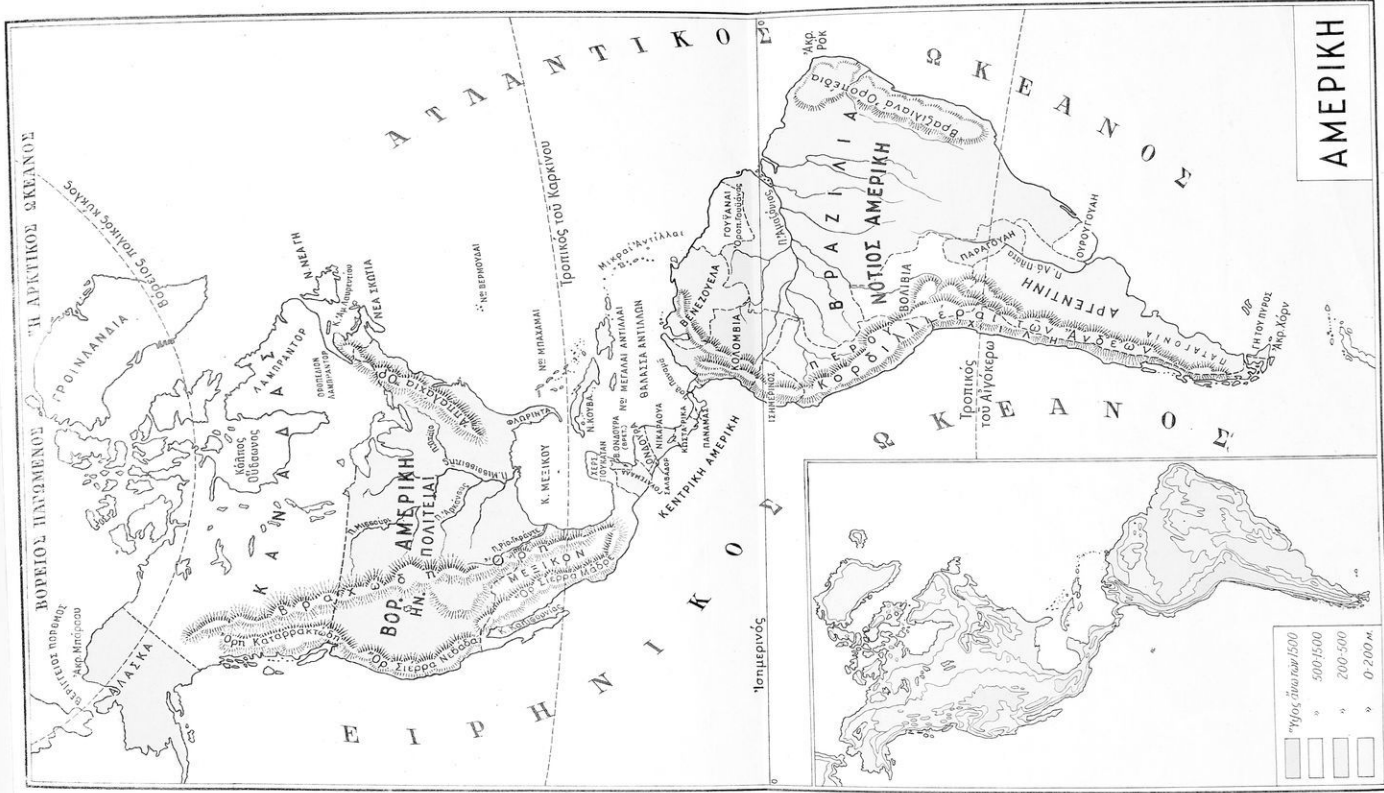
Γεωργία. Κτηνοτροφία. Δασικὸς καὶ Ὀρυκτὸς πλοῦτος. Ὁ
Καναδᾶς εἶναι μεγάλη σιτοπαραγωγὸς χώρα. Ὁ σῖτος καὶ τὰ δημη-
τριακὰ γενικῶς κατέχουν τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν.
Καλλιεργοῦνται κυρίως εἰς τὸν Κεντρικὸν Καναδᾶν, δηλ. τὰς Πολιτείας
Ἀλμπέρτας, Σασκατουᾶν καὶ Μανιτόμπας. Ἀπὸ τὰς πολιτείας αὐτὰς
προέρχονται τὰ 95% τῆς παραγωγῆς εἰς σῖτον τοῦ Καναδᾶ.

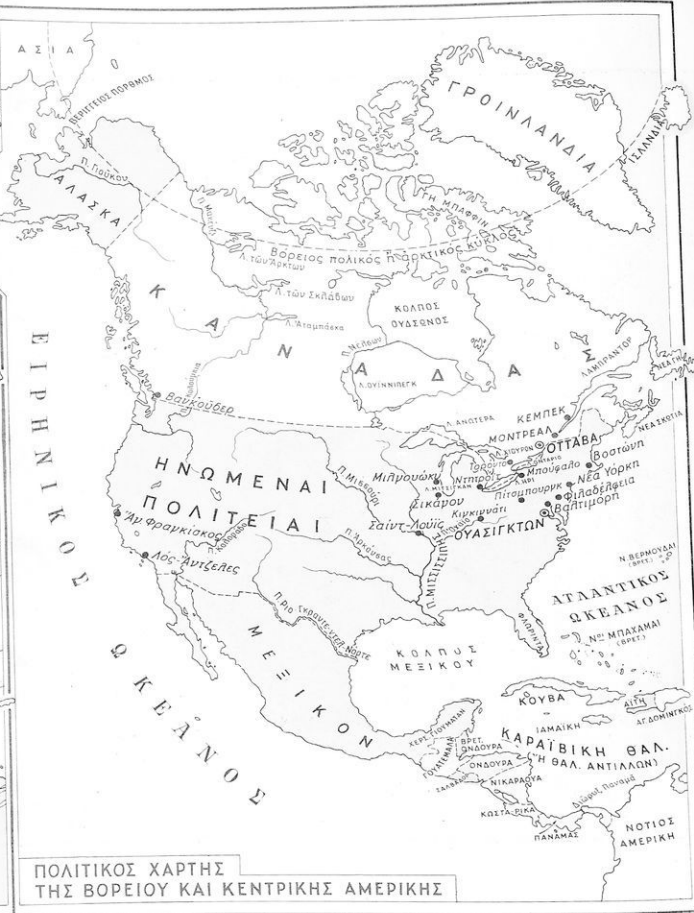
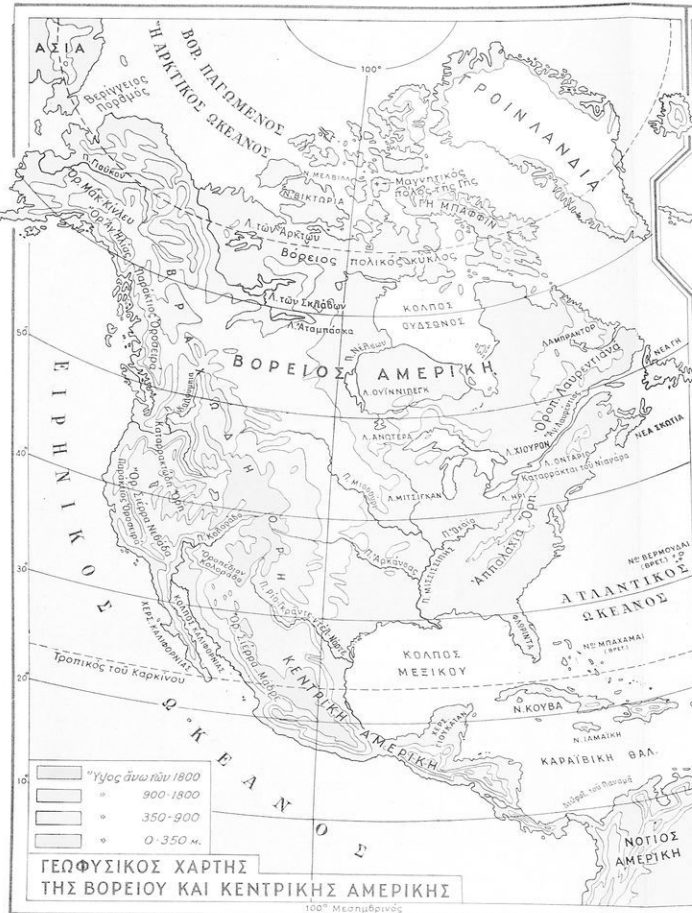
Εἰς τὸν Ἀνατολικὸν Καναδᾶν καλλιεργοῦνται περισσότερον τεχνητὰ
λειβάδια (διὰ κτηνοτροφίαν) καὶ ὀπωροφόρα δένδρα (ιδίως μηλέαι)
καπνὸς καὶ γεώμηλα. Ἐκτρέφονται εἰς τὸν Α. Καναδᾶν πολλὰ βοοειδῆ,
ιδίως γαλακτοπαραγωγικαὶ ἀγελάδες καὶ εἶναι μεγάλη ἡ παραγωγή
τυροῦ καὶ βουτύρου.

† Εἰς τὸν Δυτικὸν Καναδᾶν, τὰ Βραχώδη δηλ. ὄρη, τὴν Παράκτιον
ὁρσειρὰν καὶ τὰ πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν παράλια, οἱ κάτοικοι ἐπιδίδονται
περισσότερον εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν δασῶν καὶ τῶν ἀφθόνως ὑπαρ-
χόντων μεταλλευμάτων, καθὼς καὶ εἰς τὴν ἀλιείαν. Οἱ ἰχθύες εἰς τὰ πα-
ράλια αὐτὰ εἶναι ἄφθονοι, ὅπως ἄφθονοι εἶναι καὶ εἰς τὰ πρὸς τὸν Ἀ-
τλαντικὸν παράλια, ιδίως τὰ πρὸς τὴν Νέαν Γῆν, μέχρι τῆς ὁποίας φθά-
νουν δι' ἀλιείαν ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὴν Εὐρώπην ἀλιεῖς.

† Εἰς τὸν Δυτικὸν Καναδᾶν (Βρεταννικὴν Κολομβίαν) ὑπάρχει ἀφθό-
νως ἄνθραξ, ἄργυρος, χαλκός, μόλυβδος, χρυσὸς κλπ. Εἰς τὴν πολιτείαν
Γιοῦκον (Χαρτ 55) ὁ ἀνακαλυφθεὶς χρυσὸς προσέλκυσε τοὺς πρῶ-
τους ἀποίκους. Εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς λίμνης τῶν Σκλάβων καὶ τὴν κοι-
λάδα τοῦ Μαχένζι ποταμοῦ ὑπάρχει πετρέλαιον.

Βιομηχανία. Συγκοινωνία. Ἐμπόριον. Ἡ ξυλεία εἶναι ἄφθονος
εἰς τὴν περιοχὴν τῆς ζώνης τῶν δασῶν καὶ λόγῳ τούτου ἀκμάζουν εἰς
τὸν Καναδᾶν αἱ βιομηχαναὶ κατασκευῆς χάρτου καὶ χαρτομάζης. Ὁ
Καναδᾶς παράγει τὰ 80% τοῦ παγκοσμίως παραγομένου δημοσιο-
γραφικοῦ χάρτου. Ἔρχεται ἐπίσης πρῶτος εἰς τὴν παραγωγὴν νικελίου
καὶ ἀμιάντου, τρίτος εἰς τὴν παραγωγὴν χρυσοῦ καὶ δεύτερος εἰς τὴν
παραγωγὴν τοῦ σήμερον πολυτίμου οὐρανίου. Δὲν ἀπολείπουν ἀκόμη
καὶ τὰ γουναικῶς ἀπὸ τὰ ἀφθόνως εἰς τὰ δάση του ζῶντα ἄγρια ζῶα,

τὰ ὁποῖα λόγῳ τοῦ ψύχους ἔχουν δέρμα μὲ μακρὸν καὶ παχὺ τρίχωμα. Ὁ Καναδᾶς ἔχει τὸ μεγαλύτερον ἐμπόριον γουναρικῶν, εἰς δασώδεις δὲ καὶ διὰ συρματοπλέγματος ἀπομονωμένας ἐκτάσεις, δηλ. εἰς περιβάλλον κατὰ τὸ δυνατόν φυσικόν, διατρέφονται ζῶα, ἐκ τοῦ δέρματος τῶν ὁποίων γίνονται γουναρικά. Ὁ Καναδᾶς ἔχων ἀφθόνους πρῶτας ὕλας ἀπὸ τὴν γεωργίαν, τὴν κτηνοτροφίαν, τὰ δάση, τὴν ἀλιείαν καὶ τὸ ὑπέδαφος του, ἔχει ἀνεπτυγμένην βιομηχανίαν.

Πυκνὸν δίκτυον σιδηροδρομικῶν γραμμῶν καὶ ἀσφαλτοστρωμένων δρόμων διασχίζει ὅλον τὸν πυκνοκατοικούμενον, δηλ. τὸν Ν. καὶ ΝΑ. Καναδᾶν. Ἡ συγκοινωνία διευκολύνεται καὶ διὰ τῶν μεγάλων λιμνῶν καὶ τῶν πλωτῶν ποταμῶν, ἰδίως διὰ τοῦ ποταμοῦ Ἀγ. Λαυρεντίου. Ὁ Καναδᾶς συγκοινωνεῖ μὲ τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ διὰ μέσου τῶν Μεγάλων Λιμνῶν καὶ διωρύγων καὶ ποταμῶν τῶν Ἡν. Πολιτειῶν.

Ἐξάγει ὁ Καναδᾶς μέταλλα καὶ μεταλλεύματα, σίτον καὶ ἄλευρα, ξυλείαν, χάρτην καὶ χαρτόμαζαν, γαλακτοκομικὰ προϊόντα, κρέας, ἰχθὺς νωπούς, ἀπεξηραμένους καὶ εἰς κονσέρβας, καὶ διάφορα βιομηχανικὰ προϊόντα. Συγκαταλέγεται μετὰ τῶν μεγαλυτέρων εἰς τὸν κόσμον ἐξαγωγέων διαφόρων προϊόντων. **Εἰσάγει** κυρίως σάκχαριν, τέιον, διάφορα τρόφιμα, βάμβακα, μέταξαν, ὀπώρας καὶ καουτσούκ.

Κάτοικοι. Πληθυσμός. Φαίνεται ὅτι εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Νέας Γῆς καὶ τῆς Νέας Σκωτίας εἶχον φθάσει οἱ Βίκινγκς ἀπὸ τοῦ 1000 μ.Χ. καὶ ὅτι μετέβαινον συχνὰ πρὸς ἀλιείαν εἰς τὴν ἐκεῖ ἰχθυοβριθῆ θάλασσαν. Ἀργότερον ὅμως, ἄγνωστον διατί, ἐγκατέλειψαν τὰ ταξιδιά των αὐτὰ καὶ τὸ πρᾶγμα ἐλησμονήθη. Ὁ πρῶτος ὁ ὁποῖος ἐφθασε κατόπιν (1497) μέχρι τῶν ἀκτῶν τοῦ Λαβραδὸρ ἦτο ὁ Ἰωάννης Καμπόζο (Ἰταλὸς ναυτικὸς ἐγκατεστημένος εἰς Ἀγγλίαν) μὲ ἓν Ἀγγλικὸν πλοῖον. Οἱ πρῶτοι, οἱ ὁποῖοι μετέβησαν ὡς ἄποικοι εἰς τὸν Καναδᾶν καὶ ἐγκατεστάθησαν ἐκεῖ παλαιόντες διαρκῶς μὲ τοὺς Ἰθαγενεῖς Ἰνδιάνους, ἦσαν Γάλλοι (1604). Ἀργότερον προσεῖλκυσε ἐκεῖ καὶ τοὺς Ἀγγλοὺς ἡ ἀφθονία ζώων, ἐκ τοῦ δέρματος τῶν ὁποίων ἐγίνοντο γουναρικά καὶ ἤρχισεν ὁ ἀνταγωνισμὸς μετὰ τῶν Γάλλων καὶ Ἀγγλῶν, διὰ τὴν κατάκτησιν τῆς χώρας, ἐνῶ οἱ Ἰθαγενεῖς ἐβοήθουν ἄλλοτε τοὺς μὲν καὶ ἄλλοτε τοὺς δέ. Τελικῶς ὁ Καναδᾶς κατελήφθη ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν γενόμενος Βρεταννικὴ ἀποικία, πλὴν τῶν δύο μικρῶν νήσων Σαιν - Πιερ (Ἀγ. Πέτρου) καὶ Μικελόν, αἱ ὁποῖαι παρὰ μένουν μέχρι σήμερον εἰς τοὺς Γάλλους.

Γλώσσαι ὁμιλούμεναι περισσότερον εἶναι ἡ Γαλλικὴ καὶ ἡ Ἀγγλική. Ὁμιλοῦνται ὅμως καὶ πολλαὶ ἄλλαι γλώσσαι, ἀναλόγως τῆς καταγωγῆς τῶν κατοίκων. Διὰ τὴν ἀντιληφθῆ κανεὶς τοῦτο ἀρκεῖ νὰ σκεφθῇ ὅτι εἰς τὴν πόλιν Οὐννιπεγκ ἐκδίδονται ἐφημερίδες εἰς 26 γλώσσας. Τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ ὁ Καναδᾶς ἀπέκτησεν ἀπὸ τοῦ 1926, ἀνήκει ὅμως εἰς τὴν Βρεταννικὴν Κοινοπολιτείαν.

Ὁ συνολικὸς πληθυσμὸς τοῦ Καναδᾶ, ἀνερχόμενος εἰς 18.000.000 εἶναι συγκεντρωμένος εἰς τὰ νότια τῆς χώρας καὶ ἰδίως (τὰ 60%) εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ ποταμοῦ Ἀγ. Λαυρεντίου, ὅπου ὑπάρχουν καὶ αἱ μεγαλύτεραι πόλεις. Κατὰ 31% οἱ κάτοικοι εἶναι Γαλλικῆς καταγωγῆς, Καθολικοὶ κατὰ τὸ θρήσκευμα καὶ ζοῦν κυρίως εἰς τὴν πολιτείαν Κεμπέκ. Ὁμιλοῦν οὗτοι τὴν Γαλλικὴν. Τὰ 49% εἶναι Βρεταννικῆς ἢ Ἰρλανδικῆς καταγωγῆς, Διαμαρτυρόμενοι κατὰ τὸ θρήσκευμα. Ἐκ τῶν ὑπολοίπων κατοίκων τὰ 19% εἶναι ἀπὸ διάφορα Εὐρωπαϊκὰ κράτη καὶ τὸ 1% εἶναι ὅ,τι ἔχει ἀπομείνει ἀπὸ τοὺς αὐτόχθονας Ἰνδιάνους, τοὺς ὁποίους ἐξωλόθρευσαν σχεδὸν τελείως οἱ ἄποικοι Εὐρωπαῖοι. Διὰ νὰ μὴ ἐξαφανισθοῦν τελείως οἱ Ἰνδιάνοι, ἔχουν ὀρισθῇ δι' αὐτοὺς περιοχαί, εἰς τὰς ὁποίας ζοῦν ἀνενόχλητοι.

Πολίτευμα. Σπουδαιότεραι πόλεις. Ὁ Καναδᾶς εἶναι μία ὁμόσπονδος Δημοκρατία, ἀποτελουμένη ἀπὸ 10 αὐτοδιοικουμένης πολιτείας καὶ ἐπαρχίας.

Αἱ σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι : **Ὀττάβα** (281.000 κ.) πρωτεύουσα, πόλις ἐμπορικῆς, βιομηχανικῆς καὶ πνευματικῶν κέντρον. **Μοντρεάλ** (1.395.000 κ.) μέγας λιμὴν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ἀγ. Λαυρεντίου, πόλις βιομηχανικῆς. Ὁ λιμὴν τοῦ Μοντρεάλ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ χρησιμοποιηθῇ ἐπὶ 4 μῆνας ἐτησίως, ὅτε ὁ ποταμὸς εἶναι παγωμένος. Τὸ 1/8 τῶν κατοίκων τοῦ Μοντρεάλ εἶναι Γαλλικῆς καταγωγῆς καὶ ὁμιλεῖ τὴν Γαλλικὴν. **Κεμπέκ** (259.000 κ.), λιμὴν καὶ ἡ ἀρχαιότερα πόλις τοῦ Καναδᾶ. **Χάλιφαξ** (εἰς τὴν Νέαν Σκωτίαν, 160.000 κ.), εἰς ἐκ τῶν μεγαλυτέρων λιμένων τοῦ κόσμου. **Τορόντο** (1.117.000 κ.), λιμὴν εἰς τὰς ὄχθας τῆς λίμνης Ὀντάριο, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐξάγονται μεγάλα ποσότητες σιτηρῶν. **Οὐννιπεγκ** (344.000 κ.), κέντρον συγκεντρώσεως σιτηρῶν. **Ἐντμόντον** (173.000 κ.), συνδεδεμένος μετὰ τὴν Ἀλάσκαν διὰ μεγάλου αὐτοκινητοδρόμου. (Χαρτ. 61). **Βανκούβερ** (530.000 κ.), λιμὴν εἰς τὸν Εἰρηνικὸν καὶ **Βικτωρία** (104.000 κ.) ἐπὶ τῆς νήσου Βανκούβερ.

Νήσοι Σαιν-Πιέρ και Μικέλόν

Είναι αὗται δύο μικραὶ νησίδες ἐκτάσεως 240 τετ. χιλιομ. καὶ πληθυσμοῦ 8.000 κατοίκων. Οἱ κάτοικοι τῶν ἀποζοῶν ἐκ τῆς ἀλιείας, διότι οἱ ἰχθύες εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν εἶναι ἀφθονοί. Ἀνήκουν καὶ αἱ δύο νησίδες εἰς τὴν Γαλλίαν.

Γροινλανδία

Ἡ Γροινλανδία, ἡ μεγαλυτέρα νῆσος τῆς Γῆς, ἔχουσα ἔκτασιν 2.175.000 τετρ. χιλιομ., ἀνήκει εἰς τὴν Δανίαν. Ἀπὸ τοῦ 1953 ἡ Δανία θεωρεῖ τὴν Γροινλανδίαν ὡς Ὑπερπόντιον μητροπολιτικὸν ἔδαφός της. Τὸ μεγαλύτερον μέρος της σκεπάζεται διαρκῶς ἀπὸ πάγους (ὑπάρχουν οἱ ὑποστηρίζοντες ὅτι ἡ Γροινλανδία δὲν εἶναι μόνον μία νῆσος, ἀλλὰ περισσώτεραι, δὲν διακρίνονται ὅμως ἐξ αἰτίας τοῦ παχέος στρώματος πάγου, ὃ ὁποῖος τὰς σκεπάζει.). Ὁ Πολικὸς κύκλος διέρχεται διὰ τῶν νοτίων τῆς νήσου οὕτως, ὥστε τὸ μέγιστον μέρος της ἀνήκει εἰς τὴν Β. Πολικὴν ζώνην. Μόνον εἰς τὰ νότια τῆς νήσου οἱ πάγοι τήκονται κατὰ τὸ θέρος (ἀλλὰ διὰ 2-3 μῆνας) καὶ παρουσιάζεται ποιά τις βλάστησις, ἰδίως ἀπὸ βρύα καὶ λειχήνες. Οἱ κάτοικοι ἀνέρχονται εἰς 26.000, σχεδὸν ἐν τῇ ὁλότητί των Ἑσκιμῶι, πλὴν ἑκατοντάδων τινῶν Δανῶν, οἱ ὁποῖοι εἶναι εἴτε Κυβερνητικοὶ ὑπάλληλοι, εἴτε ἐργάζονται εἰς τὰ ὑπάρχοντα ἐκεῖ ὀρυχεῖα **κρυολίθου**, ἐνὸς ὀρυκτοῦ σπανίου, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται διὰ τὴν παρασκευὴν τοῦ ἀλουμινίου.

ΗΝΩΜΕΝΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Γενικά. Ὀνομάζονται οὕτω, διότι ἀποτελοῦν Ὁμόσπονδον Δημοκρατίαν ἐκ 50 Πολιτειῶν συμπεριλαμβανομένης τῆς Ἀλάσκας, ἀναγνωρισθείσης ὡς Πολιτείας ἀπὸ τοῦ 1958, καὶ τῶν νήσων Χαβαΐ ἀπὸ τοῦ 1959. Ἐκάστη τῶν Πολιτειῶν τούτων εἶναι αὐτόνομος. Ἔχει δικήν ἑαυτῇ Κυβέρνησιν, Νόμους, Βουλὴν κλπ., ἀναγνωρίζουν ὅμως ὅλαι αἱ Πολιτεῖαι μίαν Ὁμόσπονδον Κυβέρνησιν, ἐδρεύουσαν εἰς τὴν Οὐάσιγκτων, πρωτεύουσαν τῆς Ὁμοσπόνδου Δημοκρατίας, ἓνα Πρόεδρον, ὑπάρχει δὲ καὶ μία Ὁμόσπονδος Βουλὴ καὶ Γερουσία γνωστὰι μὲ τὸ ὄνομα **Κογκρέσσον**. Ἀποικία κατ' ἀρχὰς τῆς Μεγάλης Βρετανίας, αἱ Ἠνω-

μέναι Πολιτεῖαι, ἀπέκτησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν των, κατόπιν σκληρῶν ἀγῶνων πρὸς τοὺς Ἄγγλους τὸ 1783. Τὸ 1783 ἀνεκηρύχθη ὡς πρῶτος Πρόεδρος τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ὁ Γεώργιος Οὐάσιγκτων. Πλὴν τῶν 50 Πολιτειῶν ὑπάρχει καὶ τὸ λεγόμενον Διαμέρισμα **Κολούμπια** εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει ἡ πρωτεύουσα τῶν Ἠν. Πολιτειῶν Οὐάσιγκτων, μετὰ μικρᾶς περιοχῆς, συνολικῆς ἐκτάσεως 181 τετρ. χιλιομ. διοικουμένη ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὴν Ὁμοσπονδιακὴν Κυβέρνησιν.

Ὅρια. Ἑκτασίς. Συνορεύουν αἱ Ἠν. Πολιτεῖαι πρὸς Β. μὲ τὸν Καναδᾶν, πρὸς Ν. μὲ τὸ Μεξικὸν καὶ τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ. Πρὸς Α. βρέχονται ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ πρὸς Δ. τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανόν. Ἡ ἑκτασίς των εἶναι 7.827.976 τετρ. χιλιομ. καὶ μετὰ τῆς Ἀλάσκας καὶ τῶν νήσων Χαβάϊ 9.363.276 τετρ. χιλ. Ἐκ τούτων τὰ 1.518.000 ἀνήκουν εἰς τὴν Ἀλάσκαν καὶ τὰ 16.600 εἰς τὰς νήσους Χαβάϊ. Ἐξετάζομεν κεχωρισμένως τὰς 48 συνεχομένας Πολιτείας καὶ κατόπιν τὴν τῆς Ἀλάσκας καὶ τὰς νήσους Χαβάϊ.

Φυσικαὶ περιοχαί. Μορφολογία τοῦ ἐδάφους. Τὰς 48 συνεχομένας πολιτείας τῶν Ἠν. Πολιτειῶν δυνάμεθα νὰ τὰς διακρίνωμεν εἰς τρεῖς φυσικὰς περιοχάς, ἥτοι :

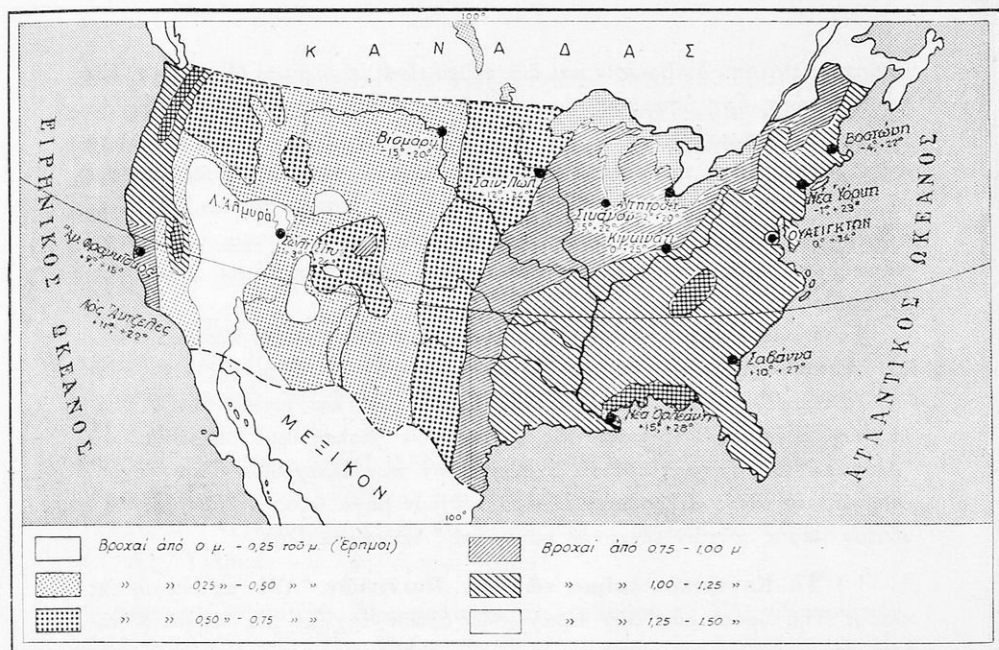
Τὸ **Δυτικὸν ὄρεινόν τμήμα**, τὸ ἐκτείνόμενον κατὰ μῆκος τοῦ Εἰρηνικοῦ καὶ νοτίως τοῦ Καναδᾶ μέχρι καὶ τῶν Βραχωδῶν ὄρεων. Ἀνευρίσκομεν εἰς τοῦτο ἐξ Α. πρὸς Δ. τὰ **Βραχώδη ὄρη** (ἀνώτερον ὕψος 4410 μ. *Χαρτ. 56*), ἀποτελοῦντα συνέχειαν τῶν Βραχωδῶν ὄρεων τοῦ Καναδᾶ. Δυτικώτερον τούτων ἐκτείνονται ὄροπέδια ὕψους 800 - 2000 μέτρων μὲ βαθυτάτας χαράδρας, τὰς λεγομένας **Κανυόν**, ὅπως ἡ τοιαύτη π.χ. ἡ σχηματισθεῖσα ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ **Κολοράντο** καὶ λεγομένη « **Μέγα Κανυόν τοῦ Κολοράντο** », τὸ βάθος τῆς ὁποίας φθάνει τὰ 2000 μέτρα. Τὰ Κανυόν αὐτὰ διηνοίχθησαν μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου ἀπὸ τοὺς ποταμούς, οἱ ὅποιοι διασχίζουν τὰ ὄροπέδια καὶ ἔχουν πολλοὺς καταρράκτας, ἐξ ἴσου μεγαλειώδεις μὲ τοὺς καταρράκτας τοῦ Νιαγάρρα. Τέλος πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν ἐκτείνονται τὰ **Καταρρακτώδη** (Κασκήντ) ὄρη (4400 μ.) συνεχιζόμενα πρὸς νότον μὲ τὴν **Σιέρρα Νεβάδα** (4541 μ.) καὶ ἡ **Παράκτιος ὁροσειρά**, ἡ ὁποία ὑψουμένη παραλλήλως πρὸς τὸν Εἰρηνικόν, φθάνει εἰς τινὰ μέρη μέχρι τούτου. Ὅλα τὰ ὄρη ταῦτα εἶναι σύγχρονα τῶν Ἀλπεων (ἐδημιουργήθησαν κατὰ τὴν λεγομένην Ἀλπικὴν πύχωσην). Ἐπομένως, ὡς σχετικῶς νέα, δὲν ἔχουν

υποστή μεγάλην διάβρωσιν καὶ διὰ τοῦτο εἶναι ὑψηλὰ καὶ ὀξυκόρυφα. Εἰς τὰ Βραχώδη ὄρη ὑπάρχουν ωραιότατα κατάφυτα μέρη, τὰ ὑπὸ τῶν Ἀμερικανῶν ὀνομαζόμενα « Πάρκα ». Εἰς ταῦτα προστατεύονται, ζῶντα ἀνενόχλητα, ζῷα, τὰ ὁποῖα ἔτεινον νὰ ἐκλείψουν, ὅπως κόνδωρες, βίσωνες κλπ. Τὸ περιφημότερον ἐκ τῶν Πάρκων αὐτῶν εἶναι τὸ πάρκον **Γιέλλου-στόουν** μετὰ τὰ ἐξαιρετικὰ τοπία καὶ τοὺς θερμοπιδανακὰς του. (Ἐξ αὐτοῦ πηγάζουν, καθὼς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, καὶ οἱ ποταμοὶ Σνάκε καὶ Μισσοῦρι.

Τὸ **Ἀνατολικὸν τμήμα τῶν Ἡν. Πολιτειῶν**. Τοῦτο περιλαμβάνει : τὰ **Ἀππαλάχια ὄρη**, τὰ ὁποῖα φθάνουν πρὸς Ν μέχρι τῆς Πολιτείας Ἀλαμπάμας, (*Χαρτ. 56*) καὶ τὰς ἀνατολικῶς καὶ νοτίως τῶν Ἀππαλαχίων ἐκτεινομένης πρὸς τὰς ἀκτὰς τοῦ Ἀτλαντικοῦ πεδιάδας. Τὰ Ἀππαλάχια, σχηματισθέντα παλαιότερον τῶν Βραχωδῶν ὄρεων, ἔχουν ὑποστῇ μεγάλας διαβρώσεις καὶ δὲν ἔχουν μέγα ὕψος (2044 μ.). Τὸ νότιον μέρος αὐτῶν εἶναι τὰ λεγόμενα Ἀλεγκάνεια ὄρη.

3) Τὸ **Κεντρικὸν τμήμα τῶν Ἡν. Πολιτειῶν**. Ἀπὸ τὰς ἀνατολικὰς κλιτύς τῆς ὀροσειρᾶς τῶν Βραχωδῶν ὄρεων ἀρχίζει μία τεραστία πεδινὴ ἔκτασις, ἡ ὁποία φθάνει πρὸς ἀνατολὰς μέχρι τῆς ὀροσειρᾶς τῶν Ἀππαλαχίων, πρὸς νότον μέχρι τοῦ Κόλπου τοῦ Μεξικοῦ καὶ πρὸς βορρᾶν μέχρι τοῦ Καναδᾶ, προεκτεινομένη καὶ ἐντὸς αὐτοῦ. Ὁλὴ ἡ πεδινὴ αὐτῇ ἔκτασις ἔχει κλίσιν πρὸς τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ καὶ πρὸς αὐτὸν ἀποχετεύονται τὰ ὕδατά της.

Κλίμα. Εἰς ὅλον τὸ δυτικὸν τμήμα τῶν Ἡν. Πολιτειῶν οἱ χειμῶνες, καὶ εἰς τὰ βόρειά του ἀκόμη μέρη δὲν εἶναι ὀριμεῖς (ὅπως καὶ εἰς τὴν Βρετ. Κολομβίαν τοῦ Καναδᾶ). Τοῦτο διότι διέρχεται διὰ τῶν ἀκτῶν του τὸ θερμὸν ρεῦμα Κοῦρο - Σίβο. (*Χαρτ. 54*). Αἱ βροχαὶ (ἢ χιόνες ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς τοῦ ἔτους) πίπτουν ἀφθόνως εἰς ὅλην τὴν παραλιακὴν ἔκτασιν, εἰς τὴν Παράκτιον ὀροσειράν, τὰ Καταρρακτώδη ὄρη καὶ τὴν Σιέρρα - Νεβάδα. Διὰ τοῦτο τὰ ὄρη αὐτὰ εἶναι κατάφυτα ἀπὸ δάση. Εἰς τὸν **Ἅγιον Φραγκίσκον** ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ Ἰανουαρίου εἶναι 9⁰ Κ καὶ ἡ τοιαύτη τοῦ Ἰουλίου 15⁰ Κ. Νοτιώτερον τὸ κλίμα εἶναι θερμότερον καὶ εἰς τὰ παράλια τῆς Καλιφορνίκας οἱ χειμῶνες εἶναι γλυκεῖς, τὰ θέρη δροσερά. Αἱ βροχαὶ, ραγδαῖαι, πίπτουν κατὰ τὸ φθινόπωρον καὶ τὸν χειμῶνα. Τὸ κλίμα δηλαδὴ προσομοιάζει πρὸς τὸ μεσογειακὸν τοιοῦτον.

Χαρτ. 55. Κατανομή βροχών εις Ἡν. Πολιτείας Ἀμερικῆς

Εἰς τὴν ἀνατολικῶς τῶν Καταρρακτωδῶν ὁρέων καὶ τῆς Σιέρρα-Νεβράδα μεγάλῃν ἔκτασιν τῶν ὁροπεδίων, ἡ θερμοκρασία ποικίλλει ἀνὰ λόγῳ τῆς θέσεως. Εἰς τὰ βόρεια κατέρχεται κατὰ τὸν χειμῶνα ἀρκετὰ χαμηλά, κατὰ τὸ θέρος ὅμως εἶναι παντοῦ ὑψηλὴ καὶ περισσότερον εἰς τὰ νότια (Ἀριζόνα, Νέον Μεξικόν) φθάνουσα συχνὰ τοὺς 50 Κ ὑπὸ σκιάν. Αἱ βροχαὶ εἰς τὰ ὁροπέδια εἶναι γενικῶς ὀλίγαι, διότι οἱ ἐκ τοῦ Εἰρηνικοῦ πνέοντες, πλήρεις ὑδρατμῶν, ἄνεμοι ἀφίουν τοὺς ὑδρατμούς των ὡς βροχὰς εἰς τὴν Παράκτιον ὁροσειράν, τὰ Καταρρακτώδη ὄρη καὶ τὴν Σιέρρα - Νεβράδα. Ὅταν φθάνουν εἰς τὰ ὁροπέδια στεροῦνται ὑδρατμῶν, εἶναι δηλαδὴ ἄνεμοι ξηροί, καὶ διὰ τοῦτο αἱ βροχαὶ εἰς τὰ ὁροπέδια εἶναι ἐλάχισται. Μεγάλαι ἐκτάσεις τῶν ὁροπεδίων εἶναι στέππαι ἢ ἔρημοι, ὅπως ἡ Ἔρημος Μοχαϊβ τῆς Ν. Καλιφορνίας καὶ αἱ ἐρημικαὶ ἐκτάσεις τῆς Νεβάδας, τῆς Ἀριζόνας καὶ τοῦ Νέου Μεξικοῦ μὲ βλάστησιν ἀποτελουμένην ἀπὸ φυτὰ ἀντέχοντα εἰς τὴν ξηρασίαν. Μεταξὺ τῶν φυτῶν τούτων εἶναι διάφορα κακτώδη, τὸ ὕψος μερικῶν ἐκ τῶν ὁποίων φθάνει τὰ 10 μ. Αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλίγαι καὶ εἰς τὰ ἀνατολικώτερον τῶν

ὄροπεδίων, εὐρίσκομένα Βραχώδη ὄρη (μόλις φθάνουν τὸ 0,50 μ. ἑτησίως). Διὰ τοῦτο καὶ τὰ δάση εἰς τὰ Βραχώδη ὄρη δὲν εἶναι πολλά.

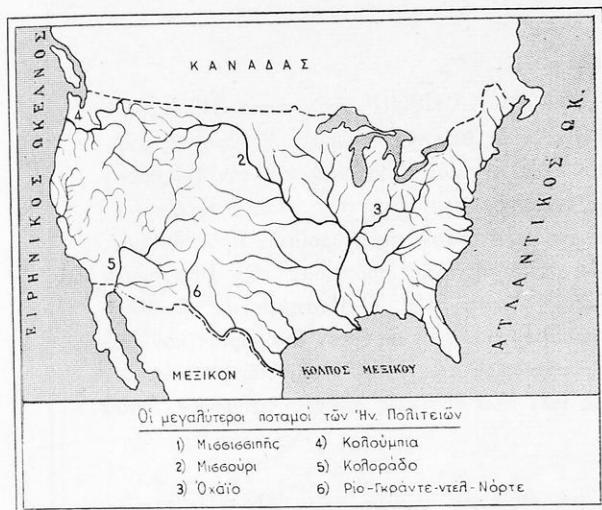
Τοῦ Κεντρικοῦ καὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ τμήματος τῶν Ἡν. Πολιτειῶν τὸ κλίμα εἶναι ἡπειρωτικόν. Παρουσιάζονται μεγάλαι διαφοραὶ θερμοκρασίας, ὅχι μόνον μεταξὺ χειμῶνος καὶ θέρους, ἀλλ' ἀκόμη καὶ μεταξὺ τῶν διαφόρων ὥρων τοῦ αὐτοῦ ἡμερονυκτίου. Οἱ χειμῶνες εἰς τὰς βορείως τοῦ παραλλήλου τῶν 35⁰ Πολιτείας εἶναι γενικῶς δριμεῖς (ἐν σχέσει μὲ τὸ γεωγραφικὸν πλάτος) καὶ εἰς αὐτὰ ἀκόμη τὰ πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν παράλια. Τοῦτο διότι ἡ πεδιάς εἶναι ἀνοικτή, τόσον πρὸς τὰ βόρειά της ὅσον καὶ πρὸς τὰ νότια. Οἱ βόρειοι ψυχροὶ ἄνεμοι πνέουν πρὸς αὐτὴν κατὰ τὸν χειμῶνα ἐλευθέρως καὶ προκαλοῦν μεγάλην πτώσιν τῆς θερμοκρασίας, ἀκόμη καὶ εἰς τὰ πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν παράλια, τὰ ὅποια δὲν δύναται νὰ προφυλάξῃ ἡ χαμηλὴ ὄροσειρὰ τῶν Ἀππαλαχίων. Κατὰ τὸ θέρος πνέουν ἀνεμπόδιστοι ἐκ τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ οἱ νότιοι θερμοὶ ἄνεμοι προκαλοῦντες ὑψωσιν μεγάλην τῆς θερμοκρασίας.

Ἡ μέση θερμοκρασία, κατὰ τὸν Ἰανουάριον εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην, εὐρίσκομένην εἰς τὸ αὐτὸ βόρειον γεωγραφικὸν πλάτος μὲ τὸν Βόλον, εἶναι -1⁰ K. καὶ εἰς τὴν ὀλίγον βορειότερον κειμένην Βοστώνην -4⁰ K. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν αἱ θερμοκρασίαι εἶναι ἀκόμη μικρότεραι. Οὕτω εἰς τὸ Σικάγον π.χ. ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ Ἰανουαρίου εἶναι -5⁰ K. Εἰς τὰς εἰς τὸ κέντρον τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν εὐρίσκομένας Πολιτείας ἡ θερμοκρασία κατὰ τὸν χειμῶνα, οὐχὶ σπανίως, πίπτει μέχρι τῶν -20⁰ K., ἀκόμη καὶ μέχρι τῶν -30⁰ K., μολονότι αὗται εὐρίσκονται εἰς τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν πλάτος μὲ τὴν Ἑλλάδα. Νοτίως τοῦ παραλλήλου τῶν 35⁰ ἡ δριμύτης τοῦ χειμῶνος ἐλαττοῦται. Εἰς τὰ πρὸς τὸν Μεξικανικὸν κόλπον παράλια καὶ εἰς τὴν χερσονήσον τῆς Φλωρίδας οἱ χειμῶνες εἶναι γενικῶς γλυκεῖς. Εἰς τοῦτο συντελεῖ καὶ τὸ ἐκείθεν διερχόμενον θερμὸν Ρεῦμα τοῦ Κόλπου. Ἀλλὰ καὶ ἐδῶ, ἂν ἐξαίρεση κανεῖς τὰ Ν. τῆς Φλωρίδος, ὅπου ὁ χειμὼν εἶναι ἄγνωστος, ἡ θερμοκρασία κατὰ τὸν χειμῶνα κατέρχεται ἐνίοτε κάτω τοῦ 0⁰K. καὶ ἡ χιών φθάνει μέχρι τῆς Ὀρλεάνης. Ἡ χιών εἰς οὐδεμίαν ἄλλην ἡπειρον φθάνει τόσον πλησίον τοῦ Τροπικοῦ τοῦ Καρκίνου, ὅσον φθάνει εἰς τὴν Β. Ἀμερικὴν. Τοὺς ψυχροὺς χειμῶνας διαδέχονται θερμὰ θέρη. Παρατηροῦνται ἐπίσης μεγάλαι καὶ ἀπότομοι μεταβολαὶ τῆς θερμοκρασίας ἐντὸς μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἡμέρας καὶ τὰς μεταβολὰς ταύτας ἐπακολουθοῦν βίαιοι καὶ ἰσχυροὶ ἄνεμοι, **κυκλῶνες**, ἐπιφέροντες μεγάλας καταστροφάς. Παρατηρήθη

άνοδος τῆς θερμοκρασίας ἀπὸ -21° Κ. εἰς 10° , δηλ. κατὰ 31° ἐντὸς 8 ὥρων καὶ ἀπὸ -21° εἰς 2° Κ. ἐντὸς μόνον $1\frac{1}{2}$ ὥρας. Αἱ βροχαί, μᾶλλον ἄφθονοι εἰς τὰς πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν καὶ τὸν Μεξικανικὸν κόλπον περιοχὰς καθὼς καὶ τὴν περιοχὴν τῶν Ἀπαλαχίων ($1-1\frac{1}{2}$ μ. ἐτησίως), ἐλαττοῦνται καθ' ὅσον προχωροῦμεν πρὸς δυσμὰς, γινόμεναι ἐλάχισται εἰς τοὺς πρὸς δυσμὰς πρόποδας τῶν Βραχωδῶν ὀρέων ($0,25-0,50$ μ. ἐτησίως) (Χαρτ. 55). Ὁ Μεσημβρινὸς τῶν 100° , ὡς καὶ ἀνωτέρω εἴπομεν, δύναται νὰ ληφθῇ ὡς ὄριον διαχωριστικὸν μετὰ τοῦ ἀνατολικῶς αὐτοῦ τμήματος τῶν Ἡν. Πολιτειῶν, τὸ ὅποῖον δέχεται περισσοτέρας βροχὰς καὶ τοῦ δυτικῶς τούτου τμήματος, ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλιγώτεραι.

Ποταμοί. Λίμναι. Εἰς τὸ δυτικὸν τμήμα τῶν Ἡν. Πολιτειῶν σπουδαιότεροι ποταμοὶ εἶναι ὁ **Κολούμπια** (μὲ τὸν παραπόταμόν του Σνάκε, πηγάζοντα ἀπὸ τὸ πάρκον Γέλοουστούουν) εἰς τὰ βόρεια καὶ ὁ **Κολοράντο** εἰς τὰ νότια (Χαρτ. 57). Πηγάζουν οὗτοι ἀπὸ τὰ Βραχώδη ὄρη καὶ ἔχουν διανοίξει βαθυτάτας χαράδρας (τὰ Κανυόν, διὰ τὰ ὅποια ὠμιλήσαμεν ἀνωτέρω) καὶ σχηματίζοντες μεγαλειώδεις καταρράκτας χύνονται εἰς τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανόν. Εἰς τὸ Κεντρικὸν τμήμα τῶν Ἡν. Πολιτειῶν, τὴν ἀπέραντον δηλαδὴ πεδινὴν ἔκτασιν ἣ ὁποία καταλαμβάνει σχεδὸν τὸ $\frac{1}{2}$ τῆς χώρας, ἀνευρίσκομεν τὸν **Μισσισιπὴν** καὶ τοὺς παραποτάμους του. Ὁ Μισσισιπὴς πηγάζει ἀπὸ τὰς ἐλώδεις ἐκτάσεις τῆς Πολιτείας Μιννεζότα καὶ χύνεται εἰς τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ, ἔχων μῆκος 4200 χιλιομ. ἀπὸ τὰς πηγὰς μέχρι τῶν ἐκβολῶν του. Εἶναι, μετὰ τὸν Ἀμαζόνιον, τὸν Κόγκο, τὸν Παραῶ καὶ τὸν Γιάνγκ-Τσέ-Κιάνγκ, ἓνας ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους καὶ ἐπιμηχεστέρους ποταμοὺς τοῦ κόσμου. Τὸ βάθος του, ποικίλον ἀπὸ 15-40 μ., κάμνει τὸν Μισσισιπὴν πλωτὸν μέχρι τῆς πόλεως Σαίν-Πὼλ δηλαδὴ σχεδὸν μέχρι τῶν πηγῶν του. Μὲ τὴν ἰλὺν, τὴν ὁποίαν μεταφέρει καὶ ἀποθέτει εἰς τὰς ἐκβολὰς του, ὅπου σχηματίζει μέγα Δέλτα, προσχώνει τὴν θάλασσαν κατὰ 20 μ. ἐτησίως.

Κατὰ τὴν διαδρομὴν του ὁ Μισσισιπὴς δέχεται πολλοὺς παραποτάμους μετὰ τῶν ὁποίων σπουδαιότεροι εἶναι: ὁ **Μισσούρι**, ὁ ὁποῖος πηγάζων ἀπὸ τὸ πάρκον Γέλοουστούουν συμβάλλει μὲ τὸν Μισσισιπὴν εἰς τὴν Πόλιν Σαίν-Λούι. Εἶναι οὗτος ἐπιμηχεστέρος τοῦ Μισσισιπὴ, καὶ ἂν ὑπολογισθῇ τὸ μῆκος καὶ τῶν δύο ποταμῶν, εἶναι τοῦτο μεγαλύτε-

Χάρτ. 57. Οἱ μεγαλύτεροι ποταμοὶ Ἡν. Πολιτειῶν Ἀμερικῆς.

Νόρτε, ὁ ὁποῖος πηγάζει ἀπὸ τὰ Βραχώδη ὄρη καὶ χύνεται εἰς τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ, ἀφοῦ σχηματίζει εἰς ἀρκετὸν μῆκος τοῦ τὰ φυσικὰ ὅρια τῶν Ἡν. Πολιτειῶν μετὰ τὸ Μεξικόν.

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω ποταμῶν ὑπάρχουν καὶ πολλοὶ ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι εἶναι παραπόταμοι εἴτε ἀπ' εὐθείας τοῦ Μισσισιπιῆ εἴτε τῶν παραποτάμων του, καὶ οἱ περισσότεροι ἀπὸ αὐτοὺς εἶναι πλωτοί. Πλήθος ἐξ ἄλλου διωρύγων συνδέει τοὺς ποταμοὺς τούτους μεταξὺ των καὶ μετὰς μεγάλας λίμνας, εἰς τρόπον ὥστε τὸ ποτάμιον σύστημα τοῦ Μισσισιπιῆ καὶ τῶν παραποτάμων του νὰ εἶναι τὸ μεγαλύτερον πλωτὸν ποτάμιον σύστημα τοῦ κόσμου καὶ νὰ ὑπάρχουν μεγάλοι λιμένες εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν καρδίαν τῶν Ἡν. Πολιτειῶν. Συχνὰ εἶναι αἱ πλημμύραι τοῦ Μισσισιπιῆ καὶ τῶν παραποτάμων του καὶ μεγάλαι αἱ ἐκ τούτων προξενούμεναι ζημίαι. Σήμερον μὲ ἀντιπλημμυρικὰ ἔργα, φράγματα καὶ τεχνητὰς λίμνας ἔχουν δαμασθῇ οἱ ποταμοὶ καὶ ἀποφεύγονται, κατὰ τὸ πλεῖστον αἱ πλημμύραι καὶ αἱ ἐκ τούτων καταστροφαί. Συγχρόνως ἀρδεύονται ἀπὸ τὸ ὕδωρ τῶν τεχνητῶν λιμνῶν μεγάλαι ἐκτάσεις, ἰδίως εἰς τὰς στερουμένας ἀρκετῶν βροχῶν Πολιτείας καὶ λειτουργοῦν μέγала ὑδροηλεκτρικὰ ἐργοστάσια, παράγοντα ἡλεκτρικὴν ἐνέργειαν.

Λίμναι. Σπουδαιότεραι λίμναι εἶναι ἡ **Μεγάλῃ Ἀλμυρὰ Λίμνη** (Σὼλτ - Λέϊκ), εὐρισκομένη εἰς τὴν περιοχὴν τῶν ὀροπεδίων καὶ

ρον τοῦ μήκους τοῦ Νεῖλου, οὕτω δὲ ὁ Μισσισιπιῆς - Μισσούρι δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ ἐπιμηκέστερος ποταμὸς τῆς Γῆς. Ὁ Ἀρκάνσας πηγάζων ἀπὸ τὰ Βραχώδη ὄρη. Ὁ Όχάϊο καὶ ὁ παραπόταμός του Τέννεση, πηγάζοντες ἀπὸ τὰ Ἀππαλάχια. Ὁ Οὐδσων (ἢ Χάντσον), ἐκβάλλων εἰς τὸν λιμένα τῆς Νέας Ὑόρκης. Ὁ Ρίο-Γκράντε-ντελ-

έχουσα άλμυρόν ύδωρ, και αι πέντε μεγάλα λιμναί, τας οποίας ανεφέρ-
ραμεν εις τὸ περι Καναδά (δηλ. ή 'Ανωτέρα ή Σουπήριωρ, Χιούδρον
'Ηρι και 'Οντάριο), άνήκουσαι τόσον εις τὸν Καναδὸν ὅσον και τὰς
'Ην. Πολιτείας και ή Μίτσιγκαν., ή οποία άνήκει μόνον εις τὰς 'Ην.
Πολιτείας.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. 'Η φύσις δὲν ἐφάνη φειδωλή πρὸς τὰς
'Ην. Πολιτείας τῆς 'Αμερικῆς και ἔδωκε, θὰ ήδυνάμεθα νὰ εἴπω-
μεν, « ὅλα τὰ ἀγαθὰ », ὥστε νὰ γίνουσι μία χώρα πλουσία, εὐδαίμων και
ίσχυρά. 'Απέραντοι εὐφοροί ἐκτάσεις υπάρχουν διὰ τὴν γεωργίαν, ἀλλὰ
καὶ στεπεπώδεις ή « λειμῶνες » διὰ τὴν κτηνοτροφίαν και ὑπέδαφος πλού-
σιον εις ὅλα τὰ ὄρυκτά.

'Η καλλιέργεια τῶν δημητριακῶν κατέχει πρωτεύουσαν θέσιν εις
ὅλην τὴν περιοχὴν, τὴν ἐκτεινομένην βορείως τῶν ποταμῶν 'Αρκάνσας
και Τέννεση, ἀπὸ τῶν 'Απαλαχίων μέχρι τῶν Βραχωδῶν ὄρεων. Εἰς
τὰ βόρεια ἐπικρατεῖ ὁ σῖτος, ή κριθή., χρησιμοποιοιμένη κυρίως διὰ τὴν
παραγωγὴν μύρας, και ή βρώμη (διὰ τὴν κτηνοτροφίαν). Νοτιώτε-
ρον (Χαρτ. 58) ἐπικρατεῖ ή καλλιέργεια τοῦ ἀραβοσίτου, ὁ ὁποῖος
θεωρεῖται ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν ἐθνικὸν προϊόν τῶν 'Ην. Πολιτειῶν. Πα-
ράρουν αἱ 'Ην. Πολιτεῖαι τὰ $\frac{9}{10}$ τοῦ παγκοσμῶς παραγομένου ἀρα-
βοσίτου και τὰ $\frac{7}{10}$ τούτου χρησιμοποιοῦνται ὡς κτηνοτροφαί, ἰδίως διὰ
τὴν διατροφὴν χοίρων.

Εἰς τὰς πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν ΒΑ. Πολιτείας καλλιεργοῦνται γεώ-
μηλα, ὑπωροφύρα δένδρα και τεχνητὰ λειβάδια διὰ τὴν διατροφὴν ἰδίως
γαλακτοπαραγωγικῶν ἀγελάδων. Νοτίως τῶν ποταμῶν 'Αρκάνσας και
Τέννεση ἐπικρατεῖ ή καλλιέργεια τοῦ βάμβακος (εις τὰς Πολιτείας
Τέννεση, Τέξας, Λουϊζιάναν, 'Αρκάνσας, Μισισσιππὴ, Ἀλαμπάμα, Γε-
ωργίαν και Ν. Καρολίαν) μὲ παραγωγὴν ὑπερβαίνουσαν τὰ $\frac{3}{4}$ τοῦ
παγκοσμῶς παραγομένου βάμβακος. 'Ο καπνὸς καλλιεργεῖται εις ὅλας
τὰς Ἀνατολικὰς Πολιτείας και ἔρχονται αἱ Ἀν. Πολιτεῖαι πρῶται εις
τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν καπνοῦ. Εἰς τὰ θερμὰ και ὑγρὰ
κλίματα τοῦ Τέξας, τῆς Λουϊζιάνας και τῶν ΝΑ. Πολιτειῶν εὐδοκι-
μεῖ και καλλιεργεῖται τὸ **σακχαροκάλαμον** διὰ τὴν παραγωγὴν σακ-
χάρους. 'Η **ὄρυζα** ἐπίσης εὐδοκιμεῖ εις τὰ δυνάμενα νὰ ἀρδευθοῦν
ἐδάφη τῶν Νοτίων Πολιτειῶν. Δὲν καλλιεργεῖται ὅμως πολὺ, διότι ή
καλλιέργειά της ἀπαιτεῖ πολλὰς ἐργατικὰς χεῖρας και τὰ ἡμερομίσθια

Ἡ Κτηνοτροφία, καίτοι ἀνεπτυγμένη ὀλιγώτερον τῆς γεωργίας, εἶναι ἐν τούτοις σημαντική. Ἔρχονται αἱ Ἡν. Πολιτεῖαι πρῶται εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν χοίρων (50.000.000). Ἔρχονται δευτέρα χώρα εἰς τὸν κόσμον εἰς ἀριθμὸν βοοειδῶν, μετὰ τὰς Ἰνδίας καὶ τετάρτη εἰς ἀριθμὸν προβάτων (μετὰ τὴν Αὐστραλίαν, τὴν Σοβ. Ἐνωσησιν καὶ τὴν Ἀργεντινὴν). Αἰγες διατρέφονται ὀλίγα καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἵππων διαρκῶς ἐλαττοῦται, διότι σήμερον οὗτοι ἀντικαθίστανται εἰς τὰς διαφόρους ἐργασίας ἀπὸ τὰς μηχανάς. Τὰ κτηνοτροφικὰ προϊόντα (γάλα, βούτυρον, τυρὸς, κρέας, ἔριον, δέρματα) παράγονται εἰς τεραστίας ποσότητας καὶ αἱ Ἡν. Πολιτεῖαι παράγουν τὸ $\frac{1}{4}$ τῶν παγκοσμίως παραγομένων κτηνοτροφικῶν προϊόντων.

Ἡ ἄλιεῖα εἶναι καὶ αὕτη πολὺ ἀνεπτυγμένη. Εἰς τὰ πρὸς τὸν Εἰρηνικόν, τὸν Ἀτλαντικόν καὶ τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ παράλια ὑπάρχει ἀφθονία ἰχθύων καὶ αἱ Ἡν. Πολιτεῖαι ἔρχονται δεύτεραι εἰς τὸν κόσμον, μετὰ τὴν Ἰαπωνίαν, ὡς πρὸς τοὺς ἀλιευομένους ἰχθῦς.

Τὰ δάση κατέχουν τὰ 33% τοῦ ἐδάφους τῶν Ἡν. Πολιτειῶν παρέρχοντα ἀφθόνως ξυλείαν, χαρτόμαζαν καὶ χάρτην.

Ὀρυκτὸς πλοῦτος. Τὸ ὑπέδαφος τῶν Ἡν. Πολιτειῶν περικλείει ἀφθονα μεταλλεύματα καὶ γενικῶς ὀρυκτά. Ἔρχονται πρῶται εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν ἄνθρακος (πλέον τοῦ $\frac{1}{2}$ τῆς παγκοσμίου παραγωγῆς). Τὰ μεγαλύτερα ἀνθρακωρυχεῖα εἶναι εἰς τὰς Πολιτείας τῆς Πενσυλβανίας καὶ τῆς Βιργινίας, ἀλλ' ἀνθρακωρυχεῖα ὑπάρχουν καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας Πολιτείας (βλ. Χαρτ. 59). Παράγουν τὰ 47% τοῦ παγκοσμίως παραγομένου πετρελαίου (ἰδίως εἰς τὰς Πολιτείας Τέξας, Ἰλλινόις, Καλιφόρνια καὶ Λουϊζιάνα), τὸ $\frac{1}{2}$ τῶν παγκοσμίως ἐξαγομένων μεταλλευμάτων σιδήρου καὶ ἔρχονται πρῶται εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν θείου, χαλκοῦ, μολύβδου καὶ ψευδαργύρου. Εἰς διάφορα μέρη τῶν Ἡν. Πολιτειῶν ὑπάρχουν πλούσια χρυσορυχεῖα, καθὼς καὶ ὀρυχεῖα ἀργύρου, ὕδραργύρου, κλπ. Οὐδὲν μέταλλον ἐλλεῖπει εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, μηδὲ αὐτοῦ τοῦ σήμερον θεωρουμένου πολυτίμου οὐρανίου, τὸ ὁποῖον ἀνευρέθη εἰς πολλὰ μέρη, ἰδίως εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Βραχωδῶν ὀρέων.

Συγκοινωνία. Βιομηχανία. Ἡ συγκοινωνία εἶναι ἀρίστη. Αἱ Ἡν. Πολιτεῖαι ἔχουν πυκνὸν δίκτυον σιδηροδρομικῶν γραμμῶν καὶ

κὸν τῆς χώρας ὅσον καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν, αἱ Ἑν. Πολιτεῖαι κατέχουν τὴν πρώτην θέσιν.

Ἡ Βιομηχανία ἔχει μεγάλην ἀνάπτυξιν. Αἱ Ἑν. Πολιτεῖαι εἶναι χώρα ἔχουσα ἀφθόλους πρῶτας ὕλας ἀπὸ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν τῆς, ἀφθονον τὸν ἄνθρακα καὶ τὸ πετρέλαιον, καθὼς καὶ μεταλλεύματα παντὸς εἶδους καὶ ἰδίως σίδηρον. Ἐχουν ἐπίσης καὶ ἀρίστην συγκοινωνίαν, εἰς τρόπον ὥστε τὸ κόστος τῆς μεταφορᾶς νὰ εἶναι μικρόν. Μία τοιαύτη χώρα δὲν δύναται παρὰ νὰ ἔχη πολὺ ἀνεπτυγμένην τὴν βιομηχανίαν τῆς. Ἐπὶ κεφαλῇς ἔρχονται αἱ βιομηχανίαι, αἱ σχετιζόμεναι μὲ τὴν παραγωγὴν εἰδῶν διατροφῆς. Εἶναι παγκοσμίως γνωστὰ τὰ μέγιστα σφαγεῖα τοῦ Σικάγου (καθὼς καὶ ἄλλων πόλεων, ὅπως τῆς Κιγκινάτη, Μιλουόκη, Κλήβελαντ κλπ.), ὅπου σφάζονται χιλιάδες ζῶων καὶ παράγονται κατεψυγμένα κρέατα, κονσέρβαι, ζαμπόν, λαρδί, κλπ. Εἰς μόνον τὸ Σικάγον σφάζονται πλέον τῶν 10.000.000 ζῶων ἐτησίως. Βιομηχανίαι ἐπίσης κατασκευῆς ἀλεύρων, ζυμαρικῶν, βουτύρου, τυροῦ, κονσερβῶν λαχανικῶν, φρούτων, ἰχθύων κλπ. ὑπάρχουν παντοῦ. Κατόπιν ἔρχεται ἡ ὑφαντουργία, ἰδίως ἡ τοιαύτη κατασκευῆς βαμβακερῶν ὑφασμάτων (λόγῳ τοῦ ἀφθόνως παραγομένου βάμβακος). Τρίτη ἔρχεται ἡ βιομηχανία σιδήρου καὶ χάλυβος, μηχανῶν καὶ μηχανημάτων ἐν γένει, αὐτοκινήτων, ἀεροπλάνων κλπ. ἐπικρατοῦσα εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Μεγάλων Λιμνῶν καὶ ἰδίως τὴν Πενσυλβανίαν, τῆς ὁποίας ἡ πόλις Πιτσβούργον εἶναι τὸ μεγαλύτερον μεταλλουργικὸν κέντρον τῶν Ἑν. Πολιτειῶν. Ἀκολουθοῦν ὅλαι αἱ ἄλλαι βιομηχανίαι, δηλαδὴ αἱ ἐπεξεργασίαι καπνοῦ, καθαρισμοῦ πετρελαίου, κατασκευῆς φαρμάκων καὶ χημικῶν γενικῶς προϊόντων, λιπασμάτων, τσιμέντων, κεραμευτικῇ, ὑαλοργία κλπ.

Ἐξάγουν αἱ Ἑν. Πολιτεῖαι προϊόντα γεωργικὰ καὶ κτηνοτροφικά, ἀλλὰ κυρίως τοιαῦτα βιομηχανικά. **Εἰσάγουν** κυρίως σάκχαριν, καφέν, ἔριον, μέταξαν, καουτσούκ καὶ διαφόρους πρῶτας ὕλας, χρήσιμους διὰ τὴν βιομηχανίαν των.

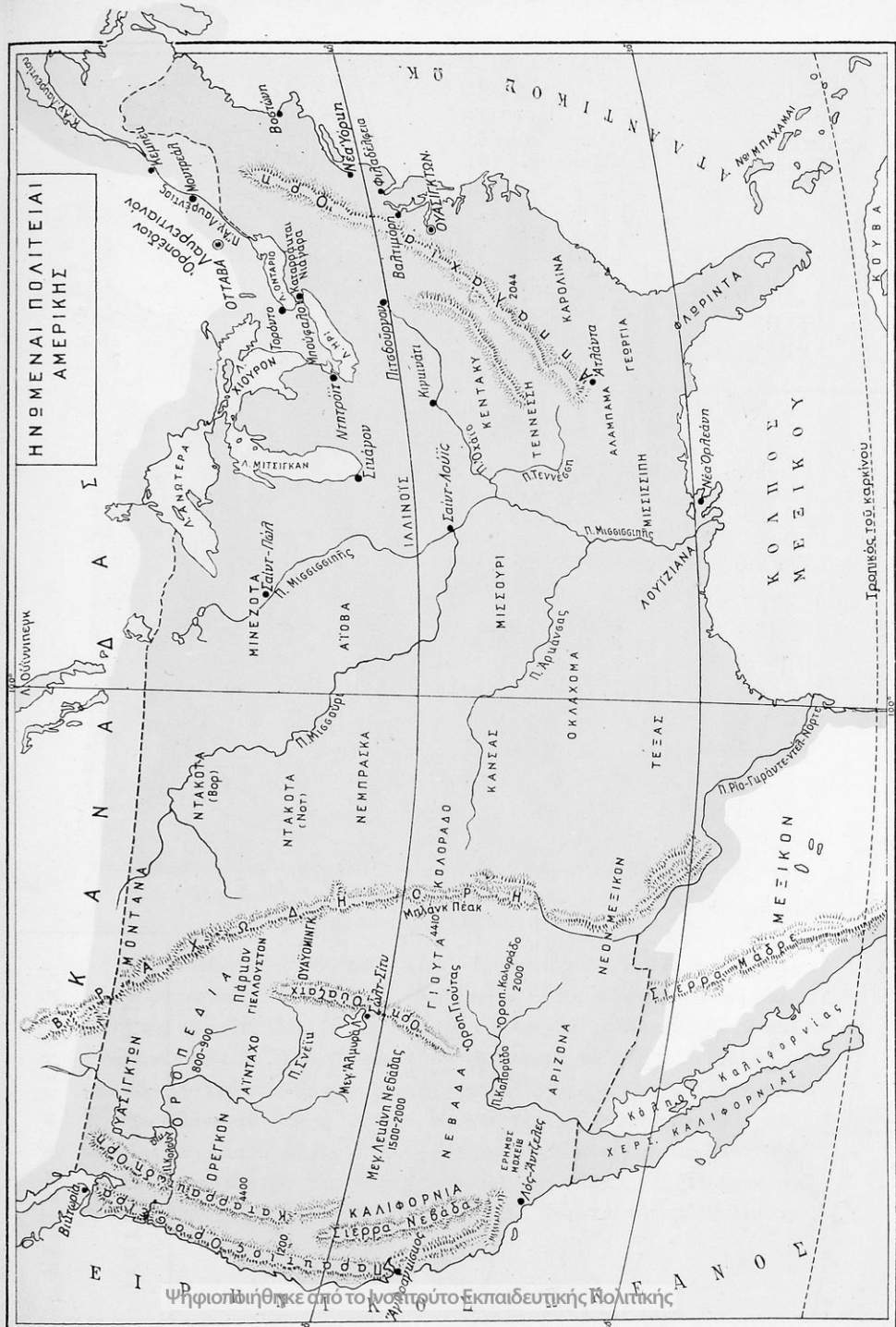
Πληθυσμός. Κάτοικοι. Ὁ πληθυσμὸς τῶν Ἑν. Πολιτειῶν μὲ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1950 ἦτο 150 ἑκατομ. κάτοικοι. Κατὰ τὸ 1960 ὁ πληθυσμὸς ἔφθασε τὰ 180 ἑκατομ. Τὸ πλεῖστον τῶν κατοίκων εἶναι Λευκοί. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ περὶ τὰ 15 ἑκατομ. Μαῦροι, ἰδίως εἰς τὰς Ν. Πολιτείας καὶ ἀρκετοὶ Ἀσιᾶται (Κίτρινοι). Οἱ Λευκοὶ προέρχονται

ἀπὸ ὅλας τὰς χώρας τῆς Εὐρώπης, οἱ περισσότεροι ὅμως εἶναι Ἀγγλο-σάξωνες. Οἱ Ἑλληνικῆς καταγωγῆς Ἀμερικανοὶ πολῖται ὑπολογίζονται ἄνω τῶν 800.000.

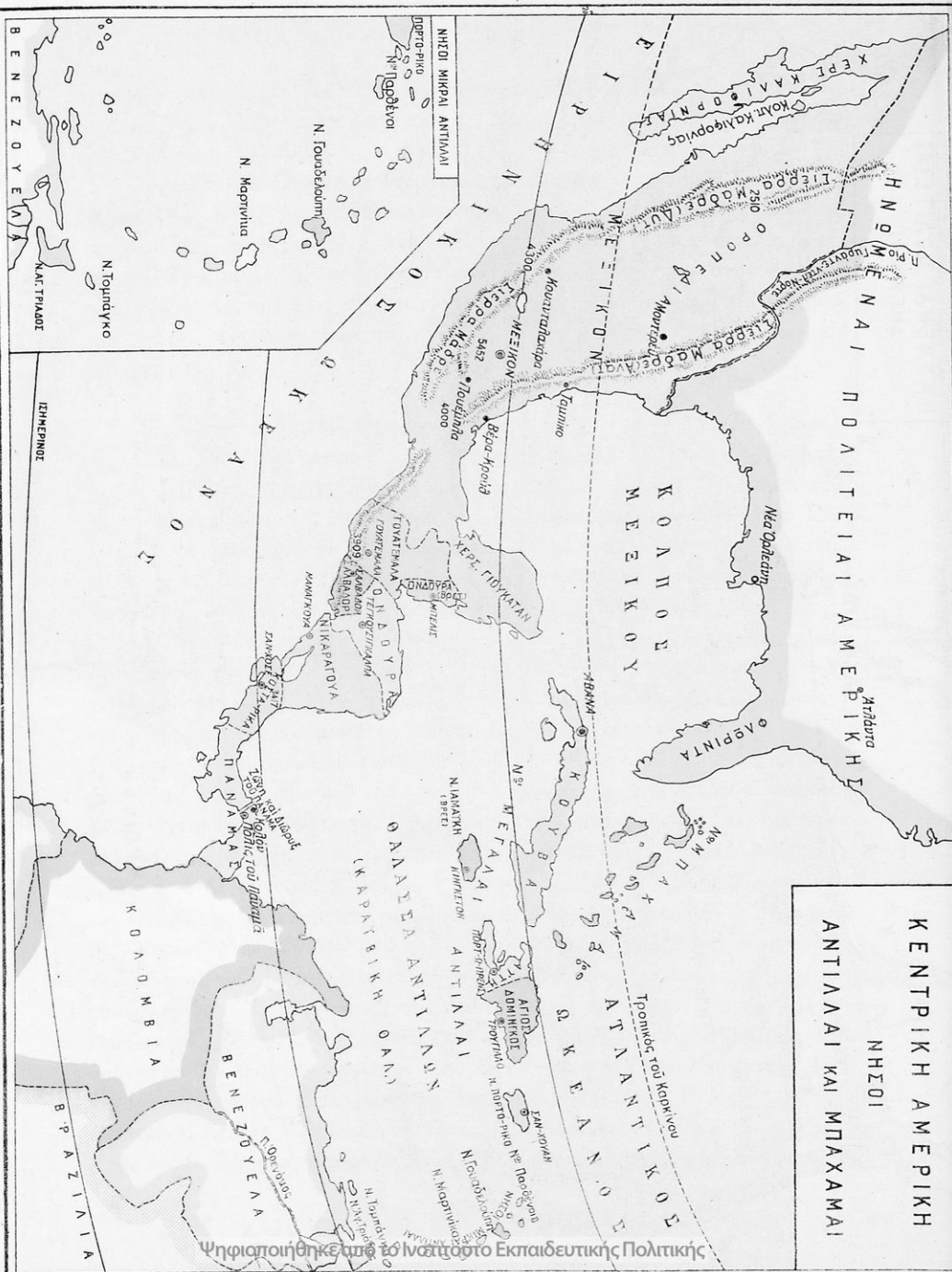
Εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας ὑφίσταται ὀξὺ τὸ πρόβλημα τῶν φυλετικῶν διακρίσεων, ἰδίως μεταξὺ Λευκῶν καὶ Μαύρων. Οἱ Λευκοί, ἰδίως οἱ τοιοῦτοι τῶν Ν. Πολιτειῶν, θεωροῦν τοὺς Μαύρους ὡς κατώτερα ὄντα, ἂν καὶ οὗτοι εἶναι Ἀμερικανοὶ πολῖται ἀπὸ τὸ 1865, ἀφ' ὅτου δηλαδὴ κατηργήθη εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας ἡ δουλεία. Ἀποφεύγουν οἰονδήποτε μετ' αὐτῶν συγχρωτισμὸν καὶ τὴν συμφοίτησιν τῶν παιδιῶν των εἰς τὰ Σχολεῖα.

Σπουδαιότεραι πόλεις καὶ ὁ πληθυσμὸς των μετὰ τῶν περιχώρων των εἶναι : Ἡ **Οὐάσιγκτων** (1.287.000 κ.) ἔλαβε τὸ ὄνομά της ἀπὸ τὸν πρῶτον Πρόεδρον τῶν Ἡν. Πολιτειῶν τὸν Γεώργιον Οὐάσιγκτων. Εἶναι πρωτεύουσα τοῦ Διαμερίσματος Κολοῦμπια, ὅλων τῶν Ἡν. Πολιτειῶν τὸ πνευματικὸν των κέντρον καὶ κέντρον πολιτικῆς δραστηριότητος δι' ὅλον τὸν Δυτικὸν κόσμον. Ἐχει μεγάλας δενδροφυτευμένας λεωφόρους, πολυτελῆ κτίρια, βιβλιοθήκας, μουσεῖα κλπ.

Αἱ μεγαλύτεραι ἐκ τῶν ἄλλων πόλεων τῶν Ἡν. Πολιτειῶν εὐρίσκονται εἰς τὴν πυκνοκατοικημένην βιομηχανικὴν περιοχὴν των, δηλαδὴ πέριξ τῶν Μεγάλων Λιμνῶν καὶ εἰς τὸ ΒΑ τμήμα των. Ἐκεῖ εὐρίσκονται αἱ 9 ἀπὸ τὰς 13 μεγάλας πόλεις τῶν Ἡν. Πολιτειῶν (αἱ ὅσαι ἔχουν πληθυσμὸν ἄνω τοῦ 1.000.000 ἐκάστη). Αὗται εἶναι κατὰ σειράν, ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ των, αἱ : **Νέα Ὑόρκη, Σικάγον, Φιλαδέλφεια, Νιτηρόιτ, Βοστώνη, Πίττσμπουργκ, Σαῖν Λούϊ, Κλήβελαντ καὶ Βαλτιμόρη**. Ὅλαι αἱ ὡς ἄνω πόλεις ἔχουν ἀκμαζούσας βιομηχανίας, αἱ 4 δὲ ἐξ αὐτῶν (δηλ. ἡ Βοστώνη, Νέα Ὑόρκη, Βαλτιμόρη καὶ Φιλαδέλφεια) εἶναι καὶ μεγάλοι πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν λιμένες. Ἡ **N. Ὑόρκη** (12.300.000 κ.) εἶναι ἡ μεγαλυτέρα πόλις καὶ ὁ μεγαλύτερος λιμὴν τοῦ κόσμου καὶ συγχρόνως μέγα βιομηχανικὸν καὶ ἐμπορικὸν κέντρον. Ὁ πληθυσμὸς της ἀποτελεῖται κατὰ τὸ $\frac{1}{4}$ ἀπὸ Ἰρλανδοὺς, κατὰ τὸ $\frac{1}{4}$ ἀπὸ Ἰταλοὺς καὶ κατὰ τὸ $\frac{1}{4}$ ἀπὸ Ἑβραίους. Τὸ ὑπόλοιπον $\frac{1}{4}$ ἀντιπροσωπεύεται ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους λαοὺς τῆς Γῆς καὶ μεταξὺ τούτων ὑπάρχουν καὶ περὶ τὰς 200.000 Ἕλληνες. Εἶναι ἐκτισμένη εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ Οὐδσωνος (ἡ Χάντσον) καὶ εἶναι πόλις δημιουργηθεῖσα κυρίως ἐντὸς τῆς τελευταίας ἑκατονταετίας

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ ΝΗΟΙ ΑΝΤΙΛΛΑΙ ΚΑΙ ΜΠΑΧΑΜΑΙ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Μία άποψς του Μανχάταν, συνοικίας της Νέας - Υόρκης,
με τούς ούρανοξύστas του.

(τὸ 1850 εἶχε μόνον 500.000 κ.). Εἰς τὴν εἰσόδον τοῦ κυρίως λιμένος
της εὐρίσκεται τὸ ἀγαλμα τῆς Ἐλευθερίας, ὕψους 46 μ., τὸ ὁποῖον ἐδω-
ρήθη εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας ὑπὸ τῆς Γαλλίας. Αἱ σπουδαιότεραι ἐκ τῶν
συνοικιῶν τῆς Ν. Ὑόρκης εἶναι : τὸ **Μανχάταν**, εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκον-
ται τὰ μεγαλύτερα καταστήματα, οὐρανοξύστas τὸ ὕψος τινῶν ἐκ τῶν
ὀπρίων φθάνει τὰ 300 μ., κέντρα, θέατρα, κλπ. Εἶναι ἐκτισμένον ἐπὶ μιᾷς
νησίδος, σχηματιζομένης ἀπὸ τὸν ποταμὸν Οὐδσωνα καὶ συνδέεται διὰ
πολλῶν γεφυρῶν μὲ τὰς ἄλλας συνοικίας τῆς πόλεως. Τὸ **Μπρούκλιν**,
ἡ πολυπληθεστέρα συνοικία τῆς πόλεως. Τὸ **Χάρλεμ**, τὸ ὁποῖον λέγεται

καὶ συνοικία τῶν Νέγρων, διότι ἐκ τοῦ 1,5 ἑκατομ. τῶν κατοίκων του οἱ 350.000 χιλιάδες εἶναι Νέγροι. Τὸ **Μπρόνξ**, τὸ **Κουήνς** κλπ. Ἡ Ν. Ὑόρκη εἶναι τὸ οἰκονομικὸν κέντρον τῶν Ἡν. Πολιτειῶν καὶ τείνει νὰ γίνῃ καὶ τὸ πνευματικὸν τοιοῦτον, μὲ τὸ ὀνομαστὸν Πανεπιστήμιόν της Κολούμπια, τὰ ἐπιστημονικὰ ἱδρύματα Ροκφέλερ, τὰ μουσεῖα, βιβλιοθήκας της κλπ. καὶ τέλος τὸ μέγαρον τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν (Ο.Η.Ε.) τὸ ὁποῖον δίδει εἰς αὐτὴν καὶ Διεθνὲς κύρος.

Ἡ **Ὠλμπαν** (540.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς Πολιτείας τῆς Ν. Ὑόρκης, εὐρισκομένη καὶ αὕτη ἐπὶ τοῦ Οὐδσωνος ποταμοῦ ΒΔ. τῆς πόλεως Ν. Ὑόρκης. Ἡ **Βοστώνη** (2.234.000 κ.) πρωτεύουσα τῆς Πολιτείας Μασαχουσέτης. Εἶναι βιομηχανικὴ πόλις καὶ σημαντικὸς λιμὴν ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ. **Πίττσμπουργκ**, (Πιτσβοῦργον 1.532.000 κ.) εἰς τὴν Πολιτείαν τῆς Πενσυλβανίας, μέγα κέντρον χαλυβουργίας. Λέγεται καὶ « μαύρη πόλις » ἢ « πόλις τῶν καπνῶν » λόγῳ τῶν πολλῶν καπνῶν, οἱ ὅποιοι ἀναδίδονται ἀπὸ τὰ χαλυβουργεῖα της. **Φίλαδέλφεια** (2.922.000 κ.), ἡ τετάρτη κατὰ τὸν πληθυσμὸν πόλις τῶν Ἡν. Πολιτειῶν, πνευματικὸν κέντρον μὲ τὸ ὀνομαστὸν Πανεπιστήμιον τῆς Πενσυλβανίας, βιομηχανικὴ καὶ ἐμπορικὴ πόλις καὶ μέγας ποτάμιος λιμὴν (ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ντελαουάιρ). **Βαλτιμόρη** (1.161.000 κ.) μέγας λιμὴν καὶ πόλις βιομηχανική.

Εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Μεγάλων Λιμνῶν εἶναι : Τὸ **Σικάγον** (5.000.000 κ.), ἡ δευτέρα εἰς πληθυσμὸν πόλις τῶν Ἡν. Πολιτειῶν. Εἶναι μέγας λιμὴν ἐπὶ τῆς λίμνης Μίτσιγκαν, κόμβος συγκοινωνιῶν καὶ ἐμπορικὸν κέντρον, ἔχει δὲ τὰ μεγαλύτερα σφαγεῖα τοῦ κόσμου. **Ντητρόιτ** (2.660.000 κ.) μὲ πολλὰς καὶ μεγάλας βιομηχανίας, φημιζόμενον κυρίως διὰ τὰ ἐργαστάσια κατασκευῆς αὐτοκινήτων (αὐτοκίνητα Φόρντ). Εἰς τὸ Ντητρόιτ καθὼς καὶ τὸ Σικάγον ὑπάρχουν ἀκαζούσαι Ἑλληνικαὶ παροικίαι. **Κλήβελαντ** (1.385.000 κ.), πόλις βιομηχανική. **Μπάφφαλο** (ἢ **Μπούφαλο** 1.090.000 κ.) εἰς τὰς ὄχθας τῆς λίμνης Ἡρι συνδεόμενον διὰ μεγάλης διώρυγος μὲ τὸν Οὐδσωνα ποταμὸν καὶ ἐκεῖθεν μὲ τὴν Ν. Ὑόρκην. **Μιλουόκη** (830.000 κ.) βιομηχανικὴ πόλις εἰς τὰς ὄχθας τῆς λίμνης Μίτσιγκαν, ὀλίγον βορειότερον τοῦ Σικάγου.

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω, ἄλλαι σημαντικαὶ πόλεις τῶν Ἡν. Πολιτειῶν εἶναι αἱ : **Σαὶν - Λούϊ** (1.400.000 κ.) βιομηχανικὴ πόλις μὲ μεγάλην βιομηχανίαν δερμάτων καὶ ὑποδημάτων καὶ λιμὴν εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ Μισσούρι μὲ τὸν Μισσισιππὴν. **Σινσινάτι** (813.000 κ.), σημαντικὸς

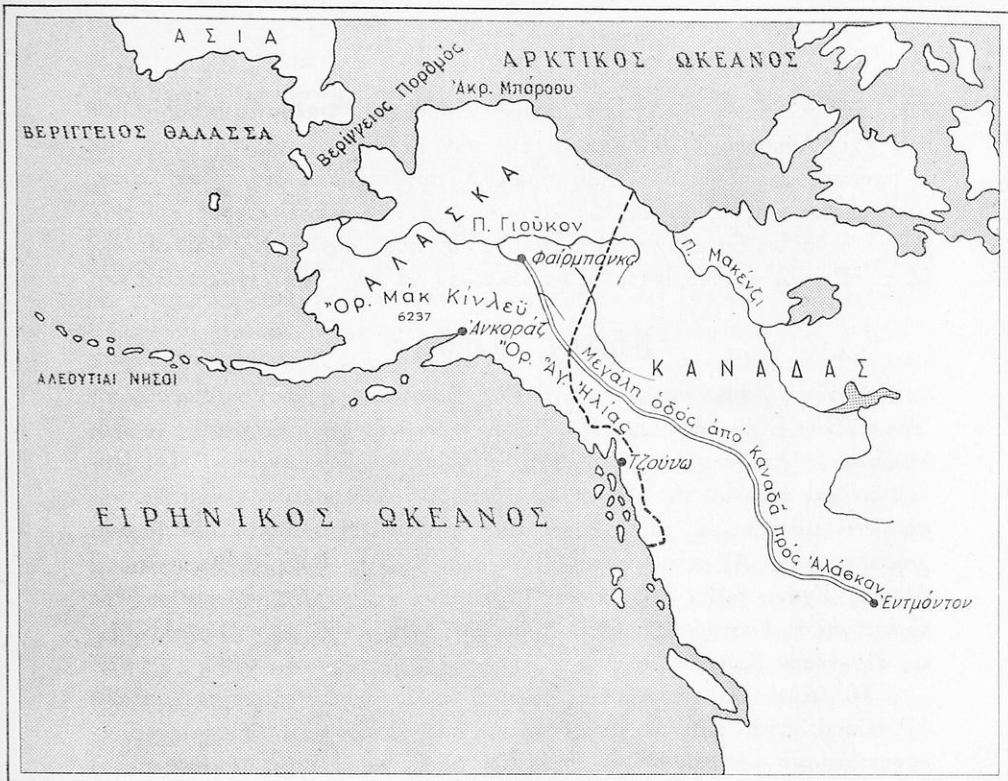
λιμήν ἐπὶ τοῦ Ὑχάϊο, παραποτάμου τοῦ Μισσισιπιπ. Μιννεάπολις (1.100.000 κ.) εἰς γεωργικὴν περιοχὴν μὲ βιομηχανίας κατασκευῆς κυρίως γεωργικῶν μηχανῶν. Κάνσας Σίτυ (800.000 κ.) ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Μισσοῦρι. Ἰνδιανούπολις (500.000 κ.) πόλις βιομηχανική.

Εἰς τὰ Νότια καὶ τὰ ΝΑ τῶν Ἡν. Πολιτειῶν σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι αἱ : Ἀτλάντα (450.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς πολιτείας Γεωργίας. Νάσβιλ (260.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς Πολιτείας Τέννεση. Τὸ Βουλευτήριόν τῆς, ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ ρυθμοῦ, εἶναι ἐκτισμένον εἰς ἓν πάρκον τῆς ὑπάρχει ἐπίσης ἐκεῖ ὁ « Παρθενὼν » ἐκτισμένος κατ' ἀπομίμησιν τοῦ Παρθενῶνος. Ἡ Ν. Ὁρλέανη, (640.000 κ.) ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 40% εἶναι Νέγροι. Εὐρίσκεται ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Μισσισιπιπ, πλησίον τῶν ἐκβολῶν του καὶ εἶναι ἐκ τῶν μεγαλυτέρων λιμένων τοῦ κόσμου.

Εἰς τὰς Δυτικὰς Πολιτείας αἱ σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι αἱ : Σιάτλ (625.000 κ.) εἰς τὴν πολιτείαν Οὐάσιγκτων, σημαντικὸς, ἐπὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ, λιμήν. Ὁ Ἅγιος Φραγκίσκος (Σὰν Φραντζίσκο) (2.022.000 κ.) ὁ σημαντικώτερος πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν λιμὴν τῶν Ἡν. Πολιτειῶν καὶ ὁ μεγαλύτερος φυσικὸς λιμὴν εἰς τὸν κόσμον. Τὸ Ἄδς - Ἀντζελες (4.000.000 κ.), ἡ τρίτη ὡς πρὸς τὸν πληθυσμὸν πόλις τῶν Ἡν. Πολιτειῶν (μετὰ τὴν Ν. Ὡρκην καὶ τὸ Σικάγον.). Εἶναι ἡ πόλις τοῦ πετρελαίου, τοῦ κινηματογράφου καὶ τῆς ἀεροναυπηγικῆς. Ἐν ἐκ τῶν προαστίων του εἶναι καὶ τὸ Χόλλυγουντ (30.000 κ.), ἡ πρωτεύουσα τοῦ Ἀμερικανικοῦ Κινηματογράφου, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ὀφείλει εἰς τὸ ἐξαιρετικὸν του κλῆμα καὶ τὰς ἡλιολούστους ἡμέρας του.

Χερσόνησος τῆς Ἀλάσκας καὶ Ἀλεούτιαι νῆσοι

Ἡ χερσόνησος τῆς Ἀλάσκας, (Χαρτ. 61) ἡ ὁποία ἔχει σήμερον μεγίστην σημασίαν διὰ τὴν ἄμυναν τῶν Ἡν. Πολιτειῶν, ἡγοράσθη παρ' αὐτῶν ἀπὸ τὴν Ρωσίαν ἀντὶ 7.200.000 δολλαρίων τὸ 1867 μετὰ τῶν Ἀλεουτίων νήσων καὶ ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1958 ἀποτελεῖ τὴν 49ην Πολιτείαν τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν. Αἱ Ἀλεούτιαι νῆσοι εἶναι διατεταγμέναι τοξοειδῶς, ἀπὸ τῆς Ἀλάσκας μέχρι τῆς Ἀσιατικῆς ἡπείρου, ἀπὸ τὴν ὁποίαν χωρίζεται ἡ Ἀλάσκα διὰ τοῦ στενοῦ πορθμοῦ τοῦ Μπέρινγκ. Ἡ ὅλη ἔκτασις εἶναι 1.518.000 τετρ. χιλιομ., ὁ πληθυσμὸς ὅμως μόλις φθάνει τὰς 210.000 κ. Τοῦτο, διότι πλὴν τῶν παραλίων, ὅπου λόγῳ τοῦ ἐκεῖθεν διερχομένου θερμοῦ ρεύματος Κοῦρο - Σίβο μετριάζεται τὸ ψύ-

Χαρτ. 61. Ἀλάσκα.

χος (μέση θερμοκρασία Ἰανουαρίου 1° Κ.), τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας ἔχει δριμυτάτους χειμῶνας (θερμοκρασία φθάνουσα τοὺς -56° Κ.) καὶ καλύπτεται, ἐξαριουμένων 2—3 μηνῶν ἐτησίως, ἀπὸ πάχους. Περί τοὺς 15.000 ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Ἀλάσκας εἶναι Ἑσκιμῶι (ἀνήκοντες εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν) καὶ περί τὰς 14.000 Ἰνδιάνοι. Εἰς τὴν Ἀλάσκαν εὐρίσκεται ὁ βορειότατος ποταμὸς τῆς Ἀμερικῆς **Γιούκον**, παγωμένος κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦ ἔτους, καὶ τὰ βορειότατα ἄκρα τῶν Βραχωδῶν ὄρεων, δηλ. τὰ ὄρη **Ἀγ. Ἡλίας** καὶ **Μάκ - Κίνλεϋ** (6.237 μ.)

Τοὺς πρώτους κατοίκους προσεῖλκυσε εἰς τὴν χερσόνησον ἢ εἰς αὐτὴν ἀνεύρεσις χρυσοῦ, τὸ 1905. Ὑπάρχουν μεταλλεύματα κασσιτέρου, μολύβδου καὶ χαλκοῦ καὶ πλείστων ἄλλων μετάλλων, ὡς καὶ πετρελαίον καὶ τὸ πολύτιμον οὐράνιον. Οἱ ἰχθύες ἀφθονοῦν εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀλάσκας. Γίνεται καλλιέργεια μικρῶν ἐκτάσεων γῆς περί τῶν τριῶν πό-

λεων τῆς Ἀλάσκας, δηλ. τῆς Τζούνο (7.000 κ.), Φαίρμπανκς (50.000 κ.) καὶ Ἄνκοραζ (20.000 κ.) ἐκ τῶν ὁποίων ἡ πρώτη εἶναι καὶ ἡ πρωτεύουσα. Σιδηροδρομικὴ γραμμὴ συνδέει τὰς πόλιντας αὐτὰς μεταξύ των καὶ εἰς μέγας αὐτοκινητόδρομος (ὁ μεγαλύτερος τοῦ κόσμου), ὁ ὁποῖος ἔγινε διὰ στρατιωτικούς σκοπούς, συνδέει τὸ Φαίρμπανκς μετὰ τὸ Ἐντμόντον τοῦ Καναδά καὶ ἐκεῖθεν μετὰ τὰς Ἦν. Πολιτείας.

Νῆσοι Χαβάϊ

Αἱ νῆσοι Χαβάϊ λεγόμεναι καὶ Βόρ. Σάντουιτς, εὑρίσκονται εἰς τὸν Ἀνατολικὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανὸν καὶ ἀνήκουν εἰς τὴν Ὠκεανίαν (Πολυνησίαν). Ἀποτελοῦν ἀπὸ τοῦ 1959 τὴν 50ὴν πολιτείαν τῶν Ἦν. Πολιτειῶν καὶ ἀνήκουν εἰς Ἀρχιπέλαγος, περιλαμβάνον μίαν εἰκοσάδα νήσων. Αἱ μεγάλαι ἐκ τῶν νήσων εἶναι ἡφαίστειογενεῖς, αἱ δὲ μικραὶ κοραλλιογενεῖς. Αἱ μεγαλύτεραι εἶναι αἱ : Χαβάϊ, Ὅάχου, Καουάϊ καὶ Μαουϊ. Ἐχουν πολλὰ ἐνεργὰ καὶ ἐσβεσμένα ἡφαίστεια, ἐκ τούτων δὲ τὸ ἐνεργὸν ἡφαίστειον Μάουνα - Λόα ἔχει ὕψος 4168 μ. καὶ εὑρίσκεται εἰς τὴν νῆσον Χαβάϊ.

Τὸ κλίμα εἶναι εὐχάριστον, διότι ἡ θερμοκρασία κρατεῖται μεταξύ 11° Κ. καὶ 32° Κ. καθ' ὅλον τὸ ἔτος. Αἱ βροχαὶ εἶναι πολλαὶ καὶ ἡ βλάστησις πυκνὴ μετὰ δάση ἀπὸ κοκκοφοίνικας, βαμβούσας (μπαμποῦ) ἀρτόδενδρα, βανιλέας κ.λ.π. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Καλλιεργοῦνται γεωμήλα, ὄρυζα, σακχαροκάλαμον, ἀνανάδες, καφές, καπνός, ἐσπεριδοειδῆ, ἄμπελος κ.λ.π. Τρέφονται κυρίως βοοειδῆ, πρόβατα καὶ αἱγες.

Ἡ ἔκτασις εἶναι 16.600 τετρ. χιλ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 600.000 κ. Ἐκ τούτων τὰ 17% εἶναι ἰθαγενεῖς τῶν νήσων, τὰ 30% Λευκοί, τὰ 32% Ἰάπωνες, τὰ 11% Φιλιππῖνοι καὶ οἱ ὑπόλοιποι Ἀσιᾶται ἀπὸ διάφορα μέρη τῆς Ἀσίας.

Ἡ Χονολουλοῦ (360.000) εἶναι ἡ πρωτεύουσα. Πλησίον τῆς εὑρίσκεται ὁ μέγας ναύσταθμος διὰ τὸν στόλον τοῦ Εἰρηνικοῦ τῶν Ἦν. Πολιτειῶν Πέρλ - Χάρμπουρ.

Βερμουῦδαι νῆσοι

Ἀνατολικῶς τῶν Ἦν. Πολιτειῶν εὑρίσκονται (Χαρ. 64) αἱ μικραὶ (περὶ τὰς 360) νῆσοι Βερμουῦδαι, αἱ ὁποῖαι ἀνήκουν εἰς τὸ Ἦν. Βασίλειον.

II. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

Γενικά. Αύτη αποτελείται από τὸ τμήμα τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου τὸ νοτίως τοῦ ποταμοῦ Ρίο-Γκράντε ντέλ-Νόρτε μέχρι τῆς Ν. Ἀμερικῆς, τὰς Μεγάλας καὶ Μικρὰς Ἀντίλλας νήσους καθὼς καὶ τὰς νήσους Μπαχάμας. Ὁμοιάζει μὲ μίαν τεραστίαν γέφυραν, ἡ ὁποία ἐνώνει τὴν Ν. Ἀμερικὴν μὲ τὰ ὁροπέδια τοῦ Μεξικοῦ καὶ χωρίζει τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανὸν ἀπὸ τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ καὶ τὴν Θάλασσαν τῶν Ἀντιλλῶν ἢ Καραβαϊκὴν Θάλασσαν (*Ἐγχρ. Χαρτ. IV*) Περιλαμβάνει τὰ : **Μεξικὸν Γουατεμάλαν, Βρετ. Ὀνδούραν, Ὀνδούραν, Σαλβαδόρ, Νικαράουαν Κόστα - Ρίκα, Παναμᾶν** (μετὰ τῆς ζώνης τῆς διώρυγος τοῦ Παναμᾶ), τὰς νήσους **Μικρὰς καὶ Μεγάλας Ἀντίλλας** καὶ τὰς νήσους **Μπαχάμας**.

Πλὴν τοῦ Β. μέρους τοῦ Μεξικοῦ, ὅλη ἡ ἄλλη ἔκτασις, εὐρισκομένη μεταξὺ τοῦ Τροπικοῦ τοῦ Καρκίνου καὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ, ἔχει γενικῶς **κλίμα** θερμὸν καὶ ὑγρὸν. Ἐπειδὴ ὅμως διασχίζεται ἀπὸ ὑψηλὰς ὁροσειράς, αἱ ὁποῖαι ἀρχίζουσιν ἀπὸ τὴν **Σιέρρα - Μάντρε** τοῦ Μεξικοῦ καὶ φθάνουσιν μέχρι τῆς Ν. Ἀμερικῆς (ἔχουσιν ὄρη μὲ ὑψὺ κυμαινόμενα ἀπὸ 2000 μέχρι 5452 μ.), διὰ τοῦτο συναντῶμεν ἀναλόγως τοῦ ὕψους ὅλα τὰ κλίματα καὶ κατὰ συνέπειαν καὶ ὅλας τὰς βλαστήσεις. Οὕτω, εἰς τὰ ἐλώδη παράλια φύονται φυτὰ ὑδρόφιλα· ὑψηλότερον συναντῶνται πυκνὰ δάση μὲ διάφορα φυλλοβόλα φυτὰ, ὅπως καουτσουκόδενδρα, βαμβούσας, ἐβενόδενδρα, κλπ. Ὑψηλότερον τούτων ὑπάρχουσιν δάση δρυῶν, πεύκων, κυπαρίσσιων κλπ. καὶ ἄνω τοῦ ὕψους τῶν 3000 μ. ἀλπικὰ λειβάδια. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ Μεξικοῦ, ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλίγαι, (διότι τοῦτο εἶναι ἐν ὁροπέδιον περιβαλλόμενον ἀπὸ ὑψηλὰ ὄρη, ὥστε νὰ μὴ δύνανται νὰ φθάσουν μέχρι αὐτοῦ οἱ ἐκ τῆς θαλάσσης πνέοντες πλήρεις ὕδρατμῶν ἄνεμοι) συναντῶμεν στεππώδεις ἢ ἐρημικὰς ἐκτάσεις μὲ φυτὰ ἀντέχοντα εἰς τὴν ξηρασίαν, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ κακτώδη διαφόρων εἰδῶν. Παντοῦ ἄλλοι τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς ὑπάρχουσιν μεγάλα καὶ πυκνὰ δάση.

Τὰ ὄρη ὑψοῦνται ἀποτόμως ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν ἀκτῆς καὶ πολλὰ τούτων εἶναι ἡφαίστεια ἐνεργά. Διὰ τοῦτο οἱ σεισμοὶ εἶναι συχνοὶ καὶ καταστρεπτικοί.

Οἱ κάτοικοι εἶναι, σχεδὸν εἰς τὸ σύνολόν των, Ἰνδιάνοι ἢ Μιγάδες, πλὴν τῆς Κόστα - Ρίκα, ὅπου ὑπερτεροῦν οἱ Λευκοί. Οἱ Λευκοὶ εἶναι ὀλίγοι, ὑπάρχουσιν δὲ καὶ ὀλίγοι Νέγροι. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν, καλλιεργοῦντες κυρίως φυτὰ τροπικά, ὅπως καφέν, κα-

κάο, σακχαροκάλαμον, βάμβακα, ὄρυζαν, καπνόν, βανάνας καὶ γενικῶς τὰ ὀπωροφόρα, τὰ ὁποῖα εὐδοκιοῦν εἰς θερμὰ κλίματα. Τὸ ἔδαφος εἶναι, λόγῳ τῆς ἡφαιστειογενοῦς προσελύσεώς του, πολὺ εὐφορον.

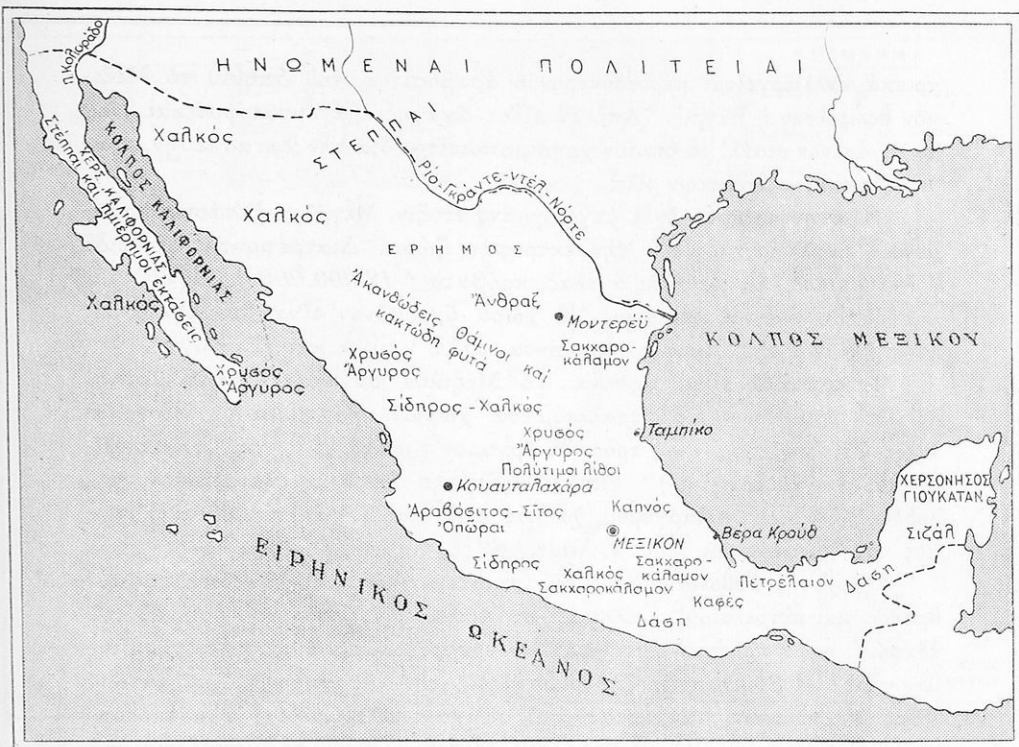
Τὰ κράτη τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς ἦσαν παλαιότερον Ἰσπανικὰ ἀποικίαι. Διὰ τοῦτο γλῶσσαν ἔχουν τὴν Ἰσπανικὴν καὶ θρησκείαν τὸν Καθολικισμόν.

Μ ε ξ ι κ ὸ ν

Τὸ Μεξικόν, τὸ ὁποῖον καλεῖται καὶ **Ἠνωμένοι Μεξικανικαὶ Πολιτεῖαι**, εἶναι Ὁμόσπονδος Δημοκρατία, ἀποτελουμένη ἀπὸ διαφόρους (28) αὐτοδιοικουμένας πολιτείας.

Ἔκτασις. Πληθυσμός. Κάτοικοι. Ἡ ἔκτασις τοῦ Μεξικοῦ εἶναι 1.969.000 τετρ. χιλιομ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 34.600.000 κ. (πυκνότης 17). Εἰς τὸ Μεξικόν πρῶτοι μετέβησαν οἱ Ἰσπανοὶ τὸ 1513, τὸ δὲ εὐφορον τοῦ ἔδαφους καθὼς καὶ τὰ ἄφθονα μεταλλεύματα, (ἰδίως χρυσοῦ καὶ ἀργύρου), προσεῖλκυσαν πολλοὺς μετανάστας. Ἡ σημερινὴ σύνθεσις τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι 61% Μιγάδες (ἀπὸ Λευκοὺς καὶ Ἰνδιάνους), 29% Ἰνδιάνοι, 9% Λευκοί, ἀπόγονοι κυρίως τῶν Ἰσπανῶν κατακτητῶν τοῦ Μεξικοῦ καὶ 1% Νέγροι. Οἱ Ἰνδιάνοι τοῦ Μεξικοῦ εἶχον ἀναπτύξει ἐκεῖ, πρὸ τῆς ἐλευσεως τῶν Εὐρωπαϊῶν, ἀξιόλογον πολιτισμόν, ἰδίως οἱ **Ἀζτέκοι**, οἱ ὁποῖοι ἔζων εἰς τὰ ὄροπέδια, ὅπου εἶχον δημιουργήσει ἰσχυρὰν Αὐτοκρατορίαν καὶ οἱ **Μάγια** τῆς χερσονήσου **Γιουτακάν** (πρὸς τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ).

Οἱ κάτοικοι τοῦ Μεξικοῦ εἶναι συγκεντρωμένοι εἰς τὰς περιοχὰς τὰς εὕρισκομένας εἰς ὕψος μεταξὺ τῶν 1000 - 2500 μ., ὅπου τὸ κλίμα εἶναι εὐκρατον, διότι ὑψηλότερον εἶναι ψυχρόν, εἰς δὲ τὰ χαμηλὰ εἶναι θερμόν, ὑγρόν, μὲ πολλὰ ἔλη καὶ ἀνθυγιεινόν. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ δι' ὅλην τὴν Κεντρικὴν καὶ τὴν Ν. Ἀμερικὴν, τὴν εὕρισκομένην εἰς τὴν Διακεκαυμένην ζώνην. Εἰς τὰ ἀνατολικά καὶ δυτικά τοῦ Μεξικοῦ ὑφίστανται αἱ δύο ὁροσειραὶ τῆς **Σιέρρα-Μάντρε** (5452 μ.), αἱ ὁποῖαι, δεχόμεναι πολλὰς βροχὰς, καλύπτονται ἀπὸ δάση. Τὰ ἡφαίστεια, ἐνεργὰ καὶ ἐσβεσμένα, εἶναι πολλὰ εἰς τὸ Μεξικόν καὶ διὰ τοῦτο οἱ σεισμοὶ συχνοὶ καὶ ὄχι σπανίως καταστρεπτικοί. Τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας εἶναι ὄροπέδιον, τὸ ὁποῖον δέχεται ὀλιγωτέρας βροχὰς, διότι τὰ γύρω του ὄρη ἐμποδίζουν τοὺς πλήρεις ὕδατμῶν θαλασσίους ἀνέμους νὰ φθάσουν μέχρις αὐτοῦ.

Χαρτ. 62. ΜΕΞΙΚΟΝ.

Ἐκεῖ ὅπου αἱ βροχαὶ δὲν εἶναι πολὺ ὀλίγαι ὑπάρχουν δάση δρυῶν καὶ κωνοφόρων. Ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλίγαι, ἐκεῖ τὸ ἔδαφος καλύπτεται ἀπὸ χαμηλὴν γλόην, ἀπὸ θάμνους ἀντέχοντας εἰς τὴν ξηρασίαν καὶ ἀπὸ φυτὰ κακτώδη (φογκοσυναῖ, ἀγκαῦαι ἀθάνατοι, ἀλόαι κλπ.). Ταῦτα, ὅταν ἀνοίγουν τὰ μεγάλα πολύχρωμα καὶ παράδοξα ἄνθη των, δίδουν μίαν φαντασμαγορικὴν ὄψιν εἰς τὰ τοπία. Ἐκεῖ ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ἐλάχισται, ὑπάρχουν ἐκτάσεις ἐρημικαί.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Οἱ κάτοικοι ἐπιδίδονται κυρίως εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Τὰ εὖφορα ἔδαφη καὶ ἡ ποικιλία τοῦ κλίματος (ἀναλόγως τοῦ ὕψους) ἐπιτρέπουν τὴν ὑπαρξίν παντὸς εἶδους καλλιεργειῶν. Κυρίως ὅμως καλλιεργοῦνται τροπικὰ φυτὰ καὶ ἐπικρατεῖ ἡ καλλιέργεια σακχαροκαλάμου, καπνοῦ, βάμβακος, καφέ, βανίλλης, κακχοδένδρων, βανανῶν, ἀνανάδων καὶ ἐσπεριδοειδῶν. Ἀπὸ τὰ δημι-

τριακά καλλιεργείται περισσότερο ο αραβόσιτος, του οποίου το Μεξικόν θεωρείται η πατρίς. Από έν είδος άγιάνης εξαγονται φυτικά ίνες, το λεγόμενον σισάλ, το όποιον χρησιμοποιείται διά την κατασκευήν σχοινίων, ταπήτων, σάκκων κλπ.

Η **κτηνοτροφία** έχει μεγάλην ανάπτυξιν. Μεγάλαι εκτάσεις παραμένουν άκαλλιεργητοι διά την εκτροφήν ζώων. Διατρέφονται βοοειδή (15.000.000) εις μεγάλας αγέλας, πρόβατα (12.000.000), αϊγες, χοίροι, ίπποι, ήμίονοι και όνοι. Η χώρα όχι μόνον είναι αυτάρκης εις γεωργικά και κτηνοτροφικά προϊόντα, αλλά κάμνει και εξαγωγήν.

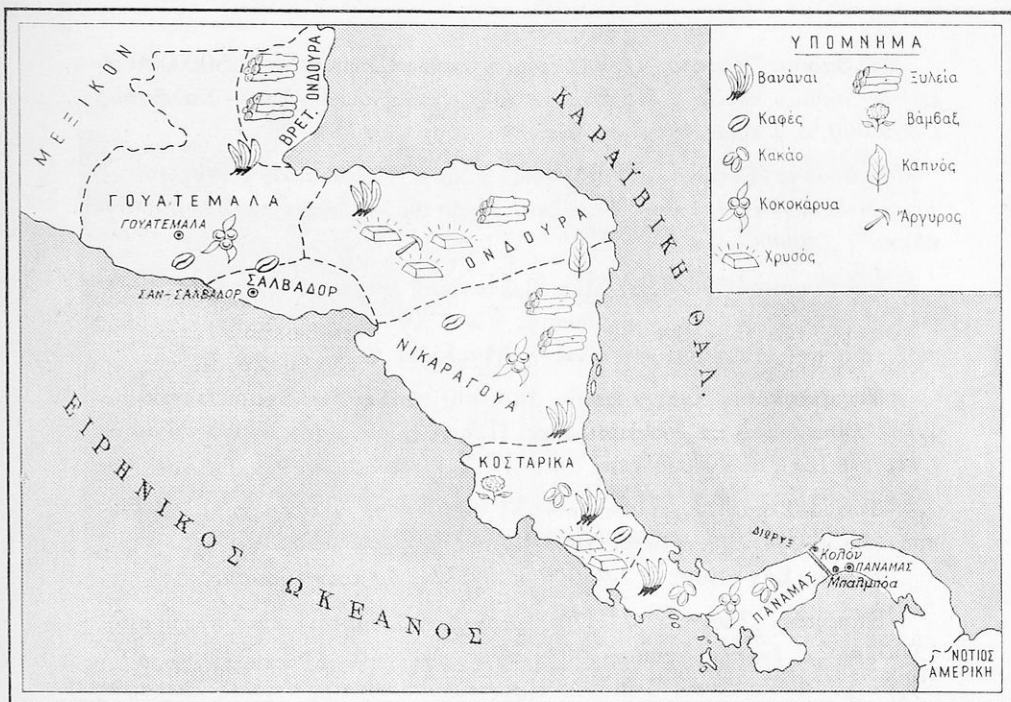
Τα **ορυκτά** είναι άφθονα. Το Μεξικόν συγκαταλέγεται μεταξύ των πλουσιωτέρων εις μεταλλεύματα χωρδών του κόσμου. Έρχεται πρώτον εις τόν κόσμον ως προς τόν άργυρον (με τά 40% της παγκοσμίου παραγωγής άργύρου). Υπάρχουν επίσης άνθρακες, πετρέλαιον, μόλυβδος, σίδηρος, ψευδάργυρος, χαλκός κλπ. και δέν έλλείπει και ο χρυσός και οί πολύτιμοι λίθοι (Χαρτ. 62).

Παρά την άφθονίαν όμως των πρώτων ύλών και την ύπαρξιν άνθράκων και πετρελαίου, ή έλλειψις συγκοινωνιών, λόγω του όρεινου του εδάφους, και ή πολιτική άστάθεια, δέν επέτρεψαν την ανάπτυξιν της βιομηχανίας. Η βιομηχανία περιορίζεται εις την κατασκευήν ύφασμάτων, ιδίως βαμβακερών, σακχαρώς από σακχαροκάλαμον και την επεξεργασίαν του καπνού. Ο πλούτος του Μεξικου είναι τά μεταλλεύματά του. Τά 70% των εσόδων προέρχονται από την εξαγωγήν μεταλλευμάτων, βάμβακος και πετρελαίου.

Πρωτεύουσα του Μεξικου είναι ή πόλις **Μεξικόν** (3.300.000 κ.) κειμένη εις ύψος 2.278 μ. Παρά το ύψος εις το όποιον εύρίσκεται, ή θερμοκρασία ουδέποτε κατέρχεται κάτω των 2° Κ, λόγω του μικρού γεωγραφικου πλάτους. Άλλα πόλεις είναι αί : **Γκουανταλαχάρα**, ή δευτέρα εις πληθυσμόν πόλις του Μεξικου (740.000 κ.). **Πουέμπλα** (275.000 κ.) εις το σημείον συναντήσεως των δύο όροσειρών της Σιέρρα.

ΤΑ ΑΛΛΑ ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Τά υπόλοιπα (πλην του Μεξικου) Κράτη της Κεντρικής Άμερικής είναι Δημοκρατίαι ανεξάρτητοι, πλην της Βρεταννικής Όνδούρας, ή όποία είναι Βρεταννική άποικία. Οί κάτοικοί των είναι σχεδόν έν τω συνόλω των Ινδιάνοι ή Μιγάδες (Ινδιάνων και Λευκων), πλην της

Χαρτ. 63. Οίκον. Χάρτης κρατῶν Κεντρ. Ἀμερικῆς πλὴν Μεξικοῦ.

Κόστα — Ρίκα, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι εἶναι κατὰ πλειονότητα Λευκοί. Εἶναι γενικῶς κράτη πλούσια εἰς μεταλλεύματα, μὲ πολλὰ ἡφαιστεια, συχνοὺς σεισμοὺς καὶ εὐφορον ἡφαιστειογενὲς ἔδαφος. Τὰ δάση εἶναι πολλὰ καὶ πυκνὰ καὶ τὰ κυριώτερα γεωργικὰ προϊόντα των εἶναι ὁ καφές, ὁ καπνός, αἱ βανάναι, τὸ κακάο, οἱ ἀνανάδες καὶ ἡ σάκχαρις ἀπὸ σκιν-χροκάλαμον (Χαρτ. 63). Εἰς τὰ δάση τῆς Γουατεμάλας φέρεται καὶ τὸ φυτὸν **Τσίκλε** τὸ ὁποῖον παράγει ἓν εἶδος μαστίχης ἀπὸ τὸ ὁποῖον κατασκευάζονται αἱ τσίκλες.

Ὁ πληθυσμὸς καὶ ἡ ἔκτασις τῶν κρατῶν τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς εἶναι ὡς κάτωθι :

Γουατεμάλα. Ἔχει ἔκτασιν 108.890 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 3.800.000 κ. ἐκ τῶν ὁποίων 60% εἶναι Ἰνδιάνοι, 30% Μιγάδες. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Γουατεμάλα** (384.000 κ.) κειμένη εἰς ὕψος 1500 μ. (Ἔγχο. Χαρτ. VI).

Σαλβαδόρ. Έκτασις 21.000 τετρ. χιλιομ. Πληθυσμός 2.500.000 κ. εκ τῶν ὁποίων τὰ 52% Μιγάδες, τὰ 40% Ἰνδιάνοι. Τὸ Σάν - Σαλβαδόρ (300.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Ὀνδούρα. Έκτασις 112.000 τετρ. χιλιομ. Πληθυσμός 1.900.000 κ. εκ τῶν ὁποίων τὰ $\frac{3}{4}$ εἶναι Μιγάδες. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Τεγκουθιγκάλα** (120.000 κ.).

Βρεταννικὴ Ὀνδούρα. Εἶναι Βρεταννικὴ ἀποικία καὶ ἔχει ἔκτασιν 23.000 τετρ. χιλ. Ὁ πληθυσμός εἶναι 100.000 κ. εκ τῶν ὁποίων τὸ $\frac{1}{2}$ Νέγροι. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Μπελιζ** (22.000 κ.).

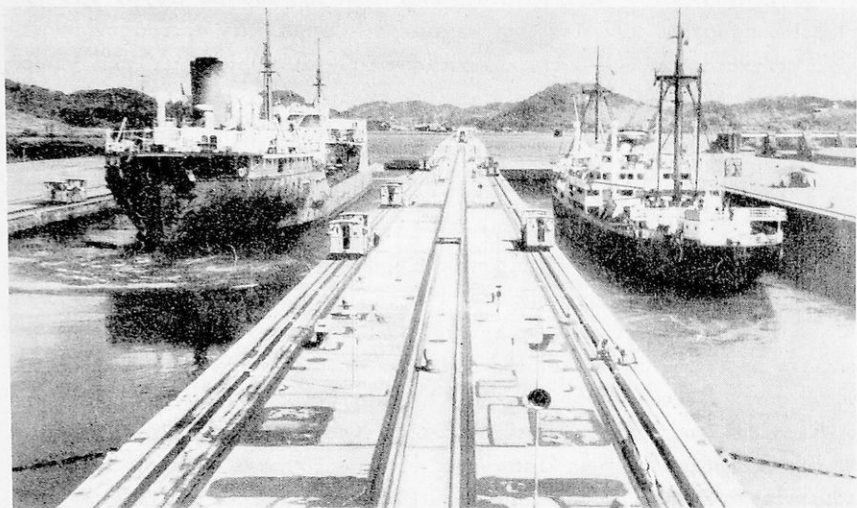
Νικαράγουα. Έχει ἔκτασιν 148.000 τετραγ. χιλιομ. πληθυσμὸν 1.420.000 κ. κατὰ τὰ 77% Μιγάδες. Πρωτεύουσα εἶναι, ἡ **Μανάγκουα** (150.000 κ.).

Κόστα-Ρίκα. Έχει ἔκτασιν 51.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 1.150.000 κ. κατὰ τὰ 60% Λευκοὺς.

Ἡ πόλις Σάν - Χοσέ (140.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Παναμάς. Έκτασις 74.470 τετραγ. χιλιομέτρ. καὶ πληθυσμός 1.060.000 κ. εκ τῶν ὁποίων 60% εἶναι Μιγάδες, 18% Λευκοί, 10% Νέγροι καὶ οἱ ὑπόλοιποι Ἰνδιάνοι. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ πόλις **Παναμάς** (270.000 κ.). Εἶναι λιμὴν εἰς τὴν πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανὸν ἔξοδον τῆς διώρυγος. Εἰς τὴν ἔξοδον τῆς διώρυγος πρὸς τὴν Καραβαϊκὴν θάλασσαν εὐρίσκεται ἡ πόλις **Κολὼν** (60.000 κ.).

Ζώνη καὶ διώρυξ τοῦ Παναμά. Ἡ Διώρυξ τοῦ Παναμά συνδέει τὸν Ἀτλαντικὸν μὲ τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανόν. Έχει μῆκος 81 χιλιομ. (τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῆς διώρυγος τοῦ Σουέξ) ἐλάχιστον βάθος 2,5 μ. καὶ πλάτος ποικίλον ἀπὸ 91 - 305 μ. Διαφέρει ἀπὸ τὴν διώρυγα τοῦ Σουέξ κατὰ τὸ ὅτι ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ὕδατός της δὲν εὐρίσκεται καθ' ὅλον τὸ μῆκος της εἰς τὴν αὐτὴν στάθμην μὲ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος τῆς θαλάσσης, ἀλλὰ ὑψηλότερον. Τὰ πλοῖα πρέπει νὰ ἀνέλθουν μέχρις ὕψους 30 μ. καὶ κατόπιν πλησίον τῶν ἄκρων τῆς διώρυγος (ὅπου τὸ ὕδωρ εὐρίσκεται εἰς τὸ αὐτὸ μὲ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης ὕψος) νὰ κατέλθουν πάλιν. Τοῦτο ἐπιτυγχάνεται μὲ τὴν βοήθειαν ὑδροφρακτῶν, οἱ ὅποιοι γεμίζουν μὲ τὸ ὕδωρ παρὰκειμένης λίμνης, ἥτις συγκοινωνεῖ μὲ τὴν διώρυγα. Έκτερώθεν τῆς διώρυγος, ὑπάρχει ζώνη πλάτους 8.046 μ. Ἡ συνολικὴ ἔκτασις τῆς ζώνης εἶναι 1432 τετρ. χιλιομ. καὶ ὁ

Ἡ διώρυξ τοῦ Παναμά.

πληθυσμός της 53.000. Ἡ ζώνη αὕτη εὐρίσκεται ἐντὸς τοῦ ἐδάφους τῆς Δημοκρατίας τοῦ Παναμά, ἀλλ' ἡγοράσθη ὑπὸ τῶν Ἡν. Πολιτειῶν καὶ οὕτω ἀνήκει ἤδη ἀπὸ τοῦ 1903 μετὰ τῆς διώρυγος εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας, αἱ ὁποῖαι καταβάλλουν ἐτησίως εἰς τὸν Παναμᾶν 250.000 Δολλ. Πρωτεύουσα τῆς ζώνης τῆς διώρυγος εἶναι ἡ **Μπαλμπόα**, (20.000) κειμένη πλησίον τῆς πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν Ὁκεανὸν ἐξόδου τῆς διώρυγος.

ΝΗΣΟΙ ΜΠΑΧΑΜΑΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΛΑΙ

Γενικά. Αἱ νῆσοι αὗται ἐκτείνονται τοξοειδῶς ἀπὸ τῆς χερσονήσου τῆς Φλωρίδος μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ὁρενόκου ποταμοῦ τῆς Ν. Ἀμερικῆς (*"Εγχο. Χαρτ. VI*). Κλείουν οὕτω ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ ἀπομονώνουν ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὁκεανὸν τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ καὶ τὴν θάλασσαν τῶν Ἀντιλλῶν ἢ Καραϊβικὴν θάλασσαν. Αἱ νῆσοι αὗται λέγονται καὶ **Δυτικαὶ Ἰνδίαί**, διότι εἰς αὐτὰς ἀπεβιβάσθη τὸ πρῶτον ὁ Χριστόφορος Κολόμβος καὶ τὰς ὠνόμασε Δυτικὰς Ἰνδίας, ἐπειδὴ ἐνόμιζεν ὅτι εἶχε φθάσει ἐκ δυσμῶν εἰς τὰς Ἰνδίας, ἀγνοῶν ὅτι ἀνεκάλυψε μίαν νέαν ἡπειρον. Τὸ **κλίμα** εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς νήσους εἶναι θερμὸν καὶ ὑγρὸν καὶ ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ ἔτους εἶναι 24°- 26°K. Αἱ βροχαὶ εἶναι ἀφθο-

νοι και πίπτουν καθ' όλον τὸ ἔτος, ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου δὲ μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου τρομεροὶ κυκλώνες, οἱ λεγόμενοι « οὐραγκάν », προξενοῦν μεγάλας καταστροφάς. Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν γεωργίαν· καλλιεργοῦν κακαόθενδρα, σακχαροκάλαμον, βανανέας, καφέν, καπνὸν καὶ βάμβακα.

Οἱ κάτοικοι εἶναι Λευκοί, Νέγροι καὶ Μιγάδες (Νέγρων καὶ Λευκῶν). Οἱ Νέγροι εἶχον μεταφερθῇ ἐκ τῆς Ἀφρικῆς καὶ ἐπωλήθησαν ἐκεῖ ὡς δοῦλοι, διὰ νὰ καλλιεργοῦν τὰς φυτείας, διότι τὸ θερμὸν καὶ ὑγρὸν κλίμα ἐπέτρεπε τὴν ἐργασίαν εἰς τοὺς ἀγροὺς μόνον εἰς τοὺς συνηθισμένους εἰς αὐτό, ἀπὸ τὴν πατρίδα των, Νέγρους. Οἱ πωληθέντες ὡς δοῦλοι Νέγροι ἀπέκτησαν τὴν ἐλευθερίαν των καὶ ἀποτελοῦν, μετὰ τῶν Μιγάδων, τὴν βάση τοῦ πληθυσμοῦ τῶν νήσων. Μόνον εἰς τὴν Κούβαν ἡ πλειονότης τῶν κατοίκων εἶναι Λευκοί. Οἱ αὐτόχθονες Ἰνδιάνοι, οἱ λεγόμενοι Καριάιβι, τοὺς ὁποίους ἀνεῦρεν ἐκεῖ ὁ Χριστόφορος Κολόμβος, διωχθέντες σιληρῶς ἀπὸ τῶν Ἰσπανοῦς, ἐξωλοθευθήσαν τελείως ἀπὸ τὰς περισσotέρας ἐκ τῶν νήσων τούτων (βλέπε κατωτέρω πίνακας).

Ν ἤ σ ο ι Μ π α χ ά μ α ι

Εἶναι μία σειρά ἀπὸ μικρὰς κοραλλιογενεῖς νήσους (περὶ τὰς 860), αἱ ὁποῖαι ἐκτείνονται ἀνατολικῶς τῆς χερσονήσου τῆς Φλωρίδος μέχρι τῆς Δομινικανῆς Δημοκρατίας. Ἔχουν ἔκτασιν 11.400 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 100.000 κ. κατὰ τὸ πλεῖστον Νέγρους. Οἱ Λευκοὶ ἀποτελοῦν τὰ 2% τῶν κατοίκων. Αἱ Μπαχάμαι νῆσοι εἶναι Βρεταννικὴ ἀποικία.

Ν ἤ σ ο ι Ἀ ν τ ί λ λ α ι

Ὑποδιαίρουσιν αὗται εἰς τὰς Μεγάλας καὶ εἰς τὰς Μικρὰς Ἀντίλλας. Μεγάλαι Ἀντίλλαι εἶναι αἱ μεγαλύτεραι ἐκ τῶν Ἀντίλλων νήσων δηλ. ἡ Κούβα ἡ Αἰτή, ἡ Ἰαμαϊκὴ ἡ Ζαμάικα καὶ τὸ Πόρτο - Ρίκο (Ἔγχρ. Χάρτ. VI).

Κούβα. Εἶναι ἡ πρώτη εἰς μέγεθος ἐκ τῶν Μεγάλων Ἀντίλλων ἔχουσα ἔκτασιν 114.500 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 6.500.000 κ. (πυκνότης πληθ. 56). Ἐκ τούτων τὸ 1/4 εἶναι Νέγροι καὶ Μιγάδες (Νέγρων καὶ Λευκῶν) οἱ δὲ ὑπόλοιποι Λευκοί.

Τὰ ἐδάφη εἶναι εὐφορα, μεγάλαι ὅμως ἐκτάσεις καλυπτόμεναι ἀπὸ

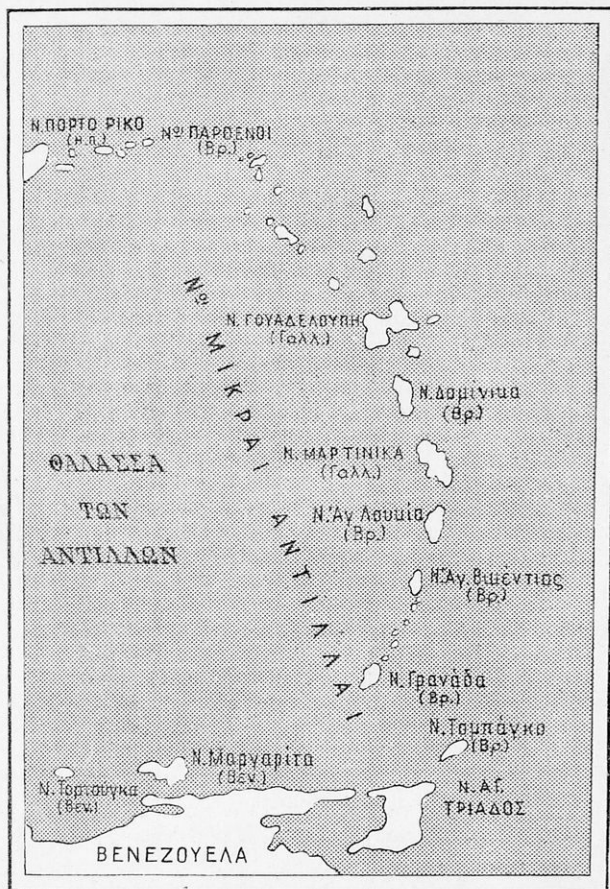
δάση δὲν ἔχουν ἀκόμη ἐκχερσωθῇ. Τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν καλλιεργιδῶν κατέχει ἡ τοῦ σακχαροκαλάμου, ἥτις ἀπασχολεῖ τὸ $\frac{1}{2}$ τῆς καλλιεργουμένης ἐκτάσεως. Ἡ Κούβα ἔρχεται δευτέρα εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν σακχάρως. Καλλιεργεῖται ἐκλεκτὸς καπνὸς καὶ ὑπάρχει ἀκμάζουσα βιομηχανία κατασκευῆς πόρων καὶ σιγαρέττων (τὰ ποῦρα τῆς Ἀβάνας, πρωτεύουσας τῆς Κούβας, εἶναι ὀνομαστά). Καλλιεργοῦνται ἐπίσης, καθὼς καὶ εἰς ὅλας τὰς ἄλλας νήσους τῶν Ἀντιλλῶν, ὄρυζα, ἀραχίδες, καφές, κακάο, βανανέαι, ἀνανάδες, διάφοροι ὀπῶραι καὶ λαχανικά. Ἡ Κούβα ἐξάγει κυρίως σάκχαριν, ποῦρα καὶ σιγαρέττα, ὀπώρας διαφόρους καὶ ξυλείαν. Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Ἰσπανικὴ καὶ **θρησκεία** ὁ Καθολικισμός. Πρωτεύουσα, ἡ Ἀβάνα (1.150.000 κ.) καὶ τὸ πολίτευμα Δημοκρατία.

Ἀϊτή. Κατέχει αὕτη τὸ $\frac{1}{3}$ περίπου τῆς νήσου Ἀϊτῆς καὶ εἶναι ὡς πρὸς τὸ πολίτευμα **Δημοκρατία**. Ἐχει ἑκτασιν 27.750 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 3.305.000 κ. Ἡ πλειονότης τῶν κατοίκων εἶναι Νέγροι 60%, (30% εἶναι Μιγάδες καὶ 10% Λευκοί). **Γλῶσσα** ἡ Γαλλικὴ καὶ **θρησκεία** ὁ Καθολικισμός. Τὸ Πόρτ-ω-Πρένς (200.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα, ἐξάירετος λιμὴν.

Δομινικανὴ Δημοκρατία. Αὕτη καταλαμβάνει τὰ $\frac{2}{3}$ περίπου τῆς νήσου Ἀϊτῆς ἔχουσα ἑκτασιν 48.735 τετρ. χιλ. καὶ πληθυσμὸν 2.900.000 κ. Ἡ πλειονότης τῶν κατοίκων εἶναι Μιγάδες (70%). Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Ἰσπανικὴ καὶ **θρησκεία** ὁ Καθολικισμός. Τὸ Τουγίλλο (ἡ Τρουχίλλο) ὀνομαζομένη πρὶν Σάν - Ντομίνγκο (275.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Ἰαμαϊκὴ ἡ (Ζαμαΐκα). Αὕτη εἶναι Βρεταννικὴ ἀποικία. Εἶναι ἡ τρίτη εἰς ἑκτασιν νῆσος τῶν Μεγάλων Ἀντιλλῶν μὲ ἐπιφάνειαν 11.424 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 1.550.000 κ., οἱ ὅποιοι εἶναι κατὰ 77% Νέγροι. Παράγει τὰ αὐτὰ μὲ τὰς ἄλλας Ἀντίλλας προϊόντα καὶ φημιζέται διὰ τὸ ροῦμι της, ποτὸν οἶνοπνευματώδες, παραγόμενον ἀπὸ τὴν μελάσσαν, ἥτις μένει ὡς ὑπόλειμμα κατὰ τὴν παραγωγὴν σακχάρως ἀπὸ σακχαροκαλάμον. Πρωτεύουσά της εἶναι ἡ Κίνγκστον (160.000 κ.).

Πόρτο - Ρίκο. Εἶναι ἡ μικροτέρα ἐκ τῶν Μεγάλων Ἀντιλλῶν, κατοικεῖται ὅμως πυκνῶς (232 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.) Ἡ ἑκτασίς της εἶναι 8900 τετρ. χιλιομ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 2.263.000 κ. Ἀνήκει εἰς τὰς Ἡν.

Χαρτ. 64. Μικραὶ Ἀντίλλαι.

Πολιτείας, τῶν ὁποίων θεωρεῖται ὡς μητροπολιτικὸν ἔδαφος καὶ οἱ κάτοικοί της ὡς Ἀμερικανοὶ πολῖται. Οὗτοι εἶναι κατὰ πλειονότητα Νέγροι καὶ Μιγάδες καὶ ὁμιλοῦν Ἰσπανικά, ἐπίσημος ὅμως γλῶσσα εἶναι ἡ Ἀγγλική. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Σάν - Χουάν (225.000 κ.).

Μικραὶ Ἀντίλλαι

Αὗται εἶναι μικραὶ νῆσοι ἐκτενόμεναι τοξοειδῶς (Χαρτ. 64) ἀπὸ τῶν Μεγάλων Ἀντιλλῶν μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ὅρενόκου, ποταμοῦ τῆς Ν. Ἀμερικῆς. Σπουδαιότεραι τούτων εἶναι :

Ἡ νῆσος τῆς Ἀγ. Τριάδος (Τρινιδάντ) καὶ ἡ νῆσος Τομπάκο. Εἶναι ἀμφότεραι Βρε-

ταννικαὶ ἀποικίαι, εὐρίσκονται πλησίον τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ὅρενόκου καὶ ἔχουν ἔκτασιν 5.128 τετρ. χιλιομ. πληθυσμὸν δὲ 720.000 κ.

Αἱ νῆσοι Γουαδελούπα καὶ Μαρτινίκα (ἔκτασις 2.882 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸς 470.000 κ.) ἀνήκουσαι εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ θεωροῦμεναι παρὰ ταύτης ὡς μητροπολιτικὸν ἔδαφός της.

Βορειότερον ὅλων καὶ πλησίον τοῦ Πόρτο - Ρίκο εὐρίσκονται αἱ Παρθένοι νῆσοι, ἀνήκουσαι ἄλλαι εἰς τὰς Ἡνωμ. Πολιτείας καὶ ἄλλαι εἰς τὸ Ἡν. Βασίλειον. Εἰς τοῦτο ἀνήκουν καὶ αἱ ὑπόλοιποι μικραὶ Ἀντίλλαι πλην τινων, αἱ ὁποῖαι ἀνήκουν εἰς τὴν Ὀλλανδίαν.

III. Ν Ο Τ Ι Ο Σ Α Μ Ε Ρ Ι Κ Η

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΩΝ ΑΝΔΕΩΝ

Γενικά. Δημοκρατίαι τῶν Ἀνδεων λέγονται αἱ Δημοκρατίαι τῆς Ν. Ἀμερικῆς, αἱ διασχιζόμεναι ὑπὸ τῆς ἐπιμήκους καὶ ὑψηλῆς ὁροσειρᾶς τῶν Κορδιλλιέρων τῶν Ἀνδεων. Εἶναι αὗται : Ἡ εἰς τὰ ΒΔ τῆς Ν. Ἀμερικῆς Δημοκρατία τῆς **Βενεζουέλας** καὶ αἱ πρὸς τὰ δυτικὰ παράλια κατὰ σειράν ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον, Δημοκρατίαι τῆς **Κολομβίας**, τοῦ **Ίσημερινοῦ**, τοῦ **Περού**, τῆς **Βολιβίας** καὶ τῆς **Χιλῆς**.

Αἱ **Κορδιλλιέραι** τῶν Ἀνδεων ἀποτελοῦν προέκτασιν τῶν Βραχωδῶν ὁρέων καὶ τῶν ὁρέων τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς (*Ἐγχρ. Χαρτ. III*). Προχωροῦν κατὰ μῆκος τῆς δυτικῆς, πρὸς τὸν Εἰρηνικόν, ἀκτῆς, ἀφοῦ ἀφήσουν μίαν διακλάδωσιν πρὸς τὰ ΒΑ. Ἡ διακλάδωσις αὕτη διασχίζει τὴν Βενεζουέλαν, φθάνουσα μέχρι τοῦ Ἀτλαντικοῦ (*Σιέρρα Μερίντα 5150 μ.*). Σχηματισθεῖσαι αἱ Ἀνδεις συγχρόνως μετὰ τὰ Βραχώδη ὄρη, τὰ Ἰμαλάια, τὸν Καύκασον, τὰς Ἀλπεις τῆς Εὐρώπης κ.λ.π., εἶναι σχετικῶς πρόσφατα ὄρη, μὴ διαβρωθέντα εἰσέτι ἐπαρκῶς, καὶ διὰ τοῦτο ὑψηλά. Τὸ μεγαλύτερον ὕψος των εἰς τὴν κορυφὴν των Ἀκονκάγκουα, εὐρισκομένην εἰς τὰ σύνορα Ἀργεντικῆς καὶ Χιλῆς, φθάνει τὰ 7.034 μ., ὑπάρχουν δὲ πολλαὶ κορυφαὶ των ὕψους ἕνω τῶν 5500. Εἰς τὴν ὁροσειρὰν ὑπάρχουν, ὅπως καὶ εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀμερικὴν, πολλὰ ὑψηλὰ ἡφαιστεια, ἄλλα μὲν ἐσβεσμένα, ἄλλα δὲ ἐνεργά. Τὰ ὑψηλότερα τούτων εἶναι εἰς τὴν Δημοκρατίαν τοῦ Ἰσημερινοῦ, τὸ γνωστὸν ἀπὸ τὰς πολλὰς του ἐκρήξεις ἐνεργὸν ἡφαιστειον **Κοτοπάξι** (5880 μ.) καὶ τὸ ἐσβεσμένον τοιοῦτον **Χιμποράζο** (6310 μ.).

Εἰς τὴν Βενεζουέλαν εἶναι ὀρεινὰ τὰ βόρεια τῆς, τὰ ὅποια διασχίζονται ἀπὸ τὰς Ἀνδεις καὶ τὰ ΝΑ. ὅπου ἐκτείνεται τὸ ὁροπέδιον τῆς **Γουϊάνας**. Μεταξὺ τούτων ἐκτείνεται τὸ λεκανοπέδιον τοῦ ποταμοῦ Ὀρενόκου. Εἶναι μία ἀπέραντος πεδινὴ ἔκτασις, δαιρροεμένη ἀπὸ τὸν Ὀρενόκον καὶ τοὺς παραποτάμους του. Ὅπου πίπτουν ἀρκεταὶ βροχαί, ἐκεῖ ἡ ἔκτασις καλύπτεται ἀπὸ πυκνὰ δάση. Ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλιγώτεραι, ἐκεῖ εἶναι ἐκτάσεις μετὰ ὑψηλὸν χόρτον καὶ δένδρα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, σαβάναι δηλαδή, αἱ ὅποια ἐδῶ λέγονται **Λιάνος**. Ὁ Ὀρενόκος εἶναι ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους ποταμοὺς τῆς Γῆς· πηγάζει ἀπὸ τὰς Ἀνδεις καὶ χύνεται εἰς τὸν Ἀτλαντικόν, ὅπου σχηματίζει μέγα Δέλτα.

Τὸ ἔδαφος τῶν ὑπολοίπων Δημοκρατιῶν τῶν Ἀνδεων εἶναι, ὁρεινὸν μὲν πρὸς τὰ δυτικὰ καὶ τὸ κέντρον του, διότι διασχίζεται ἀπὸ τὴν ὄρειαν τῶν Ἀνδεων, πεδινὸν δὲ πρὸς τὰ ἀνατολικὰ του, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν προέκτασιν τῶν ποταμίων λεκανῶν τοῦ Ὀρενόκου καὶ τοῦ Ἀμαζονίου. Μικραὶ πεδινὰ ἐκτάσεις ὑπάρχουν καὶ εἰς τὰ πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν παραλία, εἰς πολλὰ ὅμως μέρη τῶν παραλίων αὐτῶν αἱ Ἀνδεις φθάνουν μέχρι τῆς ἀκτῆς.

Ὅλαι αἱ Δημοκρατίαι τῶν Ἀνδεων, ἐξαιρουμένου τοῦ κεντρικοῦ καὶ νοτίου τμήματος τῆς Χιλῆς, εὐρίσκονται εἰς τὴν Διακεκαυμένην ζώνην. Ἐπρεπε διὰ τοῦτο νὰ ἔχουν κλίμα ὑγρὸν καὶ θερμὸν. Ἐν ταῦτοις αὐτὸ δὲν συμβαίνει ἐξ αἰτίας τῶν Ἀνδεων, αἱ ὁποῖαι τὰς διασχίζουν. Εἰς τὰ μέχρι ὕψους 1000 μ. μέρη τῶν Ἀνδεων τὸ κλίμα εἶναι πράγματι θερμὸν καὶ ὑγρὸν, τὰ ἔλη δὲ τὰ ὑπάρχοντα εἰς τὰ χαμηλὰ μέρη των τὸ καθιστοῦν ἔτι πλέον ἀνθυγιεινόν. Διὰ τοῦτο τὰ κάτω τῶν 1000 μ. μέρη ἀποφεύγονται ἀπὸ τοὺς Λευκοὺς. Καλύπτονται ἄλλωστε τὰ μέρη αὐτὰ ἀπὸ πυκνὰ δάση ἢ ἀπὸ σαβάνας καὶ κατοικοῦνται ἀραιότατα καὶ κυρίως ἀπὸ Ἰθαγενεῖς (Ἰνδιάνους). Οἱ περισσότεροι κάτοικοι ζοῦν εἰς τὰ μέρη τὰ εὐρισκόμενα εἰς ὕψος μεταξύ τῶν 1000 μ. καὶ τῶν 3500 μ., διότι ἐκεῖ τὸ κλίμα εἶναι εὐκρατον.

Ἐξαίρεσιν ἀπὸ τὰ κάτω τῶν 1000 μ. μέρη ἀποτελεῖ μόνον μία παραλιακὴ (πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν) λωρὶς ἐδάφους. Αὕτη, ἀρχομένη ἀπὸ τὰς πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν ἀκτὰς, φθάνει εἰς ἀπόστασιν 50—150 χιλιομ. πρὸς τὸ ἐσωτερικόν. Ἐχει μῆκος περὶ τὰ 1300 χιλ. ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον καὶ ἀρχίζουσα ἀπὸ τοῦ παραλλήλου 8° N. πλάτους, δηλ. ἀπὸ τὸ **Περού**, προχωρεῖ ἐντὸς τῆς Β. Χιλῆς, τῆς ὁποίας καταλαμβάνει τὰ $\frac{3}{4}$. Εἰς τὴν στενὴν καὶ ἐπιμήκη παραλιακὴν αὐτὴν ζώνην τοῦ ἐδάφους, τὸ **κλίμα** εἶναι ψυχρὸν καὶ ξηρὸν, παρὰ τὸ μικρὸν γεωγραφικὸν πλάτος τῆς ζώνης αὐτῆς. Αἱ βροχαὶ εἰς αὐτὴν εἶναι σπάνιαι καὶ πολλάκις παρέρχονται ἔτη πολλὰ χωρὶς νὰ πέσῃ οὔτε σταγὼν βροχῆς. Σχηματίζεται διὰ τοῦτο εἰς αὐτὴν ἡ κατάξηρος ἔρημος **Ἀτακάμα**. Μεγάλῃ ἐκτασὶς αὐτῆς εὐρίσκεται εἰς τὴν Χιλὴν, ἔχουσα μεγάλα ὄρυχεῖα **νίτρου**, τοῦ λεγομένου **νίτρου τῆς Χιλῆς**, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν γεωργίαν ὡς λίπασμα. Τὸ ξηρὸν καὶ ψυχρὸν κλίμα τῆς ζώνης αὐτῆς ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι διὰ τῶν παραλίων διέρχεται τὸ ψυχρὸν ρεῦμα **Ὀυμπολντ**. Τοῦτο κάμνει ψυχρὰ τὰ παράλια καὶ δὲν ἐπιτρέπει νὰ πνεύσουν ἐξ αὐτῶν πρὸς τὴν ξηρὰν θαλάσσιον ἄνεμοι χλιαροὶ καὶ πλήρεις ὕδρατμων. Ἐνεκα τοῦ

ρεύματος τούτου πνέουν από τὸν Εἰρηνικὸν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ξηρᾶς, ἄνεμοι ψυχροὶ καὶ ξηροί, οἱ ὁποῖοι ἐπιφέρουν πτώσιν τῆς θερμοκρασίας καὶ κάμνουν τὸ κλίμα ξηρὸν καὶ τὰς βροχὰς σπανιωτάτας.

Οἱ **κάτοικοι** ὅλων τῶν Δημοκρατιῶν τῶν Ἰνδῶν εἶναι κατὰ πλειονότητα ἰθαγενεῖς (Ἰνδιάνοι) ἢ Μιγάδες. Οἱ Λευκοί, ἀπόγονοι κυρίως τῶν πρώτων Ἰσπανῶν κατακτητῶν, εἶναι ὀλίγοι καὶ ἀκόμη ὀλιγώτεροι εἶναι οἱ Νέγροι. **Γλῶσσα** ἐπίσημος εἰς ὅλας τὰς Δημοκρατίας εἶναι ἡ Ἰσπανικὴ καὶ **θρησκεία** ὁ Καθολικισμός. Αἱ Δημοκρατίαι αὗται τῆς Ν. Ἀμερικῆς κατοικοῦνται ἀραιότατα. Ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ κυμαίνεται ἀπὸ 3 μέχρι 14 κατ. κατὰ τετρ. χίλιοι, μολονότι τὰ ἐδάφη τῶν χωρῶν αὐτῶν, ὡς ἡφαιστειογενῆ, εἶναι εὐφορώτατα καὶ τὸ ὑπέδαφος πλουσιώτατον εἰς ὀρυκτά. Ὑπάρχουν **μεταλλεύματα** παντὸς εἴδους, δὲν ἐλλεῖπει δὲ οὐδὲ ὁ ἄργυρος, ὁ χρυσὸς καὶ οἱ πολύτιμοι λίθοι. Ἡ Βολιβία παράγει τὰ 15% τοῦ παγκοσμίως παραγομένου κασσιτέρου. Ἡ Χιλὴ ἔρχεται δευτέρα εἰς τὸν κόσμον (μετὰ τὰς Ἡν. Πολιτείας) ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν χαλκοῦ καὶ πρώτη εἰς τὴν παραγωγὴν νίτρου. Πλὴν τούτων ὑπάρχουν ἄνθρακες καὶ ἄφθονον πετρέλαιον εἰς τὰς Δημοκρατίας αὐτάς, περισσώτερον δὲ εἰς τὴν Βενεζουέλαν, ἡ ὁποία ἔρχεται τρίτη εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν πετρελαίου.

Παρά τὰ ἀνωτέρω, τὴν ὑπαρξίν δηλ. πρώτων ὑλῶν, ἄνθρακος καὶ πετρελαίου, ἡ **βιομηχανία**, ἐξαίρουμένης κάπως τῆς Χιλῆς, ἔχει ἐλαχίστην ἀνάπτυξιν καὶ οἱ κάτοικοι ἐπιδίδονται κυρίως εἰς τὴν **γεωργίαν** καὶ τὴν **κτηνοτροφίαν**. Καλλιεργοῦνται σακχαροκάλαμον, καφές, κακάο, βανίλεα, καπνός, ὄρυζα, βάμβαξ, (τὰ ὁποῖα θεωροῦνται ὡς φυτὰ ἰθαγενῆ τῆς Βενεζουέλας), ἀραβόσιτος, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων, σῖτος, ὄσπρια γλυκοπατάτες, ἐσπεριδοειδῆ καὶ διάφορα ὀπωροφόρα δένδρα. Εἰς τὸ Περού καὶ εἰς τὴν Χιλὴν εὐδοκιοῦν καὶ καλλιεργοῦνται καὶ ἡ ἄμπελος καὶ ἡ ἐλαία.

Ἡ κτηνοτροφία εἶναι καὶ αὕτῃ πολὺ ἀνεπτυγμένη. Διατρέφονται κυρίως βοοειδῆ καὶ πρόβατα, ὀλιγώτερον δὲ αἰγες. Εἰς τὰ ὄρεινά τοῦ Περού καὶ τῆς Βολιβίας ἐκτρέφονται καὶ δύο εἶδη προβατοειδῶν, τὰ **λάμα**, τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται καὶ ὡς ὑποζύγια καὶ τὰ **ἀλπάκας**.

Λόγω τῆς ἀφθονίας τῶν δασῶν, εἶναι ἄφθονος καὶ ἡ ξυλεία εἰς ὅλας τὰς Δημοκρατίας τῶν Ἰνδῶν. Μεταξὺ τῶν δασικῶν προϊόντων εἶναι καὶ τὸ καουτσούκ (ἀπὸ τὰς φυομένας εἰς τὰ δάση ἐβέας), ὁ φλοιὸς τῆς κιγχόνης (ἀπὸ τὸν ὁποῖον παράγεται ἡ κινίνη), ἡ βανίλλη κ.λ.π.

Γενικῶς ὅλοι αἱ Δημοκρατίαι τῶν Ἑνδεων εἶναι χῶραι πλούσιαι, παρὰ τοῦτο ὁμῶς κατοικοῦνται ἀραιῶς.

Βενεζουέλα. Ἐχει ἔκτασιν 912.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 6.600.000 κ. (πυκνότης πληθ. 7 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.). Ἐκ τῶν κατοίκων τὰ 65% εἶναι Μιγάδες (Λευκῶν καὶ Ἰνδιάνων). Πρωτεύουσα εἶναι τὸ **Καρακάς** (1.200.000 κ.) εὐρισκόμενον εἰς ὕψος 1000 μ. ἐπὶ τῶν Ἑνδεων. Τὸ **Μαρακάϊμπο** εἶναι ἡ δευτέρα εἰς πληθυσμὸν πόλις (360.000 κ.) καὶ εὐρίσκεται πλησίον πλούσιων πετρελαιοπηγῶν.

Κολομβία. Ἐχει ἔκτασιν 1.138.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 14.500.000 κ. (πυκνότης 12). Ἐκ τῶν κατοίκων τὰ 68% εἶναι Μιγάδες. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Μπογκότα** (1.200.000 κ.) εὐρισκομένη ἐπὶ τῶν Ἑνδεων καὶ εἰς ὕψος 2653. μ.

Ἰσημερινός. Ἐχει ἔκτασιν 271.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 4.400.000 κ. (πυκνότης 15). Ἐκ τῶν κατοίκων 40% εἶναι Μιγάδες καὶ 40% Ἰνδιάνοι. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ **Κίτο** (270.000 κ.) κείμενον εἰς ὕψος 2850 μ.

Περού. Ἐχει ἔκτασιν 1.250.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 10.500.000 κ. (πυκνότης 8). Ἐκ τῶν κατοίκων τὰ 49% εἶναι Ἰνδιάνοι, τὰ 38% Μιγάδες. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Λίμα** κειμένη εἰς τὴν παράκτιον ξηρὰν περιοχὴν (1.200.000 κ.).

Βολιβία. Ἐχει ἔκτασιν 1.100.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 3.200.000 κ. (πυκνότης 3). Οὐδαμοῦ βρέχεται ὑπὸ θαλάσσης. Οἱ κάτοικοι εἶναι κυρίως Ἰνδιάνοι καὶ Μιγάδες. Ἡ **Σουκρε** (50.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα. Ἡ **Λα - Πάζ** (340.000 κ.) εἶναι ἡ μεγαλύτερα πόλις καὶ εὐρίσκεται ἐπὶ τῶν Ἑνδεων εἰς ὕψος 3.700 μ. Εἰς τὴν Βολιβίαν εὐρίσκεται καὶ ἡ λίμνη **Τιτικάκα**, ἡ μόνη σημαντικὴ λίμνη τῆς Ν. Ἀμερικῆς. Κεῖται εἰς ὕψος 3812 μ. καὶ εἶναι ἡ ὑψηλότερα λίμνη τοῦ κόσμου. Ἀνήκει ἐν μέρει εἰς τὴν Βολιβίαν καὶ ἐν μέρει εἰς τὸ Περού. Ἡ λίμνη αὕτη θεωρεῖται ὡς ἡ κοιτὶς μιᾶς φυλῆς Ἰθαγενῶν (Ἰνδιάνων), τῶν **Ἰνκας**, οἱ ὅποιοι εἶχον ἰδρύσει μεγάλην Αὐτοκρατορίαν, ἐκτεινομένην εἰς τὴν Βολιβίαν, τὸ Περού καὶ τὴν Χιλήν ὅτε οἱ Ἰσπανοὶ

κατέλαβον τὴν Ν. Ἀμερικήν. Οἱ Ἰσπανοὶ εὗρον τοὺς Ἴνκας νὰ ἔχουν ἄρκετὰ ἀνεπτυγμένον πολιτισμόν. Ἦσαν γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι καὶ εἶχον μεγίστη ἐπιδεξιότητα εἰς τὴν κατεργασίαν τοῦ χρυσοῦ, τοῦ ἀργύρου καὶ τοῦ χαλκοῦ, καθὼς καὶ εἰς τὴν κεραμευτικήν. Εἶχον γεφύρας, ὕδραγωγεῖα, ναοὺς, ἀρδευτικὰ ἔργα, καλοὺς δρόμους καὶ ἀξιόλογα μνημεῖα καὶ πόλεις. Πάντα ταῦτα κατεστράφησαν ἀπὸ τοὺς Ἰσπανοὺς.

Χιλή. Ἔχει ἑκτασιν 742.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμόν 7.500.000 κ. (πυκνότης πληθ. 10). Ἐκ τῶν κατοίκων τὰ 60% εἶναι Μιγάδες, τὰ 35% Λευκοὶ καὶ τὰ 5% Ἰνδιάνοι. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ **Σαντιάγο** (1.348.000 κ. μετὰ τὰ περίχωρα). Τὸ **Βαλπαράϊζο** (270.000 κ.) εἶναι ὁ σημαντικώτερος λιμὴν τῆς χώρας. Ἐξ ὅλων τῶν χωρῶν τῆς Ν. Ἀμερικῆς μόνον τὰ παράλια τῆς Χιλῆς παρουσιάζουν σημαντικὸν θαλάσσιον διαμελισμόν, μετὰ πλῆθος νησίδων καὶ κολπίσκων παρομοίων πρὸς τὰ Νορβηγικὰ φιορδ.

Εἰς τὴν Χιλὴν ἀνήκει καὶ τὸ δυτικὸν τμήμα τῆς νήσου **Γῆς τοῦ Πυρός** καὶ μερικαὶ νῆσοι τοῦ Εἰρηνικοῦ, ἄρκετὰ μακρὰν τῆς Χιλῆς εὐρισκόμεναι. Σημαντικώτερα ἐκ τούτων εἶναι ἡ νῆσος τοῦ **Πάσχα** (ὀνομαζομένη οὕτω, διότι ἀνεκαλύφθη κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα) κειμένη εἰς ἀπόστασιν 3200 χιλ. δυτικῶς τοῦ Βαλπαράϊζο. Εἶναι ὀνομαστή, διότι ἀνευρέθησαν εἰς αὐτὴν παλαιότερα ἀγάλματα, κατασκευασθέντα ἀπὸ προϊστορικοὺς ἀνθρώπους (εἰς μίαν ἀπὸ τὰς μικρὰς αὐτὰς νήσους ἔζησεν ἐπὶ 4 ἔτη εἰς πειρατῆς καὶ ἡ ἐκεῖ ζωὴ του ἔδωσεν ἀφορμὴν διὰ τὴν συγγραφὴν τοῦ γνωστοῦ εἰς ὅλους βιβλίου «ὁ Ροβινσὼν Κροῦσος»).

ΑΙ ΧΩΡΑΙ ΤΟΥ ΛΑ - ΠΛΑΤΑ

Λέγονται χώραι τοῦ **Λά - Πλάτα** αἱ τρεῖς Δημοκρατίαι τῆς Ν. Ἀμερικῆς, αἱ διαρρεόμεναι ἀπὸ τὸ ποτάμιον σύστημα *Παραγουάη—Οὐρουγουάη—Παρανά*, ποταμῶν, τῶν ὁποίων τὰ ὕδατα τελικῶς καταλήγουν εἰς τὸν πλατύν, τὸν προσομοιάζοντα μετὰ ποταμόκολπον, ποταμὸν **Λά—Πλάτα**. Αἱ τρεῖς Δημοκρατίαι αὗται εἶναι ἡ **Παραγουάη**, ἡ **Οὐρουγουάη** καὶ ἡ **Ἀργεντινὴ**.

Παραγουάη

Ἡ Παραγουάη, ἡ ὁποία δὲν ἔχει διέξοδον πρὸς τὴν θάλασσαν, ὀφείλει τὸ ὄνομά της εἰς τὸν ποταμὸν Παραγουάην, ὁ ὁποῖος τὴν διαρρέει χωρίζων αὐτὴν εἰς δύο τμήματα : ἓν πρὸς τὰ ἀνατολικά καὶ ἓν πρὸς τὰ δυτικά τοῦ ποταμοῦ. Ὁ Παραγουάης πηγάζει ἀπὸ τὸ Βραζιλιανὸν ὁροπέδιον **Μάτο - Γκρόσσο**, (τὸ ὁποῖον θὰ ἀνεύρωμεν εἰς τὴν Βραζιλίαν), καὶ συμβάλλει μὲ τὸν πηγάζοντα ἀπὸ τὰ ὄρη τῆς Βραζιλίας ποταμὸν Παρανά, εὐθὺς μόλις ἐξέλθῃ τῆς χώρας ταύτης. Εἰς τὸ δυτικῶς τοῦ ποταμοῦ εὐρισκόμενον τμήμα τῆς Παραγουάης αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλίγαι καὶ διὰ τοῦτο τὸ ἔδαφος στεππῶδες. Κατοικεῖται ἀραιῶς τὸ τμήμα τοῦτο τῆς Παραγουάης, ὀνομάζεται δὲ **Μέγα Χάκο**. Οἱ κάτοικοί του ἀπασχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν κτηνοτροφίαν καὶ διατρέφονται μεγάλαι ἀγέλαι βοῶν καὶ ποίμνια προβάτων.

Τὸ ἀνατολικῶς τοῦ ποταμοῦ τμήμα δέχεται ἀρκετὰς βροχὰς καὶ εἶναι λοφῶδες μὲ εὐφόρους κοιλάδας. Κατοικεῖται τοῦτο πυκνότερον καὶ οἱ κάτοικοί του ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν. Καλλιεργοῦνται κυρίως ἀραβόσιτος καὶ μανιόκα, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὴν βάσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων, βάμβαξ, καπνός, ὄρυζα, σακχαροκάλαμον, ὁπωροφόρα δένδρα, μετὰ τῶν ὁποίων ἐσπεριδοειδῆ καὶ βανάναι. Καλλιεργεῖται ἐπίσης καὶ ἓν ἀειθαλές δενδρόνιον ὕψους 2—3 μ., τὰ φύλλα τοῦ ὁποίου ξηραίνόμενα καὶ τριβόμενα μεταβάλλονται εἰς κόκκιν, τὸ λεγόμενον *τέιον Ματέ* ἢ *τσάι* τῆς Παραγουάης. Τὸ ἀρέψιμα τούτου ἐκτιμᾶται πολὺ εἰς ὅλην τὴν Ν. Ἀμερικὴν.

Ὅρυκτὰ ὑπάρχουν πολλὰ, μένουσιν ὅμως ἀνεκμετάλλευτα ἐλλείψει συγκοινωνιῶν καὶ ἡ **βιομηχανία** ἔχει ἐλαχίστην ἀνάπτυξιν. Ἐξάγονται κυρίως κρέατα διατετηρημένα καὶ εἰς κονσέρβας καὶ τέιον ματέ, μὲ τὴν παρασκευὴν τῶν ὁποίων ἀπασχολεῖται κυρίως ἡ βιομηχανία τῆς χώρας, βάμβαξ, βανάναι καὶ ἐσπεριδοειδῆ.

Ὁ πληθυσμὸς ἀνέρχεται εἰς 1.700.000 κ. καὶ ἡ ἑκτασις εἰς 407.000 τετρ. χίλιον. (πυκνότης πληθ. 4). Οἱ κάτοικοι εἶναι κατὰ τὰ 97% Ἰνδιάνοι καὶ Μιγάδες. **Γλῶσσα**, ἡ Ἰσπανικὴ καὶ Θρησκεῖα, ὁ Καθολικισμός. Ἡ Ἀσουνσιὸν ἢ Ἀσουνθιὸν (210.000 κ.) κειμένη εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Παραγουάη καὶ ἐν τῷ μέσῳ πορτοκαλεῶν, εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Ο Ὑ Ρ Ο Υ Γ Ο Υ Α Ή

Κειμένη αὕτη μεταξύ τῆς Βραζιλίας, τῆς Ἀργεντινῆς καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ εἶναι ἡ μικροτέρα ἐκ τῶν Δημοκρατιῶν τῆς Ν. Ἀμερικῆς, ἔχουσα ἑκτασιν 187.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 2.800.000 κ. (πυκνότης πληθ. 15) ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 85% εἶναι Λευκοὶ (Ἰσπανικῆς ἢ Ἰταλικῆς καταγωγῆς) καὶ τὰ 12% Μιγάδες. Μέγα μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας συγκεντροῦται εἰς τὴν πρωτεύουσαν **Μοντεβίδεο** (800.000 κ.), ἡ ὁποία, εὐρισκομένη εἰς τὰς ὄχθας τοῦ **Λά - Πλάτα**, εἶναι εἰς ἐκ τῶν μεγαλυτέρων λιμένων τοῦ κόσμου.

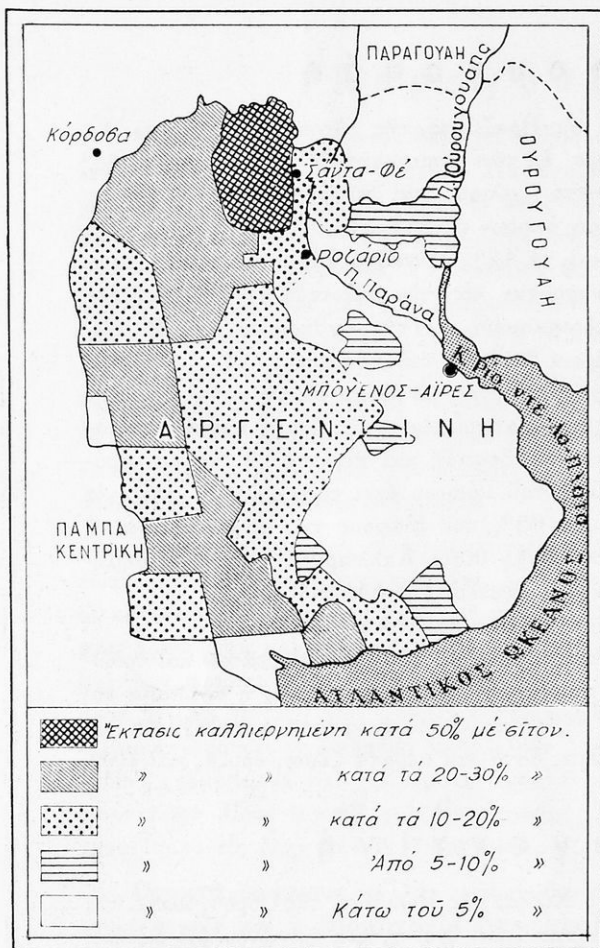
Ἡ Οὐρουγουάη εἶναι χώρα πεδινή, μὲ κλίμα εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν, ἡ κυριωτέρα δὲ ἀπασχόλησις τῶν κατοίκων αὐτῆς εἶναι ἡ **κτηνοτροφία**. Διατρέφονται περὶ τὰ 8 ἑκατομ. βοοειδῆ καὶ περὶ τὰ 27 ἑκατομ. πρόβατα, οὐδεμία δὲ ἄλλη χώρα τοῦ κόσμου ἔχει τόσα ζῶα, ἐν ἀναλογίᾳ πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς. Τὰ 65% τοῦ ἐδάφους τῆς εἶναι λειβάδια, ἡ δὲ γεωργία κατέχει δευτερεύουσαν θέσιν. Καλλιεργοῦνται κυρίως δημητριακά, καπνός, λίνον, ἐλαῖαι, ἄμπελοι καὶ ἐσπεριδοειδῆ.

Ὑπάρχει εἰς τὴν χώραν χρυσὸς καὶ πολύτιμοι λίθοι.

Ἀνεπτυγμένη εἶναι ἡ βιομηχανία κατεψυγμένων κρεάτων καὶ τοιούτων εἰς κονσέρβας καὶ ἀλιπάστων, ἡ καπνοβιομηχανία, ἡ οἰνοποιΐα καὶ ἡ βιομηχανία δερμάτων. Ἐξάγονται κυρίως κρέατα κατεψυγμένα καὶ εἰς κονσέρβας, ἔριον, δέρματα, ὅστ᾽ καὶ κέρατα ζώων, ὄρουζα, καὶ οἶνοι.

Ἀ ρ γ ε ν τ ι ν ῆ

Ἐκτείνεται μεταξύ τῆς Χιλῆς, τῆς Βολιβίας, τῆς Οὐρουγουάης, τῆς Παραγουάης καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ ἔχει σχῆμα τριγώνου. Ἡ ἑκτασίς τῆς εἶναι 2.780.000 τετρ. χιλιομ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 21.000.000 κ. (πυκνότης πληθ. 8). Τὸ δυτικὸν τμήμα, διασχιζόμενον ἀπὸ τὰς Ἀνδεις, εἶναι ὄρεινόν καὶ πολλὰ κορυφαὶ τῶν Ἀνδεων ἔχουν εἰς τὴν Ἀργεντινὴν ὕψος ἄνω τῶν 5.000 μ. Εἰς τὰ πρὸς τὴν Χιλήν σύνορα εὐρίσκεται καὶ ἡ ὑψηλότερα κορυφὴ τῶν Ἀνδεων, ἡ **Ἀκονκάγκουα** (7034 μ.). Ἀνατολικῶς τῶν Ἀνδεων, αἱ ὁποῖαι ἐδῶ δὲν ἔχουν μέγα πλάτος, ἀρχίζουν μεγάλαι πεδιάδες τῆς Ἀργεντινῆς. Εἰς τὰ βόρεια αἱ πεδιάδες αὗται δέχονται ὀλίγας βροχὰς καὶ συνεχίζεται εἰς αὐτὰς τὸ « Μέγα Χάκο », τὸ ὅποιον εἶδομεν εἰς τὴν Παραγουάην. Ὅσον ὅμως προχωρεῖ κανεὶς

Χαρτ. 65. Ἀργεντινὴ: Κατανομὴ καλλιεργείας σίτου.

κυριώτεραι ἀπασχολήσεις τῶν κατοίκων. Μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ἡ τοιαύτη τῶν σιτηρῶν, γινομένη κυρίως εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Πάμπας, ὅπου τὰ ὑπάρχοντα **μαυροχώματα** (ἀπὸ τὴν ξηραينوμένην καὶ σηπομένην κατ' ἔτος ὑψηλὴν χλόην,) εἶναι κα-
ταλληλότεστα διὰ τὴν καλλιέργειάν των. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης ἀρα-
βόσιτος, βρώμη, λίνον, σακχαροκάλαμον, τέιον ματέ (Χαρτ. 66).
Ἡ κτηνοτροφία μὲ βοοειδῇ καὶ πρόβατα (44.000.000 βοοειδῇ καὶ

πρὸς Ν. αἱ βροχαὶ γί-
νονται περισσότεραι, ἢ
χλόη πυκνότερα σχημα-
τίζουσα τὴν καλουμένην
Ἀργεντινὴν Πάμπας,
(προσομοίαν μὲ τὰς σα-
βάνας, χωρὶς ὅμως οὐδὲ
ἐν δένδρον). Εἶναι αἱ
Πάμπας αὐταὶ ἐκτάσεις
κατ' ἐξοχὴν κατάλληλοι
διὰ τὴν κτηνοτροφίαν
καὶ τὴν καλλιέργειαν σι-
τηρῶν. Τὸ δυτικὸν μέρος
τῆς Ἀργεντινῆς δέχεται
ἐλαχίστας βροχὰς τόσον,
ὥστε τὸ ἔδαφος νὰ γί-
νεται πρὸς τὰ δυτικὰ καὶ
ιδίως τὰ ΒΔ. τῆς χώρας
τελείως ἐρημικόν. Ὀλί-
γαι βροχαὶ πίπτουν καὶ
εἰς τὴν **Παταγονίαν**, εἰς
τὰ νότια δηλαδή τῆς
Ἀργεντινῆς, εἰς τὴν ὁ-
ποίαν τὸ ἔδαφος εἶναι
στεππῶδες ἢ τελείως
ἐρημικόν.

Ἡ γεωργία καὶ ἡ
κτηνοτροφία εἶναι αἱ

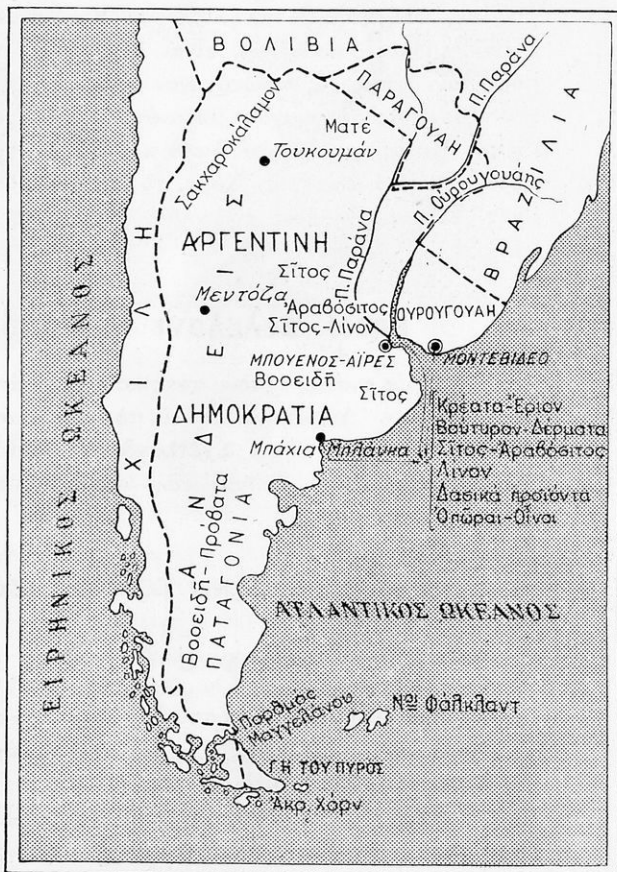
48.000.000 πρόβατα) έχει και αυτή εις τὰς Πάμπας μεγίστην ἀνάπτυξιν. Γίνεται ἐξαγωγή κρεάτων, ἐρίων, δερμάτων καὶ γαλακτοκομικῶν προϊόντων.

Ὅρυκτά υπάρχουν ἀρκετά, ὅχι ὅμως καὶ ἀνθρακες, ὥστε νὰ ὑπάρχῃ ἀνεπτυγμένη βιομηχανία. Καὶ τῶν ὑπαρχόντων ἄλλωστε ὀρυκτῶν δὲν γίνεται ἀρκετὴ ἐκμετάλλευσις, ἐλλείπει συγκοινωνιῶν.

Ἡ **Βιομηχανία** περιορίζεται εἰς τὴν παρασκευὴν κατεψυγμένων κρεάτων καὶ κονσερβῶν, ἀλιπάστων, βουτύρου καὶ τυροῦ, δερμάτων καὶ σακχάρους.

Οἱ **κάτοικοι** τῆς Ἀργεντινῆς εἶναι κατὰ 90% Λευκοί, Ἰσπανικῆς κυρίως καταγωγῆς καὶ τὰ ὑπόλοιπα 10% Μιγάδες. Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Ἰσπανικὴ καὶ **θρησκεία** ὁ Καθολικισμός.

Τὸ **Μπουένος-Ἀϊρες** (4.600.000 κ.) μία ἐκ τῶν μεγαλυτέρων πόλεων καὶ λιμένων τοῦ κόσμου, εὐρισκομένη εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Λά-Πλάτα, εἶναι ἡ πρωτεύουσα. Ἄλλαι πόλεις εἶναι : Ἡ **Κόρδοβα** (500.000 κ.) ἡ **Ροζάριο** (750.000 κ.) σημαντικὸς λιμὴν εἰς τὸν ποταμὸν Παρανά. Ἡ **Λά-Πλάτα** (300.000 κ.) κ.λ.π.

Χαρτ. 66. Γεωργία, κτηνοτροφία Ἀργεντινῆς

Γ ἤ τ ο ὕ Π υ ρ ό ς

Εἰς τὸ νοτιώτατον ἄκρον τῆς Ν. Ἀμερικῆς εὐρίσκεται συστάς νήσων, κατὰ τὸ πλεῖστον ἀκατοικήτων, αἱ ὁποῖαι ἀνήκουν εἰς τὴν Ἀργεντινὴν καὶ τὴν Χιλὴν. Μεγαλυτέρα ἐκ τούτων εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ Μαγγελάνου ἀνακαλυφθεῖσα νῆσος, ἡ λεγομένη **Γῆ τοῦ Πυρός** (διότι οἱ Ἰθαγενεῖς κάτοικοι τῆς νήσου ἤναπτον πολλὰς πυράς, εὐθὺς ὡς ἔβλεπον πλοῖον). Χωρίζεται αὕτη ἀπὸ τὴν Ν. Ἀμερικὴν διὰ τοῦ **πορθμοῦ τοῦ Μαγγελάνου** καὶ ἔχει ἑκτασιν 48.000 τετρ. χίλιοι. καὶ πληθυσμὸν 5.000 κ. Οἱ κάτοικοι, πλὴν ὀλίγων Εὐρωπαϊκῶν ἐπιτιδομένων εἰς τὴν ἄλιαν (ἰδίως φαλινῶν), εἶναι ἰθαγενεῖς Ἰνδιάνοι, λεγόμενοι **Φουέγιοι**. Ζοῦν οὗτοι εἰς πρωτόγονον κατάστασιν καὶ περιπλανῶνται ἀνὰ τὴν νῆσον σχεδὸν γυμνοί, μολονότι ἐπικρατεῖ δριμύ ψυχρός, διότι ἡ Γῆ τοῦ Πυρός ἔχει κλίμα ὑγρὸν καὶ ψυχρὸν. Εἰς τὸ νότιον ἄκρον τῆς εὐρίσκεται τὸ ἀκρωτήριο **Χόρν**, τὸ νοτιώτερον ἀκρωτήριο τῆς Ἀμερικῆς. Τὸ δυτικὸν μέρος τῆς νήσου ἀνήκει εἰς τὴν Χιλὴν, τὸ δὲ ἀνατολικὸν εἰς τὴν Ἀργεντινὴν.

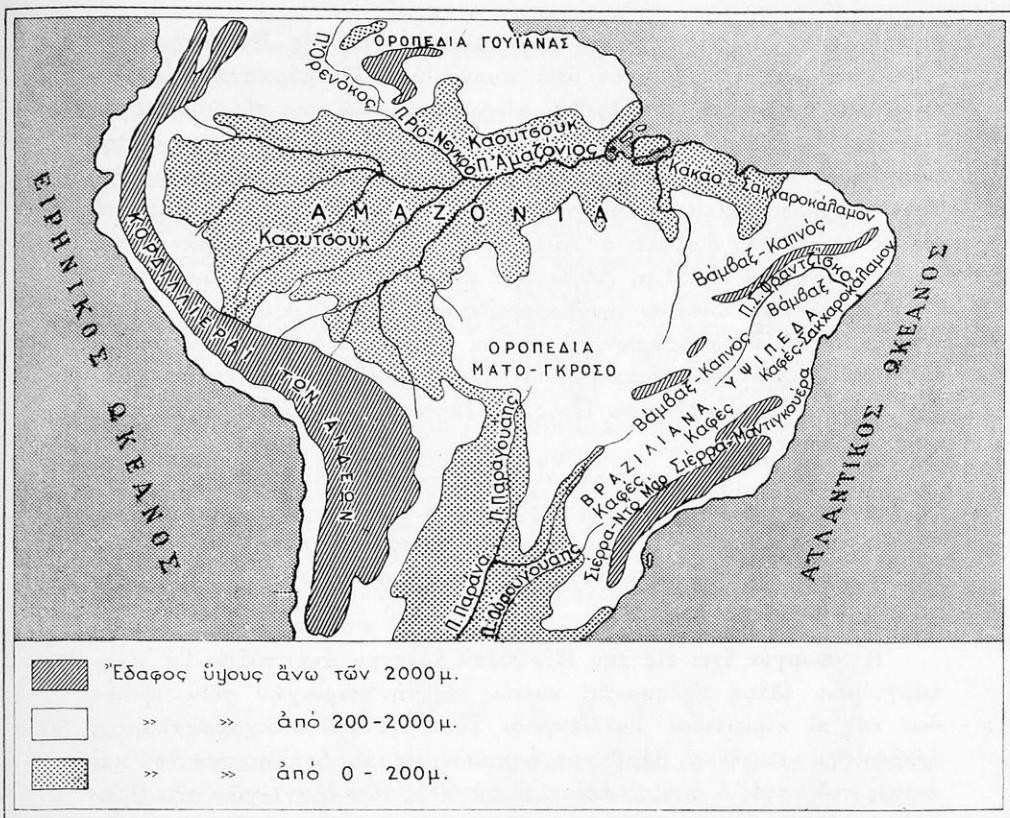
Νῆσοι Φάλκλαντ ἢ Μαλβίνοι νῆσοι

Εἶναι μία συστάς νήσων κατοικουμένων ἀπὸ 2000 κ. ἀσχολουμένων μὲ τὴν ἄλιαν. Ἀνήκουν αὗται εἰς τὸ Ἡν. Βασίλειον, ὅπως καὶ αἱ ΝΑ. τῆς Γῆς τοῦ Πυρός νῆσοι **Σχέτλανδ**, **Ν. Ὁρκάδες** ἢ **Ὁρκεν**, ἡ νῆσος **Νέα Γεωργία** καὶ ἡ συστάς τῶν νήσων **Νοτίων Σάντουιτς** (Ἑγγρ. Χρτ. Ἀνταρκτικῆς).

Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ AMAZONIOY

Β ρ α ζ ι λ ί α

Ἡ **Βραζιλία** εἶναι Ὁμόσπονδος Δημοκρατία, ἀποτελουμένη ἀπὸ 22 αὐτοδιοικουμένης πολιτείας καὶ διὰ τοῦτο λέγεται καὶ **Ἡν. Πολιτεῖαι τῆς Βραζιλίας**. Εἶναι ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα εἰς ἑκτασιν κράτη τῆς Γῆς (πέμπτη εἰς ἑκτασιν μετὰ τὴν Σοβιετικὴν Ἑνῶσιν, τὸν Καναδᾶ, τὴν Κίναν καὶ τὰς Ἡν. Πολιτείας). Ἡ ἑκτασις τῆς εἶναι 8.514.000 τετρ. χίλιομετρ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 68.000.000 κ. κατὰ πλειονότητα

Χαρτ. 67. Μορφολογία εδάφους Βραζιλίας.

(62 %) Λευκοί. Υπάρχουν και αρκετοί (22 %) Μιγάδες και Νέγροι (14 %). Οί Ίθαγενείς (Ίνδιάνοι) είναι ελάχιστοι, μόλις φθάνοντες τὰ 2% του πληθυσμού. Οί περισσότεροι Ίνδιάνοι ζουν εις τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας καὶ ἰδίως εις τὰ ἀνεξερευνήτα εἰσέτι δάση τῆς Ἀμαζονίας καὶ τοῦ ὀροπεδίου Μάτο - Γκρόσσο, εὐρίσκονται δὲ εις ἡμιαγρίαν κατάστασιν.

Τὸ σημαντικώτερον καὶ πυκνότερον κατοικούμενον τμήμα τῆς Βραζιλίας εἶναι τὰ πρὸς Α., πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν δηλ. εὐρισκόμενα ὑψίπεδα, τὸ ὕψος τῶν ὁποίων εἶναι 300—900 μ. Τὰ ὑψίπεδα ταῦτα διασχίζονται ἀπὸ μερικὰ ἀρκετὰ ὑψηλὰ ὄρη. Πρὸς Δ. τῶν ὑψιπέδων ἐκτείνεται τὸ μέγα ὀροπέδιον Μάτο - Γκρόσσο καὶ ΒΔ. τούτου

μία απέραντος πεδινή έκτασις ίση πρὸς τὸ 1/2 τῆς Εὐρώπης, καλυπτομένη κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπὸ πυκνὰ καὶ ἀδιαπέραστα δάση, ἡ **Ἀμαζονία** (Χαρτ. 67). Ὅφειλει αὕτη τὸ ὄνομά της εἰς τὸν μέγαν ποταμὸν Ἀμαζόνιον, ὅστις τὴν διαρρέει. Ὁ **Ἀμαζόνιος** εἶναι ὁ πολυϋδρότερος ποταμὸς τῆς Γῆς, τὰ ὕδατά του δὲ ἔχουν ἥσυχον ροήν, διότι διασχίζουν τελείως πεδινὴν ἔκτασιν. Εἰς μῆκος 3400 χιλιομ. τὸ ἔδαφος, τὸ ὁποῖον διαρρέει ὁ Ἀμαζόνιος, παρουσιάζει διαφορὰν ὕψους μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰ 80 μ. Λόγω τῶν ἀφθόνων βροχῶν, αἱ ὁποῖαι πίπτουν εἰς ὅλην τὴν ἔκτασιν τὴν διαρρεομένην ἀπὸ τὸν Ἀμαζόνιον, οὗτος δέχεται πλῆθος παραποτάμων, οἱ ὁποῖοι, ὅπως καὶ ὁ ἴδιος, διέρχονται διὰ μέσου πυκνῶν καὶ ἀδιαπεράστων δασῶν, ἀκόμη καὶ σήμερον ἀνεξερευνήτων κατὰ τὸ πλεῖστον. Πρὸς τὰς ἐκβολὰς του χωρίζεται εἰς πολλοὺς βραχίονας.

Πρὸς τὰ Ν. τῆς Ἀμαζονίας αἱ βροχαὶ γίνονται ὀλιγώτεραι, τὰ δάση ἀραιοῦνται καὶ φθάνομεν εἰς περιοχὴν μὲ ὑψηλὴν χλόην καὶ συστάδας δένδρων ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, περιοχὴν δηλ. προσομοίαν πρὸς τὰς σαβάνας τῆς Ἀφρικῆς καὶ τὰ Λιάνος τοῦ Ὁρενόκου, ἡ ὁποία εἰς τὴν Βραζιλιάν λέγεται **Κάμπος**.

Ἡ **γεωργία** ἔχει εἰς τὴν Βραζιλιάν ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν. Τὰ καλλιεργούμενα ἐδάφη εὐρίσκονται κυρίως εἰς τὴν περιοχὴν τῶν ὑψιπέδων καὶ αἱ κυριώτεραι καλλιέργειαι εἶναι αἱ τοῦ σακχαροκαλάμου, ἀραβοσίτου, γεωμήλων, βάμβακος, ὁσπρίων, κακάο, ὀρύζης, καπνοῦ καὶ κυρίως τοῦ καφέ, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὰ 40% τῶν ἐξαγωγῶν τῆς Βραζιλίας. Ἀλλὰ καὶ **κτηνοτροφίαν** ἔχει ἀνεπτυγμένην ἡ Βραζιλία καὶ δάση ἄφθονα. Ὑπολογίζονται εἰς 62 ἑκατομ. τὰ διατρεφόμενα βοοειδῆ, εἰς 36 ἑκατομ. τὰ πρόβατα καὶ εἰς 20 ἑκατομ. χοῖροι. Ἡ ξυλεία, τὸ καουτσούκ, τὸ τέιον ματέ, ἡ κινίνη, τὰ κάρνα τῆς Βραζιλίας, τὰ Ἰνδοκάρνα κ.λ.π., παρέχονται ἀφθόνως ἀπὸ τὰ δάση της. Διὰ τοῦτο, πλὴν τοῦ καφέ, ἐξάγει ἡ Βραζιλία βάμβακα, σάκχαριν, κρέατα, δέρματα καὶ διάφορα δασικὰ προϊόντα.

Ὁ **δρυκτὸς πλοῦτος** εἶναι ἐπίσης σημαντικός. Ὑπάρχει σίδηρος, χρυσός, ἀδάμαντες καὶ περὶ τὰ 20 ἄλλα μεταλλεύματα, καθὼς καὶ ἄνθρακες. Ἡ **βιομηχανία**, ἂν καὶ διαρκῶς ἀναπτύσσεται, εὐρίσκεται εἰσέτι μακρὰν τῶν δυνατοτήτων τῆς χώρας, διότι δὲν ἔχει ἀναπτύξει ἀκόμη, παρὰ μικρὸν ποσὸν τῶν πλουτοπαραγωγικῶν της πηγῶν.

Σήμερα καλλιεργείται π.χ. μόλις τὸ 1/5 τοῦ δυναμένου νὰ καλλιεργηθῇ ἐδάφους τῆς.

Τὴν Βραζιλιάν τὴν ἀνεκάλυψαν οἱ Πορτογάλοι καὶ ὑπῆρξεν ἀποικία Πορτογαλικὴ μέχρι τοῦ 1822. Διὰ τοῦτο ὀμιλεῖται εἰς αὐτὴν ἡ Πορτογαλικὴ γλῶσσα καὶ **θρησκεία** εἶναι ὁ Καθολικισμός.

Κυριώτεραι πόλεις εἶναι : τὸ **Ρίον - Ίανέϊρον** (3.000.000 κ.) μία σύγχρονος βιομηχανικὴ πόλις, ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους λιμένας τοῦ κόσμου, καὶ τέως πρωτεύουσα τῆς Βραζιλίας. Τὸ **Σάο - Πάολο** ("Ἅγιος Παῦλος 3.300.000 κ. ἐξ ὧν καὶ 7.000 "Ἕλληνες) εἰς περιοχὴν παράγουσαν πολὺν καφέν· ἔχει ἐπίνειον τὸ **Σάντος** (300.000 κ.) ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξάγεται πολὺς καφές. **Σάν - Σαλβαντόρ** (ἢ **Μπάχια** 500.000 κ.), ὁ δευτερός λιμὴν τῆς χώρας. **Ρεσιφ** (ἢ **Περναμπούκο** 700.000 κ.) σημαντικὸς καὶ αὐτὸς λιμὴν. **Μπέλο-Ὀριζόντε** (500.000 κ.) εἰς περιοχὴν ὅπου ὑπάρχει χρυσός, ἀδάμαντες καὶ διάφορα μεταλλεύματα. **Μαναὸς** (110.000 κ.) λιμὴν ἐπὶ τοῦ Ἀμαζονίου εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀμαζονίας. **Μπραζίλια** (120.000), μία τελείως νέα πόλις, κτισθεῖσα κατὰ τὴν τελευταίαν, πρὸ τοῦ 1960, τετραετίαν. Εἶναι ἡ σημερινὴ πρωτεύουσα τῆς Βραζιλίας, ἀντικαταστήσασα ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1960 τὸ Ρίον-Ίανέϊρον.

Γ ο υ ῖ ά ν α

Ἡ **Γουϊάνα** εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον χώρα ὀρεινὴ, ἀνατολ. τῆς Βενεζουέλας κατὰ μῆκος τῆς θαλάσσης, μὲ κλίμα θερμὸν, ὑγρὸν καὶ ἀθυγιεινόν, καλύπτεται δὲ ἀπὸ μεγάλα δάση. Κατέχεται ἀπὸ τοὺς Γάλλους, τοὺς Ὀλλανδοὺς καὶ τὸ Ἦν. Βασίλειον.

Γαλλικὴ Γουϊάνα. Ἔχει ἑκτασιν 91.000 τετρ. χιλιομ. εἰς τὸ Α. ἄκρον τῆς Γουϊάνας καὶ πληθυσμὸν 28.000. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Καυένη** (15.000 κ.). Ἐκεῖ ἦσαν τὰ κάτεργα (κατηργηθέντα ἤδη), εἰς τὰ ὅποια ἀπεστέλλοντο οἱ βαρupoινοῦνται ἀπὸ τὴν Γαλλίαν.

Ὀλλανδικὴ Γουϊάνα (ἢ **Σούριναμ**). Ἔχει ἑκτασιν 143.000 τετρ. χιλιομ. εἰς τὸ κεντρικὸν τμήμα τῆς Γουϊάνας καὶ πληθ. 240.000 κ. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ **Παραμαρίμπο** (100.000 κ.).

Βρετ. Γουϊάνα. Ἔχει ἑκτασιν 215.000 τετρ. χιλιομ. εἰς τὸ Δ. ἄκρον τῆς Γουϊάνας καὶ πληθ. 485.000 κ. Πρωτεύουσα ἡ **Τζωρτζτάουν** (120.000 κ.).

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΙΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Ἡ Ἀμερικὴ εἶναι ἡ δευτέρα (μετὰ τὴν Ἀσίαν) ὡς πρὸς τὴν ἑκτασὶν ἡπείρος (42 ἑκατ. τετρ. χίλιον.). Ἐκτείνεται μεταξὺ τοῦ Εἰρηρηνικοῦ καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ ἀνῆκει δολόκληρος εἰς τὸ Δ. ἡμισφαίριον. Χωρίζεται εἰς δύο μεγάλα τμήματα, τὴν Β. καὶ τὴν Ν. Ἀμερικὴν, συνδεόμενα μεταξὺ των, διὰ σχετικῶς στενῆς λωρίδος γῆς, ἡ ὁποία λέγεται **Κεντρικὴ Ἀμερικὴ**. Τὸ στενότερον μέρος τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς, πλάτους 47 χίλιον., εἶναι ὁ **Ἰσθμὸς τοῦ Παναμᾶ**. Εἰς τοῦτο ἔχει διανοιχθῆ ἡ **διώρυξ τοῦ Παναμᾶ**, ἡ ὁποία συνδέει τὸν Ἀτλαντικὸν μὲ τὸν Εἰρηρηνικόν. Ἡ Ἀμερικὴ ἀνεκαλύφθη ἀπὸ τὸν Χριστόφορον Κολόμβον τὸ 1492 μ.Χ., φαίνεται ὅμως ὅτι πολὺ πρὸ τοῦ Κολόμβου εἶχον μεταβῆ μέχρις αὐτῆς οἱ Νορβηγοὶ θαλασσοπόροι Βίκινγκς.

Μορφολογία ἐδάφους. Ἡ Β. καὶ ἡ Κεντρικὴ Ἀμερικὴ ἔχουν ἀρκετὸν θαλάσσιον διαμελισμόν. Εἰς τὴν Β. Ἀμερικὴν σχηματίζονται πολλὰ μικρὰ καὶ μεγάλα νῆσοι, κόλποι καὶ χερσόνησοι. Ἡ μεγαλύτερα τῶν νήσων αὐτῶν εἶναι ἡ **Γροινλανδία**, ὁ μεγαλύτερος κόλπος ὁ **Οὐδσωνος** καὶ αἱ σπουδαιότεραι τῶν χερσονήσων ἡ τῆς **Ἀλάσκας**, ἡ τοῦ **Λαβραδὸρ**, ἀπέναντι τῆς ὁποίας πρὸς Α. εὐρίσκεται ἡ νῆσος **Νέα Γῆ** καὶ ἡ χερσόνησος τῆς **Σκωτίας**. Εἰς τὰ Ν. τῆς Β. Ἀμερικῆς σχηματίζεται ἡ χερσόνησος τῆς **Φλωρίδος** καὶ ὁ κόλπος τοῦ **Μεξικοῦ**, εἰς δὲ τὰ δυτικὰ τῆς ἡ χερσόνησος τῆς **Καλιφορνίας**. Ἡ χερσόνησος τῆς Ἀλάσκας χωρίζεται ἀπὸ τὴν Ἀσίαν διὰ τοῦ ἀβαθοῦς πορθμοῦ τοῦ **Μπέρινγκ** (Βερνγγείου). Τὸ βορειότερον ἄκρον τῆς Β. Ἀμερικῆς εἶναι τὸ ἀκρωτήριον **Μπάρρου**. Εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀμερικὴν ἡ μεγαλύτερα χερσόνησος εἶναι ἡ χερσόνησος **Γιουτακάν** (Μεξικόν). Ὁ κόλπος τοῦ Μεξικοῦ καὶ ἡ Καραϊβικὴ Θάλασσα ἢ Θάλασσα τῶν Ἀντιλλῶν ἀπομονοῦνται ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν διὰ τῶν πρὸς ἀνατολὰς τῶν ἐκτεινομένων, τοξοειδῶς ἀπὸ τῆς χερσονήσου τῆς Φλωρίδος μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ Ὁρενόκου, νήσων. Αἱ νῆσοι αὗται εἶναι αἱ **Μπαχάμας** καὶ αἱ **Μικραὶ καὶ Μεγάλαι Ἀντίλλαι**. Βορειότερον ἀπὸ τὰς Μπαχάμας εὐρίσκονται αἱ νῆσοι **Βερμουδαι**.

Ἡ Ν. Ἀμερικὴ παρουσιάζει ἐλάχιστον θαλάσσιον διαμελισμόν καὶ κατὰ τοῦτο προσομοιάζει μὲ τὴν Ἀφρικὴν. Μόνον εἰς τὰ νότια παράλια τῆς Χιλῆς ἡ θάλασσα εἰσχωροῦσα ἐντὸς τῆς ξηρᾶς σχηματίζει πλῆθος

μικρών κολπίσκων, παρομοίων προς τὰ Νορβηγικά φιορδ, καὶ πλῆθος νήσων. Εἰς τὸ νοτιώτερον ἄκρον τῆς Ν. Ἀμερικῆς εὐρίσκεται ἡ νῆσος **Γῆ τοῦ Πυρός**, χωριζομένη ἀπὸ ταύτης διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ **Μαγγελάνου**. Εἰς τὸ ΝΑ. ἄκρον τῆς νήσου ταύτης εὐρίσκεται τὸ ἀκρωτήριο **Χόρν**, τὸ νοτιώτερον ἄκρον τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου. Ἡ ἀπόστασις τοῦτου ἀπὸ τοῦ βορειοτέρου ἀκρωτηρίου Μπάρρου, καθορίζουσα τὸ μῆκος τῆς ἡπείρου, εἶναι 18.000 χιλιομ. Πρὸς Α. τῆς Γῆς τοῦ Πυρός εὐρίσκονται αἱ νῆσοι **Μαλβίνοι ἢ Φάλκλαντ** καὶ ΝΑ αἱ νῆσοι **Ν. Σάντουϊτς**, αἱ **Ὀρκάδες** καὶ ἡ νῆσος **Ν. Γεωργία**.

Κάθετος διαμελισμός. Ὀλόκληρος ἡ Δ., ἡ πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν δηλ., Ἀμερικῇ, εἶναι χώρα ὀρεινῇ, διασχιζομένη ἀπὸ ὑψηλὰς ὀροσειρὰς, σχηματισθείσας συγχρόνως μὲ τὰς Ἀλπεις. Πλὴν τῆς **Παρακτίου ὀροσειρᾶς**, τῶν **Καταρρακτωδῶν** (Κασκέηντ) καὶ τῆς **Σιέρρα - Νεβάδα**, ἡ Β. Ἀμερικῇ διασχίζεται κατὰ τὸ δυτικὸν μέρος ὑπὸ τῆς ἐπιμήκουσας **σειρᾶς** τῶν **Βραχωδῶν ὀρέων**. Αὕτη ἀρχίζουσα ἀπὸ τὴν Ἀλάσκαν, ὅπου ἔχει καὶ τὸ μεγαλύτερον ὕψος τῆς (εἰς τὸ ὄρος Μάκ - Κίνλεϋ, 6237 μ.) συνεχίζεται καὶ ἐντὸς τοῦ Μεξικοῦ μὲ τὴν **Σιέρρα - Μάντρε** (5452) καὶ διὰ τῶν ὀρέων τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς, μὲ τὰς **Κορδιλλέρας** τῶν **Ἀνδεων**. Αὗται διασχίζουν τὰ δυτικὰ τῆς Ν. Ἀμερικῆς ἀπὸ Β. πρὸς Ν. ἀφίνουσαι καὶ μίαν διακλάδωσιν πρὸς τὰ ΒΑ. (Βενεζουέλαν). Εἶναι ὑψηλότεραι τῶν Βραχωδῶν ὀρέων, ἡ δὲ ὑψηλότερα τῶν κορυφῇ, ἡ **Ἀκονκάγκουα**, φθάνει τὰ 7034 μ. Εἰς τὰς ὀροσειρὰς τῆς Κεντρικῆς καὶ τῆς Ν. Ἀμερικῆς ὑπάρχουν πολλὰ ἡφαιστεία ἐνεργὰ καὶ ἐσβεσμένα καὶ οἱ σεισμοὶ εἶναι συχνοὶ καὶ ὄχι σπανίως καταστρεπτικοὶ εἰς ὅλον τὸ δυτικόν, τὸ πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν δηλ., τμήμα τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου. Ἀποτελεῖ τοῦτο μετὰ τῶν ἀνατολικῶν καὶ νοτιοανατολικῶν τῆς Ἀσίας τὴν λεγομένην «**ζώνην πυρὸς τοῦ Εἰρηνικοῦ**» λόγῳ τῶν πολλῶν ἡφαιστείων, τὰ ὅποια εὐρίσκονται ἐκεῖ.

Εἰς τὰ ἀνατολικά τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου ὑπάρχουν ὄρη, ἀλλὰ χαμηλά, διότι σχηματισθέντα παλαιότερον ἔχουν ἀρκούντως διαβρωθῇ. Τὰ ὄρη ταῦτα δὲν εἶναι συνεχῇ διακόπτονται ἀπὸ πεδιάδας ἢ ἀπὸ τὴν θάλασσαν. Εἶναι ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον τὰ ὀροπέδια τοῦ **Λαβραδὸρ**, τὰ **Ἀππαλάχια ἢ Ἀλεγάνια** ὄρη, τὰ ὀροπέδια τῆς **Γουϊάνας**, τὰ **Βραζιλιανὰ ὑψίπεδα** καὶ τὸ ὀροπέδιον τοῦ **Μάτο - Γκρόσσο**. Διακόπτονται ταῦτα ἀπὸ τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ, τὰς ποταμίους λεκάνας τοῦ Ὄρε-νόκου καὶ τὴν τοῦ Ἀμαζονίου, ἡ ἑκτασις τῆς ὁποίας εἶναι σχεδὸν τὸ

1/2 τῆς Εὐρώπης. Αἱ μεγάλαι αὗται πεδιναὶ ἐκτάσεις, καθὼς καὶ ἡ μεταξὺ τῶν Βραχωδῶν καὶ τῶν Ἀππαλαχίων ἐκτεινομένη μεγάλη πεδιάς, κάμνουν τὴν Ἀμερικὴν νὰ ἔχῃ μέσον ὕψος μικρότερον τῆς Ἀφρικῆς ἂν καὶ ἔχει ὑψηλότερα τὰύτης ὄρη (μέσον ὕψος Β. Ἀμερικῆς 550 καὶ νοτίου 600 μ.).

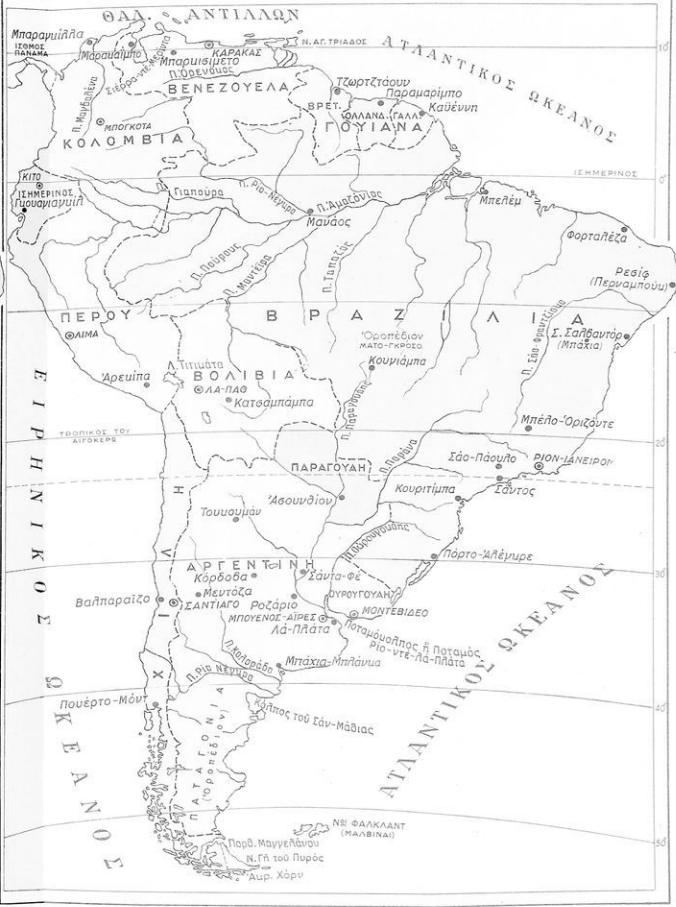
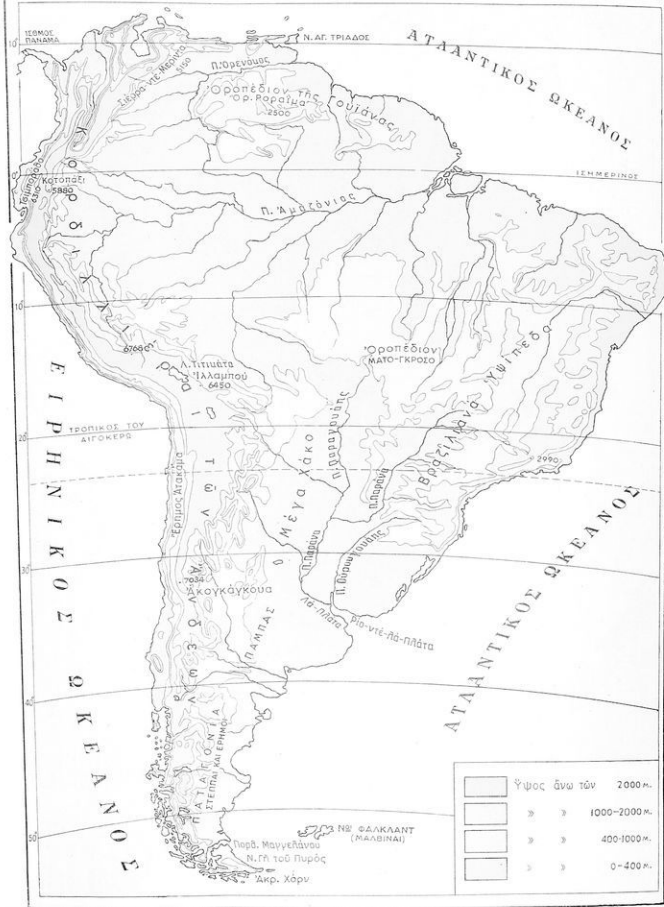
Κλίμα. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Β. Ἀμερικῆς εὐρίσκεται εἰς τὴν Εὐκρατον ζώνην. Ἐν τούτοις ἡ θερμοκρασία κατὰ τὸν χειμῶνα εἶναι χαμηλή, ὅσον δὲν δικαιολογεῖται ἐκ τοῦ γεωγραφικοῦ πλάτους. Τοῦτο, διότι ἡ μεγάλη πεδινὴ ἐκτασις, ἡ ἐκτεινομένη ἀπὸ τοῦ Β. Παγωμένου Ὤκεανοῦ μέχρι τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ, ἀφίνει ἐλευθέρους τοὺς ἀπὸ βορρᾶ πνέοντας ἀνέμους, οἱ ὅποιοι προκαλοῦν μεγάλην πτώσιν τῆς θερμοκρασίας.

Τὰ θέρη εἶναι θερμά, διότι κατ' αὐτὰ πνέουν, πάλιν ἀνεμποδίστως, ἀπὸ τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ, θερμοὶ ἄνεμοι. Τὰ πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν βορείωτερα (μέχρι τῆς Ν. Γῆς) παράλια τῆς Β. Ἀμερικῆς εἶναι πολὺ ψυχρότερα τῶν πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν ἀντιστοίχων παραλίων. Τοῦτο, διότι διὰ τῶν πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν παραλίων διέρχεται τὸ ψυχρὸν ρεῦμα *Λαβραδόρ*, ἐνῶ διὰ τῶν πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν διέρχεται τὸ θερμὸν ρεῦμα *Κουρσο—Σίβο*. Νοτιώτερον ὅμως τῆς Νέας Γῆς, αἱ θερμοκρασίαι τῶν πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ τῶν πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν παραλίων ἐξισοῦνται· ἄλλωστε νοτιώτερον τῆς Νέας Γῆς διέρχεται διὰ τῶν πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν παραλίων τὸ θερμὸν *Ρεῦμα τοῦ Κόλπου*, προερχόμενον ἀπὸ τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ.

Αἱ βροχαὶ εἶναι πολλαὶ εἰς τὴν Παράκτιον ὀροσειρὰν καὶ τὰ Καταρρακτώδη ὄρη. Ὅσον ὅμως προχωροῦμεν πρὸς ἀνατολάς, δηλ. πρὸς τὰ ὀροπέδια, αὗται γίνονται ὀλιγώτεραι καὶ ὑπάρχουν περιοχαί, ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι κάτω τῶν 0,25 μ. ἔτησίως. Ἐκεῖ ὑπάρχουν ἔρημοι.

Πολλαὶ εἶναι αἱ βροχαὶ καὶ εἰς τὰ παράλια πρὸς τὸν Ἀτλαντικόν. Ὅσον ὅμως ἀπομακρυνόμεθα πρὸς δυσμάς, πρὸς τὰς ἀπεράντους δηλαδὴ πεδινὰς ἐκτάσεις τοῦ ἐσωτερικοῦ, γίνονται αἱ βροχαὶ ὀλιγώτεραι. Γενικῶς αὗται εἶναι περισσότεραι ἀνατολικῶς καὶ ὀλιγώτεραι δυτικῶς τοῦ Μεσημβρινοῦ τῶν 100°.

Εἰς τὴν Κεντρικὴν καὶ τὴν Ν. Ἀμερικὴν, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος των εὐρίσκονται εἰς τὴν Διακεκαυμένην ζώνην, τὸ κλίμα εἶναι θερμὸν καὶ ὑγρὸν. Ἐξαιρέσιν ἀποτελοῦν τὰ βόρεια τοῦ Μεξικοῦ

Χάρτ. VII Νότιος Ἀμερική

καὶ τὰ νότια τῆς Ν. Ἀμερικῆς, τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται εἰς τὴν Εὐκρατον ζώνην. Ἐπίσης καὶ ἡ παραλιακὴ, ἑρμικὴ ζώνη, τοῦ Περοῦ καὶ τῆς Χιλῆς, ἔχει κλίμα ψυχρὸν καὶ ξηρὸν (παρὰ τὸ μικρὸν γεωγραφικὸν πλάτος)· λόγῳ τοῦ ἐκεῖθεν διερχομένου ψυχροῦ *Ρεύματος Οὐμπολντ*. Αἱ ὀλιγώτεραι βροχαὶ πίπτουν: Εἰς τὴν περιοχὴν τῶν ὀροπεδίων τῆς Β. Ἀμερικῆς, ὅπου ἡ ἑρμὸς Μοχαῖβ καὶ διάφοροι ἄλλαι ἑρμικαὶ ἐκτάσεις, εἰς τὴν περιοχὴν τῶν ὀροπεδίων τοῦ Μεξικοῦ, εἰς τὴν περιοχὴν τῆς ἐρήμου Ἀτακάμα καὶ τέλος εἰς τὰ δυτικὰ τῆς Ἀργεντινῆς καὶ τὴν Παταγονίαν. Αἱ περισσότεραι βροχαὶ πίπτουν πλησίον τοῦ Ἰσημερινοῦ.

Βλάστησις. Ὅπου πίπτουν καθ' ὅλον τὸ ἔτος πολλαὶ βροχαί, ὑπάρχουν πολλὰ καὶ μεγάλα δάση. Οὕτω δάση ὑπάρχουν εἰς τὴν Παράκτιον ὀροσειράν, τὰ Καταρρακτώδη καὶ τὰ Ἀππαλάχια ὄρη. Ἀρκετὰ μεγάλα δάση ἀπὸ κωνοφόρα, τὰ ὁποῖα ἀντέχουν εἰς τὸ ψῦχος, ἀνευρίσκονται καὶ εἰς τὸν Καναδᾶν. Ἀλλὰ τὰ μεγαλύτερα καὶ πυκνότερα δάση ἀνευρίσκονται πλησίον τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ ἰδίως εἰς τὴν Ἀμαζονίαν. Ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλιγώτεραι, ἐκεῖ τὸ ἔδαφος καλύπτεται ἀπὸ ὑψηλὴν χλόην. Τοῦτο συμβαίνει εἰς τὴν περιοχὴν τῶν λειμῶνων τῆς Β. Ἀμερικῆς, τὸ Λιάνος τοῦ Ὁρενόκου· τὸ Κάμπος τῆς Βραζιλίας καὶ τὰς Πάμπας τῆς Ἀργεντινῆς. Ὅπου αἱ βροχαὶ γίνονται ἀκόμη ὀλιγώτεραι ἐκεῖ τὸ ἔδαφος καλύπτεται ἀπὸ χαμηλὴν χλόην καὶ θάμνους, ἀντέχοντας εἰς τὴν ξηρασίαν, εἶναι δηλ. στεππῶδες ἢ ἡμιορμικόν. Τοιαῦτα εἶναι αἱ πρὸς τὰ Βραχώδη ὄρη ἐκτάσεις τῆς μεγάλης πεδιάδος εἰς τὴν Β. Ἀμερικὴν, ἀρκεταὶ ἐκτάσεις τοῦ Μεξικοῦ, τὸ Μέγα Χάκο τῆς Παραγουάης, τὰ δυτικὰ τῆς Ἀργεντινῆς καὶ ἡ Παταγονία.

Ποταμοί. Λίμναι. Ἡ Ἀμερικανικὴ ἥπειρος παρουσιάζει μίαν κλίσιν τοῦ ἐδάφους τῆς πρὸς τὸν Ἀτλαντικόν. Τοῦτο συντελεῖ, ὥστε οἱ περισσότεροι καὶ μεγαλύτεροι ποταμοὶ τῆς νὰ χύνονται εἰς τὸν Ἀτλαντικόν. Τὸ μέγιστον μέρος τῶν ὑδάτων τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου ἀποχετεύεται μὲ 4 μεγάλα ποτάμια συστήματα. Ταῦτα εἶναι τοῦ Μισσισιππὶ, τοῦ Ὁρενόκου, τοῦ Ἀμαζονίου καὶ τοῦ Παρανά μετὰ τῶν παραποτάμων των. Οἱ ποταμοὶ αὗτοί, καθὼς καὶ οἱ: Ἀγ. Λαυρέντιος καὶ ὁ Ρίο - Γκράντε - ντελ - Νόρτε χύνονται εἰς τὸν Ἀτλαντικόν. Εἰς τὸν Εἰρηρικὸν χύνονται ὀλίγοι ποταμοί, σπουδαιότεροι δὲ ἐξ αὐτῶν εἶναι ὁ Κολούμπια καὶ ὁ Κολοράντο, οἱ ὁποῖοι ἔχουν διανοίξει βαθυτάτας χαράδρας διὰ μέσου τῶν Βραχωδῶν ὄρεων.

Ἀπὸ τοὺς εἰς τὰ Β. τῆς Ἀμερικῆς εὐρισκομένους ποταμοὺς σπουδαιότεροι εἶναι ὁ **Μακένζι**, χυνόμενος εἰς τὸν Β. Παγωμένον Ὠκεανὸν καὶ ὁ **Γιοῦκον**, ὁ ὁποῖος χύνεται εἰς τὴν θάλασσαν τοῦ Μπέρινγκ. Κατὰ μέγα μέρος τοῦ ἔτους οἱ ποταμοὶ οὗτοι εἶναι παγωμένοι.

Αἱ μεγαλύτεραι λίμναι εἶναι εἰς τὰ βόρεια αἱ : τῶν Ἑ**Α**ρκτῶν, τῶν **Σκλάβων**, Ἀταμπάσκα, Οὐϊννιπεγκ καὶ ἡ Μεγάλῃ ἄλμυρὰ λίμνη. Νοτιώτερον αἱ : Ἀνωτέρα (ἢ Σουπήριον), Μίτσιγκαν, Ἑ**Η**ρι, Χιούρον καὶ Ὀντάριο. Αἱ λίμναι αὗται εὐρίσκονται ὅλαι εἰς τὴν Β. Ἀμερικὴν. Τέλος ἡ λίμνη **Τιτικάρτα**, ἡ μόνη σημαντικὴ λίμνη τῆς Ν. Ἀμερικῆς καὶ ὑψηλότερα λίμνη τῆς Γῆς, εὐρισκομένη εἰς ὕψος 3812 μ.

Οἰκονομικὴ Γεωγραφία. Ἡ Ἀμερικανικὴ ἥπειρος εἶναι ἀπὸ τὰς πλουσιωτέρας ἡπείρους. Ἐχει ἐδάφη εὐφορα, εἰς τὰ ὁποῖα εἶναι δυνατόν νὰ καλλιεργηθοῦν φυτὰ τόσον τῶν θερμῶν, ὅσον καὶ τῶν εὐκράτων ἢ τῶν ψυχρῶν κλιμάτων. Διὰ τοῦτο ἔχει ἄφθονα ὅλα τὰ γεωργικὰ προϊόντα. Αἱ ἐκτεταμέναι χλοερὰ ἐκτάσεις τῆς εὐνοοῦν τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κτηνοτροφίας. Κατὰ ἑκατομμύρια ἐκτρέφονται οἱ βόες καὶ τὰ πρόβατα εἰς τὴν «περιοχὴν τῶν λειμῶνων» τῶν Ἑ**Η**ν. Πολιτειῶν, τὰς στεππώδεις ἐκτάσεις τοῦ Μεξικοῦ καὶ τῆς Ἀργεντινῆς, τὰ Λιάνος, τὰ Κάμπος καὶ τὰ Πάμπας.

Τὰ δάση εἶναι ἄφθονα, παρέχοντα ξυλείαν καὶ διάφορα δασικὰ προϊόντα. Καὶ ὑπάρχουν ἀκόμη ἀφθόνως : Πετρέλαιον, ἄνθρακες καὶ μεταλλεύματα παντὸς εἶδους, ἀπὸ τοῦ σιδήρου μέχρι τοῦ χρυσοῦ, τῶν πολυτίμων λίθων καὶ αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ πολυτίμου σήμερον οὐρανίου. Διὰ τοῦτο ἐδημιουργήθησαν εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἐκεῖ, ὅπου τὸ κλίμα (εὐκρατον) καὶ ἡ πολιτικὴ ὁμαλότης καὶ ἐσωτερικὴ ἡσυχία τὸ ἐπέτρεψαν, ἰσχυρὰ κράτη μὲ ἀκμαζούσας βιομηχανίας, ὅπως ὁ Καναδᾶς καὶ κυρίως αἱ Ἑ**Η**νωμ. Πολιτεῖαι, τὸ ἰσχυρότερον κράτος τοῦ κόσμου. Καὶ τοῦτο παρὰ τὸ ὅτι τὰ κράτη αὐτὰ εἶναι νέα. (Οἱ κάτοικοί των εἶναι Εὐρωπαῖοι, οἱ ὁποῖοι μετῴκησαν ἐκεῖ, εἴτε διότι δὲν ἠδύναντο νὰ ζήσουν εἰς τὰς πατρίδας των εἴτε διότι ἐξεδιώχθησαν ἀπὸ αὐτὰς διὰ λόγους πολιτικούς ἢ θρησκευτικούς).

Κάτοικοι. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἀμερικῆς ἀνέρχεται εἰς 365 ἑκατομ. μὲ μέσῃ πυκνότητά 9 κατ. κατὰ τετρ. χιλιομ. Εἶναι δηλαδή ἡ Ἀμερικὴ πρὶν τὸν πλοῦτον τῆς, ἥπειρος ἀραιῶς κατοικουμένη. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀμερικῆς εἶναι κατὰ πλειονότητα εἰς μὲν τὴν Βόρειον Λευκοί, εἰς δὲ

τὴν Νότιον Ἰνδιάνοι ἢ Μιγάδες κυρίως ἀπὸ Λευκοὺς καὶ Ἰνδιάνους. Πλὴν τούτων ζοῦν εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ Νέγροι, μεταφερθέντες ἐκτὸς ἐκ τῆς Ἀφρικῆς, διὰ τὸ ἐργάζωνται εἰς τὰς φυτείας τῶν θερμῶν καὶ ὑγρῶν περιοχῶν, ὅπου οἱ Λευκοὶ δὲν ἠδύναντο νὰ ἐργασθῶν. Νέγροι κυρίως ἀνευρίσκονται καὶ εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας (περὶ τὰ 15 ἑκατομ., ἰδίως εἰς τὰς Πολιτείας τοῦ Νότου) καὶ τὰς Ἀντίλλας. Τὸ σύνολον τῶν Ἰθαγενῶν Ἰνδιάνων, οἱ ὅποιοι ἔζων εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ὅτε τὸ πρῶτον ἀνεκάλυψε ταύτην ὁ Κολόμβος, ὑπολογίζεται εἰς 10-20 ἑκατομ. Οἱ πλέον πολιτισμένοι ἐκ τούτων ἔζων εἰς τὸ Μεξικὸν (οἱ Ἀζτέκοι τῶν ὁροπεδίων τοῦ Μεξικοῦ καὶ οἱ Μάγια τῆς χερσονήσου Γιουκατὰν καὶ εἰς τὸ Περού καὶ τὴν Βολιβίαν οἱ Ἰνκας). Εἰς τὴν βορείως τοῦ ποταμοῦ Ρίο—Γκράντε—ντέλ—Νόρτε Ἀμερικὴν (δὴλ. τὸν Β. Ἀμερικὴν), τὴν ἀποικισθεῖσαν κυρίως ἀπὸ Ἀγγλοσάξωνας, οἱ Ἰνδιάνοι, διωχθέντες, σχεδὸν ἐξωλοθρεύθησαν. Οἱ σήμερον ἀπομείνοντες ἐκ τούτων ὑπολογίζονται εἰς 350.000 περίπου. Διὰ τοῦτο οἱ κάτοικοι τοῦ τμήματος αὐτοῦ τῆς Ἀμερικῆς εἶναι κατὰ μερίστην πλειονότητα Λευκοί, προσελθόντες ἐξ Εὐρώπης καὶ ἰδίως Ἀγγλοσάξωνες. Διὰ τοῦτο τὸ τμήμα αὐτὸ τῆς Ἀμερικῆς λέγεται καὶ Ἀγγλοσαξωνικὴ Ἀμερικὴ.

Γλῶσσαν ἐπίσημον ἔχουν τὴν Ἀγγλικὴν καὶ ὡς πρὸς τὸ θρήσκευμα εἶναι Διαμαρτυρούμενοι ἢ Καθολικοί.

Ἡ νοτίως τοῦ ποταμοῦ Ρίο - Γκράντε Ἀμερικὴ, δὴλ. ἡ Κεντρικὴ καὶ Ν. Ἀμερικὴ, ἀποκίσθησαν ὑπὸ Ἰσπανῶν καὶ Πορτογάλων, δὴλ. ὑπὸ Λατινικῶν λαῶν. Διὰ τοῦτο τὸ τμήμα τοῦτο τῆς Ἀμερικῆς λέγεται **Λατινικὴ Ἀμερικὴ**. Ἐπίσημος εἰς αὐτὸ γλῶσσα εἶναι ἡ Ἰσπανικὴ, (πλὴν τῆς Βραζιλίας ὅπου ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Πορτογαλικὴ) καὶ θρησκεία ὁ Καθολικισμός. Εἰς μερικάς ἐπίσης ἐκ τῶν νήσων (τὰς νήσους Μπαχάμας καὶ μερικάς ἐκ τῶν Ἀντιλλῶν) ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Ἀγγλικὴ ἢ ἡ Γαλλικὴ. Εἰς τὴν Λατινικὴν Ἀμερικὴν, πλὴν τινῶν εἰς τὰς νήσους Ἀντίλλας, οἱ Ἰνδιάνοι δὲν κατεδιώχθησαν καὶ δὲν ἐξωλοθρεύθησαν ἀπὸ τοὺς Λευκοὺς ἀποίκους. Εἰς αὐτὴν οἱ Ἰνδιάνοι καὶ οἱ Μιγάδες ἀπὸ Ἰνδιάνους καὶ Λευκοὺς ἀποτελοῦν τὴν βάσιν τοῦ πληθυσμοῦ, ἐκτὸς τῆς Κόστα—Ρίκα, Κούβας, Οὐρουγουάης, Ἀργεντινῆς καὶ Βραζιλίας (βλέπε κατωτέρω πίνακας) ὅπου ἡ πλειονότης τῶν κατοίκων εἶναι Λευκοί, καὶ τῆς Αἰτῆς καὶ Ἰαμαϊκῆς ὅπου εἶναι Νέγροι. (Βλ. κατωτέρω πίνακας.

ΠΙΝΑΞ Α05

Έμφανισιν τὰ διάφορα κράτη τῆς Ἀμερικῆς μέ τόν πληθυσμόν των, τήν ἑκτάσιν των, τὰς πρωτεύουσας των καί τόν πληθυσμόν τῶν πρωτευουσῶν των.

Κράτη	Ἑκτάσις	Πληθυσμός	Ποικ.	Πρωτεύουσαι	Πληθυσμός
Α) ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ					
Καναδάς	9.960.170	18.000.000	2	Όττάβα	281.000
Σάν-Πιερ καί Μικελόν (Γαλλ. ἀποικία)	240	8.000			
Γουινιάδεια (ὑπερπ. μητρο-ἑδαφος Δανίας)	2.175.000	26.000			
Ἡν. Πολιτ. Ἀμερικῆς (μετὰ τῆς Ἀλάσκας καί νήσων Χαβάι)	9.363.000	180.000.000	21	Ουάσιγκτων (Τζόνον)	1.287.000
Ἀλσκά (Ἡν. Πολ. Ἀμερ.)	(1.518.000)	(210.000)		(Χονολουλού)	7.000
Νήσιον Χαβάι	16.600	(600.000)			360.000
Νήσιον Βερμούδα (ἀπ. Ἡν. Βασιλείου)	53	41.000	774	Χάμιλτον	3.000
Β) ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ					
Μεξικόν	1.969.000	34.600.000	17	Πόλις Μεξικόν	2.234.000
Γουατεμάλα	108.890	3.800.000	35	Γουατεμάλα	284.000
Σαλβαδόρ	21.000	2.500.000	120	Σάν-Σαλβαδόρ	300.000
Όνδούρα	112.000	1.900.000	12	Τεγκουσιγκάλπα	170.000
Βρετ. Όνδούρα (ἀπ. Ἡν. Βασιλείου)	23.000	100.000	4	Μπελίζ	22.000
Νικαράγουα	148.000	1.420.000	9	Μανάγουα	150.000
Κόστα - Ρίκα	51.000	1.150.000	22	Σαν - Χοσέ	140.000
Παναμάς	74.470	1.060.000	14	Πόλις Παναμά	270.000
Ζώνη Παναμά (Ἡν. Πολ.)	1.432	530.000	37	Μπαλμπόρα	20.000
Νήσιον Παναμάι (ἀποικ. Ἡν. Βασιλείου)	11.400	100.000	9	Νασάου	20.000
Κούβα	114.500	6.500.000	57	Ἀβάνα	1.150.000
Ἀϊτή	27.750	4.000.000	143	Πόρτ-ω-Πρένς	200.000
Δομινικανή Δημοκρατία	48.735	2.900.000	60	Τρουχίλλο	275.000
Ἰνδιανά (ἀπ. Ἡν. Βασιλ.)	11.626	4.550.000	40		

Ποσό (δραχμές)	Ποσό (εκατομμύρια δραχμές)	Ποσό (εκατομμύρια δραχμές)	Ποσό (εκατομμύρια δραχμές)	Ποσό (εκατομμύρια δραχμές)	Ποσό (εκατομμύρια δραχμές)
Γενική Διοίκηση (άπ. Γαλλ.)	1.780	230.000	129	Ποσών-α-Μπερ	51.500
Μαριναία (άπ. Γαλλ.)	1.102	210.000	218	Φόρε-ντε-Φόρε	66.000
Αρσένια (Ολλανδικά)	961	186.000	197	Ουίλεμσταν	41.000
Νήσοι Τριζόνης επί Τουρκίας (άπ. Ήν. Βασιλείου)	5.128	720.000	140	Πόρε-οφ-Σπαίν	93.000
Παρθένου νήσοι (Ήν. Πολ.)	1.024	128.000	125	Σαρόντ-Αμαλί	11.500
Διόσκοι έλλαι μικρά νήσοι (Ήν. Βασιλείου)	2.139	308.000	144		
Νήσοι Μπραμπάντος (άπ. Ήν. Βασιλείου)	431	229.000	531	Μπρινγκετάν	69.000
Γ) NOT. AMERIKH					
Βενεζουέλα	912.000	6.600.000	7	Καρακάς	1.200.000
Κολομβία	1.318.000	14.500.000	12	Μπογκότα	1.200.000
Ισημερινός	271.000	4.400.000	15	Κίτο	270.000
Περού	1.250.000	10.000.000	8	Λίμα	1.200.000
Βολιβία	1.100.000	3.200.000	3	Λα-Πάζ	340.000
Χιλή	742.000	7.500.000	10	Σαντιάγο	1.348.000
Παραγουάη	407.000	1.700.000	4	Ασουσιόν	210.000
(Βουρουάα)	187.000	2.800.000	15	Μοντεβιδέο	800.000
Αργεντινή	2.780.000	21.000.000	8	Μπουένος - Άϊρες	4.600.000
Βραζιλία	8.514.000	68.000.000	7	Μπραζιλία	120.000
Γαλλ. Γουιάνα (άπ.)	91.000	28.000	3	Κεϊμένη	15.000
Όλλανδ. Γουιάνα ή Σουρινάμ (άπ. Όλλανδ.)	143.000	240.000	2	Παραμαρίμπο	100.000
Βρετ. Γουιάνα (άπ.)	215.000	485.000	2	Τζορτζτάουν	120.000
Νήσος Πή τοῦ Πυρός (Ἀργεντ. Χιλή)	48.000	5.000			
Νήσοι Φάλλαντ ή Μαζβίδα (άπ. Ήν. Βασιλ.)	11.961	2.300			
Νήσοι Σιγγάπυρ (άπ. Ήν. Βασιλείου)	4.590	1.000			
Νήσοι Νορ. Όρκάδες ή Όρκανς (άπ. Ήν. Βασιλείου)	612	200			
Νήσος Νέα Γεωργία (άπ. Ήν. Βασιλείου)	540	150			
Νήσοι Νορ. Σάντουιτς (άπ. Ήν. Βασιλείου)	920	150			
				Στόλντ	1.320

ΠΙΝΑΞ Βος
 Έμποριον τὰ σπουδαιότερα ὄρη, ποταμούς, λίμνας καὶ νήσους τῆς Ἀμερικής.

Ὄρη	Ύψος	Ποταμοὶ	Λίμναι	Νῆσοι
Βραχίωδῃ ὄρει ἦτοι: Μέγα Κόνιεϊ (Ἰνδιάνοι) Βραχίωδῃ Καναδῷ Βραχίωδῃ Πλω. Πλουτέϊων Καταρρακτώδῃ	6237 5860 6410 6400	Μακρόν, Νέισων Ναχάροε "Αγ. Λουρέντιος	"Αρκετων Σιλόβων "Ασταμάκοι Ούλνυππεγκ	Βανκούβερ Εἰς Βρατορίας Εἰς Μπαθρον Εἰσινάκοι (ἡ μεγαλο- τέρα νῆσος τῆς Εἰς). Νέξ Εἰς
Σιέρα-Νεβάν "Αππαχίχι Σιέρα - Μάντσε Κορδιλιέρας "Ανδεων (Λαονάχινοι) (Κοσιπάζι) (Τιμπτοράδο)	6541 2044 5452 7034 7034 5880 6310	Κόλορἀδο Μαϊαπῆς Μασούρι "Αρκάσας "Ορχίβο	"Ανωτέρα (Σουπέρτωρ ἡ μεγαλύτερα μετ' ὧν ὄδοι τῆς Εἰς). Μεταγχαν Νιόβρον "Περί "Ουάτσω Μεγάλη λίμνη ἀμυρά λίμνη	Πορίγγετος Εἰσινάκοι "Αντακίσι Σαιν-Πιέρ Μακζίν
Σιέρα-Μοντιβιζουέζα	2990	Οὐδων (Νάντσον) Ρίω-Λιχάροε-ντε-Νόρτε "Ορενόκος Παρυγούτης Οὐαχγούτης Παρον Ρίω-Λα-Πάτσα "Αμαζόνως	Πετακίτσα (ἡ ὑψηλότερα λίμνη τῆς Εἰς)	Βερμυόνι Μπαχίγια Μεγάλη "Αντίλια Μεγάλη "Αντίλια Εἰς τοῦ Πυρόε Φαλάκοι ἡ Μαλβίνοι Σιέρτανοῦ Ν. "Ορκάδες ἡ "Ορενέ Νέξ Εἰσινά Ν. Σαντουίτς

Π Ι Ν Α Κ Σ Γ ο ς

Έμφαίνουν τήν ἀναλογίαν κατὰ φυλὰς τῶν κατοίκων τῆς Κεντρικῆς καὶ τῆς Ν. Ἀμερικῆς.

Κ ρ α τ η	Κάτοικοι τοῖς %			
	Μιγάδες τοῖς %	Ἰνδιάνοι τοῖς %	Λευκοὶ τοῖς %	Νέγροι τοῖς %
Μεξικόν	61	29	9	1
Γουατεμάλα	30	60	8	1
Σαλβαδόρ	52	40	8	0
Ὀνδούρα	75	15	9	1
Βρετ. Ὀνδούρα	34	10	8	48
Νικαράγουα	77	4	10	9
Κόστα Ρίκα	16	1	80	3
Παναμᾶς	60	12	18	10
Κούβα	15	0	71	13
Αἰτή	30	0	10	60
Δομινικανή Δημοκρατία	70	11	13	6
Ιαμαϊκή	12	1	10	77
Πόρτο Ρίκο	55	0	10	35
Βενεζουέλα	65	10	15	10
Κολομβία	68	8	20	4
Ισημερινός	40	40	15	5
Περου	38	49	10	3
Βολιβία	34	52	13	1
Χιλή	60	5	35	0
Παραγουάη	32	65	3	0
Ούρουγουάη	12	3	85	0
Αργεντινή	10	0	90	0
Βραζιλία	22	2	62	14

Δ. Ω Κ Ε Α Ν Ι Α

Πλήθος νήσων, αί ὁποῖαι εἶναι ἐγκατεσπαρμέναι εἰς τὸν Εἰρηνικόν Ὠκεανόν, ἀνατολικῶς καὶ νοτιοανατολικῶς τῆς Ἀσίας, ἀποτελοῦν μίαν ἥπειρον, τὴν μικροτέραν τῶν ἡπείρων, ἣ ὁποία λέγεται **Ὠκεανία**. Ἐχει ἔκτασιν 9 ἑκατομ. τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 17.000.000 κ.

Περιλαμβάνει : Τὴν Δημοκρατίαν τῆς **Αὐστραλίας**. Εἰς αὐτὴν ἀνήκει ἡ καθυπὸ **Αὐστραλία**, ἡ νοτίως καὶ πλησίον ταύτης κειμένη ἀρκετὰ μεγάλη νῆσος **Τασμανία**, τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς μεγάλης νήσου **Γουίνεας** καὶ τινες ἄλλαι μικραὶ νῆσοι (*Ἐγγρ. Χαρτ. VIII*).

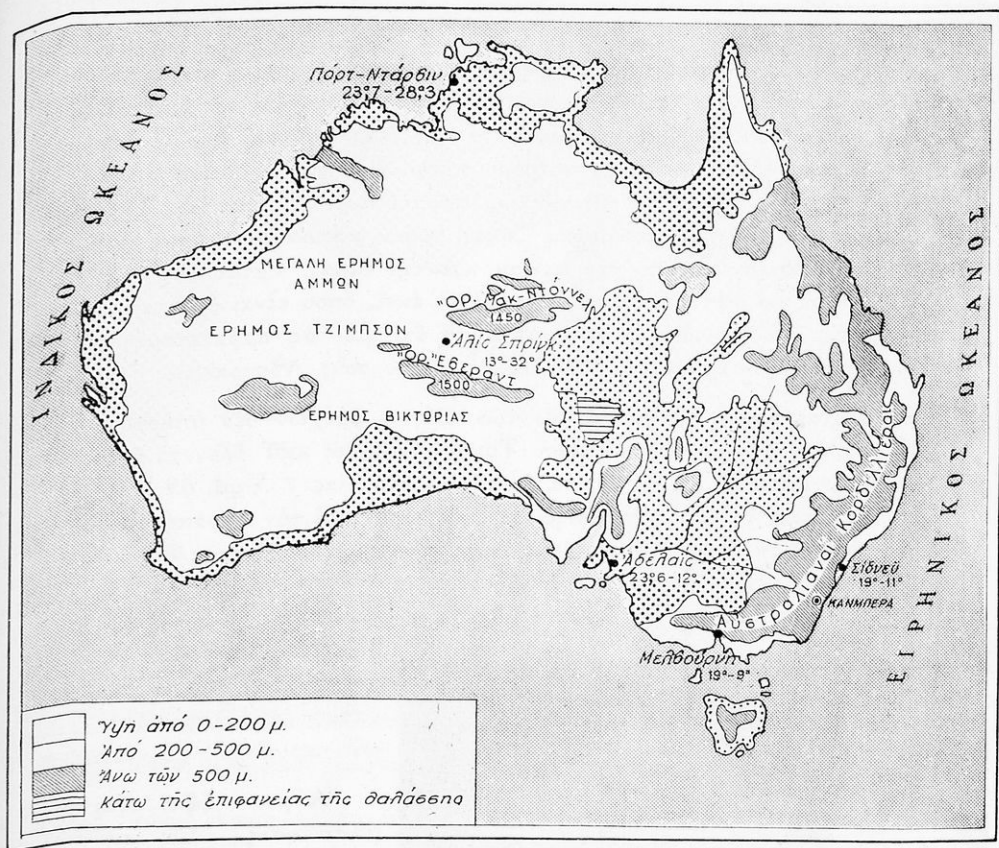
Τὴν Δημοκρατίαν τῆς **Νέας Ζηλανδίας**. Αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο ἀρκετὰς μεγάλας νήσους κειμένας πλησίον ἀλλήλων καὶ τινὰς ἄλλας μικροτέρας νήσους καὶ

Τὴν **Μελανησίαν**, τὴν **Πολυνησίαν** καὶ τὴν **Μικρονησίαν**. Αὗται ἀποτελοῦνται ἀπὸ πλήθος μικρῶν νήσων, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται ἐγκατεσπαρμέναι εἰς τὸν Εἰρηνικόν, βορείως καὶ βορειοανατολικῶς τῆς Αὐστραλίας καὶ τῆς Ν. Ζηλανδίας.

Α Ὑ Σ Τ Ρ Α Λ Ι Α

Ἡ **Αὐστραλία** εἶναι Ὁμόσπονδος Δημοκρατία, ἀνήκουσα εἰς τὴν Βρετ. Κοινοπολιτείαν. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν καθυπὸ Αὐστραλίαν, τὴν Τασμανίαν, τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Ν. Γουίνεας καὶ τινὰς ἄλλας μικρὰς νήσους (ὅπως τὴν νῆσον **Νόρφολκ**, τὰς νήσους τοῦ **Ναυαρχείου** καὶ τὰς βορειότερας ἐκ τῶν νήσων τοῦ **Σολομῶντος**). Ἡ Αὐστραλία ἀνεκαλύφθη τὸ 1606 ἀπὸ τὸν Ὀλλανδὸν **Τορρές**, ἡ δὲ Τασμανία τὸ 1642 ἀπὸ τὸν ἐπίσης Ὀλλανδὸν **Τάσμαν**. Ἀνήκουν ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὸ Ν. ἡμισφαίριον καὶ διὰ τοῦτο ὅλα τὰ μέρη των ἔχουν θέρος, ὅταν ἡμεῖς ἔχωμεν χειμῶνα καὶ ἀντιστρόφως.

Τὴν Αὐστραλίαν δυνάμεθα νὰ τὴν χωρίσωμεν εἰς τρεῖς φυσικὰς περιοχάς, ἧτοι : Τὸ **Α. ὕψιπτον**. Τοῦτο ἀποτελεῖται ἀπὸ μεγάλας ἐρήμους ἐκτάσεις, ἧτοι τὴν **Μεγάλην ἔρημον Βικτωρίαν**, τὴν **Μεγάλην ἔρημον τῶν ἄμμων** καὶ τὴν ἔρημον **Τζίμπσον** (*Χαρτ. 68*). Πρὸς τὰ

Χαρτ. 68. Μορφολογία εδάφους Αυστραλίας.

ἀνατολικά τοῦ ὑψιπέδου εὐρίσκονται τὰ ὄρη **Μάκ - Ντόννελ** (1450 μ.) καὶ **Ἐβεραντ** (2250 μ.). Τὸ Ἀνατολικὸν μέρος τῆς Αὐστραλίας, τοῦτο εἶναι ὄρεινόν, διασχιζόμενον ἀπὸ τὰ ὑψηλότερα ὄρη τῆς Αὐστραλίας, δηλ. τὰς **Αὐστραλιανὰς Κορδιλλιέρας** (2250 μ.). Τὸ Κεντρικὸν βαθύπεδον. Ἐκτείνεται τοῦτο μεταξύ τῶν ὡς ἄνω δύο τμημάτων καὶ εἶναι τὸ χαμηλότερον μέρος τῆς Αὐστραλίας. Μερικὰ μέρη του, π.χ. τὸ περὶ τὴν λίμνην **Ἑϋρ**, εὐρίσκονται χαμηλότερον τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

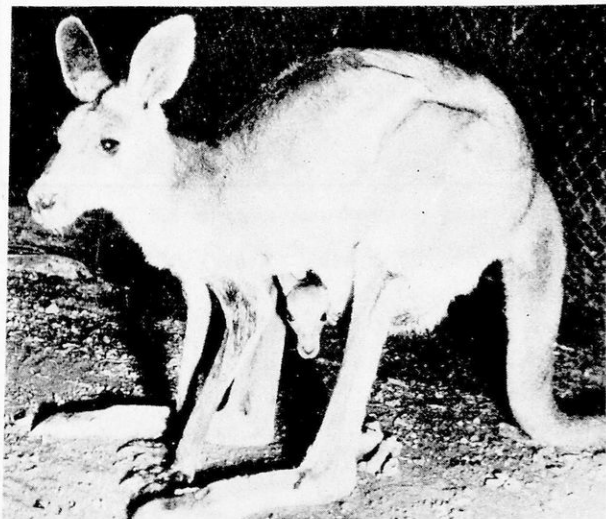
Κλίμα. Ἡ Αὐστραλία εἶναι ἀπὸ τὰς θερμότερας χώρας τῆς Γῆς καὶ αἱ θερμοκρασίαι τῶν 45° ἕως 48° Κ. ὑπὸ σκιάν εἶναι τι τὸ σύνθητος

κατά τὸ θέρος. Ἀρκεταὶ βροχαὶ πίπτουν μόνον εἰς τὰ βόρεια καὶ εἰς τὰ ἀνατολικά της. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς περιοχάς, ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ἀρκεταί, αὗται δὲν κατανέμονται κανονικῶς κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους, παρατενόμεναι δὲ ἀνομβρία καταστρέφουν πολλάκις τὰς ἐσοδεῖας. Ἀνὰ 8—11 ἔτη παρουσιάζονται περιοδικῶς παρατεταμέναι ξηρασίαι. Τότε ξηραίνεται ἡ γλῶτ, ἑκατομμύρια ζώων, τόσον κατοικιδίων ὅσον καὶ ἀγρίων, ἀποθνήσκουν ἀπὸ τὴν πείναν καὶ τὴν δίψαν, καταστρέφονται αἱ ἐσοδεῖαι καὶ διατηρεῖται πρᾶσινον μόνον ἐκεῖ, ὅπου εἶναι δυνατὰ αἱ ἀρδεύσεις. Τὰ περιοδικῶς ἐρχόμενα αὐτὰ ἔτη μὲ τὰς παρατεταμένας ἀνομβρίας λέγονται « ἔ τ η κ α τ ᾱ ρ α ς » ἀπὸ τοὺς Αὐστραλοὺς.

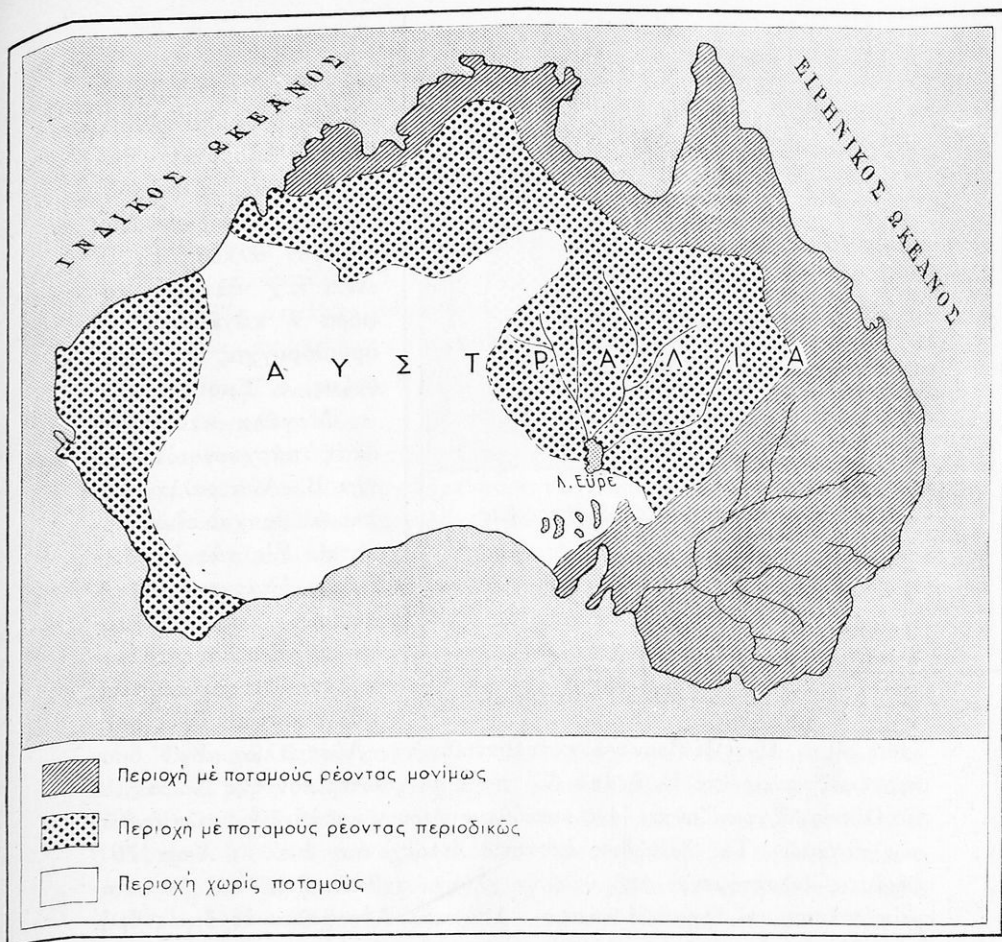
Ποταμοὶ καὶ λίμναι. Λόγω τῶν ὀλίγων βροχῶν δὲν ὑπάρχουν οὔτε πολλοὶ οὔτε μεγάλοι ποταμοί. Τοιοῦτοι ρέοντες καθ' ὅλον τὸ ἔτος ὑπάρχουν μόνον εἰς τὰ Β. καὶ τὰ Α. τῆς Αὐστραλίας (Χαρτ. 69). Ὁ σπουδαιότερος ἐκ τῶν ποταμῶν εἶναι ὁ **Μόρραιϋ** μὲ τὸν παραπόταμόν του **Ντάρλινγκ**. Πηγάζουν ἀπὸ τὰς Αὐστραλιανὰς Κορδιλλιέρας καὶ ἐκβάλλουν εἰς τὸν κόλπον τῆς Ἀδελαΐδος. Εἶναι πολὺτιμοι διὰ τὴν Αὐστραλίαν οἱ ποταμοὶ οὗτοι, διότι τὰ ὕδατά των χρησιμοποιοῦνται δι' ἀρ-

δεύσεις. Ἡ μοναδικὴ λίμνη εἶναι ἡ **Εὐρ**, εἰς τὴν ὁποῖαν ἐκβάλλουν ποταμοὶ περιοδικῶς ρέοντες.

Ἄγρια ζῶα καὶ βλάστησις. Εἰς τὴν Αὐστραλίαν ἀνευρίσκομεν, διατηρούμενα μέχρι σήμερον, μερικά ζῶα καὶ φυτὰ (π.χ. δένδροπτέρυδας), τὰ ὁποῖα ἔζων εἰς παλαιότερας γεωλογικὰς ἐποχάς. Διετηρήθησαν τὰ ζῶα ταῦτα εἰς τὴν Αὐστραλίαν, διότι αὕτη ἀποκοπείσα τῆς Ἀσίας ἀπεμονώθη ἀπὸ παλαισάτων ἐπο-

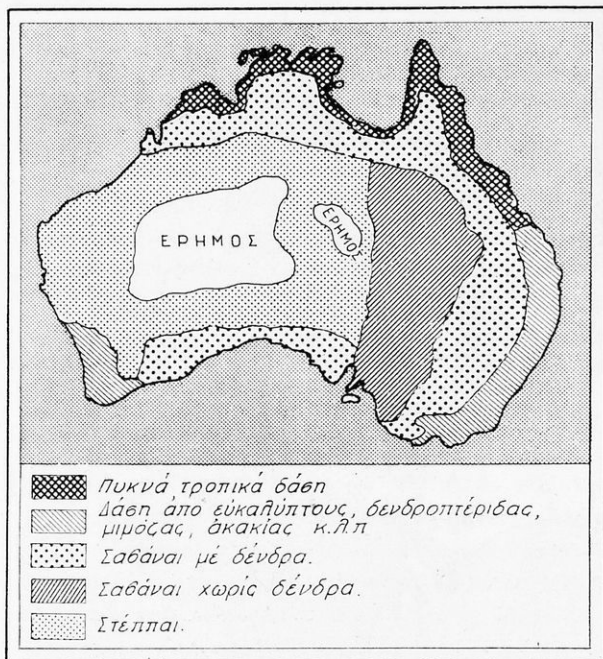

Καγκουρώ, ἀπὸ τὰ ἀτελέστερα τῶν θηλαστικῶν, συναντῶμενα μόνον εἰς τὴν Αὐστραλίαν.

Χαρτ. 69. Ποταμοί και λίμναι Αυστραλίας.

χών, δὲν ἀνεπτύχθησαν δὲ εἰς αὐτὴν τελειότερα θηλαστικά, ἰδίως σαρκοφάγα, ὥστε νὰ τὰ ἐξολοθρεύσουν, ὅπως συνέβη εἰς τὰς ἄλλας ἡπείρους, δεδομένου μάλιστα ὅτι εἶναι τὰ ζῶα ταῦτα ἀνίσχυρα καὶ ἀτελῶς ὀπλισμένα ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν των. Πράγματι, ἂν ἐξαίρεση κάνεις ἐν εἶδος ἀφώνου (μὴ δυναμένου δηλ. νὰ ὑλακτίσῃ) ἀγρίου κυνός, τοῦ λεγομένου **Ντίνγκο** καὶ μερικῶν τρωκτικῶν, κανὲν ἄλλο ζῷον ἀπὸ τὰ ἀνώτερα θηλαστικά δὲν ἀνευρέθη εἰς τὴν Αὐστράλιαν κατὰ τὴν ἀνακάλυψίν της. Ὅλα τὰ ζῶντα σήμερον εἰς τὴν Αὐστράλιαν κατοικίδια

Χαρτ. 70. Βλάστησις εις Αυστραλίαν.

λάκις 80 μ., είναι δένδρον χαρακτηριστικὸν τῆς Αὐστραλίας. Καθ' ὅσον προχωρεῖ κανεὶς ἀπὸ Β. ἢ ἀπὸ Α. πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Χώρας, αἱ εὐκάλυπτοι ἐξαφανίζονται, ἀνευρισκόμεναι μόνον κατὰ μῆκος τῶν ὀχθῶν τῶν ποταμῶν. Τὰς δασώδεις ἐκτάσεις διαδέχονται ἐκεῖ (Χαρτ. 70) ἐκτάσεις καλυπτόμεναι ἀπὸ ὑψηλὴν χλόην, σαβάνα δηλ. καὶ ἐν συνεχείᾳ στέππη καὶ ἔρημοι ἐκτάσεις. Ἀπὸ τὰς Αὐστραλιανὰς ὅμως ἐρήμους δὲν ἐλλείπει τελείως ἡ βλάστησις, διότι ὑπάρχουν εἰς αὐτάς ξηρόφιλα τινα φυτὰ καὶ ἀκανθοφόροι θάμνοι ἀντέχοντες εἰς τὴν ξηρασίαν. Ἡ ὑψηλὴ χλόη τῶν σαβανῶν, ξηρανομένη κατὰ τὸ θέρος, αὐταναφλέγεται ἐνίοτε λόγῳ τῆς ὑψηλῆς θερμοκρασίας, ἡ πυρκαϊὰ μεταδίδεται καὶ εἰς τὰ συνεχόμενα δάση καὶ καίονται πολλάκις μεγάλαι δασικαὶ ἐκτάσεις.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Κατὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Αὐστραλίας οὐδὲν φυτὸν καλλιεργούμενον εἰς αὐτὴν ἀνευρέθη. Οὐδὲν ἐπίσης ἀνευρέθη οἰκιακὸν ζῷον (εἰς τὴν Ἀμερικὴν οἱ Ἰνδιάνοι εἶχον ἀρκετὰ καλ-

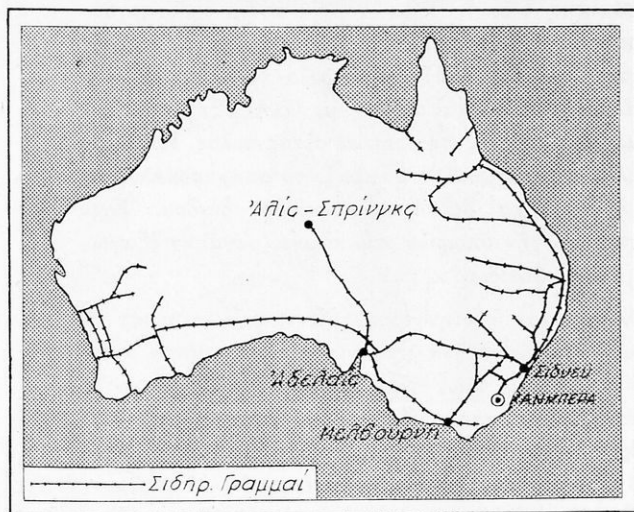
θηλαστικὰ μετεφέρθησαν ἐκεῖ ὑπὸ ἀποίκων. Εἰς τὴν Αὐστραλίαν διειρηθήθησαν ζῶα παράδοξα, μὴ ἀνευρισκόμενα σήμερον ἄλλου. Ταῦτα εἶναι π.χ. τὰ **μαρσιποφόρα** ἢ **καγκουρώ**, ὁ **ὄρνιθόρυγχος** ὁ **παράδοξος**, ὁ **Ἑμοῦ** κλπ.

Μεγάλα καὶ πυκνὰ δάση ὑπάρχουν μόνον εἰς τὴν Β. Αὐστραλίαν, ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ἀρκεταί. Εἰς τὰς Κορδιλιέρας ὑπάρχουν δάση, κυρίως ἀπὸ εὐκαλύπτους, ἀκακίας καὶ μιμόζας. Αἱ εὐκάλυπτοι, φθάνουσαι εἰς ὕψος πολ-

λιεργούμενα φυτά και οίκιακά ζώα). "Όλα τὰ εἰς αὐτὴν καλλιεργούμενα φυτά καὶ τὰ διατρεφόμενα ζῶα εἰσῆχθησαν ἔξωθεν. Ἐπὶ κεφαλῆς τῶν καλλιεργειῶν ἔρχεται ὁ σῖτος. Ἡ Αὐστραλία παράγει τὰ 4% τοῦ παγκοσμίως παραγομένου σίτου καὶ κάμνει μεγάλην ἐξαγωγὴν αὐτοῦ, διότι κατοικεῖται ἀραιῶς καὶ τῆς περισσεύει σῖτος πολὺς. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης καὶ τὰ ἄλλα δημητριακά, ὁ βάμβαξ, τὸ σακχαροκάλαμον, ὁ καπνός, ἡ ἄμπελος, ἡ ἐλαία καὶ διάφορα ὀπωροφόρα δένδρα. Ἐχει ἡ Αὐστραλία μεγάλην παραγωγὴν ὀπωρῶν καὶ κάμνει μεγάλην ἐξαγωγὴν μήλων, σταφυλῶν, ἐσπεριδοειδῶν κλπ. ».

Μεγάλην ἀνάπτυξιν ἔχει καὶ ἡ κτηνοτροφία, ἀντιπροσωπεύουσα τὸ 1/3 τοῦ ἐθνικοῦ πλούτου. Τὰ ἐξαγόμενα κτηνοτροφικὰ προϊόντα ἀντιπροσωπεύουν τὰ 60% τῆς ἀξίας ὅλων τῶν ἐξαγωγῶν. Ἐκτρέφονται κυρίως πρόβατα, ὑπολογιζόμενα κατὰ μέσον ὅρον ἐτησίως εἰς 120 ἑκατομ. καὶ κατὰ δεύτερον λόγον βοοειδῆ (περὶ τὰ 15 ἑκατομ.). Ἀνεπτυγμένα εἶναι καὶ ἡ πτηνοτροφία καὶ ἡ μελισσοτροφία. Ὑποφέρουν ὅμως τόσον ἡ γεωργία ὅσον καὶ ἡ κτηνοτροφία ἀπὸ τὰς ἀνομβρίας, ἰδίως τὰς περιοδικὰς τοιαύτας, (βλ. ἀνωτέρω) ὅποτε προξενοῦνται μεγάλαι καταστροφαί. Καταβάλλεται σήμερον προσπάθεια νὰ ἀποφευχθοῦν αἱ ἐκ τῶν ἀνομβριῶν καταστροφαὶ διὰ τῆς δημιουργίας τεχνητῶν λιμνῶν.

Ὅρυκτά. Βιομηχανία. Τὰ ὀρυκτὰ ἀφθονοῦν εἰς τὴν Αὐστραλίαν. Εἰς πολλὰ μέρη τῆς ὑπάρχει χρυσός, ἡ ἀνακάλυψις τοῦ ὁποίου (τὸ 1851) συνετέλεσε νὰ ἀνέλθῃ ὁ πληθυσμὸς τῆς Αὐστραλίας εἰς 1.145.000 κ. τὸ 1851 ἀπὸ 400.000 πού ἦτο τὸ 1850, διότι προσέτρεξαν εἰς αὐτὴν πολλοὶ χρυσοθῆραι. Ἐρχεται καὶ σήμερον ἡ Αὐστραλία τετάρτη εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν χρυσοῦ (μετὰ τὴν Νοτιοαφρικανικὴν Ἐνωσιν, τὸν Καναδᾶν καὶ τὰς Ἡν. Πολιτείας). Ἐχει ἐπίσης πολυτίμους λίθους, ἄργυρον, μόλυβδον, σίδηρον, κασσίτερον καὶ πλεῖστα ἄλλα μέταλλα καὶ ἄνθρακας. Ἐχει οὕτω ἡ Αὐστραλία ἀφθόνους τὰς πρώτας ὕλας ἀπὸ τὴν γεωργίαν, τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὸ ὑπέδαφός της. Διὰ τοῦτο ἔχει καὶ βιομηχανίαν ἀνεπτυγμένην. Ἡ βιομηχανικὴ παραγωγὴ ἀντιπροσωπεύει τὰ 37% τοῦ Ἐθνικοῦ πλούτου της. Εἰς τὴν πρώτην σειρὰν ἔρχονται αἱ βιομηχανίαι, αἱ χρησιμοποιοῦσαι πρώτας ὕλας προερχομένας ἀπὸ τὴν κτηνοτροφίαν, π.χ. αἱ βιομηχανίαι παραγωγῆς κατεψυγμένων κρεάτων, ἐκχειλίσματος κρέατος, κονσερβῶν, βουτύρου καὶ τυροῦ, ἡ βυρσοδεψία καὶ ἡ ἐριουργία. Τὸ Αὐστραλιανὸν ἔριον, προερχόμενον ἀπὸ πρόβατα

της φυλής (ράτσας) **μερινός**, θεωρείται το καλύτερον έριον, ή δέ Αυστραλία έρχεται πρώτη εις τόν κόσμον ως προς την παραγωγήν έριου. Άκολουθοῦν ή άλευροβιομηχανία, ή βαμβακουργία, οίνοποιτα, ζυθοποιτα, αί βιομηχανίαι παραγωγής σακχάρεως, καπνοῦ, χημικῶν προϊόντων και ή μεταλλουργία.

Χαρτ. 71. Σιδηροδρομικαί γραμμαί Αυστραλίας.

Ἡ **συγκοινωνία**

έχει αρκετήν ανάπτυξιν εις τὰ Ν. και ιδίως εις τὰ Α. της χώρας, όπου, διευκολύνεται από τούς ποταμούς Μώρραϊν και Ντάρλινγκ, πλωτούς εις αρκετόν μήκος των (Χαρτ. 71).

Έξάγει ή Αυστραλία κυρίως έρια, σίτον, μεταλλεύματα, χρυσόν, κρέατα, γαλακτοκομικά προϊόντα, δέρματα και όπώρας.

Πληθυσμός και κάτοικοι. Οί αυτόχθονες κάτοικοι της Αυστραλίας αποτελοῦν την κατωτέραν ζώσαν επί της Γης άνθρωπίνην φυλήν, ή όποία μάλιστα διατηρείται καθαρά, δέν έχει δηλ. ύποστῇ έπιμιξίν. Είναι τὰ κατώτερα ανθρώπινα δείγματα, τὰ συναντώμενα σήμεραν. Έχουν χρώμα τοῦ δέρματος μέλαν (πρός τὸ της σοκολάτας), πλατεῖς ρώθωνας, προεξέχοντα υπερόφρυα τόξα, άδυνάτους πόδας και πυκνόν τρίχωμα εις όλον των τὸ σῶμα. "Όσοι εκ τούτων δέν έχουν έλθει εις έπαφήν με τούς Λευκοῦς, ώστε νά εκπολιτισθοῦν όλίγον, περιφέρονται γυμνοί, ζοῦν εις σπήλαια ή εις πρωτογόνους καλύβας από κλάδους δένδρων. Τρώγουν ό,τι εὔρουν, άκόμη και σφάλιγκας, κάμπας και έντομά και αποζοῦν κυρίως από τὸ κυνήγιον, έχοντες ως μόνα όπλα των τόξα και βέλη. Απομένουν σήμεραν από όλους τούς Ιθαγενεῖς της Αυστραλίας περί τὰς 50.000 και διχρῶς ό άριθμός των έλαττοῦται.

Μολονότι τὸ χρώμα τοῦ δέρματός των εἶναι μέλαν, δὲν ἔχουν τὰ ἄλλα χαρακτηριστικά τῶν ἀνθρώπων τῆς Μαύρης φυλῆς (βλ. Ἀφρικὴν) καὶ διὰ τοῦτο παρὰ πολλῶν κατατάσσονται εἰς χωριστὴν φυλὴν.

Οἱ πρῶτοι Λευκοὶ κάτοικοι τῆς Αὐστραλίας ἦσαν 700 κατὰδικοί, ἀποσταλέντες ἐκεῖ ἐκ τῆς Ἀγγλίας τὸ 1788. Ἡ ἀποστολὴ καταδικῶν εἰς Αὐστραλίαν ἐσυνεχίσθη ἐπὶ ἀρκετὰ ἔτη καὶ οὕτω οἱ πρῶτοι ἄποικοί τῆς ἦσαν κατὰδικοι. Ἦρχισαν ὅμως σὺν τῷ χρόνῳ μεταβαίνοντες καὶ ἄποικοι, οἱ ὁποῖοι δὲν ἦσαν κατὰδικοι. Ἡ μεγάλη αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Αὐστραλίας ἤρχισε κυρίως ἀπὸ τοῦ 1851, ἀφ' ὅτου δηλ. ἀνεκαλύφθη εἰς τὴν Αὐστραλίαν χρυσός. Τὸ σύνολον τῶν κατοίκων τῆς Ὁμοσπονδου Δημοκρατίας τῆς Αὐστραλίας ἀνέρχεται εἰς 10.200.000 κ. Ἐξ αὐτοῦ φαίνεται ὅτι ἔχει μικρὰν πυκνότητα πληθυσμοῦ (1,2 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.) καὶ εἶναι ὅλη ἡ Ὠκεανία ἡ ἀραιοτέρου κατοικουμένη ἡπειρος· διὰ τοῦτο λέγεται καὶ « κενὴ ἡπειρος ». Τὰ 98% τῶν κατοίκων εἶναι Λευκοί, προσερχόμενοι ἐκ τῆς Εὐρώπης, μεταξὺ δὲ αὐτῶν καὶ ἀρκετοὶ Ἕλληνες (ὕπολογίζονται περὶ τὰς 25.000). Οἱ ὑπόλοιποι εἶναι Ἰθαγενεῖς καὶ Ἀσιᾶται. Σήμερον ἀπαγορεύεται ἡ μετανάστευσις ἐγχρώμων εἰς τὴν Αὐστραλίαν.

Αἱ σπουδαιότεραι πόλεις. Ἡ Αὐστραλία ἀποτελεῖται ἀπὸ 7 αὐτοδιοικουμένας πολιτείας καὶ ἐν Ὁμόσπονδον ἑδραφος, εὐρίσκόμενον ἐντὸς τῆς Πολιτείας « *Νέα Νότ. Οὐαλλία* ». Πρωτεύουσα τοῦτου καὶ ὁλοκλήρου τῆς Ὁμοσπονδου Δημοκρατίας εἶναι ἡ **Κανμπέρα** (44.000 κ.). Τὸ **Σίδνεϋ** (2.050.000 κ.) (Χαρτ. 72) εἶναι ἡ μεγαλύτερα πόλις τῆς Αὐστραλίας. Ἐχει θαυμάσιον λιμένα, καλὸν κλίμα καὶ πλουσίαν ἐνδοχώραν. Ὀλίγον βορειότερον τοῦ Σίδνεϋ εὐρίσκεται τὸ **Νιουκάστλ** (200.000 κ.) βιομηχανικὸν κέντρον καὶ λιμὴν ἐξαγωγῆς γαιανθράκων, διότι εὐρίσκεται πλησίον ἀνθρακούχου περιοχῆς. **Μελβούρνη** (1.800.000), ἐμπορικὸν κέντρον καὶ μέγας ἐξαγωγικὸς λιμὴν ἐρίου, κρεάτων καὶ γεωργικῶν προϊόντων. **Ἀδελαΐς** (560.000 κ.) βιομηχανικὴ πόλις καὶ λιμὴν. **Πέρθ** (400.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς Πολιτείας « *Λυτ. Αὐστραλία* ». **Μπριςμπαϊν** (560.000 κ.) λιμὴν ποτάμιος εἰς ἀπόστασιν 40 χιλιομ. ἀπὸ τῆς ἀκτῆς. **Ντάρβιν** (18.000 κ.).

Μίαν ἀπὸ τὰς 7 πολιτείας τῆς Αὐστραλίας ἀποτελεῖ ἡ νῆσος **Τασμανία**. Πρωτεύουσα αὐτῆς ἡ **Χόμπарт** (110.000 κ.).

Ἡ **Τασμανία** εἶναι νῆσος ὁρεινὴ μὲ ἀρκετὰ δάση, παράγει πολλὰς

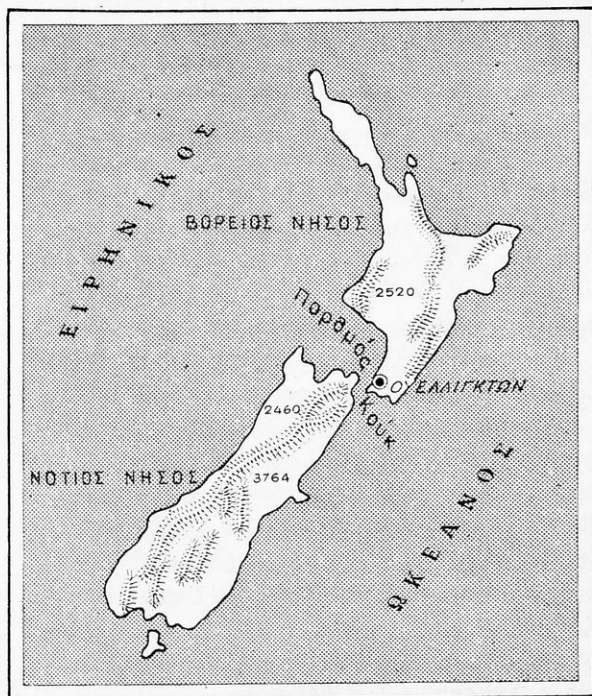
όπώρας και γεώμηλα, έχει δὲ καὶ ἀρκετὴν κτηνοτροφίαν, ἰδίως προβάτων. Κατοικεῖται ἀπὸ 350.000 κ. (ἑκτασίς 68.000 τετρ. χιλιομ.) ὅλοι δὲ οἱ κάτοικοι εἶναι Εὐρωπαῖοι, Βρεταννικῆς κατὰ τὸ πλεῖστον καταγωγῆς. Οἱ αὐτόχθονες κάτοικοι ἐξωλοθρεύθησαν ἀπὸ τὰς ἀσθενεῖς καὶ τὸ ἀλκοόλ, τὸ ὁποῖον εἰσήγαγον ἐκεῖ οἱ Εὐρωπαῖοι, ἣ ἐφονεύθησαν παρὰ τούτων. Ὁ τελευταῖος αὐτόχθων Τασμανὸς ἀπέθανε τὸ 1876.

Νέα Ζηλανδία

Ἡ **Νέα Ζηλανδία** εἶναι ἀνεξάρτητος Δημοκρατία, ἀνήκουσα εἰς τὴν Βρετ. Κοινοπολιτείαν. Ἔχει ἑκτασιν 268.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 2.400.000 (πυκνότης πληθ. 9) ἀποτελούμενον κατὰ 96% ἀπὸ Εὐρωπαίους ἀποίκους (κυρίως Βρεταννοὺς). Οἱ ὑπόλοιποι εἶναι αὐτό-

χθονες **Μαόρι**, ἀνήκοντες εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν, ἀλλὰ μὲ τὰ Μογγολικὰ χαρακτηριστικὰ μόλις διακρινόμενα. Εἶναι οἱ Μαόρι μία φυλὴ σωματικῶς ὥραία, ὑπερήφανος καὶ ἀγαπῶσα τὴν ἐλευθερίαν. Ἀντέστη γενναίως εἰς τοὺς Βρεταννοὺς ἀποίκους πρὶν καταβληθῇ ὑπ' αὐτῶν, πολλοὶ δὲ Μαόρι ἐφονεύθησαν.

Ἡ **Νέα Ζηλανδία** ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο μεγάλας καὶ ὀρεινὰς νήσους, χωριζομένας διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ **Κοὺκ** καὶ τινὰς ἄλλας μικροτέρας (νῆσοι Κερμαντέκ Δυτ. Σαμόαι, Ἀρχιπέλαγος τῶν νήσων τοῦ

Χαρτ. 72. Νέα Ζηλανδία.

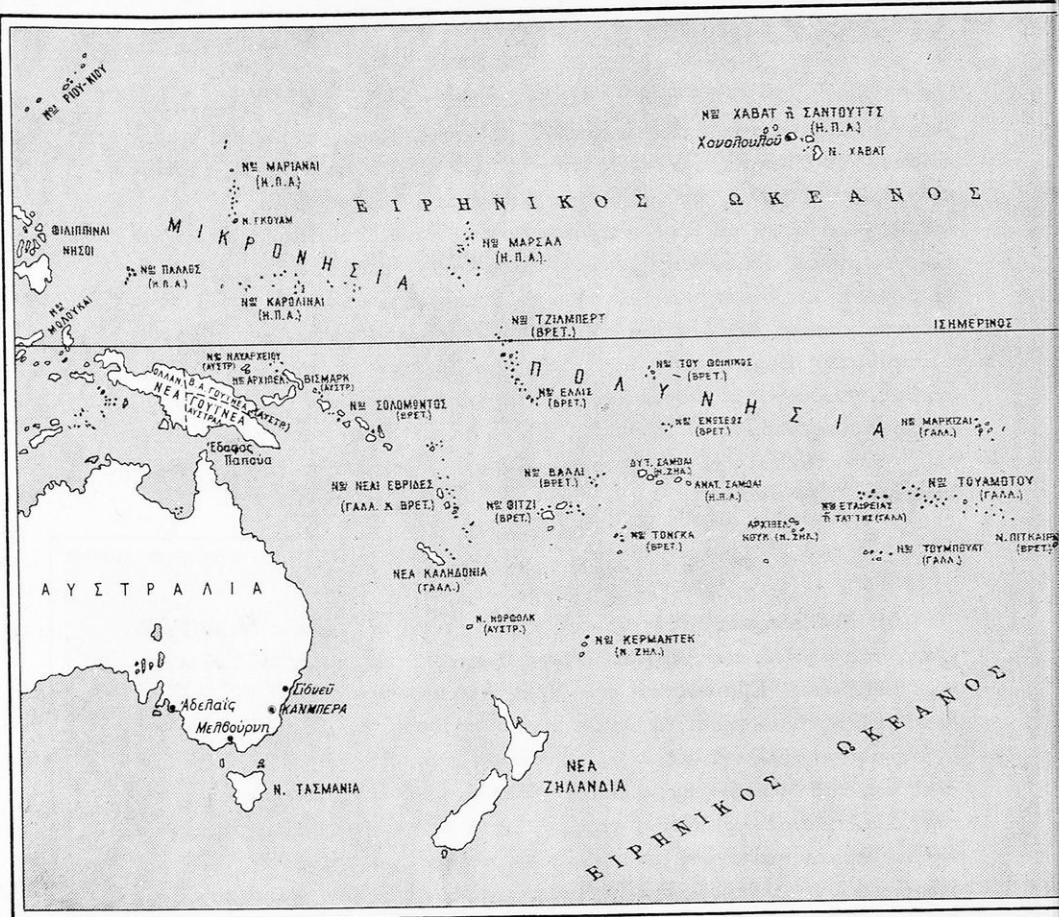
Κούκ, χαρτ. 72). Τὰ ὅρη τῆς εἶναι ἀρκετὰ ὑψηλὰ (3764 μ.) καὶ ὑπάρχουν ἀρκετὰ ἐνεργὰ καὶ ἐσβεσμένα ἡφαίστεια, θερμαὶ πηγαὶ καὶ θερμοπίδακες· οἱ σεισμοὶ εἶναι συχνότατοι. Αἱ βροχαὶ εἶναι ἀρκεταί, τὰ δάση πολλὰ καὶ μεγάλα καὶ αἱ ἄκται βαθύτατα διαμελισμένοι. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μὲ τὴν **κτηνοτροφίαν** κυρίως καὶ δευτερευόντως μὲ τὴν γεωργίαν. Τὰ ἐκτρεφόμενα πρόβατα ὑπολογίζονται εἰς 40 ἑκατ. καὶ τὰ βοοειδῆ εἰς 6 ἑκατομ., μεγάλα δὲ ἐκτάσεις εἶναι λειβάδια. Καλλιεργοῦνται κυρίως δημητριακά, ἄμπελοι καὶ ὀπωροφόρα δένδρα. Ὑπάρχει ἀνεπτυγμένη **βιομηχανία** κατεψυγμένων κρεάτων καὶ τοιούτων εἰς κονσέρβας, γάλακτος εἰς κυτία καὶ γενικῶς γαλακτοκομικῶν προϊόντων καὶ κατεργασίας δερμάτων. Γίνονται ἐξαγωγαὶ μεγάλων ποσοτήτων κρέατος, γαλακτοκομικῶν προϊόντων καὶ ἐρίου. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Οὐέλ-λιγκτον (140.000 κ.).

Μ ε λ α ν η σ ί α

Ἡ **Μελανησία** ἀποτελεῖται κυρίως ἀπὸ τὰς νήσους **Νέαν Γουϊνέαν**, τὰς νήσους τοῦ **Ἀρχιπελάγους Βίσμαρκ**, τὰς νήσους τοῦ **Σολομώντος**, τὰς **Νέας Ἑβρίδας** καὶ τὴν **Νέαν Καληδονίαν** (Χαρτ. 73). Εἶναι ὅλαι αἱ ἀνωτέρω νῆσοι τὰ ὑπολείμματα προὔπαρξάσης ἐκεῖ ἡπείρου καὶ ὅχι νῆσοι κοραλλιογενεῖς ἢ ἡφαιστειογενεῖς ὅπως εἶναι αἱ τῆς Πολυνησίας καὶ τῆς Μικρονησίας. Ἐπειδὴ ὅλαι αἱ ὡς ἄνω νῆσοι εὐρίσκονται εἰς τὴν Διακεκαυμένην ζώνην, περιβάλλονται δὲ καὶ ὑπὸ θαλάσσης, ἔχουν κλίμα θερμὸν καὶ ὑγρὸν μὲ πολλὰς βροχάς, τελείως ἀνθυγιεινὸν διὰ τοὺς Εὐρωπαίους, οἱ ὅποιοι, διὰ τὰ χαρακτηρισμοὺς τὸ κλίμα των, τὰς ὀνομάζουσι « αἱ νῆσοι ποῦ φονεύουσιν ».

Τὸ κλίμα εὐνοεῖ τὴν βλάστησιν καὶ αἱ νῆσοι αὗται καλύπτονται κατὰ μέγα μέρος ἀπὸ πυκνὰ δάση. Κατοικοῦνται ἀπὸ ἀνθρώπους τῆς Μαύρης φυλῆς (ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα Μελανησία), ἐκ τῶν ὁποίων οἱ κατοικοῦντες ἰδίως τὸ ἐσωτερικὸν τῶν νήσων εἶναι ἀπολίτιστοι, ἡμιἄγριοι, ἐπιιδιδόμενοι ἀκόμῃ καὶ σήμερον εἰς τὴν ἀνθρωποφαγίαν. Οἱ κατοικοῦντες τὴν **Νέαν Γουϊνέαν** λέγονται **Παποῦαι**, οἱ δὲ κατοικοῦντες τὴν **Ν. Καληδονίαν** **Κανάκοι**. Ὑπολογίζονται οἱ κάτοικοι ὅλων τῶν ὡς ἄνω νήσων περὶ τοὺς 1.500.000 καὶ ἡ ἑκτασίς περὶ τὰς 950.000 τετρ. χιλιομ.

Νέα Γουϊνέα. Εἶναι ἡ μεγαλύτερα νῆσος τῆς Μελανησίας, ἔχουσα ἑκτασιν 803.000 τετρ. χιλιομ. εἶναι ἡ δευτέρα εἰς μέγεθος, μετὰ τὴν Γροιν-

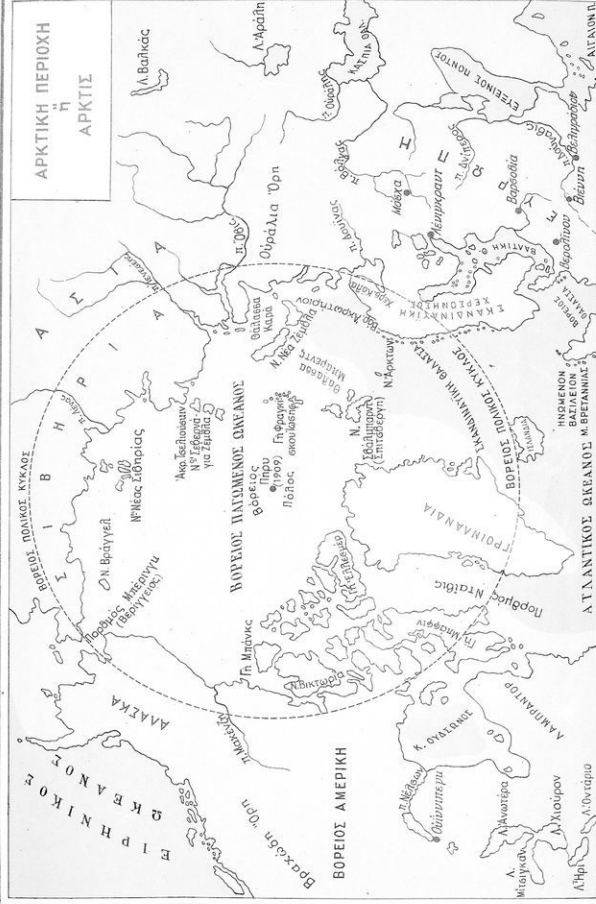

Χαρτ. 73. Μελανησία, Μικρονησία και Πολυνησία.

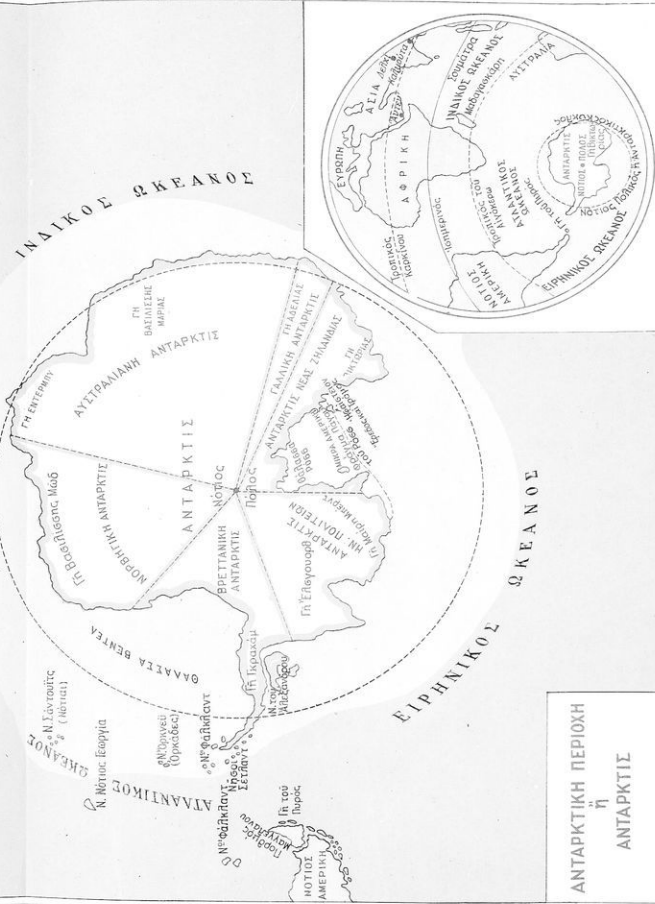
λανδιαν, νήσος τῇ Γῆς. Ἕχει ὑψηλὰ ὄρη (4000 μ.) πολλὰ ἐνεργὰ καὶ ἐσβεσμένα ἡφαίστεια καὶ μεγάλα καὶ πυκνὰ δάση, τὰ ὅποια εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς νήσου παραμένουν ἀκόμη καὶ σήμερον ἀνεξερευνήτα. Τὸ δυτικὸν ἥμισυ τῆς νήσου εἶναι Ὀλλανδικὴ ἀποικία, λεγομένη **Ὀλλανδικὴ Γουϊνέα** (Χαρτ. 73). Τὸ ἀνατολικὸν ἥμισυ λεγόμενον **ΒΑ. Γουϊνέα** ἢ ἔδαφος **Παπούα**, καθὼς καὶ αἱ πλησίον νῆσοι τοῦ **Ναυαρχείου**, ἀνήκει εἰς τὴν Αὐστραλίαν.

Αἱ νῆσοι τοῦ **Ἀρχιπελάγους Βίスマρκ** καὶ αἱ βορειότεραι ἐκ τῶν νήσων τοῦ **Σολομώντος**, συνολικῆς ἐκτάσεως 520.000 τετρ. χιλιομ. καὶ

ΑΡΚΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ
"Η
ΑΡΚΤΙΣ

ΑΝΤΑΡΚΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ
"ή
ΑΝΤΑΡΚΤΙΣ

πληθυσμοῦ 1.900.000 κ. (ἐκ τῶν ὁποίων 1.300.000 εἶναι Ἰθαγενεῖς Παποῦναι), ἀνήκουν εἰς τὴν Αὐστραλίαν, ἐνῶ αἱ ὑπόλοιποι, πλὴν τῶν Αὐστραλιανῶν, νῆσοι τοῦ Σολομῶντος, ἔχουσαι περὶ τὰς 340.000 κ. ἀνήκουν εἰς τὸ Ἡν. Βασίλειον.

Αἱ **Νέαι Ἐβρίδες** εἶναι περὶ τὰς 40 νῆσοι ἔχουσαι περὶ τὰς 54.000 κ. Αὐταὶ εἶναι ὑπὸ συγκυριαρχίαν τῆς Γαλλίας καὶ τοῦ Ἡν. Βασιλείου.

Ἡ **Νέα Καληδονία** ἔχουσα πληθυσμὸν 63.000 κ., ἐκ τῶν ὁποίων οἱ περισσότεροι Ἰθαγενεῖς, λεγόμενοι Κανάκοι, ἀνήκει εἰς τὴν Γαλλίαν.

Μικρονησία

Βορείως καὶ ΒΑ τῆς Μελανησίας καὶ πλησίον τοῦ Ἰσημερινοῦ εὐρίσκονται πλεόν τῶν 1000 νησιῖδες, κατὰ τὸ πλεῖστον κοραλλιογενεῖς ἀποτελοῦσαι τὴν **Μικρονησίαν**. Αὐταὶ εἶναι ἐκ Δ. πρὸς Α. (Χαρτ. 73): Τὰ Ἀρχιπελάγη **Παλάος, Καρολίναι, Μαριάνναι** (μεγαλυτέρα τῶν ὁποίων εἶναι ἡ νῆσος Γκουάμ), **Μάρσαλ**. Τὰ Ἀρχιπελάγη τῶν νήσων τούτων, ἔχοντα περὶ τοὺς 60.000 κ., ἀνήκουν εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας. Ἐκτὸς τούτων εἶναι καὶ τὸ Ἀρχιπέλαγος τῶν νήσων **Τζίλμπερτ** καὶ **Έλλης**, αἱ ὁποῖαι ἀνήκουν εἰς τὸ Ἡν. Βασίλειον καὶ ἔχουν 28.000 κ.

Πολυνησία

Ἡ **Πολυνησία** ἀποτελεῖται ἀπὸ πλῆθος ἡφαιστειογενῶν ἢ κοραλλιογενῶν νήσων, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται ἐγκατεσπαρμέναι εἰς τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανὸν καὶ εἰς μεγάλην ἀπόστασιν Α. καὶ ΝΑ. τῆς Μελανησίας (Χαρτ. 73). Αἱ νῆσοι τῆς Πολυνησίας εἶναι ἐκ Δ. πρὸς Α. :

Τὰ Ἀρχιπελάγη τῶν νήσων **Φίτζι, Βάλλι, Τόγκα, Ἐνώσεως καὶ Φοίνικος**. Ἀνήκουν τὰ Ἀρχιπελάγη αὐτὰ εἰς τὸ Ἡν. Βασίλειον. ἐκ τούτων δὲ τὸ Ἀρχιπέλαγος τῶν νήσων **Τόγκα** εἶναι βασίλειον (ὑπὸ βασίλισσαν) τελοῦν ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ Ἡν. Βασιλείου. Τὸ σύνολον τῶν κατοίκων ὅλων αὐτῶν τῶν νήσων, πολλοὶ ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι τελείως ἀκατοίκητοι, φθάνει τὰς 450.000.

Αἱ νῆσοι **Σαμόαι**, ἐκ τῶν ὁποίων αἱ δυτικαὶ ἀνήκουν εἰς τὴν

Νέαν Ζηλανδίαν (85.000) αἱ δὲ ἀνατολικαὶ εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας (20.000 κ.).

Τὸ Ἀρχιπέλαγος τῶν νήσων Κούκ, ἀνήκον εἰς τὴν Νέαν Ζηλανδίαν (περὶ τὰς 10.000 κ.).

Ἡ Γαλλικὴ Ὀκεανία, ἡ ὁποία ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ Ἀρχιπέλαγος τῶν νήσων : Ταϊτῆς ἢ Ἑταιρίας, τῶν ὁποίων σπουδαιότερα εἶναι ἡ νῆσος Ταϊτὴ (24.000 κ.), Τουμπουαΐ (περὶ τὰς 3.500 κ.) Τουαμοτοῦ (4500 κ.) καὶ τὸ Ἀρχιπέλαγος τῶν νήσων τῆς Μαρκησίας ἢ Μαρκίζων νήσων (2.800 κ.).

Ἡ νῆσος Πιτκαῖρν (150 κ.) ἀνήκουσα εἰς τὸ Ἡν. Βασίλειον.

Αἱ νῆσοι Χαβάϊ ἢ Σάντουιτς (βλέπε Ἡν. Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς) καὶ

Ἡ Νῆσος τοῦ Πάσχα, ἡ ἀνατολικωτέρα τῶν νήσων τῆς Πολυνησίας, ἀνήκουσα εἰς τὴν Χιλήν (βλ. Χιλήν). "Οἱ αἱ ὡς ἄνω νῆσοι, εὐρισκόμεναι εἰς τὴν Διακεκαυμένην ζώνην, ἔχουν κλίμα ὑγρὸν καὶ θερμόν. Παράγουν βανάνας, ἰνδοκάρυα, λαχανικά, ἀνανάδες, καφέν, σακχαροκάλαμον καὶ πολλὰ ὀπωρικά, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἐσπεριδοειδῆ. Οἱ κάτοικοι τῆς Πολυνησίας καὶ τῆς Μικρονησίας δὲν ἀνήκουν εἰς τὴν Μαύρην φυλὴν, ὅπως οἱ τοιοῦτοι τῆς Μελανησίας (Παποῦαι, Κανάκοι) ἀλλὰ εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν, ἔχουν ὅμως πολὺ ἐξησθενημένα τὰ μογγολικὰ χαρακτηριστικὰ καὶ σχεδὸν λευκὸν τὸ χρῶμα τοῦ δέρματος.

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΙΣ

Ἡ Ὀκεανία εἶναι ἡ μικροτέρα ἐκ τῶν ἡπείρων. Οἱ κάτοικοι τῆς Ὀμοσπόνδου Δημοκρατίας τῆς Αὐστραλίας καὶ τῆς Δημοκρατίας τῆς Ν. Ζηλαντίας εἶναι σχεδὸν ἐν τῇ ὁλότῃ των Λευκοί, μεταβάντες ἐκεῖ ὡς ἄποικοι ἐκ τῆς Εὐρώπης.

Οἱ ἰθαγενεῖς τῆς Αὐστραλίας εἶναι ἐλάχιστοι (περὶ τοὺς 50.000). Ἄν καὶ τὸ χρῶμα τοῦ δέρματός των εἶναι μέλαν, δὲν ὁμοιάζουν μὲ τοὺς Νέγρους τῆς Ἀφρικῆς καὶ παρὰ τινων κατατάσσονται εἰς χωριστὴν φυλὴν. Μαῦροι εἶναι καὶ οἱ Ἰθαγενεῖς κάτοικοι τῆς Μελανησίας καὶ τῆς Πολυνησίας, οἱ ὁποῖοι λέγονται Παποῦαι καὶ Κανάκοι καὶ ἀποτελοῦν τὸ σύνολον τοῦ πληθυσμοῦ τῶν νήσων τούτων. Οἱ κάτοικοι τῶν νήσων τῆς

Μικρονησίας ανήκουν εις την Κιτρίνην φυλήν, ἀλλ' ἔχουν τελείως ἐξησθενημένα τὰ μογγολικὰ χαρακτηριστικὰ καὶ τὸ δέρμα των εἶναι σχεδὸν λευκόν. Οἱ κατοικοῦντες τὴν Νέαν Ζηλανδίαν λέγονται **Μαόρι**. Οἱ εἰς τὰς νήσους αὐτὰς ζῶντες Λευκοί, ὡς ἄποικοι, εἶναι πολὺ ὀλίγοι, διότι δὲν ἀντέχουν εἰς τὸ θερμὸν καὶ ὑγρὸν κλίμα τῶν νήσων τούτων.

Αἱ νῆσοι τῆς Μελανησίας εἶναι τὰ ὑπολείμματα ὑπαρξάσης ἐκεῖ εἰς παλαιοτάτας ἐποχὰς ἡπείρου. Ἐκ τούτων ἡ Νέα Γουινέα εἶναι ἡ δευτέρα εἰς μέγεθος (μετὰ τὴν Γροινλανδίαν) νήσος τῆς Γῆς. Αἱ νῆσοι τῆς Μικρονησίας καὶ τῆς Πολυνησίας εἶναι ἡφαιστειογενεῖς ἢ κοραλλιογενεῖς καὶ γενικῶς μικραί. Ἐξαιρουμένης τῆς Αὐστραλίας (πλὴν τοῦ Β καὶ τοῦ Α. τμήματός της), εἰς ὅλας τὰς νήσους τῆς Ὠκεανίας τὸ κλίμα εἶναι θερμὸν (εὐρίσκονται αἱ περισσότεραι ἐπὶ τῇ πλησίον τοῦ Ἰσημερινοῦ) καὶ ὑγρὸν καὶ διὰ τοῦτο καλύπτονται ἀπὸ μεγάλα καὶ πυκνὰ δάση. Ταῦτα εἰς τὴν Ν. Γουινέαν εἶναι καὶ σήμερον ἀκόμη κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνεξερυνητά.

Π Ι Ν Α Ξ

Ἐμφαίνων τὰ διάφορα ἀνεξάρτητα καὶ μὴ κράτη τῆς Ὠκεανίας μετὰ τὴν ἑκτασίαν των, τὸν πληθυσμὸν των καὶ τὴν πυκνότητα τοῦ πληθυσμοῦ των.

Κ ρ ά τ η	Πληθυσμὸς	Ἑκτασις	Πυκνότης πληθ.
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ			
Αὐστραλία	10.200.000	7.704.159	1,2
Ν. Ζηλανδία	2.400.000	268.231	9
ΕΔΑΦΗ ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑΝ			
Αὐστραλίας			
Νῆσοι Κόκος	650	13	50
Ν. Νόρφολκ	1.000	35	29
ΒΔ. Γουινέα ἢ Παπούα	480.000	234.498	2
Γαλλίας			
Νέα Καληδονία	63.000	18.653	3
Διάφοροι νῆσοι ἤτοι, Νῆσοι Ταϊτῆς ἢ			
Ἑταιρίας, Μαρκησίας ἢ Μαρκίζας			
Τουαμότου & ἄλλαι μικρότεραι	69.000	3.998	17
Ἡνωμ. Βασιλείου			
Νῆσοι Σολομῶντος (Βρετ.)	113.000	29.785	3
Νῆσοι Φίτζι	390.000	18.234	19

Κ ρ ά τ η	Πληθυσμός	Έκτασις	Πυκνότης πληθ.
Νήσοι Τζάμπερτ	28.000	956	29
Ν. Πιτκαίρν	150	5	30
Νήσοι Τόνγκα	54.000	697	77
Ν. Ζηλανδίας			
Νήσοι Κούκ	16.000	259	62
Νίβα	5.000	259	19
Τοκελάου	2.000	10	200
Ήν. Πολ. Αμερικής			
Αμερικανικά Σαμόα	20.000	197	112
Γκουάμ	36.000	534	67
Χαβάι	600.000	16.600	36
ΕΔΑΦΗ ΥΠΟ ΚΗΔΕΜΟΝΙΑΝ			
Αυστραλίας			
Νέα Γουίνέα (τὸ Ν. καὶ τὸ ΝΑ. τμήμα της, αἱ νήσοι τοῦ Ἀρχιπελάγους Βίς- μαρκ, μέρος τῶν νήσων Σολομώντος)	1.900.000	520.870	4
Ήν. Πολ. Αμερικής			
Νήσοι Καρολίνας, Μαριάναι, Μάρσαλ	60.000	1.779	36
Ν. Ζηλανδίας			
Δ. Σαμόα	85.000	2.927	33
Συγκυριαρχία Γαλλ.—Ήνωμ. Βασι- λείου			
Νέαι Ἑβρίδες	54.000	14.763	2

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΙΣ ΚΑΙ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΓΗΣ

(εἰς στρογγυλοὺς ἀριθμοὺς κατὰ τὸ 1956)

	Έκτασις (τετ. χιλ.)	Πληθυσμός	Πυκνότης πληθ.
1) ΑΣΙΑ	44.000.000	1.680.000.000	38
2) ΑΜΕΡΙΚΗ	42.000.000	365.000.000	9
3) ΑΦΡΙΚΗ	30.000.000	249.000.000	8
4) ΩΚΕΑΝΙΑ	9.000.000	17.000.000	2
5) ΕΥΡΩΠΗ	10.440.000	600.080.000	58
ΣΥΝΟΛΟΝ	135.000.000	2.911.080.000	22

Ε. ΑΝΤΑΡΚΤΙΚΗ

Ἀνταρκτική λέγεται ἡ περὶ τὸν Ν. Πόλον περιοχὴ μέχρι τοῦ 66ου παραλλήλου. Εἶναι ξηρὰ περιβάλλουσα ἀσυμμέτρως τὸν Ν. Πόλον (*Ἔγχο. Χαρ. IX*). Ἡ ἑκτασίς της ὑπολογίζεται εἰς 13 — 14 ἑκατομμ. τετρ. χιλιομ. χωρὶς τοῦτο νὰ εἶναι βέβαιον, διότι σκεπάζεται ὅλη ἡ ἑκτασίς ἀπὸ παχὺ στρῶμα πάγου, ὃ ὁποῖος προεκτείνεται κατὰ πολλὰ χιλιόμετρα καὶ εἰς τὴν θάλασσαν, τὴν περιβάλλουσαν τὴν ξηράν. Ἀποτελεῖ τὴν ἑκτὴν ἡπειρον τῆς Γῆς. Ἡ Ἀνταρκτικὴ περιβάλλεται ἀπὸ ὅλας τὰς πλευράς της ὑπὸ τῶν νοτίων τμημάτων τοῦ Ἰνδικοῦ, Εἰρηνικοῦ καὶ Ἀτλαντικοῦ Ὤκεανοῦ, ἀπὸ θάλασσαν δηλαδὴ ἣτις λέγεται καὶ **Νότιος Παγωμένος Ὤκεανός**. Τὸ στρῶμα τοῦ πάγου ἀκολουθεῖ τὰς ἀνωμαλίας τοῦ ἐδάφους καὶ εἶναι ζήτημα ἂν ἀπὸ ὅλην τὴν ἑκτασιν αὐτὴν μόλις 260.000 τετρ. χιλιομ. ἐλευθεροῦνται τῶν πάγων, καὶ ταῦτα μικρὸν μόνον χρονικὸν διάστημα κατ' ἔτος. Ὅλη ἡ ἄλλη ἑκτασίς καλύπτεται διαρκῶς ἀπὸ πάγους, οἱ ὁποῖοι προχωροῦν καὶ ἐντὸς τῆς θαλάσσης. Ἀπὸ τούτους ἀποκόπτονται πολλὰκις μεγάλα τεμάχια, τὰ λεγόμενα **παγόβουνα**, τὰ ὁποῖα παρασύρονται πρὸς βορρᾶν ὑπὸ τῶν θαλασσίων ρευμάτων καὶ γίνονται θανάσιμοι παγίδες διὰ τὰ πλοῖα, τὰ πλέοντα εἰς τὰ νοτιώτερα μέρη τῶν νοτίων θαλασσῶν.

Καίτοι ἡ Ἀνταρκτικὴ μένει κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνεξερεύνητος καὶ ἄγνωστος, φαίνεται ὅτι εἶναι ἓν ὁροπέδιον μέσου ὕψους 2.000 μ., τὸ ὁποῖον ἔχει ἀρκετὰ ὑψηλὰ ὄρη (ἄνω τῶν 4500 μ. ὕψους). Εἰς δύο μέρη τῆς Ἀνταρκτικῆς ἡ θάλασσα προχωρεῖ ἀρκετὰ βαθέως ἐντὸς τῆς ξηρᾶς καὶ σχηματίζει δύο μεγάλους κόλπους ἢ θαλάσσας, τὴν θάλασσαν τοῦ **Οὐέντελ** καὶ τὴν θάλασσαν τοῦ **Ρός**. Εἰς τὴν δευτέραν οἱ πάγοι προχωροῦν βαθέως ἐντὸς αὐτῆς, σχηματίζοντες εἰς τὸ ἄκρον της ἓν τεράστιον φράγμα πάγων, τὸ **φράγμα πάγων τοῦ Ρός**, τὸ ὕψος τοῦ ὁποῖου ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, φθάνει τὰ 84 μ. καὶ ὑψοῦται καθέτως ὡς τοῖχος ἀνυπερβλήτος, ἐμποδίζων τὴν περαιτέρω πορείαν. Εἰς τὴν αὐτὴν θάλασσαν εὐρίσκεται ἡ νῆσος **Ρός** καὶ ἐπὶ ταύτης τὸ ἐνεργὸν ἡφαίστειον **Ἐρεβος** (3999 μ.) καὶ τὸ ἐσβεσμένον **Τρόμος** (3278 μ.).

Εἰς τὰ διάφορα τμήματα τῆς Ἀνταρκτικῆς ἔχουν δοθῇ διάφορα ὀνόματα, εἴτε τῶν ἐξερευνητῶν, οἱ ὁποῖοι πρῶτοι τὰ ἀνεκάλυψαν, εἴτε διαφόρων βασιλέων ἢ προσωπικοτήτων. Οὕτω ἔχομεν τὴν *Γῆν Γκοράχμ*,

τὴν Γῆν Ἑλσγούροθ, τὴν Θάλασσαν τοῦ Ρός, τοῦ Ουέντελ, τὴν Γῆν τῆς Βικτωρίας, τῆς Ἀδελίας, τῆς Βασιλίσσης Μώδ κλπ. (Ἑγγρ. Χαρτ. ΙΧ). Οὐσιαστικῶς ἡ Ἀνταρκτικὴ εἰς οὐδένᾳ ἀνήκει καὶ μέχρι πρό τινων ἐτῶν οὐδεὶς ἐνδιαφέρετο σοβαρῶς δι' αὐτήν, διότι εἶναι ἀκατοίκητος καὶ οὐδὲν ἐνδιαφέρον παρουσιάζεν ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως· καλύπτεται ἄλλωστε διαρκῶς ἀπὸ παχὺ στρώμα πάγου. Αἱ σημεριναὶ ὅμως κατακτήσεις τῆς ἐπιστήμης, αἱ ὁποῖαι καθιστοῦν δυνατὴν τὴν τῆξιν τοῦ καλύπτοντος τὴν Ἀνταρκτικὴν πάγου καὶ κυρίως ἡ στρατηγικὴ τῆς σημασίας, ἐπειδὴ εὐρίσκειται πολὺ πλησίον τῆς Ἀμερικῆς, συνετέλεσαν, ὥστε νὰ αὐξηθῇ τὸ δι' αὐτὴν ἐνδιαφέρον καὶ νὰ τὴν διεκδικοῦν ὅλοι οἱ Ἰσχυροὶ τῆς Γῆς. Σήμερον ἡ Ἀνταρκτικὴ ἔχει ὑποδιαιρεθῇ εἰς τομεῖς, ἀναλόγως τῆς ἐθνικότητος τῶν ἐξερευνητῶν οἱ ὅποιοι ἀνεκάλυψαν καὶ μετέβησαν πρῶτοι εἰς τὰ διάφορα μέρη τῆς. Ἐχομεν οὕτω τὸν Νορβηγικὸν τομέα, τὸν Αὐστραλιανόν, τὸν Γαλλικόν, τῆς Νέας Ζηλανδίας, τῶν Ἡν. Πολιτειῶν, διεκδικοῦν δὲ ἐδάφη καὶ αἱ πλησίον τῆς Ἀνταρκτικῆς Χιλὴ καὶ Ἀργεντινὴ. Ἡ Σοβ. Ἐνώσις ὕψωσεν ἐσχάτως τὴν Σημαίαν τῆς εἰς περιοχὴν τῆς

Ἐν τμήμῳ τῆς Ἀνταρκτικῆς καὶ ἡ γύρω τοῦ παγωμένη θαλάσσης με παγοθραυστικά πλοῖα διασχίζοντα αὐτήν, κατὰ τὸ « διεθνὲς γεωφυσικὸν ἔτος » 1957 - 58.

Πιγκουίνοι εις τὴν Ἀνταρκτικὴν.

Ἀνταρκτικῆς, τὴν ὁποίαν ἡ Μεγάλη Βρεταννία θεωρεῖ ἀνήκουσαν εἰς αὐτὴν (*Ἐγχο. Χαρτ. IX*).

Ἀνακάλυψις τῆς Ἀνταρκτικῆς. Κατάκτησις τοῦ Ν. Πόλου.

Ὁ ἄνθρωπος ἐστράφη πρῶτον πρὸς βορρᾶν, δηλ. τὴν Ἀρκτικὴν καὶ πολὺ ἀργότερον πρὸς νότον, διὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Ἀνταρκτικῆς καὶ τὴν κατάκτησιν τοῦ Ν. Πόλου. Ὁ πρῶτος, ὁ ὁποῖος ἀντίκρουσε τὴν Γῆν τῆς Ἀνταρκτικῆς, ἦτο ὁ **Μπίσκοε** (Ἀγγλος), ὁ ὁποῖος ἔφθασε πλησίον τῶν ΒΔ. ἀκτῶν τῆς καὶ τὰς ὠνόμασε Γῆν Ἐντερμπυ (1832).

Τὸ 1838 Ἀμερικανικὴ ἀποστολὴ ὑπὸ τὸν **Οὐίλκες** παρέπλευσε τὰς ΒΑ. ἀκτὰς τῆς. Τὸ 1840 ὁ Γάλλος **Ντ' Ὑρβίλ** ἀνεκάλυψε τὴν Γῆν τῆς Ἀδελίας. Τὸ 1841 ὁ Ἀγγλος **Ρὸς** ἀνεκάλυψε τὴν Γῆν τῆς Βικτωρίας, τὴν θάλασσαν **Ρὸς**, τὸ ἐνεργὸν ἡφαίστειον Ἐρεβος καὶ τὸ ἐσβεσμένον τοιοῦτον Τρόμος. Νορβηγικὴ ἀποστολὴ, ὑπὸ τὸν **Ἀμοῦνδсен**, ἔφθασε μετὰ τὸ πλοῖον « Φράμ » εἰς τὴν θάλασσαν τοῦ **Ρὸς** τὸ 1911. Ἐκεῖθεν ὁ Ἀμοῦνδсен μετὰ 4 συντρόφους του ἐξεκίνησαν τὴν 20ὴν Φεβρουαρίου τοῦ 1911 διὰ τὸν Ν. Πόλον, εἰς τὸν ὁποῖον ἔφθασε (κατακτῆσας πρῶτος τὸν Ν. Πόλον) τὴν 14ην Δεκεμβρίου. Ὁ Ἀγγλος **Σκῳτ** μετὰ 4 συντρόφους του ἔφθασε καὶ αὐτὸς εἰς τὸν Ν. Πόλον δεύτερος τὴν 18ην Ἰανουαρίου τοῦ 1912 (κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν ἀπωλέσθη μετὰ τῶν συντρόφων του). Ὁ πλοίαρχος **Μπέρντ** (Ἦν. Πολιτεῖαι) ἐγκαταστήσας μόνιμον βάσιν εἰς τὴν λεγομένην **Μικρὰν Ἀμερικὴν** τῆς Ἀνταρκτικῆς, ἐπέταξεν ἐκεῖθεν μετὰ ἀεροπλάνον καὶ ὑπερέπτη τοῦ Ν. Πόλου τὴν 29ην Νοεμβρίου τοῦ 1928.

Πολλὰ ἄλλα ἀποστολαὶ μετέβησαν μετὰ τὸ 1928 εἰς Ἀνταρκτικὴν καὶ μετὰ τὴν βοήθειαν ἰδίως ἀεροπλάνων ἐχαρτογράφησαν μεγάλας ἐκτάσεις τῆς. Ἡ σημαντικωτέρα καὶ μετὰ περισσότερα ἀποτελέσματα ἀπο-

στολή ήτο ή τών 'Ην. Πολιτειών υπό τόν ναύαρχον Μπέρντ (είχε γίνει έν τῷ μεταξύ από πλοίαρχος ναύαρχος, απέθανε δέ τόν Μάρτιον τοῦ 1957). ή όποία απέτελείτο από 12 πλοία (μεταξύ τών όποίων καί έν αεροπλανοφόρον) καί 4000 άνδρας (1947). 'Η άποστολή αὐτῇ ἐξερέυνησε μεγάλας περιοχάς, τάς έχαρτογράφησεν, άνεκάλυψε δέ πολλά νέα ὄρη. 'Η μεγαλυτέρα ὁμως προσπάθεια διά τήν ἐξερέυνησιν τῆς 'Ανταρκτικῆς κατεβλήθη ἐπ' ευκαιρίᾳ τοῦ λεγομένου « **Διεθνούς Γεωφυσικοῦ Έτους** » ('Ιούλιος 1957 μέχρι τέλους Δ/βρίου 1958) από τών ἄρχων τοῦ όποίου ἤρχισεν ἐξερέυνησις τῆς 'Ανταρκτικῆς μέ τήν συμμετοχήν ἐξερευνητικῶν άποστολῶν 25 κρατῶν. Μεταξύ τών άποστολῶν τούτων ἦτο καί μία Βρεταννική καί τῆς Ν. Ζηλανδίας, εἰς τήν όποίαν συμμετείχε καί ὁ κατακτητής τοῦ 'Εβερест Νεοζηλανδός **Χίλλαρν**. Οὗτος μαζί μέ 4 ἄλλους Νεοζηλανδούς, ἐκκινήσας από τήν βάσιν Σκώτ, εὑρισκομένην εἰς τήν Γῆν τῆς Βικτωρίας, ἔφθασε τρίτος, μετά τοῦς 'Αμούνδσεν καί Σκώτ, εἰς τόν Ν. Πόλον τήν 3ην 'Ιανουαρίου τοῦ 1958. 'Εν συνεχείᾳ τήν 21ην τοῦ αὐτοῦ μηνός ἔφθασε εἰς τόν Ν. Πόλον καί ὁ εἰς τήν αὐτήν άποστολήν ἀνήκων 'Αγγλος **Φούκς** μετά τών 11 συντρόφων του.

'**Η ζωή εἰς τήν 'Ανταρκτικήν.** 'Εκ τών φυτῶν άνευρέθησαν κατὰ τό θέρος εἰς τήν 'Ανταρκτικήν, εἰς τινα τμήματά της, τὰ όποία ἀπαλλάσσονται τελείως τῶν πάγων ἐπί τι χρονικόν διάστημα, βρύα καί λειχῆνες (Τούνδρα). 'Εκ τῶν ζώων οὐδέν χερσαῖον τοιοῦτον ὑπάρχει εἰς τήν 'Ανταρκτικήν. 'Υπάρχουν ὁμως ἄφθονα θαλάσσια ζῶα, π.χ. φῶκαι, ράλαινα, διάφορα εἶδη θαλασσίων πτηνῶν καί ἰδίως ἀφθονώτατα τὰ διάφορα εἶδη τῶν **πιγκουίνων**. Οὗτοι ἔχουν προσαρμοσθῇ τελείως εἰς τήν θαλασσίαν ζωήν καί συναντῶνται κατὰ χιλιάδας εἰς μερικάς περιοχάς τῆς 'Ανταρκτικῆς.

Α Ρ Κ Τ Ι Κ Η

'**Αρκτική** ὀνομάζεται ὁλόκληρος ή περί τόν Βόρειον Πόλον περιοχή μέχρι τοῦ 66ου παραλλήλου. Εἶναι θάλασσα (14.352.000 τετρ. χιλιομ.) περιβαλλομένη υπό τῆς Εὐρασίας, τῆς 'Αμερικῆς καί τῶν εἰς τὰ Β. τῆς 'Αμερικανικῆς ἡπείρου νήσων. Λέγεται **Βόρειος Παγωμένος Ὑκεανός**. Ξηρά ἀνήκουσα εἰς τήν 'Αρκτικήν εἶναι : Τὰ βορειότερα τμήματα τῆς Εὐρασίας καί τῆς 'Αμερικῆς, αἱ εἰς τὰ βόρεια τοῦ Καναδᾶ

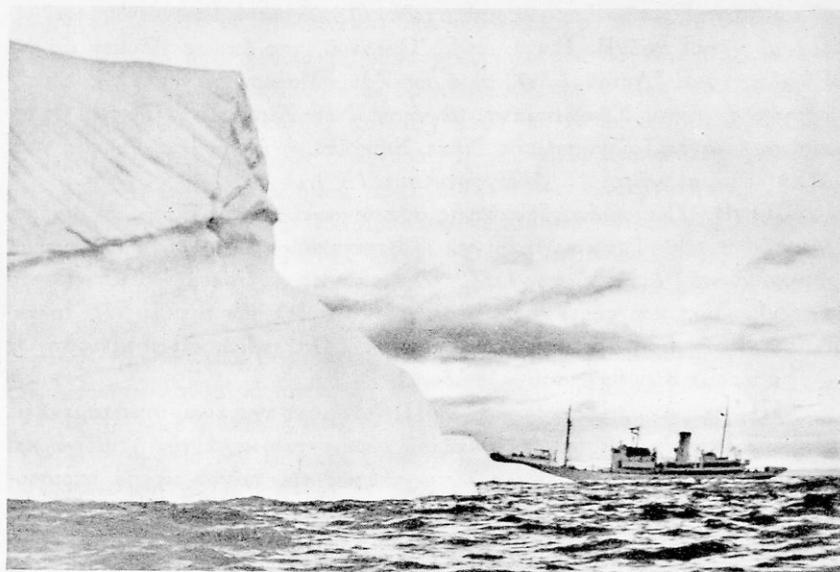
νήσοι, μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ σχεδὸν ὁλόκληρος ἡ Γροινλανδία, καὶ τέλος αἱ νήσοι τοῦ Β. Παγωμένου Ὠκεανοῦ, τὰς ὁποίας εἶδομεν εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀσίαν. (δηλ. ἡ νήσος Ζάν - Μάγιεν, αἱ νήσοι τῆς Σπιτς-βέργης ἢ νήσοι Σβάλμπραντ, αἱ νήσοι Νέα Ζέμβλα, ἡ Γῆ τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ, αἱ νήσοι τῆς Νέας Σιβηρίας, ἡ νήσος Βράγγελ καὶ τινες ἄλλαι μικραὶ νήσοι) ("Εγγρ. Χαρτ. IX).

Ὁ Β. Παγωμένος Ὠκεανὸς συγκοινωνεῖ μὲ τὸν Εἰρηνικὸν διὰ τοῦ στενοῦ πορθμοῦ τοῦ Μπέρινγκ (Βεριγγείου). Μὲ τὸν Ἀτλαντικὸν συγκοινωνεῖ διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Νταϊήβις, εὐρισκομένου μεταξύ τῆς Γροινλανδίας καὶ τῆς Γῆς τοῦ Μπάφιν καὶ διὰ τῶν μεταξύ τῆς Ἰσλανδίας καὶ τῆς Γροινλανδίας ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς Ἰσλανδίας καὶ τῆς Νορβηγίας ἀφ' ἑτέρου, δύο θαλασσίων διόδων.

Ἡ Ἀρκτική, εἰς τὰ περὶ τὸν Β. Πόλον μέρη της, εἶναι σκεπασμένη με στρώμα πάγου, τὰ ὅρια τοῦ ὁποίου εὐρύνονται κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ περιορίζονται κατὰ τὸ θέρος λόγω τήξεως τοῦ πάγου εἰς τὰ περισσότερον ἀπέχοντα τοῦ Β. Πόλου τμήματά του. Σήμερον μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀεροπορίας ἡ Ἀρκτική ἐγίνε τελείως γνωστὴ εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ ἡ εἰς αὐτὴν μετὰβασις σήμερον εἶναι εὐκολος. Ἐχρειάσθησαν ὅμως κατὰ τὸ παρελθόν, ὅτε τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας δὲν ἦσαν ὅσον σήμερον ἀνεπτυγμένα, μέγιστα προσπάθειαι διὰ νὰ φθάσῃ ὁ ἄνθρωπος μέχρι τοῦ Β. Πόλου.

Ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι πρῶτοι ἐπροχώρησαν πρὸς Β. εἶναι : Ὁ **Κάμποτ** ("Αγγλος) . Ἐφθασε τὸ 1517 μέχρι τῆς εἰσόδου τοῦ κόλπου τοῦ Οὐδσωνος, τὸν ὁποῖον ἀνεκάλυψε τὸ 1610 ὁ **Οὐδσων** ("Αγγλος). Ὁ **Νταϊήβις** ("Αγγλος) ἔφθασε τὸ 1587 μέχρι τοῦ Πορθμοῦ, τοῦ σχηματιζομένου μεταξύ τῆς Γροινλανδίας καὶ τῆς Γῆς τοῦ Μπάφιν καὶ λαβόντος τὸ ὄνομα τοῦ ἐξερευνητοῦ τούτου. Ὁ **Μπάρεντς** (Ὁλλανδός) ἔφθασε τὸ 1594 μέχρι τοῦ παραλλήλου τῶν 78° Β. πλάτους (εἰς τὸν αὐτὸν δὲ παράλληλον ἔφθασε τὸ 1616 καὶ ὁ Μπάφιν, "Αγγλος). Ὁ **Μπέρινγκ** (Δανός) ἔφθασε τὸ 1728 μέχρι τοῦ ὁμωνύμου πορθμοῦ καὶ ὁ **Παίρρυ** ("Αγγλος), φθάσας μέχρι τοῦ παραλλήλου τῶν 82° καὶ 45' βορ. πλάτους τὸ 1827.

Ἀπὸ τοῦ 1850 ἐπολλαπλασιάσθησαν αἱ προσπάθειαι νὰ προχωρήσῃ ὁ ἄνθρωπος ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον πρὸς βορρᾶν, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ κυρίως ὅπως κατακτηθῇ ὁ Β. Πόλος τῆς Γῆς. Μεταξὺ αὐτῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπεχείρησαν νὰ φθάσουν εἰς τὸν Β. Πόλον, ἀναφέρομεν τὸν **Πῆρυ** (Ἦν.

Ἐν παγόβουνον εἰς τὸν βόρειον Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν.

Πολιτεῖαι), ὅστις τὸ 1898 ἔφθασε μέχρι τοῦ παραλλήλου τῶν 83⁰ καὶ 50' καὶ συνεχίζων τὴν προσπάθειάν του ἀργότερον κατώρθωσε, τὴν 6ην Ἀπριλίου τοῦ 1909, νὰ φθάσῃ πρῶτος αὐτός, εἰς τὸν Β. Πόλον. Πολλοὶ ἄλλοι, ὅπως ὁ Νορβηγὸς Ἀμοῦνδσεν, ὁ Δανὸς Ρασμουσεν κλπ. ἐπεχείρησαν, χωρὶς νὰ τὸ ἐπιτύχουν, νὰ φθάσουν μέχρι τοῦ Β. Πόλου, μέχρις ὅτου ὁ Μπέρντ ('Ἡν. Πολιτεῖαι), ἀναχωρήσας ἐκ τῆς Σπιτζβέργης δι' ἀεροπλάνου, ἔφθασε καὶ ὑπερέπτη τοῦ Β. Πόλου, ἐπιστρέψας εἰς Σπιτζβέργην χωρὶς διακοπὴν. Ἐκτοτε πλεῖστοι (μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ Ἰταλὸς Νόμπιλε καὶ ὁ ἐκ τῶν Ἡν. Πολιτειῶν Οὐῖλκις, δι' ἀεροπλάνου, καὶ οἱ Γερμανοὶ Σβέρντουρπ καὶ Ἐκκενερ δι' ἀεροπλάνου) ὑπερέπτησαν τοῦ Β. Πόλου. Σήμερον μὲ τὰς προσόδους τῆς ἀεροπορίας ἢ εἰς αὐτὸν μετάβασις εἶναι εὐχερὴς.

Ἡ Ἀρκτική περιοχὴ εἶναι χωρὶς οἰκονομικὴν σημασίαν. Αἱ εἰς αὐτὴν ἀνήκουσαι νῆσοι, καλυπτόμεναι σχεδὸν καθ' ὅλον τὸ ἔτος ὑπὸ χιόνων, εἶναι σχεδὸν ἐν τῇ ὁλότητί των (ἐξαιρουμένων τῶν νήσων τῆς Σπιτζβέργης καὶ τῆς νήσου Ζάν — Μάριεν) ἀκατοίκητοι. Εἰς τὰ ἡπειρωτικὰ τμήματα τῆς Ἀρκτικῆς παρουσιάζεται κατὰ τοὺς 2 — 3 μῆνας τοῦ

έτους, ότε ή Γῆ έλευθεροῦται τῶν πάγων, ποιά τις βλάστησις από βρύα καί λειχήνας (Τούνδρα), με τούς όποιους διατρέφονται οί λευκοί λαγωοί καί οί Τάρανδοι, τά μοναδικά εκεί ζῶντα φυτοφάγα ζῷα. Πλήν τούτων ὑπάρχουν οί πολικοί κύνες, χρησιμοποιούμενοι ως ζῷα έλξεως έλκύνθρων, λευκαί άλώπεκες, άρκτοι, άφθονα πτηνά καί θαλάσσια ζῷα, μεταξύ τῶν όποιων καί φάλαιναι, θαλάσσιοι έλέφαντες καί φῶκαι. Οί εἰς τās περιοχάς αὐτάς ζῶντες (Έσκιμῶι, Σαμογιένται, Λάπωνες κλπ.) αποζοῦν κυρίως εκ τῆς άλιείας.

Άλλ' αν δέν έχη σημασίαν ή Άρκτική από οικονομικῆς απόψεως, απέκτησεν έσχάτως σημασίαν, διότι με την ὑπεράνω αὐτῆς διέλευσιν τῶν αεροπλάνων συντομεύεται κατά πολὺ ή απόστασις από τῆς Εὐρασίας πρὸς τήν Άμερικήν.

Μεγίστης σημασίας εἶναι τὸ κατόρθωμα τοῦ ατομικοῦ ὑποβρυχίου (κινουμένου με ατομικὴν ἐνέργειαν) τῶν 'Ην. Πολιτειῶν τῆς Άμερικῆς « Ναυτίλου », τὸ όποῖον πρῶτον κατώρθωσε νά διέλθῃ ὑπὸ τούς πάγους τοῦ Βορ. Παγωμένου ή Άρκτικοῦ Ὠκεανοῦ. Ὁ « Ναυτίλος » κατεδύθη ὑπὸ τούς πάγους, αφοῦ διῆλθε διὰ τοῦ Βεριγγείου πορθμοῦ, καί διανύσας κάτωθι τούτων απόστασιν 1830 μιλίων ἐντὸς 96 ὥρῶν, ἀνῆλθεν εἰς τήν ἐπιφάνειαν πέρα τοῦ βορείου τμήματος τῆς Γροινλαντίας ὅπου ή θάλασσα ἦτο ἀπηλλαγμένη πάγων (Έγκρ. Χαρτ. ΙΧ). Συνέδεσεν οὕτω ὁ « Ναυτίλος » τὸν Εἰρηνικὸν με τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν δι' ὁδοῦ ὑποθαλασσίας. Τὸ κατόρθωμα τοῦτο ἔχει σημασίαν καί ἀπὸ ἐμπορικῆς απόψεως, διότι ἐνῶ σήμερον ή απόστασις ἀπὸ Λονδίνου εἰς Τόκιο, διὰ μέσου τῆς διώρυγος τοῦ Παναμᾶ εἶναι 11.200 μίλια,

διὰ τῆς ὁδοῦ ὑπὸ τούς πάγους τοῦ Άρκτικοῦ Ὠκεανοῦ
εἶναι μόνον 6700 μίλια.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

	Σελ.		Σελ.
A. ΑΣΙΑ. Γενικά	5	1. Βιρμανία (ἡ Μπούρμα) ...	67
ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ	5	2. Ταϊλάνδη (ἡ Σιάμ)	67
I. Ν.Δ. ἢ ΠΡΟΣΩ ΑΣΙΑ		3. Καμπότζη	68
'Ασιατική Τουρκία	7	4. Λόος	69
'Ιστορία τῆς Μ. 'Ασίας	17	5. Βόρ. Βιετνάμ καὶ Ν. Βιετνάμ	69
Κύπρος	18	6. Μαλαισία	69
Συρία	22	7. Σιγκαπούρη	70
Λίβανος	26	'Ινδονησία	70
'Ισραήλ	28	Φιλιππῖναι	73
'Ιορδανία	33		
ΧΕΡΣΟΝ. ΑΡΑΒΙΑΣ	34	IV. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΣΙΑ	
1. Σαουδική 'Αραβία	37	Κίνα	75
2. 'Γεμένη	37	Χόνγκ — Κόνγκ	81
3. Σουλτανάτα 'Ομάν καὶ Μα- σκάτ	38	Μακάο	81
4. 'Εμιράτα ἢ Σεϊχάτα Κατάρ - Μπαχρέιν - Κουβέιτ (ἡ Κοβέιτ)	38	Φορμόζα	81
5. 'Αποικία καὶ προτεκτοράτον τοῦ 'Αντεν	38	Νῆσοι Ρίου — Κίου	82
'Ιράκ	39	'Ιαπωνία	82
		ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΚΟΡΕΑΣ	88
II. ΝΟΤΙΟΣ ΑΣΙΑ		1. Δημοκρατία Νοτ. Κορέας ...	88
Α. 'Οροπέδιον τοῦ 'Ιράν	43	2. Λαϊκὴ Δημοκρατία Β. Κορέας	88
'Ιράν	46		
'Αφγανιστάν	48	V. ΒΟΡΕΙΟΣ, ΔΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΣΙΑ	89
Β. Αἱ 'Ινδίαὶ καὶ τὰ κράτη αὐτῆς	49	'Εξωτερικὴ Μογγολία	89
Πακιστάν καὶ Δημ. τῶν 'Ιν- διῶν. Γενικά	49	'Ασιατικὴ Ρωσία	89
1. Πακιστάν	56	VI. ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΙΣ ΤΗΣ Α- ΣΙΑΣ	96
2. Δημοκρατία 'Ινδιῶν	57		
Κασμίρ	60	VII. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΗΣ Α- ΣΙΑΣ	98
Νεπάλ	61	Πίνακες	104
Μπουτάν	61		
Κεϋλάνη	62	B. ΑΦΡΙΚΗ. Γενικά	109
III. Ν.Α. ΑΣΙΑ ἢ ΙΝΔΟΚΙΝΑ		I. ΒΟΡ. ΑΦΡΙΚΗ	111
Γενικά	63	Αἴγυπτος	111
		Λιβύη	119
		Τυνησία	121

Ἀλγερία	124	Βρετ. Ἀνατολ. Ἀφρικὴ (Οὐγκάντα. Κένυα. Ταγκανίκα)	163
Μαρόκον	127	Μοζαμβίκη (Πορτογαλ.) ...	165
Ἰσπανικὸν Μαρόκον	130		
Ταγγέρη	130		
Μεγάλῃ ἔρημος Σαχάρα	130		
II. ΔΥΤΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ.			
Γενικά	135	Βρεταν. Ν. Ἀφρικὴ (Ἐνω- σις Ροδεσίας καὶ Νυασ- σαλάνδης. Μπετσουανα- λάνδη. Μπασσουτολάνδη Νοτιοαφρικανικὴ Ἐνωσις καὶ ΝΔ. Ἀφρικὴ	166
Ἰσπανικὴ Δυτ. Ἀφρικὴ	139		
Μαυριτανία	139		
Σενεγάλη	140		
Σουδανικὴ Δημοκρατία	141		
Δημοκρατία Νίγηρος	142		
Γαμβία	142		
Πορτογαλικὴ Γουινέα	143		
Δημοκρατία Γουινέας	143		
Σιέρρα Λεόνε	144		
Λιβερία	145		
Ἀκτὴ Ἐλεφαντόδοντος	145		
Γκάνα	146		
Τόγκο	147		
Δαχλομένη	147		
Ἄνω Βόλτα	147		
Νιγηρία	148		
III. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ἢ ΙΣΗΜΕΡΙ- ΝΗ ΑΦΡΙΚΗ			
Δημοκρατία Τσάδ	151		
Κεντροαφρικανικὴ Δημοκρατία	152		
Δημοκρατία Κογκό	152		
Γκαμπόν	153		
Καμερούν	154		
Τὸ τέως Βελγικὸν Κογκό ...	154		
Ἰσπανικὴ Γουινέα	157		
Ρουάντα - Οὐρούντι	157		
Καμπίντα καὶ Ἀγκόλα	157		
IV. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ			
Ὁμοσπονδία Αἰθιοπίας — Ἐ- ρυθραίας	159		
Σουδάν	160		
Σομαλία	162		
V. ΝΟΤ. ΚΑΙ ΝΔ. ΑΦΡΙΚΗ			
Βρεταν. Ν. Ἀφρικὴ (Ἐνω- σις Ροδεσίας καὶ Νυασ- σαλάνδης. Μπετσουανα- λάνδη. Μπασσουτολάνδη Νοτιοαφρικανικὴ Ἐνωσις καὶ ΝΔ. Ἀφρικὴ			
VI. ΝΗΣΟΙ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ			
Νῆσοι Γαλλ. τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ, Μαδαγασκάρη. Ρεουνιόν. Κομόροι ...			
Βρετανικαὶ (Μαυρίκιους. Σεϋχέλοι)			
Νῆσοι τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠ- κεανοῦ: Πορτογαλικά. Ἀ- ζόροι. Μαδέρα. Ἀγ. Θωμᾶ Πρίνσιπε. Πρασίνου Ἀ- κρωτηρίου. Ἰσπανικαὶ (Κανάριοι - Φερ- νάνδο Πό) Βρετανικαὶ (Ἀγ. Ἑλένης. Ἀναλήψεως)			
Ἀνασκόπησις Ἀφρικῆς			
Πίνακες			
Γ. ΑΜΕΡΙΚΗ. Γενικά			
I. ΒΟΡΕΙΟΣ ἢ ΑΓΓΛΟΣΑΞΩ- ΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ			
Καναδᾶς			
Νῆσοι Σαιν-Πιερ καὶ Μικελόν			
Γροινλανδία			
Ἡν. Πολιτ. τῆς Ἀμερικῆς ..			
Χερσόνησος τῆς Ἀλάσκας καὶ Ἀλεούτιαι Νῆσοι ...			

II. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

Γενικά	215
Μεξικό	216
Γουατεμάλα, Σαλβαδόρ, 'Ον- δούρα, Βρετ. 'Ονδούρα, Νι- καράουα, Κόστα-Ρίκα, Πα- ναμάς, Ζώνη και διώρυξ Παναμά	219

ΝΗΣΟΙ ΜΠΑΧΑΜΑΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΛΑΙ	221
(Μπαχάμαι, Κούβα, 'Αϊτή, Δομινικανή Δημοκρατία, 'Ιαμαϊκή, Πόρτο-Ρίκο) ..	223
Μικρά 'Αντίλλαι ('Αγ. Τριά- δος, Τομπάκο, Γουαδελού- πα, Μαρτινίκα, Παρθένου Νήσοι	224

III. ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ .. .	225
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΙ ΤΩΝ ΑΝ- ΔΕΩΝ. Γενικά	225
Βενεζουέλα, Κολομβία, 'Ιση- μερινός, Περού, Βολιβία, Χίλη	228
	229

ΑΙ ΧΩΡΑΙ ΤΟΥ ΛΑ-ΠΑΛ-

ΤΑ	229
Παραγουάη	230
Ούρουγουάη	231
'Αργεντινή	231
Γῆ τοῦ Πυρός	234
Νῆσοι Φάκλαντ ἢ Μαλβίνας	234
Βραζιλία	234
Γουϊάνα	237
'Ανασκόπησις 'Αμερικής	238
Πίνακες	244

Δ. ΩΚΕΑΝΙΑ	248
Αυστραλία	248
Νέα Ζηλανδία	256
Μελανησία	257
Μικρονησία	259
Πολυνησία	259
'Ανασκόπησις	260

Ε. ΑΝΤΑΡΚΤΙΚΗ	263
'Αρκτική	266

Π η γ α ι

Χρησιμοποιηθείσα διά την συγγραφήν τῆς Γεωγραφίας τῶν Ἠπείρων.

- 1) Στατιστικὴ ἐπετηρὶς τοῦ Ο.Η.Ε. τῶν ἐτῶν 1956 & 1957
- 2) Παγκόσμιος Γεωγραφία P. Vidal de la Blache & L. Gallois
- 3) » » Ernest Granger
- 4) » » Albin Michel
- 5) » » Ἄτλας Larousse
- 6) » » Ἄτλας ἐπιμελεῖται Π. Γαβρεσσέα
- 7) Le mond (Geographie Physique et politique, claires, Paris)
- 8) Nouveau Larousse universel
- 9) Oxford junior engyglopaedia
- 10) Pocket Almanac 1957
- 11) Suez, Panama et les routes maritimes mondiales, Paris, Colin
- 12) Etats — Unis, Canada, Paris, Emile — Paul
- 13) Tableau des Etats - unis, Paris, Colin
- 14) Au Sahara Gabus J.
- 15) Au Royaume des Incas Huber S.
- 16) L' Australie Boomerang :
- 17) L' Afrique du nord (P.O.M.)
- 18) Les Pays Tropicaux
- 19) L' Asie Soviétique. Mementos Publies Par L' I.N.S.E.
- 20) L' Australie » » » »
- 21) Le Canada » » » »
- 22) L' Egypte » » » »
- 23) La Palestin » » » »
- 24) L' Union Sub — Africain que Sais - Je
- 25) La Republique Argentine »
- 26) L' Amerique central »
- 27) La Haute - Asie »
- 28) Les expeditions polaires »
- 29) Les Grandes explorations depuis Colomb jusqu' aux voyages planetaires
- 30) Haute Asie - Iran Puerre George «Orbis», Paris.

Βοηθήματα διὰ τοὺς μαθητὰς

Παναγιωτοπούλου Ι. Πολιτεῖες τῆς Ἀνατολῆς
Κοντογιάννη Κ. Ταξιδεύοντας στὶς νότιες θάλασσες
Βενέζη Ἡλία Ἀμερικανικὴ Γῆ
» » Ὠκεανὸς
Φωτιάδης Δ. Ἡ ἀκτὴ τῶν Σκλάβων (στὴ Μαύρῃ Ἠπειρῷ)
Καζαντζάκης Ν. Ἰαπωνία — Κίνα
» Αἴγυπτος — Σινᾶ
Ἰγγλέση Ν. Οἱ μεγάλοι ἐξερευνηταὶ
Βασιλειάδου Ν. Εἰκόνες ἀπὸ τὸ Φανάρι
Θεοδοσοπούλου Γ. Ἅγιοι Τόποι
Χάρη Π. Πολιτεῖες καὶ θάλασσες
Μπαστιᾶ Κ. Στεριεὺς καὶ θάλασσες
Χατζῆ Γ. Ἐντυπώσεις ἀπὸ τὸ Βελγικὸν Κογκὸ

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουσι τὸ κάτωθι βιβλιοσήμον, εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτοῦ.

Ἀντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α' 108).

ΕΚΔΟΣΙΣ Β', 1963 (IV) — ΑΝΤΙΤΥΠΑ 60.000 — ΣΥΜΒΑΣΙΣ 1133/12-2-63

³ Ἐκτύπωσις — Βιβλιοδεσία Κοινοπραξία Χ. ΧΡΗΣΤΟΥ - Φ. ΠΑΙΔΑΧΡΥΣΑΝΘΟΥ

